

CUPRINS

CUPRINS	1
TEMATICI SPECIALE	2
CUVÂNT DIN PARTEA AUTORULUI.....	4
GHID PENTRU O CITIRE DE CALITATE A BIBLIEI	6
ABREVIERI FOLOSITE ÎN COMENTARIU	14
INTRODUCERE CRUCIALĂ A ARTICOLULUI	16
INTRODUCERE ÎN PROFEȚIILE VECHIULUI TESTAMENT	22
APOCALIPSA 1:1-20	38
APOCALIPSA 2 și 3	65
APOCALIPSA 4 și 5	104
APOCALIPSA 6:1-7:17	121
APOCALIPSA 8:1-9:21	135
APOCALIPSA 9	141
APOCALIPSA 10:1-11:19	146
APOCALIPSA 11	156
APOCALIPSA 12-14	166
APOCALIPSA 15-16	198
APOCALIPSA 16	204
APOCALIPSA 17-18	215
APOCALIPSA 18	222
APOCALIPSA 19	227
APOCALIPSA 20	245
APOCALIPSA 21-22	256
APOCALIPSA 22	264
ANEXA UNU	273
ANEXA DOI.....	282
ANEXA TREI.....	286
ANEXA PATRU	296
OPINII ASUPRA CELEI DE-A DOUA VENIRI.....	298

TEMATICI SPECIALE

MESIA.....	39
REVENIREA IMEDIATĂ	40
NUMERE SIMBOLICE ÎN SCRIPTURĂ.....	42
BISERICA (<i>EKKLESIA</i>)	44
ȘAPTE DUHURI	45
ÎNTÂIUL NĂSCUT	45
KERIGMA BISERICII PRIMARE	46
CREȘTINISMUL ESTE COLECTIV	47
PENTRU TOTDEAUNA (IDIOM GRECESC).....	48
PENTRU TOTDEAUNA (<i>`OLAM</i>).....	48
AMIN	50
VINE PE NORI.....	51
CEREMONIILE DE DOLIU	52
NUME PENTRU DIVINITATE	53
ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU	56
COARNE FOLOSITE ÎN ISRAEL.....	57
UNDE SUNT CEI MORȚI?	61
DUMNEZEU DESCRIS CA OM.....	70
CUNOAȘTE (utilizând mai ales Deuteronom ca paradigmă)	72
PERSEVERENȚĂ.....	73
TERMENI GRECEȘTI PENTRU „TESTARE” ȘI CONOTAȚIILE LOR	75
NECAZUL	78
GRADE DE RĂSPĂLĂTIRE ȘI DE PEDEAPSĂ.....	80
NUMELE DOMNULUI	82
CREDINȚA (<i>PISTIS</i> , [SUBSTANTIV], <i>PISTEUŌ</i> , [VERB], <i>PISTOS</i> [ADJECTIV]).....	83
ISRAEL (numele)	85
FIUL LUI DUMNEZEU.....	87
FEMEI ÎN BIBLIE	88
INIMA.....	91
MĂRTURISIREA.....	94
UTILIZAREA CUVÂNTULUI „UȘĂ” ÎN NT.....	95
<i>ARCHĒ</i>	99
AVEREA	99
PREJUDECĂȚILE EVANGHELICE ALE LUI BOB	106
CERURILE.....	106
BĂTRÂN.....	109
HERUVIM.....	109

SFINȚI	114
RĂSCUMPĂRARE/RĂSCUMPĂRAT	115
DOMNIND ÎN ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU	118
MONEDE ÎN FOLOSINȚĂ ÎN PALESTINA ZILELOR LUI ISUS.....	124
SIGILIU	129
NUMĂRUL DOISPREZECE	130
TAINA ÎN EVANGHELII.....	150
PROFEȚIA VECHI TESTAMENTARĂ	151
PATRUZECI ȘI DOUĂ DE LUNI.....	157
SPIRITUL ÎN BIBLIE	159
ACEA ZI.....	163
SATAN	170
RĂZBOI ÎN RAI	173
RĂU PERSONAL	174
REVENIREA LUI ISUS ÎN ORICE MOMENT CONTRA NU ÎNCĂ (PARADOXUL NOU TESTAMENTAR).....	177
GUVERNUL UMAN	179
IREPROȘABIL, INOCENT, NEVINOVAȚ, FĂRĂ VINĂ	189
ORA	191
ATITUDINI BIBLICE FAȚĂ DE ALCOOL ȘI ALCOOLISM	192
GLORIE (DOXA).....	202
PROFEȚIA NOU TESTAMENTARĂ	205
FOC.....	207
DEMONICUL (SPIRITE NECURATE).....	210
A DOUA VENIRE.....	211
DISTRUGERE, RUINĂ, CURUPT (<i>PHTHEIRO</i>).....	229
CREDE, ÎNCREDERE, CREDINȚĂ, ȘI CREDINCIOȘIE ÎN VECHIUL TESTAMENT (<i>ἰμα</i>)	230
„ADEVĂRUL” (CONCEPTUL) SCRIERILE LUI IOAN	237
„ADEVĂRUL” (TERMENUL) ÎN SCRIERILE LUI IOAN	237
NEPRIHĂNIREA	238
FUNDALUL EBRAIC ȘI GRECESC AL TERMENULUI <i>LOGOS</i>	242
ISUS NAZARITEANUL	268
TRINITATEA	270
<i>MARANATHA</i>	271

CUVÂNT DIN PARTEA AUTORULUI

CUM TE POATE AJUTA ACEASTĂ EXEGEZĂ?

Exegeza biblică este un proces rațional și spiritual care încearcă să-l înțeleagă pe scriitorul străvechi inspirat în așa fel încât mesajul din partea lui Dumnezeu să poată fi înțeles și aplicat în zilele noastre.

Procesul spiritual este de o importanță crucială, dar este greu de definit. Implică o renunțare și o deschidere în fața lui Dumnezeu. trebuie să existe o foame (1) de El, (2) de a-L cunoaște și (3) de a-l sluji. Acest proces implică rugăciune, mărturisire și dorința de schimbare a stilului de viață. Duhul Sfânt este foarte important în procesul de exegeză, dar motivul pentru care creștinii sinceri și pioși înțeleg Biblia în mod diferit este un mister.

Procesul rațional este mai ușor de descris. Trebuie să fim perseverenți și loiali textului și să nu ne lăsăm influențați de înclinațiile personale sau denominaționale. Cu toții suntem influențați de trecut. Nici unul dintre noi nu este un exeget obiectiv și neutru. Această exegeză oferă un proces rațional atent care conține trei principii de interpretare structurate pentru a ne ajuta să ne depășim prejudecățile.

Primul principiu

Primul principiu constă în identificarea contextului istoric în care a fost scrisă cartea biblică și a ocaziei istorice cu care a fost scrisă. Autorul original avea un scop, un mesaj pe care să-l comunice. Textul nu poate însemna pentru noi ceva ce nu a însemnat niciodată pentru autorul original, străvechi, inspirat. Această intenție este cheia, nu nevoia noastră istorică, emoțională, culturală, personală sau denominațională. Aplicarea este un partener esențial al exegezei, dar exegeza corectă trebuie să preceadă mereu aplicarea. Trebuie să repetăm că fiecare text biblic are un singur înțeles. Acest înțeles este ceea ce a intenționat autorul original să comunice pentru vremurile lui, sub călăuzirea Duhului Sfânt. Acest înțeles unic ar putea avea multe aplicații posibile pentru culturi și situații diferite. Aceste aplicații trebuie să aibă legătură cu adevărul central al autorului original. Din acest motiv, acest ghid de studiu este creat pentru a oferi o introducere în fiecare carte a Bibliei.

Al doilea principiu

Al doilea principiu constă în identificarea capitolelor literare. Fiecare carte biblică este un document unificat. Exegeții nu au dreptul să izoleze un aspect al adevărului excluzându-le pe altele. Așadar, trebuie să ne străduim să înțelegem scopul întregii cărți biblice înainte de a face exegeză pe ansambluri literare individuale. Părțile individuale – capitole, paragrafe sau versete – nu pot exprima ceea ce nu exprimă ansamblul întreg. Exegeza trebuie să meargă de la o abordare deductivă a întregului la una inductivă a componentelor. Așadar, acest ghid de studiu este creat pentru a ajuta studentul să analizeze structura fiecărui capitol literar pe paragrafe. Diviziunile pe paragrafe și pe capitole nu sunt inspirate, dar ele ne ajută la identificarea ideii capitolelor.

Exegeza la nivelul paragrafului – nu la nivelul propoziției, al subordonatei, al expresiei sau al cuvântului – este cheia în urmărirea sensului intenționat de autor. Paragrafele se bazează pe un subiect unificat, numit adesea „temă” sau „subiect”. Fiecare cuvânt, expresie, subordonată și propoziție din paragraf are legătură într-un anumit fel cu această temă, limitând-o, extinzând-o, explicând-o și/sau punând-o la îndoială. O soluție reală pentru exegeza adecvată este urmărirea paragraf cu paragraf a ideii autorului original de-a lungul ansamblurilor literare individuale care alcătuiesc cartea biblică. Acest ghid de studiu este creat pentru a ajuta studentul să facă acest lucru comparând traduceri moderne. Aceste traduceri au fost selectate, deoarece ele abordează diferite teorii de traducere:

Textul grecesc al United Bible Society este ediția a patra revizuită (UBS4). El a fost împărțit pe paragrafe de cercetătorii moderni.

1. Noua versiune King James (NKJV) este o traducere cuvânt cu cuvânt bazată pe manuscrisul grec tradițional cunoscut ca Textus Receptus. Paragrafele în care este împărțită sunt mai lungi decât cele ale altor traduceri. Aceste ansambluri mai lungi ajută studentul să observe subiectele uniformizate.
2. Noua versiune standard revizuită (NRSV) este o traducere cuvânt cu cuvânt modificată. Ea formează o cale de mijloc între următoarele două versiuni moderne. Diviziunea ei pe paragrafe ajută destul de mult la identificarea subiectelor.
3. Versiunea Englezească Actuală (TEV) este o traducere echivalentă dinamică publicată de United Bible Society. Ea încearcă să traducă Biblia în așa fel încât cititorul sau oratorul modern să poată înțelege sensul textului grecesc. Adesea, mai ales în Evangheliile, împarte paragrafele după vorbitor mai degrabă decât după subiect, la fel ca NIV. Acest lucru nu este important pentru scopurile exegetului. Este interesant de observat că UBS4 și TEV sunt publicate de aceeași editură, dar împărțirea pe paragrafe diferă.
4. Noua Biblie Ierusalim (NJB) este o traducere echivalentă dinamică bazată pe traducerea catolică în limba franceză. Ea ajută mult la compararea împărțirii pe paragrafe din perspectivă europeană.
5. Textul publicat este varianta actualizată în 1995 a Noii Biblii americane standard (NASB), o traducere cuvânt cu cuvânt. Comentariile verset cu verset urmează împărțirea ei pe paragrafe.

Al treilea principiu

Al treilea principiu constă în citirea diferitor traduceri ale Bibliei pentru a înțelege cele mai multe sensuri posibile (câmp semantic) pe care le pot avea cuvintele și expresiile biblice. Adesea, un cuvânt sau o expresie în limba greacă poate fi înțeles în mai multe feluri. Traducerile diferite scot la lumină aceste opțiuni și ne ajută să identificăm și să explicăm diferențele din manuscrisele grecești. Ele nu afectează doctrina, ci ne ajută să încercăm să ajungem înapoi la textul original al unui autor străvechi inspirat.

Al patrulea principiu

Al patrulea principiu constă în observarea genului literar. Autorii originali inspirați au ales să își prezinte mesajul sub diferite forme (ex. narațiune istorică, dramă istorică, poezie, profeție, Evanghelie [pildă], scrisoare, literatură apocaliptică). Aceste forme diferite au diferite chei de interpretare (vezi Gordon și Doug Stuart, *Cum să citești Biblia la adevărata ei valoare* sau Robert Stein, *Jocul conform regulilor*).

Personal, aceste principii m-au ajutat să îmi depășesc o mare parte din condiționarea istorică, forțându-mă să lupt cu textul străvechi. Sper ca ele să fie o binecuvântare și pentru tine.

Bob Utley
East Texas Baptist University
27 iunie 1996

GHID PENTRU O CITIRE DE CALITATE A BIBLIEI

O căutare personală a adevărului verificabil

Putem cunoaște adevărul? Unde se găsește el? Îl putem verifica logic? Există autoritate supremă? Există ceva absolute care ne poate călăuzi viețile și lumea? Are viața vreun scop? De ce suntem aici? Unde mergem? Aceste întrebări – întrebări la care se gândesc toți oamenii raționali – au urmărit intelectul uman de la începutul timpului (Eclesiastul 1:13-18; 3:9-11). Îmi amintesc căutarea personală în ceea ce privește un centru integrant pentru viața mea. Am devenit creștin la o vârstă tânără, bazat la început pe mărturiile altor membri importanți ai familiei mele. Maturizându-mă, au crescut în mine întrebări despre mine însumi și despre lumea mea. Doar clișeele culturale și religioase nu au dat sens experiențelor despre care citisem sau pe care le experimentasem. Era o perioadă de confuzie, căutare, dorință și adeseori o lipsă de speranță în fața lumii dure, insensibile, în care trăiam.

Mulți au pretins că au răspunsurile la aceste întrebări supreme, dar, în urma cercetării și a meditației am aflat că răspunsurile lor erau bazat pe (1) filosofii personale, (2) mituri antice, (3) experiențe personale sau (4) elaborări psihologice. Eu aveam nevoie de un anumit grad de demonstrare, niște dovezi, niște argumente pe care să îmi bazez viziunea asupra lumii, centrul integrant, motivul de a trăi.

Le-am găsit studiind Biblia. Am început să caut dovezi ale autenticității ei, pe care le-am găsit în (1) veridicitatea istorică a Bibliei, confirmată de arheologie, (2) acuratețea profețiilor Vechiului Testament, (3) unitatea mesajului Bibliei de-a lungul celor peste 1600 de ani în care a fost scrisă și în (4) mărturiile personale ale oamenilor ale căror vieți au fost schimbate continuu de contactul cu Biblia. Creștinismul, ca sistem unificat de credință și convingeri, poate răspunde întrebărilor complexe ale vieții umane. Acest lucru nu doar că a oferit un cadru rațional, dar aspectul existențial al credinței biblice mi-a adus bucurie și stabilitate emoțională.

Am crezut că am găsit centrul integrant pentru viața mea – Cristos, cum este perceput El în Scripturi. A fost o experiență amețitoare, o eliberare emoțională. În orice caz, încă îmi amintesc șocul și durerea simțite când am început să îmi dau seama câte interpretări diferite ale acestei cărți erau susținute, uneori chiar în cadrul acelorași biserici și concepții. Afirmarea inspirației și a verosimilității Bibliei nu era sfârșitul, ci doar începutul. Cum demonstrez sau cum resping interpretările numeroase și contradictorii ale multor pasaje dificile din Scripturi ale celor care îi susțineau autoritatea și veridicitatea?

Această sarcină a devenit scopul vieții mele și pelerinajul credinței mele. Știam că credința mea în Cristos (1) îmi adusese multă pace și bucurie. Inima mea tânjea după ceva absolut în mijlocul relativității culturii în care trăiam (post-modernismul); (2) dogmatismul sistemelor religioase contradictorii (religiile lumii) și (3) aroganța denominațională. Căutând abordări justificate ale interpretării literaturii antice, mi-am descoperit cu surprindere propriile prejudecăți istorice, culturale, denominaționale și existențiale. Citisem adesea Biblia doar pentru a-mi întări propriile puncte de vedere. Am folosit-o ca sursă teoretică pentru a-i ataca pe alții în timp ce îmi reaffirmam nesiguranța și insuficiența. Ce dureroasă a fost pentru mine conștientizarea acestui lucru!

Deși nu pot fi vreodată complet obiectiv, pot deveni un cititor mai bun al Bibliei. Îmi pot limita bazele identificându-le și conștientizându-le prezența. Încă nu sunt liber de ele, dar mi-am înfruntat slăbiciunile proprii. Exegetul este adesea cel mai aprig dușman al citirii de calitate a Bibliei! Lasă-mă să enumăr câteva presupuneri pe care le aduc studiului meu, pentru ca tu, cititorul, să le poți examina împreună cu mine.

I. Presupuneri

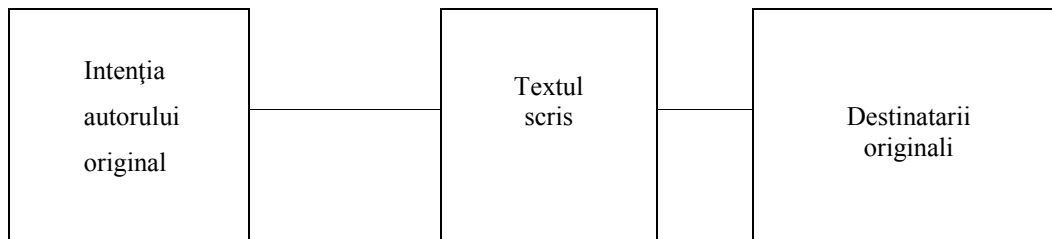
- A. Cred că Biblia este singura revelație inspirată a singurului Dumnezeu adevărat. Așadar, trebuie interpretată în lumina scopului autorului divin original (Duhul Sfânt), printr-un scriitor uman, într-un anumit context istoric.
- B. Cred că Biblia a fost scrisă pentru oamenii obișnuiți – pentru toți oamenii! Dumnezeu S-a adaptat pentru a ne vorbi clar într-un anumit context istoric și cultural. Dumnezeu nu ne ascunde adevărul – El vrea ca noi să înțelegem! Așadar, Biblia trebuie interpretată în lumina vremurilor ei, nu a vremurilor noastre. Ea nu ar trebui să însemne pentru noi ceea ce nu a însemnat niciodată pentru cei care au citit-o sau au auzit-o la început. Ea este logică pentru mintea umană medie și folosește forme și tehnici obișnuite de comunicare umană.
- C. Cred că Biblia are un mesaj și un scop unic. Nu se auto-contrazice, deși conține pasaje paradoxale și dificile. Așadar, cel mai bun exeget al Bibliei este însăși Biblia.
- D. Cred că fiecare pasaj (în afară de profeții) are un înțeles și numai unul, bazat pe intenția autorului original inspirat. Deși nu putem fi niciodată absolut siguri că cunoaștem intenția autorului original, mulți indicatori arată în direcția ei:
  - 1. genul (genul literar) ales pentru exprimarea mesajului
  - 2. contextul istoric și/sau ocazia care a provocat scrierea
  - 3. contextul literar al întregii cărți, precum și fiecare capitol literar
  - 4. modelul (aspectul) literal al fiecărui capitol și raportarea lui la mesajul integral
  - 5. caracteristicile gramaticale specifice folosite pentru a transmite mesajul
  - 6. pasaje paralele

Studiul fiecăruia dintre aceste domenii devine obiectul studiului nostru pe pasaje. Înainte de a-mi explica metodologia proprie a citirii de calitate a Bibliei, lasă-mă să schițez câteva dintre metodele inadecvate folosite astăzi care au provocat atât de multe interpretări și care, în consecință, ar trebui evitate:

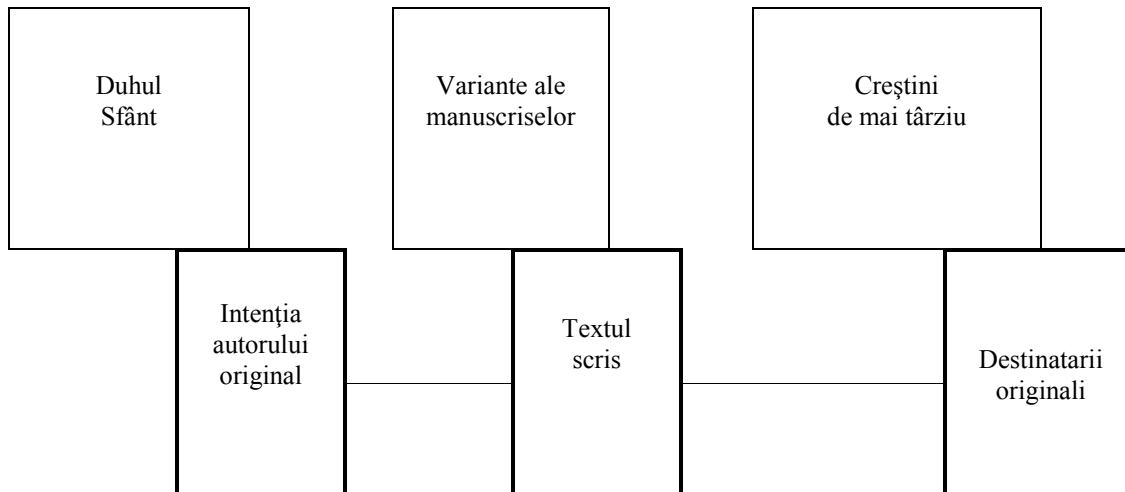
II. Metode neadecvate

- A. Ignorarea contextului literar al cărților Bibliei și folosirea fiecărei fraze, propoziții, sau chiar a cuvintelor individuale ca declarații adevărate, care nu au legătură cu intenția autorului sau cu un context mai larg. Aceasta este numită adesea „exploatarea dovezii”.
- B. Ignorarea contextului istoric al cărților prin înlocuirea lui cu un context istoric presupus care nu are sau are puține dovezi în textul în sine.
- C. Ignorarea contextului istoric al cărților și citirea lor ca pe ziarul local de dimineață, scris în primul rând pentru creștinii moderni.
- D. Ignorarea contextului istoric al cărților, atribuindu-le un sens alegoric constând într-un mesaj filosofic/teologic care nu are nicio legătură cu primii auditori și cu intenția autorului original.
- E. Ignorarea mesajului original prin înlocuirea lui cu teologia unei persoane, cu doctrina preferată sau cu o problemă contemporană care nu are nicio legătură cu scopul autorului original și cu mesajul prezentat. Acest fenomen urmează adesea citirea inițială a Bibliei ca modalitate de întemeiere a autorității vorbitorului. Este numit adesea interpretarea „reacția cititorului” („ce înseamnă textul pentru mine”).

Ce puțin trei componente înrudite pot fi identificate în întregul proces de comunicare umană:

În trecut, pe aceste trei componente s-au bazat diferite tehnici de citire. Dar pentru a susține cu adevărat inspirația unică a Bibliei, este mai adecvată o figură modificată.

În realitate, toate cele trei componente trebuie incluse în procesul de exegeză. Pentru verificare, interpretarea mea se bazează pe primele două componente: autorul original și textul. Probabil reacționez la abuzurile pe care le-am observat: (1) alegorizarea sau spiritualizarea textelor și (2) „reacția cititorului,” interpretarea „ce cred eu că înseamnă.” Abuzul poate apărea la fiecare stadiu. Trebuie să ne verificăm mereu motivele, înclinațiile, tehnicile și aplicațiile. Dar cum le verificăm dacă exegeza nu are granițe, limite sau criterii? În aceste condiții, intenția autorului și structura textului îmi dau niște criterii pentru limitarea domeniului exegezei justificate posibile.

În lumina acestor tehnici de citire inadecvată, care sunt niște posibile abordări ale citirii și exegezei de calitate a Bibliei care să ne ofere un grad de control și consecvență?

III. Posibile abordări ale citirii de calitate a Bibliei

Acum nu analizez tehnicile unice de exegeză a anumitor genuri, ci principiile generale de hermeneutică valabile pentru toate tipurile de texte biblice. O carte bună despre abordarea specifică genurilor e Cum să citim Biblia la maxim, de Gordon Fee și Douglas Stuart, publicată de Zondervan.

Metodologia mea se concentrează inițial asupra cititorului care îl lasă pe Duhul Sfânt să lumineze Biblia prin patru cicluri de citire personală. Asta face ca Duhul Sfânt, textul și cititorul să fie esențiali, nu secundari. De asemenea, acest lucru protejează cititorul de influența nejustificată a exegeților. Am auzit spunându-se că „Biblia aruncă multă lumină asupra exegezelor.” Acesta nu se vrea a fi un comentariu care să subestimeze valoarea mijloacelor ajutoare de studiu, ci mai degrabă o pledoarie pentru folosirea lor la timpul potrivit.

Trebuie să ne putem susține exegezele cu textul. Cinci domenii ne oferă cel puțin o verificare limitată:

1. contextul istoric al autorului original
  - a. contextul literar al autorului original

2. structurile gramaticale (sintaxa) alese de autorul original
  - a. folosirea contemporană a acțiunilor alese de autorul original
  - b. genul
3. înțelegerea noastră în ceea ce privește pasaje paralele relevante
  - a. înțelegerea noastră în ceea ce privește relațiile între doctrine (paradox)

Trebuie să putem da motivele și logica din spatele exegezei noastre. Biblia este singura noastră sursă de credință și aplicare. Din păcate, adesea, creștinii nu sunt de acord cu ceea ce învață sau afirmă ea. Este o auto-înfrângere să pretindem inspirația Bibliei, apoi creștinii să nu poată fi de acord cu ceea ce învață și cu ceea ce cere ea!

Cele patru cicluri de citire sunt create pentru a ne oferi următoarele modalități de interpretare:

A. Primul ciclu de citire

1. Citește cartea într-o singură traducere. Citește-o din nou într-o traducere diferită, de preferință dintr-o altă metodă de traducere
  - a. cuvânt cu cuvânt (NKJV, NASB, NRSV)
  - b. echivalentul dinamic (TEV, JB)
  - c. parafrizarea (Biblia pentru viață, Biblia bogată)
2. Caută scopul central al întregii scrieri. Identifică-i tema.
3. Izolează, (dacă e posibil), un ansamblu literar, un capitol, un paragraf sau o propoziție care exprimă clar acest scop sau această temă centrală
4. Identifică genul literar predominant:
  - a. Vechiul Testament
    - (1) povestire ebraică
    - (2) poezie ebraică (proverb, psalm)
    - (3) profeție ebraică (proză, poezie)
    - (4) coduri de Lege
  - b. Noul Testament
    - (1) povestiri (Evangheliile, Faptele Apostolilor)
    - (2) pilde (Evangheliile)
    - (3) scrisori/epistole
    - (4) literatură apocaliptică

B. Al doilea ciclu de citire

1. Citește din nou întreaga carte, încercând să identifici teme sau subiecte majore
2. subliniază temele majore și spune-le pe scurt conținutul, într-o propoziție simplă
3. verifică-ți afirmația rezultată și liniile generale cu mijloace ajutătoare de studiu

C. Al treilea ciclu de citire

1. Citește din nou întreaga carte, încercând să identifici contextul istoric și ocazia specifică a scrierii chiar din Biblie
2. enumeră chestiunile istorice menționate în cartea din Biblie
  - a. autorul
  - b. data
  - c. destinatarii
  - d. motivul anume al scrierii

- e. aspecte ale contextului cultural care au legătură cu scopul scrierii
  - f. referințe la oameni și evenimente istorice
3. Extinde-ți schița la nivelul paragrafului pentru acea parte a cărții biblice pe care o interpretezi. Identifică și subliniază mereu ansamblul literar. Asta poate însemna câteva capitole sau paragrafe. Acest lucru îți dă posibilitatea de a urma logica autorului original și modelul textului.
  4. Verifică-ți contextul istoric folosind mijloace ajutătoare de studiu
- D. Al patrulea ciclu de citire
1. citește din nou capitolul literar specific în câteva traduceri
    - a. cuvânt cu cuvânt (NKJV, NASB, NRSV)
    - b. echivalentul dinamic (TEV, JB)
    - c. parafrizarea (Biblia pentru viață, Biblia bogată)
  2. Caută structuri literare sau gramaticale
    1. expresii repetate, Efeseni 1:6,12,13
    2. structuri gramaticale repetate, Romani 8:31
    3. concepții diferite
  3. Enumeră următoarele elemente:
    - a. termeni semnificativi
    - b. termeni neobișnuiți
    - c. structuri gramaticale importante
    - d. anumite cuvinte, propoziții și fraze dificile
  4. Caută pasaje paralele relevante
    - a. caută cel mai clar pasaj cu învățătură pe subiectul tău folosind:
      - (1) cărți de „teologie sistematică”
      - (2) Biblii cu referințe
      - (3) concordanțe
    - b. Caută un posibil paradox pe subiectul tău. Multe adevăruri biblice sunt prezentate în perechi dialectale. Multe conflicte denominaționale au apărut din interpretarea pe jumătate a unei tensiuni Biblice. Toată Biblia este inspirată și trebuie să îi căutăm mesajul complet pentru a oferi exegezei noastre un echilibru scriptural.
    - c. Caută paralele în cadrul aceleiași cărți, al aceluiași autor sau al aceluiași gen; Biblia este cel mai bun exeget al ei însăși deoarece are un singur autor, Duhul Sfânt.
  5. Folosește mijloace ajutătoare de studiu pentru a-ți verifica observațiile în privința contextului și a împrejurărilor istorice.
    - a. Biblii de studiu
    - b. Enciclopedii biblice, manuale și dicționare
    - c. Introduceri ale Bibliei
    - d. comentarii biblice (în acest moment al studiului tău lasă comunitatea de credincioși, trecuți și prezenți, să te ajute și să te corecteze în studiul tău.)

IV. Aplicarea exegezei biblice

Acum ne întorcem la aplicare. Ți-ai făcut timp să înțelegi textul în contextul lui original; acum trebuie să îl aplici vieții și culturii tale. Definiția mea pentru autoritatea biblică este următoarea: „înțelegerea a ceea ce spunea autorul biblic original pentru zilele sale și aplicarea aceluși adevăr zilelor noastre.”

Aplicarea trebuie să urmeze interpretarea intenției autorului original în ceea ce privește timpul și logica. Nu putem aplica un pasaj biblic zilelor noastre până nu știm ce spunea pentru zilele lui! Un pasaj biblic nu ar trebui să însemne ce nu a însemnat niciodată!

Schița ta detaliată, la nivelul paragrafului (citește ciclul numărul 3), te va călăuzi. Aplicarea ar trebui făcută la nivelul paragrafului, nu al cuvântului. Cuvintele, propozițiile și frazele au înțeles doar în context. Singura persoană inspirată implicată în procesul de exegeză este autorul original. Noi urmăm doar călăuzirea lui iluminată de Duhul Sfânt. Dar iluminarea nu înseamnă inspirație. Pentru a spune „așa vorbește Domnul” trebuie să fim plini de intenția autorului original. Aplicarea trebuie să aibă legătură în mod specific cu intenția generală a întregii scrieri, cu ansamblul literar specific și cu nivelul paragrafului, prin dezvoltare.

Nu lăsa chestiunile contemporane să interpreteze Biblia; lasă Biblia să vorbească! Acest lucru ne poate cere să deducem principii din text. Asta este valabil dacă textul susține un principiu. Din păcate, de multe ori principiile noastre sunt doar atât – principiile „noastre”, nu ale textului.

Este important să nu uităm că în aplicarea Bibliei, (cu excepția profețiilor), un anumit text biblic are un singur înțeles. Acel înțeles are legătură cu intenția autorului original și cu felul în care a exprimat o criză sau o nevoie în vremurile lui. Din acest înțeles unic pot fi derivate multe aplicații posibile. Aplicația va fi bazată pe nevoile destinatarilor, dar trebuie să aibă legătură cu înțelesul autorului original.

V. Aspectul spiritual al exegezei

Până aici am discutat procesul logic și textual implicat în exegeză și aplicare. Acum lasă-mă să-ți prezint pe scurt aspectele spirituale ale exegezei. Pe mine m-a ajutat următoarea listă:

- A. Roagă-te pentru ajutorul Duhului Sfânt (conform I Corinteni 1:26-2:16)
- B. Roagă-te pentru iertarea ta și pentru curățare de păcatele știute (conform 1 Ioan 1:9)
- C. Roagă-te pentru o dorință mai aprinsă de a-l cunoaște pe Dumnezeu (conform Psalmilor 19:7-14; 42:1 și următoarele.; 119:1 și următoarele)
- D. Aplică imediat vieții tale o nouă pătrundere
- E. Rămâi smerit și ascultător

Este foarte greu să păstrăm echilibrul între procesul logic și călăuzirea spirituală a Duhului Sfânt. Pe mine m-au ajutat următoarele versete să le echilibrez pe cele două:

- A. *Răsucirea Scripturii*, de James W. Sire, pp. 17-18

„Iluminarea vine în mințile oamenilor lui Dumnezeu – nu doar în cele ale elitelor spirituale. În creștinismul biblic nu există clasa guru, clasa celor iluminați, nici oameni prin care trebuie să vină toată interpretarea adecvată. Și astfel, în timp ce Duhul Sfânt dă daruri speciale de înțelepciune, cunoaștere și discernământ spiritual, nu îi numește pe acești creștini să fie singurii exegeți competenți ai Cuvântului Său. Depinde de fiecare dintre oamenii Lui să învețe, să judece și să discernă în legătură cu Biblia, care este autoritatea chiar și peste cei cărora Dumnezeu le-a dat abilități speciale. Pe scurt, presupunerea pe care o fac în întreaga carte este aceea că Biblia este revelația adevărată a lui Dumnezeu în fața

întregii omeniri, că ea este autoritatea supremă peste toate chestiunile despre care vorbește, că nu e un mister total, ci poate fi înțeleasă în mod adecvat de oamenii obișnuiți din fiecare cultură.”

B. *Interpretarea Biblică protestantă*, găsită în Bernard Ramm, despre Kierkegaard, p. 75

După Kierkegaard, studiul gramatical, lexical și istoric al bibliei era necesar, dar preliminar adevăratei citiri a Bibliei. „Pentru a citi Biblia ca *Cuvântul lui Dumnezeu*, o persoană trebuie să o citească cu inima la gură, pe vârful degetelor, cu așteptări aprinse, în conversație cu Dumnezeu. A o citi indiferent, nepăsător, academic sau profesional nu înseamnă a citi Cuvântul lui Dumnezeu. Dacă cineva o citește ca și cum ar citi o scrisoare de dragoste, atunci o citește ca pe Cuvântul lui Dumnezeu.”

C. *Relevanța Bibliei*, de H. H. Rowley, p. 19

„Nu doar înțelegerea intelectuală a Bibliei, cu toate că e completă, îi poate stăpâni comorile. Nu desconsidera o asemenea înțelegere, deoarece ea este esențială pentru o înțelegere deplină. Dar trebuie să ducă la o înțelegere spirituală a comorilor spirituale ale acestei Cărți, dacă este să fie deplină. Iar pentru acea înțelegere spirituală uneori este nevoie de mai mult decât agerime intelectuală. Lucrurile spirituale sunt înțelese spiritual, iar cel care studiază Biblia are nevoie de o atitudine de receptivitate spirituală, o dorință de a-L găsi pe Dumnezeu și de a se preda Lui, dacă e să treacă dincolo de studiul său științific, în moștenirea mai bogată a acestei Cărți, cea mai grozavă dintre toate.”

VI. Metoda acestui comentariu

Ghidul de studiu al exegetului e menit să îți susțină procedurile exegetice în următoarele moduri:

- A. Fiecare carte este inițiată de o scurtă schiță exegetică. După ce ai aplicat „ciclul de citire numărul 3”, verifică aceste informații.
- B. Delimitările contextuale se găsesc la începutul fiecărui capitol. Asta te va ajuta să vezi felul în care este structurat fiecare capitol literar.
- C. La începutul fiecărui capitol sau al fiecărui ansamblu literar important, sunt date diviziunile paragrafului și titlurile lor descriptive din câteva traduceri moderne:
  1. varianta Societății Biblice Grecești Unite, ediția a patra revizuită (UBS4)
  2. Noua Biblie americană standard, revizuită în 1995 (NASB)
  3. Noua versiune King James (NKJV)
  4. Noua versiune standard revizuită (NRSV)
  5. Versiunea Englezească Actuală (TEV)
  6. Biblia Ierusalim (JB)

Diviziunea paragrafelor nu este inspirată. Ele trebuie să fie stabilite din context. Comparând câteva traduceri moderne din câteva concepții de traducere și din câteva perspective teologice, putem analiza structura intenționată de mintea autorului original. Fiecare paragraf conține un adevăr important. El a fost numit „tema frazei” sau „ideea centrală a textului.” Acest gând uniformizant este cheia spre exegeza corectă din punct de vedere istoric și gramatical. Nimeni nu ar trebui să facă exegeză, să predice sau să dea învățătură vreodată pe mai puțin de un paragraf! De asemenea, nu uita că fiecare paragraf are legătură cu paragrafele dimprejurul lui. De aceea este atât de importantă o schiță la nivel de paragraf a întregii cărți. Trebuie să putem urma curgerea logică a subiectului adresat de autorul original inspirat.

- D. Notițele lui Bob urmăresc o abordare verset cu verset a exegezei. Aceasta ne forțează să urmăm gândurile autorului original. Notițele ne dau informații din câteva domenii:
  1. contextul literar
  2. delimitările istorice și culturale

3. informații gramaticale
  4. studiul cuvintelor
  5. pasaje paralele relevante
- E. În anumite momente ale exegezei, textul tipărit al Noii versiuni americane standard (revizuită în 1995) va fi completat cu traduceri ale altor câtorva versiuni moderne:
1. Noua versiune King James (NKJV), care urmează manuscrisul literal al „Textus Receptus.”
  2. Noua versiune standard revizuită (NRSV), care este o ediție revizuită cuvânt cu cuvânt de Consiliul Național al Bisericii a Versiunii Standard Revizuite.
  3. Versiunea Engleză Actuală (TEV), o traducere echivalentă dinamică a Societății Biblice Americane.
  4. Biblia Ierusalim (JB), o traducere engleză bazată pe o traducere dinamică echivalentă a catolicilor francezi
- F. Pentru cei care nu știu să citească în limba greacă, compararea versiunilor englezești poate ajuta la identificarea problemelor în text.
1. variații ale manuscrisului
  2. sensuri diferite ale cuvintelor
  3. texte și structuri dificile din punct de vedere gramatical
  4. texte ambigue
- Deși traduceri englezești nu pot rezolva aceste probleme, le etichetează ca subiecte de studiu mai profund și mai amănunțit.
- G. În încheierea fiecărui capitol sunt date subiecte relevante de discuție care încearcă să conducă la probleme majore de exegeză ale capitolului respectiv.

ABREVIERI FOLOSITE ÎN COMENTARIU

AB	Anchor Bible Commentaries, ed. William Foxwell Albright and David Noel Freedman
ABD	Anchor Bible Dictionary (6 vols.), ed. David Noel Freedman
AKOT	Analytical Key to the Old Testament by John Joseph Owens
ANET	Ancient Near Eastern Texts, James B. Pritchard
BAGD	A Greek-English Lexicon of the New Testament and Early Christian Literature, Walter Bauer, 2nd edition by F. W. Gingrich and Fredrick Danker
BDB	A Hebrew and English Lexicon of the Old Testament by F. Brown, S. R. Driver and C. A. Briggs
BHS	Biblia Hebraica Stuttgartensia, GBS, 1997
IDB	The Interpreter's Dictionary of the Bible (4 vols.), ed. Georg A. Buttrick
ISBE	International Standard Bible Encyclopedia (5 vols.), ed. James Orr
JB	Jerusalem Bible
JPSOA	The Holy Scriptures According to the Masoretic Text: A New Translation (The Jewish Publication Society of America)
KB	The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament by Ludwig Koehler and Walter Baumgartner
LAM	The Holy Bible From Ancient Eastern Manuscripts (the Peshitta) by Georg M. Lamsa
LXX	Septuagint (Greek-English) by Zondervan, 1970
MOF	A New Translation of the Bible by James Moffatt
MT	Masoretic Hebrew Text
NAB	New American Bible Text
NASB	New American Standard Bible

NEB New English Bible

NET New English Translation, Second Beta Edition

NIDNTT New International Dictionary of New Testament Theology (4 vols.), by Colin Brown

NIDOTTE New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis (5 vols.), ed. Willem A. VanGemeren

NRSV New Revised Standard Bible

NIV New International Version

NJB New Jerusalem Bible

OTPG Old Testament Parsing Guide by Todd S. Beall, William A. Banks and Colin Smith

REB Revised English Bible

RSV Revised Standard Version

SEPT The Septuagint (Greek-English) by Zondervan, 1970

TCNT The Twentieth Century New Testament

TEV Today's English Version from United Bible Societies

YLT Young's Literal Translation of the Holy Bible by Robert Young

ZPBE Zondervan Pictorial Bible Encyclopedia (5 vols.), ed. Merrill C. Tenney

INTRODUCERE CRUCIALĂ A ARTICOLULUI

„De ce au creștinii atât de multe interpretări dogmatice ale Apocalipsei”

În anii mei de studiu ai Apocalipsei am înțeles că majoritatea creștinilor nu au sau nu doresc să dezvolte o cronologie sistematizată a vremurilor de pe urmă. Sunt unii credincioși care se focalizează sau se specializează în acest domeniu al creștinismului pentru scopuri teologice, psihologice sau denominaționale. Acești credincioși par să devină obsedați de „oare cum se va sfârși totul”, și cumva pierd din vedere urgența evanghelizării! Creștinii nu-I pot afecta agenda escatologică (a vremurilor de pe urmă) a lui Dumnezeu, dar ei pot să participe în mandatul evangheliei (Mat. 28:19-20; Luca 24:47; Fapte 1:8). Majoritatea credincioșilor afirmă a doua venire a lui Cristos și un apogeu al promisiunilor lui Dumnezeu în vremurile de pe urmă. Problemele interpretărilor care se ridică din cum să înțelegem acest apogeu decurg din câteva paradoxuri biblice.

1. tensiunea dintre modelele profetice ale Vechiului Legământ și modelele apostolice ale Noului Legământ
  2. tensiunea dintre monoteismul biblic (un Dumnezeu pentru toți) și alegerea Israelului (un popor special)
  3. tensiunea dintre aspectul condiționat al legămintelor și promisiunilor biblice („dacă... atunci”) și credințioșia necondiționată a lui Dumnezeu pentru răscumpărarea omenirii căzute
  4. tensiunea dintre genurile literare a Orientului de Est apropiat și modelele literare a vestului modern
  5. tensiunea dintre Împărăția lui Dumnezeu în prezent, încă în viitoare
  6. tensiunea dintre credința reînținerii iminente a lui Cristos și credința că un anumit eveniment trebuie să aibă loc
- Să discutăm aceste tensiuni pe rând.

PRIMA TENSIUNE (categoriile rasiale, naționale și geografice ale VT contra toți creștinii din întreaga lume)

Profeții Vechiului Testament prezic o restaurare a împărăției ebraice în Palestina centrată în Ierusalim unde toate națiunile pământului vor fi adunate să laude și să slujească un conducător davidic, dar nici Isus nici apostolii Noului Testament nu au avut această agendă în vizor. Nu este VT inspirat (Mat. 5:17-19)? Au omis autorii NT evenimente cruciale ale vremurilor din urmă?

Există câteva surse de informație legate de sfârșitul lumii:

1. profetii VT (Isaia, Mica, Maleahi)
2. scriitorii apocaliptici ai VT (Ezec. 37-39; Dan. 7-12; Zah.)
3. scriitorii evrei ne-canonici intertestamentari (cum ar fi I Enoh, atribuită lui Iuda)
4. Domnul Isus Însuși (Mat. 24; Mar. 13; Lu. 21)
5. Scrierile lui Pavel (I Cor. 15; II Cor. 2; I Tes. 4-5; II Tes. 2)
6. Scrierile lui Ioan (I Ioan și Apocalipsa)

Învăță toate acestea o agendă clară (evenimente, cronologie, personaje) a vremurilor de pe urmă? Dacă nu, de ce? Nu sunt toate inspirate (exceptând scrierile intertestamentare ale evreilor)?

Duhul a revelat adevăruri scriitorilor Vechiului Testament în termeni și noțiuni înțelese de ei. Totuși, prin revelația progresivă a Duhului conceptele escatologice Vechi Testamentare au fost expandate spre o sferă de aplicare universală („misterele lui Cristos,” Ef. 2:11-3:13. vezi Tematica Specială la 10:7). Iar acum câteva exemple relevante:

1. Orașul Ierusalim în VT este folosit ca o metaforă a poporului lui Dumnezeu (Sion), dar este proiectat în NT ca un termen ce exprimă acceptarea de către Dumnezeu a tuturor celor ce au crezut și s-au pocăit (noul Ierusalim al Apocalipsei 21-22). Expansiunea teologică a unui oraș literal, fizic către noul popor al lui Dumnezeu (credincioșii evrei și neamuri) este prefigurată în promisiunea lui Dumnezeu de a răscumpăra omenirea căzută Gen. 3:15, înainte

să fie măcar un evreu sau o capitală evreiască. Chiar și chemarea lui Avraam (Gen. 12:1-3) i-a implicat pe neevrei (Gen. 12:3; Exod 19:5).

2. În VT dușmanii poporului lui Dumnezeu sunt națiunile dimprejur ale Orientului Mijlociu, dar în NT ei îi reprezintă pe toți necreștinii, anticriștii și cei conduși de Satan. Bătălia s-a mutat dintr-un conflict geografic, regional spre un conflict mondial, cosmic (Coloseni).
3. Promisiunea unui ținut care e atât de înglobată în VT (promisiunea patriarhilor în Genesa, Gen. 12:7; 13:15; 15:7, 15; 17:8) a devenit acum promisiunea întregului pământ. Noul Ierusalim se coboară pe un pământ recreat, nu doar în Orient sau exclusiv în Orient. (Apo. 21-22).
4. Alte exemple ale concepțiilor profetice Vechi Testamentare sunt expandate aici:
  - a. sămânța lui Avraam îi reprezintă acum pe cei circumciși spiritual (Rom. 2:28-29)
  - b. poporul de legământ îi include acum și pe neevrei (Osea 1:10; 2:23, citat în Rom. 9:24-26; și Lev. 26:12; Exod 29:45, citat în II Cor. 6:16-18 și Exod 19:5; Deut. 14:2, citat în Tit 2:14)
  - c. templul este acum Isus (Mat 26:61; 27:40; Ioan 2:19-21) iar prin El este Biserica locală (I Cor. 3:16) și credinciosul individual (I Cor. 6:19)
  - d. Chiar și Israelul și expresiile descriptive caracteristice VT se referă acum la tot poporul lui Dumnezeu (adică, „Israel,” Rom. 9:6; Gal. 6:16, adică, „împărăție de preoți,” I Pet. 2:5, 9-10; Apo. 1:6)

Modelul profetic (adică, D. Brent Sandy, *Plowshares and Pruning-Hooks*) a fost îndeplinit, expandat și este mai cuprinzător. Isus și scriitorii apostolici nu prezintă vremurile sfârșitului în aceeași manieră a profețiilor VT (Martin Wyngaarden, *The Future of The Kingdom in Prophecy and Fulfillment*). Interpreții moderni care încearcă să i-a modelul Vechi Testamentar literal sau normativ sulesc Apocalipsa considerând-o doar o carte evreiască și forțează înțelesul ei în fraze ambigue și atomizate ale lui Isus și Pavel! Scriitorii Noului Testament nu-i neagă pe profeții Vechiului Testament, ci arată ultima lor implicare universală. Nu există nici un sistem organizat, logic la escatologia lui Isus sau Pavel. Scopul lor în primul rând este acela de răscumpărare sau pastoral (I Cor. 15:58; I Tes. 4:18). Totuși, chiar și în NT există tensiune. Nu se găsește o sistematizare clară a evenimentelor escatologice. În multe cazuri, Apocalipsa folosește într-un mod chiar surprinzător aluziile Vechiului Testament pentru a descrie sfârșitul, în loc să se folosească de învățăturile lui Isus (Mat. 24; Mar. 13) sau ale lui Pavel! Ea urmează genul literar inițiat de Ezechiel, Daniel și Zaharia, dar acesta dezvoltat în perioada intertestamentară (literatura apocaliptică evreiască). Probabil acesta era modul lui Ioan de a conecta legământul cel Nou și cel Vechi. Ea mai arată vechiul tipar al rebeliunii omului și angajamentul lui Dumnezeu de răscumpărare! Dar trebuie notat că, deși Apocalipsa face aluzie la limbajul, personajele și evenimentele Vechiului Testament, ea le reinterpretează în lumina primului secol Roman (Apo. 1:7).

A DOUA TENSIUNE (monoteism contra un popor ales)

Accentul biblic în ce privește divinitatea este pe un singur creator-răscumpărător personal și spiritual, Dumnezeu (Exod 8:10; Is. 44:24; 45:5-7, 14,18,21-22; 46:9; Ier. 10:6-7). Unicitatea Vechiului testament în vremea sa consta în monoteism. Toate celelalte națiuni înconjurătoare erau politeiste. Caracterul unic al lui Dumnezeu reprezintă inima revelației Vechiului Testament (Deut. 6:4). Creația este scenă ce servește scopului relaționării lui Dumnezeu cu omenirea făcută după chipul și asemănarea Lui (Gen 1:26-27). Însă, omenirea sa răzvrătit, păcătuiind împotriva dragostei, conducerii și planului lui Dumnezeu (Gen. 3). Dragostea și scopul lui Dumnezeu erau atât solide și de sigure încât El a promis că va răscumpăra umanitatea căzută (Gen. 3:15)!

Tensiunea apare atunci când Dumnezeu alege să folosească un om, o familie, o națiune pentru a atinge întreaga omenirea. Alegerea lui Avraam de către Dumnezeu și pe evrei ca și o împărăție de preoți (Exod 19:4-6) a cauzat mândrie în

loc de slujire, excludere în loc de includere. Chemarea lui Avraam implica binecuvântarea intenționată a întregii umanități (Gen. 12:3). Trebuie totuși să fie amintit și accentuat faptul că alegerea Vechiului Testament a fost pentru slujire, nu salvare. Întregul Israel nu a fost într-o relație potrivită cu Dumnezeu (Rom. 9:6), niciodată salvat veșnic bazat doar pe dreptul de întâi născut (Ioan 8:31-59; Mat. 3:9), ci prin credința și ascultarea personală (Gen. 15:6; citat în Rom. 4;3,9,22; al. 3:6). Israel și-a pierdut misiunea (Biserica este acum o împărăție de preoți, comparați 1:6; II Pet. 2:5,9), a transformat mandatul în privilegiu și slujirea într-un statut special! Dumnezeu a ales pe unul ca să-i aleagă pe toți!

A TREIA TENSIUNE (legămintele condiționate contra legămintele necondiționate)

Există o tensiune teologică sau un paradox între legămintele condiționate și necondiționate. Este cu siguranță adevărat că planul de răscumpărare a lui Dumnezeu este necondiționat (Gen. 15:12-21 și venirea lui Mesia). Totuși, răspunsul mandatat al omului este totdeauna condițional!

Modelul „dacă... atunci” apare atât în Vechiul cât și în Noul Testament. Dumnezeu este credincios; omenirea este necredincioasă. Această tensiune a cauzat multă confuzie. Interpretii au tins să se concentreze doar pe un „corn al dilemei.” Credințioșia lui Dumnezeu sau efortul uman, suveranitatea lui Dumnezeu sau voința liberă a oamenilor. Ambele sunt biblice și necesare.

Aceste lucruri au legătură cu escatologia, cu promisiunile lui Dumnezeu Vechi Testamentare pentru Israel. Dacă Dumnezeu promite, atunci este stabilit! Dumnezeu este legat de promisiunile Lui; reputația Lui este în joc (Ezec. 36:22-38). Legămintele condiționate și necondiționate se întâlnesc în Cristos (Isa. 52), nu în Israel! Credințioșia ultimă a lui Dumnezeu se află în răscumpărarea tuturor celor ce cred și se pocăiesc, nu în cine era tatăl sau mama ta! Cristos, nu Israel, este cheia tuturor legămintelor și promisiunilor lui Dumnezeu. Dacă este o paranteză teologică în Biblie, atunci aceasta nu e Biserica, ci Israel (Fapte 7 și Gal. 3).

Misiunea mondială de proclamare a Evangheliei a trecut la Biserică (Mat. 28:19-20; Luca 24:47; Fapte 1:8). Cu toate acestea încă tot rămâne un legământ condiționat! Aceasta nu implică faptul că Dumnezeu i-a respins total pe evrei (Rom. 9-11). S-ar putea să fie un scot și un loc pentru Israel în ce privește sfârșitul (Zah. 12:10).

A PATRA TENSIUNE (modelele literaturii Orientului Mijlociu contra modelele vestice).

Genul reprezintă un element critic în interpretarea corectă a Bibliei. Biserica sa dezvoltat într-un decor cultural vestic (Grecesc). Literatura estică este mult mai figurativă, metaforică și simbolică decât modelele literare ale culturii vestice moderne. Ea se concentrează pe oameni, confruntări și evenimente mai mult decât pe adevăruri propoziționale succinte. Creștinii s-au făcut vinovați de folosirea istoriei și modelelor lor literare pentru a interpreta profețiile biblice (atât VT cât și NT). Fiecare generație și entitate geografică și-a folosit cultura, istoria și literatura pentru a interpreta Apocalipsa, iar fiecare din ele a greșit! Este aroganță să consideri cultura modernă vestică centrul profeției biblice!

Genul în care autorii inițiali și inspirați au ales să scrie originalul reprezintă un contract literar între el și cititor. Cartea Apocalipsa nu este o narațiune istorică, ci o combinație de scrisori (capitolele 1-3) și profeție, majoritatea literatură apocaliptică. Este greșit să faci Biblia să spună mai mult decât a fost intenția autorului și este la fel de greșit să faci să spună mai puțin decât a fost dorit inițial. Aroganța și dogmatismul interpreților sunt mult mai nepotrivite pentru o carte ca Apocalipsa. Biserica nu a fost niciodată de acord cu o interpretare adecvată a Apocalipsei. Grijă mea este să ascult și să mă ocup de întreaga Biblie, nu de niște părți selectate. Perspectiva de gândire estică asupra Bibliei prezintă adevărul în perechi pline de tensiune. Tendința noastră vestică față de adevărul propozițional nu este validă, ci dezechilibrată! Cred că este posibil să înlăturăm cel puțin unele din înfundăturile interpretării Apocalipsei observând scopul interpretării, anume de a se schimba cu fiecare generație de credincioși ce vine. Este evident pentru majoritatea interpreților că Apocalipsa trebuie

interpretată în lumina propriului gen și a zilei în care trăiește (Fee și Stuart, *How To Read the Bible For All Its Worth*, pp. 249-264). O abordare istorică asupra Apocalipsei trebuie să se ocupe cu ce ar avea și ce ar putea înțelege primii cititori din ea (adică, John L. Bray, *Matthew 24 Fulfilled*). În multe feluri interpreții moderni au pierdut multe înțelesuri ale simbolurilor cărții. Lovitura inițială a Apocalipsei era aceea de a încuraja credincioșii persecutați ai acelor vremuri. Ea arăta controlul lui Dumnezeu asupra istoriei (așa cum au făcut-o și profeții VT); a afirma că istoria se îndreaptă spre un punct terminus fix al judecării sau binecuvântării (așa cum au făcut-o profeții VT), și a afirmat dragostea, prezența, puterea și suveranitatea lui Dumnezeu în termenii primului secol apocaliptic evreiesc!

Aceleași moduri teologice funcționează în fiecare generație de credincioși. Acestea descriu lupta cosmică dintre bine și rău. Primele detalii ale secolului I s-ar putea să se fi pierdut dar nu adevărul puternic și mângâietor. Atunci când interpreții vestici moderni încearcă să forțeze detaliile Apocalipsei să se potrivească istoriei lor contemporane, tiparul interpretărilor false continuă!

Este foarte posibil ca detaliile cărții să devină surprinzător de literale din nou (așa cum VT a devenit în relație cu nașterea, viața și moartea lui Cristos) pentru ultima generație de credincioși în timp ce aceștia se vor confruntă cu atacul violent al liderului anticrist (asemenea II Tes. 2) și al culturii. Nimeni nu poate ști aceste împliniri literale ale Apocalipsei până când cuvintele lui Isus (comparați Mat. 24; Marc. 13; și Luca 21) și ale lui Pavel (comparați I Cor. 15; I Tes. 4-5; and II Tes. 2) devin evidente din punct de vedere istoric. Presupunerea, speculațiile și dogmatizările sunt nepotrivite. Literatura apocaliptică permite această flexibilitate. Slavă lui Dumnezeu pentru imaginile și simbolurile care depășesc narațiunile istorice! Dumnezeu este în control; El domnește; El vine!

Majoritatea comentatorilor moderni pierd din vedere genul literar! Interpreții vestici moderni deseori caută un sistem teologic clar, logic în loc să fie corecți cu genul ambiguu, simbolic și dramatic al literaturii apocaliptice evreiești. Acest adevăr este exprimat foarte clar de Ralph P. Martin în articolul său, „Approaches to New Testament Exegesis,” în cartea *New Testament Interpretation*, editată de I. Howard Marshall:

„Până nu recunoaștem calitatea dramatică ale acestei scrieri și amintim modul în care limbajul a fost folosit ca și un vehicul pentru a exprima adevărul religios, noi vom greși grav în înțelegerea Apocalipsei, și vom încerca într-un mod eronat să interpretăm viziunile ca și cum ar fi o carte de proze literale și interesate să descrie evenimente ale istoriei databile și empirice. Pentru a încerca această cale din urmă înseamnă a intra în tot felul de probleme de interpretare. Mai grav ea conduce la o distorsionare a înțelesului apocaliptic esențial astfel încât ratează valoarea acestei părți din Noul testament ca și o afirmație dramatică în limbajului mitic al suveranității lui Dumnezeu în Cristos și al paradoxului conducerii Sale care îmbină dragostea și tăria (comparați 5:5,6; *The Lion is the Lamb*)” (p. 234).

W. Randolph Tate în cartea sa *Biblical Interpretations* spune:

„Nici un alt gen literar din Biblie nu a mai fost citit cu atâta ardoare și care să provoace un rezultat atât de depresiv ca și literatura apocaliptică, în special cartea Daniel și Apocalipsa. Acest gen literar a suferit de la dezastrului istoric al interpretării eronate datorat înțelegerii fundamental greșite ale formei, structurii și scopului literar. Datorită pretenției sale de a revela ceea ce urmează să se întâmple, Apocalipsa a fost privită ca și o hartă rutieră spre o schiță a viitorului. Defectul tragic în această perspectivă este presupunerea că rama de referință ale acestei cărți este epoca actuală a cititorului și nu cea a autorului. Această abordare greșită a literaturii apocaliptice (mai ales Apocalipsa) tratează lucrarea ca și cum ar fi o criptogramă (document scris cu caractere secrete) prin care evenimentele actuale pot fi folosite pentru a interpreta simbolurile din text. Mai întâi, interpretul trebuie să recunoască că literatura apocaliptică își comunică mesajul prin simbolism. A interpreta un simbol literar când de fapt este metaforic înseamnă pur și simplu a răstălmăci. Problema nu constă dacă evenimentele în literatura apocaliptică sunt istorice. Evenimentele pot fi istorice; s-ar putea să se fi chiar întâmplat, sau să se întâmple, dar

autorul prezintă evenimente și comunică sensul prin imagini și arhetipuri (modele inițiale după care se călăuzește cineva)” (p. 137).

Din *Dictionary of Biblical Imagery*, editată de Ryken, Wilhost and Longman III: „Cititorii de astăzi sunt adesea derutați și frustrați de acest gen literar. Imaginile neașteptate și experiențele „din-afara-acestei-lumii” par bizare și dincolo de sincronizarea cu cea mai mare parte a Scripturii. Luând această literatură ca atare cititorii sunt lăsați să se zbată pentru a determina `ce se va întâmpla când...` pierzând astfel intenția mesajului apocaliptic” (p. 35).

A CINCEA TENSIUNE (Împărăția lui Dumnezeu în prezentă, încă viitoare)

Împărăția lui Dumnezeu este prezentă și încă viitoare. Acest paradox teologic devine concentrat la punctul escatologiei. Dacă cineva așteaptă o împlinire literală a tuturor profețiilor Vechi Testamentare pentru Israel, atunci Împărăția devine în ce mai mare parte o restaurare a Israelului într-o poziție geografică și teologică superioară! Acest lucru va cere ca Biserica să fie răpită în mod discret în capitolul 5 iar capitolele rămase să se refer la Israel (dar rețineți Apo. 22:16).

Totuși, dacă atenția cade pe inaugurarea împărăției de Mesia cel promis de VT, atunci ea este prezentă datorită venirii lui Cristos și focusul devine încarnarea, viața, învățătura, moartea și învierea lui Cristos. Accentul teologic cade pe o salvare actuală. Împărăția a venit, Vechiul Testament este împlinit în oferta lui Cristos de ai mântui pe toți și nu în domnia Sa milenară peste câțiva!

Este absolut sigur că Biblia vorbește de ambele venituri ale lui Cristos, dar unde trebuie pus accentul? Mi se pare că majoritatea profețiilor Vechi Testamentari se concentrează pe prima venire, stabilirea împărăției Mesianice (comparați Daniel 2). În multe moduri aceasta este asemănătoare domniei eterne a lui Dumnezeu (comparați Daniel 7). În VT atenția cade pe domnia eternă a lui Dumnezeu, și totuși mecanismul pentru manifestarea domniei este slujirea lui Mesia (comparați I Cor. 15:26-27). Nu este o chestiune de „care dintre ele este adevărată”; ambele sunt adevărate; dar unde cade accentul? Trebuie spus că unii interpreți devin atât de concentrați pe domnia milenară a lui Mesia (comparați Apocalipsa 20) că pierd din vedere focusul biblic al domniei eterne a Tatălui. Domnia lui Cristos este un eveniment preliminar. Deoarece cele două venituri ale lui Cristos nu sunt evidente în VT, nici domnia temporală a lui Mesia nu este!

Cheia predicării și învățării lui Isus este Împărăția lui Dumnezeu fiind atât prezentă (în salvare și slujire), cât și viitoare (în putere și omniprezență). Apocalipsa, dacă se concentrează pe domnia de o mie de ani a lui Mesia (cf. Apo. 20), atunci este preliminară, nu ultimă (comparați Apo. 21-22). Nu este evident din VT ca o domnie temporală să fie necesară; de fapt, domnia Mesianică din Daniel 7 este eternă, nu milenară.

A ȘASEA TENSIUNE (întoarcerea iminentă a lui Cristos contra *Parousia* întârziată)

Majoritatea credincioșilor au fost învățați că Isus se reîntoarce în curând, dintr-o dată și pe neașteptate (comparați Mat. 10:23; 24:27,34,44; Mar. 9:1; 13:30; Apo. 1:1,3; 2:16; 3:11; 22:7,10,12,20). Dar fiecare generație de credincioși în așteptare au dat greș până acum! Întoarcerea imediată a lui Cristos este o puternică speranță promisă a fiecărei generații, dar o realitate doar pentru o singură generație (și aceea una persecutată). Creștinii trebuie să trăiască ca și când El s-ar fi întors mâine, dar să planifice și să pună în aplicare Marea Trimitere (comparați Mat. 28:19-20) dacă întârzie.

Unele pasaje din Evanghelii (comparați Mar. 13:10; Luc. 17:2; 18:8) și I și II Tesaloniceni sunt bazate pe o a doua venire (*Parousia*) întârziată. Există anumite evenimente istorice care trebuie să aibă loc mai întâi:

1. Evanghelizarea mondială (comparați Mat. 24:14; Mar. 13:10)
2. Descoperirea „omului fărădelegii” (comparați Mat. 24:15; II Tes. 2; Apo. 13)
3. Marea persecuție (comparați Mat. 24:21,24; Apo. 13)

Există un scop ambiguu aici (comparați Mat. 24:42-51; Mar. 13:32-36)! Trăiește fiecare zi ca și când ar fi ultima dar planifică și instruieste-te pentru slujirea de viitor!

COERENȚĂ ȘI ECHILIBRU

Trebuie precizat că toate școlile moderne de interpretare a escatologiei conțin jumătate de adevăr. Ele explică și interpretează corect unele texte. Problema constă în coerență și echilibru. De multe ori există un set de presupoziii ce folosesc textul biblic pentru a completa scheletul teologic prestabilit. Biblia nu revelează o escatologie logică, cronologică și sistematică. Este ca un album de familie. Pozele sunt adevărate, dar nu totdeauna în ordine, în context și în succesiune logică. Unele poze au căzut din album iar membrii generației de mai târziu a familiei nu cunosc exact unde să le pună la loc. Cheia unei interpretări adecvate a Apocalipsei este intenția originală a autorului așa cum este revelată în genul lui literar preferat. Cei mai mulți interpreți încearcă să efectueze uneltele și procedurile exegetice ale altor genuri literare din Noul Testament în interpretarea Apocalipsei. Ei se concentrează pe VT în loc să ofere loc învățăturilor lui Isus și Pavel să stabilească structura teologică și să lase Apocalipsa să acționeze ca ilustrație.

Trebuie să recunosc că mă apropii de acest comentariu cu frică și cutremur, nu datorită blestemului din Apo. 22:18-19, ci datorită nivelului de controversă care la cauzat interpretarea acestei cărți și continuă să-l cazeze printre poporul lui Dumnezeu. Iubesc revelația lui Dumnezeu. Este adevărat, chiar și când toți oamenii sunt mincinoși (comparați Rom. 3:4)! Vă rog să folosiți acest comentariu ca o încercare de a provoca gândirea și nu de a o înclui, ca un indicator și nu ca o hartă, ca un „ce-ar fi dacă,” și nu ca „așa vorbește Domnul.” Am ajuns față în față cu propria-mi agendă teologică deficitară și plină de prejudecăți. De asemenea, am văzut-o pe cea a celorlalți interpreți. Se pare că oamenii aproape găsesc în Apocalipsa ceea ce așteaptă să găsească. Genul literar în sine oferă posibilitatea unui abuz! Oricum, el există în Biblie pentru un scot. Locul lui ca și „cuvânt” de încheiere nu este accidental. Apocalipsa are un mesaj de la Dumnezeu pentru fiecare generație de copii de Dumnezeu. Dumnezeu dorește ca noi să înțelegem! Haideți să ne unim mâinile, nu să creăm tabere; haideți să afirmăm ceea ce este clar și central, chiar dacă nu putem tot ceea ce poate fi și ar trebui să fie adevărat. Dumnezeu să vă binecuvânteze pe toți!

Folosește acest spațiu pentru a lista propriile presupoziii despre interpretarea Apocalipsei. Toți aducem cu noi prejudecățile în interpretarea acestei cărți. Identificându-le ne ajută să depășim influențele și limitările lor asupra dogmatismului nostru

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

INTRODUCERE ÎN PROFETIILE VECHIULUI TESTAMENT

I. INTRODUCERE

A. Declarații de deschidere

1. Comunitatea creștină nu este de acord față de cum să interpretăm profeția. Alte adevăruri au fost stabilite în decursul secolelor în ce privește poziția ortodoxă, dar nu și acesta.
2. Există un număr de etape bine definite ale profeției Vechi Testamentare
  - a. pre-monarhice (înainte de regele Saul)
    - 1) indivizi numiți profeți
      - a) Avraam – Gen. 20:7
      - b) Moise – Num. 12:6-8; Deut. 18:15; 34:10
      - c) Aaron – Exod 7:1 (purtătorul de cuvânt al lui Moise)
      - d) Maria – Exod 15:20
      - e) Medad și Eldad – Num. 11:24-30
      - f) Debora – Jud. 4:4
      - g) anonim – Jud. 6:7-10
      - h) Samuel – I Sam. 3:20
    - 2) referințe la profeți ca grup – Deut. 13:1-5; 18:20-22
    - 3) profesii sau grupuri de profeți – I Sam. 10:5-13; 19:20, I Împ. 20:35,41; 22:6,10-13; II Împ. 2:3,7; 4:1,38; 5:22; 6:1, etc.
    - 4) Mesia numit profet – Deut. 18:15-18
  - b. profeți monarhi ne scriitori (ei se adresează împăratului)
    - 1) Gad – I Sam. 7:2; 12:25; II Sam. 24:11; I Cro. 29:29
    - 2) Natan – II Sam. 7:2, 12:25; I Împ. 1:22
    - 3) Ahia – I Împ. 11:29
    - 4) Iehu – I Împ. 16:1,7,12
    - 5) anonim – I Împ. 18:4,13; 20:13,22
    - 6) Ilie – I Împ. 18; II Împ. 2
    - 7) Micaia – I Împ. 22
    - 8) Elisei – II Împ. 2:8,13
  - c. profeți scriitori clasici (ei se adresează atât națiunii cât și împăratului): Isaia – Maleahi (exceptând Daniel).

B. Termeni Biblici

1. *ro`eh* (BDB 909) = clarvăzător, I Sam. 9:9. Această referință arată tranziția la termenul *Nabi*, care înseamnă „profet” și vine din rădăcina, „a chema.” *Ro`eh* vine din termenul ebraic general “ a vedea.” Această persoană înțelegea căile și planurile lui Dumnezeu și era consultată pentru a verifica voia lui Dumnezeu într-o anumită problemă.
2. *hozeh* (BDB 302) = clarvăzător, II Sam. 24:11. Este de fapt un sinonim a lui *ro`eh*. Provine dintr-un termen ebraic rar „a vedea.” Forma participiului este folosită cel mai mult pentru a se referi la un profet.

3. *nabi`* (BDB 611) = profet, înrudit cu verbul Akkadian *nabu* = „a chema” și Arabic *naba`a* = „a anunța.” Acesta este termenul cel mai comun din VT pentru a desemna un profet. Este folosit de peste 300 de ori. Etimologia exactă este incertă, dar „a chema” pentru momentul de față este cea mai bună opțiune. Probabil cea mai bună înțelegere provine de la descrierea lui YAHVE în ce privește relația lui Moise cu Faraonul prin Aaron (comparați Exod 4:10-16; 7-1; Deut. 5:5). Un profet este cineva care vorbește de la Dumnezeu pentru poporul Său. (comparați Amos 3:8; Ier. 1:7,17; Eze. 3:4).
4. Toți cei trei termeni sunt folosiți pentru funcțiile profețiilor în I Cro. 29:29; Samuel - Ro`eh; Natan - Nabi`; și Gad – Hozeh.
5. Expresia ‘ish ha - ‘elohim, “om al lui Dumnezeu,” este o denumire în sens mai larg a unui vorbitor pentru Dumnezeu. Este folosit de 76 de ori în VT în sensul de “profet.”
6. Cuvântul “profet” este de origine greacă. Provine din (1) *pro* = “înainte” sau “pentru”; (2) *phemi* = “a vorbi.”

II. DEFINIREA PROFEȚIEI

- A. Termenul “profeție” are un câmp semantic mai larg în ebraică decât în engleză. Evreii au marcat cărțile istorice ale lui Iosua prin intermediul împăraților (exceptând Rut), care reprezentau “foștii profeți.” Atât Avraam (Gen. 20:7; Ps. 105:5) cât și Moise (Deut. 18:18) sunt desemnați ca profeți (la fel și Maria, Exod 15:20). Prin urmare, feriți-vă de o presupusă definiție în engleză!
- B. “Profetismul poate fi definit în mod legitim ca acea înțelegere a istoriei ce acceptă semnificația ei doar în termenii unei preocupări divine, a unui scop divin, a unei participări divine.” (*Interpreter’s Dictionary of the Bible*, vol. 3, p. 896).
- C. “Profetul nu este nici un filosof nici un teolog sistematic, ci un mijlocitor al legământului ce furnizează cuvântul lui Dumnezeu poporului Său cu scopul de a modela viitorul lor prin reformarea prezentului lor” (“Prophets and Prophecy,” *Encyclopedia Judaica*, vol. 13, p. 1152).

III. SCOPUL PROFEȚIEI

- A. Profetia reprezintă mijlocul lui Dumnezeu de a vorbi poporului Său, oferind călăuzire în cadrul lor actual și speranță în ce privește controlul Său asupra vieții lor și asupra evenimentelor din lume. Acest mesaj a fost în esență corporativ. Este menit să mustre, să încurajeze, să producă credință și pocăință și să informeze poporul despre Dumnezeu și planurile Lui. Deseori este folosit pentru a dezvălui clar un reprezentant ales de Dumnezeu (Deut. 13:1-3; 18:20-22). Aceasta, în cele din urmă, ar face referire la Mesia.
- B. Adesea, profetul lua o dificultate istorică sau teologică din vremea lui și o proiecta într-un cadru escatologic. Acest punct de vedere al istoriei asupra sfârșitului (teologic) este unică pentru Israel și pentru accepțiunea lui despre alegerile divine și promisiunile legământului.
- C. Funcția de profet pare să echilibreze (Ier. 18:18) și să schimbe funcția de Mare Preot ca o modalitate de a cunoaște voia lui Dumnezeu. Urim-ul și Tumim-ul trece dincolo spre un mesaj verbal adresat de Dumnezeu reprezentantului Său. Funcția de profet de asemenea pare să fi murit după Maleahi (sau după scrierile Cronicilor) și nu mai apare decât după 400 de ani odată cu Ioan Botezătorul. Este incert ce legătură este între darul de “profeție” al Noului Testament cu cel al Vechiului Testament. Profetii Noului Testament (Fapte 11:27-28; 13:1; 14:29,32,37; 15:32; I Cor. 12:10, 28-29; Efe. 4:11) nu sunt revelatori unei noi revelații, ci prevestitori ai voii lui Dumnezeu în situații contemporane.

- D. Profeția în mod exclusiv sau primar nu este de natură predictivă. Predicția este o modalitate de a confirma funcția și mesajul nu-i profet, dar trebuie avut în vedere “...mai puțin de 2% din profețiile din VT sunt Mesianice. Mai puțin de 5% descriu în mod special era Noului Legământ. Mai puțin de 1% au de-a face cu evenimente care încă nu s-au întâmplat” (Fee & Stuart, *How to Read the Bible For All It's Worth*, p. 166).
- E. Profeții Îl reprezintă pe Dumnezeu înaintea oamenilor, în timp ce preoții îi reprezintă pe oameni înaintea lui Dumnezeu. Aceasta este o afirmație generală. Există și excepții cum ar fi Habacuc, care Îi puna întrebări lui Dumnezeu.
- F. Un motiv pentru care ne este dificil să înțelegem profeția e din cauză că nu cunoaștem modul în care au fost structurate cărțile lor. Ele nu sunt cronologice, ci par a fi tematice, dar nu totdeauna cum ne-am fi așteptat noi. Deseori nu există nici un cadru istoric evident, nici un interval de timp sau o divizie clară între oracole; este dificil (1) să citești cărțile prin intermediul unui singur cadru; (2) să le subliniezi după subiect; și (3) să constăți adevărul central sau intenția autorului în fiecare oracol.

IV. CARACTERISTICILE PROFEȚIEI

- A. În Vechiul Testament se pare că existe o dezvoltare a conceptului de „profet” și „profeție.” În Israelul timpuriu s-a dezvoltat o comunitate de profeți, condusă de un lider puternic carismatic cum era Ilie sau Elisei. Uneori expresia „fii proorocilor” era folosită pentru a indica grupul (II Împ. 2), iar din când în când profeții erau caracterizați prin forme diferite de extaz (I Sam. 10:10-13; 19:18-24).
- B. Totuși, această perioadă a trecut rapid spre perioada profeților individuali. Au exista acei profeți (atât falși cât și adevărați) care se identificau cu împăratul și trăiau în palat (Gad, Natan). De asemenea, au fost și profeți independenți, uneori total neconectați de status quo-ul societății israeliene (Amos). Aceștia erau atât bărbați cât și femei (II Împ. 22:14).
- C. Profetul era de obicei revelatorul viitorului, acesta fiind determinat de răspunsul imediat al unei persoane sau a unui grup de persoane. De obicei sarcina profetului era aceea de a dezvălui planul universal al lui Dumnezeu pentru creația Lui, plan ce nu era afectat de răspunsul omului. Acest plan escatologic universal este unic pe vremea profeților Israelului din Orientul apropiat timpuriu. Fidelitatea legământului și a prezicerii sunt punctele de întâlnite gemene ale mesajelor profetice (cf. Fee și Stuart, p. 150). Acest lucru implică faptul că profeții în primul rând erau corporativi în obiectiv. Ei de obicei, dau nu în mod exclusiv, se adresau națiunii lui Israel.

Majoritatea materialelor profetice au fost prezentate pe cale orală. Mai târziu s-au combinat prin intermediul temelor sau a cronologiei, sau a altor mijloace ale literaturii Orientului Apropiat, care pentru noi s-au pierdut. Pentru că au fost pe cale orală, ele nu mai sunt atât de structurate ca și proza scrisă. Acest aspect face să fie cărțile dificil de citit și de înțeles fără un cadru istoric specific.

Profeții folosesc câteva mijloace pentru a-și transmite mesajele

1. Scena tribunalului – Dumnezeu Își duce poporul la tribunal; deseori în cazul de divorț în care YAHVE își respinge soția (Israel) din cauza infidelității ei (Osea 4; Mica 6).
2. Bocetul de înmormântare – aparatul special de măsurat al acestui mesaj și al „vaiurilor” caracteristice lui îl fac să fie o formă specială de mesaj (Isaia 5; Hab. 2).
3. Declarațiile binecuvântărilor din legământ – natura condiționată a legământului este accentuat iar consecințele, atât pozitive cât și negative, sunt precizate pentru viitor (Deut. 27-28).

V. CALIFICĂRI BIBLICE PENTRU VERIFICAREA UNEI PROFETEȚI ADEVĂRATE

- A. Deuteronom 13:1-5 (predicții/semne)
- B. Deuteronom 18:9-22 (profetii false/profetii adevărate)
- C. Atât bărbații cât și femeile sunt chemați și desemnați ca profeti sau profetese
  - 1. Maria - Exod 15
  - 2. Debora - Judecători 4:4-6
  - 3. Hulda - II Împărați 22:14-20; II Cronici 34:22-28

În culturile din jur profetii erau verificați prin mijloace cum ar fi prezicerea. În Israel ei erau verificați prin

- 1. un test teologic - folosirea numelui YAHWE
- 2. un test istoric - predicție exactă

VI. LINII DIRECTOARE UTILE PENTRU INTERPRETAREA PROFETEȚIEI

- A. Găsește intenția originală a profetului prin observarea contextului istoric și contextului literar al fiecărui oracol. De obicei va implica încălcarea legământului Mozaic de către Israel.
- B. Citește și interpretează întregul oracol, nu doar o parte; schițând conținutul. Observă cum se relaționează cu celelalte oracole. Încearcă să subliniezi întreaga carte (prin unități literare și la nivel de paragraf).
- C. Asumă-ți o interpretare literală a pasajului până când ceva din pasaj te direcționează spre o utilizare figurativă; apoi încearcă să pui limbajul figurativ în proză.
- D. Analizează acțiunile simbolice în lumina cadrului istoric și a pasajelor paralele. Amintește-ți că e vorba de literatura antică a Orientului Mijlociu, nu literatura vestică sau modernă.
- E. Tratează prezicerile cu grijă
  - 1. Sunt ele exclusiv pentru vremea autorului?
  - 2. Anterior în istoria Israelului au fost împlinite?
  - 3. Sunt încă evenimente viitoare?
  - 4. Cuprind o împlinire contemporană și una viitoare?
  - 5. Permite autorilor Bibliei, nu celor moderni, să îți ghideze răspunsul.

Preocupări speciale:

- 1. Este predicția calificată de un răspuns condiționat?
- 2. Este clar cui i se adresează profetia (și de ce)?
- 3. Există o posibilitate atât biblică cât și/sau istorică pentru împliniri multiplă?
- 4. Autorii sub inspirație al Noului Testament au fost capabili să-L vadă pe Mesia în multe locuri din VT care pentru noi nu au fost evidente. Ei par a folosi un joc de cuvinte sau o tipologie. Întrucât noi nu suntem inspirați, ar fi mai bine să le lăsăm lor această abordare.

VII. CĂRȚI UTILE

Plowshares and Pruning Hooks: Rethinking the language of Biblical Prophecy and Apocalyptic de D. Brent Sandy

A Guide to Biblical Prophecy de Carl E. Armerding și W. Ward Gasque

How to read the Bible for All Its Worth de Gordon Fee și Douglas Stuart

My Servants the Prophets de Edward J. Young

The Expositor's Bible Commentary, vol. 6, „Isaia - Ezechiel,” Zondervan

The Prophecies of Isaiah de J. A. Alexander, 1976, Zondervan

INTRODUCERE LA APOCALIPSA

DECLARAȚII DE DESCHIDERE

- A. Cel mai mult în viața mea adultă de academician/teolog am avut presupuziția că cei care cred Biblia o i-au ad litteram (acest lucru este adevărat cu privire la narațiunile istorice). Totuși, pentru mine a deveni din ce în ce mai evident că a lua ad litteram o profeție, o poezie, o parabolă și o literatură apocaliptică înseamnă să ratezi din vedere scopul textului inspirat. Intenția autorului, ne literală, este cheia unei înțelegeri adecvate a Bibliei. A face Biblia să spună mai mult (specificații doctrinare) este la fel de periculos și de derutant ca și când ai interpreta-o așa încât să zică mai puțin decât a fost intenția originală a scriitorului. Atenția trebuie să fie contextul larg, cadrul istoric și intenția exprimată de autor în text și în genul literar ale de el. Genul literar este un contract dintre autor și cititor. A pierde acest indiciu înseamnă cu siguranță a conduce în interpretare eronată.

Cartea Apocalipsa este cu siguranță adevărată, dar nu este narațiune istorică, nici menită să fie luată literalmente. Genul literar în sine strigă acest aspect către noi, doar noi să-l auzim. Aceasta nu înseamnă că nu este inspirat, sau adevărat; este doar figurativ, criptic, simbolic, metaforic și inventiv. Primul secol evreiesc și creștin era familiar cu acest fel de literatură, noi nu suntem! Simbolismul creștin din *The Lord of the Rings* sau *Chronicles of Narnia* ar putea reprezenta paralele moderne.

- B. Apocalipsa este un gen literar evreiesc, apocaliptic, unic. Adeseori era folosit în vremuri pline de tensiune (i.e., Israelul dominat de puterile neamurilor) pentru a exprima convingerea că Dumnezeu este în controlul istoriei și El va aduce izbăvire poporului Său. Acest tip de literatură este caracterizat de
1. un simțământ puternic al suveranității lui Dumnezeu (monoteism și determinism)
  2. luptă dintre bine și rău, acest veac rău și veacul neprihănirii ce urmează să vină (dualism)
  3. utilizarea unor cuvinte codificate (de obicei din VT sau din literatura apocaliptică evreiască intertestamentală)
  4. utilizarea culorilor, a animalelor, uneori a animalelor /oamenilor
  5. utilizarea numerelor simbolice (i.e. 4, 6, 7, 10, 12)
  6. utilizarea viziunilor și a visurilor prin intermediul mijlocirii angelice, dar deseori prin interpretare angelică
  7. concentrare primară pe venirea imediată, evenimentele climatice ale vremurilor de sfârșit (noua epocă)
  8. utilizarea fixă a unor simboluri, nu a realității, pentru a comunica mesajul vremurilor de sfârșit al lui Dumnezeu
  9. Câteva exemple ale unui astfel de gen literar sunt:
    - a Vechiul Testament
      - (1). Isaia 13-14; 24-27; 56-66
      - (2). Ezechiel 1; 26-28; 33-48
      - (3). Daniel 7-12
      - (4). Ioel 2:28-3-21
      - (5). Zaharia 1-6; 12-14
    - b Noul Testament
      - (1). Matei 24, Marcu 13, Luca 21 și I Corinteni 15 (în unele aspecte)
      - (2). II Tesaloniceni 2 (în cele mai multe aspectelor)
      - (3). Apocalipsa (capitolele 4-22)
    - c Daniel 7-22 și Apo. 4-22 sunt exemple clasice ale acestui gen literar din Biblie
  10. Ne-canonici (luate de la D. S. Russell, *The Method and Message of Jewish Apocaliptic*, pp. 37-38)

- a. I Enoh, II Enoh (secretele lui Enoh)
- b. Cartea jubileelor
- c. Oracolele sibilice (ascunse) III, IV, V
- d. Testamentul celor doisprezece Patriarhi
- e. Psalmii lui Solomon
- f. Presupunerea lui Moise
- g. Supliciu lui Isaia
- h. Apocalipsa lui Moise (viața lui Adam și Eva)
- i. Apocalipsa lui Avraam
- j. Testamentul lui Avraam
- k. II Ezdra (IV Ezdra)
- l. II și III Baruh

11. Există un sens al dualismului în acest gen literar. El vede realitatea ca o serie de dualități, contraste sau tensiuni (atât de comune scrierilor lui Ioan) dintre:

- a. cer - pământ
- b. epoca rea (oamenii răi și îngerii răi) - noua epocă a neprihănirii (oamenii evlavioși și îngerii evlavioși)
- c. existența actuală – existența viitoare

Toate acestea se îndreaptă spre o desăvârșire adusă de Dumnezeu. Aceasta lume este cea care a intențit-o Dumnezeu să fie, dar El continuă să planifice, să lucreze și să-și lanseze voia pentru restaurarea comuniunii intime începută în grădina Eden. Evenimentul cu Isus Cristos este turnura planului lui Dumnezeu, dar ambele veniri au adus dualitățile actuale.

C. Aceste lucrări apocaliptice nu au fost niciodată prezentate oral; ele au fost mereu scrise, fiind niște lucrări extrem de structurate. Structura aceasta este esențială pentru o interpretare adecvată. O parte majoră a structurii planificate din cartea Apocalipsa este formată din șapte unități literare, fiecare fiind paralelă cu cealaltă într-o oarecare măsură (e.g., cele șapte peceti, cele șapte trâmbițe și cele șapte potire). Cu fiecare serie judecata crește: peceti, 1/4 distrugere; trâmbițe, 1/3 distrugere; potire, distrugere totală. În cadrul fiecărei unități literare evenimentele reînțarcerii lui Cristos sau a unor evenimente escatologice au loc: (1) a șasea pecetă, 6:12-17; (2) a șaptea trâmbiță, 11:15-18; o judecată finală a unui înger în 14:14-20; (3) a șaptelea potir, 16:16-21 și în 19:11-21 și încă în 22:6-16 (de asemenea observă cele trei titluri pentru Dumnezeu în 1:4, 8 și pentru Cristos în 1:17, 18, “Cel ce este, Cel ce era și Cel ce vine,” remarcă cum este lăsat afară aspectul viitor în 11:17 și 16:5 ceea ce înseamnă că viitorul a venit [i.e. a doua venire]). Acest lucru arată că această carte nu cuprinde secvențe cronologice, ci o drama în câteva acte care prevăd aceleași perioade de timp în judecăți violente și progresive ale Vechiului Testament (cf. James Blevins, *Revelation as Drama* și „*The Genre of Revelation*” in *Review and Expositor*, Septembrie 1980, pp. 393-408).

Există șapte secțiuni literare plus un prolog și un epilog

1. prolog, 1:1-8
2. capitolele 1:9-3 (Cristos și cele șapte biserici)
3. capitolele 4-8:1 (cerul și cele șapte pecete [2:1-17 interludiul dintre a șasea și a șaptea pecete])
4. capitolele 8:2-11 (șapte îngeri cu trompete [10:1-11:13 interludiul dintre a șasea și a șaptea trompetă])
5. capitolele 12-14 (cele două comunități și liderii lor)
6. capitolele 15-16 (cei șapte îngeri cu potire)

7. capitolele 17-19 (Babilonul și judecata lui)
8. capitolele 20-22:5 (judecata și pământul și cerul nou)
9. epilog, 22:6-21

Un alt autor care a crezut în teoria recapitulării este William Hendriksen. În cartea, *More Than Conquerors*, el evidențiază cartea în felul următor:

1. capitolele 1-3 (Cristos în mijlocul celor șapte sfeșnice)
2. capitolele 4-7 (Cartea cu cele șapte pecete)
3. capitolele 8-11 (cele șapte trâmbițe ale judecării)
4. capitolele 12-14 (femeia și copilul de parte bărbătească persecutați de dragon și de asistenții lui [fiara și prostituata])
5. capitolele 15-16 (cele șapte potire cu mânie)
6. capitolele 17-19 (nimicirea mării prostituate și a fiarei)
7. capitolele 20-22 (judecata asupra balaurului (Satan) urmată de Noul Cer și Pământ, Noul Ierusalim). p. 28

În *More Than Conquerors*, William Hendriksen spune că Apocalipsa are șapte secțiuni: 1-3; 4-7; 8-11; 12-14; 15-16; 20-22 iar fiecare din acestea este paralelă și acoperă perioada dintre prima venire a lui Cristos și revenire Lui. Fiecare se termină cu câteva aspect legate de judecată și de revenirea lui Cristos (pp. 22-31).

Deși sunt de acord cu paralelismul dramatic al pecetelor, trâmbițelor și potirelor și sunt foarte atras de 17-19 fiind paralela la 20-22 (a doua venire în 19:11-21 I și cealaltă a adoua venire în 22:6-16), nu pot vedea unde se termină aceste șapte secțiuni cu Parousia, în special capitolele 1-3. Doar dacă există un aspect al judecării văzut ca un eveniment escatologic (cf. 2:5,7,11,16-17,25-26; 2:5,10,12,18-21). Oricum, pentru mine, această recapitulare începe să devină din ce în ce mai mult o posibilitate pentru a înțelege structura paralelă a întregii cărți.

D. Este clar faptul că numărul “șapte” joacă un rol important în structura cărți după cum se poate vedea în cele șapte biserici, șapte pecete, șapte trâmbițe, și șapte potire. Alte exemple ale lui “șapte” sunt:

1. 7 binecuvântări, 1:3; 14:13; 16:15; 19:9; 20:6; 22:7,14
2. 7 sfeșnicuri, 1:12
3. 7 duhuri ale lui Dumnezeu, 1:4; 3:1; 4:5; 5:6
4. 7 stele, 1:16,20; 2:1
5. 7 lămpi de foc, 4:5
6. 7 șapte peceteți pe carte, 5:1
7. 7 cornuri, 7 ochi ai mielului, 5:6
8. 7 atribute ale lui Isus lăudate, 5:12
9. 7 semne în natură, 6:12-14
10. 7 tipuri de oameni, 6:15
11. 7 atribute ale lui Dumnezeu lăudate, 7:12
12. 7 îngeri înaintea lui Dumnezeu, 8:2,6
13. 7 trâmbițe ținute de cei șapte îngeri, 8:6 (15:1,6,7,8; 17:1; 21:9)
14. 7 semne, 12:1,3; 13:13,14; 15:1; 16:14; 19:20
15. 7 capete, 7 cununi ale dragonului roșu, 12:3
16. 7 capete ale fierei din mare, 13:1; 17:3,7
17. 7 îngeri, 14:6-20

18. 7 plăgi, 15:1; 21:9
19. 7 munți, 17:9
20. 7 regi, 17:10
21. 7 lucruri care nu mai sunt în capitolele 21-22 (21:1,4 [de patru ori]; 21:25; 22:3)

E. Interpretarea acestei cărți este supărătoare prejudecăților teologice. Presupoziția cuiva conduce interpretarea afară din detaliile ambigue. Aceste presupoziii teologice funcționează la câteva nivele

1. originea simbolurilor
  - a. aluzia Vechiului Testament
    - 1) temele Vechiului testament cum sunt creația, căderea, potopul, exodul, restaurarea Ierusalimului
    - 2) numeroase aluzii (nu citate directe) din profețiile Vechiului Testament
  - b. literatură evreiască intertestamentală (I Enoh, II Baruh, Oracolele sibilice, II Ezdra)
  - c. primul secol al epoci Greco-Romane
  - d. evidențe cronologice ale creației din Orientul Milociu antic (în special Apo. 12)
2. cadrul de timp al cărții
  - a. primul secol
  - b. fiecare secol
  - c. ultima generație
3. grile sistematice ale teologiei (vezi definiții la p. 14, “Historical Theories of Interpretation,” C; un bun rezumat, *Four Views on the Book of Revelation*, editată de C. Marvin Pate)
  - a. preteristă
  - b. istoricistă
  - c. futuristă
  - d. idealist
4. poziții teologice pe capitolul 20 (vezi diagram la p. 193; un bun rezumat: (1) *The Meaning of the Millennium: Four Views*, editată de Robert G. Clouse și *Three Views of the Millennium and Beyond*, editată de Darrell L. Bock)
  - a. milenism
  - b. post milenism
  - c. pre milenism
  - d. dispensaționalism pre milenism

În lumina divergențelor hermeneutice (diferitele apropieri ale interpretării) și ale dogmatismului necorespunzător (atitudinea de cunoaște-tot), cum ar trebui să acționeze un interpret?

1. să recunoaștem că acei creștini moderni de vest nu înțeleg genul literar și nu recunosc aluziile istorice pe care le-ar fi înțeles imediat creștinii primului secol.
2. să recunoaștem că fiecare generație de credincioși a forțat Apocalipsa în propriul cadru istoric și toate au greșit până acum.
3. Să citim Biblia înainte de a citi sistemele teologice și să ne uităm la contextual literar al fiecărei viziuni/oracol și să declarăm adevărul central într-o singură propoziție enunțiativă.

4. Adevărul central va fi același pentru fiecare generație de credincioși în timp ce specificitatea detaliilor pot fi relevante doar pentru prima și/sau a doua generație de credincioși. Detaliile pot fi relevante, dar istoria, nu teologia, va revela împlinirea lor.
  5. Să ne amintim că această carte este în primul rând un cuvânt de mângâiere și încurajare pentru credincioșii din mijlocul persecuției declanșată de necredincioși. Această carte nu este destinată să răspundă la curiozitățile fiecărei generații de creștini, nici să schițeze un plan detaliat al evenimentelor finale. Este sigur să afirmăm că societatea umană căzută nu reprezintă o coliziune cu Împărăția lui Dumnezeu. La început va părea că lumea a învins (asemeni Calvarului), dar așteptați; Dumnezeu este suveran, El este în controlul istoriei, al vieții și morții. Poporul Său este victorios în El!
- F. În ciuda dificultății și a ambiguității în interpretare, această carte are un mesaj și el reprezintă un cuvânt inspirat de la Dumnezeu pentru poporul Său în fiecare epocă. Efortul suplimentar indispensabil pentru a studia această carte unică se merită. Însăși poziția strategică în canonul Noului Testament vorbește despre mesajul ei de căpetenie. Alan Johnson, *The Expositor`s Bible Commentary*, vol. 12, spune
- G. “Într-adevăr, poate să fie adevărat, cu excepția Evangheliilor, că Apocalipsa conține cele mai profunde și emoționante învățături ale doctrinelor creștine și ale uceniciei găsite în Sfânta Scriptură. Nici fanaticismul unora care și-au concentrat atenția pe profeții mai mult decât pe Cristos, nici varietatea de perspective ale interpretării nu ar trebui să ne descurajeze să urmărim adevărul creștin din această carte minunată” (p. 299).
- H. Reține, acestea sunt cu adevărat ultimele cuvinte ale lui Isus adresate bisericii Lui! Biserica modernă nu îndrăznește să le ignore sau să le minimalizeze! Ele trebuie să pregătească credinciosul pentru persecuție și conflict în lumina suveranității lui Dumnezeu (monoteism), al realității celui rău (dualismul limitat), al rezultatului căderii încă în curs de desfășurare (rebeliunea umană), și al promisiunilor lui Dumnezeu de a răscumpăra umanitatea (legământul necondiționat, cf. Gen. 3:15; 12:1-3; Exod 19:15-6; Ioan 3:16; II Cor. 5:21).

AUTOR

- A. Evidențe interne ale paternității apostolului Ioan
  1. Autorul s-a numit pe sine ca fiind Ioan de patru ori (cf. 1:1,4,9; 22:8)
  2. De asemenea s-a numit
    - a. un rob (cf. 1:1, 22:6)
    - b. un frate și părtăș în necaz (cf. 1:9)
    - c. un profet (cf. 22:9), și și-a numit cartea o profeție (cf. 1:3; 22:7,10,18,19)
  3. El cunoaște VT (nu folosește Septuaginta, ci o traducere aramaică) la fel ca și perioada de rătăcire în pustietate, Tabernacolul cât și procedurile contemporane ale Sinagogii.
- B. Evidențe externe ale paternității apostolului Ioan din autorii creștini timpurii
  1. Ioan apostolul, fiul lui Zebedei
    - a. Iustin Martirul (Roma d. Cr. 110-165) în *Dialogue with Trypho* 81.4
    - b. Irineu (Lion d. Cr. 120-202) în *Against Heresies* IV. 14.2; 17.6; 21.3; V.16.1; 28.2; 30.3; 34.6; 35.2
    - c. Tertulian (Africa de Nord d. Cr. 145-220) în *Against Praxeas* 27
    - d. Origen (Alexandria d. Cr. 181-252) în
      - 1) On the Soul, L:8:1

- 2) Against Marcion, II:5
  - 3) Against Heretics, III:14, 25
  - 4) Against Celsus, VI:6, 32; VIII:17
  - e. Canonul Muratorian (Roma d. Cr. 180-200)
2. Alți candidați
- a. Ioan Marcu – Acest lucru a fost menționat pentru prima dată de Dionisie, episcop al Alexandriei (d. Cr. 247-364), care a negat paternitatea apostolului Ioan dar a susținut canonicitatea lucrării. El și-a bazat negarea pe vocabular și pe stil precum și pe natura anonimă a celorlalte scrieri ale lui Ioan. El l-a convins pe Eusebiu de Cezarea.
  - b. Ioan cel bătrân – Aceasta vine dint-un citat aflat în scrisoarea lui Papias către Eusebiu (Eccl. His. 3.39.1-7). Totuși, citatul lui Papias probabil a folosit acest titlu pentru apostolul Ioan mai curând decât afirmând un alt autor.
  - c. Ioan botezătorul – (cu completări ulterioare editoriale) a fost sugerat de J. Massyngberde Ford în Anchor Bible commentary, bazat în primul rând pe folosirea cuvântului „miel” pentru Isus de către Ioan botezătorul. Singura apariție a acestui titlu mai fiind găsit doar în Apocalipsa.
- C. Dionisie, episcopul din Alexandria (d. Cr. 247-264) și student al lui Origen, a fost primul care a exprimat îndoieli (această carte a fost pierdută, dar este citat de Eusebiu din Cezarea, care era de acord cu el) legate de paternitatea apostolului Ioan pe baza
1. Apostolul Ioan nu se referă la el însuși ca fiind Ioan nici în Evanghelie nici în epistole, dar Apocalipsa este de la „Ioan”
  2. structura Apocalipsei este diferită de cea a Evangheliei și a epistolelor
  3. vocabularul Apocalipsei este diferit de cel al Evangheliei și al epistolelor
  4. stilul gramatical al Apocalipsei este de o calitate inferioară Evangheliei și epistolelor
- D. Probabil cea mai serioasă provocare modernă a paternității apostolului Ioan vine de la R. H. Charles în *Saint John*, Vol. Ip. xxxixff.
- E. Majoritatea erudiților moderni au negat paternitatea tradițională a multor cărți din NT. Un bun exemplu al acestui curent legat de paternitatea Apocalipsei poate fi Raymond E. Brown, un celebru intelectual catolic iohanit. Introducerea volumului Anchor Bible Commentary spune, „scrisă de un profet evreu creștin pe nume Ioan care nu era nici Ioan, fiul lui Zebedei, nici scriitorul Evangheliei sau a epistolelor iohanite” (p. 774).
- F. În multe feluri paternitatea este nesigură. Există paralele frapante cu celelalte scrieri ale apostolului Ioan dar există de asemenea și diferențe izbitoare. Cheia pentru înțelegerea acestei cărți nu stă în autorul ei uman, ci în autorul ei Divin! Autorul credea despre sine ca fiind un profet inspirat (cf. 1:3;22:7,10,18,19)

DATA

- A. Acest aspect este fără îndoială legat de paternitate și de perspectiva de interpretare (cf. Historical Theories C.)
- B. Unele date posibile
  1. Data tradițională este din timpul domniei lui Domițian (d. Cr. 81-96) deoarece se potrivește dovezilor interne ale persecuției
    - a. Irineu (citat de Eusebiu) în Against Heresies, 5.30.3. „A fost observată (această persecuție) nu de mult timp, aproape în generația noastră, spre sfârșitul domniei lui Domițian”
    - b. Clement din Alexandria

- c. Origen din Alexandria
  - d. Eusebiu din Cezarea, Church History, iii.23.1
  - e. Victorinus, Apocalypse x.11
  - f. Ieronim
2. Epifanie, un scriitor din secolul al III-lea, în Haer, 51.12, 32, spune că Ioan a scris-o după eliberarea lui din Patmos care a fost în timpul domniei lui Claudius (d. Cr. 41-54)
  3. Alții presupun că a fost scrisă în timpul domniei lui Nero (d. Cr. 54-68) datorită:
    - a. fundalului evident al persecuției datorită cultului împăratului
    - b. *Cezar Nero*, scris în ebraică, egalează numărul fiarei, 666
    - c. Dacă preterismul are dreptate că Apocalipsa lui Ioan se referă la distrugerea Ierusalimului, atunci, pentru ca să fie o profeție ea trebuie să fi fost scrisă înainte de anul 70 d. Cr.

DESTINATARI

- A. Din capitolul 1:4 se vede clar că destinatarii originali erau șapte biserici din provincia romană din Asiei. Aceste biserici sunt abordate într-un mod în care să implice ruta de călătorie a purtătorului scrisorii.
- B. Mesajul Apocalipsei se relaționează într-un mod unic la toate bisericile și la toți credincioșii care experimentează persecuția din cauza sistemului lumii decăzute.
- C. Ca și concluzii ale canonului Noului Testament această carte este un mesaj de împlinire pentru toți credincioșilor din toate epocile

OCAZIE

- A. Cadrul a fost persecuția provocată de separarea bisericilor locale de protecția legală acordată de Roma iudaismului. Această divizare a avut loc în mod oficial în anul 70 d. Cr., când rabinii din Jamnia au instituit o formulă de jurământ care cerea membrilor sinagogii locale să Îl blesteme pe Isus din Nazaret.
- B. Documentele romane indică faptul că închinarea la împărat a devenit un conflict major cu bisericile sub dominația lui Nero (d. Cr. 54-68) până la Domițian (d. Cr. 81.96). Totuși, nu există nici o documentație a unei persecuții oficiale la nivel de imperiu. Aparent Apocalipsa reflectă exuberanța cultelor locale de închinării la împărat din provincia de est a Imperiului Roman (cf. „Biblical Archeology review,” Mai/Iunie 1993 p. 29-37).

SINTAXA

- A. Există multe probleme gramaticale în textul grecesc.
- B. Câteva motive posibile pentru aceste probleme
  1. Modelele de gândire aramaice ale lui Ioan.
  2. În Patmos nu a avut nici un scrib care să scrie pentru el.
  3. Entuziasmul viziunilor a fost copleșitor.
  4. Ele sunt intenționate pentru efect .
- C. Genul literar (apocaliptic) a fost foarte figurativ.Particularități gramaticale similare sunt găsite și în alte scrieri apocaliptice evreiești. Prin urmare, Apocalipsa nu este scrisă într-un stil gramatical sărac, ci într-un gen literar cu deosebiri gramaticale.

CANONICITATE

- A. A fost respinsă de Biserica de Est timpurie; cartea nu apare în Vulgata Siriancă (versiunea siriancă din secolul V).

- B. La începutul secolului IV Eusebiu, urmându-l pe Dionisie din Alexandria de la începutul secolului III, a spus că Apocalipsa nu a fost scrisă de apostolul Ioan. El a listat-o ca fiind una dintre cărțile “controversate” dar a inclus-o în lista sa canonică) cf. Ecclesiastical History, III.24.18; III.25:4; și III.39.6).
- C. Conciliul de la Laodicea (circa d. Cr. 360) a omis-o de pe lista cărților canonic. Ieronim a respins-o ca și canonică, dar Conciliul de la Cartagina (d. Cr. 397) a inclus-o. Apocalipsa a fost admisă prin intermediul unui compromis dintre bisericile de Est și cele de Vest prin care atât Evrei cât și Apocalipsa au fost acceptate ca parte a canonului Nou Testamentar.
- D. Ar trebui să recunoaștem că îndrumarea procesului istoric al dezvoltării canonului creștin de către Duhul Sfânt este o presupuziție prin credință a credincioșilor.
- E. Cei doi mari teologi ai reformei protestante au respins locul Apocalipsei în doctrina creștină
  - 1. Martin Luther nu a numit-o nici profetică nici apostolică, în esență respingând inspirația ei.
  - 2. Ioan Calvin, care a scris comentarii pe fiecare carte a Noului Testament cu excepția Apocalipsei, îi respinge relevanța.

TEORIILE ISTORICE DE INTERPRETARE

- A. Apocalipsa a fost extrem de dificil de interpretat; prin urmare, dogmatismul este inadecvat!
- B. Simbolurile sunt extrase din
  - 1. Pasajele apocaliptice din Vechiul Testament
    - a. Daniel
    - b. Ezechiel
    - c. Zaharia
    - d. Isaia
  - 2. literatura apocaliptică inter-testamentară evreiască
  - 3. cadrul istoric al primului secol greco-roman (în special Apocalipsa 17)
  - 4. evidențele mitologice ale creației din Orientul Apropiat timpuriu (în special Apocalipsa 12)
- C. În general există patru grile sau presupuziții de interpretare
  - 1. Preterist – acest grup vede cartea în principal sau exclusiv ca fiind relaționată la primul secol al bisericilor din provincia romană din Asia. Toate detaliile și profețiile s-au împlinit în primul secol (vezi Jon L. Bray, *Mathew 24 Fulfilled*).
  - 2. Istoricism – acest grup vede cartea ca și o trecere în revistă a istoriei, în principal al civilizației vestice și într-un anumit sens al Bisericii romano-catolice. Adesea scrisorile către cele șapte biserici din capitoul 2 și 3 sunt folosite ca o descriere ale unor anumite perioade de timp. Unii văd acest lucru ca un sincron temporal iar alții ca și o cronologie secvențială.
  - 3. Futurist – acest grup vede cartea ca referindu-se la evenimentele imediat premergătoare și ulterioare Parousiei (a doua venire a lui Cristos) care va fi îndeplinită literalmente și istoric (vezi *Progressive Dispensationalism*, de Craig A. Blaising și Darrell L Bock).
  - 4. Idealist – acest grup vede cartea ca fiind o totală luptă simbolică dintre bine și rău care nu are nici o referință istorică (vezi Ray Summers, *Worthy Is the Lamb*; William Hendriksen, *More Than Conquerors*). Toate acestea au o oarecare validitate, dar pierd ambiguitatea intenționată a alegerii lui Ioan în ce privește genului literar și imagistica. Problema este echilibrată, dar nici una nu este corectă.

SCOPUL CĂRȚII

- A. Scopul Apocalipsei este de a arăta suveranitatea lui Dumnezeu în istorie și promisiunea culminării tuturor lucrurilor în El. Credincioșii trebuie să rămână în credință și să spere în mijlocul persecuțiilor și ale agresiunilor acestui sistem decăzut al lumii. Focusul cărții este persecuția (închinarea la împărat din provinciile de est) și loialitatea (învățătorii falși și compromisul cultural) al credincioșilor din primul secol și din fiecare secol (cf. 2:10). Reține, profeții au vorbit despre viitor într-un efort de a reforma prezentul. Apocalipsa nu vorbește doar despre cum se va sfârși, ci și încotro merge el. În articolul său găsit în *The Expositors Bible Commentary*, Vol. I intitulat, „The Eschatology of the Bible,” Robert L. Sancy a spus,
- „profeții biblici nu erau preocupați în primul rând cu timpul și cu aranjarea cronologică a evenimentelor viitoare. Pentru ei starea spirituală a contemporanilor a fost punctul important iar marea vizită escatologică a lui Dumnezeu pentru judecata celor nelegiuți și binecuvântarea celor pioși a fost întreruptă pentru impactul ei etic în prezent” (p. 104).
- B. Scopul general al acestei cărți este rezumat bine în scurta introducere pentru traducerile TEV și NJB
1. TEV, p. 1122, „Apocalipsa lui Ioan a fost scrisă într-un moment când creștinii erau persecutați datorită credinței lor în Domnul Isus Cristos. Preocuparea principală a autorului este de a oferi cititorilor săi speranță și încurajare, și de a-i determina să rămână credincioși în timpul suferințelor și a persecuțiilor.”
  2. NJB, p. 1416, „Biblia este rezumată în mesajul speranței și în simbolismul bogat al acestei cărți. Ea este o viziune a salvării din necazurile care asediază poporul lui Dumnezeu, și o promisiune a unui viitor glorios. Mesajul este exprimat prin mijloace ale imaginii care trag în întregime Biblia, pentru ca toate caracteristicile, animale, culorile, și numerele, să fie expresive și pline de nuanțe pentru cititorul familiar cu VT. În acest fel ea reprezintă o revelație secretă și o aluzie la ceea ce urmează să vină, deși simbolismul natural al actelor de închinare și al viziunii splendorii finale mesianice din noul Oraș Sfânt sunt suficient de clare. A existat o tradiție a unei astfel de scrieri în iudaism de la Daniel încoace, pentru a întări poporul lui Dumnezeu în persecuții cu asigurarea unei eventuale salvări și a unui triumf.”
- C. Este crucial ca interpretul să ofere temei răscumpărării prioritate.
1. Dumnezeu a adus o salvare individuală, corporativă și cosmică prin Isus Cristos.
  2. Răscumpărarea lui Dumnezeu este atât spirituală cât și fizică. Biserica este salvată, dar nu se află în siguranță! Într-o zi ea va fi!
  3. Dumnezeu încă iubește umanitatea căzută, răzvrătită și egocentrică. Mânia lui Dumnezeu văzută în peceti și în trâmbițe este pentru răscumpărare (cf. 9:20-21; 14:6-7; 16:9,11; 21:6b-7; 22:17).
  4. Dumnezeu nu doar restaurează umanitatea căzută, dar și creația căzută (cf. Rom. 8:18-25). Răul la orice nivel s-ar afla va fi eliminat!
- Încercarea periodică a lui Dumnezeu de a atinge umanitatea pierdută cu evanghelia, preamărește caracterul lui Dumnezeu. Potirele judecății lui Dumnezeu sunt rezultatul răului încăpățânat, nu a unui Dumnezeu fără dragoste. Dumnezeu judecă și izolează răul atunci când acesta refuză mereu și mereu să se pocăiască. În multe feluri cartea justifică judecata lui Dumnezeu asupra umanității căzute și de neîmpăcat! Cartea încheindu-se prin invitația evangheliei (cf. 22:17).
- D. Această carte nu trebuie să fie văzută ca și un tabel cronologic al evenimentelor, timpului și a modului în care va avea loc a doua venire a lui Cristos. Adesea a fost interpretată ca și „secretul” istoriei occidentale (cele șapte biserici văzute ca și epoci). Fiecare generație și-a forțat istoria în simbolurile apocaliptice, și toate au greșit până în prezent.

Detaliile acestor profeții vor fi mult mai evidente ultimei generații de credincioși care suferă sub antihrist. O interpretare literală a cauzat ca această carte să fie ignorată de către unii (Calvin), disprețuită de alții (Luther, „nici apocaliptică nici profeție”), și supra accentuată de unii (mileniștii).

CHEILE DE INTERPRETARE ALE LUI BOB

- A. Trebuie să luăm în considerare aspectele Vechiului Testament
  - 1. Genul apocaliptic din VT este un gen literar foarte simbolic
  - 2. Numeroase aluzii sunt extrase din VT (unii estimează că 404 de versete din 275 includ aluzii la textele din VT); înțelesul acestor simboluri au fost reinterpretate în lumina situației primului secol roman.
  - 3. Prefigurările profetice i-au evenimentele curente pentru a prefigura evenimentele escatologice. Deseori aceste împliniri istorice ale primul secol arată spre împlinirile istorice finale ale vremurilor de sfârșit.
- B. Structura generală a cărții ne ajută să vedem scopul autorului
  - 1. Pecețile, trâmbițele și potirele acoperă de fapt aceeași perioadă de timp (capitolele 6-16). Apocalipsa reprezintă o dramă în acte secvențiale.
  - 2. Este posibil ca capitolele 17-19 să fie paralele cu 20-22. Părți din capitolul 19 (adică, 19:11-21) sunt recapitulate în 20:7-10.
  - 3. Vezi cele șapte unități literare de la Declarațiile de deschidere punctul C.
- C. Contextul istoric trebuie avut în vedere în orice interpretare a cărții
  - 1. Prezența cultului imperial
  - 2. Persecuția locală din provinciile de Est
  - 3. Biblia nu poate să însemne ceva ce niciodată nu a însemnat. Interpreții Apocalipsei trebuie să se relaționeze în primul rând actualității lui Ioan. Aceasta poate avea multiple împliniri sau aplicații, dar ele trebuie să fie fondate pe primul secol.
- D. Semnificația unor termeni criptici s-a pierdut pentru noi datorită cadrului nostru cultural, lingvistic și existențial. Este posibil ca însăși evenimentele vremurilor de sfârșit să arunce o lumină asupra interpretării adecvate ale acestor simboluri. Fi atent să nu împingi toate detaliile acestei drame apocaliptice. Interpreții moderni trebuie să caute adevărul central în fiecare din aceste viziuni.
- E. Permiteți-mi să rezum câteva elemente cheie de interpretare
  - 1. Originile istorice ale simbolismului
    - a. Tematicile Vechiului Testament, aluziile Vechiului Testament
    - b. mitologia Orientului Mijlociu antic
    - c. literatura apocaliptică inter-testamentară
    - d. cadrul primului secol greco-roman
  - 2. Modalitățile autorului de a-și defini simbolismul
    - a. Conversați cu îngeri călăuzitori
    - b. Imnul corului ceresc
    - c. Autorul însuși afirmă înțelesul
  - 3. Structura cărții (paralelism dramatic)
- F. Mai multe informații

1. Cei doi comentatori favoriți ai mei pe Apocalipsa sunt Georg□ Eldon Ladd și Alan F. Johnson. Ei nu sunt de acord unul cu celălalt. Există atâtea dezacorduri printre erudiții evlavioși, educați și sinceri încât un cuvânt de prudență este foarte adecvat.

Permiteți-mi să îl citez pe Alan Johnson din *Commentary on Revelation* publicată de Zondervan:

„Având în vedere utilizarea elaborată a imagisticii și a viziunilor din 4:1 până la sfârșitul Apocalipsei și întrebarea cum se relaționează acest material la capitolele 1-3, nu este surprinzător faptul că comentarii diferă foarte mult în tratarea acestor capitole. O problemă este cea a interpretării: Ce înseamnă imaginile și viziunile? Mai mult, interpretează Ioan imagini sale obișnuite din VT în conformitate exactă cu sursele Vechiului Testament, sau pur și simplu el reinterpretează liber aceste imagini? Răspunsul la astfel de întrebări va determina abordarea interpretului. Deoarece doar câteva din aceste întrebări sunt capabile de răspunsuri dogmatice, există o nevoie de toleranță în diferitele abordări cu speranța ca Duhul Sfânt să folosească discuțiile lipsite de prejudecăți pentru a ne conduce mai departe în înțelesul Apocalipsei” (p. 69).

2. pentru o introducere generală a relației dintre Apocalipsei cu VT, vă recomand *Prophecy Interpreted* a lui John P. Milton și *The Authority of the Old Testament* a lui John Bright. Pentru o discuție bună legată de relația Apocalipsei cu Pavel, vă recomand *A Man In Christ* a lui James S. Steward.

CICLUL ÎNTÂI DE CITIRE (vezi p. v)

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Citește întreaga carte biblică într-o singură ședere. Formulează tema centrală a întregii cărți în propriile cuvinte.

1. Tema întregii cărți
2. Tipul de literatură (genul)

CICLUL DOI DE CITIRE (vezi pp. v)

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Citește întreaga carte biblică a doua oară într-o singură ședere. Schițează subiectele principale și formulează subiectele într-o singură propoziție.

1. Subiectul primei unități literare
2. Subiectul celei de-a doua unitate literară
3. Subiectul celei de-a treia unitate literară
4. Etc.

APOCALIPSA 1:1-20

DIVIZIUNI ALE PARAGRAFELOR DIN TRADUCERILE MODERNE*¹

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Introducere și salut 1:1-3	Introducere și Binecuvântare 1:1-3	Prologul 1:1-2 1:3	Introducere 1:1-3	Prolog 1:1-3
1:4-5a 1:5b-7	Salutând cele șapte biserici 1:4-8	Salutul introductiv 1:4-5a 1:5b-7	Salut celor șapte biserici 1:4-5a 1:5b-6 5:7	Cuvântări și salut 1:4-8
5:8 O viziune a lui Cristos	Viziunea Fiului Omului 1:9-20	5:8	5:8 O viziune a lui Cristos	Viziune preliminară
1:9-11 1:12-16 1:17-20		1:9-11 1:12-16 1:17-20	1:9-11 1:12-20	1:9-16 1:17-20

CICLUL TREI DE CITIRE (vezi p. v din secțiunea de introducere)

URMĂRIND INTENȚIA ORIGINALĂ A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Citește capitolul dintr-o primă ședere. Identifică subiectele (ciclul de citire #3, p. viii). Compară-ți diviziunile subiectului cu cele cinci traduceri de sus. Alinierea nu este inspirată, dar reprezintă cheia pentru a urmări intenția originală a autorului, care este inima interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect numai unul.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

PRIVIRI CONTEXTUALE ASUPRA 1:1-3:22

Versetele de la 1-8 formează prologul pentru întreaga profecție. Primele trei versete introduc autorul, timpul, genul literar și binecuvântările.

1. Autorul este Ioan (un nume evreiesc comun).
2. Timpul este scurt (1b; 3c).

---

*Deși nu sunt inspirate, divizarea paragrafelor reprezintă cheia pentru a înțelege și a urmări intenția originală a autorului. Fiecare traducere modernă și-a împărțit și și-a rezumat diviziunile paragrafelor așa cum le înțeleg ele. Fiecare paragraf are o temă, adevăr sau gând central. Fiecare versiune încapsulează acea temă în felul ei. Pe măsură ce citești textul, care traducere se potrivește cu înțelegerea ta asupra subiectului și a divizării versetelor?

În fiecare capitol trebuie să citești Biblia mai întâi și să încerci să-i identifici subiectele (paragrafele). Apoi compară înțelegerea ta cu versiunile moderne. Doar când înțelegem intenția originală a autorului prin urmărirea logică și prezentarea la nivelul paragrafului, putem înțelege cu adevărat Biblia. Doar autorul original a fost inspirat – cititorii nu au nici un drept să schimbe sau să modifice mesajul. Cititorii bibliei au responsabilitatea de a aplica adevărul inspirat vieții și actualității lor.

Observă că toți termenii tehnici și abrevierile sunt explicate complet în Anexe I, II și III.

3. Mesajul reprezintă o comunicare în viziuni, prin mijlocire angelică și este numit o profeție (v. 3). Primele trei capitole sunt foarte asemănătoare pentru stilul normal de scrisori din primul secol.
4. Binecuvântarea este pentru cei ce aud, citesc și împlinesc îndemnul de a rămâne credincioși în mijlocul persecuției.

Următoarele versete (4-7) se adresează destinatarilor reprezentați de șapte biserici (1:11) și cele șapte duhuri ale lor (comparați 1:4,20; 3:1; 4:5; 5:6). Această secțiune este marcată de

1. YAHVE fiind caracterizat (v. 4)
2. Isus fiind caracterizat (v. 5,6b,7)
3. Credincioșii fiind caracterizați (v. 6a)
4. YAHVE vorbește (v. 8)

Versetele 1:9-3:22 reprezintă ultimele cuvinte ale lui Isus către bisericile Sale. În 1:9-20 și la începutul cuvântărilor pentru fiecare din cele șapte biserici, Isus este caracterizat de titluri din Vechiul Testament folosite pentru YAHWE.

STUDIUL AL EXPRESIILOR ȘI AL CUVINTELOR

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 1:1-3

1Apocalipsa lui Isus Cristos, pe care I-a dat-o Dumnezeu ca să arate robilor Săi, lucrurile ce trebuie să aibă loc în curând; și El a trimis-o și a comunicat-o prin îngerul Său, robului Său Ioan, 2care a depus mărturie pentru cuvântul lui Dumnezeu și pentru mărturia lui Isus Cristos, chiar pentru tot ce a văzut. 3Fericit este cel ce citește și fericiți sunt cei ce aud cuvintele profeției, și dau atenție lucrurilor care sunt scrise în ea; căci vremea este aproape.

1:1 „Apocalipsa” Acest termen grecesc *apocalypsis* se găsește doar aici în carte. Provine din doi termeni grecești care înseamnă „dintr-un loc ascuns” sau „a revela sau a dezvălui ceva.” Era folosit în câteva sensuri (BAGD p. 92).

1. revelarea adevărului – Luca 2:32; Rom. 16:25; I Cor. 14:6,26; Gal. 1:12; Ef. 1:17
2. un secret făcut cunoscut – Ef. 2:11-3:13
3. o revelație prin vis/viziune – II Cor. 12:1,7; Gal. 2:2
4. secretelegate de vremurile de sfârșit – Luca 17:30; I Cor. 1:7; II Tes. 1:7; I Pet. 1:7,13; 4:13; 5:1

În această carte cuvântul înseamnă adevăr de la Dumnezeu prin Isus Cristos mediat prin viziuni și prin tălmăcire angelică. Acesta se concentrează asupra răului prezent și asupra victoriei neprihănirii ce are să vină prin intervenția supranaturală a lui Dumnezeu. Dumnezeu va stabili lucrurile așa cum trebuie!

„lui Isus Cristos” Acesta este fie un genitiv obiectiv privind mesajul despre Isus Cristos (compară Gal. 1:12), fie un genitiv subiectiv, privind mesajul oferit lui Isus Cristos.

„Isus” Acest nume ebraic înseamnă „YAHWE salvează,” „YAHWE este salvarea,” „YAHWE aduce salvarea.” Este la fel ca și numele Vechi Testamentar „Iosua.” „Isus” derivă din cuvântul ebraic pentru salvare, „*hosea*”, sufixul numelui de legământ pentru Dumnezeu, „YAHWE” (vezi Temă Specială: Nume pentru Divinitate la Col. 1:13). A fost numele destinat de Dumnezeu printr-un înger al Domnului (compară Mat. 1:21).

„Cristos” Acesta era termenul grecesc echivalentul termenului ebraic „*messiah*,” care însemna „cel uns.” Acesta implică „cineva chemat și echipat de Dumnezeu pentru o sarcină specifică.” În VT trei grupuri de lideri erau unse: preoți, împărați și profeți. Isus a împlinit toate aceste trei funcții specifice.

TEMATICĂ SPECIALĂ: MESIA

Acestea sunt luate din comentariul meu pe Daniel 9:6. Dificultatea în interpretarea acestui verset este datorită unor înțelesuri posibile asociate cu termenul Mesia sau cel uns (BDB 603).

1. folosit pentru împărății evrei (spre exemplu, I Sam. 2:10; 12:3)
2. folosit de preoții evrei (spre exemplu, Lev. 4:3,5)
3. folosit de Cir (comparați Is. 45:11)
4. #1 și #2 sunt combinate în Psalmul 110 și Zaharia 4
5. folosit pentru venirea specială a lui Dumnezeu, împăratului davidic pentru a aduce noua eră a neprihănirii
  - a. linia lui Iuda (comparați Gen. 49:10)
  - b. casa lui Iese (comparați II Sam. 7)
  - c. domnia universală (comparați Ps. 2; Is. 9:6; 11:1-5; Mica 5:1-4ff)

Eu personal sunt atras de identificarea „celui uns” cu Isus din Nazaret datorită

1. introducerii împărăției eterne în Daniel 2 în timpul celui de-al patrulea imperiu
2. introducerii „fiul omului” în Daniel 7:13 căruia îi este dată o împărăție eternă
3. clauzelor de răscumpărare ale lui Daniel 9:24, care arată spre apogeul istoriei acestei lumi decăzute
4. Isus a folosit cartea Daniel în NT (comparați Mat. 24:15; Mar 13:14)

„pe care I-a dat-o Dumnezeu” Isus nici nu a învățat nici nu a făcut ceva fără revelația sau permisiunea Tatălui (comparați Ioan 3:11-13,31-36; 4:34; 5:19-23,30; 6:38; 7:16; 8:26,28-29,40; 12:49-50; 14:10,24; 15:15). Din punct de vedere teologic acest lucru este caracteristic scrierilor lui Ioan.

„ca să arate robilor Săi, lucrurile care trebuie să aibă loc în curând” Observați cum acest început de paragraf este oglindit în 22:6-21. Aceasta era o tehnică literară a primului secol.

NASB, NKJV „lucrurile care trebuie să aibă loc în scurt timp”

NRSV „ceea ce trebuie să aibă loc îndată”

TEV „ceea ce trebuie să se întâmple foarte curând”

NJB „ceea ce acum trebuie să aibă loc foarte curând”

Elementul de timp este foarte important pentru interpretarea întregii cărți deoarece afirmă specific că mesajul lui Ioan avea o relevanță atât pentru cei din ziua lui cât și pentru cei din viitor. Termenul „trebuie” (dei) înseamnă „ceea ce este obligatoriu, ceea ce este necesar din punct de vedere moral, care este adecvat sau inevitabil” (comparați Apo. 22:6)

TEMATICĂ SPECIALĂ: REVENIREA IMEDIATĂ

Pentru conceptul de „foarte curând va avea loc” compară Apo. 1:3; 2:16; 3:11; 22:7,10,12,20. Acesta poate fi o aluzie Vechi Testamentară la Daniel 2:28,29 și 45. Ioan nu a citat niciodată VT dar a făcut aluzii la el. Din 404 de versete, probabil 275 au un fundal Vechi Testamentar. Traducătorii au fost divizați în interpretarea acestei fraze datorită presupuzițiilor lor teologice asupra scopului cărții Apocalipsa.

1. brusc
2. odată început va avea loc rapid
3. în curând să înceapă
4. se va întâmpla cu siguranță
5. iminent

Utilizarea acestui termen în Apo. 22:7,12,20 arată că Ioan aștepta aceste evenimente să se întâmple rapid în timpul vieții sale (vezi nota completă la v. 3; 10:6). Întrucât există o prăpastie de 2000 de ani între scrierea acestei cărți și zilele noastre, mulți spun că Ioan a greșit. Totuși, folosirea unui interval de timp urgent pare să fie tipic profeției Vechi Testamentare care afirmă că evenimentele actuale prefigurau evenimentele vremurilor de sfârșit. Ioan a folosit primul secol roman pentru a

descrie climaxul istoriei (ultimele zile) după cum Isaia și Ezechiel au folosit o Iuda restaurată (post-exilică) și cum Daniel a folosit Antiochus Epiphanes al IV. Venirea unei noi ere a neprihănirii reprezintă o speranță și o încurajare pentru fiecare generație de credincioși. Vezi nota completă la 22:6.

De asemenea vezi D. Brent Sandy, *Plowshares and Pruning Hooks*, pp. 101-102, pentru termen ca și simbol profetic al stricteții și neașteptării, pp. 173-175

„a comunicat-o” Aceasta este literalmente „a da un semn” (*semainō*) (comparați NKJV). „Semnele” reprezintă una dintre structurile literare pe care Ioan le folosește pentru a comunica mesajul Evangheliei (*semeion*, comparați 12:33; 18:32; 21:19). Aceasta poate avea o legătură Vechi Testamentară cu profețiile Vechi Testamentare (comparați Is. 7:11,14; 8:18, 19:20; 20:3; 37:30; 38:7,22; 55:13; 66:19; Ier. 10:2; 32:20-21; 44:29 și Ezec. 4:3; 14:8; 20:12,20). Faptul că această carte este numită „o revelație” prin „semne” și „profeție” ne oferă un indiciu asupra genului literar al cărții. Termenul literar modern „apocaliptic” folosit pentru a descrie un gen literar era necunoscut lui Ioan.

„robului Său” În acest verset introductiv, această expresia se referă la autorul cărții apocaliptice. În alte locuri din carte PLURALUL este folosit pentru profeți/mesagerii/predicatorii lui Dumnezeu (comparați 10:7; 11:18; 22:6).

Totuși, în alte locuri din carte apelativul este folosit pentru toți credincioșii (comparați 7:3; 19:2,5; 22:3), ceea ce implică faptul că toți credincioșii ar trebui să fie martori (comparați Mat. 28:18-20; Col. 4:6; II Tim. 2:24:25; I Pet. 3:15).

Isus este modelul de urmat (comparați 1:5; 3:14; Ioan 20:21)! Mulți vor fi uciși, după cum și Isus a fost ucis (comparați 6:9; 12:17; 17:6; 18:24; 20:4). Amintiți-vă că tema cărții este de a fi credincios până la moarte! Eu (Isus) am biruit!

„Ioan” Spre deosebire de cei mai mulți autori apocaliptici, Ioan sa identificat și a structurat începutul acestei mărturii profetice în forma unor șapte scrisori (capitolele 1-3). Unii au respins paternitatea apostolului Ioan asupra cărții Apocalipsa deoarece el este anonim în celelalte scrieri ale lui (în Evanghelia sa își spune „discipolul iubit” iar în II și III Ioan „prezbiter”), dar își oferă numele în Apo. 1:4; 22:8.

1:2 „mărturia lui Isus Cristos” Asemenea v. 1, această poate fi OBIECTIVĂ, mărturia despre Isus, sau SUBIECTIVĂ, mărturia dată de Isus. Uneori în scrierile lui Ioan există o ambiguitate intenționată care îmbină ambele semnificații.

1:3 „Fericit” Aceasta este prima din cele șapte fericiri din carte (comparați 1:3; 14:13; 16:15; 19:9; 20:6; 22:7,14). Faptul că e fericit de cei ce citesc arată nu doar natura inspirată a cărții ci și relevanța care o avea pentru poporul acelor vremuri și ale celorlalte vremuri.

„cel ce citește” Traducerea NRSV adaugă „cu voce tare,” implicând o citire publică (comparați I Tim. 4:13). Citirea Scripturii în congregație era făcută în mod inițial de membri antrenati ai bisericii la fel ca în sinagogă (cantor). Biserica a adoptat formele de închinare ale sinagogilor timpurii (comparați Luca 4:16; Fapte 13:15; Col. 4:16; I Tes. 5:27). Noi avem o confirmare istorică a citirii Scripturii în public de la Iustin Martirul, d. Cr. 167, care menționa că biserica citea o porțiune din Evanghelii și o porțiune din profeți.

„cei ce aud... și dau atenție” Această auzire și punere în practică (PARTICIPIU PREZENT ACTIV) reprezintă esența termenului în ebraică „*Shema*” (comparați Deut. 5:1; 6:4-6; 9:1; 20:3; 27:9-10; Luca 11:28). Observați natura condiționată a fericirii. Cei ce aud trebuie să răspundă. Acest tipar „dacă... atunci” este atât pentru VT cât și pentru NT. Fericirea este conectată nu doar de cunoaștere ci și pe stilul de viață.

„acestei profeți” Aceste cuvinte vorbesc atât despre conținutul cărții cât și despre genul literar. Această carte este o combinație a unei scrisori (capitolele 1-3), a unei prezentări apocaliptice (peceți, trâmbițe, potire), și a unei profeții (comparați 22:7,10,18,19). Este important de amintit că „profeția” avea două conotații: (1) pentru a le vorbi ascultătorilor actuali mesajul lui Dumnezeu și (2) pentru a arăta cum credința actuală afectează evenimentele viitoare. Este atât o proclamare cât și o predicție. Vezi Articolul Introductiv.

„căci vremea este aproape” Aici se vede din nou relevanța profeției pentru ziua respectivă (comparați 22:10, un alt exemplu fiind Romani 16:20). Vezi Tematica Specială: Revenirea imediată de la v.1

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 1:4-7

⁴Ioan către cele șapte Biserici care sunt în Asia: Har vouă și pace, de la Cel ce este și a fost și urmează să vină, și de la cele șapte Duhuri care sunt înaintea tronului Său, ⁵și de la Isus Cristos, martorul credincios, întâiul născut dintre cei morți, și conducătorul împăraților pământului. Aceluia care ne iubește și ne-a eliberat de păcatele noastre prin sângele Său – ⁶și ne-a făcut o împărăție, preoți pentru Dumnezeu, Tatăl Său – a Lui să fie gloria și stăpânirea în vecii vecilor. Amin. ⁷IATĂ, EL VINE ÎMPREUNĂ CU NORII, și orice ochi Îl va vedea, chiar și cei care L-au străpuns; și toate triburile pământului vor jeli lângă El. Așa trebuie să fie. Amin.

1:4 ”către cele șapte Biserici” Este incert de ce exact doar șapte biserici au fost abordate. Există câteva teorii:

1. unii au afirmat că acestea erau bisericile cu care Ioan a avut o relație de slujire specială
2. alții au afirmat că ele formează o rută poștală în Provincia romană din Asia.
3. numărul șapte are o semnificație aparte pentru evrei, în special în literatura apocaliptică inter-biblică

Acesta a fost numărul pentru perfecție de la utilizarea lui în zilele din Geneza 1. Prin urmare, a fost probabil folosit atât în sens literar – Ioan chiar a scris câtorva biserici care formau un traseu poștal roman în Asia Mică – cât și în sens simbolic ca o modalitate de a se referii la toate bisericile din toate timpurile.

TEMATICĂ SPECIALĂ: NUMERE SIMBOLICE ÎN SCRIPTURĂ

- A. Anumite numere funcționează atât ca cifre cât și ca simboluri.
1. Unul – Dumnezeu (spre exemplu, Deut. 6:4; Ef. 4:4-6)
  2. Patru – întreg pământul (adică, cele patru colțuri, cele patru vânturi)
  3. Șase – imperfecția umană (unul mai puțin decât 7, exemplu, Apo. 13:18)
  4. Șapte – perfecțiune divină (cele șapte zile ale creației). Observă utilizările simbolice în Apocalipsa:
    - a. șapte candelă, 1:12,20; 2:1
    - b. șapte stele, 1:16,20; 2:1
    - c. șapte biserici, 1:20
    - d. șapte duhuri ale lui Dumnezeu, 3:1; 4:5; 5:6
    - e. șapte lămpi, 4:5
    - f. șapte peceteți, 5:1,5
    - g. șapte trâmbițe și șapte ochi, 5:6
    - h. șapte îngeri, 8:2,6; 15:1,6,7,8; 16:1; 17:1
    - i. șapte trompete, 8:2,6
    - j. șapte tunete, 10:3,4
    - k. șapte mii, 11:13
    - l. șapte capete, 13:1; 17:3,7,9
    - m. șapte plăgi, 15:1,6,8; 21:9
    - n. șapte potire, 15:7; 21:9
    - o. șapte împărați, 17:10
  5. Zece – exhaustivitate, desăvârșire
    - a. folosit în Evanghelii

- 1) Mat. 20:24; 25:1,28
- 2) Marcu 10:41
- 3) Luca 14:31; 15:8; 17:12,17; 19:13,16,17,24,25
- b. folosit în Apocalipsa
  - 1) 2:10, zece zile de necaz
  - 2) 12:3; 17:3,12,16, zece coarne
  - 3) 13:1, zece coroane
- c. multiple ale lui 10 în Apocalipsa
  - 1) $144,000 = 12 \times 12 \times 1000$, comparați 7:4; 14:1,3
  - 2) $1,000 = 10 \times 10 \times 10$, comparați 20:2,3,6
6. Douăsprezece – organizație umană
  - a. douăsprezece fii ai lui Iacov (adică douăsprezece triburi ale lui Israel, Gen. 35:22; 49:28)
  - b. douăsprezece stâlpi, Exod 24:4
  - c. douăsprezece pietre pe pieptarul Marelui Preot, Exod 28:21; 39:14
  - d. douăsprezece pâini, pentru masa din Locul Sfânt (simbolul proviziei lui Dumnezeu pentru cele douăsprezece triburi), Lev. 24:5; Exod 25:30
  - e. douăsprezece spioni, Deut. 1:23; Ios. 3:22; 4:2,3,4,8,9,20
  - f. douăsprezece apostoli, Mat. 10:1
  - g. folosit în Apocalipsa
    - 1) douăsprezece mii pecetluiți, 7:5-8
    - 2) douăsprezece stele, 12:1
    - 3) douăsprezece porți, douăsprezece îngeri, douăsprezece, triburi, 21:12
    - 4) douăsprezece temelii cu numele celor douăsprezece apostoli, 21:14
    - 5) Noul Ierusalim era de douăsprezece mii de stadii pătrați, 21:16
    - 6) douăsprezece porți făcute din douăsprezece perle, 21:12
    - 7) pomul vieții cu douăsprezece feluri de fructe, 22:2
7. Patruzeci – numărul pentru timp
  - a. uneori literal (peregrinările din exod și pustiu, spre exemplu, Exod 16:35); Deut. 2:7; 8:2
  - b. pot fi literale sau simbolice
    - 1) potop, Gen. 7:4,17; 8:6
    - 2) Moise pe Muntele Sinai, Exod 24:18; 34:28; Deut. 9:9,11,18,25
    - 3) divizările vieții lui Moise:
      - a) patruzeci de ani în Egipt
      - b) patruzeci de ani în deșert
      - c) patruzeci de ani conducând Israelul
    - 4) Isus a postit patruzeci de zile, Mat. 4:2; Marcu 1:13; Luca 4:2
  - c. Observă (cu ajutorul concordanțelor) de câte ori apare în Biblie acest număr pentru desemnarea timpului!
8. Șaptezeci – număr complet pentru persoane
  - a. Israel, Exod 1:5
  - b. șaptezeci de bătrâni, Exod 24:1,9

- c. escatologic, Dan. 9:2,24
- d. echipă de misiune, Luca 10:1,17
- e. iertare (70x7), Mat. 18:22

B. Referințe bune

John J. Davis, *Biblical Numerology*

D. Brent Sandy, *Plowshares and Pruning Hooks*

TEMATICĂ SPECIALĂ: BISERICA (*EKKLESIA*)

Acest termen grecesc, *ekklesia*, este format din două cuvinte, „afară din” și „chemat,” prin urmare, termenul îi implică pe cei chemați afară în mod divin.

Biserica timpurie a luat acest cuvânt din utilizarea lui seculară (comparați Fapte 19:32,39,41) și datorită folosirii lui în Septuaginta pentru „congregație” legat de Israel (*Qahal*, BDB 874, comparați Num. 16:3; 20:4). Ei l-au folosit pentru ei înșiși ca și o continuare a poporului lui Dumnezeu din Vechiul Testament. Ei reprezentau noul Israel (comparați Rom. 2:28-29; Gal. 6:16; I Pet. 2:5,9; Apo. 1:6), împlinirea misiunii mondiale a lui Dumnezeu (comparați Gen. 3:15; 12:3; Exod 19:5-6; Mat 28:19-20; Luca 24:47; Fapte 1:8).

Acest termen este folosit în câteva sensuri în Evangheliile și Fapte.

1. reuniunea seculară la oraș, Fapte 19:32,39,41
2. poporul universal al lui Dumnezeu în Cristos, Mat 16:18 și Efeseni
3. congregație locală a credincioșilor în Cristos, Mat 18:17; Fapte 5:11 (în aceste versete biserica din Ierusalim)
4. poporul Israel în mod colectiv, Fapte 7:38, în predica lui Ștefan
5. poporul lui Dumnezeu într-o regiune, Fapte 8:3 (Iuda și Palestina)

„în Asia” Aici se referă la partea de vest a Turciei moderne, care în mare parte era vechea țară Frigia, ce a devenit provincie romană din „Asia Mică.”

„Har vouă și pace” Aceasta era o formă tradițională de salut văzută atât de des și în scrierile lui Pavel. Mulți susțin că creștinii au schimbat forma literară greacă tradițională a salutului din „*charein*” (comparați Iacov 1:1) spre salutul creștinesc *charis*, care înseamnă „har.” „Pace” s-ar putea referi la termenul ebraic „shalom,” astfel combinând salutul grecesc cu cel ebraic pentru a se relaționa ambelor grupuri din biserică. Dar acestea sunt pure speculații.

„de la Cel ce este și a fost și urmează să vină” Acesta este fără îndoială un titlu al Dumnezeului neschimbător (comparați Ps. 102:7; Mal. 3:6; Iacov 1:17). Forma gramaticală în greacă este improprie dar ar putea reflecta un fundal Aramaic. Expresia în mod literal este „de la Cel ce este, de la Cel ce a fost, și de la Singurul care vine” (comparați 4:8). Această expresie reflectă titlul de legământ „Eu Sunt” din Vechiul Testament (YAHVE, comparați Exod 3:14, vezi Tematică Specială: Nume pentru Divinitate la 1:8), și mai este folosită pentru Dumnezeu Tatăl în vv. 4 și 8, și pentru Isus în vv. 17 și 18 (comparați Evrei 13:8). Transferul intenționat al titlului YAHWE pentru Isus a fost o modalitate a autorilor Nou Testamentari pentru a susține Divinitatea lui Isus.

Această frază întreită a Dumnezeului trecut, prezent și viitor este modificată în 11:17 și 16:5, care reprezintă a doua venire la sfârșitul trâmbețelor, pentru a îndreptăți prezentul și trecutul deoarece viitorul (vremurile de sfârșit) a răsărit.

„și de la cele șapte Duhuri care sunt înaintea tronului Său” Vezi Tematica Specială de jos.

TEMATICĂ SPECIALĂ: ȘAPTE DUHURI

Au existat câteva teorii legate de identitatea acestor șapte duhuri.

1. Deoarece această expresie vine între referința la Dumnezeu Tatăl și Isus Mesia, mulți comentatori au susținut că se referă categoric la Duhul Sfânt. Acest lucru este posibil, dar nu în mod sigur. Această frază este folosită de asemenea în 3:1; 4:5 și 5:6. În aceste cazuri nu este deloc sigur dacă se face referință la Duhul Sfânt doar dacă o aluzie la Zaharia 4 este acceptată.
2. Alții cred că este o aluzie la Is. 11:2 din Septuaginta, unde cele șapte daruri ale Duhului sunt menționate. Totuși, în textul masoretic sunt doar șase daruri menționate.
3. Cei aparținând unui fundalului evreiesc inter-biblic ar identifica aceste duhuri cu îngerii prezenței ca și acei șapte arhanghelii dinaintea tronului lui Dumnezeu (comparați 8:2).
4. Alții îi asociază cu îngerii sau mesagerii celor șapte biserici menționate în 1:20.

1:5 „și de la Isus Cristos, martorul credincios” Aceste cuvinte fac parte din cele trei expresii care Îl descriu pe Isus Mesia. Aceste versete introductive sunt în paralelă cu 20:6-21. Cuvântul „credincios” avea o conotație Vechi Testamentară a celui ce era loial, adevărat și demn de încredere (comparați Is. 55:3-5). După cum cuvântul scris al lui Dumnezeu (Biblia) este vrednic de încredere, la fel este și ultima Sa revelație, Cuvântul Viu, Isus (comparați 3:14). Evanghelia este un mesaj ce trebuie crezut, o persoană ce trebuie primită, și o viață ce determină imitarea acelei persoane primite.

Expresia în greacă, „martorul credincios,” poate însemna

1. „Martorul Meu, Credinciosul Meu” – ca două expresii, vezi 2:13 (cu adăugirea PRONUMELUI PERSONAL)
2. „Martorul credincios și adevărat,” vezi 3:14 (cu adăugirea de „și adevărat”)

„întâiul născut dintre cei morți”

TEMATICĂ SPECIALĂ: ÎNTÂIUL NĂSCUT

Aceste cuvinte „întâiul născut” (*prōtotokos*) sunt folosite în Biblie cu câteva sensuri distincte.

1. fundalul Vechi Testamentar al cuvântului se referă la pre-imența întâiului născut a familiei (comparați Ps. 89:27; Luca 2:7; Rom 8:29; Evrei 11:28)
2. folosirea lui în Col. 1:15 vorbește despre Isus ca fiind primul înainte de creație, o aluzie la Prov. 8:22-31, sau agentul lui Dumnezeu în creație (comparați Ioan 1:3; I Cor. 8:6; Col. 1:15-16, Evrei 1:2)
3. folosirea lui în Col. 18; I Cor. 15:20 (și aici) se referă la Isus ca fiind primul născut din morți
4. este un titlu Vechi Testamentar al lui Mesia) comparați Ps. 89:27; Evrei 1:6; 12:23). Era un titlu care îmbina câteva aspecte ale centralității și întâietății lui Isus. În acest context #3 sau #4 se potrivesc cel mai bine.

„și conducătorul împăraților pământului” Aceste cuvinte, ca și cele precedente, sunt o aluzie la Ps. 69:27 (comparați 72:11; Is. 48:23), care vorbesc de Isus ca fiind Mesia cel promis. De asemenea reflectă reacția lui Ioan la

1. cultul împăratului din provinciile de est ale Imperiului Roman.
2. folosirea expresiei regale mesopotamiene „Regele regilor” (comparați Apo. 11:15; 17:14; 19:16)

„Aceluia care ne iubește” Aici găsim un PARTICIPIU PREZENT ACTIV, însemnând „Isus continuă să ne iubească.” Această afirmație este foarte importantă în lumina slăbiciunilor și falimentelor celor cinci biserici din șapte (comparați capitolele 2-3).

„și ne-a eliberat de păcatele noastre” Această expresie este un PARTICIPIU AORIST. Versiunile Vulgata și Coptă, la fel și câteva manuscrise grecești minuscule, și versiunea King James au VERBUL „spălat” (*louō*) care era pronunțat exact ca

termenul „eliberat” (*luō*). Scribii antici realizau textele Noului Testament prin citirea cu voce tare de către o persoană în timp ce alții îl scriau.

Termenul „eliberat” (cu completări) apare în manuscrisele grecești antice P¹⁸, K (cu PREPOZIȚIA), N², A, și C în timp ce “spălat” este găsit doar în manuscrisele unciale târzii, P (al șaselea secol) și 046, precum și în câteva manuscrise minuscule de mai târziu (manuscrise grecești în circulație). Prin urmare, “eliberat” sau “scăpat” este de preferat. USB-ul⁴ oferă lui “eliberat” o anumită calificare. Vezi Apendice Doi: Critică Textuală.

“**prin sângele Său**” Aceasta este o aluzie evidentă pentru jertfă (comparați Lev. 1-7), ispășirea lui Isus Cristos făcută pentru alteineva (comparați 5:9; 7:14; 12:11; Marcu 10:45; II Cor. 5:21; Is. 52:13-53:12). „Prin sângele Său” este un adevăr recurent al evangheliilor (comparați Rom. 3:25; Ef. 1:7; 2:13; Col. 1:20; I Pet. 1:18-19. Cumva în taina lui Dumnezeu, dreptatea și mila Lui pentru întreaga umanitate căzută, s-au întâlnit în moartea substituitoare a lui Isus (comparați Evrei 9:11-28).

TEMATICĂ SPECIALĂ: KERIGMA BISERICII PRIMARE

- A. Promisiunile făcute de Dumnezeu în VT au fost acum împlinite prin venirea lui Isus Mesia (Fapte 2:30-31; 3:19,24; 10:43; 26:6-7,22; Rom. 1:2-4; I Tim. 3:16; Evrei 1:1-2; I Pet. 1:10-12; II Pet. 1:18-19).
- B. Isus a fost uns de Dumnezeu ca Mesia la botezul Său (Fapte 10:38).
- C. Isus și-a început misiunea în Galileea după botezul Său (Fapte 10:37).
- D. Misiunea Lui a fost caracterizată prin bunătatea care o avea față de oameni și prin lucrările mărețe care le făcea datorită puterii lui Dumnezeu (Marcu 10:45; Fapte 2:22; 10:38).
- E. Mesia a fost crucificat conform scopului etern al lui Dumnezeu (Marcu 10:45; Ioan 3:16; Fapte 2:23; 3:13-15,18; 4:11; 10:39; 26:23; Rom. 8:34; I Cor. 1:17-18; 15:3; Gal. 1:4; Evrei 1:3; I Pet. 1:2,19; 3:18; I Ioan 4:10).
- F. El a fost înviat din morți și s-a arătat ucenicilor Lui (Fapte 2:24,31-32; 3:15,26; 10:40-41; 17:31; 26:23; Rom. 8:34; 10:9; I Cor. 15:4-7,12; I Tes. 1:10; I Tim. 3:16; I Pet. 1:2; 3:18,21).
- G. Isus a fost înălțat de Dumnezeu și a primit numele de „Domn” (Fapte 2:25-29,33-36; 3:13; 10:36; Rom. 8:34; 10:9; I Tim. 3:16; Evrei 1:3; I Pet. 3:22).
- H. El a dat Duhul Sfânt pentru a forma noua comunitate a lui Dumnezeu (Fapte 1:8; 2:14-18,38-39; 10:44-47; I Pet. 1:12).
- I. El va reveni pentru judecată și pentru restaurarea tuturor lucrurilor (Fapte 3:20-21; 10:42; 17:31; I Cor. 15:29-28; I Tes. 1:10).
- J. Toți cei care aud mesajul trebuie să se pocăiască și să fie botezați (Fapte 2:21,38; 3:19; 10:43-48; 17:30; 26:20; Rom. 1:17; 10:9; I Pet. 3:21).

Această schemă a slujit ca proclamarea esențială a bisericii primare, deși autorii diferiți ai Noului Testament a fi putut lăsa afară sau să fi accentuat alte particularități în predicile lor. Întreaga Evanghelie a lui Marcu urmează îndeaproape aspectul *kerigma* al lui Petru. Marcu în mod tradițional e văzut ca structurând predicile lui Petru, spuse în Roma, într-o Evanghelie scrisă, iar atât Matei cât și Luca urmează structura de bază a lui Marcu.

1:6 ”El ne-a făcut” Acesta este un AORIST INDICATIV ACTIV. După cum Isus ne-a eliberat de păcatele noastre (v.5), El ne-a făcut de asemenea și o împărăție de preoți pentru a-L reprezenta!

NASB „o împărăție, preoți pentru Dumnezeu Lui”

NKJV „împărați și preoți pentru Dumnezeu Lui”

NRSV „o împărăție, preoți slujind Dumnezeu Lui”

TEV, NJB „o împărăție de preoți pentru a sluji Dumnezeu Lui”

Aceasta este o aluzie la termenii Vechi Testamentari folosiți pentru Israel în Exod 19:6 și Is. 61:6, unde națiunea a fost considerată ca fiind o împărăție de preoți. Dumnezeu la ales pe Avraam pentru al alege pe Israel și pentru a alege o lume pierdută (comparați Gen. 3:15; 12:3). Israel a fost destinată ca o națiune pentru a fi o mărturie (adică, preoți) dar au falimentat în această sarcină alocată evanghelizării (comparați Ezech. 36:22-38). Prin urmare, Dumnezeu a ales biserica pentru a atinge lumea (comparați 28:19-20; Luca 24:47; Fapte 1:8). Aceleași expresii folosite cândva pentru Israel sunt acum folosite pentru biserică (comparați Gal. 3:29; 6:16; Filip. 3:3; I Pet. 2:5,9; Apo. 1:6; 5:10; 20:6).

Este important să observăm accentul corporativ, biblic al „preoțimii credincioșilor.” Creștinismul vestic a surpa accentuat locul și rolul individual și a sub apreciat corporalitatea biblică. Metafora Noului Testament a trupului lui Cristos (comparați I Cor. 12) este o metaforă similară. Acest titlu Vechi Testamentar nu a fost niciodată menit să fie o scuză pentru credincioși ca ei să-și afirme libertatea individuală. Acest accent s-a dezvoltat din luptele istorice ale lui Martin Luther cu Biserica Catolică a zilelor lui. Focusul acestui context este evanghelizarea (comparați v. 7), implicându-i pe fiecare credincios, încercând să atingă fiecare persoană pierdută și nevoiașe create în imaginea lui Dumnezeu pentru care a murit Cristos (comparați Ioan 3:16; I Tim. 2:4; II Pet. 3:9; I Ioan 2:2; 4:14).

TEMATICĂ SPECIALĂ: CREȘTINISMUL ESTE COLECTIV

A. Metaforele plurale ale lui Pavel și Petru

1. trup
2. teren
3. clădire

B. Termenul „sfânt” este totdeauna la PLURAL (cu excepția Fil. 4:21, dar și aici este colectiv)

C. Accentul reformator al lui Martin Luther asupra „preoțimii credinciosului” nu este pe deplin biblic. De fapt este preoțimea credincioșilor (Exod 19:6; I Pet. 2:5,9; Apo. 1:6)

D. Fiecare credincios este înzestrat pentru binele comun al tuturor (comparați I Cor. 12:7)

E. Doar prin cooperare poporul lui Dumnezeu este eficient. Slujirea este corporativă (comparați Ef. 4:11-12)

„pentru Dumnezeu, Tatăl Său” Această expresie pare a devaloriza divinitatea deplină a Fiului (vezi Tematica Specială: Trinitatea la 22:17), dar de fapt este un mod de a afirma subordonarea lui Isus în timpul încarnării Lui. Aceeași expresie este folosită de Pavel în Rom. 15:6. Sentimentul de egalitate poate fi văzut în 3:21; 14:1.

„a Lui să fie gloria și stăpânirea” Termenul „glorie” este un termen Vechi Testamentar comercial (utilizând cântare pentru achiziționări) ce însemna „a fi greu”; ceea ce era greu (spre exemplu, aurul) era valoros. Termenul a ajuns să fie folosit pentru strălucirea, maiestatea, sfințenia lui Dumnezeu din Norul *Shekinah* al gloriei lui Dumnezeu în Exod. Gloria era atribuită adesea lui Dumnezeu Tatăl în NT (comparați Rom. 11:36; 16:27; Ef. 3:21; Filip. 4:20; I Tim. 1:17; II Tim. 4:18; I Pet. 4:11; 5:11; II Pet. 3:18; Iuda 25; Apo. 1:6; 5:13; 7:12). Vezi Tematică Specială: Gloria la 15:8.

Termenul „stăpânire” adresat lui Dumnezeu Tatăl, din punct de vedere teologic, este asemenea subordonării Fiului (comparați Ioan 17). Isus este agentul Tatălui în toate lucrurile, dar scopul este glorificarea ultimă a Tatălui (comparați I Cor. 15:27-28).

„în vecii vecilor” Aceste cuvinte ad-litteram sunt „în veacurile veacurilor.” Această utilizare a lui *aiōnos*, SINGULAR apoi PLURAL, este comună în Apocalipsa (comparați 1:18; 4:9; 5:13; 7:12; 10:6; 11:15; 15:7; 19:3; 20:10; 22:5). Este surprinzător faptul că martorii greci timpurii au omis partea a doua (MSS P¹⁸, A, P). UBS⁴ nu poate decide care lectură este originală.

TEMATICĂ SPECIALĂ: PENTRU TOTDEAUNA (IDIOM GRECESC)

O expresie idiomatice grecească este „în veacurile” (comparați Luca 1:33; Rom. 1:25; 11:36; 16:27; Gal. 1:5; I Tim. 1:17), care poate reflecta cuvântul ebraic *`olam*. Vezi Robert B. Girdlestone, *Synonymus of the Old Testament*, pp. 319-321, și Tematica Specială a VT: Pentru totdeauna (*`Olam*). Alte expresii înrudite sunt „până în veac” (comparați Mat. 21:19; [Mar. 11:14]; Luca 1:55; Ioan 6:58; 8:35; 12:34; 13:8; 14:16; II Cor. 9:9) și „din veacul veacurilor” (comparați Ef. 3:21). Se pare că există o distincție dintre aceste zicale grecești cu privire la „pentru totdeauna.” Termenul „veacuri” poate fi PLURAL într-un sens figurativ al construcției gramaticale rabinice și numit „pluralul maiestății” sau poate face referire la conceptul de câteva „veacuri” în sensul evreiesc al „veacului răutății,” „veacului ce are să vină,” sau „veacului neprihănirii.”

TEMATICĂ SPECIALĂ: PENTRU TOTDEAUNA (*`OLAM*)

Etimologia termenului ebraic *`olam*, א (BDB 761) este incertă (NIDOTTE, vol. 3, p.345). Este folosit în câteva sensuri (de obicei determinat de context). Următoarele sunt doar exemple selectate.

1. lucruri antice
  - a. oameni, Gen. 6:4; I Sam. 27:8; Ier. 5:15; 28:8
  - b. locuri, Is. 58:12; 61:4
  - c. Dumnezeu, Ps. 93:2; Pro. 8:23; Is. 63:16
  - d. lucruri, Gen. 49:26; Iov 22:15; Ps. 24:7,9; Is. 46:9
  - e. timp, Deut. 32:7; Is. 51:9; 63:9,11
2. timpul viitor
  - a. viața cuiva, Exod 21:6; Deut. 15:17; I Sam 1:22; 27:12
  - b. hiperbolă pentru împărat, I Împ. 1:31; Ps. 61:7; Nee. 2:3
  - c. existență continuă
    - (1) pământ, Ps. 78:69; 104:5; Ecl. 1:4
    - (2) cerurile, Ps 148:5
  - d. existența lui Dumnezeu
    - (1) Gen. 21:33
    - (2) Exod 15:18
    - (3) Deut. 32:40
    - (4) Ps. 93:2
    - (5) Is. 40:28
    - (6) Ier. 10:10
    - (7) Dan. 12:7
  - e. legământul
    - (1) Ge. 9:12,16; 17:7,13,19
    - (2) Exod 31:16
    - (3) Lev. 24:8
    - (4) Num. 18:19
    - (5) II Sam. 23:5

- (6) Ps. 105:10
- (7) Is. 24:5; 55:3; 61:8
- (8) Ier. 32:40; 50:5
- f. legământul special cu Daniel
  - (1) II Sam. 7:13,16,25,29; 22:51; 23:5
  - (2) I Împ. 2:33,45; 9:5
  - (3) II Cro. 13:5
  - (4) Ps. 18:50; 89:4,28,36,37
  - (5) Is. 9:7; 16:5; 37:35; 55:3
- g. Unsul lui Dumnezeu
  - (1) Ps. 45:2; 72:17; 89:35-36; 110:4
  - (2) Os. 9:6
- h. Legea lui Dumnezeu
  - (1) Exod 29:28; 30:21
  - (2) Lev. 6:18,22; 7:34; 10:15; 24:9
  - (3) Num. 18:8,11,19
  - (4) Ps. 119:89,160
- i. Promisiunile lui Dumnezeu
  - (1) II Sam. 7:13,16,25; 22:51
  - (2) I Împ. 9:5
  - (3) Ps. 18:50
  - (4) Is. 40:8
- j. Descendenții lui Avraam și Tara Promisă
  - (1) Gen. 13:15; 17:18; 48:4
  - (2) Exod 32:13
  - (3) I Cro. 16:17
- k. sărbătorile legământului
  - (1) Exod 12:14,17,24
  - (2) Lev. 23:14,21,41
  - (3) Num. 10:8
- l. eternitatea
  - (1) I Împ. 8:13
  - (2) Ps. 61:7-8; 77:8; 90:2; 103:17; 145:13
  - (3) Is. 26:4; 45:17
  - (4) Dan. 9:24
- m. ceea ce spun psalmii credincioșii vor face pentru totdeauna
  - (1) vor aduce mulțumiri, Ps. 30:12; 79:13
  - (2) vor locui în prezența Lui, Ps. 41:12; 61:4,7
  - (3) se vor încrede în mila Lui, Ps. 52:8
  - (4) vor lăuda pe Domnul, Ps. 52:9

- (5) vor cânta laude, Ps. 61:7; 89:1
- (6) vor declara dreptatea Lui, Ps. 75:9
- (7) vor glorifica numele Lui, Ps. 86:12; 145:2
- (8) vor binecuvânta numele Lui, Ps. 145:1

3. timp trecut și timp viitor („din veșnicie în veșnicie”)

- a. Ps. 41:13 (laudă Domnului)
- b. Ps. 90:2 (Dumnezeu însuși)
- c. Ps. 103:17 (faptele de bunătate motivate de dragostea ale lui Dumnezeu)

Amintește-ți, contextul determină măsura înțelesului unui termenul. Legămintele și promisiunile veșnice sunt condiționate (adică Ieremia 7). Fi atent să nu citești perspectiva ta modernă asupra timpului sau teologia ta sistematică a Noului Testament în fiecare uzanță al acestui cuvânt Vechi Testamentar.

„**Amin**” Acest cuvânt este o formă a termenului ebraic Vechi Testamentar pentru „credință” (comparați Hab. 2:4).

Etimologia lui originală era „a fi ferm sau sigur.” Totuși, conotația cuvântului s-a schimbat spre aceea ce trebuie să fie afirmat (comparați II Cor. 1:20). Era folosit metaforic pentru cineva care era credincios, loial, statornic, demn de încredere (un titlu pentru Isus în 3:14; comparați II Cor. 1:20).

TEMATICĂ SPECIALĂ: AMIN

I. VECHIUL TESTAMENT

A. Termenul „Amin” derivă dintr-un cuvânt ebraic pentru

- 1. ”adevăr” (*emeth*, BDB 49)
- 2. „veridicitate” (*emun, emunah*, BDB 53)
- 3. „credință” sau „credincioșie”
- 4. „încredere” (*dmn*, BDB 52)

B. Etimologia cuvântului vine din atitudinea psihică statornică a unei persoane. Opusul cuvântului ar fi al unei persoane instabile, adormite (comparați Ps. 35:6; 40:2; 73:18; Ier. 23:12) sau șchiopă (comparați Ps. 73:2). Din această utilizare literară s-a dezvoltat extensia metaforică a cuvântului credincioșie, loial, neîndoielnic și demn de încredere (comparați Ge. 15:6; Hab. 2:4).

C. Uzanțe speciale

- 1. a stâlp, II Împ. 18:16 (I Tim. 3:15)
- 2. asigurare, Exod 17:12
- 3. statornicie, Exod 17:12
- 4. stabilitate, Is. 33:6
- 5. adevărat, I Împ. 10:6; 17:24; 22:16; Pro. 12:22
- 6. ferm, II Cor. 20:20; Is. 7:9
- 7. de nădejde (Tora), Ps. 119:43,142,151,160

D. În VT alți doi termeni ebraici sunt folosiți pentru credință activă.

- 1. *bathach* (BDB 105), încredere
- 2. *yra* (BDB 431), frică, respect, închinare (comparați Gen. 22:12)

E. Din la sensul cuvintelor încredere sau credibilitate s-au dezvoltat o uzanță liturgică ce era folosită pentru a confirma o declarație adevărată sau demnă de încredere despre altcineva (comparați Deut. 27:15-26; Nee. 8:6;

Ps. 41:13; 72:19; 89:52; 106:48).

F. Cheia teologică a acestui termen nu este credințioșia umanității, ci cea a lui YAHVE (comparați Exod 34:6; Deut. 32:4; Ps. 108:4; 115:1; 117:2; 138:2). Singura speranță a umanității căzute este credințioșia legământului de milă a lui YAHVE și a promisiunilor Lui. Cei care Îl cunosc pe YAHVE trebuie să fie ca El (comparați Hab. 2:4). Biblia este o istorie și o înregistrare a modului în care Dumnezeu Își restaurează imaginea (comparați Gen. 1:26:27) în umanitate. Salvarea restaurează abilitatea umană de a avea o relație intimă cu Dumnezeu, deoarece pentru aceasta am fost creați.

II. NOUL TESTAMENT

- A. Folosirea cuvântului „amin” ca o afirmație de încheiere a liturghiei unei declarații credibile este comună în NT (comparați I Cor. 14:16; II Cor. 1:20; Apo. 1:7; 5:14; 7:12).
- B. Folosirea termenului la finalul unei rugăciuni este comună în NT (comparați Rom. 1:25; 9:5; 11:36; 16:27; Gal. 1:5; 6:18; Ef. 3:21; Filip. 4:20; II Tes. 3:18; I Tim. 1:17; 6:16; II Tim 4:18).
- C. Isus este singurul care a folosit termenul (de multe ori dublat în Ioan) pentru a introduce o afirmație semnificată (comparați Luca 4:24; 12:37; 18:17,2; 21:32; 23:43).
- D. Este folosit ca și titlu pentru Isus în Apo. 3:14 (posibil un titlu pentru YAHVE din Is. 65:16).
- E. Conceptul de credințioșie sau credință, demn de încredere sau încredere este exprimat în termenul grecesc *pistos* sau *pistis*, care este tradus în engleză prin „încredere,” „credință,” „cred.”

1:7 „IATĂ, EL VINE ÎMPREUNĂ CU NORII” Acest verset poate să fi fost o exclamare a îngerului din v. 1. Este o referire evidentă a reînțoarcerii lui Cristos.

TEMATICĂ SPECIALĂ: VINE PE NORI

Această expresie este o referință evidentă a celei de-a doua veniri a lui Cristos. Această venire pe nori era un semn escatologic foarte semnificativ. Era folosit în trei moduri distincte din VT.

1. pentru a arăta prezența fizică a lui Dumnezeu, norul *Shekinah* al lui Dumnezeu) comparați Exod 13:21; 16:10; Num. 11:25)
2. pentru a acoperi sfințenia Lui așa încât omul să nu-L vadă și să moară (comparați Exod 33:20; Is. 6:5)
3. pentru a transporta divinitatea (comparați Is. 19:1; de asemenea Ps. 18:7-15)

În Daniel 7:13 norii erau folosiți pentru transportarea umanității divine a lui Mesia. La această profeție din Daniel se face aluzie de peste 30 de ori în NT. Această conexiune a lui Mesia cu norii din cer poate fi văzută în Mat. 24:30; 26:64; Marcu 13:26; Luca 21:27; 14:62; Fapte 1:9;11 și I Tes. 4:17.

„și orice ochi Îl va vedea” Aceste cuvinte par a implica o reînțoarcere fizică, vizibilă, universală a lui Cristos, nu o răpire secretă a credințioșilor. În opinia mea Biblia niciodată nu învață o venire sau o răpire în secret. Acele versete în Evanghelii (Comparați Mat. 24:37-44; Luca 17:22-37) care sunt adesea folosite pentru a susține o răpire în secret, se relaționează contextual cu zilele lui Noe printr-o comparație. Aceste texte denotă venirea neașteptată și bruscă a Lui Cristos. În vremea lui Noe cel luat era distrus! Fi atent să nu încerci să demonstrezi ce spune textul din unele pasaje mici din Scriptură scoțându-le din cadrul lor original și inspirat pentru a le folosi în susținerea presupuzițiilor sistemului tău teologic escatologic!

„chiar și cei care L-au străpuns; și toate triburile pământului vor jeli lângă El” Aceste cuvinte sunt o aluzie la Zah. 12:10,12 (comparați Ioan 17:22-37). Acestea reprezintă un bun exemplu al modului în care Ioan reconstruiește texte Vechi Testamentare pentru a se potrivi situației sale romane (un tip de reinterpretare evreiesc numit *pesher*). Textul din Zaharia este o rampă de lansare pentru noua aplicație a lui Ioan. În Zaharia textul se referă la locuitorii Ierusalimului care îl jeleau pe

„unul străpuns,” dar aici Ioan îl folosește pentru liderii romani și evrei care L-au crucificat pe Cristos (comparați Ioan 19:37). PRONUMELE „ei” în textul masoretic ebraic este schimbat în „toate triburile pământului” (comparați Mat. 24:30, această frază nu este din Septuaginta). De asemenea, „a jeli,” în contextul pasajului din Zaharia este de multe ori interpretat ca relaționându-se la Romani 11, unde evrei se pocăiesc și se încred în Isus ca Mesia. Totuși, în Apo.1:7 jelirea nu este datorită pocăinței, ci datorită judecății lui Dumnezeu care a căzut peste necredincioșii tuturor triburilor (comparați Mat 24:30). Contextul din Zaharia face aluzie la judecata neamurilor de la sfârșitul vremurilor prin menționarea „văii Meghido,” care în ebraică se numește Armageddon (comparați Zah. 12:11; II Cro. 35:22 și Ps. 2; Apo. 16:16), locul bătăliei vremurilor de sfârșit dintre Dumnezeu și poporul Său și Satan și poporul lui, națiunile necredincioase.

TEMATICĂ SPECIALĂ: CEREMONIILE DE DOLIU

Izraeliții își exprimau tristețea pentru moartea unei persoane iubite, a pocăinței personale, la fel și a infracțiunilor colective, în câteva moduri:

1. sfășierea hainei exterioare, Gen. 37:29,34; 44.13; Jud. 11:35; II Sam. 1:11; 3:31; I Împ. 21:27; Iov 1:20
2. îmbrăcarea cu un sac de pânză, Gen 37:34; II Sam 3:31; I Împ. 21:27; Ier. 48:37
3. scoaterea încălțăminteii, II Sam. 15:30; Is. 20:3
4. punerea mâinilor pe cap, II Sam. 13:19; Ier. 2:37
5. punerea cenușii pe cap, Ios. 7:6; I Sam. 4:12; Nee. 9:1
6. așezarea pe pământ, Plângeri 2:10; Ez. 26:16 (întinderea pe pământ, II Sam. 12:16); Is. 47:1
7. lovirea pieptului, I Sam. 25:1; II Sam. 11:26; Nee. 1:4
8. tăierea trupului, Deut. 14:1; Ier. 16:6; 48:37
9. postire, II Sam. 12:16,21-23; I Împ. 21:27; I Cro. 10:12; Nee 1:4
10. cântarea unei lamentații, II Sam. 1:17; 3:31; II Cro. 35:25
11. pleșuvie (smulgerea sau rasul părului), Ier. 48:37
12. tăierea bărbilor scurt, Ier. 48:37
13. acoperirea capului sau a feței, II Sam. 15:30; 19:4

„Așa trebuie să fie. Amin.” Acestea reprezintă cuvântul grecesc pentru confirmare (*nai*) și cuvântul ebraic pentru confirmare (*amin*) plasat unul lângă altul pentru accentuare (comparați 22:20).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 1:8

8”Eu sunt Alfa și Omega,” spune Domnul Dumnezeu, „care este, care era și care urmează să vină, Cel Atotputernic.”

1:8 YAHWE Însuși rostește acest verset, afirmând adevărul declarațiilor precedente despre Isus. El combină patru titluri pentru El făcând aluzie la al cincilea și posibil al șaselea titlu. Aparent, v. 8 era modul în care Dumnezeu își adăugă afirmația personală la declarația de sus prin folosirea acestor nume magnifice.

1. „Eu sunt,” face aluzie la numele de legământ YAHWE (comparați Exod 3:14), o formă a VERBULUI „a fi.” Isus la folosit pentru Sine (comparați Ioan 8:56-59). Titlul de „Domn” (*kurios*) din NT reflectă acest titlu din VT.
2. „Alfa și Omega” sunt prima și ultima literă din alfabetul grecesc care presupune că Dumnezeu este începutul și sfârșitul, Cel care controlează istoria (comparați Is. 44:6; Apo. 21:6); acest titlu este de asemenea folosit pentru Isus în Apo. 1:17 și 22:13.
3. „Domnul” reprezintă traducerea modernă a lui YAHWE (vezi Tematica Specială ce urmează).

4. „Dumnezeu” în Gen. 2:4, YAHWE, și *Elohim* sunt combinate (DOMNUL Dumnezeu) într-un nume al divinității. *El* este numele general pentru zei în Orientul Apropiat, derivat din rădăcina „a fi tare.”
5. „Cel care este, Cel care era și Cel care urmează să vină” este o frază folosită anterior în v. 4, care vorbește de Dumnezeul neschimbător și veșnic viu (comparați Ps. 102:27; Mal. 3:6; Iac. 1:17). Această frază este folosită pentru Dumnezeul Tatăl, YAHWE, în vv. 4 și 8 și pentru Isus, Dumnezeu Fiul, în vv. 17:18 și 22:13 (comparați Ev. 13:8).
6. „Cel Atotputernic” care era termenul Vechi Testamentar pentru, (1) „*El-Shaddai*,” numele patriarhal al lui Dumnezeu (comparați Exod 6:3) sau (2) „YAHWE *Sabaoth*,” pentru „Domnul Dumnezeu cel Atotputernic” găsit în Septuaginta. Acest termen este găsit deseori în Apocalipsa (adică, *pantokratōr*, comparați 4:8; 11:17; 15:3; 16:7,14; 19:6,11; 21:22), dar numai o singură dată în celelalte cărți ale Noului Testament (adică, II Cor. 6:18).

Un manuscris grecesc timpuri, aleph (SIMBOL), și alte câteva manuscrise mai recente adaugă expresia „începutul și sfârșitul” după „Alfa și Omega.” Scribii au înserat expresia din 21:6, dar probabil nu este parte a textului grecesc original și inspirat. UBS⁴ bifează pentru excluderea expresiei în mod cert.

TEMATICĂ SPECIALĂ: NUME PENTRU DIVINITATE

A. *El* (BDB 42, KB 48)

1. Sensul original al termenului generic vechi pentru divinitate este incert, cu toate că mulți erudiți cred că provine din rădăcină akkadiană, „a fi tare” sau „a fi puternic” (comparați Gen. 17:1; Num. 23:19; Deut. 7:21; Ps. 50:1).
2. În panteonul canaanit dumnezeul preînălțat este *El* (textele Ras Shamra)
3. În Biblie termenului *El* i se adaugă adesea alți termeni . Aceste adăugiri au devenit un mod de a caracteriza pe Dumnezeu.
  - a. *El-Elyon* („Dumnezeul Preînalt,” BDB 42 și 751 II). Gen. 14:18-22; Deut. 32:8; Is. 14:14
  - b. *El-Roi* („Dumnezeul care vede” sau „Dumnezeul care se descoperă pe Sine,” BDB 42 și 909), Gen. 16:13
  - c. *El-Shaddai* („Dumnezeul Atotputernic” sau „Dumnezeul compasiunii” sau „Dumnezeul munților,” BDB 42:994), Gen. 17:1; 35:11; 43:14; 49:25; Exod 6:3
  - d. *El-Olam* („Dumnezeul Veșnic,” BDB 42 și 761), Gen. 21:33. Acest termen este legat teologic cu promisiunea lui Dumnezeu pentru David, II Sam. 7:13,16
  - e. *El-Berit* („Dumnezeul Legământului,” BDB 42 și 136), Jud. 9:46
4. *El* este echivalent cu
  - a. YAHWE în Ps. 85:8; Is. 42:5
  - b. *Elohim* în Gen. 46:3; Iov 5:8, „Eu sunt *El*, *Elohim* al tatălui tău”
  - c. *Shaddai* în Gen. 49:25
  - d. „gelozie” în Exod 34:14; Deut. 4:24; 5:9; 6:15
  - e. „milă” în Deut. 4:31; Nee. 9:31
  - f. „mare și înfricoșat” în Deut. 7:21; 10:17; Nee. 1:5; 9:32, Dan. 9:4
  - g. „cunoaștere” în I Sam. 2:3
  - h. „refugiul meu cel tare” în II Sam. 22:33
  - i. „răzbunătorul meu” în II Sam. 22:48
  - j. „cel sfânt” în Is. 5:16
  - k. „tărie” în Is. 10:21
  - l. „salvarea mea” în Is. 12:2

m. „măreț și puternic” în Ier. 32:18

n. „răzbunare” în Ier. 51:56

5. O combinație a tuturor numelor majore din VT pentru Dumnezeu este găsită în Iosua 22:22 (*El, Elohim, YAHWE*, repetate)

B. *Elyon* (BDB 751, KB 832)

1. Sensul de bază fiind „înălțat,” „exaltat,” sau „ridicat” (comparați Gen. 40:17; I Împ. 9:8; II Împ. 18:17; Nee. 3:25; Ier. 20:2; 36:10; Ps. 18:13)
2. Este folosit într-un sens paralel cu câteva alte nume/titluri ale lui Dumnezeu.
  - a. *Elohim* – Ps. 47:1-2; 73:11; 107:11
  - b. YAHWE – Gen. 14:22; II Sam. 22:14
  - c. *El-Shaddai* – Ps. 91:1-9
  - d. *El* – Num. 24:16
  - e. *Elah* – folosit adesea în Daniel 2-6 și Ezra 4-7, legat cu *illair* (termenul aramaic pentru „Dumnezeul Înălțat”) în Da. 3:26; 4:2; 5:18,21
3. Este deseori folosit de cei care nu sunt izraeliți.
  - a. Melhisedec, Gen. 14:18-22
  - b. Balaamm Num. 24:16
  - c. Moise, vorbind despre națiune în Deut. 32:8
  - d. Evanghelia lui Luca din NT, scriind neamurilor, de asemenea a folosit echivalentul grecesc al lui *Hupsistos* (comparați 1:32,35,76; 6:35; 8:28; Fapte 7:48; 16:17)

C. *Elohim* (PLURAL), *Eloah* (SINGULAR), utilizat în primul rând în poezie (BDB 43, KB 52)

1. Acest termen nu este găsit înafara Vechiului Testament
2. Acest cuvânt Îl desemnează pe Dumnezeul lui Israel sau pe zeii altor națiuni (comparați Exod 3:6; 20:3). Familia lui Avraam era politeistă (comparați Ios. 24:2).
3. Poate să se refere la judecătorii izraeliți (comparați Exod 21:6; Ps. 82:6).
4. Termenul *elohim* este de asemenea folosit pentru alte ființe spirituale (îngeri, demoni) ca în Deut. 32:8 (Septuaginta); Ps. 8:5; Iov 1:6; 38:7.
5. În Biblie este primul titlu/nume pentru Divinitate (comparați Gen. 1:1). Este utilizat exclusiv până la Gen. 2:4, unde este combinat cu YAHWE. În mod practic (teologic) se referă la Dumnezeu ca și creator, susținător, și împlinitorul nevoilor întregii vieți de pe planetă (comparați Ps. 104).
6. Este sinonim cu *El* (comparați Deut. 32:15-19). Poate de asemenea să fie paralel cu YAHWE ca în Psalmul 14 (*Elohim*, vv. 1,2,4; YAHWE, vv. 2,6; chiar și *Adon*, v4).
7. Deși PLURALĂ, și folosit pentru alți zei, acest termen deseori se referă la Dumnezeu lui Israel, dar de obicei are VERBUL SINGULAR pentru a indica monoteismul.
8. Este ciudat că un nume comun pentru Dumnezeul monoteist al lui Israel este la PLURAL! Deși nu este sigur acest lucru, aici sunt câteva teorii.
  - a. Ebraica are multe PLURALURI, adesea folosite pentru a scoate în evidență. Aproape de acest adevăr este caracteristica gramaticală ebraică de mai târziu numită „pluralitatea maiestății,” unde PLURALUL este folosit pentru a face mai măreț un concept.
  - b. Această caracteristică se poate referi la conciliile angelice, cu care se întâlnește Dumnezeu în ceruri și care

împlinesc voia Lui (comparați I Împ. 22:19-23; Iov 1:6; Ps. 82:5,7).

c. Este posibil să reflecte revelația Nou Testamentară a lui Dumnezeu în trei persoane.

d. În Gen. 1:1 Dumnezeu creează; Gen. 1:2 Duhul protejează, și din NT Isus este agentul în creație al Dumnezeului Tată (comparați Ioan 1:3,10; Rom. 11:36; I Cor. 8:6; Col. 1:15; Ev. 1:2; 2:10).

D. YAHWE (BDB 217, KB 394)

1. Acesta este numele care reflectă divinitatea ca fiind Dumnezeu care încheie legăminte; Dumnezeul salvator, răscumpărător! Oamenii încalcă legămintele, dar Dumnezeu este loial cuvântului Său, promisiunilor și legămintelor Sale (comparați Ps. 103).

Acest nume este menționat prima dată în combinație cu *Elohim* în Gen. 2:4. Nu există două relatări ale creației în Gen. 1-2, ci două accente: (1) Dumnezeu ca și creatorul universului (fizic) și (2) Dumnezeu ca și creatorul special al umanității. Gen. 2:4-3:24 începe revelația specială cu poziția privilegiată a umanității și scopul ei, la fel și cu problema păcatului și a rebeliunii asociate cu unica poziție.

2. În Gen. 4:26 se spune că „*omul* a început să cheme numele Domnului” (YAHWE). Totuși, Exod 6:3 implică faptul că oamenii legământului celui vechi (patriarhii și familiile lor) L-au cunoscut pe Dumnezeu ca și *El-Shaddai*. Numele de YAHWE este explicat doar o singură dată în Exod 3:13-16, în special v. 14. Totuși, scrierile lui Moise adesea interpretează cuvintele ca și cuvinte populare, nu etimologice (comparați Ge. 17:5; 27:36; 29:13-35). Au exista câteva teorii legate de sensul acestui nume (luate din IDB, vol. 2, pp. 409-411).

a. dintr-o rădăcină arabă, „a arăta dragoste fierbinte”

b. dintr-o rădăcină arabă, „a sufla” (YAHWE ca și furtuna lui Dumnezeu)

c. dintr-o rădăcină ugaritică (canaanită) „a vorbi”

d. urmând o inscripție feniciană, un PARTICIPIU LA ACUZATIV însemnând „Cel ce susține,” sau „Cel ce stabilește”

e. din forma ebraică *Qal* „Cel care este,” sau „Cel care e prezent” (în sens viitor, „Cel ce va fi”)

f. din forma ebraică *Hiphil* „Cel ce cauzează să fie”

g. din rădăcina ebraică „a trăi” (spre exemplu, Gen. 3:21), însemnând „veșnicul, singurul Dumnezeu viu” din contextul Exodului 3:13-16 o formă IMPERFECTĂ folosită într-un sens PERFECT, „Voi continua să fiu ceea ce obișnuiam să fiu” sau „Voi continua să fiu ceea ce din totdeauna am fost” (comparați J. Wash Watts, *A Survey of Syntax in the Old Testament*, p. 67). Întregul nume YAHWE este deseori exprimat în prescurtări sau posibil în forma originală.

(1). *Yah* (spre exemplu, Hallelu – yah, BDB 219, comparați Exod 15:2; 17:16; Ps. 89:8; 104:35)

(2). *Yahu* („yah” la încheierea numelor, spre exemplu, Isaiah)

(3). *Yo* („Io” la începutul numelor, spre exemplu, Iosua sau Ioel)

3. În iudaismul târziu acest nume de legământ a devenit atât de sfânt (tetragrama – numele ebraic autentic al lui Dumnezeu) încât iudeilor le era frică să îl rostească ca să nu încalce porunca din Exod 20:7; Deut. 5:11; 6:13. Așa că ei au substituit termenul ebraic cu „proprietar,” „stăpân,” „soț,” „domn” – *adon* sau *adonai* (domnul meu). Când ajungeau la YAHWE în citirea lor din VT ei pronunțau „domn.” Din această cauză YAHWE este scris DOMN în traduceri din engleză.

4. Ca și în cazul lui *El*, YAHWE este adesea combinat cu alți termeni pentru a accentua unele caracteristici ale Dumnezeului de legământ al Israelului. Deși există multe combinații posibile, aici sunt câteva.

a. YAHWE – *Yireh* (YAHWE va purta de grijă, BDB 217 și 906), Gen. 22:14

- b. YAHWE – *Rophekha* (YAHWE este vindecătorul nostru, BDB 217 și 950, PARTICIPIU *Qal*), Exod 15:26
- c. YAHWE – *Nissi* (YAHWE este stindardul meu, BDB 217 și 651), Exod 17:15
- d. YAHWE – *Meqaddishkem* (YAHWE cel care te sfințește, BDB217 și 872, PARTICIPIU *Piel*), Exod 31:13
- e. YAHWE – *Shalom* (YAHWE este pace, BDB 217 și 1022), Jud. 6:24
- f. YAHWE – *Sabaoth* (YAHWE al oștirilor, BDB 217 și 878), I Sam. 1:3,11; 4:4; 15:2; adesea în profeți
- g. YAHWE – *Ro`I* (YAHWE este păstorul meu, BDB 217 și 944, PARTICIPIU *Qal*), Ps. 23:1
- h. YAHWE – *Sidqenu* (YAHWE este neprihănirea noastră, BDB 217 și 841), Ier. 23:6
- î. YAHWE – *Shammah* (YAHWE este acolo, BDB 217 și 1027), Eze. 48:35

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 1:9-11

⁹Eu, Ioan, fratele și tovarășul vostru părtaș în necaz, în împărăție și în perseverența care sunt în Isus, eram pe insula numită Patmos datorită cuvântului lui Dumnezeu și a mărturiei lui Isus. ¹⁰Eram în Duhul în ziua Domnului, și am auzit în spatele mea o voce puternică ca sunetul unei trâmbițe, ¹¹spunând, „Scrie într-o carte ceea ce vezi, și trimite-o la cele șapte biserici: către Efes și către Smirna, către Pergam și Tiatra, către Sardis, Filadelfia și către Laodicea.”

1:9-20 Aceasta este viziunea lui Ioan a Cristosului înviat, înălțat și desăvârșit. Aceste descrieri sunt folosite pentru a li se adresa celor șapte biserici (capitolele 2-3). Ioan arată identificarea sa cu cititorii epistolei prin (1) folosind cuvintele „fratele vostru” și (2) menționând propria experiență a suferinței, a împărăției și a răbdării. Termeni cheie – necaz, împărăție și răbdare – sunt, de asemenea exemple ale vieții lui Isus pe care cititorii, la fel ca și Ioan, trebuie să le imite (comparați Ioan 16:33; fapte 14:22; Rom. 8:17).

Un motiv pentru care interpreții moderni vestici nu înțeleg Apocalipsa este din cauza că noi nu am experimentat niciodată persecuția sau necazurile primului secol al lumii romane. Apocalipsa este un cuvânt pentru credincioșii răniți, muribunzi și înfricoșați.

1:9 „tovarășul vostru părtaș în necaz” Vezi nota din 7:14
„împărăție”

TEMATICĂ SPECIALĂ: ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU

În Vechiul Testament YAHWE era considerat Regele Israelului (comparați I Sam. 8:7; Ps. 10:16; 24:7-9; 29:10; 44:4; 89:18; 95:3; Is. 43:15; 44:4,6) și Mesia ca și regele ideal (comparați Ps. 2:6; Is. 9:6-7; 11:1-5). Odată cu nașterea lui Isus în Betleem (6-4 î. d. Cr.) împărăția lui Dumnezeu a pătruns în istoria omului cu putere nouă și cu răscumpărare (noul legământ, comparați, Ier. 31:31-34; Eze. 36:27-36). Ioan Botezătorul a proclamat apropierea împărăției (comparați Mat. 3:2; Mar. 1:15). Isus a învățat în mod clar că împărăția era prezentă în El și în învățătura Sa (comparați Mat. 4:17,23; 9:35; 19:7; 11:11-12; 12:28; 16:19; Mar. 12:34; Luca 10:9,11; 11:20; 12:31-32; 16:16; 17:21). Totuși împărăția este și viitoare (comparați Mat. 16:28; 24:14; 26:29; Mar. 9:1; Lu. 21:31; 22:16,18).

În paralelele sinoptice din Marcu și Luca găsim expresia, „împărăția lui Dumnezeu.” Această tematică comună a lui învățării lui Isus implica domnia prezentă a lui Dumnezeu în inimile oamenilor, care va fi făcută desăvârșită într-o zi pe întregul pământ. Acest lucru este reflectat în rugăciunea lui Isus din Mat. 6:10. Matei, a scrisă evreilor, prefera expresia care nu folosea numele lui Dumnezeu (Împărăția Cerurilor), în timp ce Marcu și Luca, scrisă neamurilor, au folosit denumirea comună, utilizând numele divinității.

Aceasta reprezintă expresia cheie în Evangheliile Sinoptice. Prima și ultima predică a lui Isus, și majoritatea parabolilor Lui, s-au ocupat cu această tematică, și se refera la domnia lui Dumnezeu în inimile oamenilor acum! Este surprinzător că Ioan a folosit expresia doar de două ori (și niciodată în parabolele lui Isus). În Evanghelia lui Ioan „viața veșnică” este metafora cheie.

Tensiunea cu această expresie este cauzată de cele două venituri ale lui Cristos. VT se concentrează doar pe una din veniturile Unsului lui Dumnezeu – o venire militară, glorioasă și a judecării – dar NT arată că El a venit prima dată ca și Slujitorul Încercat al lui Isaia 53 și ca regele umil al lui Zah. 9:9. Cele două epoci evreiești, epoca răutății și noua epocă a neprihănirii, se suprapun. Isus în prezent domnește în inimile credincioșilor, dar într-o zi va domni peste toată creația. El va veni așa cum a prevăzut VT! Credincioșii trăiesc în „deja” versus „dar nu încă” al împărăției lui Dumnezeu (comparați Gordon D. Fee și Douglas Stuart's *How to Read The Bible For All Its Worth*, pp. 131-134).

„perseverența” Acest cuvânt este folosit în 2:2,3,19; 3:10; 13:10; 14:12. Vezi Tematica Specială: Perseverență la 2:2

„pe insula numită Patmos” Romanii foloseau aceste insule mici de pe coasta Asiei Mici pentru a exila prizonierii politici (comparați *Tacitus` Annals*, 3.68; 4.30; 15.71). Aparent Ioan era exilat pe această insulă mică, 37 de mile de Milet. Insula era în formă de semilună, cu fața spre est, zece mile în lungime și șase mile în lățime.

„datorită cuvântului lui Dumnezeu și a mărturiei lui Isus” Există două interpretări posibile ale acestei fraze. Poate să însemne (1) predicarea evangheliei de către Ioan sau (2) la primirea revelației de către Ioan. Avem câteva referințe istorice asupra exilării politice a lui Ioan.

1. Tertulian, *On the Prescription of Heretics*, 36
2. Origen, *Homilies on Matthew*
3. Clement al Alexandriei, *The Rich Man`s Salvation*, 47
4. Eusebiu, *Ecclesiastical History*, III. 20.8-9; și (4) Ieronim, *Concerning Illustratious Men*, 9.

1:10 „Eram în Duhul” Aceasta este o expresie specială care marchează diferența dintre celelalte viziuni pe care le-a primit Ioan (comparați 1:10; 4:2; 17:3; 21:10). Pare că se referă la o stare de transă în care a fost oferită revelația (comparați Fapte 10:10; 22:17; II Cor. 12:1ff). Acestea sunt caracteristice literaturii apocaliptice evreiești.

„în ziua Domnului” Aceasta este singura referire din Biblie, (ce face trimiterea la Duminică) ce a folosit această expresie. Duminica era considerată „prima zi din săptămână” în Ioan 20:19; Fapte 20:7 și I Cor. 16:2

„ca sunetul unei trâmbițe” Această expresie era folosită în contextul în care Dumnezeu oferea cele zece porunci pe Muntele Sinai (comparați Exod 19:16). Totuși, datorită vv. 12a și 4:1, s-ar putea referi la vocea unui înger. Mijlocirea angelică este caracteristică literaturii apocaliptice evreiești. Apocalipsa vorbește despre îngeri mai mult decât orice altă carte din NT.

TEMATICĂ SPECIALĂ: COARNE FOLOSITE ÎN ISRAEL

Există patru cuvinte în ebraică asociate cu coarne/trâmbițe:

1. „cornul berbecului” (BDB 901) - transformat într-un instrument de sunet, comparați Ios. 6:5. Acest cuvânt este folosit și pentru berbecul care și-a prins coarnele în tufiș și pe care la folosit Avraam ca un substituit pentru Isaac în Gen. 22:13.
2. „trâmbiță” (BDB 1051) – din termenul asirian pentru oaie sălbatică (ibex). Acesta era cornul folosit în Exod 19:16,19 la Muntele Sinai/Horeb. #1 și #2 sunt paralele în Ios. 6:5. Cornul era folosit pentru a comunica timpul pentru închinare și timpul pentru luptă (adică, pentru Ierihon s-au folosit ambele, comparați Ios. 6:4).
3. „corn de berbec” (BDB 385) – din cuvântul fenician pentru berbec (comparați Ios. 6:4,6,8,13). De asemenea

reprezintă Anul Jubiliar (comparați Lev. 25:13,28,40,50,52,54; 27:17,18,23,24).

(Toate aceste trei par interschimbabile cu nici o distincție intenționată. Mișna (RH 3.2) permitea orice corn de animal – oaie, capră sau antilopă, dar nu de la vacă).

„trâmbițe” (BDB 348) – posibil din VERBUL „a întinde,” implică un os întins (nu un corn de animal încovoiat). Acestea erau confecționate din argint (după aspectul și forma din Egipt). Acestea erau folosite:

- a. în ritualurile de închinare (comparați Num. 10:2,8,10; Ezra 3:10; Nee. 12:35;41)
- b. pentru scopuri militare (comparați Num. 10:9; 31:6; Osea 5:8)
- c. pentru scopuri regale (comparați II Împ. 11:14)

Unul din aceste coarne metalice este reprezentat în Arcul lui Titus din Roma; de asemenea Iosephus le descrie în Antiquities. 3.12.6.

1:11 „într-o carte” Acesta este termenul grecesc *biblion*. Era folosit în sensul de broșură sau sul. Mai târziu a devenit un termen tehnic pentru codicele unei cărți. Lui Ioan i s-a poruncit să-și scrie viziunea, acestea fiind dezvăluirile de sine ale lui Dumnezeu. Ele nu sunt pentru binele personal al lui Ioan, ci pentru biserică. O caracteristică a literaturii apocaliptice este faptul că era un gen literar scris foarte bine structurat, nu oferit pe cale orală, ca și profețiile VT. O carte sau un sul apare de nenumărate ori în literatura apocaliptică evreiască ca o modalitate de a face ca mesajul pentru cititorii viitori să treacă mai departe.

„trimite-o la cele șapte biserici” ordinea acestor biserici urmau o rută poștală romană ce începea și se termina în Efes. Epistola circulară a lui Pavel cunoscută ca „Efesenii” s-ar putea să fi avut aceeași rută. Revelația lui Dumnezeu nu este niciodată doar pentru un individ, ci pentru poporul lui Dumnezeu, trupul lui Cristos!

Traducerea King James adaugă din nou expresia „Eu sunt Alfa și Omega,” dar nu există nici un manuscris grecesc antic care să sprijine această expresie în verset.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 1:12-16

¹²Apoi m-am întors să văd vocea care vorbea cu mine. Și fiind întors am văzut șapte sfeșnice de aur; ¹³și în mijlocul sfeșnicelor am văzut pe cineva ca un fiu de om, îmbrăcat într-o mantie care ajungea până la picioare, și încins la piept cu un brâu de aur. ¹⁴Capul și părul Lui erau albe ca lâna albă, ca zăpada; și ochii Lui erau ca o flacără de foc. ¹⁵Picioarele Lui erau ca bronzul lustruit, când a fost făcut să strălucească într-un cuptor, și vocea Lui era ca vuietul multor ape. ¹⁶În mâna Lui dreaptă ținea șapte stele, și din gura Lui ieșea o sabie ascuțită cu două tășuri; iar fața Lui era ca soarele când strălucește în toată puterea lui.

1:12 „am văzut șapte sfeșnice de aur” Aici nu se referă la Menora (policandru cu șapte brațe) ce se afla în Tabernacol (comparați Exod 25:31-40) nici la sfeșnicul din Zah. 4:2. Aceste sfeșnice separate și unice erau un mod simbolic de a se referi la cele șapte biserici (comparați 1:20; 2:1).

1:13-18 În această descriere a lui Isus, o mare parte din imagistica folosită are două fundale Vechi Testamentare posibile: (1) YAHWE, dar și (2) îngerul din Daniel 10.

1:13

NASB „cineva ca un fiu de om”

NKJV „Cineva ca și Fiul Omului”

NRSV „cineva ca și Fiul Omului”

TEV „arăta ca și o ființă umană”

NJB „cineva ca un Fiu de Om”

Observați varietatea în majuscule. Motivul constă în ambiguitatea termenului. În VT era o frază descriptivă pentru o ființă umană (comparați Ps. 8:4; Eze. 2:1 și multe altele). Totuși, mai era de asemenea folosit în Daniel 7:12 și posibil Eze. 1:26 pentru a se referi la Mesia cel uman, a cărui divinitate (comparați 2:18, unde aceeași persoană este numită „Fiul lui Dumnezeu”) este presupusă deoarece

1. el apare în fața lui Dumnezeu
2. el vine pe norii cerului
3. lui îi este oferită împărăția eternă

Isus a folosit acest termen pentru a se referi la Sine deoarece nu avea nici o uzanță rabinică, nici o conotație naționalistă sau militaristă. Termenul combina aspectul uman și cel divin al persoanei lui Isus (comparați I Ioan 4:1-3; Ioan 1:1-2,14).

Observați că NKJV și NRSV au „și” în timp ce NASB, TEV și JB au „un.” Nu există nici un ARTICOL DEFINIT în textul din greacă (comparați Dan. 7:13; Ev. 1:2; 3:6; 5:8; 7:28). Însă, faptul că este un titlu îl face să fie definit. Ambiguitatea poate fi intenționată (un aspect al scrierilor lui Ioan). Isus este cu adevărat atât ființă umană cât și Mesia cel Divin.

„îmbrăcat într-o mantie care ajungea până la picioare, și înfășurată la piept cu un brâu de aur” Această frază a fost înțeleasă în câteva moduri.

1. ca o referință la Marele Preot (comparați Exod 28:4; 29:5; Lev. 16:4 și Zah. 3:4)
2. ca o referință la o persoană bogată și regală (comparați I Sam. 18:24; 24:12 și Eze. 26:16)
3. ca o viziune a îngerului glorios din Dan. 10:5-21, care-l poate reprezenta pe Isus aducând mesajul lui Dumnezeu.

Iosephus, în cartea, *Antiquities of the Jews* III. 7.2,4 spunea că Marele Preot purta un brâu întrețesut cu aur. Prin urmare, Isus este Marele Preot (comparați Ps. 110:4-7; Zah. 3) al sanctuarului ceresc (comparați Ev. 8:1-13; Ps. 110).

1:14 „Capul și părul Lui erau albe ca lâna albă” Aceste cuvinte fac aluzie la Îmbătrânitul de Zile din Daniel 7:9, și sunt un exemplu ale titlurilor și descrierilor pe care autorii Noului Testament le atribuiă de la YAHWE pentru Isus, accentuând divinitatea lui Isus.

„ochii Lui erau ca o flacără de foc” Această expresie simbolizează cunoașterea Lui pătrunzătoare (comparați Dan. 10:6; Apo. 2:18; 19:12).

1:15

NASB „ca bronzul lustruit, când a fost făcut să strălucească într-un cuptor”

NKJV „ca arama curată, ca și când ar fi fost purificat într-un cuptor”

NRSV „ca bronzul lustruit, purificat într-un cuptor”

TEV „ca arama ce a fost purificată și șlefuită”

NJB „ca bronzul lustruit când a fost purificat într-un cuptor”

Acest cuvânt pentru bronz (*chalkolibanon*) este incert. Arama este termenul sinonim, *chalkos* (comparați Mat. 10:9; I Cor. 13:1; Apo. 18:22). Era folosit în Eze. 1:7 pentru picioarele heruvimilor și în Dan 10:6 pentru mesagerul angelic. Picioarele lui Isus sunt descrise prin același termen (comparați 1:15; 2:18) pentru a arăta originea Sa cerească și caracterul Său maiestuos.

NASB, NKJV, NRSV „vocea era ca vuietul multor ape”

TEV „vocea suna ca răcnetul unei cascade”

NJB „voce ca vuietul oceanelor”

1. Acestea erau folosit pentru
2. YAHWE în Eze. 1:24; 43:2
3. aripile heruvimilor din Eze. 1:24
4. mesagerul angelic (posibil) din Dan. 10:6

Aparent era simbolul unei persoane cerești cu o voce autoritară (comparați 14:2; 19:6).

1:16 „În mâna Lui dreaptă ținea șapte stele” Această frază este repetată în 1:16,20; 2:1; 3:1. Aceasta arată îngrijirea personală a lui Isus față de bisericile Sale locale.

„din gura Lui ieșea o sabie ascuțită cu două tăișuri” *Hromphaia* se referă la spada tracă de dimensiune mare pe care o purtau soldații romani. Această metaforă apare în VT în Is. 11:4; 49:2. Simbolizează atât (1) război (comparați 2:16; 6:8) cât și (2) puterea cuvântului lui Dumnezeu, mai ales judecata (comparați 2:12; 19:15,21; II Tes. 2:8). Evrei 4:12 folosește un alt tip de sabie (*machaira*), dar ideea este aceeași – puterea cuvântului lui Dumnezeu.

„fața Lui era ca soarele când strălucește în toată puterea lui” O expresie similară este folosită pentru a descrie mesagerul angelic din Dan. 10:6 și din Apo. 10:1. În Dan. 12:3 (comparați Mat. 13:43) era un simbol al învierii celor neprihăniți. Isus este descris în termeni similari la transfigurarea Lui (comparați Mat. 17:2).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 1:17-20

¹⁷Când L-am văzut, am căzut la picioarele Lui ca un om mort. Și El și-a pus mâna dreaptă peste mine, spunând, „Nu-ți fie frică; Eu sunt Cel dintâi și Cel de pe urmă, ¹⁸Cel viu; am fost mort, dar iată, Eu sunt viu pentru totdeauna, și Eu am cheile morții și ale Hadesului. ¹⁹De aceea scrie aceste lucruri pe care le-ai văzut, lucrurile care sunt, și lucrurile care se vor întâmpla după aceste lucruri. ²⁰În ce privește taina celor șapte stele pe care le-ai văzut în mâna Mea dreaptă, și a celor șapte sfeșnice de aur: cele șapte stele sunt îngerii celor șapte biserici, iar cele șapte sfeșnice sunt cele șapte biserici.”

1:17 „am căzut la picioarele Lui ca un om mort” Acest tip de revelație a totdeauna a cauzat consternarea oamenilor care au primit-o (comparați Dan. 8:17; 10:9; Eze. 1:28; 3:23; II Baruch 21:26; IV Ezra 5:14). Este un lucru înfricoșător de minunat ca tărâmul supranatural spiritual să se dezvăluie ființei umane.

„El și-a pus mâna dreaptă peste mine” Acest gest arată grija și atenția lui Isus pentru poporul Său (comparați Dan. 8:18; 10:10,18).

„Nu-ți fie frică” Acesta este un IMPERATIV LA PREZENT cu PARTICIUPU NEGATIV, ce înseamnă de obicei a opri o acțiune care deja este în proces de desfășurare. Oamenii se tem de tărâmul supranatural (comparați cuvintele lui Isus Mat. 14:27; 17:7; 28:10; Mar. 6:50; Lu. 5:10; 12:32; Ioan 6:20 și cuvintele îngerului în Mat. 28:5; Lu. 1:13,30; 2:10).

„căci Eu sunt Cel dintâi și Cel de pe urmă” Aceste cuvinte făceau referire de obicei la YAHWE (comparați Is. 41:4; 44:6; 48:12), dar aici sunt folosite pentru Cristosul înălțat (comparați v. 8; 2:8; 22:13). Această cuvinte sunt echivalentul expresiei „Alfa și Omega.” Vezi nota de la vv. 4 și 8.

1:18

NASB, NRSV „Cel viu”

NKJV „Eu sunt Cel ce trăiește”

TEV „Eu sunt cel viu!”

NJB „Eu sunt Cel Viu”

Aceasta este o aluzie a numelui de legământ al lui Dumnezeu, YAHWE, care provine din VERBUL ebraic „a fi” (comparați Exod 3:14). Vezi Tematică Specială: Nume ale Divinității la 1:8. El este Cel veșnic viu, singurul viu (comparați Dan. 12:7; Ioan 5:26). Din nou, acesta este folosirea titlului lui Dumnezeu din VT de către autorii Noului Testament pentru al descrie pe Isus. Această expresie este foarte similară cu numele Isus unde Isus folosește numele YAHWE pentru Sine în Ioan 8:58.

„am fost mort, dar iată, Eu sunt viu pentru totdeauna” Învierea reprezenta:

1. pecetea de aprobare a Tatălui (comparați Fapte 2:24; 3:15; 4:10; 5:30; 10:40; 13:30,33,34,37; 17:31; Rom. 4:24; 10:9; I Cor. 6:14; 15:15; Ef. 1:20; Co. 2:12; Ev. 13:20; I Pet. 1:21)
2. demonstrație a puterii Duhului (comparați Rom. 8:11)
3. demonstrație a puterii personale a lui Isus (comparați Ioan 10:11,15,17,18)

„**Eu am cheile morții și ale Hadesului**” Evrei vedeau moartea ca pe o închisoare cu porți (comparați Iov 38:17; Ps. 9:13; 107:18; Is. 38:10; Mat. 16:19). Cheile sunt o metaforă a autorității. Aceste cuvinte reprezintă un simbol al autorității lui Isus asupra morții pentru Sine și pentru urmașii Săi (comparați 5:9-10; I Cor. 15).

NASB, NKJV, NRSV, NJB „Hades”

TEV „lumea morților”

Versiunea King James traduce această expresie prin „iad,” dar aceasta este o traducere engleză confuză a cuvintelor din greacă, *Hades* și *Gheenna*. *Hades* corespunde cuvântului Vechi Testamentar *Sheol* (comparați 6:8; 20:13-14). În VT oamenii erau înfățișați coborându-se în pământ unde erau grupați pe familii. Era o existență conștientă dar lipsită de fericire. Încet Dumnezeu a început să reveleze din ce în ce mai mult (revelație progresivă) realitatea vieții de dincolo.

Rabinii presupuneau că exista două compartimente în *Sheol*, un compartiment al neprihănirii (Paradis) și unul al nelegiurii (Tartarus) (comparați Luca 23:43). Biblia este schematică în detaliile despre viața de dincolo. Ea vorbește în metafore despre cer (adică, străzi de aur, oraș de 1500 de mile³, fără porți închise, etc.) și despre iad (foc, întuneric, viermi, etc.)

TEMATICĂ SPECIALĂ: UNDE SUNT CEI MORȚI?

I. Vechiul Testament

- A. Toți oamenii se duc în *Sheol* (etimologia este incertă, BDB 1066), ceea ce reprezintă o modalitate de a se referi la moarte sau la mormânt, mai ales în literatura de înțelepciune și Isaia. În VT reprezenta o existență sumbră, conștientă, dar fără bucurie (comparați Iov 10:21-22; 38:17; Ps. 107:10,14).
- B. *Sheol* caracterizat
  1. asociat cu judecata lui Dumnezeu (foc), Deut. 32:22
  2. asociat cu pedeapsa chiar înainte de Ziua Judecării, Ps. 18:4-5
  3. asociat cu *abaddon* (pierzare), în care Dumnezeu este de asemenea prezent, Iov 26:6; Ps. 139:8; Amos 9:2
  4. asociat cu „groapa” (mormânt), Ps. 16:10; Is. 14:15; Eze. 31:15-17
  5. nelegiuiții se coboară de vii în *Sheol*, Num. 16:30,33; Ps. 55:15
  6. personificat deseori ca un animal cu o gură imensă, Num. 16:30; Is. 5:14; 14:9; Hab. 2:5
  7. oamenii de acolo sunt numiți *Repha`im* (adică spiritele celor morți”), Is. 14:9-11)

II. Noul testament

- A. Cuvântul ebraic *Sheol* este tradus *Hades* în greacă (lumea nevăzută)
- B. *Hades* caracterizat
  1. se referă la moarte, Mat. 16:18
  2. legat de moarte, Apo. 1:18; 6:8; 20:13-14
  3. deseori asemănător cu locul de pedeapsă permanentă (*Gehenna*), Mat. 11:23 (citat Vechi Testamentar); Luca 10:15; 16:23-24
  4. adesea asemănător cu mormântul, Luca 16:23

C. Posibil împărțit (rabinii spun asta)

1. partea neprihănită numită paradis (un alt nume al raiului, comparați II Cor. 12:4; Apo. 2:7), Luca 23:43
2. partea nelegiuirii numită *Tartarus*, II Petru 2:4, locul unde sunt ținuți îngerii malefici (comparați Gen. 6; I Enoh)

D. *Gehenna*

1. reflectă expresia Vechi Testamentară, „valea fiilor lui Hiron,” (sudul Ierusalimului), un loc unde zeul fenician de foc, *Molech* (BDB 574), era venerat prin sacrificarea copiilor (comparați II Împ. 16:3; 21:6; II Cro. 28:3; 33:6).
2. Ieremia la schimbat dintr-un loc de închinare a păgânilor într-un loc al judecății lui YAHWE (comparați Ier. 7:23; 19:6-7). A devenit locul judecății aprige și eterne în I Enoh 90:26-27 și Sib. 1:103.
3. Evrei din vremea lui Isus erau așa de îngroziți de participarea strămoșilor lor la închinarea păgânilor prin sacrificarea de copii încât au transformat acest loc în groapa de gunoi a Ierusalimului. Multe din metaforele lui Isus despre judecata eternă veneau din acest depozit de deșeuri. (foc, fum, viermi, duhoare, comparați Mar. 9:44,46). Termenul *Gehenna* este folosit doar de Isus (cu excepție în Iacov 3:6)
4. Utilizarea termenului *Gehenna* de Isus
  - a. foc, Mat. 5:22, 18:9; Mar. 9:43
  - b. permanent, Mar. 9:48 (Mat. 25:46)
  - c. loc al pierzării (atât al sufletului cât și al trupului), mat. 10:28
  - d. similar cu *Sheol*, Mat. 5:29-30; 18:9
  - e. caracterizarea celor răi ca „fii ai iadului,” Mat. 23:15
  - f. rezultatul unei sentințe judecătorești, Mat. 23:33; Luca 12:5
  - g. conceptul de *Gehenna* este similar cu conceptul de a doua moarte (comparați Apo. 2:11; 20:6,14) sau lacul de foc (comparați Mat. 13:42,50; Apo. 19:20; 20:10,14-15; 21:8). Este posibil ca lacul de foc să devină locuința permanentă a oamenilor (din *Sheol*) și a îngerilor nelegiuți (din *Tartarus*, II Pet. 2:4; Iuda 6 sau din abis, comparați Luca 8:31; Apo. 9:1-11; 20:1,3).
  - h. nu a fost proiectat pentru oameni, ci pentru Satan și îngerii lui, Mat. 25:41

E. Este posibil, datorită suprapunerii lui *Sheol*, *Hades* și *Gehenna* ca

1. toți oamenii în mod original mergeau în *Sheol/Hades*
2. experiența de acolo (bună/rea) este intensificată după Ziua Judecății, dar locul celor nelegiuți rămâne aceeași (de aceea KJV a tradus *hades* (mormânt) și *gehenna* (iad).
3. singurul text din NT care menționează despre chin înainte de judecată este parabola din Luca 16:19-31 (Lazăr și omul bogat). *Sheol* este de asemenea descris ca un loc de pedeapsă prezentă (comparați Deut. 32:22; Ps. 18:1-5). Totuși, nu putem institui o doctrină pe o parabolă.

III. Starea intermediară dintre moarte și înviere

A. NT nu învață despre „nemurirea sufletului,” ceea ce reprezenta una din perspectivele antice asupra vieții de dincolo.

1. sufletele umane există înainte de viața fizică
2. sufletele umane sunt eterne înainte și după moartea fizică
3. adesea trupul fizic este văzut ca o închisoare și moartea ca eliberare înapoi la starea pre-existentă

- B. Noul Testament indică spre o stare a existenței fără trup între moarte și înviere
1. Isus vorbește despre o diviziune dintre trup și suflet, Mat. 10:28
  2. Avraam s-ar putea să aibă trup acum, Mar. 12:26-27; Luca 16:23
  3. Moise și Ilie aveau un trup fizic la transfigurare, Mat. 17
  4. Pavel susținea că la a doua venire sufletele care sunt cu Cristos vor fi primele care vor beneficia de trupuri noi, I Tes. 4:13-18
  5. Pavel susține că ucenicii lui Cristos își vor primi trupurile spirituale în Ziua Învierii, I Cor. 15:23,52
  6. Pavel susține că urmașii lui Cristos nu se duc în Hades, ci la moarte sunt împreună cu Isus, II Cor. 5:6,8; Filip. 1:23. Isus a biruit moartea și i-a luat pe neprihăniți cu El în cer, I Pet. 3:18-22.

IV. Cerurile

- A. Acest termen este folosit în trei moduri în Biblie.
1. atmosfera de deasupra pământului, Gen. 1:1,8; Is. 42:5; 45:18
  2. cerul înstelat, Gen. 1:14; Deut. 10:14; Ps. 148:4; Ev. 4:14; 7:26
  3. locul tronului lui Dumnezeu, Deut. 10:14; I Împ. 8:27; Ps. 148:4; Ef. 4:10; Ev. 9:24 (al treilea cer, II Cor. 12:2)
- B. Biblia nu revelează prea mult despre viața de dincolo, probabil pentru că umanitatea căzută nu poate sau nu are capacitatea de a înțelege (comparați I Cor. 2:9).
- C. Cerul este atât un loc (comparați Ioan 14:2-3) cât și o persoană (comparați II Cor. 5:6,8). Cerul ar putea fi o Grădină Eden restaurată (Gen. 1-2; Apo. 21-22). Pământul va fi curățat și restaurat (comparați Fapte 3:21; Rom. 8:21; II Pet. 3:10). Imaginea lui Dumnezeu (Gen. 1:26-27) este restaurată în Cristos. Acum, acea părtășie intimă din Grădina Eden este din nou posibilă.

Totuși, acest lucru poate fi metaforic (cerurile prezentate ca un oraș imens în formă de cub în Apocalipsa 21:9-27) și nu literal. I Cor. 15 descrie diferența dintre trupul fizic și cel spiritual în termenii unei sămânțe în comparație cu planta deja dezvoltată. Din nou, I Cor. 2:9 (un citat din Is. 64:4 și 65:17) reprezintă o mare promisiune! Știi că atunci când Îl vom vedea vom fi ca și El (comparați I Ioan 3:2)

V. Resurse utile

- A. William Hendriksen, *The Bible on the Life Hereafter*
- B. Maurice Rawlings, *Beyond Death's Door*

1:19 „scrie aceste lucruri pe care le-ai văzut, lucrurile care sunt, și lucrurile care se vor întâmpla după aceste lucruri „

Această frază a fost folosită ca un tipar pentru interpretarea cărții Apocalipsa. Este văzută ori ca o dublă ori ca o triplă viziune. Fraza în greacă este o dublă descriere cuprinzând ceea ce se întâmplă și ce urmează să se întâmple. Ioan vorbea zilelor lui precum și viitorului. Această carte combină ambele aspecte profetice tradiționale ale evenimentelor curente prefigurând evenimente escatologice. Această carte se adresa persecuției zilelor lui Ioan, persecuției din fiecare epocă și nu în ultimul rând persecuției zilelor de sfârșit din timpul lui anticrist (comparați Dan. 9:24-27; II Tess 2).

1:20 „taina celor șapte stele” Acest termen (*musteriōn*) este folosit cu câteva sensuri de Pavel, dar toate au legătură cu planul etern, dar ascuns al mântuirii umanității de către Dumnezeu, în care evreii și neamurile sunt unite într-un singur trup în Cristos (comparați Ef. 2:11-3:13). Totuși, aici, pare a fi utilizat în legătură cu cele șapte biserici cărora se adresează Isus în

capitolele 2 și 3. De la versetul 20 este evident că înțelesul celor șapte duhuri, șapte stele, șapte sfeșnice de aur, și șapte îngeri este simbolic în sensul celor șapte biserici. Acest termen este folosit într-un mod asemănător pentru un înțeles ascuns a simbolului din 17:7. Vezi Tematica Specială din 10:7.

„îngerii” Termenii *aggelos* (grecesc) și *malak* (ebraic) pot fi traduse ca „mesageri” sau ”îngeri.” Au existat câteva teorii legate de identitatea lor.

1. unii spun că ei reprezentau cele șapte duhuri menționate în v. 4
2. alții spun că ei reprezentau păstorii acelor biserici (comparați Mat. 2:7)
3. alții spun că se referă la îngerii păzitori ale acestor biserici (comparați Dan. 10:13,20,21).

Cel mai probabil pare că termenul de „îngeri” se referă la o personificare a bisericilor ca un întreg, fie simbolizate printr-un păstor sau un înger.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Aceste întrebări pentru discuții au scopul de a te ajuta să gândești printre problemele majore ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să o definească.

1. Oferă capitolul 1 vre-un indiciu la cum să interpretăm cartea Apocalipsa? Dacă da, care sunt acestea?
2. Este cartea Apocalipsa în primul rând pentru vremurile acelea sau pentru vremurile de sfârșit? De ce?
3. De ce a făcut Ioan atât de multe aluzii la Vechiul Testament dar niciodată nu a citat direct din el?
4. De ce sunt atât de multe titluri folosite pentru Dumnezeu în acest capitol?
5. De ce sunt folosite descrierile din versetele 12-20 pentru a introduce fiecare din cele șapte biserici a capitolelor 2 și 3?
6. De ce este Isus cel glorificat descris atât de asemănător cu îngerul din Dan. 10?

APOCALIPSA 2 și 3

DIVIZIUNI ALE PARAGRAFELOR DIN TRADUCERILE MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Mesajul către Efes 2:1a 2:1b-7	Biserica fără dragoste 2:1-7	Prima scrisoare 2:1 2:2-7	Mesajul către Efes 2:1a 2:1b-7a 2:7b	Efes 2:1-7
Mesajul către Smirna 2:8a 2:8b-11	Biserica persecutată 2:8-11	A doua scrisoare 2:8 2:9-11	Mesajul către Smirna 2:8a 2:8b-10 2:11a 2:11b	Smirna 2:8-11
Mesajul către Pergam 2:12a 2:12b-17	Biserica compromișătoare 2:12-17	A treia scrisoare 2:12	Mesajul către Pergam 2:12a 2:12b-16 2:17a 2:17b	Pergam 2:12-13 2:14-17
Mesajul către Tiatritia 2:18a 2:18b-29	Biserica coruptă 2:18-29	A patra scrisoare 2:18 2:18-29	Mesajul către Tiatritia 2:18a 2:18b-23 2:24-28 2:29	Tiatritia 2:18-29
Mesajul către Sardis 3:1a 3:1b-6	Biserica moartă 3:1-6	A cincea scrisoare 3:1a 3:1b-6	Mesajul către Sardis 3:1a 3:1b-5 3:6	Sardis 3:1-6
Mesajul către Filadelfia 3:7a 3:7b-13	Biserica credincioasă 3:7-13	A șasea scrisoare 3:7 3:8-13	Mesajul către Filadelfia 3:7a 3:7b-12 3:13	Filadelfia 3:7-13
Mesajul către Laodicea 3:14 3:14b-22	Biserica călduță 3:14-22	A șaptea scrisoare 3:14 3:15-22	Mesajul către Laodicea 3:14a 3:14b-21 3:22	Laodicea 3:14-22

CICLUL TREI DE CITIRE (vezi p. v din secțiunea de introducere)

URMĂRIND INTENȚIA ORIGINALĂ A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Citește capitolul dintr-o primă ședere. Identifică subiectele (ciclul de citire #3, p. viii). Compară-ți diviziunile subiectului cu cele cinci traduceri de sus. Alinierea nu este inspirată, dar reprezintă cheia pentru a urmări intenția originală a autorului, care este inima interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect numai unul.

1. Primul paragraf

2. Al doilea paragraf

3. Al treilea paragraf

4. Etc.

CONTEXTUL GENERAL

- A. Această unitate literală (capitolele 2-3) este conectată la titlurile Vechi Testamentare ale lui YAHWE folosite pentru Mesia (comparați 1:12-20). Acesta este un mod prin care autorii Noului Testament declară divinitatea lui Isus. Revelația lui Ioan transferă titlurile și acțiunile Vechi Testamentare ale lui YAHWE lui Isus, Mesia cel înălțat și glorificat.
- B. Scopul lui este acela de a arăta nevoia spirituală a bisericilor din primul secol, și prin analogie, a tuturor bisericilor (adică, numărul șapte). Slujirea lui Ioan la bătrânețe a fost în Asia Mică, în special în Efes. Ioan este în mod evident foarte familiarizat cu aceste biserici și orașe. Aceste scrisori arată aspectul etic al creștinismului. Ele sunt o chemare la credincioșie și evlavie, deoarece bisericile de asemenea vor fi judecate (comparați II Cor. 5:10).
- C. Au existat multe biserici în provincia romană a Asiei Mici în vremea lui Ioan. De ce a scris autorul doar acestor șapte biserici?
1. Deoarece șapte reprezintă numărul biblic ce denotă perfecțiune (comparați Den. 1). Există numeroase structuri literare de șeptari în profetația lui Ioan.
  2. Aceste biserici formau o rută de călătorie, începând din Efes și terminându-se în Laodicea. Probabil era ruta poștală Imperială.
  3. Ele sunt într-o anumită măsură modele tipice ale bisericilor din fiecare generație și cultură.
- D. Care este semnificația acestei unități literare pentru noi astăzi?
1. Unii interpretează aceste biserici ca fiind descrieri profetice ale istoriei occidentale de la Rusalii până la a doua venire.
    - a. Efes = perioada apostolică, d. Cr. 22-100 (Rusalii până la Ioan)
    - b. Smirna = perioada persecuției, d. Cr. 100-313 (Ioan până la Constantin)
    - c. Pergam = perioada lui Constantin, d. Cr. 313-590 (Constantin până la Grigorie cel Mare)
    - d. Tiatra = Roma papală, d. Cr. 590-1517 (Grigorie cel Mare până la Luther)
    - e. Sardis = Reforma, d. Cr. 1517-1792 (Luther până la William Carey)
    - f. Filadelfia = Mișcarea Misiunii Moderne, d. Cr. 1792-1914 (William Carey până la răpire)
    - g. Laodicea = Perioada de apostazie, d. Cr. 1914 – Parousia (WWI - Parousia)Această este o grilă de interpretare relativ recentă ce a ajuns să-i caracterizeze „Dispensaționalismul Premilenist” (care de obicei vede Matei 13 ca o paralelă a celor 7 biserici). Totuși, în textul propriu-zis nu există nimic de acest fel care să recomande această perspectivă. Cu toate că unele aspecte ale istoriei occidentale se potrivesc cu această schemă, altele nu. Este arogant să presupunem că Biblia a fost scrisă în mod exclusiv pentru a se adresa culturii occidentale. O astfel de schemă ar fi fost fără sens unei audiențe din primul secol.
  2. Unii interpretează aceste biserici ca un eșantion reprezentativ a tipurilor de biserici găsite în toate epocile și culturile.

E. una din cărțile care m-a ajutat să interpretez profeția/apocalipsa este D. Brent Sandy, *Plowshares and Pruning Hooks: Rethinking the Language of Biblical Prophecy and Apocalyptic*. Autorul face o afirmație teologică interesantă legată de toate promisiunile făcute ucenicilor credincioși din capitolele 2-3 (pp. 28-32). El listează promisiunile astfel

1. pomul vieții
2. coroana vieții
3. piatra albă
4. autoritate asupra națiunilor
5. Luceafărul de dimineață
6. îmbrăcămintea albă
7. un stâlp în templul lui Dumnezeu
8. numele lui Dumnezeu
9. numele Ierusalimului
10. așezarea pe tronul lui Dumnezeu

El spune că aceste promisiuni nu sunt menite să fi interpretate literal sau individual, ci ca o împlinire corporativă, după cum se vede în 21:3.

Eu consider că aceasta este o abordare hermeneutică adecvată a acestui gen literar.

UNITATEA STRUCTURALĂ A CELOR ȘAPTE SCRISORI

A. Mulți comentatori văd un al șaptelea element de structură prezent în majoritatea scrisorilor, deși nu toate șapte sunt prezente în fiecare biserică.

1. Isus se adresează în mod comun „îngerului bisericii din _____ scie-i . . .”(comparați 2:1,8,12,18; 3:1,7,14).
2. Descrierea lui Isus luată din 1:12-20, ce reprezintă titluri și acțiuni Vechi Testamentare ale lui YAHWE, introduce fiecare mesaj.
3. Cunoașterea bisericilor de către Isus, atât cunoaștere pozitivă cât și negativă, „Eu știu . . .”(comparați 2:2,9,13; 3:1,8,15).
4. Isus se adresează bisericilor individuale și oportunităților culturale, geografice și spirituale
5. Isus vorbește despre venirea Lui bruscă, imediată, fie în hotărâri temporale ale judecății fie în hotărâri a celei de-a doua veniri, (comparați 1:1,3; 2:5,16,25; 3:3,11).
6. Isus avertizează în favoarea înțelegerii și auzirii spirituale, (comparați 2:7,11,17,29; 3:6,13,22). Isus a folosit „Cel care are urechi de auzit, să audă” în evangheliile (comparați Mat. 11:15; 13:9; 43; Marc. 4:24).
7. Isus promite o recompensă pentru urmașii credincioși, (comparați 2:7,11,17,25-26; 3:4-5,11-12,21).

Acești șapte pași nu sunt găsiți în fiecare scrisoare. Ordinea se schimbă iar anumite elemente sunt lăsate afară în unele biserici, dar în ansamblul ei această structură arată una din cele șapte construcții literare ale lui Ioan.

ORAȘELE CĂTRE CARE AU FOST DIRECȚIONATE SCRISORILE

A. Efes

1. Era cel mai mare oraș din provincia romană din Asia Mică. Nu era capitala, deși guvernatorul roman locuia acolo. A fost un centru comercial datorită porturilor naturale excelente.
2. A fost un oraș liber, ce permitea administrație fiecărei locații și multă libertate, inclusiv absența unei garnizoane de soldați romani.

3. A fost singurul oraș căruia i se permitea să țină jocurile bianuale din Asia.
4. A fost locul unde era templul lui Artemis (Diana în latină), care era una din cele șapte minuni ale lumii din acea vreme. Era de 425' x 220' cu 127 de coloane înalte de 60'; 86 din ele fiind acoperite cu aur (vezi Pliny's *Hist. Nat.* 36:95 ff). Imaginea lui Artemis se credea că a fost un meteorit ce semăna cu o figură de sex feminin. Aceasta însemna că erau multe culte ale prostituatelor prezente în oraș (comparați Fapte 19)._Era un oraș multicultural, foarte imoral.
5. Pavel a locuit în acest oraș mai mult de trei ani (comparați Fapte 18.18 ff; 20:13).
6. Tradiția afirmă că Efesus a devenit locuința lui Ioan după moartea Mariei în Palestina.

B. Smirna

1. Se presupune că a fost fondat de o amazoaă (lider puternic de sex feminin) numită Smirna. În vremea lui Ioan era un oraș de 200,000 locuitori.
2. Era localizat pe marea Egee. Avea un port natural ideal și a fost, prin urmare, un centru comercial întrecut doar de Efes în Asia Mică. A fost un oraș foarte bogat.
3. A fost distrus de Lidieni cam pe la 600 î. d. Cr., dar reconstruit de Lisimah urmând planurile lui Alexandru cel Mare în care briza mării sufla pe fiecare stradă.
4. A fost de asemenea un oraș liber deoarece i-a ajutat pe romanii care se retrăgeau după înfrângerea lor de Mithridates cel Mare.
5. A fost centrul de închinare al zeiței Roma (195 î. d. Cr.) și a cultului împăratului. A avut primul templu al împăratului Tiberiu (d. Cr. 26).
6. A fost un centru religios cu închinarea la Cibele și cu panteonul lui Homer. Exista chiar și o tradiție că Homer s-a născut aici. Multele lui temple erau localizate în Acropolisul numit Pagos cu un drum de aur între templul lui Zeus și Cibele.
7. Deținea o populație evreiască mare ce avea o activitate anticreștină.
8. A fost orașul în care Policarp (discipolul lui Ioan) a fost martirizat în 155 d.Cr.

C. Pergam

1. A fost un oraș bogat, mare și capitala Asiei Mici (începând din anul 282 î. d. Cr.), deși nu era localizat pe un drum comercial principal.
2. Se mândrea de ce-a mai mare bibliotecă din lumea romană fără de Alexandria, Egipt. Avea peste 200,000 suluri de pergamente!
3. Velinul a fost inventat aici. Acesta era prelucrat din piele de animal și folosit pentru scris. Acest mijloc de scris a fost inventat deoarece Alexandria, Egipt, au refuzat să le vândă papirusurile necesare. Aceasta din cauză că împăratul lor, Eumenes al II-lea (197-159 î. d. Cr.) a încercat să-l angajeze pe Aristofan, bibliotecarul Alexandriei. Atunci când împăratul ptolemeian, Epiphanes (205-182 î. d. Cr.) al Alexandriei a aflat, l-a arestat pe bibliotecar și a interzis exportul sau importul de papirusuri în Pergam. A exista o reală rivalitate între aceste două centre de învățare. Anthony a trimis mai târziu biblioteca Pergamului în Alexandria ca un cadou către Cleopatra.
4. A reprezentat locuința marelui medic Galen și centrul tehnicilor de vindecare din Asclepios. Se spune că Asclepios era „un zeu al Pergamului.”, simbolul acestui zeu fiind șarpele.

5. De asemenea mai avea un templu al lui Roma și al împăratului Augustus (d. Cr. 29) și era centrul administrativ (*neokopros*) al cultului împăratului. Loialitatea orașului către Roma era foarte bine cunoscută.
6. A fost cunoscut pentru închinarea și apărarea panteonului grecesc. A existat un templu colosal al lui Zeus pe acropola de unde se vedea întregul oraș. Acesta avea forma unui tron (adică tronul Satanei).

D. Tiatra

1. A fost un oraș comercial mic. Există multe înregistrări ale numeroaselor și înfloritoarelor funcții ale meșteșugului, fiecare cu divinitatea lui ca patron. A fost localizat pe un drum major dintre Pergam și Sardis ce continua până în Filadelfia și Laodicea. Era faimos pentru producția de articole din lână. Lidia (comparați Fapte 16:14), o vânzătoare de haine purpuri, era din acest oraș.
2. A fost extins de Seleucus Nicateo, ce și-a stabilit soldații macedoniei aici
3. Avea câteva temple ale divinităților locale
  - a. Apollo – zeul soare
  - b. Artemis (Diana) – zeița dragostei
  - c. Sabyl Sambathe – o femeie ghicitoare locală

E. Sardis

1. A fost un oraș antic mare și bogat. De ani de zile a fost capital îmbelșugată al Imperiului Libiei datorită poziției sale militare superbe, 1500' sus pe culmea unui munte. Este menționat în înregistrările persane datorită lui Cyrus cel Mare care a capturat orașul. Este de asemenea menționat în Obadia v. 20. A degenerat foarte mult până în ziua lui Ioan.
2. A fost remarcat pentru produsele de lână vopsită . Procesul a fost inventat aici, de aceea și-au permis.
3. A fost centrul închinării lui Cibele, zeița mamă. Ruinele templului sunt încă vizibile pe acropolă. Excesele de închinare ale templului erau cunoscute și foarte criticate în întregul Imperiu Roman.

F. Filadelfia

1. A fost situat pe un platou și protejat de ape. Acest lucru făcea să conteze ca poziție militară de dorit. A fost cel mai nou dintre cele șapte orașe, fiind fondat de Attalus al II-lea în (159-138 î. d. Cr.).
2. A fost situată pe o rută comercială majoră spre Sardis și a înflorit enorm.
3. A fost situată într-o zonă agricolă bună, în special o zonă de struguri. Zeul Bachus, sau Dionis, era unul din zeii șefi ai orașului. De asemenea a reprezentat o zonă de activitate a cutremurelor și a fost distrus într-un cutremur uriaș în anul. 17 d. Cr., ce a mai distrus alte zece orașe majore din zonă. Totuși, replicile au continuat în zonă iar populația s-a mutat spre împrejurimile rurale.
4. A fost de asemenea un centru al cultului împăratului (la fel ca Smirna și Pergam) care era probabil sursa multor biserici persecutate din provincie.
5. A fost un centru de mare importanță al culturii eleniste, ce a ajuns să influențeze în mod agresiv. Se pare că a fost fondat la graniță cu Misia, Lidia și Frigia tocmai pentru acest motiv.

G. Laodicea situat pe Râul Lychus

1. A fost una din cele trei orașe situate în valea Râului Lychus (celelalte orașe erau Colose și Hierapolis). Biserici au fost fondate în fiecare din aceste trei orașe, probabil prin convertitul lui Pavel, Epafras (comparați Col. 1:17; 4:12-13).
2. A fost fondat de conducătorul seleucit, Antiochus al II-lea, care a numit orașul după numele soției lui, Laodice, în 250 î. d. Cr. A fost situat pe o zonă militară ușor de apărat la fel ca și Filadelfia.
3. A fost situat pe o rută est/vest comercială majoră. A fost remarcată ca fiind un centru bancar.
4. A fost localizat într-o regiune agricolă și o pășune fertilă, în special potrivită pentru a crește o specie de oaie neagră pentru care a devenit faimos în întreaga lume. Produceau în masă îmbrăcăminte exterioară neagră numite „*trimeta*.”
5. Avea o populație foarte mare de evrei
6. La fel ca și Pergam, a fost un centru de închinare al zeului vindecător Ascleipos. Acest oraș a fost locul unei școli medicale care a fost remarcată pentru balsamurile de ochi și ureche.

STUDIUL AL EXPRESIILOR ȘI AL CUVINTELOR

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 2:1

”Către îngerul bisericii din Efes scrie: Cel ce ține cele șapte stele în mâna Lui dreaptă, Cel ce umblă în mijlocul celor șapte sfeșnice de aur, spune aceasta:

2:11 „îngerul” Termenul grecesc și ebraic pentru înger poate însemna mesager. Se poate referi la

1. pastor (comparați Mal. 2:7)
2. îngerul bisericii (comparați Dan. 10)
3. spiritul sau caracterul unic al congregațiilor individuale

Acest cuvânt apare la introducerea fiecărei scrisori (comparați 2:1,8,12,18; 3:1,14)

„bisericii” Acest termen grecesc compus, *ekklesia*, este o combinație a două cuvinte grecești, „afară din” și „a chema.” Este folosit în Septuaginta pentru a traduce termenul ebraic *qahal*, sau „adunarea lui Israel.” Credincioșii timpurii l-au folosit pentru a se desemna

1. ei s-au văzut ca poporul lui Dumnezeu, ca Israel
2. ei s-au văzut ca fiind chemați de Dumnezeu atât pentru salvare cât și pentru slujire

Vezi Tematica Specială la 1:4

„Cel ce ține cele șapte stele” Aceasta este o descriere a lui Isus luată din 1:6. Aceste șapte stele se referă la cele șapte biserici (comparați 1:20). Termenul „ține” (PARTICIPIU PREZENT ACTIV) vorbește despre o strânsoare fermă și sigură (comparați Ioan 10:28). Nimeni și nimic nu va putea să separeu bisericile de Isus (comparați Rom. 8:31-39) cu excepția refuzului lor de a se pocăi și de a-L urma! Doar necredința poate separa.

„în mâna Lui dreaptă” Acest termen este o metaforă antropomorfă (vorbește despre Dumnezeu în termeni fizici) a puterii și a autorității (comparați 1:16,17,20; 2:1; 5:1,7).

„umblă în mijlocul” Această expresie antropomorfică este folosită în Gen. 3:8 ca un simbol al prezenței lui Dumnezeu cu umanitatea (comparați Lev. 26:12).

TEMATICĂ SPECIALĂ: DUMNEZEU DESCRIS CA OM

- I. Acest tip de limbaj este foarte cunoscut în VT (câteva exemple)
  - A. Părți din trupul fizic

1. ochi – Gen. 1:4,31; 6:8; Exod 33:17; Num. 14:14; Deut. 11:12; Zah. 4:10
2. mâini – Exod 15:17; Num. 11:13; Deut. 2:15
3. braț – Exod 6:6; 15:16; Num. 11:23; Deut. 4:34; 5:15
4. ureche – Num. 11:18; I Dam. 8:21; II Împ. 19:16; Ps. 5:1; 10:17; 18:6
5. față – Exod 32:30; 33:11; Num. 6:25; Deut. 34:10; Ps. 114:7
6. deget – Exod 8:19; 31:18; Deut. 9:10; Ps. 8:3
7. voce – Gen. 3:8,10; Exod 15:26; 19:19; Deut. 26:17; 27:10
8. picior – Exod 24:10; Eze. 43:7
9. formă umană – Exod 24:9-11; Ps. 47; Is. 6:1; Eze. 1:26
10. îngerul Domnului – Gen. 16:7-13; 22:11-15; 31:11,13; 48:15-16; Exod 3:4,13-21; 14:19; Jud. 2:1; 6:22-23; 13:3-22

B. Acțiuni fizice

1. vorbirea ca mecanism al creației – Gen. 1:3,6,9,11,14,20,24,26
2. umblare – (adică, fără sunet) în Eden – Gen. 2:8; 18:33; Hab. 3:15
3. închizând ușa arcăi lui Noe – Gen. 7:16
4. mirosind jertfe – Gen. 8:21; Lev. 26:31; Amos 5:21
5. coborând – Gen. 11:5; 18:21; Exod 3:8; 19:11,18,20
6. înmormântându-l pe Moise – Deut. 34:6

C. Emoții umane (câteva exemple)

1. regret/pocăință – Gen. 6:6,7; Exod 32:14; Jud. 2:18; I Sam. 15:29,35; Amos 7:3,6
2. mânie – Exod 4:14; 15:7; Num. 11:10; 12:9; 22:22; 25:3,4; 32:10,13,14; Deut. 6:5; 7:4; 29:20
3. gelozie – Exod 20:5; 34:14; Deut 4:24; 5:9; 6:15; 32:16,21; Ios. 24:19
4. silă/detestare – Lev. 20:23; 26:30; Deut. 32:19

D. Termeni familiari (câteva exemple)

1. Tată
  - a. al lui Israele – Exod 4:22; Deut. 14:1; Is. 1:2; 63:16; 64:8; Ier. 31:9; Os. 11:1
  - b. al împăratului – II Sam. 7:11-16; Ps. 2:7
  - c. metafore ale acțiunii părintești – Deut. 1:31; 8:5; 32:6-14; Ps. 27:10; Pro. 3:12; Ier. 3:4,22; 31:20; Os. 11:1-4; Mal. 3:17
2. Părinte – Osea 11:1-4
3. mamă – Ps. 27:10; Is. 49:15; 66:9-13 (analogie la o mamă care alăptează)
4. iubit tânăr și credincios – Osea 1-3

II. Motive ale folosirii acestui limbaj

- A. Este o necesitate pentru Dumnezeu să se reveleze pe Sine ființelor umane. Conceptul foarte extins al lui Dumnezeu ca bărbat este un antropomorfism deoarece Dumnezeu este Duh!
- B. Dumnezeu ia cele mai semnificative aspecte ale vieții umane și le folosește pentru a se revela pe Sine umanității căzute (tată, mamă, părinte, iubit)
- C. Deși necesar uneori (adică, Gen. 3:8), Dumnezeu nu dorește să fie limitat nici unei forme fizice (comparați Exod 20; Deut. 5)
- D. Antropomorfismul ultim este încarnarea lui Isus! Dumnezeu a devenit fizic, tangibil (comparați I Ioan 1:1-3).

„**șapte sfeșnice de**” Aici nu se referă la Menora din Tabernacol, ci este un alt simbol pentru cele șapte biserici (comparați 1:12-13)

„**spune**” Ultimele cuvinte ale lui Isus către biserică Sa nu sunt Mat. 28:18-20 sau Fapte 1:7-11, ci Apocalipsa capitolele 2:3

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 2:2-7

²Cunosc faptele tale, truda și perseverența ta, și că nu-i poți tolera pe oamenii răi, și că i-ai pus la încercare pe cei ce se numesc apostoli, și nu sunt, și i-ai găsit *falși*; ³și ai perseverat și ai îndurat de dragul numelui Meu, și nu ai oboșit. ⁴Dar am *acest lucru* împotriva ta, că ți-ai părăsit prima ta iubire. ⁵De aceea amintește-ți de unde ai căzut, pocăiește-te și fă faptele care le-ai făcut la început; altfel vin la tine și-ți îndepărtez sfeșnicul din locul lui – dacă nu te pocăiești. ⁶Totuși, ai acest lucru, că urăști faptele nicolaiților, pe care și Eu le urăsc. ⁷Cel ce are ureche, să audă ceea ce spune Duhul bisericilor. Celui ce va birui, Îi voi permite să mănânce din pomul vieții care se află în Paradisul lui Dumnezeu.

2:2 „Cunosc” Forma timpului este PERFECTUL ACTIV INDICATIV al lui *oida*, dar tradus ca la PREZENT. Isus vede, înțelege, și poartă de grijă bisericii Sale. Preocuparea Lui implică atât confirmare cât și disciplină (acestea fiind o formă a dragostei parentale). Acest cuvânt este repetat în toate cele șapte scrisori (comparați 2:2,4,13,19; 3:1,8,15).

Contextul Vechiului Testament al acestui termen implică o relație intimă și personală (comparați Gen. 4:1; Ier. 1:5)

TEMATICĂ SPECIALĂ: CUNOAȘTE (utilizând mai ales Deuteronom ca paradigmă)

Cuvântul ebraic „cunoaște” (BDB 393) are mai multe înțelesuri (câmpuri semantice) în *Qal*.

1. a înțelege binele și răul – Gen. 3:22; Deut. 1:39; Is. 7:14-15; Ios. 4:11
2. a cunoaște prin înțelegere – Deut. 9:2,3,6; 18:21
3. a cunoaște prin experiență – Deut. 3:19; 4:35; 8:2,3,5; 11:2; 20:20; 31:13; Ios. 23:14
4. a examina – Deut. 4:39; 11:2; 29:16
5. a cunoaște personal
  - a persoană – Gen. 29:5; Exod 1:8; Deut. 22:2; 33:9
  - b. un dumnezeu – Deut. 11:28; 13:2,6,13; 28:64; 29:26; 32:17
  - c. YAHWE – Deut. 4:35,39; 7:9; 29:6; Is. 1:3; 56:10-11
  - d. sexual – Gen. 4:11,25; 24:16; 38:26
6. deprindere învățată sau cunoaștere – Is. 29:11,12; Amos 5:16
7. fi înțelept – Deut. 29:4; Pro. 1:2; 4:1; Is. 29:24
8. cunoașterea lui Dumnezeu
  - a. despre Moise – Deut. 34:10
  - b. despre Israel – Deut. 31:21,27,29

„**faptele tale, truda**” Aceasta era o biserică activă, dar au uitat prioritatea comuniunii cu Cristos (comparați 2:4). Prea multe fapte bune le-a furat ce e cel mai bun (comparați Gal. 3:1).

„**perseverența ta**” Acest termen implică o răbdare voluntară, activă și statornică. Aceasta reprezintă o tematică majoră în carte (comparați 1:9; 2:2,3,19; 3:10; 14:12).

Perseverența trebuie echilibrată cu siguranță (comparați 2:7,11,17,26; 3:5,11-12,21). Majoritatea adevărilor biblice sunt prezentate în perechi dialectice aparent paradoxale. Ambele sunt adevărate, dar nici una nu este corectă individual.

Salvarea este o pocăință inițială și o credință urmată de un mod de viață al pocăinței, credinței, ascultării, slujirii, și al perseverării! Vezi Tematica Specială de jos.

TEMATICĂ SPECIALĂ: PERSEVERENȚĂ

Doctrinile biblice legate de viața creștină sunt dificil de explicat deoarece sunt prezentate în perechi dialectice tipice orientale. Perechile par contradictorii, dar fiecare pol este biblic. Creștinismul vestic are tendința de a alege un adevăr și să-l ignore sau să-l devalorizeze pe celălalt. Câteva exemple:

1. Este salvarea o decizie inițială de a mă încrede în Cristos sau un devotament pe viață la ucenicie
2. Este salvarea o alegere prin har a unui Dumnezeu suveran sau un răspuns al credinței și pocăinței din partea omului la oferta divină?
3. Este salvarea, odată primită, imposibil de pierdut, sau există o nevoie de străduință continuă?

Problema perseverării a fost discutată de-a lungul istoriei bisericii. Problema începe cu pasajele aparent conflictuale din NT:

1. texte pentru siguranță
  - a. declarațiile lui Isus în Evanghelia lui Ioan (Ioan 6:37; 10:28-29)
  - b. declarații ale lui Pavel (Rom. 8:35-39; Ef. 1:13; 2:5,8-9; Filip. 1:6; 2:13; II Tes. 3:3; II Tim. 1:12; 4:18)
  - c. declarații ale lui Petru (I Pet. 1:4-5)
2. texte ale nevoii de perseverență
  - a. declarații ale lui Isus în Evangheliile Sinoptice (Mat. 10:22; 13:1-9,24-30; 24:13; Mar. 13:13)
  - b. declarații ale lui Isus în Evanghelia lui Ioan (Ioan 8:31; 15:4-10)
  - c. declarații ale lui Pavel (Rom. 11:22; I Cor. 15:2; II Cor. 13:5; Gal. 1:6; 3:4; 5:4; 6:9; Filip. 2:12; 3:18-20; Col. 1:23; II Tim. 3:2)
  - d. declarații ale autorului epistolei către Evrei (Evrei 2:1; 3:6,14; 4:14; 6:11)
  - e. declarații ale lui Ioan (I Ioan 2:6; II Ioan 9; Apo. 2:7,17,26; 3:5;12:21; 21:7)

Problemele biblice ale mântuirii încep de la dragostea, mila, și harul unui Dumnezeu Triunic suveran. Nici un om nu poate fi salvat fără inițierea Duhului Sfânt (comparați Ioan 6:44,65). Divinitatea vine mai întâi și stabilește agenda, dar socotește ca oamenii să răspundă prin credință și pocăință, în mod inițial și în mod continuu. Dumnezeu lucrează cu omenirea într-o relație de legământ. Există privilegiu și responsabilități!

Salvarea este oferită tuturor oamenilor. Moartea lui Isus s-a ocupat cu problema păcatului întregii creații depravate! Dumnezeu a asigurat un mijloc și dorește ca toți cei creați în imaginea Lui să răspundă dragostei Sale și proviziei în Isus.

Dacă dorești să citești mai mult despre acest subiect vezi

1. Dale Moody, *The Word of Truth*, Eedmans, 1981 (pp. 348-365)
2. Howard Marshall, *Kept by the Power of God*, Bethany Fellowship, 1969
3. Robert Shank, *Life in the Son*, Westcoot, 1961

Biblia abordează două probleme diferite în această zonă: (1) să iei asigurarea ca o licență și să trăiești o viață fără rod, plină de egoism sau (2) să-i încurajezi pe cei ce se luptă cu slujirea și cu păcatul personal. Problema este că grupurile greșite i-au mesajul greșit și construiesc sisteme teologice pe pasaje biblice limitate. Unii credincioși în mod disperat au nevoie de mesajul asigurării, în timp ce alții au nevoie de avertizările aspre ale perseverenței! În care grup te afli?

Există o controversă istorică teologică implicându-i pe Augustin versus Pelagius și pe Calvin versus Arminius (semi-pelagian). Problema implică chestiunea mântuirii: dacă cineva este cu adevărat mântuit, trebuie să persevereze în credință și

rodnicie?

Calviniștii se aliniază în spatele acelor versete care afirmă suveranitatea lui Dumnezeu și puterea păstrătoare (Ioan 10:27-30; Rom. 8:31-39, I Ioan 5:13,18; I Pet. 1:3-5) și TIMPURILE VERBALE cum ar fi PARTICIPIUL PASIV PERFECT din Ef. 2:5,8.

Arminienii se aliniază în spatele textelor biblice care avertizează să nu „dăm drumul,” „să rezistăm, ” sau „să continuăm” (Mat. 10:22; 24:9-13; Mar. 13:13; Ioan 15:4-6; I Cor. 15:2; Gal. 6:9; Apo. 2:7,11,17,26; 3:5,12,21; 21:7). Eu personal nu cred că Evrei 6 și 10 sunt aplicabile, dar mulți arminieni le folosesc pentru a avertiza împotriva apostaziei. Parabola Semănătorului din Matei 13 și Marcu 4 abordează problema unei credințe aparente, la fel și Ioan 8:31-59. După cum calviniștii citează VERBELE LA TIMPUL PERFECT folosite pentru a descrie salvarea, arminienii citează pasajele la TIMPUL PREZENT cum ar fi I Cor. 1:18; 15:2; II Cor. 2:15.

Acesta este un exemplu perfect la cum sistemele teologice abuzează de metodele de interpretare ale textelor. De obicei, un principiu director sau un text de bază este folosit pentru a construi o grilă teologică prin care toate celelalte texte sunt privite. Fi atent la grilele din fiecare sursă. Ele vin din logicele occidentale, nu din revelație. Biblia este o carte occidentală. Ea prezintă adevărul în perechi aparent paradoxale, pline de tensiune. Credincioșii au menirea de ale afirma pe ambele și de a trăi în tensiune. Noul Testament prezintă atât siguranța celui credincios cât și imperativul de a continua să răspunzi în pocăință și credință. Salvarea nu este un produs (un bilet către cer sau o asigurare de incendiu), ci o relație, o decizie și o ucenicie, și este descrisă în Noul Testament în toate TIMPURILE VERBALE:

AORISAT (acțiune completă), Fapte. 15:11; Rom. 8:24; II Tim. 1:9; Tit. 3:5

PERFECT (acțiune completă cu rezultate continue) , Ef. 2:5,8

PREZENT (acțiune continuă), I Cor. 1:18; 15:2; II Cor. 2:15

VIITOR (evenimente viitoare sau anumite evenimente), Rom. 5:8,10; 10:9; I Cor. 3:15; Fili. 1:28; I Tess. 5:8-9; Ev. 1:14; 9:28

NASB „oamenii răi”

NKJV „cei ce sunt răi”

NRSV „răufăcătorii”

TEV „oamenii malefici”

NJB „oamenii nelegiuți”

Aceste cuvinte sunt ad-litteram *kakous* (*kakos*), folosit adesea pentru „oameni răi.” Sinonimul *ponerōs* poate fi folosit pentru rău (NEUTRU) sau oameni răi și în final pentru cel rău (MASCULIN, comparați 5:37; 13:38; Ioan 17:15). Contextul și utilizarea confirmă că acest text trebuie să se refere la „oameni răi” (comparați Rom. 2:9; 13:4) din biserică (învățători falși) sau posibil din comunitate.

Kakos este folosit doar de două ori în Apocalipsa, aici și în 16:2, unde este folosit pentru a descrie rezultatele „potirelor mâniei lui Dumnezeu” (adică, răni).

„i-ai pus la încercare” Acest termen grecesc (*peirazō*) însemna a testa fie cu bune sau cu rele (majoritate) intenții (comparați 2:2,10; 3:10). Termenul înrudit (*peirasmos*) avea conotația de testare în vederea distrugerii. Balanța este găsită în I Ioan 4:1 unde credincioșii sunt testați (*dokimazō*) în vederea aprobării celor care susțin că vorbesc pentru Dumnezeu. Chemarea pentru credincioși pentru a-i examina pe cei care susțin că vorbesc în numele lui Dumnezeu este găsită în ambele Testamente (comparați Deut. 13:1-5; 18:22; Mat. 7:15-23; I Ioan 4:1-6).

Există tensiune în NT referitor la credincioșii care se judecă reciproc (comparați Mat. 7:1-5). Totuși, credincioșii sunt chemați să se evalueze unul pe altul pentru funcții de conducere (comparați Mat. 7.5,6,15; I Cor. 5:1-12; I Tim. 3; I Ioan 4:1-6). Atitudinea și motivația sunt cheile unei evaluări adecvate (comparați Gal. 6:1; Rom. 2:1-11; 14:1-23; Iacov 4:11-12).

TEMATICĂ SPECIALĂ: TERMENI GRECEȘTI PENTRU „TESTARE” ȘI CONOTAȚIILE LOR

Există doi termeni grecești care au conotația de a testa pe cineva sau ceva

1. *Dokimazō, Dokimion, Dokimasia*

Acest termen reprezintă un termen metalurgist pentru a testa veridicitatea unui lucru (adică, metaforic cineva) prin foc. Focul dezvăluie adevăratul metal și arde (adică, purifică) zgura. Acest procesul fizic a devenit o zicală puternică pentru Dumnezeu și/sau Satan și/sau pentru oameni când e vorba de a-i testa pe alții. Acest termen este folosit doar într-un sens pozitiv de testare în vederea acceptării.

Este folosit în NT pentru testarea

- a. boilor – Luca 14:19
- b. a noastră – I Cor. 11:28
- c. credinței noastre – Iacov 1:3
- d. lui Dumnezeu – Ev. 3:9

Rezultatele acestor teste sunt presupuse a fi pozitive (comparați Rom. 1:28; 14:22; 16:10; II Cor. 10:18; 13:3,7; Filip. 2:27; I Pet. 1:7), prin urmare, termenul transmite ideea unui lucru/persoană examinată și dovedită.

- a pentru a fi util
- b pentru a fi bun
- c pentru a fi autentic
- d pentru a fi valoros
- e pentru a fi onorat

2. *Peirazō, Peirasmus*

- a Acest termen are adesea conotația unei examinări cu scopul de a găsi defecte sau rebuturi. Este folosit de obicei în conexiune cu ispitirea lui Isus în pustie.
- b Acestea transmiteau încercarea de a-L prinde în cursă pe Isus (comparați Mat. 4:1; 16:1; 19:3; 22:18,35; Mar. 1:13; Lu. 4:38; Ev. 2:18).
- c Acest termen (*peirazōn*) este folosit ca un titlu al Satanei în Mat. 4:3; I Tes. 3:5.
- d Este folosit de Isus pentru a ne avertiza să nu-L testăm pe Dumnezeu (comparați Mat. 14:7; Lu. 4:12) [sau Cristos comparați I Cor. 10:9]. De asemenea denotă încercarea de a face ceva ce a eșuat (comparați Fapte 9:20; 20:21; Ev. 11:29). Este folosit în conexiune cu isпитirile și încercările credincioșilor (comparați I Cor. 7:5; 10:9,13; Gal. 6:1; I Tes. 3:5; Ev. 2:18; Iac. 1:2,13,14; I Pet. 4:12; II Pet. 2:9). Dumnezeu permite celor trei dușmani ai lumii (adică, lumea, carnea, și diavolul) să se manifeste într-un anumit moment și loc.

„cei ce se numesc apostoli” Această folosire a termenului „apostol” nu se referă la cei Doisprezece, ci la înțelesul mai larg al cuvântului (comparați Fapte 14:14; Rom. 16:7; I Cor. 15:7; Gal. 1:19; Ef. 4:11; I Tes. 2:6). NT abordează deseori subiectul apostolilor și învățătorilor falși (comparați Mat. 7:15-16; 24:24; Fapte 20:29; II Cor. 11:13-15; I Ioan 4:1 și pretutindeni în epistolele pastorale). Această biserică i-a identificat în mod corect pe acești apostoli falși și i-a respins.

2:3 Această biserică a fost credincioasă în ciuda circumstanțelor dificile, chiar și a persecuției. Ei nu l-au negat pe Cristos nici nu au obosit în facerea binelui (comparați Gal. 6:9; Ev. 12:3; Iacov 5:7-8). Vezi nota la 2:7

NASB, NKJV „ți-ai părăsit prima ta iubire”

NRSV „ți-ai abandonat dragostea care o aveai la început”

TEV „nu mă mai iubești așa cum mă iubeai la început”

NJB „ai mai puțină dragoste decât odinioară”

1. Au existat câteva teorii legate de însemnătatea acestor cuvinte.
2. traducerea TEV și Charles Williams crede că înseamnă dragoste pentru Cristos
3. traducerea James Moffatt crede că înseamnă dragoste unul pentru celălalt.
4. Hershell Hobbs în comentariul său crede că înseamnă dragoste pentru cei pierduți
5. B. Phillips în traducerea sa combină toate acestea de sus
6. Unii cred că are legătură cu problema celei de-a doua generație de credincioși (comparați Jud. 2:7-10).
7. Alții văd biserica ca o adunare fără dragoste a unei ortodoxii reci (comparați I Cor. 13).

2:5 „amintește-ți” Acesta este un IMPERATIV PREZENT ACTIV însemnând „păstrează totdeauna în mine.” Credincioșii sunt sfătuiți să își aducă aminte de condiția lor anterioară în păcat și de noua lor poziție în harul și mila lui Dumnezeu prin Cristos.

„de unde ai căzut” Aici găsim un INDICATIV PERFECT ACTIV. Observă că biserica întreagă este chemată la decizie de a se pocăi (comparați II Cor. 7:14) și de a deveni activă în dragostea ei pentru Cristos, unii pentru alții, și pentru cei pierduți.

Pocăința este crucială pentru o relație de credință cu Dumnezeu (comparați Mat. 3:2; 4:17; Mar. 1:15; 6:12; Lu. 13:3; 5; Fapte 2:38; 3:19; 20:21). Termenul ebraic însemna o schimbare a acțiunilor, în timp ce termenul grecesc însemna o schimbare a minții. Pocăința reprezintă o dorință de a te schimba dintr-o viață egocentrică la o viață informată și direcționată de Dumnezeu. Ea cheamă la o întoarcere de la prioritățile și legăturile sinelui. În esență, pocăința este o nouă atitudine, o nouă perspectivă asupra lumii, un nou stăpân. Pocăința reprezintă voia lui Dumnezeu pentru fiecare copil depravat al lui Adam, creat după chipul Său (comparați Eze. 18:21,23,32 și II Pet. 3:9).

Pasajul Nou Testamentar care reflectă cel mai bine diferența termenilor din greacă pentru pocăință este în II Cor. 7:8-12.

1. *lupē*, „durere” sau „întristare” vv. 8 (de două ori), 9 (de trei ori), 10 (de două ori), 11
2. *metamelomai*, „după griji,” vv. 8 (de două ori), 9
3. *metanoē*, „pocăință,” „după minte,” vv. 9,10

Contrastul este între pocăința falsă (*metamelomai*, comparați Iuda, Mat. 27:3 și Esau, Ev. 12:16-17) și adevărata pocăință (*metanoē*, comparați Petru, Ioan 21:15-23; mat. 26:75; Mar. 14:72; Lu. 22:62).

1. Adevărata pocăință este legată din punct de vedere teologic de
2. predicarea lui Isus cu privire la condițiile Noului Legământ (comparați Mat. 4:17; Mar. 1:15; Lu. 13:3,5)
3. predicile Apostolice din Fapte (*kerygma*, comparați Fapte 3:16,19; 20:21)
4. darul suveran al lui Dumnezeu (comparați Fapte 5:31; 11:18 și II Tim. 2:25)
5. pieritor (comparați II Pet. 3:9)

„altfel vin la tine” Aceste cuvinte reprezintă o temă comună în carte; Cristos vine în curând (comparați 1:2,3; 2:5,16, 25; 3:3,11). În VT venirea lui Dumnezeu putea aduce judecată sau binecuvântare. În acest context Cristos venea să-și disciplineze biserica (comparați I Pet. 4:17)! Prin urmare, au o orientare temporală și escatologică.

„și-ți îndepărtează sfeșnicul din locul lui” Sfeșnicul simbolizează întreaga biserică. Aceasta implica îndepărtarea prezenței și a binecuvântării lui Cristos. Întreaga congregație nu se lupta cu apostazia, ci cu pierderea slujirii lor eficiente. Acest lucru este valabil și bisericilor din Pergam (comparați 2:16); Tiatra (comparați 2:22-23); Sardis (comparați 3:3), și Laodicea

(comparați 3:19). Este posibil ca fiecare din aceste biserici să fi fost afectate de tipul de învățătură falsă nicolaită ce promova compromis cu cultura păgână.

2:6 „urăști faptele nicolaiților” Au existat multe speculații legate de cine au fost acești nicolaiți și ce anume credeau ei. Singura sursă biblică pe care o avem este Apo. 2:6,14-15. Speculația a început devreme în biserică cam prin 180 d.Cr. când Irineu și Hippolitus au presupus că aceștia erau urmașii unuia dintre cei „șapte” aleși în Fapte 6:5 numit Nicolae. Această informație este total nefundată. Irineu, în cartea sa, *Contra-heresies*, 3:11;7, presupune că ei erau urmașii gnosticismului Cirenian al secolului II. Eusebiu, în cartea sa, *Ecclesiastical History*, 3:29:1, spunea că această sectă particulară nu a ținut mult.

În 2:14-15, învățăturile lui Balaam și învățăturile nicolaiților sunt similare. Există o posibilă conexiune etimologică dintre numele grecești; înseamnă „cuceritor” și „oameni” (foarte asemănător cu înțelesul numelui Nicodim). Ceea ce este evident este că ambii erau credincioși care încurajau participarea la închinarea păgână care implica ritualuri sexuale. În acest sens nicolaiții și balaamiții (comparați Num. 25:1-9; 31:16-18) sunt foarte asemănători învățăturii Izabelei (comparați 2:20).

2:7 „Cel ce are ureche, să audă ceea ce spune Duhul bisericilor” Această observație se repetă de-a lungul scrisorilor celor șapte biserici (comparați 2:7,11,17,29; 3:6,22). Era o expresie ce venea din cuvintele lui Isus (Comparați Mat. 11:15; 13:9,43). Adevărului spiritual trebuie să îi răspunzi din inimă și prin fapte, asemănător termenului ebraic *shema*, „a asculta pentru a face” (comparați Deut. 5:1; 6:4; 9:1; 20:3; 27:9-10).

„bisericilor” Vezi Tematica Specială la 1:4.

„Celui ce va biruii” Există un accent teologic continuu asupra perseverenței credincioșilor (comparați 2:7,11,17,25-26; 3:4-5-11-13-21). Acest accent este o dovadă experimentală a unei convertiri autentice (comparați Mat. 24:13; Gal. 6:9)! Jonathan Edwards spune, „Adevărata dovadă a alegerii unei persoane este că cel ales se ține până la sfârșit.” W. T. spune, „Salvarea unui om ales pentru mântuire este sigură în mintea și scopul lui Dumnezeu încă din veșnicie, totuși este condiționată de credință, și o credință care perseverează și biruiește.” Vezi Tematica Specială la 2:2

„Îi voi permite să mănânce din pomul vieții care se află în Paradisul lui Dumnezeu.” Această afirmație este o aluzie la un pom din Grădina Eden (comparați Ge. 2:9). După cum oamenii au început să aibă comuniune cu Dumnezeu și cu animalele din grădină, așa Biblia se termină în aceeași manieră (comparați Is. 11:6-9; Apo. 22:2,14,19).

Termenul „paradis” era un cuvânt persan pentru grădina cu pereți a unei persoane nobile, ce era folosit în Septuaginta pentru a traduce Grădina Eden (comparați Eze. 28:13;31:8). Este una din toate referințele pentru era Mesianică ce se găsește în toate scrisorile celor șapte biserici.

Termenul „paradis” este folosit în cu sensuri: (1) în Luca 23:4 s-ar putea referi la partea neprihănită din *Sheol/Hades* (vezi Tematica Specială la 1:8). Isus îi spune tâlharului de pe cruce ce se pocăia că va fi împreună cu El în acea zi (Isus nu s-a întors în cer decât după 40 de zile, comparați Ioan 20:17) și (2) în II Cor. 12:3 se referă la prezența lui Dumnezeu, camera tronului lui Dumnezeu („al treilea cer”).

Scopul lui Dumnezeu pentru umanitate, creat după chipul și asemănarea Sa (Gen. 1:26-27), a fost din totdeauna viața veșnică. Căderea din Geneza 3 și restul Bibliei furnizează informații ale angajamentului pentru răscumpărarea omenirii și a restaurării părtașiei veșnice cu El. Această lume căzută, această prăpastie în comuniunea deplină, nu a fost dorința lui Dumnezeu, ci rușinea umanității. Dumnezeu va restaura creația pentru scopul Său.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 2:11

⁸Și îngerului bisericii din Smirna scrie-i: Primul și ultimul, Cel ce a fost mort, și a revenit la viață, spune acestea: ⁹Cunosc necazurile și sărăcia ta (dar ești bogată), și blasfemia celor care își spun evrei dar nu sunt evrei ci o sinagogă a Satanei. ¹⁰Nu te teme de ceea ce ai să suferi. Iată, diavolul este pe cale de a arunca pe câți-va din voi în închisoare, ca să fiți încercați, și veți avea necazuri zece zile. Fi credincios până la moarte, și îți voi da cununa vieții. ¹¹Cel ce are ureche, să audă ce spune Duhul bisericilor. Cel ce va birui nu va fi vătămat de a doua moarte.”

2:8 „Primul și ultimul” Acesta este unul din titlurile periodice ale lui Isus găsite și în 1:17 și 22:13. Inițial se referă la YAHWE (comparați Is. 41:4; 44:6; 48:12). Este sinonim cu expresia „Eu sunt Alfa și Omega” (comparați 1:8; 21:6; 27:13) și „începutul și sfârșitul” (comparați 21:6; 22:13). Vezi nota completă la 1:8.

„Cel ce a fost mort, și a revenit la viață” Acest adevăr ar putea fi o palmă asupra naturii cultului lui Cibele, zeița mamă. Multe din religiile antice fertile își bazau filosofia pe ciclul personificat al naturii, iarna-moarte, și primăvară-renaștere. În context aceasta se leagă teologic cu 1:18; 5:6, unde Isus este mielul ce a fost junghiat dar care este viu, și simbolizează moartea și învierea înlocuitoare pentru totdeauna a lui Isus (comparați Ev. 7:27; 9:12,28; 10:10).

2:9 „Cunosc necazurile și sărăcia ta” Aici găsim două cuvinte grecești foarte puternice. Ele sunt semnificative deoarece orașul Smirna era foarte prosper. Faptul că biserica era săracă implica persecuție economică. Este semnificativ din punct de vedere teologic că în cartea Apocalipsa credincioșii suferă „necazuri” din partea necredincioșilor și a celui rău, dar necredincioșii vor suferii „mânia lui Dumnezeu.” Vezi nota completă la 7:14. Credincioșii sunt permanent sub protecție (pecetluiți, vezi Tematică Specială la 7:2) de judecata divină.

TEMATICĂ SPECIALĂ: NECAZUL

Trebuie să existe o distincție teologică între folosirea acestui termen (*thlipsis*) de Pavel și de Ioan.

A. Utilizarea lui Pavel (ce se referă la utilizarea lui Isus)

1. probleme, suferințe, răul implicat într-o lume căzută
  - a. Mat. 13:21
  - b. Rom. 5:3
  - c. I Cor. 7:28
  - d. II Cor. 7:4
  - e. Ef. 3:13
2. probleme, suferințe, răul cauzat de necredincioși
  - a. Rom.5:3; 8:35; 12:12
  - b. II Cor. 1:4,8; 6:4; 7:4; 8:2,13
  - c. Ef. 3:13
  - d. Filip. 4:14
  - e. I Tes. 1:6
  - f. II Tes. 1:4
3. Probleme, suferințe, răul din vremurile de sfârșit
  - a. Mat.24:21,29
  - b. Mar. 13:19,24
  - c. II Tes. 1:6-9

B. Utilizarea lui Ioan

1. Ioan face o distincție specifică între *thlipsis* și *orgē* sau *thumos* (mânie) în Apocalipsa. *Thlipsis* reprezintă ceea ce le fac necredincioșii ucenicilor lui Isus iar *orgē* și *thumos* reprezintă ceea ce Dumnezeu le face celor necredincioși.
  - a. *thlipsis* – Apo. 1:9; 2:9-10,22; 7:14
  - b. *orgē* – Apo. 6:16-17; 11:18; 16:19; 19:15
  - c. *thumos* – Apo. 12:12; 14:8,10,19; 15:1,7; 16:1; 18:3
2. Ioan de asemenea folosește termenul în Evanghelia sa pentru a reflecta problemele pe care credincioșii pe întâmpină în fiecare generație – Ioan 16:33.

„(dar ești bogată)” Creștinii nu pot să-și cântărească importanța faptului că sunt în Cristos prin standardele lumii.

NASB, NKJV „blasfemie”

NRSV, NJB „defăimare”

TEV „lucruri rele spune împotriva ta”

Acesta este literalmente termenul „blasfemie,” ce în VT avea conotația de „a insulta” și era de obicei folosit în legătură cu atacurile contra lui YAHWE (comparați Lev. 24:13-23). De două ori în VT termenul „binecuvântat” (*barak*) este folosit cu sensul de blasfemie (comparați I Împ. 21:10-13). În contextul de față acești evrei religioși susțin că Îl cunosc pe Dumnezeu („Îl binecuvântează pe Dumnezeu”), dar nu o fac (comparați Mat. 7:21-23).

„își spun evrei dar nu sunt evrei” O frază foarte similară este folosită în 3:9; acolo e evident că e vorba de niște evrei rasiali care susțin că sunt poporul lui Dumnezeu dar de fapt nu sunt (comparați Ioan 8:44; Rom. 2:28-29; Gal. 3:29; 6:16). Din Fapte și Galateni noi știm că evrei au cauzat o mare opoziție proclamării Evangheliei (comparați Fapte 13:50; 14:2,5,19; 17:5).

Apocalipsa 2:13 sugerează că acest verset se referă la cultul împăratului local numit Concilia care cerea creștinilor să strige Cezar „Domn” și să-i ardă tămâie odată pe an.

„o sinagogă a Satanei” Ioan a văzut lumea într-un contrast izbitor, Dumnezeu versus Satan. Satan (vezi Tematica Specială: Satan la 12:3) este menționat adesea în carte (comparați 2:9,13; 3:9; 12:9,10; 20:2,7). El îi calomniază pe credincioși și energizează persecuția lor. Acest conflict sau dualism pe tărâmul spiritual caracterizează literatura apocaliptică. Există o bătaie pentru controlul inimilor și a minților copiilor lui Adam.

2:10 „Nu te teme” Acesta este un IMPERATIV PREZENT PASIV (deponent) cu PARTICIPIU NEGATIV care adesea însemna a opri o acțiune deja în proces de desfășurare. Acestor biserici le era frică. Persecuția era un semn al salvării lor și al binecuvântării lui Dumnezeu (comparați Mat.5:10-12).

„diavolul este pe cale de a arunca pe câți-va din voi în închisoare” În spatele liderilor umani răi se ascunde o forță personală supranaturală malefică (comparați Ef. 6:10-12).

Termenul Satan este un titlu și o descriere Vechi Testamentară. Sarcina lui era aceea de a oferi o alternativă răzvrătită, egocentrică pentru omenire astfel acuzându-i când se puneau în slujba ispitei (comparați Ge. 3; Iov 12; Zah. 3). Există un progres al răului în VT. Satan a fost creat ca un slujitor și a progresat într-un dușman (comparați An Old Testament Theology de A. B. Davidson p. 300-306).

Este cu siguranță o presupunere ca limbajul figurativ din Isaia 14, care se referă direct la Împăratul arogant al Babilonului, și Ezechiel 28, care se referă direct la mândrul Împărat al Tirului, să indice în final spre căderea și mândria lui Satan. Limbajul din Eze. 28 este luat dintr-o descriere a Grădinii Edenului. Este dificil de acceptat o descriere a umană, istorică, păgână, a unui împărat păgân în termeni angelici luați din Eden (comparați Gen. 3). Totuși, Eze. Face același lucru cu Împăratul Egiptului în capitolul 31. El este descris ca un copac imens din Grădina Eden.

Toți credincioșii tânjesc după mai multă informație, în special despre originea lui Dumnezeu, a îngerilor, răului, etc. Trebuie să avem grijă să transformăm descrieri metaforice și profetice în teologie dogmatică. Multă teologie modernă vine din texte izolate, figurative combinate cu multe concepte moderne, atât teologice, cât și literare (Dante și Milton).

În NT Satan este numit diavol (comparați 12:9,12; 20:2,10), acest termen grecesc este compus și înseamnă „a arunca peste,” „a calomnia,” sau „a aduce acuzații împotriva.” Acestea reflectă din nou sarcina lui de a acuza și de a ispiti. Acești termeni sunt sinonimi în Apocalipsa (comparați 12:9; 20:2). Vezi Tematică Specială: Rău Personal la 12:9.

„ca să fiți încercați” Această expresie este folosită în două sensuri: (1) credincioșii sunt testați pentru a li se arăta adevărata credință și să devină mai puternici (comparați 2:10; Fapte 14:27; Rom. 5:3-4; 8:17-19; Ev. 5:8; Iac. 1:2-4; I Pet. 4:12-19) și (2) necredincioșii sunt testați pentru a li se arăta necredința și judecata meritată (comparați 3:10). În Apocalipsa încercările credincioșilor sunt numite „tribulații” (vezi Tematică Specială la 2:9), în timp ce necredincioșii sunt subiectele „mâniei lui Dumnezeu.”

Au fost doi termeni grecești traduși „test,” „încearcă,” sau „ispiti.” Unul avea conotația de „a testa cu scopul de a distruge” (*peirasmos, peirasmo*). Ceilalți termeni (*dokimos, dokimazo*) erau folosiți cu conotația de „a testa cu scopul de a fi aprobat.” Satan testează pentru a distruge, Dumnezeu testează ca să întărească (comparați I Tes. 2:4; I Pet. 1:7; Gen. 22:1; Exod 16:4; 20:20; Deut; 8:2,16; 13:3; Jud. 2:22; II Cro. 32:21). Vezi Tematică Specială la 2:2.

„zece zile” Au exista multe speculații legate de expresia „zece zile”:

1. unii spun că se referă la o perioadă literală de zece zile de persecuție în orașul Smirna din vremea lui Ioan
2. alții spun că, deoarece zece reprezintă numărul complet, înseamnă pur și simplu un număr complet de zile de persecuție
3. alții spun că se referă la o perioadă nespecifică de persecuție

Vestea bună este că are o limită. Persecuția de va sfârși!

Totuși, într-o carte apocaliptică nimeni nu este sigur dacă numerele sunt folosite în sens figurat sau literal. Dacă numărul era deseori folosit în VT și în literatura inter-biblică apocaliptică cu un înțeles simbolic, atunci probabil are înțeles figurativ. Cele mai des folosite numere simbolice sunt 3,4,6,7,10,12 și multiplele lor (vezi Tematică Specială la 1:4).

„Fii credincios până la moarte” Acesta este un IMPERATIV PREZENT PASIV (deponent) ce accentuează nevoia credincioșilor de a continua în credință chiar dacă asta înseamnă moarte fizică (comparați Mat. 2:13; 12:11; 10:22; 24:13; Luca 12:4; Gal. 6:9). Unii credincioșii au fost și vor mai fi uciși. Acesta este un paradox al suveranității lui Dumnezeu și al experienței într-o lume decăzută.

„și îți voi da cununa vieții” Aceasta era cununa învingătorului numită „*stephanos*” (comparați I Cor. 9:25). Reprezenta răsplata credincioșilor martiri. Învățăm de la lucrarea *Ecclesiastical History* a lui Eusebiu, 4:15, că au exista mulți martiri, inclusiv episcopul Policarp din Smirna. Mai există și alte cununii (răsplăți) menționate în NT (comparați II Tim. 4:8; Iac. 1:12; I Pet. 5:4; Apo. 3:11).

Ioan folosește termenul *zoē*, pentru a se referi la viața veșnică, învierea vieții (comparați Ioan 1:4; 3:15,36; 4:14,36; 5:24,26,29,39,40; 6:27,33,35,40,47,48,51,53,54,63,68; 8:12; 10:10,28; 11:25; 12:25,50; 14:6; 17:2,3; 20:31; Apo. 2:7,10; 3:5; 13:8; 17:8; 20:12,15; 21:6,27; 22:1,2,14,17,19). Adevărata viață este mult mai mult decât existența fizică!

TEMATICĂ SPECIALĂ: GRADE DE RĂSPLĂTIRE ȘI DE PEDEAPSĂ

- A. Un răspuns adecvat sau inadecvat către Dumnezeu este bazat pe cunoaștere. Cu cât cineva are o mai puțină cunoaștere, cu atât mai mică este și responsabilitatea lui. Opusul este de asemenea adevărat.
- B. Cunoașterea lui Dumnezeu vine pe două căi fundamentale

1. creația (comparați Ps. 19; Rom 1-2)
  2. Scriptura (comparați Ps. 19,119; Evanghelia)
- C. dovezi Vechi Testamentare
1. răsplătiri
    - a. Gen. 15:1 (de obicei asociate cu răsplătiri pământești, terenuri și fii)
    - b. Deut. 27-28 (împlinirea legământului aduce binecuvântare)
    - c. Dan. 12:3
  2. pedepse
    - a. Deut. 27-28 (neascultarea de legământ aduce blestem)
  3. Tiparul Vechi Testamentar pentru neprihănirea personală, de legământ este modificată datorită păcatului uman. Această modificare este văzută în Iov și Ps. 73. NT schimbă atenția de la această lume la următoarea (comparați Predica de pe Munte, Mat. 5-7).
- D. Dovezi Nou Testamentare
1. răsplătiri (dincolo de mântuire)
    - a. Marc. 9:41
    - b. mat. 5:12,46; 6:1-4,5-6,6-18; 10:41-42; 16:27; 25:14-23
    - c. Lu. 6:23,35; 19:11-19,25-26
  2. pedepse
    - a. Mar. 12:38-40
    - b. Lu. 10:12; 12:47-48; 19:20-24; 20:47
    - c. Mat. 5:22,29,30; 7:19; 10:15,28; 11:22-24; 13:49-50; 18:6; 25:14-30
    - d. Iac. 3:1
- E. Pentru mine singura analogie care are sens este cea de la operă. Eu nu particip la prezentări de operă așa că nu le înțeleg. Cu cât cunosc mai mult dificultatea și complexitatea intrigii, a muzicii, și a dansului, cu atât mai mult aș aprecia spectacolul. Cred că raiul ne va umple fiecărui cupa, dar cred că slujirea noastră pe pământ va determina mărimea cupei pe care o vom avea.
- Așadar, cunoașterea și răspunsul la acea cunoaștere va rezulta în răsplătiri sau pedepse (Mat. 16:7; I Cor. 3:8,14; 9:17,18; Gal. 6:7; II Tim. 4:14). Există un principiu spiritual – vom secera ceea ce semănăm! Unii seamănă mai mult și seceră mai mult (comparați Mat. 13:8,23).
- F. „Cununa neprihănirii” este a noastră datorită lucrării sfârșite a lui Isus Cristos (comparați II Tim. 4:8), dar observați că „cununa vieții” este conectată de perseverența sub încercări (comparați Iac. 1:12; Apo. 2:10; 3:10-11). „Cununa gloriei” pentru liderii creștini este conectată de modul lor de viață (comparați I Pet. 5:1-4). Pavel știa că are o cunună nepieritoare, dar el a exercitat un auto control extrem de mare (comparați I Cor. 9:24-27).
- Misterul vieții de creștin este acela că Evanghelia este absolut fără plată în lucrarea finală a lui Cristos, dar după cum trebuie să răspundem ofertei lui Dumnezeu în Cristos, trebuie de asemenea să răspundem lui împuternicirii lui Dumnezeu pentru o trăire creștină adevărată. Viața creștină este la fel de supranaturală ca și mântuirea, totuși trebuie să o primim și să ne ținem strâns de ea. Paradoxul fără- plată-dar-costă-totul este un mister al răsplătirii și al semănării/secerării.
- Noi nu suntem salvați prin fapte bune, ci pentru fapte bune (comparați Ef. 2:8-10). Faptele bune sunt dovada că noi L-am întâlnit (comparați Mat. 7). Meritul uman în sfera mântuirii duce la distrugere, dar viața evlavioasă ce rezultă

din mântuire este răsplătită.

2:11 „Cel ce va birui” Această expresie este un apel pentru credincioșie (comparați 2:7,17,26; 3:5,12,21; 21:7). Este cu siguranță un accent pe perseverență (vezi Tematica Specială la 2:2).

„nu va fi vătămat de a doua moarte” Aceasta este o CONSTRUCȚIE NEGATIVĂ DUBLĂ cu CONJUNCTIVUL PASIV AORIST care arată grija ultimă a lui Dumnezeu pentru cei martirizați (comparați 12:11). „A doua moarte” se referă la iad (vezi Tematica Specială la 1:18) sau eterna separare de comuniunea cu Dumnezeu (comparați Apo. 20:6,14; 21:8).

„Cel ce are ureche, să audă” Această expresie este un sfat periodic pentru nevoia de atenție și discernământ spiritual (comparați 2:7,11,17,29; 3:6,13,22; 13:9).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 2:12-17

¹²„Și îngerului bisericii din Pergam scrie-i: Cel ce are sabia ascuțită cu două tăișuri spune acestea: ¹³Știu unde locuiești, acolo unde se află tronul Satanei; și că ții strâns Numele Meu, și nu ai negat credința Mea chiar și în zilele lui Antipa, martorul Meu, credinciosul Meu, ce a fost ucis în mijlocul vostru, unde sălășluiește Satan. ¹⁴Totuși Am câteva lucruri împotriva ta, fiindcă ai acolo pe unii care se țin de învățătura lui Balaam, ce tot ținea să-l învețe pe Balac să pună o piatră de poticnire înaintea fiilor lui Israel, să mănânce lucruri jertfite idolilor și să comită acte de imoralitate. ¹⁵De asemenea, ai pe unii care, în același mod, se țin de învățătura nicolaiților. ¹⁶Prin urmare pocăiește-te; altfel voi veni repede la tine, și mă voi război împotriva lor cu sabia gurii Mele. ¹⁷Cel ce are ureche, să audă ce spune Duhul bisericilor. Celui ce va birui, aceuia Îi voi da o parte din mana ascunsă, și Îi voi da o piatră albă, și un nume nou scris pe piatră, un nume pe care nimeni altul nu-l cunoaște decât cel care-l primește.”

2:12 „Cel ce are sabia ascuțită cu două tăișuri” Aceasta este o referință exactă la Cristosul glorificat găsit în 1:16. Aceasta era o metaforă Vechi Testamentară pentru YAHWE (Is. 11:4; 49:2). Este folosit în NT pentru a descrie puterea penetrantă a cuvântului lui Dumnezeu (comparați 2:16; II Tes. 2:8; Ev. 4:12).

2:13 „Știu unde locuiești” „A locui” în VT implica „a locui permanent cu.” Acești credincioși se confruntau cu o presiune guvernamentală și demonică puternică. Isus îi cunoștea la fel și situația primejdioasă în care se aflau. El era acolo cu ei. **„acolo unde se află tronul Satanei”** Au exista câteva interpretări ale acestei expresii:

1. S-ar putea referi la tronul imens al lui Zeus ce era localizat în Pergam
2. S-ar putea referi la zeul vindecării, Asclepios, al cărui simbol era un șarpe
3. Se pare întregul oraș arată ca un tron gigant datorită acropolei ce se afla la sute de metri deasupra orașului însuși
4. Ar putea fi o referință la Concilia, organizația locală pentru promovarea închinării la împărat, ce era foarte puternic în Pergam.

Datorită contextului istoric, ori #1 ori #4 par cele mai plauzibile.

„ții strâns Numele Meu” Acesta este un INDICATIV PREZENT ACTIV. Arată semnificația numelui ca reprezentând caracterul unei persoanei. Credincioșii se încred prin chemarea numelui Său (comparați Ioan 1:12; 3:18; Rom. 10:9-13), se închină chemând numele Său (comparați Gen. 4:26; 12:8; 26:25) și perseverează chemând numele Său (comparați Ioan 17:11-12).

TEMATICĂ SPECIALĂ: NUMELE DOMNULUI

Aceasta era o expresie comună în NT pentru prezența personală și activă a puterii Dumnezeului Tri-unic în biserică, și nu era o formulă magică, ci un apel la caracterul lui Dumnezeu.

Deseori această expresie se referă la Isus ca Domn (comparați Filip. 2:11)

1. la mărturisirea credinței cuiva în Isus la botez (comparați Rom. 10:9-13; Fapte 2:38; 8:12,16; 10:48; 19:5; 22:16; I Cor. 1:13,15; Iac. 2:7)
2. la exorcizare (comparați mat. 7:22; Mar. 9:38; Lu. 9:49; 10:17; Fapte 19:13)
3. la o vindecare (comparați Fapte 3:6,16; 4:10; 9:34; Iac. 5:14)
4. la un act al slujirii (comparați mat. 10:42; 18:5; Lu. 9:48)
5. la disciplina bisericească (comparați mat. 18:15-20)
6. în timpul predicării neamurilor (comparați Lu. 24:47; Fapte 9:15; 15:17; Rom. 1:5)
7. în rugăciune (comparați Ioan 14:13-14; 15:2,16; 16:23; I Cor. 1:2)
8. ca modalitate de a se referi la creștinism (comparați Fapte 26:9; I Cor. 1:10; II Tim. 2:19; Iac. 2:7; I Pet. 4:14)

Indiferent de ceea ce facem ca proclamatori, slujitori, asistenți, vindecători, exorciști, etc. noi le facem pe toate prin caracterul Său, în puterea Sa, în provizia Sa – în Numele Său!

„și nu ai negat credința Mea” Această afirmație este un INDICATIV MIJLOCIU AORIST (deponent). În timpul acestor secole de creștinism timpuriu, și chiar și în actualitate în unele societăți, a existat o ispită mare de a-ți salva proprietatea sau viața și să îți negi credința în Cristos în timpul necazurilor psihice sau judiciare. Biserica s-a luptat tot timpul ca să afle în ce mod ar putea să se ocupe de acești apostazi.

TEMATICĂ SPECIALĂ: CREDINȚA (*PISTIS*, [SUBSTANTIV], *PISTEUŌ*, [VERB], *PISTOS* [ADJECTIV])

A. Acesta este un termen foarte important în Biblie (comparați Ev. 11:1,6). Este subiectul predicării timpurii a lui Isus (comparați Mar. 1:15). Există cel puțin două cerințe noi ale legământului: pocăință și credință (comparați 1:15; Fapte 3:16,19; 20:21).

B. Etimologie

1. Termenul „credință” în VT însemna loialitate, fidelitate, sau vrednic de încredere și era o descriere a naturii lui Dumnezeu, nu a noastră.
2. A venit dintr-un termen ebraic (*emun, emunah*, BDB 53), ce însemna „a fi sigur sau stabil.” Credința salvatoare este o siguranță mentală (set de adevăruri), o trăire morală (un stil de viață), și în primul rând o relaționare (primirea unei persoane) și un devotament volitiv (o decizie) către acea persoană.

C. Utilizare Vechi Testamentară

Trebuie subliniat faptul că credința lui Avraam nu era într-un Mesia viitor, ci în promisiunea lui Dumnezeu că va avea un copil sau un descendent (comparați Gen. 12:2; 15:2-5; 17:4-8; 18:14). Avraam a răspuns acestei promisiuni încrezându-se în Dumnezeu. Totuși el a mai avut îndoieli și probleme cu privire la această promisiune, ce a avut nevoie de treisprezece ani ca să se împlinească. Credința lui imperfectă, a fost totuși acceptată de Dumnezeu. Dumnezeu este dispus să lucreze cu ființe umane imperfecte ce Îi răspund Lui și promisiunilor Lui cu credință, chiar și dacă acea credință este de dimensiunea unui bob de muștar (comparați Mat. 17:20).

D. Utilizări Nou Testamentare

Termenul „crezut” derivă din termenul grecesc (*pisteuō*), și mai poate fi tradus prin „a crede,” „credință,” sau „încredere.” Spre exemplu, substantivul nu apare în Evanghelia lui Ioan, dar verbul este folosit deseori. În Ioan 2:23-25 există o incertitudine cu privire la autenticitatea devotamentului mulțimii față de Isus ca și Mesia. Alte exemple ale acestei utilizări superficiale ale termenului „crede” sunt în Ioan 8:31-59 și Fapte 8:13, 18.24. Credința adevărată biblică

este mult mai mult decât o primă reacție. Trebuie să fie urmată de un proces de ucenicie (comparați Mat. 13:20-22,31-32).

4. Utilizarea termenului cu PREPOZIȚII

1. *eis* înseamnă „în, spre, înspre.” Această construcție unică subliniază credința/încrederea pe care și-o pun credincioșii în Isus
  - a. în numele Lui (Ioan 1:12; 2:23; 3:18; I Ioan 5:13)
  - b. în El (Ioan 2:11; 3:15,18; 4:39; 6:40; 7:5,31,39,48; 8:30; 9:36; 10:42; 11:45,48; 17:37,42; Mat. 18:6; Fapte 10:43; Filip. 1:29; I Pet. 1:8)
  - c. în Mine (Ioan 6:35; 7:38; 11:25,26; 12:44,46; 14:1,12; 16:9;17:20)
  - d. în Fiul (Ioan 3:36; 9:35; I Ioan 5:10)
  - e. în Isus (Ioan 12:11; Fapte 19:4; Gal. 2:16)
  - f. în Lumină (Ioan 12:36)
  - g. în Dumnezeu (Ioan 14:1)
2. *en* înseamnă „în” ca și în Ioan 3:15; Mar. 1:15; Fapte 5:14
3. *epi* înseamnă „în” sau „deasupra,” ca în Mat 27:42; Fapte 9:42; 11:17; 16:31; 22:19; Rom. 4:5,24; 9:33; 10:11; I Tim. 1:16; I Pet. 2:6
4. CAZUL DATIV fără PREPOZIȚIE ca în Gal. 3:6; Fapte 18:8; 27:25; I Ioan 3:23; 5:10
5. *hoti*, ce înseamnă „crede faptul că,” oferă conținut cu privire la ce să crezi
  - a. Isus este Sfântul lui Dumnezeu (Ioan 6:69)
  - b. Isus este Eu Sunt (Ioan 8:24)
  - c. Isus este în Tatăl și Tatăl e în Isus (Ioan 10:38)
  - d. Isus este Mesia (Ioan 11:27; 20:31)
  - e. Isus este Fiul lui Dumnezeu (Ioan 11:27; 20:31)
  - f. Isus a fost trimis de Tatăl (Ioan 11:42; 17:8,21)
  - g. Isus este una cu Tatăl (Ioan 14:10-11)
  - h. Isus a venit de la Tatăl (Ioan 16:27,30)
  - i. Isus sa identificat cu numele de legământ „Eu Sunt,” al Tatălui (Ioan 8:24; 13:19)
  - j. El va locui împreună cu El (Rom. 6:8)
  - k. Isus a murit și a înviat (I Tes. 4:14)

„Antipa, martorul Meu” Nu știm absolut nimic despre acest bărbat. Acest titlu oferit lui este același folosit pentru Cristos în 5:1. Termenul „martor” poate însemna „martir” (comparați 11:3; 17:6). Tertulian spunea că Antipa a fost ars într-un taur de bronz, dar aceasta este o tradiție mai târzie.

2:14 „Totuși Am câteva lucruri împotriva ta” Isus a avut afirmații negative pentru șase dintre biserici. Trăirea neprihănită în unele zone nu exclude păcatul în altele!

„fiindcă ai acolo pe unii care se țin de învățătura lui Balaam” Balaam a fost un profet al lui Dumnezeu (comparați Num. 24:2) ademenit să ajute să se compromită poporul Israel (comparați Num. 22-25 și 31:16). El este condamnat atât în VT cât și în NT (comparați Num. 31:16; II Pet. 2:15; Iuda 11).

Este posibil ca numele Balaam în ebraică să fi însemnat „cuceritor de oameni” iar numele de nicolaiți ar fi putut însemna același lucru în greacă (Nicodim din Ioan 3 are de asemenea un înțeles similar). Numele acestea ar identifica aceste două grupări privitor la practicile lor imorale (comparați Izabela, 2:20).

„ce tot ținea să-l învețe pe Balac să pună o piatră de poticnire înaintea fiilor lui Israel” Sugestia lui Balaam către Balac, regele Moabului, a fost aceea de ai implica pe copiii lui Israel în cultul fertil al închinării lui Baal (comparați 25:1-3). A exista o continuă ispită culturală către practici de închinare sexuale în primul secol al păgânismului.

TEMATICĂ SPECIALĂ: ISRAEL (numele)

- I. Înțelesul numelor este incert (BDB 975).
  - A. *El* Persistă
  - B. Lăsați-l pe *El* să persiste (JUSSIVE)
  - C. *El* Menține
  - D. Lăsați-l pe *El* să Lupte
  - E. *El* se Luptă
  - F. Cel ce se luptă cu Dumnezeu (Gen. 32:28)
- II. Utilizări în VT
  - A. Numele lui Iacob (hrăpăreț, BDB 784, comparați 25:26) este schimbat după lupta cu personajul spiritual la râul Iaboc (comparați Gen. 32:22-32; Exod 32:13). Adesea înțelesurile numelor din ebraică sunt jocuri de sunete, nu etimologii (comparați 32:28). Israel devine numele lui (spre exemplu, Gen. 35:10).
  - B. A ajuns să fie folosit ca un nume colectiv pentru toate cele doisprezece triburi dinainte de Exod (spre exemplu, Gen. 32:32; 49:16; Exod 1:7; 4:22; 28:11; Deut. 3:18; 10:6).
  - C. A ajuns să desemneze națiunile formate din cele doisprezece triburi dinainte de exod (comparați Gen. 27:27; Exod 4:22; 5:2) și după exod (comparați Deut. 1:1; 18:6; 33_10).
  - D. După monarhia unită a lui Saul, David, și Solomon triburile s-au împărțit sub Roboam (comparați I Împ. 12).
    1. distincția începe chiar înainte de împărțirea oficială (spre exemplu, II Sam. 3:10; 5:5; 20:1; 24:9; I Împ. 1:35; 4:20)
    2. desemnează triburile din nord până la căderea Samariei în mâinile Asiriei în 722 Î. D. Cr. (comparați II Împ. 17)
  - E. Utilizat pentru Iuda în unele locuri (spre exemplu, Is. 1; Mica 1:15-16).
  - F. După exilul din Asiria și Babilon a devenit numele colectiv pentru toți descendenții a lui Iacob (spre exemplu, Is. 17:7,9; Ier. 2:4; 50:17,19).
  - G. Utilizat de laici, în contrast cu preoții (comparați I Cro. 9:2; Ez. 10:25; Nee. 11:3).

„să mănânce lucruri jertfite idolilor și să comită *acte de imoralitate*” Aceste două păcate implicau practici de închinare păgâne (comparați Num. 25:1-3 și 31:16). Nu doar că erau mese păgâne unde mâncarea era jertfită idolilor (comparați I Cor. 8:1-13), dar adesea imoralitatea sexuală era ceva normal și o practică de închinare așteptată în adunările păgâne. Activitatea sexuală umană a fost considerată ca un mijloc de păstrare a sănătății și fertilități turmelor, culturilor, și societății.

2:15 „De asemenea, ai pe unii care, în același mod, se țin de învățătura nicolaiților” Datorită asemănării învățăturilor lui Balaam, a nicolaiților (comparați 2:6), și a Isabelei (comparați 2:20), toate trei se referă la practici păgâne, idolatre.

Credincioșii nu trebuie să revină, sau să se compromită cu culturile păgân.

2:16 „Prin urmare, pocăiește-te” Vezi nota de la 2:5.

„**altfel voi veni repede la tine, și mă voi război împotriva lor cu sabia gurii Mele**” Acesta este un IMPERATIV AORIST ACTIV. Există un accent continuu cu privire la pocăință (comparați 2:5,16,22; 3:3,19). Venire se poate referi la judecata temporală împotriva bisericii sau la a doua venire a lui Cristos pentru a judeca lumea. Este important că biserica ca întreg a

fost chemată să se pocăiască (comparați 3:20; II Cro. 7:14) datorită păcatelor unora; dacă ei nu se pocăiesc, consecințele vor fi disciplina corporativă! Vezi Tematica Specială: Revenirea Imediată la 1:2.

2:17 „aceluia Îi voi da o parte din mana ascunsă” Mana reprezenta provizia supranaturală a lui Dumnezeu pentru copii lui Israel în timpul perioadei de pribegire în pustie (comparați Exod 16:14-15,31; Ps. 78:17-33, în special v. 24). Au exista câteva teorii propuse pentru interpretarea acestei afirmații criptice:

1. S-ar putea referi la Chivotul Legământului fiind scos din ascunderea de către Ieremia la Muntele Nebo (comparați II Macabei 2:4-8) deoarece conținea un vas cu mană (comparați Exod 16:32-34; Ev. 9:4).
2. S-ar putea referi la hrana noii epoci a neprihăririi (comparați II Baruh 29:8).

Referința exactă este incertă dar era evident o aluzie la noua epocă spirituală inaugurată de Cristos. Unii chiar au presupus că datorită lui Ioan 6:31-35, mana ascunsă se referă la Cristos Însuși. Acesta este un exemplu bun al dificultății de interpretare a detaliilor specifice din această carte pe care contemporanii ei au înțeles-o, dar referința exactă de atunci s-a pierdut.

„și Îi voi da o piatră albă” Această piatră, numită *Tessera*, avea multe utilizări în Orientul Mijlociu timpuriu.

1. putea fi folosită ca un bilet la un banchet special
2. putea fi folosită să voteze pentru achitarea de către un juriu
3. putea fi folosită ca un simbol al victoriei unui atlet
4. putea fi folosită pentru a arăta libertatea unui sclav

În acest context, #1 pare cea mai bună posibilitate, referindu-se la banchetul Mesianic (o temă comună în literatura apocaliptică evreiască).

„și un nume nou scris pe piatră, un nume pe care nimeni altul nu-l cunoaște decât cel care-l primește.” Acest nume nou pare a fi un simbol al noii epoci sau un titlu al lui Mesia (comparați Is. 56:5; 62:2; 65:15; vezi Tematica Specială: Mesia la 1:1). Acest nume nou este menționat adesea în cartea Apocalipsa (comparați 3:12; 14:1; 19:12,13,16; 22:4).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 2:18-29

¹⁸„Și îngerului bisericii din Tiatră scrie-i: Fiul lui Dumnezeu, ce are ochii ca flacăra de foc, și picioarele ca bronzul lustruit, spune acestea: ¹⁹Cunosc faptele tale, dragostea și credința și slujirea și perseverența ta, și că faptele tale de curând sunt mai mari decât cele de la început. ²⁰Dar am aceasta împotriva ta, că o tolerezi pe acea femeie Izabela, ce se cheamă pe sine o prorociță, ce îi învață și îi duce în rătăcire pe slujitorii Mei așa încât ei comit acte de imoralitate și mănâncă din lucrurile jertfite idolilor. ²¹I-am dat timp să se pocăiască, și nu vrea să se pocăiască de imoralitatea ei. ²²Iată, o voi arunca pe un pat de boală, iar pe cei ce comit adulter cu ea, într-un mare necaz, dacă nu se pocăiesc de faptele ei. ²³Și îi voi omorî copiii cu ciumă, și toate bisericile vor ști că Eu sunt Cel ce cercetează mințile și inimile; și vă voi da fiecăruia conform faptelor voastre. ²⁴Dar vă spun vouă, celor rămași în Tiatră, ce nu ține-ți această învățătură, ce nu cunoașteți lucrurile adânci ale Satanei, cum le numesc ei – Nu pun nici o altă povară pe voi. ²⁵Totuși ceea ce aveți, ține-ți strâns până vin Eu. ²⁶Celui ce biruiește, și celui ce păstrează faptele Mele până la sfârșit, aceluia îi voi da autoritate peste națiuni; ²⁷și el le va cârmui cu un toiag de fier, după cum vasele olarului sunt zdrobite în bucăți, așa cum și Eu am primit autoritate de la Tatăl Meu; ²⁸și îi voi da lucefărul de dimineață. ²⁹Cel ce are ureche, să audă ce spune Duhul bisericilor.”

2:18 „Fiul lui Dumnezeu” Era foarte comun să te referi la Isus ca „Fiu.” Cel mai comun titlu folosind această metaforă a fost „Fiul omului,” care a fost titlul ales de Isus. Celălalt termen a fost „Fiul lui Dumnezeu” ce era o denumire comună pentru

Isus în scrierile lui Ioan (comparați Ioan 1:34,49; 5:25; 9:35; 10:36; 11:4,47; 19:7; 20:31; I Ioan 3:8; 4:15; 5:5,10,12,13,20). A treia utilizare a termenului „fiu” este găsită în epistola către Evrei (comparați 1:2; 3:6; 5:8; 7:28) unde Isus este contrastat cu un slujitor (adică, Moise, profeții). El este un membru deplin al familiei împreună cu Tatăl.

TEMATICĂ SPECIALĂ: FIUL LUI DUMNEZEU

Acesta reprezintă unul din titlurile majore ale lui Isus din NT. Cu siguranță are conotații divine. Acesta includea Isus ca „Fiul” sau „Fiul Meu” și Dumnezeu adresat cu „Tată.” Apare în NT de peste 124 de ori. Chiar și auto-denumirea lui Isus ca „Fiul Omului” are o conotație divină din Dan. 7:13-14.

În VT denumirea de „fiu” s-ar putea referi la patru grupe specifice.

1. îngeri (de obicei PLURALUL, comparați Gen. 6:2; Iov 1:6; 2:1)
2. Împăratul Israelului (comparați II Sam. 7:14; Ps. 2:7; 89:26-27)
3. națiunea Israelului ca întreg (comparați Exod 4:22-23; Deut. 14:1; Os. 11:1; Mal. 2:19).
4. judecătorii Izraeliți (comparați Ps. 82:6)

Reprezintă a doua utilizare legată de Isus. În acest fel „fiul lui David” și „fiul lui Dumnezeu” sunt legate de II Sam. 7; Ps. 2 și 89- În VT „fiul lui Dumnezeu” nu este folosit niciodată cu specificație la Mesia, cu excepția împăratului escatologic ca una din „funcțiile unse” ale Israelului. Totuși, în sururile de la Marea Moartă titlul cu implicații Mesianice este comun (vezi referințe specifice în *Dictionary of Jesus and the Gospel*, p. 770). De asemenea „Fiul lui Dumnezeu” este un titlu Mesianic în două lucrări inter-biblice apocaliptice (comparați II Ezdra 7:28; 13:32,37,52; 14:9 și I Enoh 105:2).

Fundalul Nou Testamentar ca o referință la Isus este cel mai bine rezumată prin câteva categorii

1. Pre-existența Sa (comparați Ioan 1:1-18)
2. Nașterea Sa unică (din virgină) (comparați Mat. 1:23; Luca 1:31-35)
3. Botezul Său (comparați Mat. 3:17; Mar. 1:11; Lu. 3:22. Vocea lui Dumnezeu din cer unește regele măreț din Ps 2 cu slujitorul care suferă din Is. 53.).
4. Ispirile Lui satanice (comparați Mat. 4:1-11; Mar. 1:12,13; Luca 4:1-13. El e ispitit să se îndoiască de statutul de fiu sau cel puțin să îndeplinească scopului Său prin diferite alte mijloace decât crucea).
5. Confirmările Sale prin mărturisitori inacceptabili
  - a. demoni (comparați Mar. 1:23-25; Luca 4:31-37,41; Mar. 3:11-12; 5:7)
  - b. necredincioși (comparați Mat. 27:43; Mar. 14:61; Ioan 19:7)
6. Confirmările Sale prin discipoli Lui
  - a. Mat. 14:33; 16:16
  - b. Ioan 1:34,49; 6:69; 11:27
7. Confirmările proprii
  - a. Mat. 11:25-27
  - b. Ioan 10:36
8. Utilizarea de către El a metaforei familiale a lui Dumnezeu ca Tată
  - a. Utilizarea cuvântului „abba” pentru Dumnezeu
    - (1). Mar. 14:36
    - (2). 2)Rom. 8:15
    - (3). Gal. 4:6
  - b. Utilizarea periodică al termenului Tată (*patēr*) pentru a descrie relația Sa cu divinul

În rezumat, titlul „Fiu de Dumnezeu” avea un înțeles teologic mare pentru cei ce cunoșteau VT și promisiunile li categoriile lui, dar scriitorii Noului Testament erau neliniștiți cu privire la utilizarea termenului între neamuri datorită contextului lor păgân de „zeități” care i-au femei capabile să producă urmași, „titani” sau „giganți,” ca rezultat.

„**ce are ochii ca flacăra de foc, și picioarele ca bronzul lustruit**” Acesta era un alt titlu pentru Isus luat din 1:14,15. Este o aluzie la Dan. 10:6 arătând originea divină a lui Isus. Este posibil ca să fi folosit în conexiune cu Tiatria deoarece acest oraș era renumit pentru îmbrăcămintea în bronz.

2:19 Acest verset este recunoașterea lui Isus în ce privește misiunea credincioșilor din Tiatria. Ei erau activi în lucrarea împărăției și începeau să fie și mai activi. Această afirmație, totuși, nu scuza erezia din v. 20.

2:20 „Dar am aceasta împotriva ta, că o tolerezi pe acea femeie Izabela, ce se cheamă pe sine o prorociță” Acest verset este o aluzie la Izabela din I Împ. 16:31-33; II Împ. 9:21-22. Alexandrinus (MSS A) adaugă „a ta” înainte de Izabela, ce implică faptul că ea ar fi fost soția pastorului din această biserică sau un lider activ în biserică. Dar acestea sunt speculații.

Învățăturile ei (comparați v. 20c) erau similare cu cele ale lui Balaam în v. 14b și ale nicolaïților în v. 15.

Izabela nu a fost respinsă pentru că era o femeie prorociță. Există multe exemple biblice ale unor femei evlavioase lidere.

1. Maria, Exod 15:20
2. Debora, Jud. 4:4
3. Hulda, II Împ. 22:14
4. Ana, Lu. 2:36
5. Ficele lui Filip, Fapte 21:9
6. Fibia, Rom. 16:1

TEMATICĂ SPECIALĂ: FEMEI ÎN BIBLIE

I. VECHIUL TESTAMENT

A. Din punct de vedere cultural femeile erau considerate proprietăți

1. sunt incluse în lista de proprietăți (Exod 20:17)
2. tratament pentru femeile sclave (Exod 21:7-11)
3. jurămintele femeilor erau anulate de responsabilitatea socială a bărbaților (Num. 30)
4. femei ca pradă de război (Deut. 20:10-14; 21:10-14)

B. Practic exista o reciprocitate

1. bărbații și femeile create după chipul lui Dumnezeu (Gen. 1:26-27)
2. onorează pe tata și pe mama ta (Exod 20:12 [Deut. 5:16])
3. stimează-i pe tatăl și pe mama ta (Lev. 19:3; 20:9)
4. bărbații și femeile puteau fi nazarineni (Num. 6:1-2)
5. ficele aveau drept de moștenire (Num. 27:10-12)
6. parte din poporul de legământ al lui Dumnezeu (Deut. 29:10-12)
7. ascultă de învățătura tatălui și a mamei (Prov. 1:8; 6:20)
8. fii și ficele lui Heman (familia levită) conduceau muzica în Templu (I Cro. 25:5-6)
9. fii și ficele vor profeti în noua epocă (Ioel 2:28-29)

C. Femeile erau în rolul de conducere

1. sora lui Moise, Maria, numită o prorociță)Exod 15:20-21 de asemenea observați Mica 6:4)

2. femei înzestrate cu daruri de la Dumnezeu pentru a țese materiale pentru Tabernacol (Exod 35:25-26)
3. Debora, o femeie căsătorită, numită prorociță (comparați Jud. 4:4), a condus toate triburile (Jud. 4:4-5; 5:7)
4. Hulda a fost o prorociță pe care a chemat-o împăratul Iosia ca să citească și să interpreteze noua „carte a legii” găsită (II Împ. 22:14; II Cro. 34:22:27)
5. Regina Estera, o femeie evlavioasă, a salvat evrei în Persia.

II. NOUL TESTAMENT

A. Femeile atât din cultura iudaică cât și din lumea greco-romană erau cetățeni de mâna a doua cu puține drepturi sau privilegii (cu excepție a fost Macedonia)

B. Femei în roluri de lider

1. Elisabeta și Maria, femei evlavioase disponibile lui Dumnezeu (Lu. 12)
2. Ana, o prorociță slujind la Templu (Lu. 2:36)
3. Lidia, credincioasă și lider a uni biserici din casă (Fapte 16:14,40)
4. Cele patru fiice virgine ale lui Filip au fost prorocițe (Fapte 21:8-9)
5. Fibia, diaconiță în biserica din Cenchreea (Rom. 16:1)
6. Priscilla, lucrător-coleg și învățător al lui Apolo (Fapte 18:26; Rom. 16:3)
7. Maria, Trifosa, Persida, Iulia, sora lui Nereu, câteva femei lucrătoare alături de Pavel (Rom. 16:6-16)
8. Iunia (KJV), posibil o femeie apostol (Rom. 16:7)
9. Evodia și Sintichia, co-lucrători cu Pavel (Fili. 4:2-3)

III. Cum echilibrează un credincios modern exemplele biblice divergente?

A. Cum determină cineva adevărurile istorice și culturale, ce se aplică doar contextului original, de adevărurile eterne valabile tuturor bisericilor, tuturor credincioșilor din toate timpurile?

1. Trebuie să avem în vedere intenția originală a autorului inspirat foarte în serios. Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu și singura sursă pentru credință și practică
2. Trebuie să ne ocupăm de textele istorice-condiționate evidente.
  - a. cultul (adică, ritualul sau liturgia) Israelului (comparați Fapte 15; Gal. 3)
  - b. Iudaismul din primul secol
  - c. afirmațiile evident istorice-condiționate ale lui Pavel din I Corinteni
    - (1). sistemul legal al Romei păgâne (I Cor. 6)
    - (2). să rămâi un sclav (I Cor. 7:20-24)
    - (3). celibatul (I Cor. 7:1-35)
    - (4). virginității (I Cor. 7:36-38)
    - (5). mâncarea jertfită idolilor (I Cor. 8; 10:23-33)
    - (6). acțiuni nevrednice la masa Domnului (I Cor. 11)
3. Dumnezeu sa revelat deplin și clar unei culturi particulare, unei anumite zile. Trebuie să luăm în serios revelația, dar nu toate aspectele adaptate ale istoriei. Cuvântul lui Dumnezeu a fost scris în cuvinte umane, adresate unei culturi particulare la o anumită vreme.

B. Interpretarea biblică trebuie să caute intenția originală a autorului. Ce spunea vremurilor sale? Aceasta este fundamental și crucial pentru o interpretare adecvată. Dar când trebuie acestea aplicate în zilele noastre? Acum, aici se ridică o problemă cu femeile în conducere (adevărata problemă de interpretare poate defini termenul. Au fost mai

mulți slujitori decât păstori văzuți ca lideri? Au fost diaconii sau profeții văzuți ca lideri?) Este foarte clar că Pavel, în I Cor. 14:34-35 și I Tim. 2:9-15, afirmă că femeile nu ar trebui să preia conducerea într-o închinare publică! Dar cum aplic acest verset astăzi? Nu vreau ca acea cultură a lui Pavel sau cultura mea să reducă la tăcere Cuvântul și voia lui Dumnezeu. Este posibil ca zilele lui Pavel să fi fost prea limitate, dar de asemenea este posibil ca zilele mele să fie prea deschise. Mă simt atât de inconfortabil să spun că acele cuvinte și învățături ale lui Pavel sunt adevăruri din secolul întâi, condiționate și situaționale. Cine sunt eu să las ca mintea mea sau cultura mea să nege un autor inspirat?!

Totuși, ce să fac când există exemple biblice ale unor femei lideri (chiar în scrierile lui Pavel, comparați Rom. 16)? Un bun exemplu al acestui lucru este în discuția lui Pavel legată de închinarea publică în I Cor. 11-14. În 11:5 pare a permite femeilor să predice și să se roage în închinarea publică cu capul acoperit, totuși în 14:34-35 el cere ca femeile să rămână în tăcere! Pe atunci erau diaconice (comparați Rom. 16:1) și prorocițe (comparați Fapte 21:9). Această divergență îmi oferă libertatea să identific comentariile lui Pavel (legate de restricțiile pentru femei) ca fiind limitate la primul secol din Corint și Efes. În ambele biserici au existat probleme cu unele femei care își exercitau noua lor libertate (comparați Bruce Winter, *After Paul Left Corinth*), ce ar fi putut cauza dificultăți pentru biserică să-și atingă societatea pentru Cristos. Această libertate trebuia să fie limitată pentru ca Evanghelia să fie mult mai eficace.

Zilele mele sunt exact opuse vremurilor lui Pavel. În zilele mele Evanghelia poate fi limitată dacă femeilor antrenate și care se pronunță nu li se permite să împărtășească Evanghelia, nu sunt lăsate să conducă! Care este scopul ultim al închinării publice? Nu este evanghelizarea și ucenicia? Poate fi Dumnezeu onorat și încântat de femeile lider? Biblia ca întreg este de părere că „da”!

Vreau să cedez lui Pavel; teologia mea este în primul rând Paulină. Nu vreau să fiu prea influențat sau manipulat de feminismul modern! Totuși, cred că biserica a fost înceată în a răspunde împotriva unor adevăruri biblice evidente, cum ar fi sclavia, rasismul, bigotismul, și sexismul. De asemenea a fost înceată în a răspunde adecvat abuzului femeii în lumea modernă. Dumnezeu în Cristos a eliberat sclavii și femeile. Nu îndrăznesc să permit un text cultural să încătușeze.

Un ultim punct: ca interpret știu că biserica din Corint era foarte perturbată. Darurile carismatice erau prețuite și etalate. Femeile de asemenea poate au fost prinse în așa ceva. Cred că biserica din Efes începea să fie afectată de învățătorii falși care profitau pe seama femeilor și le foloseau ca vorbitori surogat în bisericile de casă din Efes.

C. Sugestii pentru lecturi suplimentare

How to Read the Bible For All Its Worth de Gordon Fee și Doug Stuart (pp. 61-77)

Gospel and Spirit: Issues in New Testament Hermeneutic de Gordon Fee

Hard Sayings of the Bible de Walter C. Kaiser, Peter H. Davids, F. F. Bruce, și Manfred T. Branch (pp. 613-616; 665-667)

2:21 Mila și răbdarea lui Dumnezeu l la fel și dreptatea Lui sunt evidente în vv. 21-23 (comparați Rom. 2:5).

2:22 „o voi arunca pe un pat de boală” Această afirmație este plină de sarcasm legat de patul ei plin de adulter (învățături cu privire la imoralitate)

„mare necaz” Vezi Tematica Specială: Necazul la 2:9 și primul mare timp de sfârșit la 7:14.

„dacă nu se pocăiesc de faptele ei” Aceasta este o afirmație CONDIȚIONATĂ, ce se referă la acțiunile viitoare potențiale având în ea un element de urgență.

2:23 „Și îi voi omorî copiii” Aici nu se referă la copii în sens literal, ci la adepții ei (comparați 2:22; II Ioan v. 1).

„și toate bisericile vor ști!” Această afirmație arată că cele șapte biserici urmau să fie citite iar adevărul aplicat de toate bisericile, de atunci și de acum. Pentru „biserică” vezi Tematică Specială la 1:4.

„Eu sunt Cel ce cercetează mințile și inimile” Biblia declară că Dumnezeu cunoaște motivațiile și gândurile tuturor oamenilor (comparați Ps. 7:9; 26:2; 39:1; Pro. 24:12; Ier. 11:20; 17:10; Lu. 16:15; Fapte 1:24; Ev. 4:12-13; 8:27).

TEMATICĂ SPECIALĂ: INIMA

Termenul din greacă *kardia* este folosit în Septuaginta și în NT pentru a reflecta termenul ebraic *leb* (BDB 523). E folosit în câteva moduri (comparați Bauer, Arndt, Gingrich și Danker, *A Greek-English Lexicon*, 403-404).

1. centrul vieții fizice, o metaforă pentru o persoană (comparați Fapte 14:17; II Cor. 3:2-3; Iac. 5:5)
2. centrul vieții spirituale (adică, morale)
  - a. Dumnezeu cunoaște inima (comparați Lu. 16:15; Rom. 27; I Cor. 14:25; I Tes. 2:4; Apo. 2:23)
  - b. utilizat pentru viața spirituală a umanității (comparați Mat. 15:18-19; 18:35; Rom. 6:17; I Tim. 1:5; II Tim. 2:22; I Pet. 1:22)
3. centrul de viață al gândurilor (adică, intelect, comparați Mat. 13:15; 24:48; Fapte 7:23; 16:14; 28:27; Rom. 1:21; 10:6; 16:18; II Cor. 4:6; Ef. 1:18; 4:18; Iac. 1:26; II Pet. 1:19; Apo. 18:7; inima este sinonimă cu mintea în II Cor. 3:14-15 și Filip. 4:7)
4. centrul voinței (adică, intențiilor, comparați Fapte 5:4; 11:23; I Cor. 4:5; 7:37; II Cor. 9:7)
5. centrul emoțiilor /comparați Mat. 5:28; Fapte 2:26,37; 7:54; 21:13; Rom. 1:24; II Cor. 2:4; 7:3; Ef. 6:22; Filip. 1:7)
6. locul special al activității Duhului (comparați Rom. 5:5; II Cor. 1:22; Gal. 4:6 [adică, Cristos în inima noastră, Ef. 3:17])
7. Inima este o modalitate metaforică pentru a se referi la întreaga persoană (comparați Mat. 22:37; citând Deut. 6:5). Gândurile, motivațiile, și acțiunile atribuite inimii revelează tipul de individ. VT are câteva utilizări izbitoare ale acestui termen
  - a. Gen. 6:6, 8:21, „Dumnezeu a fost îndurerat în inima Sa,” de asemenea observați Osea 11:8-9
  - b. Deut. 4:29; 6:5, „din toată inima ta și cu tot sufletul tău”
  - c. Deut. 10:16, „o inimă necircumcisă” și Rom. 2:29
  - d. Eze. 18:31-32, „o inimă nouă”
  - e. Eze. 36:26, „o inimă nouă” versus „o inimă de piatră”

„și vă voi da fiecăruia conform faptelor voastre” Acest adevăr spiritual este prezent foarte clar în Gal. 6:7. Noi secerăm ceea ce semănăm. Acest principiu nu implică salvarea prin efortul uman (comparați Ef. 2:8-9), dar cei care l-au întâlnit pe Dumnezeu în Cristos vor trăi vieți evlavioase, iubitoare și pline de slujire (comparați 3:12; Mat. 25:1-46; Ef. 2:10).

Acest este un principiu spiritual. Dumnezeu este etico-moral la fel și creația Sa. Oamenii se zdrobesc sub standardul lui Dumnezeu. Noi secerăm ceea ce semănăm. Acest lucru este real pentru credincioși (dar nu afectează mântuirea) și pentru necredincioși (comparați Iov 34:11; Ps. 28:4; 62:12; Pr. 24:12; Ecl. 12:14; Ier. 17:10; 32:19; Mat. 16:27; 25:31-46; Rom. 2:6; 14:12; I Cor. 3:8; II Cor. 5:10; Gal. 6:7-10; I Tim. 4:14; I Pet. 1:17; Apo. 2:23; 20:12; 22:12).

2:24 „lucrurile adânci ale Satanei” Există câteva terorii legate de această afirmație. S-ar putea referi

1. la o frază a Isabellei și adepților ei
2. la accentul pe cunoștință al învățătorilor falși gnostici
3. la ritualurile de inițiere ale religiilor misterioase din Imperiul Roman
4. într-un mod antitetic, la „lucrurile adânci ale lui Dumnezeu” (comparați Rom. 11:33; I Cor. 2:10; Ef. 3:18)

„Nu pun nici o altă povară pe voi” Aceasta este o afirmație a credincioșilor autentici din orașul Tiatiria. Ei aveau o credință activă agresivă (comparați v. 19).

2:25 „ține-ți strâns până vin Eu” Urmașii lui Cristos trebuie să persevereze (comparați v. 20) în mijlocul persecuției, ereziilor și a apatiei. Aceasta este o poruncă (AORIST ACTIV IMPERATIV). Isus este pe drum, El vine în curând (comparați 2:16; 22:7,20). Aceasta este speranța și mângâierea fiecare generații de credincioși.

2:26-27 Aceste afirmații sunt o aluzie la Ps. 2:8-9, posibil adăugate și Is. 30:14 și Ier. 19:11. Isus este împăratul Mesianic. Împărăția Lui vine într-o putere și o desăvârșire mondială. Când o să Îl vadă urmașii Lui tot ce a fost s-a meritat!

2:26 „națiuni” Utilizarea acestui termen din VT presupune că se referă la cei din afara legământului lui YAHWE (excepția este 7:9). Devine o modalitate de a se referi la oamenii neevlavioși și răi (comparați 2:26; 5:9; 10:11; 11:2,9,18; 12:5; 13:7; 14:6,8; 16:19; 17:15; 18:3,23; 19:15; 20:8).

2:27 „și Eu am primit autoritate de la Tatăl Meu” Lui Isus deja i-a fost dată toată autoritatea (comparați Ps. 2, Mat. 28:18; Filip. 2:9-11). Împărăția lui Isus a fost prezentă, dar nu desăvârșită.

Citatul din VT în versetul 27 este din Ps. 2:8 care în mod inițial se referă la Mesia (comparați 12:5; 19:15). Dar aici este folosit pentru credincioșii care își pun încrederea în Isus Cristos. Ei domnesc împreună cu El. Vezi Tematica Specială la 5:10.

2:28 „și îi voi da lucefărul de dimineață” Există câteva interpretări posibile ale acestei afirmații:

1. se referă la o metaforă pentru Cristos (comparați Apo. 22:16)
2. se referă la o cunoaștere și o comuniune intimă cu Cristos (comparați II Pet. 1:19)
3. se referă la înviere (comparați Dan. 12:3)
4. se referă la Mesia cel militar menționat în Num. 24:17
5. se referă la bucuria poporului lui Dumnezeu (comparați Iov 28:7)
6. se referă la o expresie folosită pentru Satan în Is. 14:12, dar acum folosită pentru Cristos.

2:29 Vezi nota de la 2:7.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 3:1-6

¹Îngerului bisericii din Sardis scrie-i: „Cel ce are cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu și cele șapte stele, spune acestea: Cunoșc faptele tale, și că ai un nume ce spune că trăiești, dar ești mort. ²Trezește-te, și întărește lucrurile care mai rămân, care erau pe cale să moară; căci nu am găsit faptele tale complete în ochii Dumnezeului Meu. ³Așa că amintește-ți ce ai primit și ce ai auzit; și păstrează-le, și pocăiește-te. De aceea dacă nu te trezești, voi veni ca un hoț, și nu vei ști la ce oră voi veni la tine. ⁴Dar ai câțiva oameni în Sardis care nu și-au spurcat hainele; și ei vor umbla împreună cu Mine în alb, pentru că sunt vrednici. ⁵Cel ce va birui va fi îmbrăcat în veșminte albe; și nu îi voi șterge numele din cartea vieții, ci îi voi mărturisi numele înaintea Tatălui Meu și înaintea îngerilor Lui. ⁶Cel ce are ureche, să audă ce spune Duhul bisericilor.”

3:1 „biserica” Vezi Tematica Specială la 1:4

„Cel ce are cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu și cele șapte stele” Această afirmație este o altă aluzie la Cristosul glorificat (comparați 1:4,16,20). Cele șapte stele se referă la bisericile și liderii lor din 1:20; cele șapte Duhuri ar putea fi o metaforă înrudită deoarece în 4:5 ele sunt legate de cele șapte sfeșnice, menționate în 1:20 ca referindu-se la biserici. Aceste șapte Duhuri ale lui Dumnezeu sunt de asemenea menționate în 5:6 ca parte a descrierii mielului. Vezi Tematica Specială: Cele Șapte Duhuri la 1:4.

„Cunoșc faptele tale” Isus a fost conștient de tăria și slăbiciunile bisericilor Sale (comparați 2:2,19; 3:1,8,15).

NASB, NKJV „că ai un nume ce spune că trăiești”

NRSV „ai un nume că ești în viață”

TEV „ai o reputație că ești în viață”

NJB „cum ai reputație că ești în viață”

Aceasta a fost o revelație devastatoare. Ei credeau că sunt în ordine cu Dumnezeu, că Îi aduc plăcere din punct de vedere spiritual (comparați Is. 29:13; Rom. 2:19-20; Col. 2:16:23; II Tim. 3:5), când de fapt nu-I aduceau!

3:2

NASB, NRSV, TEV, NJB „Trezește-te”

NKJV „Fii vigilent”

Această expresie este un IMPERATIV (cu PARTICIPIU PREZENT ACTIV) LA PREZENT, literal „fi în mod continuu vigilent.” Reprezintă primul din cele cinci IMPERATIVE LA PREZENT găsite în versetele 2 și 3. Isus poruncește bisericii Sale să continue să fie atentă!

NASB, NKJV „întărește lucrurile care mai rămân”

NRSV „întărește ce a mai rămas”

TEV „întărește ceea ce mai ai”

NJB „pune niște hotărâre în puțina vigoare ce ți-a mai rămas”

Acesta este un imperativ aorist activ. Ei trebuie să acționeze acum și să continue să acționeze să persevereze cu ceea ce a mai rămas din credința lor pe moarte.

„căci nu am găsit faptele tale complete în ochii Dumnezeului Meu.” Primul VERB este un INDICATIV ACTIV PERFECT. Probabil că arătau spirituali (Is. 29:13), dar erau ca poporul religios menționat în Mat. 7:21-23 și Col. 2:16-23.

Termenul „complet” este un PARTICIPIU PASIV PERFECT ce înseamnă „matur, perfect, echipat pentru sarcinile alocate.” Ei nu I-au permis lui Dumnezeu să perfecționeze ceea ce credința a început (comparați Filip. 1:6).

3:3 „amintește-ți ce ai primit și ce ai auzit” Această afirmație este un IMPERATIV PREZENT ACTIV urmat de un INDICATIV PERFECT ACTIV și un INDICATIV AORIST ACTIV. Aceasta se relaționează cu evanghelia pe care au auzit-o și pe care continuă să o primească. Creștinismul nu este doar o decizie, ci o relație ca stil de viață. Implică a crede un mesaj și primirea unei persoane, din care rezultă o viață schimbată, și o viață în schimbare dominată de pocăință (IMPERATIV AORIST ACTIV, v. 3b) și ascultare (IMPERATIV PREZENT ACTIV, v. 3b).

„păstrează-le” Această expresie este un IMPERATIV PREZENT ACTIV ce implică o poruncă continuă.

„pocăiește-te” Această expresie este un IMPERATIV AORIST ACTIV ce implică o pocăință completă. Vezi nota de la 2:5.

„De aceea dacă nu te trezești” Aceasta este o PROPOZIȚIE CONDIȚIONATĂ ca și în 2:22. Acțiunea este latentă, condiționată, dar nu sigură, față de porunca lui Isus.

„voi veni ca un hoț” Această expresie este folosită deseori cu referire la reîntoarcerea lui Cristos (comparați Mat. 24:43-44; Lu. 12:39-40; I Tes. 5:2,4; II Pet. 3:10; Apo. 16:15). Totuși, în acest context pare a se referi la o judecată temporală asupra acestei biserici.

3:4 „câțiva oameni în Sardis care nu și-au spurcat hainele” Îmbrăcarea și dezbrăcarea unei haine era folosită ca o metaforă a vieții creștine (comparați 4:22,24,25,31; Col. 3:8,10,12,14; Ev. 12:1; Iac. 1:21; I Pet. 2:1). Unii credincioși s-au compromis cu cultura păgână.

„ei vor umbla împreună cu Mine în alb” Îmbrăcămintea albă este folosită ca un simbol al purității sau victoriei în vv. 4,5,18; 6:11; 7:9,13-14; 19:14. Termenul „umblă” este adesea folosit ca o metaforă a vieții de credință (comparați 3:5; 21:24; Ioan 1:6,7; 2:6,11; III Ioan 3-4).

3:5 „Cel ce va birui” Patru lucruri îi vor fi date celui ce va birui.

1. vor umbla împreună cu Mesia, v. 4
2. vor fi îmbrăcați în alb
3. numele lor nu vor fi șterse niciodată din cartea vieții
4. Mesia îi va recunoaște ca ai Lui în prezența Tatălui Său și a îngerilor Lui.

Vezi Tematica Specială despre Perseverență la 2:2.

„Nu îi voi șterge numele din cartea vieții” Această afirmație este o DUBLĂ NEGAȚIE puternică. Când mureau cetățenii, numele lor erau șterse din lista orașului lor dar Dumnezeu nu-i va șterge niciodată pe credincioși de pe listele Lui.

Expresia metaforică „cartea vieții” este găsită de asemenea în Apo. 20:12-15, unde sunt menționate două cărți

1. cartea vieții care constă în numele poporului lui Dumnezeu (comparați Exod 32:32-33; Ps. 69:28; Is. 4:3; Dan. 12:1; Lu. 10:20; Filip. 4:3; Ev. 12:23; Apo. 13:8; 17:8; 20:12,15; 21:27)
2. cartea faptelor sau amintirilor ce înregistrează atât faptele celor nelegiuți cât și ale celor neprihăniți (comparați Ps. 56:8; 139:16; Is. 65:6; mal. 3:16)

Pentru „carte” vezi nota de la 5:1.

„îi voi mărturisi numele înaintea Tatălui Meu și înaintea îngerilor Lui” După cum credincioșii îl mărturisesc pe Cristos („cheamă numele Lui,” comparați Rom. 10:9-13), la fel Cristos îi mărturisește înaintea Tatălui (comparați Mat. 10:32; Lu. 12:8).

„Mărturisire” este termenul grecesc *exomologeō*. A fost folosit în aceste propoziții:

1. pentru a mărturisi public păcatele înaintea lui Dumnezeu și în prezența altora (comparați Mat. 3:6; Mar. 1:5; Fapte 19:18; Iac. 5:16)
2. pentru a mărturisi public credința în Cristos (comparați Filip. 2:1; și posibil Rom. 14:11)
3. . pentru a-L lăuda public pe Dumnezeu (comparați Mat. 11:25; Lu. 10:21; Rom. 14:11 {Is. 45:23}; 15:9 [Ps. 18:49])

Termenul similar *homologeō* a fost folosit în moduri similare:

1. pentru a recunoaște păcatul (comparați I Ioan 1:9)
2. pentru a recunoaște credința în Cristos (comparați Mat. 10:32; Lu. 10:32; Ioan 9:22 [negativ, Ioan 1:20; 12:42])
3. pentru a afirma credința în ceva (comparați Fapte 23:8; 24:14; ev. 11:13)

TEMATICĂ SPECIALĂ: MĂRTURISIREA

A. Există două forme ale rădăcinii grecești pentru mărturisire sau confesiune, *homologeō* și *exomologe*. Termenul compus derivă din *homo*, același; *legō*, a vorbi; și *ex*, afară din. Înțelesul de bază este de a spune același lucru, a fi de acord. Adăugarea lui *ex* era pentru ideea unor declarații publice.

B. Traducerea în engleză a acestui grup de cuvinte este

1. laudă
2. a conveni
3. a declara (comparați Mat. 7:23)
4. a proclama
5. a mărturisi (comparați Ev. 4:14; 10:23)

C. Acest grup de cuvinte avea două utilizări opuse:

1. a lăuda pe (Dumnezeu)
2. să recunoști păcatul

Acestea s-ar fi putut dezvolta din presimțirile umanității legate de sfințenia lui Dumnezeu și a propriei păcătoșenii. A

recunoaște un adevăr înseamnă a recunoaște ambele.

D. Utilizarea grupului de cuvine în NT

1. pentru a promite (comparați Mat. 14:7; Fapte 7:17)
2. pentru a fi de acord sau a consimți la ceva (comparați Ioan 1:20; Lu. 22:6; Fapte 24:14; Ev. 11:13)
3. pentru a lăuda (comparați Mat. 11:25; Lu. 10:21; Rom. 14:11; 15:9; Ev. 13:15)
4. a fi de acord pentru
  - a. persoană (comparați Mat. 10:32; Lu. 12:8; Ioan 9:22; 12:42; Rom. 10:9; Filip. 2:11; I Ioan 2:23; Apo. 3:5)
  - b. un adevăr (comparați Fapte 23:8; I Ioan 4:2)
5. pentru a face o declarație publică de (punctul de vedere juridic dezvoltat în afirmație religioasă, comparați Fapte 24:14; I Tim. 6:13)
  - a. fără a admite vinovăție (comparați I Tim. 6:12; Ev. 10:23)
  - b. cu admiterea vinovăției (comparați Mat. 3:6; Fapte 19:18; Ev. 4:14; Iac. 5:16; I Ioan 1:9)

3:6 vezi nota la 2:7.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 3:7-13

⁷”Și îngerului bisericii din Filadelfia scrie-i: Cel ce e sfânt, ce e adevărat, ce are cheia lui David, ce deschide și nimeni nu va închide, și Cel ce închide și nimeni nu deschide, spune acestea: ⁸Cunosc faptele tale. Iată, Am pus înaintea ta o ușă deschisă pe care nimeni nu o poate închide, deoarece ai puțină putere, și ai ținut cuvântul Meu, și nu Mi-ai negat numele. ⁹Iată, îi voi determina pe cei din sinagoga Satanei, care zic că sunt evrei și nu sunt, ci mint – Îi voi face să vină și să se plece la picioarele tale, și Îi voi face să cunoască că Te-am iubit. ¹⁰Pentru că ai ținut cuvântul perseverenței Mele, de asemenea și Eu te voi ține de ora testării, acea oră ce este pe cale să vină peste întreaga lume, ca să testeze pe cei ce locuiesc pe pământ. ¹¹Eu vin repede: ține strâns ceea ce ai, astfel încât nimeni să nu-ți i-a cununa. ¹²Pe cel ce va birui, Îl voi face un stâlp în templul Dumnezeului Meu, și nu va mai ieși afară din el; și voi scrie pe el numele Dumnezeului Meu, și numele orașului Dumnezeului Meu, noul Ierusalim, ce se coboară din cer de la Dumnezeu Meu, și noul Meu nume. ¹³Cel ce are ureche, să audă ce spune Duhul bisericilor.”

3:7 „Cel ce e sfânt, ce e adevărat” Versetul 7 este o serie de patru clauze descriptive ce Îl descriu pe Isus cu titlurile pentru YAHWE. Cuvântul „sfânt” era folosit de peste 30 de ori în Isaia pentru a-L descrie pe YAHWE. Ioan de obicei înlocuiește termenul „neprihănit” (comparați 15:3; 16:7; 19:2). Cuvântul „adevărat” era adesea folosit pentru YAHWE (comparați Is. 65:16; Ier. 10:10; I Ioan 5:20; Apo. 15:3; 16:7; 19:2). Primele două cuvinte, „sfânt” și „adevărat,” sunt folosite din nou pentru Dumnezeu în Apo. 6:10. Termenul „adevărat” în greacă înseamnă „adevărat împotriva falsului,” dar în ebraică înseamnă „credincios sau demn de crezare.” Isus este cu siguranță în ambii termeni (comparați 3:14; 19:11; 21:5; 22:6). „**ce are cheia lui David**” Această afirmație este o aluzie la regalitatea lui Mesia cel davidic din II Sam. 7, dar în mod particular din Is. 22:22, de unde este și luată imaginea exactă.

„**Cel ce închide și nimeni nu deschide**” Această afirmație se referă la predicarea evangheliei (vezi nota de la v. 8).

TEMATICĂ SPECIALĂ: UTILIZAREA CUVÂNTULUI „UȘĂ” ÎN NT

Noul testament utilizează cuvântul „ușă” în mai multe sensuri

1. literal

- a. pentru locuințe, Mat. 6:6; Mar. 1:33; 2:2; 11:7; camera de sus, Ioan 20:19,26
  - b. pentru templu, fapte 3:2; 21:20
  - c. pentru închisoare, Fapte 5:19,23; 12:6; 16:26-27
  - d. pentru mormânt, Mat. 27:60; 28:2; Mar. 15:46; 16:3
  - e. pentru stână, Ioan 10:1,2
  - f. pentru curte, Ioan 18:16; Fapte 12:13
2. metaforic
- a. apropierea timpului, Mat. 24:33; Mar. 13:29; Fapte 5:9; Iac. 5.9
  - b. restricție privind intrarea credinței adevărate, Mat. 7:13-14; Lu. 13:24; Apo. 3:20
  - c. oportunitate unei credințe mântuitoare pierdută, Mat. 25:10; Lu. 13:25; Apo. 3:7
  - d. oportunitate unei credințe mântuitoare, Fapte 14:27; Apo. 3:7
  - e. oportunitate pentru slujire, I Cor. 16:9; II Cor. 2:12; Col. 4:3; Apo. 3:8
  - f. revelație, Apo. 4:1; 19:11
3. titlu pentru Isus, Ioan 10:7,9

3:8 „Am pus înaintea ta o ușă deschisă pe care nimeni nu o poate închide” Această frază este un INDICATIV PERFECT ACTIV și un PARTICIPIU PERFECT PASIV. Aceasta se referă fie la

1. oportunități de predicare (chei, comparați Mat. 16:19)
2. intrarea în banchetul Mesianic (îmbrăcat în alb, comparați v. 4)
3. oportunitate divină pentru slujire (comparați Fapte 14:27; I Cor. 16:9; II Cor. 2:12; Col. 4:3)

„pentru că ai puțină putere” Această afirmație reprezintă una din cele trei motive pentru care Isus a deschis o ușă oportună atât de minunată. Aceasta este singura din cele șapte biserici față de care Isus nu are de spus nimic negativ.

„și ai ținut cuvântul Meu” VERBUL (INDICATIV AORIST ACTIV) implică un timp anume al persecuției sau un act decisiv de ascultare. Ei aveau „puțină credință,” dar au folosit-o bine!

„și nu Mi-ai negat numele” Această afirmație se poate referi la o persecuție cauzată de cererile Concilia, supporterul local al cultului împăratului (comparați 2:13).

3:9 „îi voi determina pe cei din sinagoga Satanei,” Această afirmație se poate referi la evreii ostili evangheliei. Biserica, nu evreii necredincioși, reprezintă adevăratul popor al lui Dumnezeu.

„Îi voi face să vină și să se plece la picioarele tale” Această afirmație este o aluzie la Is. 45:14; 49:23; 60:14, ce inițial vorbea de neamurile care vin în națiunea evreilor, da pentru că acești așa numiți evrei L-au respins pe Mesia, vor veni și se vor pleca înaintea acestor neamuri credincioase pentru a le arăta dragostea lui Dumnezeu pentru ele (comparați Is. 43:4,9). Acesta este un exemplu bun a cum Noul Testament în general, și Ioan în particular, a modificat profețiile VT cu privire la Israel. Ioan folosește un text ce inițial vedea neamurile venind într-un Ierusalim restaurat pentru a I se închina lui YAHWE, dar în era nouă a neprihănirii această imagine geo-politică este expandată pentru a include o lume credincioasă (evrei și neamuri) având evreii necredincioși ce vin să se plece la pământ! Această universalizare a Israelului și a Ierusalimului arată că Apocalipsa, departe de a susține o împlinire literală a profețiilor Vechiului Testament pentru o națiune evreiască, le transformă profețiile (comparați Ef. 2:11-3:13). Aceasta este „taine evangheliei ascunsă de atâtea veacuri”!

3:10

NASB „Pentru că ai ținut cuvântul perseverenței Mele”

NKJV, NJB „Pentru că ai ținut porunca Mea de a persevera”

NRSV „Pentru că ai ținut cuvântul Meu de îndelungă răbdare”

TEV „Pentru că ai ținut porunca Mea de a răbda”

Această afirmație s-ar putea referi la Ioan 8:51 sau 17:6. Isus nu promite să-Și țină biserica departe de persecuție deoarece în scrisorile celor șapte biserici persecuția, chiar și moartea, aveau loc.

Versetul 10 se referă la o judecată mondială al lui Dumnezeu asupra necredincioșilor. Este crucial să se facă o distincție dintre „tribulațiile” pe care le îndură credincioșii în credință și „mânia lui Dumnezeu” ce cade asupra lumii necredincioase.

Interpreții diferă cu privire la cum va fi cruțată biserica în mijlocul judecății escatologice:

1. unii văd biserica trecând prin judecată protejată de Dumnezeu (comparați Ioan 17:15)
2. alții văd acest lucru arătând spre o răpire secretă a credincioșilor înainte de acea perioadă

Eu prefer #1. Poporul lui Dumnezeu nu a fost scutit de persecuție și moarte în timpul primelor câteva secole în cultura greco-romană sau în continua persecuție și moarte în timp ce evanghelia se răspândea, nici nu vor fi scutiți de începuturile de durere a Noii Ere. Persecuția totdeauna a curățit și întărit biserica!

Unitatea literală a capitolelor 2-3, în care biserica experimentează persecuția, este urmată de unitatea literală a cerului, în care martirii bisericii se roagă pentru răzbunare. Această ”mânie a lui Dumnezeu” este dată în stadii de severitate (peceți-1/4, trâmbițe-1/3, potire-distrugere totală), fiecare stadiu dat pentru scopul de a chema pe cei pierduți la mântuire. Mânia ultimă a lui Dumnezeu, a doua moarte, lacul de foc (comparați Apo. 20), nu mai este pentru răscumpărare, ci este total punitivă.

Biserica persecutată devine biserica victorioasă iar necredincioșii persecutori experimentează persecuție! Dumnezeu este în control! Vezi Tematica Specială: Perseverență la 2:2.

„să testeze pe cei ce locuiesc pe pământ” Această afirmație e folosită în mod repetat pe parcurs pentru a se referi la o stare de rebeliune stabilită de necredincioși (comparați Apo. 6:10; 18:13; 1:10; 12:12; 13:8,12,14; 17:8). Dumnezeu dorește ca ei să se pocăiască și să creadă (comparați I Tim. 2:4; II Pet. 3:9), dar ei nu se vor pocăi, chiar în mijlocul judecăților extinse a peceților, trâmbițelor, și potirelor. Vezi Tematică Specială: Termeni grecești pentru testare la 2:2.

„Eu vin repede” Această afirmație este un accent continuu pe venirea iminentă a Domnului (comparați 1:1,3; 2:16; 22:7,12,20). Biserica timpurie se aștepta la revenirea imediată a Domnului. Aceasta este speranța fiecărei generații de credincioși. Vezi Tematica Specială: Revenirea Imediată la 1:3.

„ține strâns ceea ce ai” Această afirmație este un IMPERATIV PREZENT ACTIVĂ, ce înseamnă „continuă să ți strâns” ca și IMPERATIVUL AORIST ACTIV din 2:25 concentrat pe un act decisiv de a ține strâns (vezi Tematica Specială la 2:2). După cum credincioșii se țin bine de Dumnezeu, El se va ține de ei (comparați Gal. 6:9). Aceasta este o relație de legământ a suveranității lui Dumnezeu și răspunsul mandatat al omenirii!

Salvarea este o decizie inițială de pocăință și credință (comparați Mar. 1:15; Fapte 3:16,19; 20:21) urmată de un stil de viață de pocăință și credință, ascultare, slujire, și perseverență, toate aceste elemente fiind necesare pentru maturitatea creștină.

„cununa” Aceasta este o altă referință la cununa *stephanos* menționată în 2:10. Aceasta era o răsplată pentru credincioșie. 3:12 „Pe cel ce va birui” Vezi nota la 2:2

„Îl voi face un stâlp în templul Dumnezeului Meu” Filadelfia a fost situată într-o zonă de cutremure; metafora de stâlp transmitea conceptul de stabilitate. Numele personalităților proeminente erau gravate pe stâlpii templelor din Filadelfia. Termenul „templu” aici fiind un termen (*naos*) derivat din Verbul „a sălășlui,” a fost folosit cu privire la locul unde sălășluia însăși prezența divinităților. Credincioșii biruitori nu vor fi nevoiți să părăsească niciodată prezența lui Dumnezeu (comparați Ps. 23:6; 27:4-6).

Aceasta ar putea fi o metaforă deoarece aparent nu va mai fi nici un templu în era nouă (comparați 21:22).

„și voi scrie pe el numele Dumnezeului Meu” Observați repetiția de cinci ori al lui „al Meu” în v. 12. Aceasta este o confirmare minunată a intimității cu Dumnezeu. Numele simboliza proprietate (comparați 7:3; 14:1; 22:4).

„noul Ierusalim...noul nume” Apocalipsa se ia de profețiile din Isaia.

1. lucruri nou, 42:9; 43:19; 48:6 (Apo. 21:5)
2. cântec nou, 42:10 (Apo. 5:9;14:3)
3. nume nou, 62:2; 65:15 (Apo. 2:17)
4. un pământ și u cer nou, 65:17; 66:22 (Apo. 3:12; 21:1).

Noul oraș ceresc, Ierusalim, este de asemenea profețit în Isaia: 40:2,9; 41:27; 44:20,28; 52:1,2,9; 62:1,6,7; 65:18,19; 66:10,13,20 (Apo. 21:2,10). Este o metaforă pentru prezența lui Dumnezeu în mijlocul poporului Său. Profețiile VT au fost universalizate. Noul Ierusalim nu este un oraș în Palestina, ci promisiunea unei nou ere a neprihăririi.

3:13 Vezi nota la 2:6.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 3:14-22

14Îngerului bisericii din Laodicea serie-i: **Aminul, Martorul credincios și adevărat, Începutul creației lui Dumnezeu, spune acestea:** ¹⁵Cunosc faptele tale, că nu ești nici rece nici fierbinte; **Îmi doresc să fi fost rece sau fierbinte.** ¹⁶Prin urmare, pentru că ești căldicel, nici fierbinte nici rece, **Am să te vărs din gura Mea.** ¹⁷Pentru că zici: „Sunt bogat, și am devenit înstărit, și am nevoie de nimic,” și nu ști că ești ticălos și nenorocit și sărac și orb și dezbrăcat, ¹⁸te sfătuiesc să cumperi de la Mine aur rafinat prin foc ca să devii bogat, și haine albe ca să te îmbraci cu ele, și ca rușinea goliciunii tale să nu fie descoperită; și balsam de ochi ca să îți ungi ochii ca să vezi. ¹⁹Pe cei ce **Îi iubesc, Îi mustru și disciplinez; prin urmare fi zelos și pocăiește-te.** ²⁰Iată, Eu stau la ușă și bat; dacă aude cineva vocea Mea și deschide ușa, Eu voi intra la el și voi cina cu el, și el cu Mine. ²¹Celui ce va birui, **Îi voi permite să șadă împreună cu Mine pe tronul Meu , după cu am biruit și Eu și am șezut împreună cu Tatăl Meu pe tronul Său.** ²²Cel ce are ureche, să audă ce spune Duhul bisericilor.”

3:14 „Aminul” Acest cuvânt este o aluzie la titlul lui YAHWE, „Dumnezeul Aminului,” în Is. 65:16. Termenul „Amin” este o formă a cuvântului Vechi Testamentar pentru „crede” sau „credință” (comparați Gen. 15:16; Ev. 2:4), și de obicei accentuează credințioșia sau credibilitatea (comparați 1:6; II Cor. 1:20). Vezi Tematica Specială la 1:6.

„**Martorul credincios și adevărat**” Aceste cuvinte ar putea fi o altă parte de frază din capitolul 1 (comparați 1:5). În Septuaginta ambele din aceste ADJECTIVE sunt folosite pentru a se referi la YAHWE. Este posibil ca *emeth*, care e cuvântul ebraic pentru „credință,” crede” sau „încredere,” să fi fost tradus ca *pistos* (credincios) și *alētheia* (adevăr). Acești doi termeni grecești sunt folosiți adesea în Apocalipsa cu privire la Isus (comparați 3:14; 19.11; 21:5; 22:6).

NASB, NKJV „Începutul creației lui Dumnezeu”

NRSV „originea creației lui Dumnezeu”

TEV „originea a tot ceea ce a creat Dumnezeu”

NJB „Cauza primară a creației lui Dumnezeu”

Această afirmație este o aluzie atât la Gen. 1:1 cât și la Ioan 1:1. Termenul „început” (ebraică, *bereshith*) și „origine” (greacă, *archē*) au două conotații: (1) început sau (2) origine, sursă.

Această expresie a fost folosită în controversa Arian/Atanasie (Trinitarian) din cel de-al IV secol și este o aluzie la Pro. 8:22-31. Înțelepciunea a fost prima creație a lui YAHWE și prin înțelepciune toate celelalte lucruri au fost create. Aceasta a fost probabil utilizarea termenului „logos” de către Ioan în evangheliile (comparați Ioan 1:1). Acesta este unul din cele mai puternice pasaje asupra pre-existenței lui Cristos (comparați Ioan 1:1; 8:57-58; II Cor. 8:4; Filip. 2:6-7; Col. 1:17), și asupra faptului că Isus este agentul Tatălui în creație (comparați Ioan 1:3; I Cor. 8:16; Col. 1:15,18; Ev. 1:2).

TEMATICĂ SPECIALĂ: *ARCHĒ*

Termenul „domeniu” este termenul grecesc *archē*, ce înseamnă „începutul” sau „originea” unui lucru.

1. începutul ordinii create (comparați Ioan 1:1; I Ioan 1:1; Ev. 1:10)
2. începutul evangheliei (comparați Mar. 1:1; Filip. 4:15; II tes. 2:13; Ev. 2:3)
3. primul martor ocular (comparați Lu. 1:2)
4. semne de început (miracole, comparați Ioan 2:11)
5. principiile de început (comparați Ev. 5:12)
6. siguranțele de început bazate pe adevărurile evangheliei (comparați Ev. 3:14)
7. începutul, Col. 1:18; Apo. 3:14

A ajuns să fie folosit ca „stăpânire” sau „autoritate”

1. a oficiilor umane de guvernare
  - a. Luca 12:11
  - b. Luca 20:20
  - c. Romani 13:3; Tit. 3:1
2. a autorităților angelice
  - a. Romani 8:38
  - b. I Cor. 15:24
  - c. Ef. 1:21; 3:10; 6:12
  - d. Col. 1:16; 2:10,15
  - e. Iuda v. 6

Învățătorii falși disprețuiesc toate autoritățile, pământești sau cerești. Ei sunt libertini antinomianiști. Ei se pun pe ei înșiși și dorințele lor înaintea lui Dumnezeu, a îngerilor, a autorităților civile, și a liderilor bisericii.

3:15 „că nu ești nici rece nici fierbinte” Această afirmație poate fi o aluzie la apa căldicele pe care oamenii din oraș trebuiau să o bea datorită izvoarelor calde locale. O acuzație similară este făcută și împotriva bisericii din Sardis (comparați 3:1).

3:16 „Am să te vărs din gura Mea” Avertismentele din 2:5; 3:3,16,17 sunt șocante când se ajunge la conștientizarea că ele sunt adresate bisericii vizibile ale primului secol. Aceasta nu se referă la pierderea mântuirii, ci la pierderea eficienței în slujire (comparați 3:19; Ev. 12:5-13).

3:17 „Pentru că zici: „Sunt bogat, și am devenit înstărit, și am nevoie de nimic” Versetele 17 și 18 sunt o aluzie istorică al Laodiceii ca centru bancar, ca centru al lânii vopsite, și ca centru al balsamului de ochi. Tragedia prosperității lor era aceea că ei credeau că aveau așa de multe când de fapt aveau așa puțin (comparați 3:1).

TEMATICĂ SPECIALĂ: *AVEREA*

I. Perspectivă a Vechiului Testament ca întreg

A. Dumnezeu este proprietarul tuturor lucrurilor

1. Geneza 1-2
2. I Cro. 29:11
3. Ps. 24:1; 50:12; 89:11
4. Isaia 66:2

B. Oamenii sunt administratorii bogăției pentru scopul lui Dumnezeu

1. Deut. 8:11-20
2. Lev. 19:9-18
3. Iov 31:16-33
4. Is. 58:6-10

C. Bogăția face parte a închinare

1. cele două zeciuali
  - a. Numeri 18:21-29; Deut. 12:6-7; 14:22-27
  - b. Deut. 14:28-29; 26:12-15
2. Proverbe 3:9

D. Bogăția este văzută ca și un dar de la Dumnezeu pentru loialitatea față de legământ

1. Deut. 27-28
2. Pro. 3:10; 8:20-21; 10:22; 15:6

E. Avertizări împotriva bogăției în detrimentul celorlalți

1. Pro. 21:6
2. Ier. 5:26-29
3. Osea 12:6-8
4. Mica 6:9-12

F. Bogăția nu este păcătoasă în sine decât dacă este o prioritate în viață

1. Ps. 52:7; 62:10; 73:3-9
2. Pro. 11:28; 23:4-5; 27:24; 28:20-22
3. Iov 31:24-28

II. Perspectivă unică a Proverbelor

A. Bogăția plasată în zona efortului personal

1. neglijența și lenea condamnate – Pro. 6:6-11; 10:4-5,26; 12:24,27; 13:4; 15:19; 18:9; 19:15,24; 20:4,13; 21:25; 22:13; 24:30-34; 26:13-16
2. munca din greu susținută – Pro. 12:11,14; 13:11

B. Sărăcia versus bogății folosite pentru a ilustra neprihănirea versus nelegiuirea – Pro. 10:1ff; 11:27-28; 13:7; 15:16-17; 28:6,19-20

C. Înțelepciunea (cunoscându-L pe Dumnezeu și Cuvântul Său și trăind această cunoaștere) este mai bună ca și bogăția – Pro. 3:13-15; 8:9-11,18-21; 13:18

D. Avertismente și sfaturi

1. avertismente
  - a. ferește-te să girezi pentru vecin (chezășie) – Pro. 6:1-5; 11:15; 17:18; 20:16; 22:26-27; 27:13
  - b. ferește-te de a te îmbogății prin mijloace rele – Pro. 1:19; 10:2,15; 11:1; 13:11; 16:11; 20:10,23; 21:6; 22:16,22; 28:8
  - c. ferește-te de împrumuturi – Pro. 22:7
  - d. ferește-te de vremelnicia averilor – Pro. 23:4-5

III. Perspectivă a Noului Testament

A. Isus

1. Averele creează o ispită unică de a ne încrede în noi și în resursele noastre în schimbul lui Dumnezeu și în resursele Lui
  - a. Mat. 6:24; 13:22; 19:23
  - b. mar. 10:23-31
  - c. Lu. 12:15-21,33-34
  - d. Apo. 3:17-19
2. Dumnezeu se va îngrijii de nevoile noastre fizice
  - a. Mat. 6:19-34
  - b. Lu. 12:29-32
3. semănarea este legată de secerat (atât spiritual cât și fizic)
  - a. Mar. 4:24
  - b. Lu. 6:36-38
  - c. Mat. 6:14; 18:35
4. pocăința afectează bogăția
  - a. Lu. 19:2-10
  - b. Lev. 5:16
5. exploatarea economică condamnată
  - a. Mat. 23:25
  - b. Mar. 12:38-40
6. judecata noastră viitoare este legată de modul în care ne-am utilizat bogăția – Mat. 25:31-46

B. Pavel

1. perspectivă practică ca în Proverbe (munca)
  - a. Ef. 4:28
  - b. I Tes. 4:11-12
  - c. II Tes. 3:8,11-12
  - d. I Tim. 5:8
2. perspectivă spirituală ca și Isus (lucrurile sunt trecătoare, fi mulțumit)
  - a. I Tim. 6:6-10 (mulțumire)
  - b. Filip. 4:11-12 (mulțumire)
  - c. Ev. 13:5 (mulțumire)
  - d. I Tim. 6:17-19 (generozitate și încredere în Dumnezeu, nu în bogății)
  - e. I Cor. 7:30-31 (o transformare de gândire)

IV. Concluzii

- A. Nu există o teologie biblică sistematică legată de bogății
- B. Nu există nici un pasaj definitiv pe acest subiect, prin urmare, perspectivele trebuie spicuite din diferite pasaje. Ai grijă să nu-ți citești propriile perspective în aceste texte izolate.
- C. Proverbe, care a fost scrisă de oameni înțelepți (cu judecată), are o perspectivă diferită decât celelalte genuri literare

biblice. Proverbe se concentrează pe latura practică și individuală. Balansează și trebuie balansată de alte Scripturi (comparați Ier. 18:18).

- D. Zilele noastre trebuie să analizeze propriile perspective și practici cu privire la avere în lumina Bibliei. Prioritățile noastre sunt puse greșit dacă capitalismul sau comunismul ajung propriul nostru ghid. „De ce și cum reușește” sunt întrebări mai importante decât „cât de mult a acumulat.”
- E. E. Acumularea de bogății trebuie să fie echilibrată prin adevărata închinare și administrare responsabilă (comparați II Cor. 8-9).

3:18 „cumpără de la Mine” Aceste cuvinte pot fi o aluzie la Is. 55:1-3, unde oferta salvării lui Dumnezeu este pe gratis, dar descrisă ca un cost.

„haine albe” Vezi nota la 3:4.

„ca rușinea goliciunii tale să nu fie descoperită” În VT goliciunea era un semn al înfrângerii, judecății, și sărăciei.

3:19 „Eu mustru” Acest termen grecesc *elegchōs* este utilizat cu sensul de „pentru a expune și, prin urmare, pentru a vindeca și a corecta” (comparați Ian 3:20; Ef. 5:11-14).

„și disciplinez” A fii disciplinat de Dumnezeu este un semn că suntem membrii ai familiei Lui (comparați Iov 5:17; Pro. 3:12; Ps. 94:12; Ev. 12:6).

„fi zelos” Această expresie este un IMPERATIV PREZENT ACTIV. Derivă din același rădăcină a cuvântului „fierbinte” sau „fierbere” (*zestos*) folosit în 3:15-16. Cunoscându-L și slujindu-L pe Dumnezeu trebuie să fie o pasiune înflăcărată și un stil de viață.

„și pocăiește-te” Această expresie este un IMPERATIV AORIST ACTIV. Există o insistență repetată prin toate aceste șapte scrisori legat de faptul că, nu doar necredincioșii, ci creștinii, trebuie să se pocăiască și să se întoarcă șă Cristos pentru maturitate, stabilitate și bucurie (comparați 2:5,16,22; 3:3,19).

Pocăința este un mod de viață, nu doar o acțiune inițială!

3:20 „Eu stau la ușă și bat” Această afirmație este un INDICATIV PERFECT ACTIV, „Eu stau și continui să stau la ușă” urmat de un INDICATIV PREZENT ACTIV „și continui să bat.” Deși această biserică nu a primit nici un cuvânt de laudă, a primit o invitație caldă. Aceasta nu este o invitație de a deveni un creștin, ci o invitație pentru membrii bisericii de a se întoarce la comuniunea vitală cu Cristos. Acest verset este adesea folosit în contexte referitoare la evanghelizare. Metafora „o ușă” a fost folosită în evanghelii (comparați Mar. 13:28-29; Lu. 12:36) ca un mod de a se referi la apropiata venire a lui Isus. Vezi Tematica Specială: Ușa la 3:7.

„dacă aude cineva vocea Mea și deschide ușa” Aceasta este o frază condiționată implicând potențial nu acțiuni sigure. În multe părți ale lumii ciocănitul este acompaniat de un salut verbal. Observați elementul volitiv; persoana/biserica trebuie să răspundă și să deschidă ușa. Acesta este aspectul de legământ al tuturor relațiilor lui Dumnezeu cu oamenii. El i-a inițiativa, El setează agenda, dar oamenii trebuie să răspundă. De asemenea, observați că răspunsul nu este doar unul inițial ci continuu. Salvarea nu este un produs, ci o relație ca mod de viață. Are urcușurile și coborâșurile ei, dar comuniunea existențială este sigură!

„Eu voi intra la el și voi cina cu el, și el cu Mine” Această afirmație este o aluzie la jertfa de pace (Lev. 3, și 7), a timp de părtășie unde Dumnezeu în mod simbolic mânca jertfa. Alții această parte din verset referindu-se la banchetul escatologic Mesianic.

Termenul folosit aici pentru a lua masa este cel folosit pentru luarea mesei de la sfârșitul zilei, care reprezenta momentul major al părtășiei familiei și al altor tovarăși.

3:21 „Îi voi permite să șadă împreună cu Mine pe tronul Meu,” Aceasta afirmație reprezintă o imagine puternică ale comuniunii și includerii intime. Există multe aluzii în NT ale credincioșilor care domnesc împreună cu Cristos (comparați 2:26,27; Lu. 22:30; mat. 19:28; I Cor. 6:2ff; II Tim. 2:12; Apo. 20:4). Apocalipsa 22:5 implică domnia eternă a credincioșilor împreună cu Cristos. Vezi Tematica Specială asupra Domnind în Împărăția lui Dumnezeu de la 5:10.

„după cu am biruit și Eu și am șezut împreună cu Tatăl Meu pe tronul Său” Este minunat să știm că Isus a biruit deja lumea (comparați 16:33; Ef. 1:21-22) și că El este deja așezat la dreapta tronului lui Dumnezeu (comparați Ef. 1:20; I Ioan 2:1; Apo. 22:1) și că El dorește ca noi să I ne alăturăm victoriei!

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Aceste întrebări pentru discuții au scopul de a te ajuta să gândești printre problemele majore ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să o defînească.

1. De ce profețiile lui Ioan cu privire la vremurile de sfârșit încep cu o scrisoare către șapte (doar șapte) biserici din Asia Mică?
2. De ce fiecare scrisoare începe cu descrierea lui Cristos din capitolul 1?
3. Cum se relaționează aceste scrisori bisericii actuale?
4. Cum interpretezi aceste avertismente puternice adresate bisericilor?
5. Cum se relaționează doctrina „odată salvat, pentru totdeauna salvat” cu avertismentele și chemările la perseverență în aceste scrisori?
6. De ce 3:20 nu este o promisiune de salvare?
7. Cum se relaționează următoarea unitate literară cu scrisorile către cele șapte biserici? Va cruța Dumnezeu de persecuție credincioșii vremurilor de sfârșit, dar nu pe credincioșii primului secol?

APOCALIPSA 4 și 5

DIVIZIUNI ALE PARAGRAFELOR DIN TRADUCERILE MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Închinarea cerească 4:1-6a 4:6b-11	Camera tronului ceresc 4:1-11	Viziuni ale gloriei lui Dumnezeu și ale Mielului 4:1-6a 4:6b-11	Închinare în Cer 4:1-6a 4:6b-8	Dumnezeu încredințează Mielului viitorul lumii 4:1-11
Sulul Mielului 5:1-14	Mielul i-a sulul 5:1-7 Vrednic este Mielul 5:8-14	5:1-5 5:6-10 5:11-14	Sulul și Mielul 5:1-5 5:6-10 5:11-14	5:1-5 5:6-10 5:11-14

CICLUL TREI DE CITIRE (vezi p. v din secțiunea de introducere)

URMĂRIND INTENȚIA ORIGINALĂ A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Citește capitolul dintr-o primă ședere. Identifică subiectele (ciclul de citire #3, p. viii). Compară-ți diviziunile subiectului cu cele cinci traduceri de sus. Alinierea nu este inspirată, dar reprezintă cheia pentru a urmări intenția originală a autorului, care este inima interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect numai unul.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

PRIVIRI CONTEXTUALE

- A. Aceste două capitole formează o unitate literară; capitolul 4 îl prezintă pe Dumnezeu ca și creator (conotația lui *Elohim*, Dumnezeu ca și creator, cel ce poartă de grijă, și susținătorul întregii vieții, comparați Ps. 104) iar capitolul 5 îl prezintă pe Mielul lui Dumnezeu (Isus) ca și răscumpărător (conotația lui *YAHWE*, Dumnezeu ca și Salvator, Răscumpărător, și Dumnezeul care încheie legăminte, comparați Ps. 103). Contextul literar mai larg continuă prin deschiderea celor șapte peceti. Totuși, pecetile însele încep în capitolul 6 și continuă prin 8:1.
- B. Capitolul 4 formează o temă centrală (domnia sigură și glorioasă a lui *YAHWE*) în cartea Apocalipsa. Această scenă a tronului ceresc este similară cu tabernacolul ceresc din Evrei 8 și 9. Acest motiv (gloria cerească a lui Dumnezeu) formează scopul central al misticismului evreiesc timpuriu.

- C. Cartea Apocalipsa nu are în primul rând de-a face cu întrebările când și cum ale revenirii lui Cristos, ci cu suveranitatea lui Dumnezeu în istoria umană. Aceste două capitole sunt esențiale în înțelegerea restului cărții și a scopului ei!
- D. Este evident din aceste două capitole că Ioan folosea un limbaj apocaliptic pentru a descrie adevăruri spirituale. Ioan a folosit imagistica din pasajele Vechi Testamentare apocaliptice, particular Ezechiel, cap. 1 și 10; de asemenea 2:9,10; Daniel 4; 7:13-14 și de asemenea nenumărate referințe la scrierile apocaliptice inter-testamentare, cum ar fi I Enoh. Dacă aceste lucruri sunt adevărate atunci este impropriu să forțăm textul Apocalipsei într-un tipar de interpretare literală, total istorică, mai ales când forțăm evenimentele actuale, cultura noastră, cadrul geografic în detaliile cărții apocaliptice antice. Aceste lucruri nu implică în nici un fel că Apocalipsa nu este adevărată. Nu a fost menită să fie interpretată ca o narațiune istorică; un model hermeneutic mai bun ar fi parabolele lui Isus (vezi Fee și Stuart, How To Read The Bible For All Its Worth, p. 256)!

STUDIUL AL EXPRESIILOR ȘI AL CUVINTELOR

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 4:1-11

¹După aceste lucruri m-am uitat, și iată, o ușă stătea deschisă în cer, iar prima voce care am auzit-o, ca sunetul unei trâmbițe ce vorbea cu mine, a spus, „Vino aici sus, și îți voi arăta ceea ce trebuie să aibă loc după aceste lucruri.” ²Imediat am fost în Duhul; și iată, un tron era în picioare în cer, și Cineva ședea pe tron. ³Iar Cel ce ședea era ca piatra de iaspis și ca sardiul la înfățișare; și era un curcubeu în jurul tronului, ca un emerald la aspect. ⁴În jurul tronului erau douăzeci și patru de tronuri; iar pe tronuri am văzut șezând douăzeci și patru de bătrâni, îmbrăcați în haine albe, și purtând coroane de aur pe cap. ⁵Din tron ieșeau fulgere, sunete și tunete. Și mai erau șapte sfeșnice de foc ce ardeau înaintea tronului, ce reprezintă cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu; ⁶iar înaintea tronului era ceva ca o mare de sticlă. Ca și cristalul; iar în centru și în jurul tronului, patru creaturi vii pline de ochi în față și în spate. ⁷Prima creatură era ca un leu, iar a doua creatură ca un vițel, iar a treia creatură avea fața unui om, iar a patra creatură arăta ca un vultur zburător. ⁸Și cele patru creaturi vii, aveau câte șase aripi fiecare, pline de ochi în jur și în interior; și zi și noapte nu începeau să zică, „SFÂNT, SFÂNT, SFÂNT ESTE DOMNUL DUMNEZEUL, ATOTPUTERNIC, CARE ERA, CARE ESTE ȘI CARE VINE.” ⁹Iar când creaturile vii aduceau glorie și onoare și mulțumiri Celui ce șade pe tron, Celui ce trăiește în veci de veci, ¹⁰cei douăzeci și patru de bătrâni cădeau înaintea Celui ce șade pe tron, și se închinau Celui ce trăiește veșnic, și își aruncau coroanele înaintea tronului, spunând, ¹¹”Vrednic ești Tu, Domnul și Dumnezeul nostru, să primești gloria și onoarea și puterea; pentru că Tu ai creat toate lucrurile, și datorită Ție vor exista, și au fost create.”

4:1

NASB, NKJV „după aceste lucruri m-am uitat”

NRSV „după acesta M-am uitat”

TEV „în acest moment am avut o altă viziune și am văzut”

NJB „apoi, în viziunea mea, am văzut”

Această formulă gramaticală, cu câteva schimbări, este găsită de asemenea în 7:1,9; 15:5; 18:1 și posibil 19:1. Acestea sunt o serie de viziuni. Majoritatea viziunilor profetice din VT au fost condiționate prin legământ, subliniind condiția

„dacă... atunci” legământului lui Dumnezeu cu Israelul. Credința curentă a Israelului determina soarta viitorului lui. Acest lucru este adevărat și cu privire la viziunea lui Ioan din Apocalipsa.

1. Cuvintele lui Isus către cele șapte biserici sunt condiționate. Răspunsul lor la avertizările Lui determină viitorul lor.
2. Judecățile peceților și ale trâmbițelor sunt de asemenea condiționate. Dumnezeu vrea ca necredincioșii să se pocăiască și să se întoarcă la El. Ca în VT, planul universal de mântuire a lui Dumnezeu (comparați Gen. 3:15; 15:12-2; 17:1-8, de asemenea notați Fapte 2:23; 3:18; 4:28; 13:29) este necondiționat bazat pe promisiunile Lui dar este de asemenea și condiționat (comparați Gen. 12:1; Apo. 2-3) pe răspunsul uman la legământ. Acest plan universal de mântuire este revelat în scenele din cer ale capitolelor 4 și 5.

TEMATICĂ SPECIALĂ: PREJUDECĂȚILE EVANGHELICE ALE LUI BOB

Trebuie să recunosc cititorilor că la acest punct am câteva prejudecăți. Sistemul meu teologic nu este calvinist sau dispensaționalist, ci este evanghelic bazat pe mare trimitere (comparați Mat. 28:18-20; Lu. 24:46-47; Fapte 1:8). Eu cred că Dumnezeu a avut un plan etern pentru mântuirea întregii umanități (spre exemplu, Gen 3:15; 12:3; Ex. 19:5-6; Ier. 31:31-34; Eze. 18; 36:22-39; Fapte 2:23; 3:18; 4:28; 13:29; Rom. 3:9-18,19-20,21-31), a tuturor celor creați după chipul și asemănarea Sa (comparați Gen. 1:26-27). Legămintele sunt unite în Cristos (comparați Gal. 3:28-29; Col. 3:11). Isus este taina lui Dumnezeu, ascunsă dar revelată acum (comparați Ef. 2:11-2:13)! Evanghelia Noului Testament, nu Israelul, este cheia Scripturii.

Această pre-înțelegere colorează toate interpretările din Scriptură. Eu citesc toate textele prin acești ochelari! Este cu adevărat o prejudecată (toți interpreții le avem!), dar este o presuposiție informată din Scriptură.

„o ușă stătea deschisă în cer” Această afirmație este un PARTICIPIU PASIV PERFECT, asta înseamnă că ușa a fost deschisă de divinitate (VOCEA PASIVĂ) și a rămas deschisă (TIMP PERFECT). Aceasta este o altă modalitate de a exprima modul în care Dumnezeu se revelează pe Sine umanității. Este foarte similar cu 19:11; Eze. 1:1; Mat. 3:16; Ioan 1:51 și Pafe 7:55-26. Vezi Tematica Specială la 3:7.

Cuvântul „cer” este folosit de peste 50 de ori în scrierile lui Ioan și totdeauna la SINGULAR cu excepția unui singur loc în 12:12. Sensul exact ale acestei schimbări, de la SINGULAR la PLURAL, este incertă din punct de vedere teologic. Rabinii discutau dacă nu cumva erau trei sau șapte ceruri (comparați II Cor. 12:2). Ioan se concentrează doar pe un cer, unde Dumnezeu locuiește; El alege să vedem tărâmul Său. Cu toate că este haos pe pământ, în cer nu va exista deloc.

TEMATICĂ SPECIALĂ: CERURILE

În VT termenul „cer” este de obicei la PLURAL (adică, *shamayim*, BDB 1029). Termenul ebraic înseamnă „înălțime.” Dumnezeu locuiește în înălțimi. Acest concept reflectă sfințenia și transcendența lui Dumnezeu.

În Gen. 1:1 PLURALUL „cerurile și pământul” a fost văzut ca (1) atmosfera deasupra pământului sau (2) un mod de a se referii la toată realitatea (adică, spirituală sau fizică) creată de Dumnezeu. De la această înțelegere de bază alte texte au fost citate ca referindu-se la nivele ale cerului: „ceruri ale cerurilor” (comparați Ps. 68:33) sau „cerurile și cerurile cerurilor” (comparați Deut. 10:14; I Împ. 8:27; Nee. 9:6; Ps. 148:4). Rabinii au bănuț că ar putea fi

1. două ceruri (adică, R Judah, Hagugah 12b)
2. trei ceruri (Test. Levi 2:3; Ascen. Of Is. 6-7; Midrash Tehilliam on Ps. 114:1)
3. cinci ceruri (III Baruch)
4. șapte ceruri (R. Simonb. Lakish; II Enoh 8; Ascen. Of Isa. 9:7)
5. zece ceruri (II Enoh 20:3b; 22:1)

Toate acestea au fost menite să arate separarea lui Dumnezeu de creația fizică și/sau transcendența Lui. Numărul cel mai comun al cerurilor în iudaismul rabinic a fost șapte. A. Cohen, *Everyman's Talmud* (p. 30), spune că acest lucru a fost conectat cu sfera astrologică, dar eu cred că se referă la șapte ca fiind numărul perfect (adică, zile ale creației cu cifra șapte reprezentând odihna lui Dumnezeu în Gen. 1).

Pavel, în II Cor. 12:2, menționează „al treilea” cer (în greacă *ouranos*) ca o modalitate de a identifica prezența personală și măreția a lui Dumnezeu. Pavel a avut o întâlnire personală cu Dumnezeu.

„iar prima voce care am auzit-o, ca sunetul unei trâmbițe” O voce ca o trâmbiță a fost menționată în 1:10 (vezi nota). La început, această afirmație implica vorbirea lui Isus, dar deoarece capitolele 4 și 5 sunt o unitate literară și Isus nu este introdus decât în 5:5,9-10,12,13, această expresie se referă probabil la un înger revelator (foarte caracteristic literaturii apocaliptice). Vocea unui înger și un suflu de trâmbiță sunt legate în descrierea lui Pavel cu privire la revenirea lui Cristos (comparați I Tes. 4:16).

„Vino aici sus” Dispensaționalistii au presupus că această afirmație se referă la răpirea în secret a bisericii datorită înțelegerii lor presupuse a cărții Apocalipsa (toate profețiile Vechi Testamentare trebuie să fie împlinite literalmente; biserica și Israelul sunt total separate; biserica va fi răpită în secret la cer pentru ca profețiile Vechiului Testament să fie împlinite pentru un Israel pământesc). Adesea această interpretare este susținută de argumente din tăcere, având în vedere că acest cuvânt „biserica” nu apare în Apocalipsa după capitolul 3 (cu excepție în 22:10). Totuși, nu există nimic în text ce să implice că altcineva înafara de Ioan să fi fost chemat în cer.

Datorită „fulgerelor” și „tunetelor” din v. 5, această afirmație poate fi o aluzie la chemarea lui Moise (comparați Exod 19:20,24) pe Muntele Sinai pentru a primi revelația lui Dumnezeu (comparați Exod 19-20, în special 19:16,19).

De asemenea observați menționarea vocii lui Dumnezeu ca o trâmbiță puternică în Exod 19:19 (vezi Tematica Specială: Coarne Folosite în Israel la 1:10).

„ceea ce trebuie să aibă loc după aceste lucruri” Această afirmație poate fi o aluzie la Dan. 2:29,45. Dacă este adevărat, atunci se referă la evenimente istorice în serice, nu la evenimente viitoare. Apocalipsa nu este pentru primul secol și pentru un secol în viitorul îndepărtat, ci evenimente care:

1. se repetă în fiecare epocă (comparați Mat. 24:4-14)
2. reflectă întreaga perioadă dintre prima venire a lui Cristos și a doua venire (cele șapte unități literare la cărții)

Această afirmație este similară cu 1:1. Cuvântul și voia lui Dumnezeu trebuie (*dei*) să se împlinească. Aici elementul de timp (adică, îndată) este lăsat afară, dar certitudinea rămâne. Dumnezeu Își va îndeplini planul de răscumpărare!

4:2 „Imediat am fost în Duhul” Ioan este descris ca fiind în Duhul în 1:10; 17:3 și 21:10. Această stare poate fi similară cu ceea ce i s-a întâmplat lui Ezechiel în Eze. 8:1-4; 11:1, lui Isus în Mat. 4:8; lui Filip în Fapte 8:39-40, și lui Pavel în II Cor. 12:1-2. Indiferent că e o transă spirituală sau o transportare fizică nu se știe sigur.

„un tron era în picioare în cer, și Cineva ședea pe tron” Termenul „tron” (*thronos*) este folosit de peste 47 de ori în această carte. Domnia lui Dumnezeu este motivul central al acestei viziuni cerești (capitolele 4 și 5). Tronul este o metodă simbolică, apocaliptică de a arăta controlul lui YAHWE asupra întregii istorii. Dumnezeu este un Duh spiritual, etern, personal; El nu stă pe tron (vezi Tematica Specială la 2:1)!

Un scop al genului literal profetic și apocaliptic este cunoașterea și controlul lui Dumnezeu asupra evenimentelor viitoare. Toată istoria este cunoscută și hotărâtă (*teols*, comparați Mat. 24:14; I Cor. 15:24-28).

Tronul este descris ca „stând.” TIMPUL IMPERFECT poate avea două înțelesuri: (1) a stat dintotdeauna sau (2) a fost pus în picioare de curând. Aceasta poate fi o aluzie la Dan. 7:9, „tronuri au fost înstitute.”

4:3 „Cel ce ședea era ca” Ioan nu descrie înfățișarea lui Dumnezeu deoarece în gândirea evreiască, acest lucru era extrem de impropriu (comparați Exod 33:17-23; Is. 6:5). Dar el descrie gloria lui Dumnezeu prin culorile unor trei pietre prețioase. Nestematele sunt folosite de asemenea în Eze. 28:13 pentru a descrie imaginile cerești (Grădina lui Dumnezeu).

NASB, NKJV, NRSV, TEV „iaspis”

NJB „diamant”

Culoarea și numele exact al nestematei este foarte incert în literatura antică. Numele pietrelor și culorilor erau schimbate de la țară la țară și de la perioadă la perioadă. Iaspisul a fost prima piatră de pe pieptarul Marelui Preot menționat în Exod 28:17-21. Această piatră pare a fi o piatră limpede, și va fi conectată cu „marea de sticlă” (comparați 4:6; 15:2; 21:11,18,21). S-ar putea referi la diamantul din ziua de azi.

NASB, NKJV „sardiu”

NRSV, TEV „carneol”

NJB „rubin”

Acest sardiu era o piatră de culoare roșie ca sângele. Era ultima piatră de pe pieptarul Marelui Preot. Aceasta ar putea fi o aluzie la Dumnezeu ca fiind Primul și Ultimul cu accentul pe tribul Mesianic al lui Iuda (curcubeul din emerald). Aceste două pietre sunt listate în scrierile antice ca un rezumat al tuturor nestematei.

„și era un curcubeu în jurul tronului, ca un emerald la aspect” Emeraldul este o piatră ce reprezintă Iuda pe pieptarul Marelui Preot. Accentele pe curcubeu au fost de-a dreptul intuite dar există două teorii principale.

1. Unii spun că este o aluzie la Gen. 9:16, unde curcubeul simbolizează protecția de legământ a lui Dumnezeu și un semn că furtuna sa sfârșit, în mijlocul judecății era promisiunea și mila.
2. Alții leagă de Eze. 1:28, un simbol al gloriei lui YAHWE.

Indiferent dacă curcubeul est un semn al judecății sau al legământului totul este nesigur, dar a fost în mod evident un curcubeu neobișnuit deoarece a fost verde în culoare și nu doar o refracție a luminii normale.

4:4 „În jurul tronului erau douăzeci și patru de tronuri” Motivul pentru care se găseau douăzeci și patru de tronuri a fost disputat.

1. unii văd acest verset ca o conexiune cu ordinea preoțimii Aronice așezată de David în I Cro. 24:7-19
2. alții îl văd ca o aluzie la conciliul ceresc menționat în I Împ. 22:19; Is. 24:23; Dan. 7:9-10,26
3. totuși unii îl văd ca o combinație a celor douăsprezece triburi a lui Israel cu cei doisprezece apostoli, care simbolizează numărul complet al poporului lui Dumnezeu (comparați 21:12,14).

Este surprinzător că acest număr u apare în literatura apocaliptică inter testamentară evreiască.

„șezând douăzeci și patru de bătrâni” Au existat multe dezbateri legate de identitatea acest bătrâni. Sunt totuși două teorii majore

1. Ei îi reprezintă pe credincioși:
  - a ilustrați ca fiind îmbrăcați în alb (comparați I Cor. 9:25; I Tes. 2:19; II Tes. 4:8; Iacov 1:12; I Pet. 5:4)
  - b despre îngeri nu s-a spus niciodată că purtau coroane și că stăteau pe tronuri (comparați vv. 4,10)
  - c ei sunt în liste ce includ în mod specific îngeri (comparați 5:11)
  - d 5:9-10 în Vulgata, Peshitta, și mai târziu în Textus Receptus îi include pe bătrâni în cântecul celor răscumparați
2. Ei îi reprezintă pe îngeri:
  - a îngerii poartă haine albe (comparați Mat. 28:3; Ioan 20:12; Mar. 16:5; Fapte 1:10; Apo. 15:6 și Dan. 10:5,6)
  - b acești bătrâni sunt totdeauna identificați cu creaturile vii ca în 5:11,14, care par a lista trei ordine de îngeri
  - c unul din bătrâni acționează ca un înger revelator (comparați 5:5)
  - d în Is. 24:23 îngerii conciliului ceresc a lui Dumnezeu sunt numiți „bătrâni”

e evidențele textuale din 5:10 implică faptul că bătrânul nu se include pe sine în cântarea umanității răscumpărate

TEMATICĂ SPECIALĂ: BĂTRÂN

1. Termen utilizat pentru îngerii lui Dumnezeu ce alcătuiesc conciliul îngeresc (comparați Is. 24:23). Această terminologie este folosită pentru creaturile angelice din Apocalipsa (comparați 4:4,10; 5:5,6,8,11,14; 7:11,13; 11:16; 14:3; 19:4).
2. Termen utilizat pentru liderii de trib (*zaqem*) în VT (comparați Exod 3:16; Num. 11:16). Mai târziu în NT acest termen este aplicat unui grup de lideri din Ierusalim ce alcătuia înalta curte a evreilor, Sanhedrinul (comparați Mat. 21:33; 26:57). În zilele lui Isus acest trup de șaptezeci de membri era controlat de o preoțime coruptă.
3. Termen utilizat pentru liderii locali din biserica NT. A fost unul din termenii sinonimi pentru (pastor, supraveghetor, bătrân comparați Tit 1:5,7; Fapte 20:17,28). Petru și Ioan la folosit pentru a se include în grupul liderilor (comparați I Pet. 5:1; II Ioan 1; III Ioan 1).
4. Termen utilizat pentru bărbații în vârstă din biserică, nu neapărat lideri (comparați I Tim. 5:1; Tit 2:2).

„**coroane de aur**” Nicăieri în Scriptură nu se spune despre îngeri că poartă coroane (chiar și îngerul puternic din Daniel 10). Hoardele demonice din abis sunt descrise ca purtând ceva asemenea unei coroane de aur în 9:7.

4:5 „Din tron ieșeau fulgere, sunete și tunete” Această afirmație este similară cu cea din Exod 19:16-19, ce descrie fenomenele fizice ce înconjurau prezența lui Dumnezeu pe Muntele Sinai. Aceste afirmații indică prezența lui Dumnezeu (comparați 11:19) sau judecata Lui (comparați 8:5; 16:18).

„**șapte sfeșnice de foc**” Acestea par a fi șapte sfeșnice separate (torțe), nu o cupă cu șapte fute (comparați Exod 25:37; Zah. 4:2). Ele funcționează într-un fel asemănător cu toate celelalte „șapte,” referindu-se la prezența lui Dumnezeu.

„**ce reprezintă cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu**” Această afirmație este folosită în 1:4; 3:1 și 5:6. Este adesea interpretată ca referindu-se la Duhul Sfânt bazat pe 1:4, dar nici una din celelalte referințe nu confirmă acea interpretare. Această afirmație pare fi echivalentă cu bisericile (șapte stele, 3:1; șapte sfeșnice, 4:5) sau cu omnipotența și omniștiința Mielului (5:6). Vezi Tematica Specială: Cele Șapte Spirite la 1:4.

4:6 „o mare de sticlă ca de cristal” Au existat multe teorii despre această afirmație:

1. se referă la ligheanul din Templu (comparați I Împ. 7:23; II Cro. 4:2-4)
2. este legat de conceptul mării de cristal găsită în Exod 24:9-10
3. este parte a tronului lui Dumnezeu portabil din Eze. 1:22,26; 10:1
4. este un simbol al separării de sfinții lui Dumnezeu (comparați 15:2)

Această mare este îndepărtată în Apo. 21:1, arătând că blestemul (comparați Gen. 3) păcatului umanității și separarea au fost înlăturate. Vezi nota la 21:1.

„**cele patru creaturi vii**” Aceste creaturi vii sunt descrise în vv. 6-8. Ele sunt o combinație dintre heruvimii din Eze. 1:5-10 și 10:1-17 și serafimii din Is. 6:2,3. Numărul de aripi și de fețe diferă, dar reprezintă o ilustrație compusă din oamenii/animalele/îngerii ce înconjoară tronul lui Dumnezeu (comparați 4:6,8,9; 5:6,8,11,14; 6:1,3,5,7; 7:11; 14:3; 15:7; 19:4).

TEMATICĂ SPECIALĂ: HERUVIM

- A. Una dintre cele șapte tipuri de ființe angelice. Acest tip particular păzea zonele sacre (exod 25:18-22; I Împ. 8:6-7).
- B. Etimologia este incertă
  1. din acadiană „mijlocitor” sau „mediator” dintre Dumnezeu și om

2. din ebraică acesta este posibil un cuvânt dezambiguit, „calească sau heruvim” (Eze. 1;10)
  3. unii spun că înseamnă „înfățișare splendidă”
- C. Forma fizică – Aceasta a fost dificil de stabilit datorită varietății descrierilor din Biblie și datorită varietății formei de animal-om găsită în Orientul Mijlociu antic. Unii leagă acestea de
1. Taurul înaripat din Mesopotamia
  2. Vulturul – leu înaripat al Egiptului numit „grifon”
  3. Creatura înaripată din Hiram, tronul împăratului Tirului
  4. Sfinxul din Egipt și o formă similară găsită în palatul de fildeș al împăratului Ahab din Smirna.
- D. Descriere fizică
1. Forma heruvimului este legată de serafimul din Isaia 6.
  2. Exemple de forme diferite
    - a. Număr de fețe
      - (1). două – Eze. 41:18
      - (2). patru – Eze. 1:6,10; 10:14,16,21,22
      - (3). una – Apo. 4:7
    - b. Număr de aripi
      - (1). două – I Împ. 6:24
      - (2). patru – Eze. 1:6,11; 2:23; 10:7,8-21
      - (3). șase (ca serafimii din Is. 6:2) – Apo. 4:8
  3. Alte caracteristici
    - a. Mâini de om – Eze. 1:8; 10:8,21
    - b. picioare
      - (1) drepte, fără genunchi – Eze 1:7
      - (2) picioare de vițel – Eze. 1:7
  4. Iosephus Flavius recunoaște că nimeni nu știa cu arăta un heruvim (comparați Antiquities of the Jews, VIII. 3.3).
- E. Locul și scopul găsit în Biblie
1. Păzitorul pomului vieții, Gen. 3:24 (posibil folosit metaforic pentru satan în Eze. 28:14,16)
  2. Păzitorul tabernacolului
    - a. Deasupra Chivotului Legământului; Exod 25:18-20; Num. 7:89; I Sam. 4:4
    - b. ilustrat pe voal și pe perdele; Exod 26:1,31; 36:8,35
  3. Păzitorul Templului lui Solomon
    - a. cei doi heruvimi mari din Sfânta Sfintelor, I Împ. 6:23-26; 8:6-7; II Cro. 3:10-14; 5:7-9
    - b. pe peretele sanctuarului interior, I Împ. 6:29,35; II Cro. 3:7
    - c. pe panourile ce au fost asociate cu câteva lighene; I Împ. 7:27-39
  4. Păzitorul Templului lui Ezechiel
    - a. Gravat pe uși și perete; Eze. 41:18-20,25
  5. Conectat cu transportarea divinității
    - a. posibil o metaforă pentru vânt; II Sam. 22:11; Ps. 18:10; 104:3-4; Is. 19:1
    - b. păzitorul tronului lui Dumnezeu; Ps. 80:1; 99:1; Is. 37:16

- c. păzitorul tronului portabil al lui Dumnezeu; Eze. 1:4-28; 10:3-22; I Cro. 28:18
- 6. Templul lui Irod
  - a. Pictat pe ziduri (adică, păzitorul, comparați Talmud „Zoma” 54a)
- 7. Scena tronului apocaliptic (adică, păzitor comparați Apo. 4-5)

„plin de ochi în față și în spate” Această afirmație s-ar putea referii la ochii celor patru fețe sau poate fi o metaforă biblică a omniscienței lui Dumnezeu (comparați v. 8; Eze. 1:18; 10:12).

4:7 „leu...vițel...om...vultur” Acești termeni fac aluzie în mod evident la Eze. 1:6,10. În literatura rabinică acești termeni sunt listați ca cea mai puternică din diferitele ordine ale creației lui Dumnezeu. Irineu (d. Cr. 120-202) a folosit aceste fețe diferite pentru a-i descrie pe cei patru scriitori ai evangheliei (tradiția bisericească a stabilit că Ioan este vulturul; Luca, omul; Marcu, vițel; Matei, leu) dar acestea sunt prea speculative și alegorice. Aceste creaturi compuse sunt simbolice, nu literale. Cunoscând accentele Vechiului Testament pe menținerea ordinii lui Dumnezeu în creație, o creatură compusă din om și animal ar fi fost o din punct de vedere al cărții Levitic, necurat. Aceasta nu este narațiune istorică a unor lucruri și evenimente, ci un gen literal foarte simbolic căutând să descrie adevărurile ultime și autentice; în acest caz Dumnezeu ca cel veșnic viu (vv. 8,9) Cel Sfânt (v. 8) și creatorul tuturor lucrurilor (v. 11).

4:8 „sfânt, sfânt, sfânt” Creaturile vii repetă cântarea serafimilor din Is. 6:2,3. Acesta este unul din multele imnuri găsite în cartea Apocalipsa (comparați 4:8,11; 5:9-10,12,13; 7:12; 11:17-18; 12:10-12; 15:3-4; 16:5-7; 18:2-8; 19:1-3,6-7). Adesea imnurile sunt un mijloc de interpretare a viziunilor. Un alt simbol, cum ar fi marea de sticlă, funcționează ca un superlativ ebraic pentru sfințenia ultimă a lui Dumnezeu.

„DOMNUL DUMNEZEU, ATOTPUTERIC” Aceste cuvinte erau trei din titlurile Vechi Testamentare ale lui Dumnezeu (comparați 1:8).

1. Domn = YAHWE (comparați Exod 3:14; Ps. 103)
2. Dumnezeu = *Elohim* (comparați Ps. 104)
3. Atotputernic = *El Shaddai*, numele patriarhal al lui Dumnezeu (comparați Exod 6:3)

Vezi Tematica Specială: Nume pentru divinitate la 1:8.

„CEL CE ERA, CEL CE ESTE ȘI CEL CE VINE” Această afirmație este un titlu reiterat (comparați 1:4; 4:8; vezi nota întreagă la 1:4). Această afirmație are de-a face cu numele de legământ al lui Dumnezeu, YAHWE, care provine din VERBUL „a fi.” Aceeași temă este repetată în vv. 9 și 10 în afirmația „a Celui ce trăiește în veci de veci” (comparați 10:6; 15:7).

4:9-11 Aceasta este o singură frază în greacă, ce arată că închinarea finală i se cuvine Celui ce șade pe tron și trăiește veșnic (comparați Ps. 47; Dan. 4:34; 12:7). Aceasta poate fi o aluzie la însoțitorii angelici numiți conciliul ceresc (comparați I Împ. 22:19; Iov 1:6; Dan. 7:10) sau „îngerii prezenței” evreiești (adică, Tobit 12:15).

4:9 „creaturile vii” Aceste creaturi angelice sunt menționate adesea în carte (comparați 5:6,8,14; 6:1; 7:11; 14:3; 15:7; 19:4).

4:10 „își aruncau coroanele înaintea tronului” Această afirmație este un simbol a conștientizării lor că Dumnezeu merită toată lauda și onoarea! Indiferent care a fost motivul pentru care aveau coroane, au recunoscut că puterea era de la Dumnezeu!

4:11 „Tu ai creat toate lucrurile” Bătrânii și creaturile vii Îl laudau pe Dumnezeu ca și Creator, Susținător și Furnizor al tuturor lucrurilor. Această afirmație este accentuarea teologică a numelui *Elohim* (comparați Gen 1; Iov 38-41; Ps. 104). Acest capitol folosește sensurile teologice a celor mai folosite două nume ale lui Dumnezeu pentru a descrie acțiunile Lui.

Revelația progresivă a Noului Testament face să fie clar că Isus era agentul Tatălui în creație (comparați Ioan 1:3; I Cor. 8:6; Col. 1:16 și Ev. 1:2).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 5:1-5

¹Am văzut în mâna dreaptă a Celui ce ședea pe tron o carte scrisă în interior și pe spate, pecetluită cu șapte peceți. ²Și am văzut un înger puternic proclamând cu voce tare, „Cine este vrednic să deschidă cartea și să-i rupă pecețile?” ³Și nimeni în cer sau pe pământ sau sub pământ nu a fost capabil să deschidă cartea și să se uite în ea. ⁴Atunci am început să plâng cu amar deoarece nu era nimeni găsit vrednic să deschidă cartea și să se uite în ea; ⁵iar unul din bătrâni mi-a spus, „Oprește-te din plâns; iată, Leul care este din tribul lui Iuda, rădăcina lui David, a biruit să deschidă cartea și cele șapte peceți ale ei.”

„Am văzut în mâna dreaptă a Celui ce ședea pe tron” O traducere mai bună a acestei afirmații ar fi „pe mâna dreaptă a Celui” (Peshitta tradusă în Engleză de Lamsa și de Amplified Bible). Ideea nu este că Dumnezeu ține strâns cartea, ci Dumnezeu ține la vedere cartea pentru ca să fie luată și deschidă.

Expresia „mâna dreaptă a Celui” este un antropomorfism biblic pentru a descrie puterea și autoritatea lui Dumnezeu (vezi Tematica Specială la 2:1). Dumnezeu nu are un trup fizic, El este o ființă spirituală (comparați Ioan 4:24), necreat și etern.

„carte” Termenul grecesc este „*biblion*” ce mai târziu a ajuns să se refere la un codex (carte). Majoritatea comentatorilor sunt de acord că scrierile în formă de carte nu au apărut decât în al doilea secol, așa că ceea ce avem aici a fost un papirus sau un sul de pergament (NKJV, NRSV, TEV și NJB).

1. Există câteva teorii cu privire la însemnătatea acestei cărți.
2. Cartea problemelor găsită în Eze. 2:8-10; și Apo. 10:8-11
3. cartea pe care oamenii nu doresc să o citească deoarece Dumnezeu i-a orbit spiritual (comparați Is. 29:11; Rom. 118-10,25)
4. evenimentele vremurilor de sfârșit (comparați Dan. 8:26
5. un testament roman sau o ultimă dorință, ce în mod tradițional era sigilat cu șapte peceți
6. cartea vieții (comparați Dan. 7:10; 12:1), menționată atât de des în cartea Apocalipsa (comparați 3:5; 17:8; 20:12,15)
7. Vechiul Testament (comparați Col. 2:14; Ef. 2:15)
8. Tablele cerești din I Enoh 81:1,2.

În opinia mea aspectele #1, #2, sau #3 par a fi cele mai plauzibile; sulul este o carte a destinului umanității și a culminării istoriei lui Dumnezeu.

„scrisă în interior și pe spate” Era foarte neobișnuit în lumea antică datorită dificultății scrierii pe partea din spate a papirusului, cu toate că acest lucru este menționat în Eze. 2:8-10 și Zah. 5:3. Simbolizează controlul complet și întreg asupra istoriei și destinului uman.

Ambele PARTICIPII (scrisă și pecetluită) ce descriu sulul sunt la PERFECT PASIV. Primul cuvânt este o formă gramaticală specială folosită pentru a descrie Scriptura ca fiind insuflată (adică, Ioan 6:45; 8:17; 10:34; 10:34, etc). Al doilea cuvânt este un mod de a exprima că sulul era protejat, păstrat și rezervat de Dumnezeu.

„pecetluit cu șapte peceți” Cele șapte peceți au două origini posibile.

1. Șapte era numărul perfecțiunii din Gen 1, prin urmare, a fost pecetluită în mod perfect
2. Dorințele romane erau pecetluite cu șapte peceți.

Pecețile erau mici pete de ceară conținând inscripția proprietarului, plasate unde urma cartea sau sulul să fie deschis (vezi Tematica Specială la 7:2). În 6:1-8:1 ruperea acestor peceți aduce dureri pe pământ, dar conținutul sulului nu este

revelat în această unitate literară. De fapt, în structura cărții, al șaptelea sigiliu pornește cele șapte trâmbițe care reprezintă a șaptea pecete.

5:2 „Am văzut un înger puternic” Unii văd o conexiune etimologică cu numele Gabriel, ce înseamnă „omul puternic al lui Dumnezeu.” Un alt înger puternic este menționat în 10:1 și 18:21. Mediarea angelică este comună în literatura apocaliptică evreiască inter-testamentară.

„proclamând cu voce tare” El se adresa întregii creații.

„Cine este vrednic să deschidă cartea și să-i rupă pecetele?” Termenul „vrednic” este un termen comercial legat de utilizarea unei perechi de balanțe. A ajuns să însemne „ceea ce corespunde cu.” Ceva este pus pe o parte a balanței și ceea ce e pus pe cealaltă e echivalent. Poate fi folosit într-un sens negativ sau pozitiv. Aici, reprezintă valoarea inestimabilă a Salvatorului fără păcat. Doar Isus a fost echivalentul sarcinii pentru răscumpărare. Doar Isus a fost egalul sarcinii ce trebuia împlinită. Doar Isus este vrednic (comparați 5:7,9-10,12).

5:3 „Și nimeni în cer sau pe pământ sau sub pământ nu a fost capabil să deschidă cartea și să se uite în ea” Acest verset arată totala inabilitate a îngerilor sau a oamenilor de a înfăptui voia lui Dumnezeu! Rebeliunea i-a afectat pe toți! Creația nu se poate ajuta! Nimeni nu e vrednic!

5:4 „Am început să plâng cu amar” Această afirmație este un VERB IMPERFECT ce denotă începutul unei acțiuni sau repetarea unei acțiuni din trecut. Expresia se referă la „jale cu voce tare” atât de caracteristică Orientului Mijlociu antic.

5:5 „unul din bătrâni mi-a spus” Aici îl găsim pe unul din bătrâni acționând în rolul unui înger interpret, ca în cartea lui Daniel! Vezi Tematica Specială: Bătrân la 4:4.

„Oprește-te din plâns” Această afirmație este un IMPERATIV PREZENT cu un PARTICIPIU NEGATIV ce de obicei înseamnă a opri un act ce deja este în curs de desfășurare.

„Leul care este din tribul lui Iuda” Această afirmație este o aluzie la Gen. 49:9-10 (comparați II Esdra 12:31,32). Mesia reprezintă Leul (împărat) cuceritor din tribul lui Iuda.

„Rădăcina lui David” Această expresie face aluzie la II Sam. 7 și particular la Is. 11:1-10. Această idee a unui Mesia regal descendent al lui David poate fi găsită în Ier. 23:5; 33:5 și Apo. 22:16.

„a biruit” Această expresie este un INDICATIV AORIST ACTIV, ce implică un fapt împlinit (adică, Calvarul și mormântul gol). Observați că Leul nu merge să cucerească prin puterea Lui, ci prin sacrificiul Lui (comparați v. 6).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 5:6-10

⁶Și am văzut între tron (cu cele patru creaturi vii) și bătrâni un Miel stând în picioare, ca și cum ar fi înjunghiat, având șapte coarne și șapte ochi, care sunt cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu, trimise în tot pământul. ⁷Și a venit și a luat cartea din mâna dreaptă a Celui ce ședea pe tron. ⁸Când a luat cartea, cele patru creaturi vii și cei douăzeci și patru de bătrâni au căzut înaintea Mielului, fiecare ținând o harpă și potire de aur pline de tămâie, care reprezintă rugăciunile sfinților. ⁹Și au cântat o cântare nouă, zicând, „Vrednic ești Tu să iei cartea și să-i rupi pecetele; pentru că Tu ai fost înjunghiat, și au cumpărat pentru Dumnezeu cu sângele Tău oameni din fiecare trib și limbă și popor și națiune. ¹⁰Tu i-ai făcut o împărăție de preoți pentru Dumnezeul nostru, și ei vor domni pe pământ.”

5:6 „un Miel stând în picioare” Acest concept a unui miel de sacrificiu (adică, mielușel, *arnion*) descrie sacrificiul și învierea lui Isus Cristos făcute pentru altcineva. Mielul este menționat prin cartea Apocalipsa (comparați 5:6,8,12,13; 6:1,16; 7:9,10,14,17; 12:11; 13:8; 14:1,4 (de două ori), 10; 15:3; 17:14; 19:7,9; 21:9,14,22,23,27; 22:1,3). Metafora pentru sacrificiu vine din

1. Mielul Pascal (Exod 12)

2. unul din mieii ce erau sacrificați în fiecare zi dimineața și seara (continuu, comparați Exod 29:38-46; Num. 28:3,6,10,23,31; 29:11,16,19,22,25,28,31,34,38)

3. mielul înjunghiat din Is. 53:7 sau Ioan 1:7,29

Această metaforă este folosită pentru Isus în două sensuri distincte: (1) ca o victimă inocentă pentru sacrificiu (b) ca un biruitor (de asemenea găsit în literatura apocaliptică evreiască, comparați I Enoh 90:9; Testamentul lui Iosif 19:8-9). În NT doar Ioan Botezătorul în Ioan 1:29,36 și Ioan în Apocalipsa 5:6,8,12,13; 61:1, se referă la Isus ca „Miel” (Pavel afirmă acest lucru, în I Cor. 5:7, dar fără termen).

„ca și cum ar fi înjunghiat” A fost mort dar acum este viu. Învierea lui Mesia este imitată de fiara din apă (comparați 13:3).

„având șapte coarne și șapte ochi” Prima expresie se referă la putere sau omnipotență (comparați Exod 27:2; 29:12; Deut. 33:17; II Cro. 18:10; Ps. 112:9; 132: 17; Ier. 48:25; Eze. 29:21; Zah. 1:18-21). A doua expresie se referă la omnisciența lui Dumnezeu (comparați 4:6,8; Eze. 1:18; 10:12; Zah. 3:9 și 4:10). Symbolismul este similar ca în Dan. 7:13-14.

„care sunt cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu” Vezi Tematica Specială la 1:4 și nota de la 4:5.

5:8 „Când a luat cartea, cele patru creaturi vii și cei douăzeci și patru de bătrâni au căzut înaintea Mielului” Acest verset arată închinarea înaintea Mielului la fel și închinarea înaintea lui Dumnezeu (comparați v. 13), ce reprezintă o temă centrală în Apocalipsa.

„și potire de aur pline de tămâie, care reprezintă rugăciunile celor sfinți” Îngerii erau purtătorii normali a rugăciunilor spre Dumnezeu în literatura evreiască inter-biblică (comparați Tobit 12:15; III Baruh 11). Ideea de tămâie ce reprezintă rugăciunile este folosită de câteva ori în Scriptură (comparați 8:3-4; Ps. 141:2; Lu. 1:10).

„sfinți” Deși cuvântul „bisericească” nu apare în capitolul 3, conceptul de „sfinți” continuă în toată cartea și trebuie să se refere la poporul lui Dumnezeu. Conceptul de credincioși ca „sfinți” este comun în Apocalipsa (comparați 8:3-4; 11:18; 13,7,10; 14:12; 16:6; 17:6; 18:20,24; 19:8 și 20:9).

TEMATICĂ SPECIALĂ: SFINȚI

Acest termen este echivalentul cuvântului ebraic *kadosh* (BDB 871), a cărui sens de bază este acela de a stabili pe cineva, ceva, sau un loc pentru utilizarea exclusiv a lui YAHWE (BDB 871). Denotă concepția englezească a „sacruului.” YAHWE este separat de omenire prin natura Lui (Duh ne creat și etern) și prin caracterul Său (perfecțiune morală). El este standardul prin care toate celelalte sunt măsurate și judecate. El este Cel transcendent, Cel sfânt, Singurul Sfânt.

Dumnezeu a creat oamenii pentru comuniune, dar căderea (Gen. 3) a cauzat o barieră relațională și morală între un Dumnezeu sfânt și omenirea păcătoasă. Dumnezeu a ales să restaureze creația Sa ce are conștiință; de aceea, Își cheamă poporul să fie „sfânt” (comparați Lev. 11:44; 19:2; 20:7,26; 21:8). Printr-o relație de credință cu YAHWE poporul Său devine sfânt datorită poziției lor de legământ aflat în El, dar sunt chemați de asemenea să trăiască o viață sfântă (comparați Mat. 5:48).

Această trăire sfântă este posibilă deoarece credincioșii sunt pe deplin acceptați și iertați prin viața și lucrarea lui Isus și datorită prezenței Duhului Sfânt în mintea și inima lor. Acest lucru stabilește situația paradoxală:

1. a fi sfânt datorită neprihănilor lui Cristos imputată asupra ta
2. chemat să trăiești o viață sfântă datorită prezenței Duhului

Credincioșii sunt „sfinți” (*hagioi*) datorită:

1. voii Celui Sfânt (Tatăl, comparați Ioan 6:29,40)
2. lucrării Fiului Sfânt (Isus, comparați II Cor. 5:21)
3. prezenței Duhului Sfânt ce locuiește în noi (comparați 8:9-11)

NT se referă totdeauna la sfinți la PLURAL (cu excepția unui loc Filip. 4:21, dar chiar și atunci contextul face să fie PLURAL). A fi salvat înseamnă să faci parte dintr-o familie, un trup, o clădire! Credința biblică începe cu receptivitatea personală, dar se concretizează într-o comuniune corporativă. Fiecare am primit un dar (comparați I Cor. 12:11) pentru sănătatea, creșterea, și bunul mers al trupului lui Cristos – biserica (comparați I Cor. 12:7). Noi suntem salvați să slujim! Sfințenia este o caracteristică a familiei!

5:9-10 Există o variantă semnificativă a unui manuscris grecesc legat de PRONUMELE „noi.” Traducerea NKJV are PRONUMELE „noi” în v. 9, „nea răscumpărat pentru Dumnezeu,” și v. 10, „și ne-a făcut împărați și preoți pentru Dumnezeul nostru.” Majoritatea traducerilor moderne (NASB, NRSV, TEV, NJB) omit pronumele „noi” în ambele versete. Dacă „noi” este prezent în ambele versete atunci moartea sacrificială a lui Isus îi include pe cei douăzeci și patru de bătrâni ce par a fi creaturi îngerești. Nicăieri în Biblie moartea lui Isus ale legătură cu răscumpărarea îngerilor. De asemenea, prezenta lui „ei” (*autous*) în v. 10 din punct de vedere gramatical exclude posibilitatea lui „noi” ca fiind în original. A patra ediție a Societății Unite a Bibliei bifează cu siguranță omiterea celor două PRONUME PLURALE.

5:9 „Și cântau o cântare nouă” În VT există multe aluzii la un cântec nou (comparați Ps. 33:33; 40:3; 98:1; 144:9; 149:1 și Is. 42:10). La fiecare eveniment major din VT, poporul lui Dumnezeu era încurajat să cânte un cântec nou laudând activitatea lui Dumnezeu. Acesta este ultimul cântec despre revelația de Sine a lui Dumnezeu în Mesia și în lucrarea de răscumpărare a lui Mesia pentru binele tuturor credincioșilor (comparați vv. 9,12,13; 14:3).

Accentul pe lucruri „noi” este caracterizat de noua epocă din Is. 42:66.

1. „lucruri noi,” 42:9
2. „cântece noi,” 42:10
3. „a face ceva nou,” 43:19
4. „lucruri noi,” 48:6
5. „nume noi,” 62:6
6. „un pământ nou și ceruri noi,” 65:17; 66:22.

În Apocalipsa există de asemenea multe „lucruri noi.”

1. „noul Ierusalim,” 3:12;21:2
2. „nume nou,” 2:17; 3:12
3. „cântec noi,” 5:9,10,12,13; 14:3
4. „un cer nou și un pământ nou,” 21:1

„Vrednic ești Tu să iei cartea și să-i rupi pecetea” Acest cântec nou (vv. 9-10) cuprinde o descriere a cinci lucruri ce vorbesc de vrednicia Mielului.

1. moarte înlocuitoare (comparați 5:6,9,12; 13:8; I Pet. 1:18-19)
2. prețul de răscumpărare plătit (comparați 5:9; 14:3-4; Mar. 10:45; I Cor. 6:19-20; 7:23; I Tim. 2:6)
3. oameni cumpărați din fiecare națiune (comparați 5:9; 7:9; 14:6)
4. i-a făcut pe credincioși o împărăție de preoți (comparați 1:6; 5:10)
5. ei vor domni împreună cu El (comparați 3:21; 5:10; 20:4)

TEMATICĂ SPECIALĂ: RĂSCUMPĂRARE/RĂSCUMPĂRAT

I. VECHIUL TESTAMENT

A. Există doi termeni ebraici principali legali ce transmit acest concept

1. *Ga'al* (BDB 145, I), care în esență înseamnă „a elibera pe baza unui preț plătit.” O formă a termenului *ga'al*

adaugă conceptul unei intermediere personale, de obicei a unui membru al familiei (adică, rudă salvatoare). Acest aspect cultural a dreptului de cumpărare a obiectelor, animalelor, pământului (comparați Lev. 25,27), sau a rudelor (comparați Rut 4:14; Is. 29:22) este transferat teologic lui YAHWE pentru eliberarea lui Israel din Egipt (comparați Exod 6:6; 15:13; Ps. 74:2; 77:15; Ier. 31:11). El devine „răscumpărătorul” (comparați Iov 19:25; Ps. 19:14; 78:35; Pro. 23:11; Is. 41:14; 43:14; 44:6,24; 47:4; 48:17; 49:7,26; 54:5,8; 59:20; 60:16; 63:16; Ier. 50:34).

2. *Padah* (BDB 804) care în esență înseamnă „a elibera” sau „a scăpa”
  - a. răscumpărarea celor întâi născuți (13:13,14 și Num. 18:15-17)
  - b. răscumpărarea fizică este contrastată cu răscumpărarea spirituală (Ps. 49:7,8,15)
  - c. YAHWE va răscumpăra Israelul din păcatele și rebeliunea lui (Ps. 130:7-8)

B. Conceptul teologic implică câteva elemente înrudite.

1. Există o nevoie, o legătură, o pierdere, o detenție
  - a. fizică
  - b. socială
  - c. spirituală (comparați Ps. 130:8)
2. Un preț trebuie plătit pentru eliberare, scăpare, și restaurare
  - a. a națiunii Israel (comparați Deut. 7:8)
  - b. a individului (comparați Iov 19:25-27; 33:28)
3. Cineva trebuie să acționeze ca intermediar și binefăcător. În *ga`al* acest înțeles este folosit pentru un membru al familiei sau a unei rude apropiate (adică, *go`el*, BDB 145).
4. YAHWE adesea se descrie pe Sine în termeni familiali.
  - a. Tată
  - b. Soț
  - c. Rudă salvatoare/răzbunătoare

Răscumpărarea era sigură prin agenția personală al lui YAHWE; prețul era plătit, iar răscumpărarea era obținută!

II. NOUL TESTAMENT

A. Există câțiva termeni folosiți pentru a transmite conceptul teologic.

1. *Agorazō* (comparați I Cor. 6:20; 7:23; II Pet. 2:1; Apo. 5:9; 14:3-4). Acesta este un termen comercial ce reflectă un preț plătit pentru cineva. Noi suntem un popor cumpărat cu sânge ce nu ne controlează propriile vieți. Noi Îi aparținem lui Cristos.
2. *Exagorazō* (comparați Gal. 3:13; 4:5; Ef. 5:16; Col. 4:5). Acesta este de asemenea un termen comercial. Reflectă moartea înlocuitoare a lui Isus în contul nostru. Isus a suportat „blestemul” unei performanțe bazate pe lege (adică, Legea Mozaică, comparați Ef. 2:14-16; Col. 2:14), pe care omenirea nu putea să o îndeplinească. El a suportat blestemul (comparați Deut. 21:33) pentru noi toți (comparați Mar. 10:45; II Cor. 5:21)! În Isus, dreptatea și dragostea lui Dumnezeu se unesc în iertare deplină, acceptare, și acces deplin!
3. *Luō*, „a elibera”
  - a. *Lutron*, „un preț plătit” (comparați Mat. 20:28; Mar. 10:45). Acestea sunt cuvinte puternice din gura lui Isus cu privire la scopul venirii Lui, de a fi Salvatorul unei lumi prin plățirea unei sume pentru păcat pe care nu El o datora (comparați Ioan 1:29).
  - b. *Lutroō*, „a elibera”

- (1) pentru a răscumpăra Israelul (Lu. 24:21)
- (2) pentru a se da pe Sine pentru răscumpărarea și purificarea unui popor (Tit 2:14).
- (3) pentru a fi un înlocuitor fără păcat (I Pet. 1:18-19)

c. *Lutrōsis*, „răscumpărare,” „scăpare,” sau „libertate”

- (1) Profeția lui Zaharia despre Isus, Luca 1:68
- (2) lauda Anei la adresa lui Dumnezeu pentru Isus, Luca 2:38
- (3) Sacrificiul bun a lui Isus adus o singură dată, Ev. 9:12

4. *Apolytrōsis*

a. răscumpărare la a doua venire (comparați Fapte 3:19-21)

- (1) Luca 21:28
- (2) Romani 8:23
- (3) Efeseni 1:14; 4:30
- (4) Evrei 9:15

b. răscumpărare în moartea lui Cristos

- (1) Romani 3:24
- (2) I Corinteni 1:30
- (3) Efeseni 1:7
- (4) Coloseni 1:14

5. *Antilytron* (comparați I Tim. 2:6). Acest text este crucial (ca și în Tit 2:14) ce se leagă cu moartea înlocuitoare a lui Isus pe cruce. El este singurul și unicul sacrificiu acceptabil, Cel care moare pentru „toți” (comparați Ioan 1:29; 3:16-17; 4:42; I Tim. 2:4; 4:10; Tit 2:11; II Pet. 3:9; I Ioan 2:2; 4:14).

B. Conceptul teologic în NT

1. Umanitatea este sclavă păcatului (comparați Ioan 8:34; Rom. 3:10-18; 6:23)
2. Legăturile umanității la păcat au fost descoperite prin Legea Mozaică din VT (comparați Gal. 3) și prin predica de pe munte a lui Isus (comparați Mat. 5-7). Performanțele umane au devenit o sentință la moarte (comparați Col. 2:14).
3. Isus, mielul fără păcat al lui Dumnezeu, a venit și a murit în locul nostru (comparați Ioan 1:29; II Cor. 5:21). Noi am fost cumpărați din păcat pentru ca noi să fim capabili să-L slujim pe Dumnezeu (comparați Rom. 6).
4. Prin implicație atât YAHWE cât și Isus sunt „rudele apropiate” ce acționează în contul nostru. Acest lucru continuă metafora familială (adică, tatăl, soțul, fiu, frate, rudă apropiată).
5. Răscumpărarea nu a fost o un preț plătit lui Satan (adică, teologie medievală), ci reconcilierea cuvântului și dreptății lui Dumnezeu cu dragostea lui Dumnezeu și a provizia deplină în Cristos. La cruce pacea a fost restaurată, rebeliunea umană iertată, imaginea lui Dumnezeu în omenire a fost făcută pe deplin funcțională din nou pentru comuniune intimă!
6. Mai există un aspect viitor al răscumpărării (comparați Rom. 8:23; Ef. 1:14; 4:30), ce implică învierea trupului și intimitate personală cu Dumnezeul Triunic. Trupul nostru înviat va fi ca al Lui (comparați I Ioan 3:2). El a avut un trup fizic, dar cu un extra aspect dimensional. Este greu de definit paradoxul din I Cor. 15:12-19 cu I Cor. 15:35-58. Este evident că există un trup fizic, pământesc și că va fi un trup ceresc, spiritual. Isus le-a avut pe ambele!

5:10 „i-ai făcut o împărăție de preoți” Această afirmație este o aluzie la Exod 19:6 și Is. 61:6. Terminologia este folosită acum pentru biserică, marea trimitere a poporului lui Dumnezeu (comparați Apo. 1:6; 20:6; I Pet. 2:5,9). Vezi nota de la 1:6.

„ei vor domni pe pământ” Unii traducători văd această afirmație într-un sens viitor iar alții o văd într-o realitate prezentă. Există o variantă de manuscris grecesc între TIMUL VIITOR în MSS SIMBO, P și TIMPUL PREZENT în MS A (Alexandrinus). Dacă este într-un sens PREZENT atunci este similar cu Rom. 5:17 și Ef. 2:6. Dacă e în VIITOR posibil să se ocupe de domnia poporului lui Dumnezeu împreună cu Cristos (comparați Mat. 19:28; Lu. 22:30; I Cor. 4:8; II Tim. 2:12; Apo. 3:21; 5:10). Chiar și această domnie viitoare este văzută în două feluri.

1. în Apo. 20:4 și 6 pare să se refer la o domnie de o mie de ani
2. în Apo. 22:5 pare să se refere la o domnie eternă (comparați Ps. 145:13; Is. 9:7; Dan. 2:44; 7:14,18,27)
3. Posibil ca mileniul să fie un simbol al eternității

Traducerea UBS⁴ oferă timpului viitor o notă „A” (certitudine).

TEMATICĂ SPECIALĂ: DOMNIND ÎN ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU

Conceptul de a domni împreună cu Cristos este parte a unei categorii teologice imense numită „Împărăția lui Dumnezeu.” Această concepție este adusă din conceptul Vechiului Testament a lui Dumnezeu ca adevăratul împărat al Israelului (comparați I Sam. 8:7). El simbolizează simbolic (I Sam. 8:7; 10:17-19) printr-un descendent al tribului lui Iuda (comparați Gen. 49:10) și din familia lui Iese (comparați II Sam 7).

Isus este împlinirea promisă al profeției Vechiului Testament cu privire la Mesia. El a inaugurat Împărăția lui Dumnezeu prin incarnarea Sa în Betleem. Împărăția lui Dumnezeu a devenit stâlpul central al predicării lui Isus. Împărăția a venit deplin în El (comparați Mat 10:7; 11:12; 12:28; Mar. 1:15; Lu. 10:9,11; 11:20; 16:16; 17:20-21).

Totuși, împărăția este de asemenea viitoare (escatologică). A fost prezentă dar nu desăvârșită (comparați Mat. 6:110; 8:11; 16:28; 22:1-14; 26:29; Lu. 9:27; 11:2; 13:29; 14:10-24; 22:16,18). Isus a venit pentru prima dată ca un slujitor care suferă (comparați Is. 52:13-54:12); ca smerit (comparați Zah. 9:9) dar El se va întoarce ca Împăratul Împărățiilor (comparați Mat. 2:2; 21:5; 27:11-14). Conceptul de „domnie” este cu siguranță parte din această „împărăție” teologică. Dumnezeu a dat împărăția urmașilor lui Isus (vezi Lu. 12:32).

Conceptul de domnie împreună cu Cristos are câteva aspecte și întrebări.

1. se referă la „domnie” pasajele ce susțin că Dumnezeu a oferit credincioșilor „împărăția” prin Cristos (comparați Mat. 5:3,10; Lu. 12:32)?
2. se referă cuvintele lui Isus către ucenicii originali ai contextului primului secol evreiesc la toți credincioșii (comparați Mat. 19:28; Lu. 22:28-30)?
3. Accentele lui Pavel pe domnia în această viață contrastează sau completează textele de sus (comparați Rom. 5:17; I Cor. 4:8)?
4. Cum se relaționează suferința cu domnia (comparați Rom. 8:17; II Tim. 2:11-12; I Pet. 4:13; Apo. 1:9)?
5. Tema repetată din Apocalipsa împarte domnia glorioasă a lui Cristos, dar este asta domnie una
  - a. pământească, 5:10
  - b. milenară, 20:5,6
  - c. eternă, 2:26; 3:21; 22:5 și Dan. 7:14,18,27

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 5:11-14

¹¹Apoi m-am uitat, și am auzit vocea multor îngeri în jurul tronului și pe creaturile vii și pe bătrâni, iar numărul lor era de miliarde de miriade, și de mii și mii, ¹²spunând cu voce tare, „Vrednic este Mielul ce a fost înjunghiat să primească puterea și bogățiile și înțelepciunea și tăria și onoarea și gloria și binecuvântarea.” ¹³Și fiecare ființă creată ce se află în cer și pe pământ și sub pământ și pe mare, și tot ce se află în ele, le-a auzit zicând, „A Celui ce șade pe tron, și a Mielului, să fie binecuvântarea și onoarea și gloria și domnia în vecii vecilor.” ¹⁴Iar cele patru creaturi vii tot repetau, „Amin.” Și bătrânii se plecau și se închinau.

5:11 „mulți îngeri” Acest verset listează trei grupuri de îngeri: (1) mulți îngeri (mii și mii); (2) creaturi vii (patru); sau (3) bătrâni (douăzeci și patru).

„numărul lor era de miliarde de miriade, și de mii și mii” Această afirmație pare să fie o aluzie la curtea cerească din Dan. 7:10 (vezi nota la 5:1).

5:12 „Mielul ce a fost înjunghiat să primească puterea” Aceasta este afirmația ființelor angelice despre Fiul. „A fost înjunghiat” este un PARTICIPIU PERFECT PASIV (comparați 5:6; 13:8), ce implică „înjunghiat în trecut” cu cicatricele și cu efectul înjunghierii încă rămas. Când Îl vedem pe Isus El încă are cicatricele crucificării. Ele au devenit insignele Lui de onoare! Conceptul despre cruce este implicit și central în Apocalipsa. Vezi nota de la 5:9.

În acest verset șapte atribute sunt oferite Mielului prin ordine angelice:

1. puterea
2. bogăția
3. înțelepciunea
4. tăria
5. onoarea
6. gloria
7. binecuvântarea

Aceste atribute s-ar putea să vină din I Cro. 29:10-12, ce ar putea de asemenea fii sursa Vechi Testamentară a concluziei liturgice în rugăciunea Domnului din manuscriselor tradiționale grecești Mat. 6:13.

Biblia de studiu NASB (p. 1855) adaugă faptul că atributele lui Dumnezeu încep cu trei în 4:11, apoi cu patru în 5:13, în în final cu șapte în 5:12 și 7:12. Amintiți-vă că literatura apocaliptică este o structură înaltă a genului literar ce folosește adesea numere simbolice.

5:13 Întreaga umanitate creată și conștientă (cel mai mare cor uman posibil), oamenii (atât vii cât și morți) din v. 13 Îl binecuvântează pe Tatăl și pe Fiul cu o binecuvântare împătrită (comparați v. 14; Ps. 103:19-20; Filip. 2:8-11) iar ordinele angelice (cele patru creaturi vii și cei douăzeci și patru de bătrâni) ce înconjoară tronul confirmă aceste binecuvântări (comparați v. 14).

5:14 „Amin” Această este o expresie din partea celor patru îngeri din jurul tronului (cele patru creaturi vii). Vezi Tematica Specială la 1:6.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Aceste întrebări pentru discuții au scopul de a te ajuta să gândești printre problemele majore ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să o definească.

1. Cum se potrivesc capitolele 4 și 5 în întregul scop al cărții?
2. Care este genul literar al capitolelor 4 și 5?
3. Din ce surse își extrage Ioan imaginile?
4. Cine sunt bătrânii?
5. Sunt creaturile descrise în 4:7-10 heruvimi și serafimi?
6. Listează titlurile Vechi Testamentare ale lui Mesia găsite în capitolul 5
7. Listează cele cinci descrieri ale vredniciei lui Mesia găsite în 5:9 și 10.

APOCALIPSA 6:1-7:17

DIVIZIUNI ALE PARAGRAFELOR DIN TRADUCERILE MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Pecețile	Prima Pecete: Cuceritorul	Deschiderea primei din cele șase Peceți	Pecețile	Mielul rupe cele șapte peceți
6:1-2	6:1-2	6:1-2	6:1-2	6:1-2
	A două Pecete: Conflictul de pe Pământ			
6:3-4	6:3-4	6:3-4	6:3-4	6:3-4
	A treia Pecete: Sărăcia de pe Pământ			
6:5-6	6:5-6	6:5-6	6:5-6	6:5-6
	A patra Pecete: Moartea larg răspândită pe Pământ			
6:7-8	6:7-8	6:7-8	6:7-8	6:7-8
	A cincea Pecete: Plânsul martirilor			
6:9-11	6:9-11	6:9-11	6:9-11	6:9-11
	A șasea Pecete: Perturbări Cosmice			
6:12-17	6:12-17	6:12-17	6:12-17	6:12-17
Cei 144,000 din Israel pecetluiți	Pecetluiții din Israel	Un interludiu	Poporul de 144,000 al Israelului	Slujitorii lui Dumnezeu vor fi păstrați
7:1-8	7:1-8	7:1-8	7:1-8	7:1-8
Multitudinea din fiecare națiune	O multitudine din Marele Necaz		Mulțimea colosală	Răsplătirea sfinților
7:9-12	7:9-17	7:9-12	7:9-12	7:9-12
7:13-17		7:13-17	7:13 7:14a 7:14b-17	7:13-17

CICLUL TREI DE CITIRE (vezi p. v din secțiunea de introducere)

URMĂRIND INTENȚIA ORIGINALĂ A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Citește capitolul dintr-o primă ședere. Identifică subiectele (ciclul de citire #3, p. viii). Compară-ți diviziunile subiectului cu cele cinci traduceri de sus. Alinierea nu este inspirată, dar reprezintă cheia pentru a urmări intenția originală a autorului, care este inima interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect numai unul.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf

4. Etc.

PRIVIRI CONTEXTUALE

- A. Această secțiune se relaționează contextual la capitolele 4 și 5. Capitolele 4 și 5 descriu evenimente din cer, în timp ce 6:1-8:1 descriu dezlănțuirea judecății lui Dumnezeu asupra pământului. De fapt, 4:1-16:21 formează o unitate literară.
- B. Identitatea primului călăreț (comparați v. 2) este dificilă, dar presupunând că este un simbol al răului, cei patru călăreți sunt simbolul persecuției de care au parte credincioșii într-o lume decăzută și ostilă (comparați Mat. 24:6-7). Termenul „necaz” (*thlipsis*) e folosit consecvent și exclusiv cu privire la persecuția credincioșilor din partea necredincioșilor. Începutul peceții din v. 12 descrie mânia lui Dumnezeu față de necredincioși. Credincioșii sunt absolviți de mânia (org□, comparați v. 16) lui Dumnezeu, dar totuși ei suportă persecuția și furia necredincioșilor.
- C. Există trei probleme majore de interpretare în această secțiune.
1. cum se relaționează pecețile, trâmbițele, și potirele unele cu altele în istorie.
  2. cine sunt cei 144,000 din 7:4 și cum se relaționează la al doilea grup menționat în 7:9
  3. la ce perioadă de necaz și la ce fel de necaz se referă grupul din 7:14

STUDIUL AL EXPRESIILOR ȘI AL CUVINTELOR

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 6:1-2

¹Apoi am văzut când Mielul a rupt una din cele șapte pecete, și am auzit una din cele patru creaturi vii spunând cu o voce ca tunetul, „Vino.” ²M-am uitat, și iată, un cal alb, iar cel ce ședea pe el avea în mână un arc; și i s-a dat o coroană, și a ieșit cucerind și biruind.

6:1 „când Mielul a rupt una din cele șapte pecete” Acest verset arată conexiunea dintre capitolul 5 și 6. Aceste pecete sunt rupte înainte de a fi citită cartea, iar mulți interpreți au presupus că ele reprezintă problemele ce apar în fiecare epocă (comparați Mat. 24:6-12). Totuși, datorită intensității crescânde a judecăților, unii văd aceste pecete ca fiind imediat pregătitoare sfârșitului epoci. Aici este tensiunea de interpretare dintre împărăția ca PREZENTĂ și VIITOARE. Există o fluiditate în NT dintre „deja” și „nu încă.” Cartea Apocalipsa în sine ilustrează această tensiune. Cartea a fost scrisă pentru credincioși persecutați ai primului secol (și pentru fiecare secol) iar din punct de vedere profetic adresându-se ultimei generații de credincioși. Necazurile sunt comune fiecărei generații!

A șaptea pecete reprezintă a cele șapte trâmbițe și a șaptea trâmbiță reprezintă cele șapte potire. După cum a fost observat, fiecare este mai intensă decât precedentele. Primele două au scop răscumpărător. Ele în esență demonstrează că judecata lui Dumnezeu este doar datorită faptului că necredincioșii nu vor să se pocăiască, astfel că ultimul ciclu (adică, potirele) nu are nici o oportunitate de a pocăință, ci doar de judecată! Dar mi se pare că a șasea pecete și a șasea trâmbiță descriu sfârșitul epoci. Prin urmare, acestea sunt simultane în natură și nu secvențe cronologice.

Prima a doua venire a lui Cristos este descrisă de trei ori, la sfârșitul peceților (comparați 6:12-17) și a trâmbițelor (comparați 11:15-18), și nu doar la sfârșitul potirelor în 16:17-21 și din nou în capitolul 19:11-12. Acesta este modelul structural al cărții. Ea este o dramă apocaliptică în câteva acte! Vezi Introducere la Apocalipsa, C.

„una din cele patru creaturi vii spunând cu o voce ca tunetul” Cele patru creaturi vii, ca și bătrânii, reprezintă grade ale creației angelice. Această voce, ca tunetul, este de asemenea menționată în 14:2 și 19:6.

„Vino” Acest termen înseamnă fie „vino” fie „mergi înainte.” Textul din manuscrisul uncial grecesc antic Sinaiticus (8) adaugă „și vezi” (comparați KJV, NKJV, care s-ar referi la Ioan), dar Alexandrinus (A) are doar „vino” (care s-ar referi la cei

patru cai). UBS4 oferă acestei forme mai scurte o notă de „B” (aproape incert). În context această poruncă (IMPERATIV LA PREZENT) nu se referă la Ioan sau la biserică, ci la cei patru călăreți (comparați 6:3,5,7).

„M-am uitat, și iată, un cal alb” Acest context este o aluzie la Zah. 1:8 (cei patru cai) și 6:1-8 (cele patru trăsuri). Au existat multe discuții despre identitatea acestor călăreți. Interpretările se întind de la Isus (Irineu) până la anticrist. Cu o astfel de confuzie, dogmatismul este impropriu. Unii cred că se referă la Cristos datorită asemănării descrierii găsite în 19:11-21, dar singura asemănare pare a fi culoarea calului. Alții văd această afirmație ca o referință la răspândirea evangheliei. Acest lucru datorită faptului că ei văd aceste capitole ca fiind în paralelă cu discursul de pe Muntele Măslinilor din Mat. 24; Mar. 13, și Lu. 21. Prin urmare, este acceptat ca fiind o referință la Mat. 24:14 și Mar. 13:10.

Chiar s-a propus, bazat pe Eze. 39, ca această afirmație să se fi referit la împăratul Gog îndrumându-și trupele împotriva poporului lui Dumnezeu. Acest lucru ar trebui să simbolizeze vremurile de sfârșit ale anticristului (comparați II Tes. 2). Pare extrem de neobișnuit ca un înger să-I comande lui Isus să vină. Deși Isus poartă o coroană în capitolul 6 și 19, cuvintele grecești pentru a descrie aceste coroane sunt diferite. Acolo, Isus este chemat „credincios și adevărat,” dar nu și aici. Victoria călărețului nu este descrisă deloc. Călărețul este descris ca având un arc în capitolul 6, dar în capitolul 19, Cristos are o sabie cu două tăișuri în gura Lui, așadar, similaritatea este eclipsată de diferențe încă de departe. Această imagine ar putea fi una din plăgile din VT. Aceste plăgi, ce sunt o aluzie la Lev. 26 și Eze. 14:21, sunt rostite în v. 8. Albul nu a fost doar culoarea simbolică a neprihănirii, ci și simbolul roman al victoriei romane. Generalii romani victorioși în bătălie mergeau pe străzile Romei într-un car de război tras de patru cai albi.

„iar cel ce ședea pe el avea în mână un arc” Arcul era arma de preferință a unui arcaș de temut călare din hoardele parților (ce călăreau pe cai albi). Arcul este adesea folosit în VT pentru a-L descrie pe YAHWE ca Războinic (Ps. 45:4-5; Is. 41:2; 49:2-3; Hab. 3:9; Zah. 9:13 și probabil Gen. 9:13). Există de asemenea exemple ale lui YAHWE judecând alte națiuni prin metafora în care Dumnezeu le rupe arcurile (Ps. 46:9; Ier. 51:56 și Osea 1:5).

„i s-a dat o coroană” Această este o coroană „*stephanos*,” însemnând coroana victoriosului, în timp ce coroana lui Cristos menționată în 19:11 este o „*diadema*,” o coroană regală.

„a ieșit cucerind și biruind” Simbolul din v. 1 sunt pentru război și cucerire. Deoarece primul și al doilea călăreț sunt descriși cu scopuri similare, unii îl văd pe primul ca pe un războinic al cuceririi și pe al doilea ca un război civil. Acestea sunt speculații, dar ambii cai sunt oarecum paraleli.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 6:3-4

³Când a rupt al doua pecete, am auzit a doua creatură vie spunând, „Vino.” ⁴Și un altul, un cal roșu, a ieșit; iar celui ce ședea pe el, i s-a permis să i-a pacea de pe pământ, pentru ca oamenii să se omoare unul pe altul; și o sabie mare i s-a mai oferit.

6:4 „un altul, un cal roșu” Această afirmație este o aluzie la o un fel de măcel militar.

„o sabie mare i s-a mai oferit” Aceasta era sabia romană mică numită „*machaira*.” Era purtată pe centura soldaților romani și era utilizată pentru pedeapsa capitală a cetățenilor romani (comparați Rom. 13:4). Expresia „oamenii să se omoare unul pe altul” este interesantă deoarece în VT acesta era unul din mijloacele prin care YAHWE obișnuia să distrugă popoarele inamice (comparați Jud. 7:22; I Sam. 14:20; II Cro. 20:22).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 6:5-6

⁵Când a rupt a treia pecete, am auzit a treia creatură vie spunând, „Vino.” M-am uitat, și iată, un cal negru; iar cel ce ședea pe el avea o pereche de balanțe în mâini. ⁶Iar în centrul celor patru creaturi vii am auzit ceva asemenea unei voci spunând, „Un sfert de grâu pentru un dinar, și trei sferturi de orz pentru un dinar; și nu vătăma uleiul și vinul.”

6:5 „M-am uitat, și iată, un cal negru” Acest cal este un simbol al foametei (comparați Mat. 24:7) ce urmează după război.

6:6 „Un sfert de grâu pentru un dinar” Un dinar era plata pentru o zi de muncă fie la un soldat fie la un muncitor necalificat. Această afirmație arată severitatea foametei: un om să lucreze toată ziua și să aibă doar suficientă mâncare pentru el.

TEMATICĂ SPECIALĂ: MONEDE ÎN FOLOSINȚĂ ÎN PALESTINA ZILELOR LUI ISUS

I. Monede de cupru

- A. *cherma* – valoare mică (comparați Ioan 2:15)
- B. *chalchos* – valoare mică (comparați Mat. 10:9; Mar. 12:41)
- C. *assarion* – o monedă romană din cupru valorând 1/16 dintr-un *dēnarius* (comparați Mat. 10:29).
- D. *kodrantes* – o monedă romană din cupru valorând 1/64 dintr-un *dēnarius* (comparați 5:26)
- E. *lepton* – o monedă evreiască din cupru valorând 1/128 dintr-un *dēnarius* (comparați Mar. 12:42; Lu. 21:2)
- F. *quadrans/farthing* – o monedă romană din cupru de valoare mică

II. Monede de argint

- A. *arguros* („monedă de argint”) – mult mai valoroasă decât moneda de cupru sau bronz (comparați Mat. 10:9; 26:15)
- B. *dēnarius* – o monedă romană din argint valorând cât o zi de muncă (comparați Mat. 18:28; Mar. 6:37)
- C. *drachmē* – o monedă grecească din argint echivalând în valoare cât un *dēnarius* (Lu. 15:9)
- D. *di-drachmon* – două *drachme* echivalau ½ dintr-un shekel evreiesc (comparați Mat. 17:24)
- E. *statēr* – o monedă din argint valorând cam patru *dēnarii* (comparați Mat. 17:27)

III. Monede de aur – *chrysos* („monede de aur”) – cele mai valoroase monede (comparați Mat. 10:9)

IV. Termeni generali pentru cântărirea metalelor

- A. *mnaa* – *mina* latină, o pondere a metalului echivalentă cu 100 de *dēnarii* (comparați Lu. 19:13)
- B. *talanton* – o unitate grecească de greutate (comparați Mat. 18:24; 25:15,16,20,24,25,28)
  - 1. argint în valoare de 6.000 *dēnarii*
  - 2. aur în valoare de 1899,000 *dēnarii*
- C. *sheqel* – pondere evreiască Vechi Testamentară pentru argint (comparați Gen. 23:15; 37:28; Exod 21:32)
  - 1. *pām* – 2/3 shekel
  - 2. *beka* – ½ shekel
  - 3. *gerah* – 1/20 shekel

Unități de măsură mai mari

- 1. *maneh* – 50 shekli
- 2. *kikkar* – 3,000 shekli

„trei sferturi de orz pentru un dinar” Orzul era dieta principală a săracului. Termenul grecesc „quarts” este „*choenix*” și egalează cam 1.92 litri.

„și nu vătăma uleiul și vinul” Este uimitor cât de mulți interpreți există cu privire la acest detaliu. Mulți încearcă să meargă înapoi la sulul Templului din sulurile din Marea Moartă pentru a găsi vreo aluzie la sacrificiile evreiești. Uleiul și vinul era principala dietă a oamenilor mediteraneeni. Faptul că nu au fost vătămate arată o foamete limitată. Limitarea poate fi văzută de asemenea în v. 8. Dumnezeu își limitează judecata pentru ca necredincioșii să aibă timp de pocăință (comparați 16:9). Este de asemenea posibil ca ambele alimente să fi fost folosite pentru scopuri medicale.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 6:7-8

⁷Când Mielul a rupt pecetea a patra, am auzit o vocile celor patru creaturi vii spunând, „Vino.” ⁸M-am uitat, și iată, un cal cenușiu; iar cel ce ședea pe el avea numele de moarte; iar Hadesul îl urmărea. Autoritate li s-a dat peste un sfert din pământ, ca să ucidă cu sabia și cu foamea și cu epidemiile și prin animalele sălbatice ale pământului.

6:8

NASB „un cal cenușiu”

NKJV „un cal palid”

NRSV „un cal verde palid”

TEV „un cal colorat palid”

NJB „un cal mortal”

Termenul „palid” se referă la un galben verzui sau la un alb șters. În engleză noi avem cuvântul „chlorine” din acest cuvânt grecesc. Este posibil să fi fost culoarea unui trup mort. Datorită listei modalităților de moarte din v. 8, acest cuvânt s-ar putea referi la cei omorâți sau mâncați de animale sălbatice, care reprezenta una din blestemele Vechiului Testament (comparați Lev. 26:22; Ier. 15:3; Eze. 5:17; 14:21).

„cel ce ședea pe el avea numele de moarte; iar Hadesul îl urma” Această afirmație este o aluzie Vechi Testamentară la Pro. 5:5 sau Osea 13:15. Reprezintă o personificare a termenilor pentru sfârșitul vieții fizice. Acești doi termeni sunt folosiți de trei ori împreună în Apocalipsa (comparați 1:18; 20:13-14).

Termenul „Hades” este sinonimul termenului „Sheol” din VT, ce înseamnă „locul de detenție al morților.” Vezi Tematica Specială: Unde sunt cei morți? La 1:18.

„Autoritate li s-a dat peste un sfert din pământ” Observați că PRONUMELE „lor (li s-a dat)” se referă la toți cei patru cai și călăreții lor. Există o intensificare a judecății în trâmbețe (adică, o treime, comparați 8:7,8,10,12); există o distrugere completă în potire (comparați 16:1-21). Aceste fracțiuni reprezintă un dispozitiv literar pentru a arăta că judecata lui Dumnezeu avea un scop de răscumpărare (comparați 9:20-21; 13:7; 16:9-11), dar umanitatea căzută, răzvrătită și împietrită nu vrea să răspundă (deși câțiva poate au răspuns, comparați 11:13).

„să ucidă cu” Acești patru călăreți reprezintă judecățile legământului Vechi Testamentar (Lev. 26:21-26; Ier. 15:2-3; 24:10; 27:8; 29:17-18; 32:24,36; 34:17; Eze. 5:12,17; 14:21; Amos 4:6-10). Termenul pentru „sabie” este diferit de cel din v. 4. Aceasta se referă la sabia de bătlie masivă, *hromphaia*. Toate cele patru judecăți ale războiului, foametei, epidemiei, și animalelor sălbatice din VT, sunt listate în Lev. 26:21-26 și Eze. 14:21. Aceste judecăți ale legământului sunt clar discutate în Deut. 27-29. Amintește-ți, original scopul lor era acela de a cauza Israelul să se pocăiască și să se întoarcă înapoi la YAHWE. Ele funcționează în același sens de răscumpărare și aici (comparați 9:20-21; 11:13; 14:7; 16:9,11).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 6:9-11

⁹Când Mielul a rupt a cincea pecete, am văzut sub altar sufletele celor ce fuseseră înjunghiați datorită cuvântului lui Dumnezeu, și datorită mărturiei pe care au menținut-o; ¹⁰și strigau cu voce tare, spunând, „Până când, O Doamne, sfânt și adevărat, te vei abține de la judecată și de la a răzbuna sângele nostru față de cei ce locuiesc pe pământ?” ¹¹Și li s-a oferit fiecăruia dintre ei câte o haină albă; și li s-a spus că ar trebui să se odihnească puțin mai mult timp, până când numărul slujitorilor colegi cu ei și frați ai lor ce au fost uciși asemănător cu ei, va fi de asemenea complet.

6:9 „am văzut sub altar” Au exista multe discuții cu privire la ce altar se referă. Termenul „altar” este folosit destul de des în Apocalipsa (comparați 8:3,5; 13:13; 11:1; 15:18; 16:7). Unii cred că acest altar se referă la altarul pentru sacrificiu menționat în Lev. 4:7 și de Pavel în Filip. 2:17, în timp ce alții cred că acest altar este altarul de tămâie din Locul Sfânt al Tabernacolului (comparați 8:3-5) sau din templu (Apo. 11:1). Probabil este altarul pentru sacrificiu deoarece

1. rabinii au văzut acesta ca un loc de mare onoare
2. se referă la moartea (adică, sângele) martirilor

Cineva ar putea întreba, „De ce se adună martirii sub altar”? Amintiți-vă că în VT „sângele” era simbolul vieții (comparați Gen. 9:4; Lev. 17:11,14). În sistemul sacrificial din Israel sângele nu era plasat pe coarnele altarului pentru sacrificiu, ci turnat la baza lui (adică, Exod 29:12; Lev. 4:7,18,25; 8:15; 9:9). Prin urmare, viața (adică, sufletele) martirilor înjunghiați era la baza altarului.

„sufletele celor ce fuseseră înjunghiați” Aceste suflete reprezintă credincioșii martiri fără trup (între moarte și înviere) (comparați 13:15; 18:24; 20:4). Acest lucru este surprinzător deoarece este mai mult un gând grecesc decât un concept evreiesc. Toți creștinii sunt chemați să fie martiri dacă situația cere asta (comparați 2:10,13; Mat. 10:38-39; 16:24).

Se pare că nu există nici o conexiune dintre cei morți datorită celor patru călăreți din 6:1-8 și acești martiri!

NASB „datorită cuvântului lui Dumnezeu, și datorită mărturiei pe care au menținut-o”

NKJV „pentru cuvântul lui Dumnezeu și pentru mărturia ce au deținut-o”

NRSV „pentru cuvântul lui Dumnezeu și pentru mărturia pe care au dat-o”

TEV „deoarece au proclamat cuvântul lui Dumnezeu și au fost credincioși în mărturisirea lor”

NJB „pe seama cuvântului lui Dumnezeu, pentru că l-au mărturisit”

Această expresie este o temă repetată în Apocalipsa (comparați 1:9; 12:11,17; 19:10; 20:4). Este foarte similară în înțelegere cu afirmația „celui ce va birui” comparați 2:6,11,17,26; 3:5,12,21). Aceștia au fost uciși deoarece erau creștini activi.

6:10 „Până când ... te vei abține de la judecată și de la a răzbuna sângele nostru” Mulți comentatori au văzut această afirmație ca fiind sub-creștină. Acest lucru probabil pentru că acești comentatori nu au trecut prin persecuții atât de severe din partea necredincioșilor. Acești oameni nu cer răzbunare, ci dreptate! Acest lucru poate fi o aluzie la Deut. 32:43 (comparați Apo. 19:2). Această cerere urmează observația lui Pavel din Rom. 12:19.

„o Doamne” Acest termen „Doamne” (*despotēs*) descrie autoritatea totală. Noi avem în engleză termenul „despot” din acest cuvânt grecesc. Este folosit pentru YAHWE în Lu. 2:29 și Fapte 4:24 și pentru Isus în II Pet. 2:1 și Iuda v. 4.

„cei ce locuiesc pe pământ” Această afirmație este foarte comună în Apocalipsa; întotdeauna se referă la necredincioși (comparați 3:10; 8:13; 11:10; 13:8,12,14; 17:2,8).

6:11 „Și li s-a oferit fiecăruia dintre ei câte o haină albă” Aceasta este o metaforă pentru „odihnă,” fericire,” sau „victorie.” Pentru unii problema teologică implicată aici este cum poate purta un suflet fără trup o bucată de material. Fi atent la interpretarea literală exagerată., în special când interpretezi o dramă apocaliptică! Nu împinge detaliile din Apocalipsa!

„până când numărul slujitorilor colege cu ei și frați ai lor ce au fost uciși asemănător cu ei, va fi de asemenea complet”

Unul din adevărurile majore ale acestei cărți este că Dumnezeu este în controlul tuturor lucrurilor (v. 8), chiar și moartea credincioșilor martiri! Întreaga istorie se află în mâinile Sale. Dumnezeu nu este surprins de evenimente, acțiuni, sau de rezultate. Totuși există o durere, suferință și nedreptate în această lume decăzută. Pentru o discuție bună cu privire la problema răului vezi John W. Wenham's *The Goodness of God*.

Acest concept al unui număr complet de martiri (comparați I Enoh 47:4) este un mod simbolic de a se referi la cunoașterea lui Dumnezeu și la planul Său pentru umanitate. Acesta este un concept similar cu a lui Pavel legat de „plinătatea neamurilor” (comparați Rom. 11:12,25) ce se referă la cunoașterea tuturor neamurilor de Dumnezeu ce vor fii mântuiți.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 6:12-17

¹²M-am uitat când a rupt a șasea pecete, și a fost un mare cutremur; iar soarele a devenit negru ca sacul confecționat din păr, și întreaga lună a devenit ca sângele; ¹³iar stelele cerului au căzut pe pământ, după cum smochinul își aruncă smochinele necoapte când e scuturat de un vânt puternic. ¹⁴Cerul a fost despicat ca un sul când e înfășurat, și fiecare munte și insulă au fost mutate din locurile lor. ¹⁵Apoi regii pământului și marii oameni și comandanții și bogații și puternicii și fiecare om sclav și liber s-au ascuns în peșteri și între rocile munților; ¹⁶și au spus munților și rocilor, „Cădeți pe noi și ascunde ține-ți de prezența Celui ce șade pe tron, și de mânia Mielului; ¹⁷pentru că ziua ce-a mare a mâniei lor a sosit, și cine este capabil să rămână în picioare?”

6:12 „a rupt a șasea pecete” Acest verset este u limbaj apocaliptic evreiesc pentru sfârșitul epoci (comparați Ioel 2:30-31; 3:15-16; Is. 13:9,10; 34:4; Ier. 4:23-28; Hag. 2:6; Mat. 24:29; și Testamentul lui Moise, 10:5). Observați al șaptelea element din vv. 12-14. Acest limbaj este folosit în VT pentru zilele Domnului. Este folosit aici în a șasea pecete iar mai târziu în a șasea trâmbiță este folosit pentru singurul motiv deoarece eu cred, că fiecare din aceste serii de șapte se termină cu sfârșitul epocii, a doua venire a lui Cristos (comparați 6:12-17; 11:15-18; 14:14-20; 16:17-21; 19:11-21; 22:6-16). Apocalipsa nu este formată din secvențe cronologice, ci este o dramă a unor șapte acte.

„a fost un mare cutremur” Există multe cutremure menționate în această carte (comparați 8:5; 11:13,19; 16:18). Este interesant de notat că există șapte aspecte ale acestor evenimente apocaliptice din vremurile de sfârșit. De asemenea există șapte categorii diferite listate în v. 15 (vezi Tematica Specială: Numere simbolice în Scriptură la 1:4). Acesta este un alt exemplu a modelului înalt de structură literatură apocaliptică (comparați 5:12).

„soarele a devenit negru ... luna a devenit ca sângele” Aceste afirmații sunt o aluzie Vechi Testamentare despre ziua judecării (comparați Is. 13:10; 24:23; 50:3; Eze. 32:7; Ioel 2:2,10,31; 3:15; Mat. 24:29; Mar. 13:24-25; Lu. 21:25).

6:13 „stelele cerului au căzut” Această metaforă s-ar putea să aibă două origini:

1. stabilitatea ordinii create de Dumnezeu (comparați Iov 38:31-33; Ps. 89:36-37; Is. 13:10; Ier. 31:35-36; 37:20-26; Enoh 2:1) se dizolvă în mijlocul judecării lui Lui (comparați Mat. 24:29)
2. stelele căzând este o metaforă apocaliptică inter-testamentară comună (care de obicei se referă la îngeri, adică, 12:4; Dan. 8:10). În acest context #1 se potrivește cel mai bine.

6:14 „cerul a fost despicat” Anticii vedeau cerul ca o cupolă masivă din piele întinsă (comparați Iov 22:14; Ps. 104:2; Pro. 8:27; Is. 40:22). Această este o metaforă a divinității rupând ordinea naturală (comparați Is. 34:4).

„fiecare munte și insulă au fost mutate din locurile lor” În VT, ori de câte ori Dumnezeu își vizita creația, fie pentru binecuvântare sau judecată, aceasta avea convulsii. Descrierea este adesea pictată în termen apocaliptici. Versetele 15-17 descriu mânia lui Dumnezeu asupra persecutorilor necredincioși (comparați 16:20). Aceleași descrieri sunt folosite în VT

pentru a face mai ușor accesul fizic în prezența lui Dumnezeu, ca și scăderea munților, uscarea râurilor, etc. (comparați Is. 40:4).

6:15 „s-au ascuns în peșteri și între rocile munților” Așa cum poporul persecutat al lui Dumnezeu trebuia să se ascundă de persecutorii necredincioși (comparați Ev. 11:38), tot așa bogații și puternicii (posibil aluzie la Ps. 2:2) caută adăpost de mânia lui Dumnezeu (comparați Is. 2:10,19,21). Acest verset descrie omenirea căzută, și necredincioasă în șapte moduri. Această utilizare de șapte este un tipar de bază în cartea lui Ioan (vezi Tematica Specială la 1:4).

6:16 „Cădeți pe noi și ascunde ține-ți de prezența Celui ce șade pe tron” Acest verset este o aluzie la Osea 10:8 (comparați Is. 2:19,21 și Lu. 23:30). Observați că mânia Tatălui și a Fiului sunt legate în timp ce deplâng ceea ce se întâmplă familiei lor de credință. Ei acționează în istorie pentru ai răzbuna pe credincioși și pentru ai pedepsi pe răzvrătiți (comparați Gal. 6:7).

„mânia Mielului” Aceasta este o metaforă eterogenă puternică. Imaginea mielului victorios este din literatura inter-biblică evreiască. Pentru „mânie” (*orgē*) vezi nota la 7:14.

6:17 Versetul 17 pare a fi o aluzie fie la Ioel 2:11 fie la Mal. 3:2. Mulți comentatori cred că v. 17 setează scena pentru interludiul găsit în capitolul 7, care încearcă să răspundă la întrebarea, „Cum rămâne cu credincioșii care sunt pe pământ în timpul acestor evenimente apocaliptice și acestor serii ale judecății?” A existat tot timpul o dezbatere printre comentatori cu privire la faptul că pecețile din capitolul 6 sunt de răscumpărare sau judiciare (comparați 9:20-21; 14:7-8; 16:9-11). Capitolul 6 se referă la judecata lui Dumnezeu asupra necredincioșilor care refuză să creadă. Aceste judecăți încep să afecteze ¼ din lume, apoi 1/3 iar în final în potire întreaga lume necredincioasă (comparați 1:14-18).

PRIVIRI CONTEXTUALE ASUPRA 7:1-17

- A. Capitolul 7 formează un interludiu dintre a șasea pecete și începutul celei de-a șaptea pecete (comparați 8:1, la fel ca 10:1-11:13 dintre a șasea și a șaptea trâmbiță). Capitolul se ocupă cu întrebarea a ceea ce se va întâmpla cu credincioșii din timpul acestor cicluri ale judecății lui Dumnezeu asupra necredincioșilor. A șaptea pecete devine cele șapte trâmbițe.
- B. Acest interludiu se ocupă de două grupuri de credincioși
  1. Cei 144,000 din cele doisprezece triburi de pe pământ (comparați vv. 1-8, în special v. 4)
  2. Oștirea nenumărabilă din triburile întregului pământ care sunt acum în cer (comparați vv. 9-17, în special v. 9)
- C. Dumnezeu acționează în moduri puternice, sigure, de protecție, pentru binele poporului Său. Nu există nici o indicație în Apocalipsa între credincioșii evrei și credincioșii neevrei (comparați Rom. 2:28-29; 3:22; I Cor. 12:13; Gal. 3:28; Col. 3:11). Distincția rasială Vechi Testamentară a fost universalizată în credincioși și necredincioși.

STUDIUL AL EXPRESIILOR ȘI AL CUVINTELOR

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 7:1-3

¹După acestea am văzut patru îngeri stând la cele patru colțuri ale pământului, ținând cele patru vânturi ale pământului, așa încât nici un vânt să nu sufle pe pământ sau pe mare sau pe orice copac. ²Și a văzut un alt înger înălțându-se de la răsăritul soarelui, având sigiliul Dumnezeului Celui viu; și a strigat cu o voce tare către cei patru îngeri cărora li se permise-se să distrugă pământul și marea, ³spunând, „Nu distrugeți pământul sau marea sau copacii până când îi sigilăm pe frunte pe slujitorii Dumnezeului nostru.”

7:1 „am văzut patru îngeri... stând la cele patru colțuri ale pământului, ținând cele patru vânturi ale pământului” În VT numărul patru, simbolizează întregul pământ (comparați Is. 11:12; Ier. 49:36; Dan. 7:2; Zah. 1:8; 6:1,5; Mat. 24:31, vezi Tematica Specială la 1:4).

Au exista câteva interpretări ale acestor vânturi

1. rabinii au văzut aceste vânturi trimestriale ca fiind răul (comparați Fapte 27:14)
2. unii se referă la ele ca la vânturile rele sau posibil judecățile lui Dumnezeu din Ier. 49:36 și Dan. 7:2
3. unii văd ca o aluzie la numărul patru din Zah. 1:8 și 6:5, unde cei patru călăreți și cele patru trăsuri sunt slujitori ai lui Dumnezeu prin lume (comparați Mat. 24:31)

„nici un vânt să nu sufle pe pământ sau pe mare sau pe orice copac” Această afirmație, ca și cea din 6:6 și 8, arată o judecată limitată (comparați 7:3; 9:4).

7:2 „a văzut un alt înger înălțându-se de la răsăritul soarelui” Estul (soarele) a fost simbolul vieții, sănătății, sau a unei zile noi.

„având sigiliul Dumnezeului Celui viu” Sigiliul lui Dumnezeu mai este menționat în 9:4 și 14:1 și probabil 22:4. Sigiliul lui Satan e menționat în 13:16; 14:9; și 20:4. Scopul acestui sigiliu este de a identifica poporul lui Dumnezeu pentru ca mânia lui Dumnezeu să nu aibă nici un efect asupra lor. Sigiliul lui Satan își identifică poporul, care sunt obiectul mâniei lui Dumnezeu.

În Apocalipsa „necazul” (adică, *thlipsis*) se referă totdeauna la necredincioșii care-i persecută pe credincioși, în timp ce mânia/furia (adică, *orgē* sau *thumos*) se referă totdeauna la judecata lui Dumnezeu asupra necredincioșilor așa încât ei să se pocăiască și să se întoarcă la credință în Cristos. Acest scop pozitiv al judecății poate fi văzut în legământul de binecuvântare/blestem din Deut. 27-28.

Expresia „Dumnezeului Celui viu” este o denumire a titlului lui YAHWE (comparați Exod 3:14; Ps. 42:4; 84:2; Mat. 16:16, vezi Tematică Specială la 1:8). Această denumire este găsită adesea în jurămintele biblice cum ar fi, „viu este Domnul.”

TEMATICĂ SPECIALĂ: SIGILIU

Un sigiliu era un mod vechi de a arăta

1. adevărul (comparați Ioan 3:33)
2. proprietatea (comparați Ioan 6:27; II Tim. 2:19; Apo. 7:2-3)
3. securitatea sau protecția (comparați Gen. 4:15; Mat. 27:66; Rom. 15:28; II Cor. 1:22; Ef. 1:13; 4:30)
4. ar putea de asemenea fi un semn al realității promisiunii lui Dumnezeu cu privire la un dar (comparați Rom. 4:11 și I Cor. 9:2).

Scopul acestui sigiliu este de a identifica poporul lui Dumnezeu pentru ca mânia lui Dumnezeu să nu-i afecteze. Sigiliul lui Satan identifică poporul lui, care sunt un obiect al mâniei lui Dumnezeu. În Apocalipsa „necazul” (adică, *thlipsis*) se referă totdeauna la necredincioșii care-i persecută pe credincioși, în timp ce mânia/furia (adică, *orgē* sau *thumos*) se referă totdeauna la judecata lui Dumnezeu asupra necredincioșilor așa încât ei să se pocăiască și să se întoarcă la credință în Cristos. Acest scop pozitiv al judecății poate fi văzut în legământul de binecuvântare/blestem din Deut. 27-28.

Expresia „Dumnezeului Celui viu” este o denumire a titlului lui YAHWE (comparați Exod 3:14; Ps. 42:4; 84:2; Mat. 16:16, vezi Tematică Specială la 1:8). Această denumire este găsită adesea în jurămintele biblice cum ar fi, „viu este Domnul.”

„cei patru îngeri cărora li se permise-se să distrugă pământul și marea” Această afirmație este un INDICATIV AORIST PASIV. Dumnezeu este în controlul judecăților asupra pământului și necredincioșilor. Limitele judecăților Sale au două scopuri:

1. ca cei ce-L iubesc să nu fie vătămați de ele

2. ca necredincioșii să se pocăiască, să cheme numele Domnului, și să-I ofere glorie (comparați 9:20-21; 14:6; 7; 16:9,11; 21:7; 22:17)

7:3 „până când îi sigilăm pe frunte pe slujitorii Dumnezeului nostru.” Această afirmație este o aluzie la Eze. 9:4,6 (comparați Apo. 9:4; 14:1). Opusul acestui sigiliu este sigiliul lui Satan, semnul fiarei (comparați 13:16,17; 14:9,11; 16:2; 19:20; 20:4).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 7:4

⁴Și am auzit numărul celor ce fuseser sigilați, o sută patruzeci și patru de mii sigilați din fiecare trib al fiilor lui Israel:

7:4 „o sută patruzeci și patru de mii” Acest grup misterios este menționat în 14:1,3. Au existat multe discuții despre acest număr și pe cine-i reprezintă. Acest număr este simbolic, nu literal, din următoarele motive.

1. numărul în sine este un număr întreg și toate triburile au un număr egal (pe care nu îl aveau niciodată în VT)
2. numărul este un multiplu de doisprezece care reprezintă numărul biblic al organizației (sau posibil poporul lui Dumnezeu) iar zece, care reprezintă numărul biblic pentru desăvârșire (vezi Tematica Specială la 1:4)
3. capitoul 7 este scris într-un limbaj apocaliptic
4. lista triburilor lui Israel ușor modificată (Dan este omis, și Efraim este înlocuită cu Iosif). Un evreu ar ști că acest verset nu a fost menit să fie luat literal.

Unele din interpretările acestui grup au fost:

1. că este literalmente Israelul credincios din vremurile de sfârșit (comparați Zah. 12:10)
2. că sunt acei noi creștini convertiți prezenți de după răpirea secretă a bisericii
3. că este rămășița evreilor credincioși (comparați Rom.11)
4. că este un titlu al bisericii Nou Testamentare (comparați 1:6)

Pecetluirea nu este limitată în Apocalipsa doar unui grup, ci reprezintă proprietatea lui Dumnezeu și protecția poporului Său (comparați 2:20; 11:18; 19:2,5; 22:36). Satan își pecetluiește toți urmașii lui (comparați 13:16,17; 14:9;11; 16:2; 19:20; 20:4), imitându-L pe Dumnezeu (comparați 3:12; 7:3; 14:1; 22:4).

Noul Testament adesea descrie biserica în termeni folosiți pentru Israel (comparați Rom. 2:28-29; 4:11; 9:6,8; Gal. 3:29; 6:16; Filip. 3:3) și particular în cartea Apocalipsa 1:6, biserica este adresată printr-un titlu folosit pentru Israel în Exod 19:4-6 (comparați I Pet. 2:5,9). În epistola lui Iacov (comparați 1:1) și I Petru (comparați 1:1) biserica este de asemenea descrisă ca fiind „Diaspora,” numele evreilor împrăștiați ce nu trăiau în Palestina.

Cel mai potrivit pentru mine, până la acest moment al studiului meu din această carte, este să identific cei 144,000 din v. 4 și „marea multitudine” din v. 9 ca fiind poporul Nou Testamentar al lui Dumnezeu – cei ce se încred în Cristos, dar priviți în două sensuri diferite (evreii credincioși și neamurile credincioase).

TEMATICĂ SPECIALĂ: NUMĂRUL DOISPREZECE

Douăsprezece a fost totdeauna un număr simbolic al organizației

A. înafara Bibliei

1. Douăsprezece semne ale zodiacului
2. douăsprezece luni ale anului

B. în VT (BDB 1040 plus 797)

1. fii lui Iacov (triburile evreiești)
2. reflectat în

- a. douăsprezece stâlpi ai altarului din Exod 24:4
- b. douăsprezece nestemate pe pieptarul Marelui Preot (ce reprezintă triburile) în Exod 28:21
- c. douăsprezece pâini din Locul Sfânt al Tabernacolului în Lev. 24:5
- d. douăsprezece spioni trimiși în Canaan în Num. 13 (unul din fiecare trib)
- e. douăsprezece toiege (standarde tribale) la rebeliunea lui Core în Num. 17:2
- f. douăsprezece pietre ale lui Iosua în Ios.4:3,9,20
- g. douăsprezece raioane administrative în administrația lui Solomon din I Împ. 4:7
- h. douăsprezece pietre ale altarului lui Elisei pentru YAHWE în I Împ. 18:21

C. în NT

- 1. douăsprezece apostoli aleși
- 2. douăsprezece coșuri de pâini (unul pentru fiecare apostol) în Mat. 14:20
- 3. douăsprezece tronuri pe care discipoli Noului Testament vor sta (referindu-se la cele triburi ale lui Israel) în Mat. 19:28
- 4. douăsprezece legiuni de îngerii pentru al salva pe Isus în Mat. 26:53
- 5. simbolismul din Apocalipsa
  - a. 24 de bătrâni pe 24 de tronuri în 4:4
  - b. 144,000 (12x12,000) în 7:4; 14:1,3
  - c. douăsprezece stele pe coroana femeii în 12:1
  - d. douăsprezece porți, douăsprezece îngerii reprezentând cele douăsprezece triburi în 21:12
  - e. douăsprezece fundații ale Noului Ierusalim iar pe ele numele celor douăsprezece apostoli în 21:14
  - f. douăsprezece mii de stadii în 21:16 (dimensiunea noului oraș, Noul Ierusalim)
  - g. zidul este de 144 de coți în 21:17
  - h. douăsprezece porți din perlă în 21:21
  - i. copaci în noul Ierusalim ce aduc douăsprezece feluri de rod (unul pentru fiecare lună) în 22:2

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 7:5-8

⁵din tribul lui Iuda, doisprezece mii au fost sigilați, din tribul lui Ruben doisprezece mii, din tribul lui Gad doisprezece mii, ⁶din tribul lui Aser doisprezece mii, din tribul lui Neftali doisprezece mii, din tribul lui Manase doisprezece mii, ⁷din tribul lui Simenon doisprezece mii, din tribul lui Levi doisprezece mii, din tribul lui Isahar doisprezece mii, ⁸din tribul lui Zabulon doisprezece mii, din tribul lui Iosif doisprezece mii, din tribul lui Beniamin, doisprezece mii au fost sigilați.

7:5 „din tribul lui Iuda” Lista triburilor din v. 5 nu corespunde cu nici una din cele mai mult de douăzeci de liste găsite în VT. În special nu corespunde cu Eze. 48:2-7, ce listează poporul escatologic al lui Dumnezeu. Dan este omis, Iuda este prima pe listă, Efarim, este lăsat afară, dar Iosif este listat în locul lui și Levi este inclus cu celelalte triburi. Orice evreu ar recunoaște că această listă este neregulată și menită să fie luată simbolică.

F. F. Bruce, *Answer to Questions*, p. 139, menționează motivul pentru care tribul lui Dan este omis de pe lista bisericii tradiționale care vine începând de la interpretarea lui Irineu a lui Ier. 8:16 din Septuagina, El scria:

„Vom auzi strigătul cailor lui rapizi afară din Dan: întregul pământ se cutremura la sunetul cailor; iar el va veni, și va devora pământul și plinătatea lui; orașul, și pe cei ce locuiesc în el.”

Irineu a văzut venirea lui anticrist ca fiind din tribul lui Dan. Acestea sunt pure speculații, nu exegeză!

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 7:9-12

⁹După aceste lucruri m-am uitat, și iată, o mare multitudine pe care nimeni nu o poate număra, din fiecare națiune și din toate triburile și popoare și limbi, stând înaintea tronului și înaintea Mielului, îmbrăcați în haine albe, și având crengi de palmier în mâini; ¹⁰și strigau cu voce tare spunând, „Salvarea este a Dumnezeului nostru ce șade pe tron, și a Mielului.” ¹¹Și toți îngerii stăteau în jurul tronului și în jurul bătrânilor și celor patru creaturi vii; și au căzut cu fețele înaintea tronului și s-au închinat lui Dumnezeu, ¹²spunând, „Amin, binecuvântarea și gloria și înțelepciunea și mulțumirea și onoarea și puterea și tăria, să fie ale Dumnezeului nostru în vecii vecilor. Amin.”

7:9 Marea multitudine menționată în acest verset este evident diferită de cei o sută patruzeci și patru de mii menționați în v.

4. După cum primul grup a venit din triburi diferite ale lui Israel, acest grup vine din fiecare trib de e pământ. Se pare că aceste două grupuri reprezintă același grup de oameni în două sensuri diferite. Dacă vv. 1-8 se referă la credincioșii evrei, atunci v. 9 se referă la poporul lui Dumnezeu din toate grupurile (comparați 5:9; 11:9; 13:7; 14:6; 17:15).

Totuși, faptul că se spune despre ele că (1) au venit afară din marele necaz (comparați v. 14); (2) că stăteau înaintea tronului (comparați v. 9); și (3) că aveau haine albe (comparați 6:11) îi poate identifica ca numărul complet de martiri (comparați 6:11; 17:6; 18:24; 19:2; 20:4).

„pe care nimeni nu putea să o numere” Această afirmație face aluzie la promisiunea oferită lui Avraam cu privire la o bogăție de descendenți .

1. nisipul pământului – Gen. 13:16; 28:14; Num. 23:10
2. Stelele cerului – Gen. 15:5; 22:17; 26:4; Deut. 1:10
3. nisipul de pe malul mării – Gen. 22:17; 31:12
4. o afirmație generală – Gen. 16:10

„crengi de palmier în mâini” Unii încearcă să identifice această imagine cu Lev. 23:40 sau Nee. 8:15 ca un semn al bucuriei și triumfului. Alții leagă această imagine de Sărbătoarea Paștelui ca în Ioan 12:13 iar alții, pentru că acest pasaj este legat de perioada rătăcire în pustiu (comparați vv. 15-16), cu Sărbătoarea Corturilor.

7:10 „Salvarea este a Dumnezeului nostru” Acesta este termenul grecesc normal pentru ”salvare” (*sōteria* din *sōzō*), dar poate fi folosit cu sensul de „victorie” (NEB) sau „a biruit complet.” Prin urmare, s-ar putea referi la (1) eliberarea de problemele acestei vieți pământești sau (2) salvarea spirituală, eternă. Termenul Vechi Testamentar (*yasha*) înseamnă izbăvire fizică (comparați Iacov 5:15). Acest termen este utilizat de trei ori în Apocalipsa într-o serie de binecuvântări pentru Dumnezeu (comparați 7:10; 12:10; 19:1).

„și a Mielului” Observați că Mesia este binecuvântat în același fel ca YAHWE. Acest lucru subliniază aceeași esență divină a Fiului.

7:11 Observați cu sunt diferențiate aceste câteva grupuri.

1. îngerii
2. bătrânii
3. cele patru creaturi vii

Aceste grupuri sunt toate conectate de sala tronului lui Dumnezeu din cer. Ei sunt separați de cei 144,000 și de marea multitudine. Pentru „bătrâni” vezi Tematica Specială :Bătrâni la 4:4.

7:12 „spunând” Observați cele șapte binecuvântări adresate lui Dumnezeu (și lui Mesia, compara-i v. 10), asemănătoare celor șapte binecuvântări ale mielului înjunghiat din 5:12.

„Amin” Observați cum începe și cum se concluzionează binecuvântarea. Vezi Tematica Specială la 1:6.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚĂȚIT) 7:13-17

¹³Apoi unul din bătrâni a răspuns, spunându-mi, „Aceștia îmbrăcați în haine albe, cine sunt, și de unde vin?”

¹⁴I-am răspuns, „Domnul meu, tu știi.” Apoi el mi-a zis, „Aceștia sunt cei ce au venit din marele necaz, și și-au spălat veșmintele și le-au făcut albe în sângele Mielului. ¹⁵Pentru acest motiv, stau înaintea tronului lui Dumnezeu; și Îl slujesc zi și noapte în templul Său; iar Cel ce șade pe tron Își va întinde cortul peste ei. ¹⁶Ei nu vor mai flămânzii niciodată, nici nu vor mai înseta vreodată; nici nu va mai bate soarele peste ei, sau vreo altă căldură; ¹⁷pentru că Mielul din centrul tronului va fi păstorul lor, și îi va călăuzi la izvoarele apelor vieții; iar Dumnezeu le va șterge orice lacrimă din ochii lor.”

7:14 „I-am răspuns, „Domnul meu, tu știi” Acesta este un răspuns uman tipic la mesajele angelice (comparați Zah. 4:5,13; Dan. 10:16), ce întărește identificarea bătrânilor cu grupul cu ființe angelice. Literatura apocaliptică este caracterizată de mijlocire și interpretare angelică. Aceste interpretări devin cruciale (supă cum este și cântările corului) în definirea și înțelegerea limbajului simbolic.

„**Aceștia sunt cei ce au venit din marele necaz**” Această este un PARTICIPIU PREZENT și o aluzie la bisericile persecutate din vremea lui Ioan (comparați 1:9; 2:9,10,22). Totuși, este evident că aluzia istorică din Apocalipsa se adresează sfinților persecutați din fiecare epocă și de asemenea subliniază intensificarea persecuțiilor din vremurile de sfârșit (comparați Dan. 12:1). Aceasta este legată de

1. persecutarea copiilor lui Dumnezeu (comparați Mat. 24:21-22; Mar. 13:19; II Tes. 2:3ff; Apo. 2:10; Dan. 12:1)
2. venirea mâniei lui Dumnezeu asupra necredincioșilor (comparați II Tes. 1:6-9; Apo. 3:10; 6:17; 8:2ff; 16:1ff)

Aceste probleme, până la o anumită măsură, au fost asociate cu fiecare epocă. Creștinii au suferit deseori datorită numelui lui Isus (comparați Ioan 16:33; Fapte 14:22; Rom. 5:3; I Pet. 4:12-16). Ambele evenimente sunt adesea numite durerile nașterii ale noii epoci de neprihănire (comparați Mat. 13:8 și cartea apocaliptică II Baruh, capitolele 25-30).

Termenul grecesc *thlipsis* (necaz) în Apocalipsa este totdeauna folosit cu privire la suferințele credincioșilor persecutați datorită mâinilor celor necredincioși (comparați 1:9; 2:9,10,22; 7:14). Termenul grecesc *thumos* (comparați 12:12; 14:8,10,19; 15:1,7; 16:1; 18:3; 19:15) și *orgē* (comparați 6:16,17; 11:18; 14:10; 16:19; 19:15) sunt totdeauna folosite cu privire la mânia Tatălui sau Fiului asupra necredincioșilor rebeli și încăpățânați.

Ca o parte teologică, dacă cartea ar fi fost scrisă să îi încurajeze pe credincioșii care treceau prin persecuții, de ce unii interpreți insistă asupra unei răpiri secrete pentru a scuti unele generații viitoare de persecuție? Persecuția a fost moștenirea multor lideri ai bisericilor, și a fiecărei generații de credincioși. De ce ar fi un grup din viitor scutit de persecuție?

„**și-au spălat veșmintele și le-au făcut albe în sângele Mielului.**” Această afirmație se aparent se referă la martirii ce au murit datorită credinței lor în Cristos în timpul Marelui Necaz. Ce o metaforă izbitoare a răscumpărării (comparați 22:14)! Această idee a spălării prin intermediul morții sacrificiale a lui Cristos poate fi văzută în Rom. 3:25; 5:9; II Cor. 5:21; Ef. 1:7; Col. 1:20; Ev. 9:14; I Pet. 1:19; și I Ioan 1:7. Adevărul crucii este adesea referit în Apocalipsa (comparați 1:5; 5:12; 7:14; 12:11; 13:8; 14:4; 15:3; 19:7; 21:9,23; 22:3).

Observați combinația proviziei lui Cristos și nevoia umanității de a răspunde la invitația lui Dumnezeu. Aspectul de legământ în ambele Testamente afirmă inițiativa și provizia lui Dumnezeu, dar suveranitatea Lui a ales de asemenea ca umanitatea căzută să răspundă (comparați Ioan 1:12; Mar. 1:15; Fapte 3:16,19; 20:21; Rom. 10:9-13).

7:15-16 O vreme viitoare de fericire și de pace cerească este descrisă în termenii Vechiului Testament. Aceasta este o aluzie la perioada de rătăcire prin pustiu și la Tabernacol (comparați Exod 40:34-38; Num. 9:15-23). Reprezintă o aluzie adițională la norul de glorie *Shekinah*, ce simbolizează prezența lui Dumnezeu împreună cu poporul Său (comparați Is. 49:10; Mat. 5:6; Ioan 4:14; 6:35; 7:37). Această perioadă a istoriei lui Israel a fost în realitate o perioadă de judecată. Totuși, YAHWE nu a

mai fost niciodată atât de aproape și de atent ca în timpul perioadei de judecată. Adesea această perioadă este numită de către rabini ca luna de miere dintre YAHWE și Israel.

7:15 „Îl slujesc zi și noapte” În VT această este se referea la preoțimea levitică (comparați Ps. 134; 1M I Cro. 9:33). Accesul la Dumnezeu și slujirea lui Dumnezeu au fost expandată la (1) credincioșii persecutați și (2) la toți credincioșii. Nu mai există o elită evreiască de preoți! Toți credincioșii sunt preoți (comparați I Pet. 2:5,9; Apo. 1:6).

Expresia „zi și noapte” este o metaforă a continuității. Este găsită de câteva ori în Apocalipsa (comparați 4:8; 7:15; 12:10; 14:11; 20:10).

„în templul Său” Este oarecum dificil să legi acest pasaj (și Eze. 40-48) la Apo. 21:22 care spune că nu va mai fi nici un templu în cer. Unii încearcă să facă o distincție dintre o domnie milenară și o domnie eternă. Evident. Metafora și intervalul de timp din carte sunt fluide. Această afirmație s-ar putea referi la Tabernacolul spiritual din cer (comparați Ev. 9:23).

„Și va întinde cortul peste ei” Această afirmație este o metaforă verbală cu privire la locuirea împreună a lui Dumnezeu cu poporul Său. Cortul lui Dumnezeu reprezintă prezența Sa permanentă cu noul Său popor din fiecare trib și rudenie. Scopul inițial al Grădinii Eden este restaurat. Umanitatea este răscumpărată (comparați Gen. 3:15). Comuniunea intimă cu Dumnezeu este posibilă din nou (adică, Gen. 3:8).

7:16-17 Există binecuvântări (din VT) pentru toți credincioșii, nu doar pentru martiri.

7:16 „Ei nu vor mai flămânzii niciodată, nici nu vor mai înseta vreodată” Versetul 16 este o aluzie la Is. 49:10-13.

Provizii fizice ale lui Dumnezeu sunt folosite ca un simbol al proviziilor spirituale ale lui Dumnezeu (comparați Mat. 5:6; Ioan 4:14; 6:35; 7:37).

„nici nu va mai bate soarele peste ei, sau vreo altă căldură” Această afirmație este o aluzie la umbra oferită de norul de glorie *Shekinah* din timpul celor 38 de ani de rătăcire în pustie (comparați Ps. 121:5-7).

7:17 „pentru că Mielul din centrul tronului va fi păstorul lor” Această afirmație este o aluzie Vechi Testamentară la Eze. 34:23. Observați că Răscumpărătorul înjunghiat dar înviat este punctul central al activității de răscumpărare a lui Dumnezeu. Bunul Păstor din Ioan 10:11 est acum Păstorul tuturor oilor (comparați Ioan 10:16).

„și îi va călăuzi la izvoarele apelor vieții” Pentru oamenii deșertului apa era totdeauna un simbol al abundenței și a vieții. Această afirmație este o aluzie la Is. 49:10 (comparați 23:2), ce se repetă la sfârșitul cărții în Apo. 22:1.

„iar Dumnezeu le va șterge orice lacrimă din ochii lor” Această aluzie este făcută pentru a descrie banchetul Mesianic al noului oraș al lui Dumnezeu din Is. 25:6-9 (comparați Apo. 21:4). Ce confort trebuie să fi fost acest adevăr pentru credincioșii persecutați ai zilelor lui Ioan și a fiecărei epoci!

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Aceste întrebări pentru discuții au scopul de a te ajuta să gândești printre problemele majore ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să o definească.

1. Cine sunt cei 144,000? Explicați răspunsul vostru din textul Apocalipsei.
2. Cum se relaționează cei 144,000 la grupul imens din v. 9?
3. De ce sunt aceste simboluri atât de greu de interpretat pentru noi?
4. Care este lovitura de bază din capitolele 6 și 7?
5. Ce înseamnă când se spune că capitolul 7 este un interludiu? Unde sunt găsite celelalte interludii din carte?

APOCALIPSA 8:1-9:21

DIVIZIUNI ALE PARAGRAFELOR DIN TRADUCERILE MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Cea de-a șaptea pecete și cădelnița de aur	A șaptea pecete: Preludiu pentru cele șapte trâmbițe	A șaptea pecete	A șaptea pecete	A șaptea pecete
8:1-2	8:1-6	8:1-2	8:1-2	8:1 Rugăciunile sfinților aduc marea venirea Marii zile mai aproape 8:2-5
8:3-5 Trâmbițele		8:3-5 Prima șase trâmbițe	8:3-5 Trâmbițele	Primele patru trâmbițe
8:6	Primele șase trâmbițe	8:6	8:6	8:6-12
8:7	8:7 A doua trâmbiță: Pecetea lovită	8:7	8:7	
8:8-9	8:8-9 A treia trâmbiță: Apele lovite	8:8-9	8:8-9	
8:10-11	8:10-11 A patra trâmbiță: Cerurile lovite	8:10-11	8:10-11	
8:12	8:12	8:12	8:12	
8:13-9:6	8:13 A cincea trâmbiță: Lăcustele din abis	8:13 Plaga lăcustelor demonice	8:13	8:13 A cincea trâmbiță
	9:1-12	9:1-6	9:1-6	9:1-6
9:7-11		9:7-11	9:7-11	9:7-11
9:12	A șasea trâmbiță: Îngerul din Eufrat	9:12	9:12	9:12
9:13-19	9:13-21	9:13-19	9:13-19	9:13-21
9:20-21		9:20-21	9:20-21	

CICLUL TREI DE CITIRE (vezi p. v din secțiunea de introducere)

URMĂRIND INTENȚIA ORIGINALĂ A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Citește capitolul dintr-o primă ședere. Identifică subiectele (ciclul de citire #3, p. viii). Compară-ți diviziunile subiectului cu cele cinci traduceri de sus. Alinierea nu este inspirată, dar reprezintă cheia pentru a urmări intenția originală a autorului, care este inima interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect numai unul.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

PRIVIRI CONTEXTUALE ASUPRA 8:1-9:21

A. În timp ce cele șapte trâmbițe continuă din a șaptea pecete, întrebarea este, „care e relația dintre trâmbițe, pecete, și potire?” Există o recapitulare parțială, dacă nu completă în trâmbițe. Ele acoperă aceeași perioadă de timp. Ele sunt construite pe același tipar și continuă din fiecare. O teorie a recapitulării parțiale pare să fi fost avansată în al treilea secol de Victorinus din Pettau (vezi *The Ante-Nicene Fathers*, vol. 7, pp. 344-360). El doar menționează o relație paralelă dintre trâmbițe și potire. Când cineva le compară pe toate trei, ele par a fi metafore ale distrugerii apocaliptice, progresive ale aceleași perioade escatologice. Este posibil ca în timp ce pecetea a șasea (comparați 6:12-17) aduce sfârșitul, cele șapte trâmbițe (comparați 11:15-19) și cele șapte potire (comparați 16:17-21) să descrie evenimentele sfârșitului.

B. De unde își trage Ioan imaginile sale pentru aceste viziuni apocaliptice? Există câteva teorii:

1. Există aluzii la câteva pasaje Vechi Testamentare, particular din capitolele 8 și 9, până la plăgile din Egipt și la invazia de lăcuste din Ioel 2. Ca întotdeauna în Apocalipsa, imagistica din Daniel, Ezechiel și Zaharia formează baza fundalului.
2. Scrierile apocaliptice inter-testamentare evreiești, cum ar fi I Enoh. I Enoh a fost extrem de cunoscută în primul secol ebraic, la fel ca și în biserică și s-a făcut aluzie la el de către autorii Noului Testament (comparați II Pet. 2 și Iuda).
3. Cadrul istoric al primului secol, particular închinarea la împăratul roman și persecuția locală

Opțiunea pe care o alegem ca sursa majoră a imagisticii va determina cum interpretăm aceste două capitole. Dacă vedem aceste capitole împotriva fundalului Imperiului Roman, le vom potrivi în istoria romană (preteristă). Dacă le vedem împotriva limbajului apocaliptic evreiesc, vom fi mult mai înclinați să le interpretăm ca simbolice (idealist). Dacă le vedem împotriva profețiilor Vechi Testamentare, le vom proiecta într-un cadru ebraic al vremurilor de sfârșit (futurist).

C. Aceste două capitole descriu o intensificare treptată a judecății împotriva necredincioșilor. Totuși, trebuie accentuat faptul că Dumnezeu aduce judecata asupra lor cu scopul răscumpărării lor (comparați 9:20:21; 14:7; 16:9,11). Prin urmare, ele funcționează ca blestemele legământului din Deut. 27-29.

D. Ca și în capitolele precedente, simbolistica este atât de vagă încât ceea ce unii comentatori îi atribuie lui Cristos, alții îi atribuie lui Satan. Cu o astfel de fluiditate a simbolurilor, dogmatismul este total inadecvat. Interpreții trebuie să rezume viziunea completă într-un adevăr central. Acest adevăr central ar trebui să ghideze interpretarea detaliilor iar problema teologică centrală să rămână pentru a fi subliniată!

STUDIUL AL EXPRESIILOR ȘI AL CUVINTELOR

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 8:1-2

¹Când a rupt Mielul a șaptea pecete, a fost tăcere în cer cam o jumătate de oră. ²Și am văzut cei șapte îngeri ce stau înaintea lui Dumnezeu. Și șapte trâmbițe le-au fost date.

8:1 „Când a rupt Mielul a șaptea pecete” Isus este cel ce deschide cele șapte pecete, dar din acest moment înainte îngerii vor fi implicați în anunțarea celor șapte trâmbițe iar mai târziu cele șapte potire.

„a fost tăcere în cer cam o jumătate de oră” Au existat câteva teorii cu privire la această tăcere. Rabinii o leagă de perioada de tăcere pentru a lăsa rugăciunile sfinților să fie auzite.

1. unii o leagă de cartea II Esdra 7:29-31, unde tăcerea este începutul Noii Ere.

2. alții o leagă de câteva pasaje Vechi Testamentare unde oamenii trebuie să tacă în prezența lui Dumnezeu ce vine (comparați Hab. 2:20; Zah. 1:7; Eze. 2:13)
3. unii o leagă de efectul dramatic al venirii judecăților intense asupra necredincioșilor
4. Victorinus o leagă de începutul eternității

8:2 „Și am văzut cei șapte îngeri ce stau înaintea lui Dumnezeu” Este interesant că apare ARTICOLUL DEFINIT, „cei șapte îngeri.” În iudaismul rabinic cei șapte îngeri ai prezenței sunt numiți în Tobit 12:15; Jubilee 1:27,29; 2:1-2,18; și I Enoh 20:1-7. Ei sunt Uriel, Rafael, Raguel, Mihil, Saraquel sau Sariel, Gabriel, și Ramiel. Alții văd această afirmație legată de Mesia (paralela „Îngerul prezenței Lui”) din Is. 63:9 sau legată de judecata asupra celor ce se răzvrătesc și întristează Duhul Sfânt (comparați Is. 63:10). Conexiunea Exodului ar putea fi văzută în îngerul din Exod 23:20-23; 33:12-16.

„șapte trâmbițe le-au fost date” Aceștia sunt șapte îngeri cărora le corespund cele șapte trâmbițe (comparați v. 6). În VT trâmbițele erau adesea utilizate pentru a comunica poporului lui Dumnezeu, aspecte fie religioase fie militare (comparați Exod 19:16; Num. 10:1-10; Is. 27:13; Ier. 4:5-9; Ioel 2:1; Zah. 9:14; II Esdra 6:23, vezi Tematica Specială la 1:10). În NT trâmbițele vor anunța a doua venire a lui Cristos (comparați Mat. 24:31; I Cor. 15:52:53; I Tes. 4:16).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 8:3-5

³Un alt înger a venit și a sta lângă altar, ținând o cădelniță de aur; și multă tămâie i s-a oferit, pentru ca să adauge rugăciunilor tuturor sfinților de pe altarul de aur ce era înaintea tronului. ⁴Iar fumul tămâii, împreună cu rugăciunile sfinților, se ridicau înaintea lui Dumnezeu din mâna îngerului. ⁵Apoi îngerul a luat cădelnița și a umplut-o cu foc de pe altar, și la aruncat pe pământ; și au urmat tunete și sunete și fulgere și un cutremur.

8:3 „Un alt înger a venit și a stat lângă altar, ținând o cădelniță de aur” Acest text și 5:8 au fost folosite pentru a promova conceptul teologic rabinic că îngerii sunt purtătorii rugăciunilor lui Dumnezeu. Biblia tace cu privire la cum să interpretăm acest tip de detaliu. Pasajele simbolice nu ar trebui folosite pentru a defini detalii teologice speculative. Aceasta este o viziune și nu menită să definească rolul unor anumiți îngeri. Într-adevăr afirmă că rugăciunile sfinților îl afectează pe Dumnezeu. Altarul a fost identificat fie ca altarul tămâierii din Locul Sfânt (comparați Exod 30:1-10) fie altarul pentru sacrificiu (comparați v. 5; 9:13). Totuși, viziunea nu este a Tabernacolului pământesc sau a Templului din Ierusalim, ci a sălii tronului lui Dumnezeu din cer (comparați Ev. 8:2; 9:11,24). Altarul tămâierii se potrivește cel mai bine acestui context. **„rugăciunile tuturor sfinților”** Este incert ce grup de sfinți reprezintă, dar această imagine arată că Dumnezeu cunoaște și răspunde nevoilor poporului Său (comparați Exod 3:7). Tămâia era simbolul rugăciunii (comparați Ps. 141:2; Apo. 5:8) deoarece fumul se ridica și dispărea de pe tărâmul vizibil spre tărâmul invizibil.

Pentru „sfinți” vezi Tematica Specială: Sfinți la 5:8.

8:4 Prin cartea Levitic tămâia se ridica spre prezența lui Dumnezeu, prin urmare, tămâia urma să reprezinte rugăciunile poporului lui Dumnezeu.

8:5 „îngerul a luat cădelnița și a umplut-o cu foc de pe altar, și a aruncat-o pe pământ” Această afirmație este o aluzie la Eze. 10:2. Cărbunii pentru altarul tămâierii de dinainte de intrarea în Sfânta Sfințelor erau în mod original luați de pe altarul de sacrificiu din fața Tabernacolului (comparați 9:13; Lev. 16:11-13). Există simboluri ale Tabernacolului a căror însemnătate este fluidă. Cheia gândirii teologice este ca acestea apar înaintea lui Dumnezeu în cer.

„și au urmat tunete” Aceste tipuri de fenomene fizice sunt adesea asociate cu prezența lui YAHWE (comparați 4:5; 11:19; 16:18; Exod 19:16-19; Ps. 18:10:13).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 8:6

⁶Iar cei șapte îngeri ce aveau cele șapte trâmbițe se pregătea să sune din ele.

8:1-6 Aceste versete reprezintă acțiune din timpul perioadei de tăcere.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 8:7

⁷Primul a sunat, și a venit foc și grindină, amestecate cu sânge, și au fost aruncate pe pământ; și o treime din pământ a fost ars, și o treime din copaci au fost arși, și toată verdeța a fost arsă.

8:7 **”Și a venit foc și grindină, amestecate cu sânge”**Majoritatea imagisticii este culeasă din plăgile din Egipt. Acest pasaj este o aluzie la Exod 9:24. Este de asemenea posibil ca acest pasaj să fie luat din Eze. 38:22, răsturnarea armatei invadatoare a lui Gog.

„și o treime din pământ a fost ars” Acest procentaj limitat, dar substanțial este menționat destul de des în aceste câteva capitole (comparați 8:7,9,10,11,12; 9:15,16; 12:4). A doua serie de judecăți este mult mai intensă decât prima (comparați 6:8, unde un sfert este menționat). YAHWE încă încearcă să atingă omenirea păcătoasă prin mijloace ale plăgilor fizice (comparați Exod 7-11; Deut. 28-29), dar ei nu vor răspunde prin pocăință și credință!

„și toată iarba verde a fost arsă” Această afirmație trebuie să se refere la distrugerea completă a ierbii verzi din o treime din zonă, deoarece iarba verde este protejată în 9:4.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 8:8-9

⁸Al doilea înger a sunat, și ceva asemenea unui munte imens ce ardea cu foc a fost aruncat în mare; și o treime din mare a devenit sânge, ⁹și o treime din creaturile ce se aflau în mare și aveau viață, au murit; și o treime din nave au fost distruse.

8:8 **”ceva asemenea unu munte imens ce ardea cu foc a fost aruncat în mare”** Din nou problema constă în sursa imagisticii lui Ioan – romană, ebraică, inter-biblică, sau VT.

1. Dacă este VT, atunci Ps. 46:2 sau Exod 7:20-21 este referința.
2. Dacă este din literatură apocaliptică evreiască, atunci se referă la I Enoh 18:13-16 sau posibil din Oracolele Sibilice 5;158,
3. Dacă este romană atunci posibil este o aluzie la erupția vulcanică a Muntelui Vezuviu, pe care evreii îl interpretează ca fiind judecata lui Dumnezeu asupra Romei pentru distrugerea Ierusalimului.
4. Sursa exactă a metaforelor lui Ioan este incertă, dar ele vorbesc de mânia lui Dumnezeu asupra unei creații rebele cu scopul răscumpărării.

„și o treime din mare a devenit sânge” Aceasta este o altă aluzie la plăgile din Egipt (comparați Exod 7:20-21).

8:9 **„o treime din creaturi ... au murit”** Aceasta este o altă aluzie la plăgile din Egipt (comparați Exod 7:21).

„o treime din nave au fost distruse” Această imagine nu are paralelă în VT, în literatura apocaliptică, sau din primul secol al literaturii romane. Evident comerțul și bunurile sunt afectate la fel și mâncarea va fi limitată. Confirmă totuși judecata limitată și progresivă a lui Dumnezeu. Judecata Lui se intensifică (1/4 în peceti, 1/3 în trâmbițe) până la potire timpul de pocăință trece și judecata completă și totală are loc.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚĂȚIT) 8:10-11

¹⁰Al treilea înger a sunat, și o stea imensă a căzut din cer, arzând ca o torță, și a căzut pe o treime din râuri și pe izvoarele de apă. ¹¹Numele stelei este Pelin; și o treime din ape au devenit amare, și mulți oameni au murit din cauza apelor, deoarece au fost făcute amare.

8:10 „o stea imensă a căzut din cer” Această imagine poate fi din Is. 14:12. Mulți au încercat să lege imaginea de Apo. 6:13 sau 9:1, dar acest lucru ar bloca imaginea lui Ioan prea mult. Fi atent la încercarea de a interpreta absolut fiecare detaliu. Aceasta este o imagine dramatică. De obicei în literatura apocaliptică evreiască o stea căzătoare se referă la un înger (adică, 9:1).

8:11 „Numele stelei este Pelin” În VT pelinul este legat de idolatrie (comparați Deut. 29:17-18). Este de asemenea văzut ca fiind amestecat cu otrăvă și este, prin urmare, mortală (comparați Ier. 9:15; 23:15; Amos 6:12). Pelinul, în sine (comparați TEV), a fost amar dar nu letal. Aici reprezintă o metaforă a judecății divine.

Un bun exemplu al încercărilor moderne neadecvate de a forța detaliile din Apocalipsa în ziua lor este afirmația că fabrica nucleară din Rusia Cernobil ce a experimentat un colaps a împlinit profeția datorită sensului numelui de pelin în rusește. Această practică de interpretare a Bibliei bazată pe ziarul de dimineață a fost comună prin ultimii douăzeci de ani și ar trebui să ne avertizeze de aceeași procedură!

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚĂȚIT) 8:12

¹²Al patrulea înger a sunat, și o treime din soare și o treime din lună și o treime din stele au fost lovite, așa încât o treime din ele să fie întunecate iar ziua să nu mai strălucească pentru o treime din acesta, iar noaptea în același mod.

8:12 Întinericul a fost totdeauna un semn al judecății lui Dumnezeu (comparați Exod 10:21; Is. 13:10; 34:4; 50:3; Eze. 32:7-8; Ioel 2:2,10,31; 3:15; Amos 5:18; Mar. 13:24). Corpurile cerești au fost adesea lăudate ca puteri spirituale. Dumnezeu le-a creat (comparați Gen. 1:14-19; Is. 40:26); le-a numit (comparați Ps. 147:4; Is. 40:26); le controlează (comparați Is. 48:13); și ele Îl laudă (comparați Ps. 148:3).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚĂȚIT) 8:13

¹³Apoi m-am uitat, și am auzit un vultur zburând prin mijlocul cerului, spunând cu o voce tare, „Vai, vai, vai de cei ce locuiesc pe pământ, datorită sunetelor rămase ale trâmbițelor celor trei îngeri ce sunt pe cale de a suna!”

8:13 „Apoi m-am uitat, și am auzit un vultur zburând în mijlocul cerului, spunând” Traducerea KJV are un „înger” în loc de „vultur,” dar acest lucru vine din manuscrisele grecești târzii din secolul al nouălea. Atât manuscrisele Sinaiticus (Ⲛ) cât și Alexandrinus (A) au „vultur.” Acest lucru se poate referi la: un vultur (fie, a vulture, sau eagle, ambele în engleză), ce adesea era un simbol al sacrificării (comparați Eze. 17:3; Hab. 1:8; Mat. 24:28; Lu. 17:37)

1. aluzie la scena judecății în Eze. 39:17-20; Osea 8:1
2. aluzie la cartea inter-testamentară apocaliptică II Baruh 77:21-22, în care un vultur trimite un mesaj către oamenii răniți ai lui Dumnezeu
3. standardele armatei romane ce erau depășiți de un vultur

Zborul din „mijlocul cerului” este probabil o altă aluzie la păsările de pradă planând deasupra pământului (comparați Apo. 14:6; 19:17).

„Vai, vai, vai” Aceste vai-uri corespund posibil cu ultimele trei trâmbițe ce urmează să vină (comparați 9:12; 11:14; 12:12); de asemenea poate fi simbolul intensificării (ca „sfânt, sfânt, sfânt” din 4:8). În ebraică o triplă repetiție este un

SUPERLATIV (comparați Sfânt, sfânt, sfânt din Is. 6:3). În VT „vai” marchează anumite plângeri poetice legate de moarte sau judecată.

„de cei ce locuiesc pe pământ” Această afirmație se referă la cei nemântuiți (comparați 3:10; 6:10; 11:10; 13:8; 17:2).

APOCALIPSA 9

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 9:1-6

¹Apoi al cincilea înger a sunat, și am văzut o stea din cer ce căzuse pe pământ; iar cheia abisului i-a fost dată. ²El a deschis abisul, și fum s-a ridicat din groapă, ca fumul unui mare cuptor; iar soarele și aerul au fost întunecate de fumul din groapă. ³Apoi din fum au ieși lăcuste pe pământ; și putere le-a fost dată, ca puterea scorpionului de pe pământ. ⁴Li s-a spus să nu rănească iarba de pe pământ, nici vreun copac verde, nici vreun alt copac, ci doar pe oamenii ce nu poartă sigiliul lui Dumnezeu pe frunțile lor. ⁵Și nu li s-a permis să omoare pe nimeni, ci să chinuiască pentru cinci luni; iar chinul lor era ca și chinul unui om înțepat de scorpion. ⁶Iar în acele zile oamenii vor căuta moartea și nu o vor găsi; vor tânji să moară, iar moartea va fugii de ei.

9:1 „și am văzut o stea din cer ce căzuse pe pământ” Au exista câteva teorii cu privire la identitatea acestei stele personificate numită un înger.

1. deoarece VERBUL este PERFECT, s-ar putea referi la Satan căzând în trecut și continuă să cadă din cer (comparați Is. 14:12; Eze. 28:16; Lu. 10:18; Apo. 12:9)
2. datorită contextului ar putea fi doar un alt înger slujitor implicat în judecata lui Dumnezeu (comparați 20:1) Îngerii ca stele căzătoare sunt frecvent găsiți în literatura apocaliptică inter-testamentară evreiască.

„iar cheia abisului i-a fost dată” O „cheie” este menționată în 1:18 și 29:1, și simbolizează autoritate. Dumnezeu exersează autoritate asupra hoardelor demonice ale judecății.

Abisul este un termen grecesc ce înseamnă „adâncime” (negat de prefixul a- sau an- înainte de vocale folosite în greacă sau engleză, exprimând absența sau negarea)

1. Este folosit în Septuaginta (traducerea grecească VT) în Gen. 1:2; 7:11; Ps. 42:7; 107:26 pentru adâncimile apelor creației.
2. În Ps. 71:20 se referă la locul de detenție al morților.
3. Acest lucru este de asemenea adevărat de I Enoh 18:12-16; 21:7-10; 108:3-6, unde e vorba atât de o închisoare temporală cât și finală a îngerilor căzuți.
4. Pare a fi un sinonim al termenului „tartarus” (comparați II Pet. 2:4 și I Enoh 21:7), un loc unde îngerii nelegiuți sunt ținuti încarcerati (comparați Lu. 8:31; Iuda 6; Apo. 11:7; 17:8; 20:1-3; și I Enoh 10:4; 86:1; 88:1; Jubilee 5:6-11).
5. Pavel a folosit acest termen (abis) în Rom. 10:7 pentru locul celor morți (comparați Is. 24:21-22).
6. Mai târziu rabinii au spus că „abis” a fost numele părții nelegiuite din *Sheol/Hades* (vezi Tematică Specială la 1:8).

„le-a fost dată” Există o serie de VERBE PASIVE în ambele capitole 8 și 9, ce subliniază controlul lui Dumnezeu atât asupra istoriei cât și asupra demonilor (comparați 8:3,7,8,11,12; 9:1,3,4,5). Adesea scriitorii evrei au folosit VOCEA PASIVĂ ca o LOCUȚIUNE pentru acțiunile divine.

9:2 „fum s-a ridicat din groapă, ca fumul unui mare cuptor” Această terminologie este utilă în câteva sensuri în VT.

1. acompaniază judecata asupra Sodomei și Gomorei (comparați Gen. 19:28)
2. acompaniază judecata lui Dumnezeu asupra națiunilor (comparați Is. 34:10)
3. acompaniază prezența lui Dumnezeu pe Muntele Sinai (comparați Exod 19:18)

9:3 „lăcuste” Acestea sunt adesea folosite ca un simbol al mâniei lui Dumnezeu (comparați Exod 10:12-15; Ioel 1:4; 2:1ff) deoarece ele simbolizează o armată invadatoare (comparați v. 7; Ioel 2:4-5, 7-9).

9:4 „Li s-a spus să nu rănească iarba de pe pământ, nici vreun copac verde, nici vreun alt copac” Aceste forțe demonice sunt limitate în pedeapsa lor. Ele trebuie nu trebuie să distrugă nici o plantă și trebuie să-i chinuiască, nu să-i ucidă, pe necredincioșii (comparați v. 5; 7:4); credincioșii fiind protejați de Dumnezeu (cum a fost Israelul de plăgile Egiptului).

„sigiliul lui Dumnezeu pe frunțile lor” Vezi nota întregă la 7:2. Afirmatia reprezintă o aluzie din Eze. 9:4.

9:5 „cinci luni” Unii interpretează acest interval de timp ca durata de viață a unei lăcuste. Totuși, este posibil o jumătate din numărul zece, să fie o altă metaforă a judecății limitate (comparați 6:6,8; 8:7-12).

„chinul unui scorpion” Înțepătura unui scorpion este o altă metaforă din VT (comparați II Cro. 10:11,14).

9:6 Acest verset este o paralelă directă la 6:15-16, ce ar putea fi dovada adițională pentru recapitularea teoriei printre pecete, trâmbițe, și potire. Acest verset poate fi o aluzie la judecata evreilor idolatri și necredincioși ai Ierusalimului din Ier. 8:2-3.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 9:7:11

7Înfățișarea lăcustelor era ca a cailor pregătiți pentru luptă; iar pe capete lor păreau să fie niște coroane ca de aur, iar fețele erau ca fețele unor omeni. **8**Aveau păr ca părul femeii, iar dinții lor arătau ca dinții unor lei. **9**Aveau platoșe ca platoșele de fier; iar sunetul aripilor lor era ca sunetul trăsurilor multor cai alergând spre luptă. **10**Aveau cozi ca de scorpion, și înțepau; iar în cozile lor stătea puterea lor de a răni oamenii pentru cinci luni. **11**Au un rege peste ele, pe îngerul abisului; numele lui în ebraică este Abaddon, iar în grecește are numele de Apollyon.

9:7-9 „înfățișarea lăcustelor,” Descrierea fizică ale acestor lăcuste este foarte asemănătoare cu cea din Ioel 2:4-9 și asemenea unui proverb arab faimos ce spune, „lăcustele au capete ca de cal, piept ca de leu, picioare ca de cămilă, un trup ca de șapte, și antene ca părul unei fecioare.”

Aceasta este evident o aluzie la cartea Ioel în descrierile ei asupra:

1. dinților de leu (comparați v. 8; Ioel 1:6)
2. numărul vast de trăsuri și de cai alergând la luptă (comparați v. 9 și Ioel 2:5)

9:8 Unii văd acest verset ca referindu-se la hoardele parților, cavaleria cu părul lung. Aceștia au fost cunoscuți pentru abilitățile lor de arcași de munte. Romanii se temeau de acești invadatori barbari.

9:11 „Au un rege peste ele” Proverbe 30:27 spune că lăcustele nu au un rege, dar aceasta este o aluzie la un roi de demoni, nu la un roi de lăcuste fizice.

„îngerul abisului” Termenul „abis” se referă la un tărâm al celor morți (comparați 9:1,2,11; 11:7; 17:8; 20:11,3; și Rom. 10:7). Vezi nota întregă la 9:1.

„numele lui în ebraică este Abaddon, iar în grecește are numele de Apollyon” Termenul ebraic (Aramaic) înseamnă „distrugere” iar termenul grecesc înseamnă „distrugător.” Termenul ebraic a fost identificat cu *Sheol*, tărâmul celor morți (comparați Iov 26:6; 29:22; 31:12; Ps. 88:11; Pro. 15:11; 27:20).

Robert B. Girdlestone are un comentariu interesant pe acest termen în cartea sa *Synonyms of the Old Testament*: „Acest cuvânt este redat prin „pierzare” cam în o sută de pasaje. Când este folosit cu privire la persoane în general semnifică moarte, când este folosit cu privire la tărâmurile implică abandonare” (p. 273).

În Iov 28:22 este personificat alături de moarte. Această personificare este caracteristică sularilor de la Marea Moartă și literaturii apocaliptice inter-testamentare evreiești. Acest lucru este oarecum neobișnuit deoarece îngerul morții în VT este un slujitor al lui YAHWE (comparați Exod 12:23; Iov 15:21) sau chiar o personificare a lui YAHWE (comparați Exod 123:13,29). Dar aici îngerul pare a fi conducătorul hoardelor demonice încarcerate. Aceasta poate fii un alt mod de a arăta controlul lui Dumnezeu asupra tuturor lucrurilor.

Unii chiar au afirmat faptul că după cum împărații Nero și Dominițian au susținut a fi încarnarea lui Apollo, acel nume grecesc este o formă coruptă și o aluzie la Apollyon. Există două bucăți ale dovezilor pentru a susține această interpretare,

1. lăcustele erau simbolul lui Apollo
2. ambii termeni Apollo și Apollyon provin din aceeași rădăcină grecească

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 9:12

¹²Primul vai este trecut; iată, încă două vai-uri mai vin după aceste lucruri.

9:12 Acest verset leagă 11:14 și 12:2.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 9:13-19

¹³Apoi al șaselea înger a sunat, și am auzit o voce din cele patru coarne ale altarului de aur ce se afla înaintea lui Dumnezeu, ¹⁴unul spunând îngerului al șaselea ce avea trâmbița, „Eliberează cei patru îngeri legați la marele râu Euftrat.” ¹⁵Iar cei patru îngeri, ce au fost pregătiți pentru ora și ziua și luna și anul, au fost eliberați, astfel încât să omoare o treime din omenire. ¹⁶Am auzit numărul lor; numărul armatelor de călăreți era de două sute de milioane. ¹⁷Și așa am văzut în viziune caii și pe cei ce ședea pe ei: călăreții aveau platoșe culoarea focului și a zambilei și a pucioasei; iar capetele cailor sunt ca și capetele leilor; iar din gura lor ieșea foc și fum și pucioasă. ¹⁸O treime din omenire a fost ucisă de aceste trei plăgi, de focul și de fumul și de pucioasa ce ieșea din gurile lor. ¹⁹Deoarece puterea cailor stătea în gurile lor și în cozile lor; deoarece cozile lor sunt ca șerpii și au capete, și prin ele vatămă.

9:13 „am auzit o voce din cele patru coarne ale altarului de aur” Această afirmație este o aluzie la altarul tămâierii din Tabernacol (comparați Exod 30:2,3,10). Există două altare menționate în această secțiune; altarul pentru sacrificii dedesubtul căruia se găsea sufletele martirilor (comparați 6:9-11), și altarul tămâierii deasupra căruia erau plasate rugăciunile poporului lui Dumnezeu (comparați 8:3-5). Coarnele erau un simbol Vechi Testamentar al puterii. Atât altarul tămâierii cât și altarul pentru sacrificiu aveau coarne. Vezi nota la 8:3.

9:14 „Eliberează cei patru îngeri legați la marele râu Euftrat” Cei care privesc pentru aluzii istorice ale primului secol văd în această afirmație ca reprezentând hoardele parților exact dincolo de Râul Euftrat (adică, granița Imperiului Roman, comparați I Enoh 56:5-8). Alții, totuși, văd această afirmație ca o aluzie la VT unde, cei patru cai ai apocalipsei sunt găsiți în Eze. 1:8 și 6:1-8, acești îngeri par a fi o altă metaforă a slujitorilor lui Dumnezeu desemnați să aducă judecata asupra unei lumi rebele și căzute (comparați 7:1). Totuși, deoarece acești îngeri sunt legați, s-ar putea referi la îngeri nelegiuți (comparați Iuda v. 6). Acești îngeri aduc moartea a o treime din umanitate (comparați v. 18).

Partea de nord a izvoarelor râului Euftrat a reprezentat granița de nord-est a Tării Promise (comparați Gen. 15:18; Deut. 1:7; 11:24; Ios. 1:4).

9:15 „Iar cei patru îngeri, ce fusese pregătiți pentru ora și ziua și luna și anul, au fost eliberați” Există un ARTICOL DEFINIT cu termenul de „oră,” ce implică precizia acestei afirmații complete. Aceasta face referire la suveranitatea și controlul lui Dumnezeu asupra istoriei (comparați I Enoh 92:2). Acest adevăr este de mare ajutor pentru cei ce sunt supuși persecuției.

9:16 „numărul armatelor de călăreți era de două sute de milioane” Acesta este un număr simbolic ale hoardelor demonice ce devorau omenirea nerăscumpărată. Acest număr este compatibil cu miriadele de îngeri ce-I slujesc lui Dumnezeu (comparați 5:11; Deut. 33:2; Ps. 68:17; Dan. 7:10; Ev. 12:22; Iuda v. 14).

Din nou, a încerca să legi acest verset cu națiunea chineză modernă este un alt exemplu al forțării limbajului figurat într-o istorie actuală. Dorința creștinilor de a descifra viitorul și să se impresioneze unul pe celălalt prin cunoașterea ezoterică este o problemă periodică.

9:17-19 „caii și pe cei ce ședeau pe ei” Descrierea ce urmează vede caii și călăreții ca o unitate. Adevărații agenți ai morții și ai chinului sunt însăși caii (comparați v. 19). Culoarea cailor – roșu (foc), albastru (zambila) și galben (pucioasă) – identifică această hoardă particulară de demoni legată de cele trei plăgi de foc, fum albastru, și sulf menționate în v. 18.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 9:20-21

²⁰Restul umanității, ce nu fusese ucisă de aceste plăgi, nu s-a pocăit de lucrările mâinilor ei, încât să nu se închine demonilor, și idolilor de aur și de argint și de alamă și de piatră și de lemn, ce nici nu pot vedea nici nu pot umbla; ²¹și nu s-au pocăit de crimele lor nici de farmecele lor nici de imoralitatea lor nici de furturile lor.

9:20 „Restul umanității, ce nu fusese ucisă de aceste plăgi, nu s-a pocăit de lucrările mâinilor ei” Aceasta este o afirmație clară și fără ambiguitate a scopului răscumpărător ale celor trei plăgi (comparați v. 21; 14:6-7; 16:9,11; 21:7; 22:17)

După cum Dumnezeu a folosit plăgile asupra Egiptului ca o motivație pentru (1) ca egiptenii să creadă și să Îl slujească și (2) ca Israel să stea credincioasă și să-L slujească (comparați Deut. 27:28), tot așa aceste plăgi similare au fost menite să întoarcă omenirea necredincioasă înapoi la Creatorul lor, dar a refuzat. Necredința lor încăpățanată a devenit o stare fermă a rebeliunii (comparați Rom. 1:24,26).

„lucrările mâinilor ei” Această afirmație este o aluzie la idolatrie (adică, închinarea la demoni, comparați Deut. 32:17; Ps. 106:37; I Cor. 10:20) menționată atât de des în VT (comparați Deut. 4:28; 28:36,64; 29:17; 32:17; Ps. 115:4-8; 135:15-18; Is. 2:8; 37:19; 40:19-20; 44:17; Ier. 1:16; 10:3-5; Dan. 5:23; Mica 5:13). Observați în NT că idolatria este legată de demonic (comparați 16:14; I Cor. 10:20; I Tim. 4:1).

9:21 Aceste patru lucruri (idolatrie, crimă, farmece, imoralitate) sunt condamnate în VT (comparați Deut. 18:10-11,14,20; Exod 22:18; Lev. 20:6) și caracterizează stilul de viață imoral al celor necredincioși (comparați Rom. 1-2; I Tim. 4:1; Apo. 18:23).

NASB, NKJV, NRSV „farmece”

TEV „magie”

NJB „vrăjitorie”

Noi avem termenul englez „farmacie” din acest cuvânt grecesc pentru farmece (*pharmakeia*, comparați Gal. 5:20). Aceasta ar putea fi o referință la poțiuni magice sau otrăvitoare, ca pelinul menționat înainte (comparați 8:11). În lumea antică drogurile erau adesea folosite pentru a induce experiențe „religioase.”

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Aceste întrebări pentru discuții au scopul de a te ajuta să gândești printre problemele majore ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să o definească.

1. De unde putem să găsim sursa imagisticii acestor capitole: (1) VT; (2) literatura apocaliptică evreiască; sau (3) evenimentele istorice ale Imperiului Roman?

2. Se referă aceste evenimente la (1) primul secol, (2) fiecare secol, sau (3) la viitor?
3. Sunt aceste capitole menite să fie luate literale sau apocaliptice?
4. Care este lovitura de bază a capitolelor 8-9?
5. Cum sunt relaționate cele șapte pecete de cele șapte potire de capitolele 8 și 9?
6. De ce ar fi activități angelice și demonice crescând înaintea a doua venire?

APOCALIPSA 10:1-11:19

DIVIZIUNI ALE PARAGRAFELOR DIN TRADUCERILE MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Îngerul și micul sul 10:1-7	Mărețul înger cu sulul 10:1-7 Ioan mănâncă mica carte	Un interludiu 10:1-7	Îngerul și micul sul 10:1-4 10:5-7	Iminența ultimei pedepse 10:1-7 Văzătorul mănâncă micul sul
10:8-11	10:8-11	10:8-10	10:8 10:9 10:10-11	10:8-11
Cei doi martori 11:1-13	Cei doi martori 11:1-6 Martorii uciși 11:7-10 Martorii înviați 11:11-14	10:11 Măsurarea templului și cei doi martori 11:1-3 11:4-6 11:7-10 11:11-13 A șaptea trâmbiță 11:14	Cei doi martori 11:1-3 11:4-6 11:7-13 11:14	Cei doi martori 11:1-10 11:11-13 11:14
11:14 A șaptea trâmbiță	A șaptea trâmbiță: Împărăția proclamată	11:15-19	A șaptea trâmbiță 11:15-18 11:19	A șaptea trâmbiță 11:15-18 11:19

CICLUL TREI DE CITIRE (vezi p. v din secțiunea de introducere)

URMĂRIND INTENȚIA ORIGINALĂ A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Citește capitolul dintr-o primă ședere. Identifică subiectele (ciclul de citire #3, p. viii). Compară-ți diviziunile subiectului cu cele cinci traduceri de sus. Alinierea nu este inspirată, dar reprezintă cheia pentru a urmări intenția originală a autorului, care este inima interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect numai unul.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

PRIVIRI CONTEXTUALE

A. Primul interludiu (capitolul 7) a venit între a șasea și a șaptea pecete. Acest al doilea interludiu (10:1-11:14) vine între a șasea și a șaptea trâmbiță. Nu există nici un interludiu între al șaselea și al șaptelea potir (capitolul 16), dar mai există un alt interludiu înainte de ele (capitolele 12-14).

B. Acest interludiu, asemenea capitolului 7, folosește termeni Vechi Testamentari (tabernacol, altar, Ierusalim). Totuși, la fel ca și aluziile evreiești din capitolul 7 se referă la poporul lui Dumnezeu din NT, biserica, la fel și în acest capitol. Aluziile sunt extrase din Daniel 9 dar au fost adaptate cadrului greco-roman din secolul întâi.

Aici este un citat scurt din Alan Johnson's *Commentary on Revelations*, „Perspectiva evreiască suferă de inabilitatea de a relaționa acest capitol la contextul capitolului 10, pentru a fi paralela interludiul pecetilor (capitolul 7), spre importanța și slujirea celor doi martori, și spre capitolele viitoare din Apocalipsa (în special, capitolele 12-13). Prin urmare, este mai bine să înțelegem capitolul 11 ca referindu-se la întreaga comunitate de credincioși” (p. 104).

C. După cum vede Alan Johnson capitolul 11 în relația cu capitolele 1, 10, și 12-13, Georg Ladd îl vede ca o unitate literară independentă legată de prezentarea poporului evreu și salvarea lor finală (comparați Mat. 23:39; Lu. 21:24; Rom. 11:26). Vezi *Commentary on Revelations of John*, pp. 150-151.

Este dificil de a decide între aceste două perspective. Eu personal cred că datorită promisiunilor lui Dumnezeu pentru Israel, va exista o trezie a vremurilor de sfârșit printre Israelul natural sau prozeliți în care mulți se vor întoarce la credință în Cristos (comparați Zah. 12:10); acesta este o parte a argumentului lui Pavel din Rom. 11 (este cu siguranță posibil ca trezirea referitoare la Zah. 12:10 să se fi survenit în biserica din Palestina în primul secol). Totuși, contextul Apocalipsei 7,10, și 12-13 implică un scop universal atât al protecției întregului popor al lui Dumnezeu cât și al judecării împotriva tuturor necredincioșilor. În acest context un accent evreiesc creștin sau chiar a unui accent evreu - versus - neevreu este nelalocul lui.

D. Vor fi cu adevărat doi martori ai vremurilor de sfârșit, sau aceștia sunt un simbol al vremurilor de sfârșit? Este foarte greu să fi sigur în interpelarea simbolurilor acestei cărți. Dacă Ioan intenționa ca ele să fie literale, ar fi ales un alt gen literar pentru a revela acest lucru credincioșilor tuturor epocilor.

Avea un înțeles special această expresie „doi martori” pentru primul secol al credincioșilor ce experimentau persecuția (probabil închinarea la cultul împăratului)? Această întrebare nu poate primi răspuns cu finalitate. Alegerea lui Ioan cu privire la imagistică este extrasă din câteva surse: Vechiul Testament, literatura apocaliptică, cultura greco-romană și mitologia Orientului Mijlociu (capitolul 12). Oare primii ascultători au înțeles pe deplin și complet simbolurile și sursele lui? Posibil că nu, nu într-un mod specific, dar au înțeles genul literar! Ei nu ar fi forțat o împlinire literală istorică a tuturor detaliilor.

Singura mea frică în a face o declarație este cu privire la cum a fost interpretată profetia Vechiului Testament de autorii inspirați ai Noului testament! Adesea ei au văzut o împlinire literală a detaliilor Vechi Testamentare în viața lui Cristos. Unele dintre aceste împliniri au fost moduri rabinice sau simboluri tip/antitip. Sub călăuzirea Duhului (ori a învățăturii lui Isus, comparați Lu. 24:13-35) cadrul apostolic și istoric curent era privit prin textele profetice Vechi testamentare. Același lucru s-ar putea să apară pentru generația ultimă de credincioși persecutați. Totuși, interpreții ce intervin nu sunt capabili să prezică prin teologie sau hermeneutică care dintre aceste detalii! Interpreții moderni trebuie să nu (1) forțeze istoria lor în aceste texte apocaliptice nici (2) să caute împliniri literale asupra fiecărui detaliu al acestui gen literar simbolic înalt. Timpul ne va spune!

E. Tiparul literar și imagistic al peceților și al trompetelor este aproape identic. Ambele aduc istoria omenirii până la sfârșit (comparați 6:12-17 și 11:15-19).

STUDIUL AL EXPRESIILOR ȘI AL CUVINTELOR

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚĂȚIT) 10:1-7

¹Am văzut un alt înger puternic venind din cer, îmbrăcat cu un nor; iar curcubeul era deasupra capului său, iar fața lui era ca soarele, și picioarele lui erau ca stâlpii de foc; ²și avea în mână o carte mică ce era deschisă. El și-a plasat piciorul drept pe mare iar piciorul stâng pe pământ; ³și a strigat cu o voce tare, ca atunci când răcnește un leu; iar când a strigat, cele șapte tunete au rostit cu vocile lor. ⁴Când cele șapte tunete au vorbit, eram pe punctul de a scie; și am auzit o voce din cer spunând, „Pecetluiește lucrurile care le-au spus cele șapte tunete și nu le scie.” ⁵Apoi îngerul care l-am văzut stând pe mare și pe pământ și-a ridicat mâna dreaptă spre cer, ⁶și a jurat pe Cel ce trăiește în veci de vei, ce a creat cerul și lucrurile din el, și pământul și lucrurile din el, și marea și lucrurile din ea, că nu va mai fi nici o amânare, ⁷ci în zilele vocii celui de-al șaptelea înger, când este pe cale de a suna, taina lui Dumnezeu este isprăvită, așa cum le-a proclamat slujitorilor Lui profeți.

10:1 „Am văzut un alt înger puternic venind din cer” Observați că Ioan a revenit din nou pe pământ după viziunea din capitolele 4-5 (dacă chemarea lui Ioan din capitolul 4 reprezintă răpirea bisericii, atunci aceasta reprezintă căderea bisericii?) Acest înger este descris în termenii ce se aplică lui YAHWE în VT și lui Cristos în Apo. 1:12-20. Datorită acestui lucru, mulți au afirmat că acesta este Cristos Însuși. Totuși, acest lucru este îndoielnic pentru următoarele motive:

1. Cristos nu este niciodată numit înger în Apocalipsa.
2. mai există și alți îngeri puternici listați în Apocalipsa (comparați 5:2; 18:21)
3. acest înger va jura pe Dumnezeu în v. 6, ceea ce este impropriu pentru Cristos
4. există un înger în Daniel 10 descris în aceiași termeni.

Această descriere elaborată s-ar putea să contrasteze acest înger al luminii cu îngerul abisului din Apo. 9. După cum îngerul din Apo. 9 a fost direcționat, acest înger se direcționează singur. Acest lucru ar putea fi o aluzie la îngerul puternic din Dan. 10:5-6 sau la Mihail, arhanghelul Israelului din Dan. 10:13 și 12:1.

„îmbrăcat cu un nor” În VT norii erau mijloace unice de transport ale divinității (comparați Ps. 97:2; 104:3; Dan. 7:13; Fapte 1:9).

„iar curcubeul era deasupra capului său” Mulți văd această imagine ca o aluzie la 4:3 și prin urmare un alt titlu al puterii și autorității ce amintește de divinitate. Aluzia poate merge până în Eze. 1:28, unde un curcubeu reprezintă tronul/trăsura portabilă a lui YAHWE.

„fața lui era ca soarele” Această afirmație urmează descrierea lui Cristos găsită în 1:16 (comparați Mat. 17:2).

„picioarele lui erau ca stâlpii de foc” Această descriere este de asemenea similară cu Cristos din Apo. 1:15.

10:2 „avea în mână o carte mică ce era deschisă” Au existat multe discuții legate de această carte mică. Unii o văd ca fiind cartea mică din 5:1, acum deschisă, dar sunt folosite două cuvinte grecești diferite (5:1, *biblion*; 10:2, *biblaridion*). Alții o văd legată de Eze. 2:8-3:14. Având în vedere că acesta este un înger și nu Cristos, Ezechiel este cea mai bună aluzie.

„El și-a plasat piciorul drept pe mare iar piciorul stâng pe pământ” Dimensiunea îngerului vorbește de un mesaj universal. Rabini (din Talmud) discută despre un înger numit Sandelfon, a cărei înălțime era asemenea unei distanțe de 500 de mile, fiind mai înalt ca orice alt înger (comparați Hagigah 13b).

10:3 „a strigat cu o voce tare, ca atunci când răcnește un leu” Acest termen „răcnet” (*mukaomai*) este de obicei folosit pentru vocea boilor (la un nivel mult mai scăzut). Totuși, pare potrivit dar fiind că aceasta este o aluzie la pasajele Vechi testamentare unde Dumnezeu vorbea ca un leu (comparați Ier. 25:30; Osea 11:10; Ioel 3:16; Amos 3:8).

„cele șapte tunete au rostit cu vocile lor” Identitatea acestor șapte tunete este disputată. Acestea ar putea fi:

1. aluzie la cele șapte „voci” ale lui Dumnezeu din Ps. 29:3-9
2. paralelă la cele șapte pecete și cele șapte trâmbițe, ce reprezentau ciclul judecării lui Dumnezeu asupra necredincioșilor (comparați 8:5; 11:19; 16:18) pentru scopul răscumpărării
3. un sunet venind de la tronul lui Dumnezeu (comparați 4:5).
4. ar putea de asemenea că se lege de cele șapte Duhuri ale lui Dumnezeu (comparați 1:4; 4:5; 5:6 din Is. 11:22).

10:4 „Pecetluiește” Există câteva locuri din Biblie unde cineva a primit o revelație de la Dumnezeu dar să nu o reveleze mai departe. Doi dintre aceștia au fost (1) Daniel (comparați Dan. 8:26; 12:4,9) și (2) Pavel (comparați II Cor. 12:4). Totuși, aceasta este o afirmație surprinzătoare. Lui Ioan i se zice să scrie ceea ce vede (comparați 1:11,19; 14:13; 19:9; 21:5). Lui Ioan i se mai spune în 22:10 că aceste cuvinte ale profeției nu trebuie să fie pecetluite. Aici, trebuie să se fi referit la mesajul în sine!

10:5 „și-a ridicat mâna dreaptă spre cer” Acesta este un gest pentru depunerea juruințelor (comparați Gen. 14:22; Exod 6:8; Num. 14:30; Deut. 32:40; Eze. 20:15,28; Dan. 12:7). Forma acestui jurământ este foarte uimitoare în ce privește titlurile pentru Dumnezeu.

10:6 „Cel ce trăiește în veci de veci” Această caracterizare a lui Dumnezeu reamintește de cele mai comune două nume Vechi Testamentare: YAHWE din VERBUL ebraic „a fi” (comparați Exod 3:14). „Eu sunt Cel ce sunt” a fost un nume de legământ pentru divinitate, și sublinia adevărul cu privire la Dumnezeu ca Salvator și Răscumpărător (comparați Gen. 14:19; Exod 20:11; Nee. 9:6; Ps. 146:6).

Acest jurământ este o modalitate de a afirma veridicitatea mesajului îngerului.

„nu va mai fi nici o amânare” Această afirmație poate fi răspunsul la întrebarea martirilor din 6:10. Răspunsul este literalmente „că timpul (*chronos*) nu va mai fi.” Acest concept de timp este foarte fluid în această carte pentru câteva motive.

1. Există două cuvinte grecești diferite ce exprimă timpul:
  - a *chronos*, trecerea timpului (comparați 10:6)
  - b *kairo*, un timp, eveniment, sau anotimp special (comparați 1:3; 11:18; 12:12,14).
2. Există câteva dialecte utilizate:
  - a „lucrurile ce trebuie să aibă loc în curând” (comparați 1:1; 22:6)
  - b „vremea este aproape” (comparați 1:3; 3:11; 22:10)
  - c „Eu vin curând” (comparați 2:5,16; 22:7,12,20)
  - d „Voi veni ca un hoț” (comparați 3:3; 16:15)

Toate acestea vorbesc de urgență (vezi Tematica Specială la 1:3). Totuși, unele pasaje vorbesc de întârziere (comparați 6:11; 10:6; 14:13). Un alt sistem lingvistic este acela că ziua judecării și a răsplătirii a sosit, „s-a îndeplinit” (comparați 16:17; 21:6) sau „vremea a sosit” (comparați 11:18; 20:12).

Această fluiditate a fost exploatată de diferitele sisteme de interpretare pentru a accentua un anumit aspect de timp (primul secol, fiecare epocă, sau ultima generație). Solemnul jurământ al îngerului este acela că evenimentele sfârșitului

trebuie să înceapă. Rugăciunile martirilor au fost ascultate! Apocalipsa trebuie interpretată în lumina primilor cititori (vezi John Bray, *Matthew 24 Fulfilled*).

10:7

NASB „taina lui Dumnezeu este isprăvită”

NKJV „taina lui Dumnezeu o să fie isprăvită”

NRSV „taina lui Dumnezeu o să fie îndeplinită”

TEV „Dumnezeu își va îndeplini planul Său secret”

NJB „misterul lui Dumnezeu va fi împlinit”

Termenul are câteva conotații.

1. Pavel îl folosește des referindu-se la planul etern al lui Dumnezeu de răscumpărare al evreilor și ale neamurilor prin credința în Cristos (comparați Ef. 2:11-3:13, vezi Tematica Specială la 4:1).
2. Apocalipsa se referă des la un mister legat de o parte a unei viziuni (comparați 1:20; 17:5,7).
3. În 10:7 se referă planul veșnic al lui Dumnezeu de răscumpărare, așa cum s-a referit Pavel în Rom. 16:25-26 și Ef. 2:11-3:13.

Este posibil ca Ioan să fi luat acest termen din Daniel, particular capitolul 2 (comparați 2:18,19,27,28,29,30,47). Dacă așa este, atunci se referă la abilitatea lui Dumnezeu de a revela acțiunile Sale. Dumnezeu are cunoștință de întreaga istorie la fel și controlul asupra ei.

TEMATICĂ SPECIALĂ: TAINA ÎN EVANGHELII

A: În Evangheliile Sinoptice cuvântul „taină” este cu referire la lucrurile spirituale spicuite din parabolele lui Isus

1. Marc 4:11
2. Mat. 13:11
3. Luca 8:10

B. Pavel îl folosește în câteva moduri diferite.

1. împietrire parțială a Israelului pentru a permite neamurilor să fie incluse. Această afluență a neamurilor va funcționa ca un mecanism pentru evrei ca să Îl accepte pe Isus ca și Cristosul profețiilor (comparați Rom. 11:25-32).
2. Evanghelia a făcut cunoscut națiunilor, spunându-le că toate sunt incluse în taină în Cristos și prin Cristos (comparați Rom. 16:25-27; Col. 2:2)
3. Noul trup al credincioșilor la a doua venire (comparați I Cor. 15:5-57; I Tes. 4:13-18).
4. Adunarea tuturor lucrurilor în Cristos (comparați Ef. 1:8-11).
5. Evrei și neevrei sunt împreună moștenitori (comparați Ef. 2:11-3:13).
6. Intimitatea relației dintre Cristos și biserică descrisă în termenii unei căsătorii (comparați Ef. 5:22-33).
7. Neamurile incluse în poporul de legământ și locuite de Duhul lui Cristos pentru a produce asemănare cu Cristos, adică, să restaureze imaginea lui Dumnezeu în om (comparați Gen. 1:26-27; 5:1; 6:5,11-13; 8:21; 9:6; Col. 1:26-28).
8. Vremurile de sfârșit ale anticristului (comparați II Tes. 2:1-11).
9. Un imn timpuriu al bisericii despre taina evangheliei este găsit în I Tim 3:16.

C. În Apocalipsa lui Ioan cuvântul este utilizat referindu-se la simbolurile apocaliptice ale lui Ioan.

1. 1:20
2. 10:7
3. 17:5,6

D. Există adevăruri pe care oamenii nu le pot descoperi; ele trebuie să fie revelate de Dumnezeu. Aceste descoperiri sunt cruciale pentru o înțelegere adevărată a planului etern al lui Dumnezeu pentru răscumpărarea tuturor oamenilor (comparați Gen. 3:15).

„profeți”

TEMATICĂ SPECIALĂ: PROFETIA VECHI TESTAMENTARĂ

I. INTRODUCERE

A. Declarații de început

1. Întreaga comunitatea de credincioși nu este de acord cu privire la cum să interpretezi profeția. Alte adevăruri au fost stabilite unei poziții ortodoxe de-a lungul secolelor, dar nu și aceasta.
2. Există câteva etape bine definite ale profeției Vechi Testamentare
  - a. pre-monarhal
    - (1) individuali numiți profeți
      - a) Avraam – Gen. 20:7
      - b) Moise – Num. 12:6-8; Deut. 18:15; 34:10
      - c) Aaron – Exod 7:1 (purătorul de cuvinte al lui Moise)
      - d) Maria – Exod 15:20
      - e) Medad și Eldad – Num. 11:24-30
      - f) Debora – Jud. 4:4
      - g) anonim – Jud. 6:7-10
      - h) Samuel – I Sam. 3:20
    - (2) referințe la profeți ca grup – Deut. 13:1-5; 18:20-22
    - (3) grupuri profetice sau asociație – I Sam. 10:5-13; 19:20; I Împ. 20:35,41; 22:6,10-13; II Împ. 2:3,7; 4:1,38; 5:22; 6:1, etc.
    - (4) Mesia numit profet – Deut. 18:15-18
  - b. profeți monarhi ne scriitori (ei se adresează împăratului)
    - (1) Gad – I Sam. 7:2; 12:25; II Sam. 24:11; I Cro. 29:29
    - (2) Natan – II Sam. 7:2; 12:25; I Împ. 1:22
    - (3) Ahia – I Împ. 11:29
    - (4) Iehu – I Împ. 16:1,7,12
    - (5) anonim – I Împ. 18:4,13; 20:13,22
    - (6) Ilie – I Împ. 18; II Împ. 2
    - (7) Micaia – I Împ. 22
    - (8) Elisei – II Împ. 2:8,13
  - c. profeți scriitori clasici (ei se adresează atât națiunii cât și împăratului): Isaia – Maleahi (exceptând Daniel)

B. Termeni Biblici

1. *ro`eh* (BDB 909) = clarvăzător, I Sam. 9:9. Această referință arată tranziția la termenul *Nabi*, care înseamnă „profet” și vine din rădăcina, „a chema.” *Ro`eh* vine din termenul ebraic general “ a vedea.” Această persoană înțelegea căile și planurile lui Dumnezeu și era consultată pentru a verifica voia lui Dumnezeu într-o anumită problemă.
2. *hozeh* (BDB 302) = clarvăzător, II Sam. 24:11. Este de fapt un sinonim a lui *ro`eh*. Provine dintr-un termen ebraic rar „a vedea.” Forma participiului este folosită cel mai mult pentru a se referi la un profet.
3. *nabi`* (BDB 611) = profet, înrudit cu verbul Akkadian *nabu* = „a chema” și Arabic *naba`a* = „a anunța.” Acesta este termenul cel mai comun din VT pentru a desemna un profet. Este folosit de peste 300 de ori. Etimologia exactă este incertă, dar „a chema” pentru momentul de față este cea mai bună opțiune. Probabil cea mai bună înțelegere provine de la descrierea lui YAHVE în ce privește relația lui Moise cu Faraonul prin Aaron (comparați Exod 4:10-16; 7-1; Deut. 5:5). Un profet este cineva care vorbește de la Dumnezeu pentru poporul Său. (comparați Amos 3:8; Ier. 1:7,17; Eze. 3:4).
4. Toți cei trei termeni sunt folosiți pentru funcțiile profețiilor în I Cro. 29:29; Samuel - *Ro`eh*; Natan - *Nabi`*; și Gad - *Hozeh*.
5. Expresia *ish ha - `elohim*, “om al lui Dumnezeu,” este o denumire în sens mai larg a unui vorbitor pentru Dumnezeu. Este folosit de 76 de ori în VT în sensul de “profet.”
6. Cuvântul “profet” este de origine greacă. Provine din (1) *pro* = “înainte” sau “pentru”; (2) *phemi* = “a vorbi.”

II. DEFINIREA PROFETIEI

- A. Termenul “profetie” are un câmp semantic mai larg în ebraică decât în engleză. Evreii au marcat cărțile istorice ale lui Iosua prin intermediul împăraților (exceptând Rut), care reprezentau “foștii profeți.” Atât Avraam (Gen. 20:7; Ps. 105:5) cât și Moise (Deut. 18:18) sunt desemnați ca profeți (la fel și Maria, Exod 15:20). Prin urmare, feriți-vă de o presupusă definiție în engleză!
- B. “Profetismul poate fi definit în mod legitim ca acea înțelegere a istoriei ce acceptă semnificația ei doar în termenii unei preocupări divine, a unui scop divin, a unei participări divine.” (*Interpreter’s Dictionary of the Bible*, vol. 3, p. 896).
- C. “Profetul nu este nici un filosof nici un teolog sistematic, ci un mijlocitor al legământului ce furnizează cuvântul lui Dumnezeu poporului Său cu scopul de a modela viitorul lor prin reformarea prezentului lor” (“Prophets and Prophecy,” *Encyclopedia Judaica*, vol. 13, p. 1152).

III. SCOPUL PROFETIEI

- A. Profetia reprezintă mijlocul lui Dumnezeu de a vorbi poporului Său, oferind călăuzire în cadrul lor actual și speranță în ce privește controlul Său asupra vieții lor și asupra evenimentelor din lume. Acest mesaj a fost în esență corporativ. Este menit să mustre, să încurajeze, să producă credință și pocăință și să informeze poporul despre Dumnezeu și planurile Lui. Deseori este folosit pentru a dezvălui clar un reprezentant ales de Dumnezeu (Deut. 13:1-3; 18:20-22). Aceasta, în cele din urmă, ar face referire la Mesia.
- B. Adesea, profetul lua o dificultate istorică sau teologică din vremea lui și o proiecta într-un cadru escatologic. Acest punct de vedere al istoriei asupra sfârșitului (teologic) este unică pentru Israel și pentru accepțiunea lui despre alegerile divine și promisiunile legământului.

- C. Funcția de profet pare să echilibreze (Ier. 18:18) și să schimbe funcția de Mare Preot ca o modalitate de a cunoaște voia lui Dumnezeu. Urim-ul și Tumim-ul trece dincolo spre un mesaj verbal adresat de Dumnezeu reprezentantului Său. Funcția de profet de asemenea pare să fi murit după Maleahi (sau după scrierile Cronicilor) și nu mai apare decât după 400 de ani odată cu Ioan Botezătorul. Este incert ce legătură este între darul de “profeție” al Noului Testament cu cel al Vechiului Testament. Profetii Noului Testament (Fapte 11:27-28; 13:1;14:29,32,37; 15:32; I Cor. 12:10, 28-29; Efe. 4:11) nu sunt revelatori unei noi revelații, ci prevestitori ai voii lui Dumnezeu în situații contemporane.
- D. Profetia în mod exclusiv sau primar nu este de natură predictivă. Predicția este o modalitate de a confirma funcția și mesajul nu-i profet, dar trebuie avut în vedere “...mai puțin de 2% din profetiile din VT sunt Mesianice. Mai puțin de 5% descriu în mod special era Noului Legământ. Mai puțin de 1% au de-a face cu evenimente care încă nu s-au întâmplat” (Fee & Stuart, *How to Read the Bible For All It's Worth*, p. 166).
- E. Profetii Îl reprezintă pe Dumnezeu înaintea oamenilor, în timp ce preoții îi reprezintă pe oameni înaintea lui Dumnezeu. Aceasta este o afirmație generală. Există și excepții cum ar fi Habacuc, care Îi pune întrebări lui Dumnezeu.
- F. Un motiv pentru care ne este dificil să înțelegem profetia e din cauză că nu cunoaștem modul în care au fost structurate cărțile lor. Ele nu sunt cronologice, ci par a fi tematice, dar nu totdeauna cum ne-am fi așteptat noi. Deseori nu există nici un cadru istoric evident, nici un interval de timp sau o divizie clară între oracole; este dificil (1) să citești cărțile prin intermediul unui singur cadru; (2) să le subliniezi după subiect; și (3) să constăți adevărul central sau intenția autorului în fiecare oracol.

IV. CARACTERISTICILE PROFETIEI

- A. În Vechiul Testament se pare că existe o dezvoltare a conceptului de „profet” și „profeție.” În Israelul timpuriu s-a dezvoltat o comunitate de profeti, condusă de un lider puternic carismatic cum era Ilie sau Elisei. Uneori expresia „fii proorocilor” era folosită pentru a indica grupul (II Împ. 2), iar din când în când profetii erau caracterizați prin forme diferite de extaz (I Sam. 10:10-13; 19:18-24).
- B. Totuși, această perioadă a trecut rapid spre perioada profetilor individuali. Au exista acei profeti (atât falși cât și adevărați) care se identificau cu împăratul și trăiau în palat (Gad, Natan). De asemenea, au fost și profeti independenți, uneori total neconectați de status quo-ul societății israeliene (Amos). Aceștia erau atât bărbați cât și femei (II Împ. 22:14).
- C. Profetul era de obicei revelatorul viitorului, acesta fiind determinat de răspunsul imediat al unei persoane sau a unui grup de persoane. De obicei sarcina profetului era aceea de a dezvălui planul universal al lui Dumnezeu pentru creația Lui, plan ce nu era afectat de răspunsul omului. Acest plan escatologic universal este unic pe vremea profetilor Israelului din Orientul apropiat timpuriu. Fidelitatea legământului și a prezicerii sunt punctele de întâlnite gemene ale mesajelor profetice (cf. Fee și Stuart, p. 150). Acest lucru implică faptul că profetii în primul rând erau corporativi în obiectiv. Ei de obicei, dau nu în mod exclusiv, se adresau națiunii lui Israel.
- D. Majoritatea materialelor profetice au fost prezentate pe cale orală. Mai târziu s-au combinat prin intermediul temelor sau a cronologiei, sau a altor mijloace ale literaturii Orientului Apropiat, care pentru noi s-au pierdut. Pentru că au fost pe cale orală, ele nu mai sunt atât de structurate ca și proza scrisă. Acest aspect face să fie cărțile dificil de citit și de înțeles fără un cadru istoric specific.
- E. Profetii folosesc câteva mijloace pentru a-și transmite mesajele

1. Scena tribunalului – Dumnezeu Își duce poporul la tribunal; deseori în cazul de divorț în care YAHVE își respinge soția (Israel) din cauza infidelității ei (Osea 4; Mica 6).
2. Bocetul de înmormântare – aparatul special de măsurat al acestui mesaj și al „vaiurilor” caracteristice lui îl fac să fie o formă specială de mesaj (Isaia 5; Hab. 2).
3. Declarațiile binecuvântărilor din legământ – natura condiționată a legământului este accentuat iar consecințele, atât pozitive cât și negative, sunt precizate pentru viitor (Deut. 27-28).

V. CALIFICĂRI BIBLICE PENTRU VERIFICAREA UNEI PROFEȚII ADEVĂRATE

- A. Deuteronom 13:1-5 (predicții/semne)
- B. Deuteronom 18:9-22 (profeții false/profeții adevărate)
- C. Atât bărbații cât și femeile sunt chemați și desemnați ca profeți sau profetese
  1. Maria - Exod 15
  2. Debora - Judecători 4:4-6
  3. Hulda - II Împărați 22:14-20; II Cronici 34:22-28

În culturile din jur profeții erau verificați prin mijloace cum ar fi prezicerea. În Israel ei erau verificați prin

1. un test teologic - folosirea numelui YAHVE
2. un test istoric - predicție exactă

VI. LINII DIRECTOARE UTILE PENTRU INTERPRETAREA PROFEȚIEI

- A. Găsește intenția originală a profetului prin observarea contextului istoric și contextului literar al fiecărui oracol. De obicei va implica încălcarea legământului Mozaic de către Israel.
- B. Citește și interpretează întregul oracol, nu doar o parte; schițând conținutul. Observă cum se relaționează cu celelalte oracole. Încearcă să subliniezi întreaga carte (prin unități literare și la nivel de paragraf).
- C. Asumă-ți o interpretare literală a pasajului până când ceva din pasaj te direcționează spre o utilizare figurativă; apoi încearcă să pui limbajul figurativ în proză.
- D. Analizează acțiunile simbolice în lumina cadrului istoric și a pasajelor paralele. Amintește-ți că e vorba de literatura antică a Orientului Mijlociu, nu literatura vestică sau modernă.
- E. Tratează prezicerile cu grijă
  1. Sunt ele exclusiv pentru vremea autorului?
  2. Anterior în istoria Israelului au fost împlinite?
  3. Sunt încă evenimente viitoare?
  4. Cuprind o împlinire contemporană și una viitoare?
  5. Permite autorilor Bibliei, nu celor moderni, să îți ghideze răspunsul.
- F. Preocupări speciale:
  1. Este predicția calificată de un răspuns condiționat?
  2. Este clar cui i se adresează profeția (și de ce)?
  3. Există o posibilitate atât biblică cât și/sau istorică pentru împliniri multiplă?
  4. Autorii sub inspirație al NT au fost capabili să-L vadă pe Mesia în multe locuri din VT care pentru noi nu au fost evidente. Ei par a folosi un joc de cuvinte sau o tipologie. Întrucât noi nu suntem inspirați, ar fi mai bine să lăsăm lor această abordare

VII. CĂRȚI UTILE

Plowshares and Pruning Hooks: Rethinking the language of Biblical Prophecy and Apocalyptic de D. Brent Sandy
A Guide to Biblical Prophecy de Carl E. Armerding și W. Ward Gasque
How to read the Bible for All Its Worth de Gordon Fee și Douglas Stuart
My Servants the Prophets de Edward J. Young
The Expositor's Bible Commentary, vol. 6, „Isaia - Ezechiel,” Zondervan
The Prophecies of Isaiah de J. A. Alexander, 1976, Zondervan
Exposition of Isaiah de H. C. Leupold, 1971, Baker

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 10:8:11

⁸Apoi vocea pe care am auzit-o din cer, am auzit-o din nou vorbind cu mine, și spunând, „Du-te, i-a cartea deschisă din mâna îngerului ce stă pe mare și pe uscat.” ⁹Așa că am mers la înger, spunându-i să îmi de-a cartea mică. Iar el mi-a spus, „Ia-o și mănânc-o; îți va face stomacul amar, dar în gură va dulce ca mierea.”
¹⁰Am luat cartea mică din mâna îngerului și am mâncat-o, iar în gură a fost dulce ca mierea; și când am înghițit-o, stomacul meu a fost făcut amar. ¹¹Iar ei mi-au spus, „Trebuie să profetești din nou cu privire la mulți oameni și multe națiuni și limbi și împărați.”

10:8 „vocea pe care am auzit-o din cer, am auzit-o din nou” Au existat multe speculații legate de identificarea vorbitorului. Unii au presupus că este Dumnezeu, sau Cristos, sau Duhul Sfânt, sau unul din îngerii puternici.

În v. 11 vocea este la PLURAL, posibil referindu-se la Dumnezeul Tri-unic. PLURALUL folosit pentru divinitate în VT (numele de *Elohim* și pronumele „noi” din Gen. 1:26; 3:22; 7:11; iS. 6:8) au fost explicate în câteva moduri.

1. formă gramaticală numită „PLURALITATEA maiestății” unde PLURALUL intensifică conceptul sau termenul
2. YAHWE vorbind în mod corect despre conciliul angelic (comparați I Împ. 22:19; Iov 1:6; 2:1; Ier. 23:18; Dan. 7:10) formă incipientă a conceptului de Dumnezeu Tri-unic sau Trinitar (comparați Ps. 110:1; Zah. 2:8; 17:10)
3. Vezi Tematica Specială: Nume ale Divinității la 1:8.

10:9 „Ia-o și mănânc-o” Această afirmație este o aluzie la Eze. 2:8-3:14 sau Ier. 15:16-17. Aceasta simbolizează solicitarea de a vorbi mesajul lui Dumnezeu. Această carte mică simbolizează mesajul lui Dumnezeu ce conține atât asigurare pentru credincioși (miere, comparați Ps. 19:10-11; 119:103) și judecată pentru necredincioși (amărăciune). Acest sul nu este asemănător cu cel pe care l-a deschis Isus în capitolul 6. Acesta se referă la mesajul de la îngerul colosal (comparați vv. 7-11).

10:11 „ei mi-au spus” Îngerul puternic sau Dumnezeul Tri-unic îi afirmă lui Ioan ca înregistratorul sau purtătorul de cuvânt al profeției.

„mulți oameni și multe națiuni și limbi și împărați” Această terminologie este folosită atât cu privire la necredincioși (comparați 11:9; 13:7-8; 14:6; 17:15) cât și la necredincioși (adică, înainte de Ziua Judecării comparați 7:9; 15:4 și după Ziua Judecării comparați 21:24,26; 22:2). Acest verset s-ar putea referi la predicarea evangheliei (comparați 10:11; 14:6) la toate națiunile (comparați Mat. 24:14; Mar. 13:10) sau precizarea judecării temporale din viitor a mâniei lui Dumnezeu.

APOCALIPSA 11

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 11:1-6

¹Apoi mi s-a dat o tijă de măsurat asemenea unui toiag; și cineva a spus, „Ridică-te și măsoară templul lui Dumnezeu și altarul, și pe cei ce se închină în el.” ²„Lasă afară curtea dinafara templului și nu o măsoară, pentru că i-a fost dată națiunilor; iar ele vor călca în picioare orașul sfânt pentru patru zeci și două de luni. ³„Și voi oferi autoritate celor doi martori ai Mei, și ei vor profeti timp de o mie două sute șaiszeci de zi, îmbrăcați în pânze de sac.” ⁴Aceștia sunt cei doi măslini și cele două sfeșnice ce stau înaintea Domnului pe pământ. ⁵Iar dacă cineva vrea să le facă rău, foc va ieși din gura lor și-i va devora pe dușmanii lor; așa că dacă cineva dorește să le facă rău, trebuie să fie ucis în felul acesta. ⁶Aceștia au puterea să închisă cerul, așa încât ploaia să nu mai cadă în timpul zilelor când profetesc; și au puterea asupra apelor pentru a le transforma în sânge, și să lovească pământul cu fiecare plagă, ori de câte ori doresc.

11:1 „o tijă de măsurat asemenea unui toiag” În această secțiune Ioan privește cu îngerii îndeplinesc sarcini, dar în a șaptea trâmbiță Ioan va fi implicat și el în acțiune.

Termenii „tijă de măsurat” (*kalamos*, utilizat cu acest sens doar aici) posibil să reflecte utilizarea Vechi Testamentară a trestiiilor de râu folosite ca instrumente de măsurare orizontală (vezi Tematica Specială: Neprihănire la 19:11). Ele măsurau între 8 și 12 pași (comparați Eze. 40:5-42:20).

„Ridică-te și măsoară” Măsurarea era un semn al (1) unei creșteri și protecții promise (comparați Ier. 32:38-40; Apo. 21:15). Această afirmație ar putea fi o aluzie la templul din zilele de sfârșit al lui Ezechiel (comparați 40-48) sau noul Ierusalim al lui Zaharia (comparați 1:16; 2:1-13); sau (2) la judecată (comparați II Sam. 8:2; II Împ. 21:13; Is. 28:17; Plân. 2:8). Aici, ca sigilatul din capitolul 7, reprezintă un simbol al protecției lui Dumnezeu asupra credincioșilor. Dacă acest interludiu este paralel cu capitolul 7 atunci acest templu reprezintă întreg poporul lui Dumnezeu (credincioșii evrei și credincioșii neevrei).

Acest adevăr ar fi o paralelă și la capitolul 12.

„templul lui Dumnezeu și altarul, și pe cei ce se închină în el” Identitatea acestui templu depinde de presuposițiile fiecăruia de interpretare.

1. Dacă presupunem că imagistica lui Ioan este extrasă din Eze. 40-48, atunci acesta este templul din Ierusalim al zilelor de sfârșit (comparați II Tes. 2:4)
2. Dacă, totuși, presupunem că face aluzie la Zah. 2 atunci imagistica reprezintă orașul lui Dumnezeu, noul Ierusalim.
3. Dacă presupunem că este templul ceresc (comparați 7:15; 11:19; 15:58; Ev. 9:23) atunci multitudinea din 7:9 (biserica, și femeia din capitolul 12) ar fi focusul (comparați 21:15-16).

Este interesant de notat faptul că lui Ioan i se spune să măsoare poporul ce se închina acolo. Aceasta este o terminologie neobișnuită. Această imagine implică mai mult decât doar clădirea. Această imagică ce marchează poporul credinței de necredincioșii ce sunt pe cale de a experimenta mânia lui Dumnezeu. Prin urmare, este o paralelă la semnul lui Dumnezeu pe frunțile credincioșilor (comparați 7.3-4).

11:2 „curtea dinafara templului” Acest concept al curții de afară se referă din punct de vedere istoric la curtea neamurilor din Templul lui Irod. Există câteva aluzii Vechi Testamentare la idea că Ierusalimul și templul vor fi călcate în picioare de către neamuri (comparați Ps. 79:1-7; Is. 63:18; Dan. 8:13; Zah. 12:3 în Septuaginta). Isus pare a face o aluzie directă la Dan. 8:13 în Luca 21:24.

„națiunilor” Vezi notele de la 2:25 și 10:11.

TEMATICĂ SPECIALĂ: PATRUZECI ȘI DOUĂ DE LUNI

Numărul patruzeci și două de luni este o caracteristică profetică a unei perioade de persecuție. Călcarea în picioare a curții exterioare este un proverb cu privire la poporul lui Dumnezeu sub dominația necredincioșilor în diferite perioade ale istoriei – Antiochus Epiphanes, romanul de d. Cr. 70, și anticristul din vremurile de sfârșit.

Patruzeci și două de luni, sau echivalentul numărului, este menționat în câteva ori în Biblie. Originea pare a fi cartea lui Daniel.

1. Daniel 7:25; 12:7 menționează „o vreme, vremi, și jumătate de vreme” dau 1277 de zile (presupunând că o „vreme” egalează un an)
2. Daniel 8:14 menționează 2300 de nopți și de dimineți
3. Daniel 12:11 menționează 1290 de zile
4. Daniel 12:12 menționează 1335 de zile. O expresie similară se găsește în Apo. 12:6 (1260 de zile) și 13:5 (42 de luni).

Când toate aceste evenimente sunt luate în considerație, varietatea lor pare să vorbească de natura simbolică a numerelor, în timp ce proximitatea lor față de patruzeci și două de luni pare a arăta că este un simbol numeric pentru o perioadă specială de persecuție. Deoarece trei și o jumătate reprezintă jumătate din șapte, pare a fi o referință la o perioadă completă de persecuție ce a fost scurtată (Mat. 24:22; Mar. 13:20; Lu. 21:24). Persecuția este limitată în dragostea lui Dumnezeu la fel cum e și judecata Lui.

„orașul sfânt” Această afirmație s-ar putea referi la Ierusalim (comparați Is. 52:1; Mat. 27:53). Totuși, urmând interpretarea templului din Apo. 3:12 ca referindu-se la credincioșii din NT, aceeași metodă trebuie urmată și cu această afirmație. În capitolele ce urmează ale Apocalipsei se referă la poporul lui Dumnezeu din VT (comparați 20:9; 21:2,10; 22:19).

Ioan extrage metafore din VT dar le aplică la poporul lui Dumnezeu din NT. Biserica este formată din credincioși atât evrei cât și neevrei. Nu există nici un accent cu privire la evrei versus neamuri în Apocalipsa, ci în Cristos nu mai există evreu și neevreu (comparați I Cor. 12:13; Gal. 3:28; Col. 3:11).

11:3 „voi oferi autoritate celor doi martori ai Mei” Această afirmație pare să-L implice pe Dumnezeu Tatăl vorbind deoarece despre Isus se face referire în v. 8 (cu toate că există o problemă a PRONUMELUI din manuscrisul grecesc, ce este omisă în P⁴⁷ și **ℵ**).

„doi martori” Au existat multe teorii cu privire la identitatea acestor doi predicatori puternici:

1. Aluzia (comparați v. 4) este din Zah. 4:3,11,14. Această se referă original la întoarcerea descendentului lui David, Zorobabel, din captivitatea babiloneană (adică, poporul restaurat al lui Dumnezeu).
2. Cele două sfeșnice (comparați 1:20) s-ar putea să implice cele două biserici credincioase, Smirna, 2:8-11 și Filadelfia, 3:7-13.
3. Cei doi martori s-ar putea să implice mărturisirea în tribunal (comparați Num. 35:30; Deut. 17:6; 19:15).
4. Descrierea acestor doi martori îi implică pe Ilie (închide cerul din v. 6, comparați I Împ. 17:1; 18:1; Luca 4:25; Iacov 5:17 și cheamă foc din cer, comparați I Împ. 18:24,38; II Împ. 1:10,12) și Moise (transformă apa în sânge din v. 6, comparați Exod 7:17-19). Ambele personaje îi apar lui Isus pe muntele Transfigurării (comparați Mat. 17:4).
5. Cartea apocaliptică inter-testamentară a lui I Enoh 90:31 și doi părinți ai bisericii, Tertulian și Hippolitus, afirmă că aceștia doi erau două personaje din VT ce nu au murit morți naturale, Enoh (comparați Gen. 5:21-24) și Ilie (comparați II Împ. 2:11).

6. Nota de subsol din traducerea NJB afirmă că se referă la Petru și la Pavel, ambii martirizați în Roma sub domnia lui Nero (p. 435).

Eu personal îi văd simbolic. Mărturisirile întregului popor al lui Dumnezeu datorită structurii paralele a celor șapte pecete și interludiul lor și al celor șapte trâmbițe și interludiul lor. Prin urmare, atât cei 144,000 (credincioșii evrei) și grupa nenumărabilă (credincioșii neevrei), la fel ca și acești doi martori, se referă la biserică.

„îmbrăcați în pânze de sac” Aceasta poate însemna fie (1) un semn al pocăinței și doliului (comparați Gen. 37:34; II Sam. 3:31) fie (2) doar îmbrăcămintea normală și simplă a unui profet (comparați II Împ. 1:8; Is. 20:2; Zah. 13:4).

„ei vor profeti timp de o mie două sute șazeci de zi” Patru zeci și două de luni a treizeci de zile fiecare echivalează o mie două sute șazeci de zile. Evanghelia va fi proclamată în timpul perioadei de persecuție din cauza națiunilor necredincioase (comparați Mat. 24:8-14; 21-22).

Acest număr simbolic provine din Dan. 7:25; 12:7 și este folosit adesea în Apocalipsa (comparați 12:6; 13:5).

11:4 „cei doi măslini” Această expresie este o aluzie la Zorobabel, întoarcerea din exil a sămânței lui David și Iosua, sămânța lui Aaron întorcându-se din exil (comparați Zah. 4:3,11,14). Acest lucru ar implica faptul că martorii evangheliei al vremurilor de sfârșit vor reprezenta un accent Mesianic regal și preoțesc (Isus ca Împărat și Preot, comparați Ps. 110; Ev. 1:3). Acești doi predicatori inspirați ai pocăinței aduc lumina lui Dumnezeu (comparați Zah. 4) unei lumi rebele (Israelul rebel este acum o umanitate răzvrătită, comparați Is. 6:9-11; 43:8-13; Ier. 5:21-29; Eze. 12:2).

11:5 „Iar dacă cineva vrea să le facă rău... Iar dacă cineva vrea să le facă rău” Ambele afirmații sunt afirmații condiționate ce presupun că există și cei care vor să le facă rău, dar ei vor fi protejați în mod divin până când misiunea lor este îndeplinită.

„foc va ieși din gura lor și-i va devora pe dușmanii lor” Observați că puterea lor stă în gura lor ceea ce implică puterea mesajului proclamat. În Apocalipsa gura reprezintă o armă, limba o sabie (comparați 9:17; 19:15; Ev. 4:12).

11:6 Aceste acțiuni Vechi Testamentare amintesc în primul rând de Ilie (comparați I Împ. 17:1) și apoi de Moise (comparați Exod 7:17-19).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 11:7-10

⁷Când și-au terminat mărturia, fiara ce iese din abis va face război cu ei, și îi va birui și ucide. ⁸Iar trupurile lor moarte vor sta culcate pe strada marelui oraș ce în mod mistic se numește Sodoma și Egipt, unde Domnul lor de asemenea a fost crucificat. ⁹Cei din fiecare popor și limbă și națiune se vor uita la trupurile lor timp de trei și jumătate zile, și nu vor permite ca trupurile lor să fie puse în mormânt. ¹⁰Iar cei ce locuiesc pe pământ se vor bucura de ei și vor celebra; și își vor trimite cadouri unul altuia, deoarece acești doi profeți i-au chinuit pe cei ce locuiesc pe pământ.

11:7 „fiara ce iese din abis” Această afirmație este o aluzie la Daniel 7, apoi fiara reprezintă o figură mixtă dintre toate cele patru fiare menționate în Daniel 7, ce reprezintă ultimul anticrist al vremurilor de sfârșit (comparați II Tes. 2:3).

„Abisul” este casa demonilor (comparați 9:1; 20:1). Acest concept a unei fiare este dezvoltat în capitolele 13 și 17.

„va face război cu ei, și îi va birui și ucide” Această afirmație este o aluzie la Dan. 7:21 ce va fi explicată mai detaliat în Apocalipsa 13. Aici, afirmația ar implica faptul că cei doi martori sunt simbolul unui număr mare de oameni (comparați 13:7 adică, poporul lui Dumnezeu). Observați că nu sunt scutiți de persecuție și moarte.

11:8 „trupurile lor moarte vor sta culcate pe strada” Această umilire a trupurilor moarte expuse a fost o modalitate de a arăta dispreț (comparați v. 9; Deut. 28:26; Ps. 79:2; Ier. 7:33; 8:2; 16:4; 19:7; 34:20). Totuși, Dumnezeu a folosit trupurile lor vizibile pentru o manifestare glorioasă a puterii Lui, prin înviere, confirmându-le mesajul.

„marele oraș” Această afirmație pare a fi o descriere a Ierusalimului, totuși, limbajul figurativ implică lupta spirituală dintre împărăția pământească și împărăția cerului. Aici sunt motivele mele.

1. Expresia „marele oraș” este folosit pentru Babilon sau Roma (comparați 16:19; 17:18; 18:10,16,18,19,21)
2. Deși Ierusalimul este numit Sodoma în Eze. 16:46-49 și Is. 1:9-10, el nu este numit Egipt niciodată; Sodoma și Egipt par a fi metafore pentru păcat și sclavie.
3. „Unde Domnul a fost crucificat” pare să se refere ș la Ierusalim, dar ar putea fi o un alt mod de a vorbi despre împărăția anti-Dumnezeu a acestei lumi.
4. „Poporul și triburile și limbile și națiunile „ în v. 9 implică
  - a un oraș unde întreaga lume va fi prezentă, ceea ce se potrivește cu Roma mai bine decât Ierusalimul
  - b „Oraș” folosit ca metaforă a umanității rebele (comparați Gen. 4:17; 10:8-10)
5. „Cei ce locuiesc pe pământ se vor bucura de ei și vor celebra” din v. 10 implică faptul că mesajul celor doi martori nu a fost doar pentru evrei, ci pentru întreaga lume de necredincioși.

Acest lucru descrie lupta continuă dintre împărățiile pământului și împărăția lui Mesia (comparați 11:15), particular ca în Daniel 2 și Ps. 2.

11:9 „Cei din fiecare popor și limbă și națiune” Vezi nota la 10:11.

„timp de trei zile și jumătate” Timpul din v. 9 combinat cu v. 11 este egal cu numărul șapte, folosit atât de des în Apocalipsa. Acest eveniment a reprezentat momentul perfect al lui Dumnezeu.

11:10 „celebra; și își vor trimite cadouri unul altuia” Unii văd această afirmație ca referindu-se la sărbătoarea perversă a purimului (comparați Estera 9:19,22). Este mult mai probabil o aluzie la Ioan 16:20 („lumea se va bucura”). Această bucurie a lumii necredincioase revelează puterea celor doi martori, dar necredincioșii nu se vor pocăi (comparați 9:20-21; 16:9,11).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 11:11-13

¹¹Dar după trei zile și jumătate, suflarea de viață de la Dumnezeu a intrat în ei, iar ei s-au ridicat în picioare; și mare frică a căzut peste cei ce îi priveau. ¹²Și au auzit o voce puternică din cer spunându-le, „Veniți aici sus.” Apoi au urcat în cer prin nor, iar dușmanii lor i-au privit. ¹³Iar în acea oră a fost un mare cutremur, și 1/10 din oraș a căzut; șapte mii de oameni au fost uciși în cutremur, iar restul au fost terifiați și dădeau glorie Dumnezeului cerului.

11:11 „trei zile și jumătate” Această afirmație este o aluzie din Daniel și un simbol al perioadei de persecuție. Vezi nota întregă la 11:9.

„suflarea de viață de la Dumnezeu a intrat în ei” Această afirmație este o aluzie la Eze. 37, valea oaselor uscate. Aceasta face referire la cuvântul ebraic „*ruach*” ce înseamnă suflare, vânt, și spirit (așa cum înseamnă și cuvântul grecesc *pneuma*)

TEMATICĂ SPECIALĂ: SPIRITUL ÎN BIBLIE

I. Termeni grecești

- A. *pneō*, a sufla
- B. *pnoē*, vânt, suflare
- C. *pneuma*, spirit, vânt
- D. *pneumatikos*, referitor la spirit
- E. *pneumatikōs*, spiritual

II. Fundal filosofic grecesc (*pneuma*)

- A. Aristotel a folosit termenul ca referindu-se la forța de viață ce se dezvoltă de la naștere până la auto-disciplină

- B. Stoicii au folosit termenul ca sinonim pentru *psuchē*, (suflet) sau chiar *nous* (minte) cu referire la cele cinci simțuri fizice și la intelectul uman
- C. gândire grecească – termenul a devenit echivalentul unei acțiuni divine (adică, magie, ocult, profeție, prezicere, etc.)

III. Vechiul Testament (*ruah*)

- A. Acțiunile Dumnezeului monoteist (adică, Spirit, utilizat de 90 de ori în VT)
  - 1. pozitive, Gen. 1:2
  - 2. negative, I Sam. 16:14-16,23; I Împ. 22:21-22; Is. 29:10
- B. Forța de viață venită de la Dumnezeu în umanitate (adică, suflarea lui Dumnezeu, comparați Gen. 2:7)
- C. Septuaginta traduce *ruah* prin *pneuma* (utilizat de 100 de ori în LXX)
- D. În scrierile rabinice timpurii, scrierile apocaliptice și sulurile de la Marea Moartă, influențate de Zoroastrianism, *pneuma* este folosit pentru îngeri și demoni

IV. Noul Testament (*pneuma*)

- A. Prezența specială, puterea, și echiparea lui Dumnezeu
- B. Spiritul este conectat cu activitățile lui Dumnezeu în biserică
  - 1. profeție
  - 2. minuni
  - 3. îndrăzneală de a predica evanghelia
  - 4. înțelepciune (adică, evanghelia)
  - 5. bucurie
  - 6. aduce noua epocă
  - 7. convertire (adică, atragerea și locuirea)
  - 8. asemănare cu Cristos
  - 9. daruri speciale pentru slujire
  - 10. rugăciuni pentru credincioși

Duhul trezește dorința omenirii de a avea comuniunea cu Dumnezeu pentru care a fost creată. Această comuniune este posibil datorită persoanei și lucrării lui Cristos, Unsul lui Dumnezeu. Noua trezire spirituală duce la asemănare cu Cristos, la trăire, slujire și încredere.

- D. Cel mai bine înțeles ca o continuitate împreună cu Duhul Sfânt spre un singur sfârșit și o singură omenire ca și creaturi fizice, și pentru o creatură spirituală după chipul lui Dumnezeu
- E. Pavel este autorul Nou Testamentar ce dezvoltă o teologie a spiritului.
  - 1. Pavel folosește spiritul în contrast cu firea (adică, natura păcătoasă)
  - 2. Pavel folosește spiritul pentru a contrasta fizicul
  - 3. Pavel folosește spiritul pentru a contrasta gândirea, cunoștința, și ființa umană.
- E. Câteva exemple din I Corinteni
  - 1. Duhul Sfânt, 12:3
  - 2. puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu comunicate prin Duhul Sfânt, 2:4-5
  - 3. acțiunile lui Dumnezeu în credincios
    - a. nouă mentalitate, 2:12; 14:14,32
    - b. un nou templu, 3:16; 6:19-20
    - c. nouă viață (adică, moralitate), 6:9-11

- d. nouă viață simbolizată prin botez, 12:13
  - e. una cu Dumnezeu (adică, convertire), 6:17
  - f. înțelepciunea lui Dumnezeu, nu înțelepciunea lumii, 2:12-15; 14:14,32,37
  - g. daruri spirituale pentru fiecare credincios în vederea slujirii, capitolele 12 și 14
4. spiritualul în contrast cu fizicul, 9:11; 10:3; 15:44
  5. tărâmul spiritual în contrast cu fizicul, 2:11; 5:5; 7:34; 15:45; 16:18
  6. un mod de a se referi la viața umană spirituală/lăuntrică ca fiind distinctă de viața fizică a trupului, 7:34
- F. Oamenii trăiesc prin creație în două tărâmurii (adică, cel fizic și cel spiritual). Omenirea a căzut de la intimitatea cu Dumnezeu (Gen. 3). Prin viața, învățătura, moartea, învierea, și întoarcerea promisă a lui Cristos, Duhul atrage omenirea căzută pentru a manifesta credință în evanghelie, moment în care ei sunt restaurați pentru părtășie cu Dumnezeu. Duhul este acea persoană din Trinitate ce caracterizează Noua Epocă a neprihănirii. Duhul lui Dumnezeu este agentul Tatălui și avocatul Fiului în această „epocă.” O problemă există deoarece noua epocă a avut loc în timp, în timp ce vechea epocă a rebeliunii și păcatului încă există. Duhul transformă vechiul în nou, chiar în timp ce există ambele.

11:12 „au auzit o voce puternică din cer spunându-le, „Veniți aici sus.” După cum unii văd răpirea secretă a bisericii în capitolul 4:1 unde Ioan a fost chemat în cer, alții văd aici o răpire secretă a bisericii în mijlocul necazului după cum cei doi martori au fost chemați în cer. Aici din nou presupuzițiile noastre și tiparele teologice alungă interpretarea simbolică, ambiguă a textelor!

„Apoi au urcat în cer prin nor” Această imagine reprezintă o transportare divină. Mesia a mers pe norii cerului în Dan. 7:13. Isus sa înălțat la cer printre nori (comparați Fapte 1:9). Isus se va întoarce mergând pe norii cerului (comparați Mat. 24:30; 26:64; Mar. 13:26; I Tes. 4:17; Apo. 1:7; 14:14).

11:13 „în acea oră a fost un mare cutremur, și 1/10 din oraș a căzut” Există șapte referințe la cutremure în Apocalipsa (comparați 6:12; 8:5; 11:13,19; 16:18). Acest lucru arată judecata continuă, în curs de desfășurare, limitată a lui Dumnezeu asupra necredincioșilor. Această afirmație ar putea fi o aluzie la Eze. 38:17-23.

„iar restul au fost terifiți și dădeau glorie Dumnezeului cerului” Au existat multe discuții cu privire la identitatea „restului” de oameni. S-ar putea referi la

1. locuitorii Ierusalimului în sensul strict al cuvântului (comparați Zah. 12:10) sau al Romei
2. Cei ce sunt salvați în timpul perioadei de necaz, adică, cei care cu adevărat se pocăiesc
3. evreii credincioși, din Romani 11
4. oameni, ca Nebucadnețar și Cir, care au fost uimiți de acțiunile lui Dumnezeu, dar nu au fost convertiți cu adevărat.
5. Datorită 9:20-21; 14:7-8 și 16:10, #4 reprezintă ce-a mai bună opțiune.

Totuși, în 16:9, a da glorie este asociat cu pocăința. Este posibil ca acești (evrei sau păgâni) să creadă! Acesta este scopul judecării lui Dumnezeu (comparați 9:20-21; 16:9,11)

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 11:14

¹⁴Al doilea vai a trecut; iată, al treilea vai se apropie rapid.

11:14 Acest verset este un mecanism tranzitoriu (comparați 9:12; 12:12).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚĂȚIT) 11:15-16

15 Apoi cel de-al șaptea înger a sunat; și au fost voci puternice în cer, spunând, „Împărăția lumii a devenit împărăția Domnului nostru și al Cristosului Său; iar El va domni în vecii vecilor.” **16** Iar cei douăzeci și patru de bătrâni, ce stau pe tronurile lor înaintea lui Dumnezeu, au căzut pe fețe lor și s-au închinat înaintea lui Dumnezeu, spunând,

11:15 „Împărăția lumii” Traducerile KJV și NKJV au „împărățiile acestei lumi.” PLURALUL nu este prezent în nici un manuscris grecesc antic.

„a devenit” Această afirmație este un AORIST INDICATIV. Aceasta este o descriere a sfârșitului domniei guvernanților umani căzuți și începutul domniei Dumnezeului nostru (comparați 12:10). Noua epocă a Duhului a venit pe deplin. Acest lucru confirmă recapitularea teoriei că ce-a de-a doua venire are loc la sfârșitul celor trei cicluri ale judecăților: pecețile (comparați 6:12-17), trâmbițele (comparați 11:15-18), și potirele (comparați 19). Apocalipsa nu este o ordine cronologică, ci secvențială, dar o prezentare dramatică în șapte cicluri, fiecare privind aceeași perioadă, dar pecețile, trâmbițele, și potirele în intensități succesive și grade ale judecății (1/4, 1/3, total).

„Domnul nostru și Cristosul Său” Observați cât de apropiați sunt legați Tatăl și Fiul (comparați Ps. 2). Observați, de asemenea, că accentul din I Cor. 15:24-28 și Ef. 5:5 s-a împlinit. Unii văd o aluzie la Zah. 14:9 ce este posibilă datorită surselor favorite ale lui Ioan pentru imagistica apocaliptică, Daniel, Ezechiel, și Zaharia.

„El va domni în vecii vecilor” Această afirmație se referă la domnia eternă a Dumnezeului nostru (comparați Exod 15:18; Ps. 10:16; 29:10; Is. 9:6-7; Dan. 2:44; 4:34; 7:14,27; Zah. 14:9; Luca 1:33; I Tes. 4:17; Ii Pet. 1:11), nu o domnie milenară (comparați Apo. 20) a lui Cristos. Aceasta este o împlinire reală a rugăciunii lui Isus din Mat. 6:10 ca voia lui Dumnezeu să se facă pe pământ cum este în cer.

Împărăția lui Dumnezeu reprezintă o temă majoră în evanghelii și în Apocalipsa. Există fluiditate și tensiune între realitățile curente (post-milenar și a-milenar) și împlinirea ei viitoare (pre-milenarismul istoric și dispensaționalismul pre-milenar). Această fluiditate este de asemenea între (milenarism) și aspectul ei etern. Unii comentatori, școli, și denotații stau pe aspectul fluidității, dar ignoră și suferă celelalte pentru a li se potrivește presupuzițiilor și sistemelor lor teologice. Este atât de greu pentru persoanele occidentale să aprecieze literatura orientală, tensionată, fluidă, și figurativă, în special genul ei apocaliptic. Dumnezeu nostru și Cristosul Său au domnit, domnesc și vor domni; detaliile sunt nesemnificative!

Ar putea fi o domnie mesianică terestră pentru o anumită perioadă (comparați I Cor. 15:23-28); Israelul național s-ar putea să aibă și el o parte (comparați Rom. 11). Totuși, figurile și simbolurile Apocalipsei se adresează bisericii universale, nu Israelului (comparați Dan. 2:34-35,44). Eu personal las deschisă posibilitatea Israelului ca având o parte în evenimentele de sfârșit datorită promisiunii Vechi Testamentare ale lui Dumnezeu către descendenții lui Avraam (comparați Is. 9:6-7; Zah. 12:10) bazat pe caracterul lui Dumnezeu (comparați Eze. 36:22-38).

11:16 „Douăzeci și patru de bătrâni” Vezi Tematica Specială la 4:4.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚĂȚIT) 11:17-18

17 „Îți dăm mulțumiri, O Doamne Dumnezeule, Atotputernic, care ești și care erai, deoarece Tu ai luat puterea Ta cea mare și ai început să domnești. **18**” Și națiunile s-au înfuriat, iar mânia Ta a venit, iar timpul ca morții să fie judecați a sosit, și vremea pentru a-Ți răsplăti slujitorii, profeții și sfinții și pe cei ce se tem de numele Tău, mici și mari, și să distrugi pe cei ce distrug pământul.”

11:17-18 Această rugăciune este scrisă în formă poetică în traducerea NKJV, NRSV, și TEV iar în proză în traducerea NASB și NJB. Această explozie de rugăciune și laudă sunt adesea ce-a mai bună interpretare a viziunilor precedente (împreună cu cântările și interpretările angelice).

11:17 „O Doamne Dumnezeu, Atotputernic” Această afirmație se referă la cele trei titluri majore Vechi Testamentare ale lui Dumnezeu

1. YAHWE, Dumnezeu Salvator al legământului (comparați Exod 3:14; Ps. 103)
2. *Elohim*, Dumnezeu Creator ca furnizor și susținător (comparați Gen. 1:1; Ps. 104=)
3. *El Shaddai* (comparați 1:8), Dumnezeu puternic sau plin de compasiune ce reprezenta numele patriarhal al divinității (comparați Exod 6:3)

Vezi Tematica Specială: Nume ale Divinității la 1:8.

NASB „care ești și care erai”

NKJV „Cel ce este și Cel ce era și urmează să vină”

NRSV „care este și care a fost”

TEV „Cel ce este și era”

NJB „El care este, El care a fost”

Observați că aspectul de viitor ale acestor descrieri comune ale lui Dumnezeu (cu excepția unor manuscrise grecești infime timpurii din secolul al VI-lea) este lăsat afară deoarece Dumnezeu a început deja să domnească. Ultimele din aceste trei aspecte cronologice nu vor mai fi menționate niciodată în cartea Apocalipsa. Împărăția a venit (comparați 11:15-16)! Aceste lucruri sunt o dovadă că teoria recapitulării ale relației paralele dintre peceți, trâmbițe, și potire este adevărată!

NASB „pentru că Ți-ai luat puterea ce-a mare și ai început să domnești”

NKJV „deoarece Ți-ai luat puterea ce-a mare și domnești”

NRSV „pentru că Ți-ai luat puterea mare și ai început să domnești”

TEV „căci Ți-ai luat puterea mare și ai început să stăpânești”

NJB „pentru că ți-ai asumat puterea mare începând să domnești”

Această declarație este un INDICATIV PERFECT ACTIV urmat de un AORIST INDICATIV ACTIV. Puterea a fost dintotdeauna a Lui, dar domnia Lui a început acum (AORIST INIȚIAL).

11:18 „Și națiunile s-au înfuriat” Această afirmație este o aluzie la Ps. 2; 46:6; și Eze. 38-39 (și posibil introducerea apocaliptică a Esterei în Septuaginta). Această furie a națiunilor poate fi văzută în două moduri.

1. sistemul căzut al lumii îl urăște pe Dumnezeu, planul, domnia, și poporul Lui
2. ca exista o rebeliune de sfârșit împotriva lui Dumnezeu caracterizată prin bătălie (Armagedon, comparați Apocalipsa 20).

„mânia Ta a venit” Această afirmație s-ar putea să fie o aluzie la Ps. 2 sau 110:5-6. Aici este termenul grecesc *orgē*. Vezi nota întregă la 7:14.

„timpul a sosit” Ziua Domnului este o zi de judecată pentru unii și de răsplată pentru alții. Aceste aspecte gemene pot fi văzute în Mat. 25:31-46 și Apo. 20:11-15. Toți oamenii (mici și mari) vor sta într-o zi înaintea lui Dumnezeu și vor da socoteală de viețile lor (comparați Gal. 6:7; II Cor. 5:10).

TEMATICĂ SPECIALĂ: ACEA ZI

Această expresie, „în acea zi” sau „privind acea zi,” reprezintă o modalitate pentru profetii secolului al optulea să vorbească despre vizitele (prezența) lui Dumnezeu, atât pentru judecată cât și pentru restaurare.

Osea		Amos		Mica	
pozitiv	negativ	pozitiv	negativ	pozitiv	negativ
1:11	1:5		1:14(2)		2:4

2:3	2:16	3:6
2:15	3:14	4:6
2:16	5:18(2)	5:10
2:21	5:20	7:4
5:9	6:3	7:11(2)
7:5	8:3	7:12
9:5	8:9(2)	
10:14	8:10	
	9:11	8:13

Acest tipar este tipic pentru profeți. Dumnezeu va acționa împotriva păcatului, dar El de asemenea oferă o zi a răscumpărării și a iertării celor ce își schimbă inimile și acțiunile! Scopul lui Dumnezeu de răscumpărare și restaurare va fi îndeplinit! El va avea un popor ce Îi reflectă caracterul. Scopul creației (comuniunea dintre Dumnezeu și umanitate) va fi finalizat!

„iar timpul ca morții să fie judecați a sosit” Judecata de sfârșit a lui Dumnezeu este discutată în Mat. 25 și Apo. 20. Această afirmație confirmă interpretarea Apocalipsei formată din șapte acte (scene) unde vremea de sfârșit are loc după fiecare unitate (în special clară în peceți, trâmbițe și potire).

„slujitorii Tăi profeții” Această afirmație exactă apare în 10:7. Ioan se identifică pe sine ca profet iar cartea sa ca o profeție, prin urmare, acest termen este folosit adesea în cartea Apocalipsa. Se poate spune de asemenea că acest termen i-a locul titlului de „apostol” (comparați 10:7; 11:10,18; 16:6; 18:20,24; 22:6,9). Vezi Tematica Specială: Profeția Nou Testamentară la 16:6.

„sfinți” Termenul „sfinți” se referă la poziția credincioșilor în Cristos, nu lipsa păcatului din viața lor. Poate de asemenea să descrie asemănarea lor progresivă cu Cristos. Termenul a fost totdeauna PLURAL cu excepție în Filip. 4:21. Totuși, chiar și în acest context este corporativ. A fi un creștin înseamnă a fi parte dintr-o comunitate, o familie, un trup. Vezi Tematica Specială: Sfinți la 5:8. Această denumire cu siguranță îi reprezintă pe poporul Nou Testamentar al lui Dumnezeu, biserica.

„mici și mari” Pare a fi menționate doar două grupuri în acest verset, profeți și sfinți. Această expresie „mici și mari” este găsită în 19:5. A fost o expresie favorită în evanghelia lui Ioan (comparați 13:16; 19:5,18; 20:12; 19:5 este o aluzie la Ps. 115:13, ce îi include pe toți dintr-un grup).

„să distrugi pe cei ce distrug pământul” Această caracterizare a umanității căzute reflectă Geneza 3 și Rom. 8:18-22. Oamenii nelegiuți permit lăcomia și sinele să abuzeze, și să desconsidere creația fizică a lui Dumnezeu.

Această afirmație ar putea fi interpretată ca umanitatea nelegiuată ce Îl forțează pe Dumnezeu să aducă judecata asupra pământului (potopul, Gen. 6-9; plăgile din Egipt, Exod 7-12; blestemele legământului, Deut. 27-28; sau pământul distrus prin foc, II Pet. 3:10). În Apocalipsa, pecețile distrug 1/4, trâmbițele 1/3, iar potirele aduc o distrugere fizică totală a pământului.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 11:19

¹⁹Iar templul lui Dumnezeu care se află în cer a fost deschis; iar chivotul legământului Său a apărut în templul Lui, și au fost fulgere și sunete și tunete și un cutremur și o mare furtună cu grindină.

11:19 „templul lui Dumnezeu care se află în cer a fost deschis” Amintiți-vă că această viziune a început cu o ușă deschisă în cer (comparați 4:1; 15:5). Acum, însăși sanctuarul interior al templului lui Dumnezeu poate fi văzut (comparați Ev. 8:5; 9:23-28).

Când Isus a murit perdeaua templului a fost ruptă de sus până jos, indicând faptul că accesul la Dumnezeu este acum valabil pentru toți prin Cristos (comparați Mat. 27:15; Mar. 15:38; Luca 23:45; făcut aluzie în Ev. 9:8; 10:20). Acest simbolism este repetat aici. Dumnezeu este disponibil tuturor. Sanctuarul interior al cerului este acum pe deplin deschis și vizibil.

„chivotul legământului” Chivotul legământului a fost pierdut undeva în timpul exilului babilonian (sau Faraonului Șişac al Egiptului, comparați i Împ. 14:25). El simboliza prezența lui Dumnezeu după ce Israelul a trecut râul Iordan spre Țara Promisă. De asemenea simbolizează promisiunile de legământ ale lui Dumnezeu, ce se pot referi la misterele (comparați 10:7), planul lui Dumnezeu de răscumpărare pentru întreaga umanitate (comparați Rom. 16:25-26). În VT doar Marele Preot se putea apropia de acest articol de mobilier sfânt, odată pe an în Ziua Ispășirii (comparați Lev. 16). Acum, întreg poporul lui Dumnezeu poate veni în însăși prezența lui Dumnezeu.

„fulgere și sunete și tunete și un cutremur și o mare furtună cu grindină” Această afirmație este foarte similară cu 8:5 și 16:18-21, ce reflectă Exod 9:24 și 19:16-19.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Aceste întrebări pentru discuții au scopul de a te ajuta să gândești printre problemele majore ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să o defînească.

1. Care este scopul acestui interludiu?
2. De ce atât de mulți interpreți încearcă să identifice îngerul din capitolul 10 cu Cristos?
3. Care est taina lui Dumnezeu menționată în 10:7?
4. Care a fost cartea mică ce i s-a poruncit lui Ioan să o mănânce?
5. Cine sunt cei doi martori? Care a fost mesajul lor?
6. Descrie 11:9 orașul Ierusalim sau împărățiile lumii anti-Dumnezeu?
7. Listați aluziile Vechi testamentare găsite în acest interludiu.

APOCALIPSA 12-14

DIVIZIUNI ALE PARAGRAFELOR DIN TRADUCERILE MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Femeia și balaurul	Femeia, copilul și balaurul	Viziunea cu femeia, copilul și balaurul	Femeia și balaurul	Viziunea cu femeia și balaurul
12:1-6	12:1-6	12:1-6	12:1-2	12:1-6
	Satan aruncat din cer		12:3-6	
12:7-12	12:7-12	12:7-9	12:7-9	12:7-12
	Femeia persecutată	12:10-12	12:10-12	
12:13-17	12:13-17	12:13-17	12:13-18	12:13-17
Cele două fiare	Fiara din mare	Cele două fiare	Cele două fiare	Balaurul
				împuternicește fiara
12:18	12:18	12:18		12:18-13:10
13:1-4	13:1-10	13:1-4	13:1-4	
13:5-8		13:5-8	13:5-8	
13:9-10	Fiara din pământ	13:9-10	13:9-10	Profetul fals ca sclavul fiarei
				13:11-17
13:11-18	13:11-18	13:11-18	13:11-17	13:11-17
			13:18	13:18
Cântarea celor 144,000	Mielul și cei 144,000	Interludiul	Mielul și poporul Său	Însoțitorii Mielului
14:1-5	14:1-5	14:1-5	14:1-5	14:1-5
Mesajul celor trei	Proclamația a trei îngeri		Cei trei îngeri	Îngerii anunță Ziua Judecării
14:6-7	14:6-13	14:6-7	14:6-7	14:6-7
14:8		14:8	14:8	14:8
14:9-12		14:9-11	14:9-11	14:9-13
		14:12	14:12	
14:13		14:13	14:13	
			14:13b	
Secerișul Pământului	Culegerea recoltei Pământului		Secerișul Pământului	Secerișul și recolta neamurilor
14:14-16	14:14-16	14:14-16	14:14-16	14:14-16
	Culegerea strugurilor mănecii			
14:17-20	14:17-20	14:17-20	14:17	14:17-20
			14:18-20	

CICLUL TREI DE CITIRE (vezi p. v din secțiunea de introducere)

URMĂRIND INTENȚIA ORIGINALĂ A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Citește capitolul dintr-o primă ședere. Identifică subiectele (ciclul de citire #3, p. viii). Compară-ți diviziunile subiectului cu cele cinci traduceri de sus. Alinierea nu este inspirată, dar reprezintă cheia pentru a urmări intenția originală a autorului, care este inima interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect numai unul.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf

4. Etc.

PRIVIRI CONTEXTUALE ASUPRA APOCALIPSA 12:1-7

A. Un alt interludiu începe în 12:1 și continuă prin 14:20. Mulți au afirmat că aici de fapt este o altă serie de șeptari.

Această unitate literară descrie conflictul spiritual în termeni dualiști dintre

1. cele două împărății
2. cele două orașe
3. cei doi martori înjunghiați și ucigașii lor

B. Versetele 1-6 descriu ultima (cosmica) bătălie dintre bine și rău în termeni mitologici luați din culturile antice ale Orientului Apropiat (comparați Grant Osborne, *The Hermeneutical Spiral* p. 229).

1. Relatarea babiloneană a creației – Tiamat (haos), un monstru cu șapte capete ce a aruncat pe pământ o treime din stelele cerului, versus Marduk, zeul șef al orașului Babilon, ce omoară monstrul și devine căpetenia panteonului.
2. Mitul Egiptean – Set (Typhon), un dragon roșu versus Isis (Hathor), născând pe Horus. Mai târziu el îl omoară pe Set
3. Legenda Ugaritică a lui Baal – Yam (ape) versus Ba`al. Ba`al îl omoară pe Yam
4. Mitul Persan – Azhi Dabaka (dragonul malefic) versus fiul lui Ahura Mazda (marele zeu bun)
5. Mitul Grecesc – Python (șarpe/balaur) versus grăvida Leto (ea îl naște pe Apollo, care îl omoară pe Python)

C. Este foarte greu să ști cum să interpretezi acest capitol. Unii au încercat să-l interpreteze în termeni istorici, dar mi se pare că este prezentată simbolic lupta dintre împărățiile anti-Dumnezeu ale acestei epoci și împărăția noua epocă a Unsului nostru (comparați 11:18; Ps 2). Prin urmare, acest capitol este atât o aluzie istorică la nașterea lui Cristos cât și un accent pe venirea împărăției Mesianice. Acesta este un dualism al unui individ (Mesia) și un grup (poporul lui Dumnezeu) versus un individ (satan) și un grup (necredincioșii inspirați demonic). Acest dualism este văzut în Cântarea Robului din Isaia. Robul e Israel (comparați 41-50), totuși Mesia (comparați Is. 52:13-53:12).

D. Pavel discută stăpânirea lui Cristos în Col 1-2 (de asemenea observați Ev. 1:2-3).

STUDIUL AL EXPRESIILOR ȘI AL CUVINTELOR

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚĂȚIT) 12:1-6

¹Un mare semn a apărut în rai: o femeie îmbrăcată în soare, avânt luna sub picioare, iar pe cap o cunună de doisprezece stele; ²și era împreună cu un copil; și striga, pentru că era în durerile nașterii urmând să nască. ³Apoi un alt semn a apărut pe cer: și iată, un balaur roșu mare ce avea șapte capete și zece coarne, iar pe cap avea șapte diademe. ⁴Iar coada lui a tras după el o treime din stelele cerului și le-a aruncat pe pământ. Și balaurul stătea înaintea femeii ce era pe punctul de a naște, pentru ca atunci când va naște să poată să-i devoreze copilul. ⁵Și ea a născut un fiu, un copil de parte bărbătească, ce va conduce toate națiunile cu un toiag de fier; și copilul ei a fost răpit sus la Dumnezeu și la tronul Lui. ⁶Apoi femeia a fugit în pustie unde avea un loc pregătit de Dumnezeu, pentru ca acolo să fie hrănită timp de o mie două sute și zece zile.

12:1 „Un mare semn a apărut în rai” Această afirmație ar putea face aluzie la începutul celor „șapte semne” ale Apocalipsei. Acesta este un termen teologic special (*sēmeion*) folosit adesea în evanghelia lui Ioan (comparați 2:11,23; 3:2; 4:45; 6:2,14,30; 7:31; 9:16; 10:41; 11:47; 12:18,37; 20:30). Acum apare de șapte ori între 12:1 și 19:20 – de trei ori în semne pe cer (comparați 12:1,3; 15:1) și de patru ori în semne pe pământ (comparați 13_13.14: 16;14: 10; 19:20).

„în rai” Această expresie probabil înseamnă „în cer” și nu în însăși raiul lui Dumnezeu. Termenul rai(uri) în VT se poate referi la atmosfera de deasupra pământului (comparați gen. 1:1,8-9,17,20; Ps. 104:2-3) sau locul un locuiește Dumnezeu (comparați Ps. 11:4; 103:19; Is. 66:1; II Cor. 12). Ambiguitatea este ceea ce a cauzat ca rabinii să speculeze pe seama a câte raiuri există – trei sau șapte.

Vezi Tematica Specială: Ceruri la 4:1.

„o femeie îmbrăcată în soare” Această femeie este descrisă într-un mod minunat, în antiteză la marea curvă din 17:4 ce simbolizează imperiul lumii anti-Dumnezeu cum ar fi Babilonul, Roma, și sistemul lumii de sfârșit al anticristului. Au existat două teorii despre sursa imagisticii lui Ioan:

1. .Genesa 3, unde este o femeie, un șarpe și un copil de parte bărbătească.
2. alte aluzii puternice la „naștere” din VT (comparați Is. 26:17-18 în Septuaginta și Is. 66:7-13).

Israel este descris ca o femeie ce naște (comparați Mic. 4:10), prin urmare, această femeie reprezintă adevăratul popor al lui Dumnezeu (comparați vv. 1-6), dar în vv. 13-17 ea va fi poporul lui Dumnezeu Nou Testamentar fugind de mânia balaurului. Pentru alte teorii vezi Alan Johnson`s *Revelation*, pp. 117-119.

În *Answers and Questions* F. F. Bruce spunea, „M-aș gândi la femeia ca la comunitatea mesianică a „Israelului lui Dumnezeu” în special manifestându-se în biserica locală din Palestina, mama bisericii prin excelență;... Rămășița seminței ei îi va reprezenta pe credincioșii din alte părți ale lumii, ținta atacurilor din 13:7” (p. 140).

În *New Bible Commentary* Georg R. Beasley-Murray spunea, „Oamenii religioși ai lumii antice ar fi văzut în femeia în travaliu o zeiță încoronată cu doisprezece stele ale zodiacului; un evreu ar fi înțeles-o ca Mama Sion (vezi Is. 26:160; 27:1; 49:14-25; 54:1-8; 66:7-9), dar pentru Ioan ea reprezintă „Mama” comunității mesianice, poporul credincios al lui Dumnezeu al vechiului și al noului legământ” (p. 1441).

„doisprezece stele” Aici din nou presupuziția noastră ne conduce interpretarea.

1. dacă este din VT atunci se referă la cele doisprezece triburi ebraice
2. dacă este din literatura apocaliptică inter-testamentară atunci se referă la semnele zodiacului
3. dacă este din NT atunci se referă la cei doisprezece apostoli

Doisprezece este numărul simbolic biblic pentru structură. Vezi Tematica Specială: Numărul doisprezece la 7:4.

Totuși, însemnătatea capitolului 12 nu este condiționat de o identificare propice a simbolismului lui Ioan, ci de adevărul central al textului. Acest principiu trebuie menținut. Noi nu trebuie să:

1. să împingem detaliile
2. să alegem unele lucruri literal și alte lucruri simbolic
3. să forțăm interpretarea noastră în cadrul nostru istoric

12:2 Durerile nașterii au fost folosite ca un simbol pentru:

1. evenimente așteptare, dar bruște
2. durerile și probleme împreună cu evenimentul așteptat
3. începutul a ceva nou cu un potențial mare

Evrei credeau că venirea „noii epoci” va implica persecuție și probleme (comparați Is. 13:8; 21:3; 26:17; 66:7-13; Mat. 24:8; Mar. 13:8; I Tes. 5:3). Ioan folosește acest concept pentru a descrie conflictul dintre Satan și urmașii lui și Dumnezeu și urmașii Săi (comparați Is. 66:7-24).

Evenimentele lumii vor merge din rău în mai rău, dar Dumnezeu este în controlul istoriei (aceasta este perspectiva pre-milenismului și a a-milenismului, în timp ce post-milenismul este mult mai optimist legat de istoria lumii). Urmașii Lui sunt protejați în mijlocul persecuției și a victoriei în mijlocul înfrângerii temporare, chiar și în mijlocul morții (comparați Ioan 16:20-21). Întrebarea este, „Cum Își va proteja Dumnezeu urmașii?” Sigiliul de pe frunțile lor îi protejează de „mânia lui Dumnezeu,” dar nu de persecuția necredincioșilor (necaz). Dumnezeu este pentru ei, împreună cu ei, și îi iubește, dar mulți încă vor muri!

12:3 „un balaur roșu mare ce avea șapte capete și zece coarne, iar pe cap avea șapte diademe” Această afirmație este o descriere a puterii nelegiuite mari (comparați 13:1 și 17:3). Coarnele și capetele simbolizează putere perfectă (comparați Dan. 7) iar diademele reprezintă pe cel rău încercând să își însușească fraudulos poziția regală a lui Cristos.

Termenul de „balaur” poate veni din VT

1. șarpele din Gen. 3
2. cei doi monștri ai haosului
  - a. Rahab (comparați Ps. 89:10; Is. 51:9-10; Iov 26:12-13)
  - b. Leviatan (comparați Ps. 74:13-14; 104:26; Iov 3:8; 7:12; 41:1; Is. 27:1; Amos 9:3)

Există nenumărate titluri folosite pentru cel rău în NT

- a. „Satan,” folosit de 33 de ori
- b. „Diavol,” folosit de 32 de ori
- c. „Ispititorul,” (comparați Mat. 4:3; I Tes. 3:5)
- d. „cel rău,” (comparați Mat. 6:13; 13:19; I Ioan 5:18)
- e. „Dușmanul,” (comparați Mat. 13:39)
- f. „Prințul demonilor,” (comparați Mat. 9:34; 12:24)
- g. „conducătorul acestei lumi,” (comparați Ioan 12:31; 14:30; 16:11)
- h. „prințul puterii văzduhului,” (comparați Ef. 2:2)
- i. dumnezeul acestei lumi,” (comparați II Cor. 4:4)
- j. „Belial,” (comparați II Cor. 6:15)
- k. „Beelzebul,” (comparați Mar. 3:22; Luca 11:15,18-19)
- l. „balaurul,” (comparați Apo. 12:3,4,7,9; 20:2)
- m. „șarpele,” (comparați Apo. 12:9,15; 20:2)
- n. „acuzatorul,” (comparați Apo. 12:10,15)

- o. „adversarul,” (comparați I Pet. 5:8)
- p. „leu care răcnește,” (comparați I Pet. 5:8)

TEMATICĂ SPECIALĂ: SATAN

Acesta este un subiect foarte dificil pentru următoarele motive

1. VT revelează nu un dușman al binelui, ci un slujitor al lui YAHWE, ce oferă umanității o alternativă și de asemenea acuză umanitatea de nedreptate. Există doar un singur Dumnezeu (monoteism), o putere, o cauză în VT – YAHWE.
2. Conceptul a unei persoane dușmane a lui Dumnezeu se dezvoltă în literatura inter-biblică (ne-canonice) sub influența religiilor persane dualiste (Zoroastrianismul). Acest lucru, în schimb, a influențat puternic iudaismul rabinic și comunitatea eseniană (adică, sururile de la Marea Moartă).
3. NT dezvoltă temele din VT în categorii surprinzător de puternic, dar selectiv.

Dacă cineva se apropie de studiul răului dintr-o perspectivă ne-biblică sau extra-biblică a religiilor lumii sau a religiilor de Est, atunci mult din dezvoltarea Noului Testament este prefigurat în spiritismul dualist persan și greco-roman.

Dacă cineva este angajat autorității Scripturii în mod presuppositionalist, atunci dezvoltarea Nou Testamentară trebuie văzută ca o revelație progresivă. Credincioșii trebuie să se păzească să nu permită tradiția evreiască sau occidentală a literaturii (Dante, Milton) să influențeze conceptul cu privire la viitor. Există cu siguranță mister și ambiguitate în zona apocalipsei. Dumnezeu a ales să nu reveleze toate aspectele răului, originea lui, dezvoltarea lui, scopul lui, dar El a revelat înfrângerea lui!

În VT termenul „satan” sau „acuzator” (BDB 966) se poate relaționa la trei grupuri distincte

1. acuzatori umani (comparați I Sam. 29:4; II Sam. 19:22; I Împ. 11:14,20,29; Ps. 109:6)
2. acuzatori angelici (comparați Num. 22:22-23; Iov 1-2; Zah. 3:1)
3. acuzatori demonici (comparați I Cro. 21:1; I Împ. 22:21; Zah. 13:2)

Doar mai târziu în perioada inter-testamentară este identificat șarpele din Gen. 3 cu Satan (comparați *Book of Wisdom* 2.23-24; II Enoh 31:3), și chiar mai târziu acesta devine o opțiune rabinică (comparați *Sot* 9b și *Sanh.* 29a). „Fii lui Dumnezeu” din Gen. 6 devin îngeri în I Enoh 54:6. Menționez acest lucru, nu pentru a afirma acuratețea teologică, ci pentru a arăta dezvoltarea conceptului. În Nt aceste activități Vechi Testamentare sunt atribuite răului angelic, personificat (comparați II Cor. 11:3; Apo. 12:9).

Originea răului personificat este dificil sau imposibil (depinzând de perspectiva noastră) de determinat din VT. Un motiv pentru acest lucru este Israel (Is. 45:7; Amos: 3:6). Toată cauzalitatea a fost atribuită lui YAHWE pentru a demonstra unicitatea și proeminența Lui (comparați Is. 43:11; 44:6,8,24; 45:5-6,14,18,21,22).

Sursele posibilelor informații sunt (1) Iov 1-2, unde Satan este unul din „fii lui Dumnezeu” (adică, îngeri) sau (2) Isaia 14 și Eze. 28, unde împărații aroganți ai orientului apropiat (Babilon și Tir) sunt folosiți (posibil) pentru a ilustra mândria lui Satan (comparați I Tim. 3:6). Am emoții legate de această abordare. Ezechiel folosește metafore din Grădina Eden, nu doar pentru împăratul Tirului ca Satan (comparați Eze. 28:12-16), ci de asemenea pentru împăratul Egiptului ca și Copacul cunoașterii binelui și răului (Eze. 31). Totuși, Is. 14, în particular vv. 12-14, pare a descrie o revoltă angelică datorită mândriei. Dacă Dumnezeu dorea să ne reveleze natura specifică și originea lui Satan, acesta este modul acela mai oblic pentru așa ceva. Trebuie să ne protejăm împotriva tendinței teologiei sistematice de a lua căi mici, ambigue ale diferitelor testamente, autori, cărți, și genuri literare pentru a le combina ca piese ale unui puzzle divin.

Sunt de acord cu Alfred Edersheim (*The Life and Times of Jesus the Messiah*, vol. 2, apendicele XIII [pp- 748-763] și XVI [pp. 700-776] că iudaismul rabinic a fost foarte influențat de speculațiile demonice și dualiste persane. Rabinii nu reprezintă o sursă bună pentru adevăr în această zonă. Isus se abate radical de la învățăturile Sinagogii din această zonă. Eu cred că acest concept al unui dușman angelic al lui YAHWE s-a dezvoltat din perspectiva celor doi zei ai dualismului iranian, *Ahkiman* și *Ormazam*, și au fost apoi dezvoltate de rabini într-un dualism biblic dintre YAHWE și Satan.

Există cu siguranță revelație apocaliptică progresivă în NT cu privire la personificarea răului, dar nu o revelație elaborată ca rabinii. Un exemplu bun a acestei diferențe este „războiul din cer.” Căderea lui Satan reprezintă o logică necesară, dar detaliile nu ne sunt oferite. Chiar și ceea ce ne este dat este acoperit de genul apocaliptic (comparați Apo. 12:4,7,12-13). Deși Satan este înfrânt în Isus și exilat pe pământ, el încă funcționează ca un slujitor al lui YAHWE (comparați Mat. 4:1; Luca 22:31-32; I Cor. 5:5; I Tim. 1:20).

Trebuie să înfrânăm curiozitatea noastră în această zonă. Există o forță personală a ispitirii și răului, dar totuși există doar un singur Dumnezeu iar noi încă suntem responsabili de alegerile noastre. Există o bătălie spirituală, atât înainte de salvare cât și după salvare. Victoria poate veni și rămâne în și prin Dumnezeul Tri-unic. Răul a fost înfrânt și va fi eliminat!

12:4 „coada lui a tras după el o treime din stelele cerului și le-a aruncat pe pământ” Deoarece termenul „stelele cerului” este folosit destul de des în VT pentru a se referi la sfinții lui Dumnezeu (comparați Gen. 15:5; Ier. 33:22; Dan. 12:3), unii au presupus că această afirmație se referă la sfinți, dar contextul s-ar referi la îngerii (comparați Dan. 8:20; II Pet. 2:4; Iuda v. 6). Îngerii căzuți (adică, stelele căzătoare) sunt un motiv comun în literatura apocaliptică (adică, I Enoh).

Satan înfățișat împreună cu îngerii din cer dinaintea lui Dumnezeu în Iov 1-2 și Eze. 3. El probabil a fost „un heruvim acoperit” (comparați Eze. 28:12-18). Această descriere, folosind metafore din Grădina Eden, nu se potrivește cu împăratul Tirului, dar mândria și aroganța împăratului o imită pe ce-a a lui Satan (devin din ce în ce mai inconfortabil cu această abordare deoarece în Eze. 31 împăratul Egiptului este descris ca acel copac al cunoștințe binelui și răului. Ezechiel folosește regulat termeni Edenici pentru a descrie împărați). În VT Satan nu este dușmanul lui Dumnezeu, ci al omenirii (comparați 12:10). Satan nu a fost creat rău ci a evoluat într-un înger dușman al tuturor lucrurilor sfinte și bune (comparați A. B. Davidson's *An Old Testament Theology*, pp. 300-306). De câteva ori se spune că a fost aruncat din rai (comparați Is. 14:12; Eze. 28:16; Luca 10:18; Ioan 12:31; și Apo. 12:9,12). Problema apare:

1. în timpul perioadei din VT
  - a înainte de creația omului
  - b undeva după vremea lui Iov dar înainte de Ezechiel 28
  - c în perioada post-exilică, dar după Zaharia
2. în timpul perioadei din NT
  - a după ispitirea lui Isus (comparați Mat. 4)
  - b în timpul călătoriei misionare al celor șaptezeci (comparați Lu. 10:18)
  - c la momentul de sfârșit al rebeliunii (comparați Apo. 12:9). Vezi Tematica Specială la 12:7.

Cineva s-ar putea întreba dacă a treia parte din stele se referă la îngerii ce s-au răzvrătit împotriva lui Dumnezeu, probabil nu aceasta a fost intenția autorului în acest context pentru a discuta (1) originea demonică; (2) căderea lui Satan; sau (3) o rebeliune angelică în cer. În literatura apocaliptică tema centrală a viziunii este crucială, dar caracterul literal al prezentării detaliilor și imagistica este dramatică, simbolică, fictivă. Este curiozitatea și respectul nostru pentru Biblie ce motivează detaliile, logica, și formulările noastre. Fi atent să u împingi detaliile; literatura apocaliptică este adesea prezentată ca fiind un adevăr teologic într-un cadru imaginativ. Toate sunt adevărate, dar sunt prezentate simbolic!

„să poată să-i devoreze copilul” Copilul se referă la Mesia cel promis (comparați 12:5). Satan vrea să contracareze planul lui Dumnezeu la fiecare nivel, atât planul universal al răscumpărării (legământul necondiționat) cât și planul individual al răscumpărării (legămintele condiționate, comparați Mat. 13:19; II Cor. 4:4).

12:5 „ea a născut un fiu, un copil de parte bărbătească” Această afirmație ar fi o aluzie la Is. 66:7-8. Observați cu se deplasează Ioan de la incarnarea lui Isus la domnia escatologică. Toate lucrurile dintre cele două sunt tratate în evanghelia lui Ioan, dat nu în Apocalipsa.

„ce va conduce toate națiunile cu un toiag de fier” Această afirmație este o aluzie la Ps. 2:9 și este, prin urmare, Mesianică. În Apocalipsa 19:15 această afirmație este utilizată cu privire la Mesia, în timp ce în Apo. 2:26-27 este utilizată cu privire la sfinți. Aici există o fluiditate între Mesia (individuală) și comunitatea credincioasă (corporativă), după cum există și în cântarea robului din Is. (adică, națiunea Israel, comparați Is. 42:1-9; 49:1-7; 50:4-11; 52:13-53:12). După cu cel rău domnește peste națiuni, un nou Lider a venit și într-o zi va domni pe deplin.

„și copilul ei a fost răpit sus la Dumnezeu și la tronul Lui” Unii văd această afirmație ca o înălțare a lui Cristos, dar noi pierdem din vedere punctul important al acestei unități literare dacă facem o aluzie prea puternică la viața istorică a lui Cristos. Ioan, în cartea Apocalipsa, nu discută viața pământească și moartea lui Isus. El se mișcă teologic de la incarnare la înălțare. Focusul Apocalipsei este Cristosul glorificat, înălțat (comparați 1:4-20). Prezentarea evangheliei lui Ioan în Apocalipsa se concentrează pe pocăință și pe a-I oferi glorie lui Dumnezeu. Acest lucru este menit nu pentru a subaprecia rolul central al lui Isus (comparați 5:9,12; 7:14; 12:11), ci pentru a ne concentra pe rolul Lui de a aduce împărăția eternă (comparați I Cor. 15:25-28); împărăția Tatălui și a Fiului!

12:6 „femeia a fugit în pustiu” Mulți văd aici o aluzie la Exod, ce se găsește peste tot în acest context. Perioada peregrinării în pustie este văzută de rabini ca o logodnă dintre YAHWE și Israel. În timpul acestei perioade, El se asigură de toate nevoile lor și era prezent cu ei într-un mod intim.

„un loc pregătit de Dumnezeu” Deși contextul general reflectă perioada peregrinării în pustiu, această afirmație poartă o altă aluzie istorică.

1. Ilie de lângă râul Cherit (comparați I Împ. 17:1-7)
2. fuga lui Ilie în Peninsula Sinai (comparați I Împ. 19:1-14)
3. cei șapte mii de credincioși (comparați I Împ. 19:18)
4. cei ce au fugit de distrugerea Ierusalimului din 70 d. Cr. (comparați Mat. 24:15-20; Mar. 13:12-18)

„pentru o mie două sute șazeci de zile” Din nou, această afirmație pare a fi o perioadă nedeterminată, dar limitată, de persecuție. La această perioadă de timp se face referire în câteva moduri diferite ce egalează cam trei ani și jumătate.

1. „o vreme, vremi și jumătate de vreme” (comparați Dan. 7:25; 12:7; Apo. 12:14)
2. 2,300 dimineți și seri” (comparați Dan. 8:14)
3. patru zeci și două de luni” (comparați Apo 11:2; 13:5); „1,260 de zile” (comparați Apo. 11:3; 12:6); „1,290 de zile” (comparați Dan. 12:11); și „1,335 de zile” (comparați Dan. 12:12).

Șapte reprezintă numele perfect în numerologia ebraică (comparați Gen. 1:1-2:3). Mai puțin cu unul vorbește de imperfecțiunea umană iar 666 (comparați Apo. 14:17-18) este imperfecțiunea umană ultimă, anticristul (comparați II Tes. 2). În aceeași venă, trei și jumătate este simbolul unei perioade limită, nedefinite de persecuție. Vezi Tematica Specială: Patru zeci și două de luni la 11:2.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 12:7-10a

⁷Și a fost război în rai, Mihail și îngerii lui purta război cu balaurul. Balaurul și îngerii lui purtau război,
⁸și nu au fost atât de puternici, și nu s-a mai găsit loc pentru ei în rai. ⁹Iar marele balaur a fost aruncat pe pământ, șarpele cel vechi care e numit diavolul și Satan, ce înșela întreaga lume; a fost aruncat pe pământ, iar îngerii lui au fost de asemenea aruncați cu el. ¹⁰Apoi am auzit o voce puternică în rai, spunând,

12:7 „a fost război în rai”

TEMATICĂ SPECIALĂ: RĂZBOI ÎN RAI

Au existat multe discuții legat de tata acestei confruntări. Isus pare să menționeze acest lucru în Luca 10:18 și Ioan în 12:31. Dar a încerca să pui o dată cronologică acestui eveniment este enorm de dificil:

1. înainte de Gen. 1:1 (înaintea creației)
2. între Gen. 1:1 și 1:2 (teoria lacunei)
3. în VT după Iov 1-2 (Satan în rai)
4. în VT după I Împ. 22:21 (Satan în conciliul ceresc)
5. în VT după Zah. 3 (Satan în rai)
6. în VT ca în Is. 14:12; Eze. 28:15 și II Enoh 29:4-5 (împărații orientali condamnați)
7. în NT după ispitirea lui Isus (comparați Mat. 4)
8. în NT în timpul misiunii celor șaptezeci (Satan văzut căzând din rai, comparați Luca 10:18)
9. în NT după intrarea triumfală în Ierusalim (domnitorul acestei lumi este aruncat afară, comparați Ioan 12:31)
10. în NT după învierea și înălțarea lui Isus (comparați Ef. 4:8; Col. 2:15)
11. la sfârșitul timpului (comparați Apo. 12:7, posibil în timpul în care Satan a luat cu asalt raiul în căutarea Copilului)

Ar trebui să vedem această imagine ca bătălia eternă dintre Dumnezeu și hoardele răului; acest conflict va fi consumat în totala înfrângere a balaurului și a oastei lui. În Apocalipsa 20 ei sunt eliminați și izolați!

„Mihail” Există doar două nume de îngeri în Biblie /adică, Mihail, Gabriel). Acest înger este numit îngerul națiunii lui Israel în Dan. 10:13,21 și 12:1. El este numit un arhanghel în Iuda v. 9. Numele lui înseamnă „cine este ca Dumnezeu.” Unii văd acest nume ca un alt nume pentru Cristos, dar acest lucru pare a fi prea de tot. Dumnezeu nu este amenințat de răzvrătirea celui rău. Biblia nu este dualistă, ca zoroastrianismul persan. Dumnezeu îl înfrânge pe cel rău prin a se folosi de un înger (deși în realitate a fost lucrarea de răscumpărare a lui Cristos).

Într-o metaforă ce are în vedere justiția legală, Mihail este avocatul, în timp Satan acționează ca cel urmărit penal iar YAHWE este judecătorul!

Mihail câștigă cazul prin:

1. moartea sacrificială, învierea și înălțarea lui Cristos (comparați 12:16)
2. martorii credincioși ai bisericii (comparați 12:11b)
3. perseverența bisericii (comparați 12:11c)

„balaurul și îngerii lui purtau război” Exact cine sunt îngerii lui Satan este greu de descris biblic. Mulți îi văd ca demoni (comparați Mat. 25:41; Ef. 6:10ff). Dar există tot timpul acea întrebare sâcâietoare a îngerilor din Tartanus (comparați II Pet. 2:4), iar îngerii menționați din Apo. 9:14, care sunt evident controlați de Dumnezeu deși sunt aparent îngeri răi. Mult din conflictul din lumea angelică este simplu neexplicată (comparați Dan. 10).

Există de asemenea o discuție continuă legată de relația dintre îngerii căzuți din VT și demonii din NT. Biblia este tăcută în acest subiect. Literatura apocaliptică inter-biblică (special I Enoh) afirmă că jumătatea de sămânță de îngeri, cu jumătatea de sămânță de om din Gen. 6:1-4 sunt demonii Nou testamentari ce caută trupuri umane pentru a re-locui. Acestea sunt doar speculații, dar revelează ceea ce gândeau unii din evrei primului secol despre acest subiect.

INFINITIVUL AORIST nu pare să se potrivească contextului. Este posibil un semitism și ar putea fi tradus „trebuiau să se lupte” (comparați *The Expository's Bible commentary*, vol. 12, „Apocalipsa” de Alan Johnson, p. 519, notă de subsol #7. Acesta este unul din comentarii mei preferați pe Apocalipsa).

12:8 Acest verset este primul dintr-o serie de cuvinte încurajatoare pentru biserica persecutată. Versetele 8,11 și 14 oferă o mare mângâiere poporului lui Dumnezeu persecutat din primul secol și din fiecare secol. Satan a fost deja învins de două ori: mai întâi în încercarea lui de a-L ucide pe Copil (comparați v. 4) și acum în încercarea de a asalta tronul lui Dumnezeu (comparați vv. 7-9); el de asemenea va fi învins și în încercarea de a șterge poporul lui Dumnezeu de pe pământ.

„nu s-a mai găsit loc pentru ei în rai” Acest adevăr implică faptul că Satan a fost în rai pentru o perioadă (comparați Iov 1-2; Zah. 3; și I Împ. 22:21). Observați PLURALUL PRONUMELUI, ce implică alți îngeri din legiunea lui Satan.

12:9 „Iar marele balaur a fost aruncat pe pământ, șarpele cel vechi care e numit diavolul și Satan” Aici și în Apo. 20:2 (comparați Înțelepciunea lui Solomon 2:24), sunt singurele locuri unde Satan este identificat explicit cu șarpele din Gen. 3 și implicit în II Cor. 11:3. Termenul „diavol” este termenul grecesc „calomniator,” în timp ce „Satan” este cuvântul ebraic pentru „adversar” (comparați II Sam. 19:22; I Împ. 11:14). Ambii termeni accentuează funcția celui rău de acuzator al fraților (comparați v. 10). Termenul „Satan” în VT (vezi Tematica Specială la 12:3) nu e un SUBSTANTIV propriu, dar este în trei referințe specifice: (1) Iov 1-2; (2) Zah. 3:1-3; și (3) I Cro. 21:1. Pentru „a fost aruncat” vezi nota întregă la 12:4 și 7.

TEMATICĂ SPECIALĂ: RĂU PERSONAL

Acesta este un subiect foarte dificil din următoarele motive:

1. Vechiul Testament nu revelează un dușman vicelan al binelui, ci un slujitor al lui YAHWE ce oferă umanității o alternativă și acuză omenirea de nelegiuire (A. B. Davidson, pp. 300-306).
2. Conceptul unui dușman personal al lui Dumnezeu s-a dezvoltat în literatura inter-biblică (ne-canonică) sub influența religiei persane (zoroastrianismul). Acest lucru, la rândul său, a influențat mult iudaismul rabinic.
3. Noul testament dezvoltă temele Vechi Testamentare în categorii, surprinzător de puternice, dar selective.

Dacă cineva se apropie de studiul răului dintr-o perspectivă teologică biblică (fiecare carte sau autor sau gen studiat și subliniat separat) atunci vor fi revelate foarte multe perspective asupra răului.

Dacă, totuși, cineva se apropie de studiul răului dintr-o abordare ne-biblică sau extra-biblică a lumii religioase sau a religiilor de Est atunci mult din dezvoltarea Noului Testament este prefigurat în dualismul și spiritismul persan și greco-roman.

Dacă cineva este angajat autorității Scripturii în mod presuppositionalist, atunci dezvoltarea Nou Testamentară trebuie văzută ca o revelație progresivă. Credincioșii trebuie să se păzească să nu permită tradiția evreiască sau occidentală a literaturii (Dante, Milton) să influențeze conceptul cu privire la viitor. Există cu siguranță mister și ambiguitate în zona apocalipsei. Dumnezeu a ales să nu reveleze toate aspectele răului, originea lui, dezvoltarea lui, scopul lui, dar El a revelat înfrângerea lui!

În VT termenul „satan” sau „acuzator” (BDB 966) se poate relaționa la trei grupuri distincte

1. acuzatori umani (comparați I Sam. 29:4; II Sam. 19:22; I Împ. 11:14,20,29; Ps. 109:6)
2. acuzatori angelici (comparați Num. 22:22-23; Iov 1-2; Zah. 3:1)

3. acuzatori demonici (comparați I Cro. 21:1; I Împ. 22:21; Zah. 13:2)

Doar mai târziu în perioada inter-testamentară este identificat șarpele din Gen. 3 cu Satan (comparați *Book of Wisdom* 2.23-24; II Enoh 31:3), și chiar mai târziu acesta devine o opțiune rabinică (comparați *Sot* 9b și *Sanh.* 29a). „Fii lui Dumnezeu” din Gen. 6 devin îngeri în I Enoh 54:6. Menționez acest lucru, nu pentru a afirma acuratețea teologică, ci pentru a arăta dezvoltarea conceptului. În Nt aceste activități Vechi Testamentare sunt atribuite răului angelic, personificat (comparați II Cor. 11:3; Apo. 12:9).

Originea răului personificat este dificil sau imposibil (depinzând de perspectiva noastră) de determinat din VT. Un motiv pentru acest lucru este Israel (Is. 45:7; Amos: 3:6). Toată cauzalitatea a fost atribuită lui YAHWE pentru a demonstra unicitatea și proeminența Lui (comparați Is. 43:11; 44:6,8,24; 45:5-6,14,18,21,22).

Sursele posibilelor informații sunt (1) Iov 1-2, unde Satan este unul din „fii lui Dumnezeu” (adică, îngeri) sau (2) Isaia 14 și Eze. 28, unde împărații aroganți ai orientului apropiat (Babilon și Tir) sunt folosiți (posibil) pentru a ilustra mândria lui Satan (comparați I Tim. 3:6). Am emoții legate de această abordare. Ezechiel folosește metafore din Grădina Eden, nu doar pentru împăratul Tirului ca Satan (comparați Eze. 28:12-16), ci de asemenea pentru împăratul Egiptului ca și Copacul cunoașterii binelui și răului (Eze. 31). Totuși, Is. 14, în particular vv. 12-14, pare a descrie o revoltă angelică datorită mândriei. Dacă Dumnezeu dorea să ne reveleze natura specifică și originea lui Satan, acesta este modul acela mai oblic pentru așa ceva. Trebuie să ne protejăm împotriva tendinței teologiei sistematice de a lua căi mici, ambigue ale diferitelor testamente, autori, cărți, și genuri literare pentru a le combina ca piese ale unui puzzle divin.

Alfred Edersheim (*The Life and Times of Jesus the Messiah*, vol. 2, apendicele XIII [pp. 748-763] și XVI [pp. 700-776]) spune că iudaismul rabinic a fost foarte influențat de speculațiile demonice și dualiste persane. Rabinii nu reprezintă o sursă bună pentru adevăr în această zonă. Isus se abate radical de la învățăturile Sinagogii. Cred că conceptul rabinic cu privire la mijlocirea și opoziția angelică în oferirea lefii lui Moise pe Muntele Sinai a deschis o ușă conceptului de dușman arhanghel al lui YAHWE la fel și al omenirii. Există doi zei mari ai dualismului persan (zoroastrianismul), *Ahkiman* și *Ormaza*, bine și rău. Acest dualism s-a dezvoltat într-un dualism iudaic limitat dintre YAHWE și Satan.

Există cu siguranță o revelație progresivă în NT legată de evoluția răului, dar nu atât de elaborată cum proclamă rabinii. Un exemplu bun al acestei diferențe este „războiul din rai.” Căderea lui Satan este o necesitate logică, dar detaliile nu ne sunt oferite. Chiar și ce ne este oferit este acoperit în genul literar (comparați Apo. 12:4,7,12-13). Deși Satan este învins și exilat pe pământ, el funcționează ca un slujitor al lui YAHWE (comparați Mat. 4:1; Lu. 22:31-32; I Cor. 5:5; I Tim. 1:20).

Trebuie să înfrânăm curiozitatea noastră în această zonă. Există o forță și un rău personal, dar există doar un singur Dumnezeu iar omenirea este responsabilă pentru alegerile ei. Există o luptă spirituală, atât înainte cât și după mântuire. Victoria poate veni și rămâne în și prin Dumnezeu Tri-unic. Răul a fost înfrânt și va fi înlăturat!

„ce înșela întreaga lume” Această afirmație descrie misiunea celui rău. După cum evanghelia este universală (comparați Mat. 28:18-20; Luca 24:47; Fapte 1:8), la fel și anti-evanghelia! Cea mai bună carte pe care am citit-o legată de dezvoltarea lui Satan în Biblie, de la slujitor la dușman, este A. B. Davidson's *A Theology of the Old Testament*, pp. 300-306. Misiunea lui Satan este descrisă în II Cor. 4:4; I Pet. 5:8; Apo. 13:14; 19:20; 20:3,8,10; II Ioan 7. Este dificil să-l concepem pe Satan ca slujitorul lui Dumnezeu dar comparați II Sam. 24:1 cu I Cro. 21:1.

„a fost aruncat pe pământ” Termenul „aruncat” este folosit de câteva ori în acest context: de două ori în v. 9; în v. 10, și v. 13. Este de asemenea folosit în 19:20; 20:3,10,14,15 și este posibil o aluzie la Is. 14:12 sau Luca 10:18; și posibil Ioan 12:31. Pământul devine tărâmul activităților lui Satan. Vezi note întregi despre căderea lui Satan la 12:4 și 7.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 12:10b:12

¹⁰”Acum salvarea, și puterea, și împărăția Dumnezeului nostru și autoritatea Cristosului Său au venit, deoarece acuzatorul fraților noștri a fost izgonit, cel ce-i acuza înaintea Dumnezeului nostru zi și noapte.

¹¹”Și ei l-au biruit datorită sângelui Mielului și datorită cuvântului mărturiei lor, și nu și-au iubit viața chiar și atunci când se confruntau cu moartea. ¹²”Pentru acest motiv, bucurați-vă, O ceruri și voi cei ce locuiți în ele. Vai de pământ și de mare, deoarece diavolul a venit jos la ei, având mare furie, știind că mai are doar o perioadă scurtă de timp.”

12:10b-12 Aceste versete reprezintă mesajul celui din rai cu o voce puternică.

12:10 „salvarea, și puterea, și împărăția Dumnezeului nostru și autoritatea Cristosului Său au venit” Această afirmație este echivalentul versetelor 11:15-18. Sfârșitul este deja prezent iar Dumnezeu este victorios! Acest adevăr a fost foarte folositor unui grup de credincioși ce suferea persecuții extreme, chiar moarte.

„deoarece acuzatorul fraților noștri” Această afirmație arată că vocea din v. 10 nu a fost a îngerului, ci aparent a credincioșilor, posibil a martirilor din 6:9-11.

Termenul ebraic *Satan* înseamnă „acuzator.” Îl vedem pe Satan în acest rol în Iov 1:9-11 și Zah. 3:1.

„cel ce-i acuza înaintea Dumnezeului nostru zi și noapte” Satan este aruncat din cer totuși el continuă să-i acuze pe credincioși înaintea lui Dumnezeu. Aceasta este fluiditatea acestui gen literar. Puterea lui este zdrobită, dar el încă mai este activ (totuși, limitat de Dumnezeu, comparați Iov 1-2).

12:11 „Și ei l-au biruit datorită sângelui Mielului și datorită cuvântului mărturiei lor” Victoria a fost deja câștigată prin ispășirea înlocuitoare a Unsului lui Dumnezeu (comparați 1:5; 7:14; I Pet. 1:18-19; I Ioan 1:7). Această ispășire implică atât

1. harul lui Dumnezeu prin moartea sacrificială a lui Cristos (comparați Mar. 10:45; II Cor. 5:21)
2. credincioșii au nevoie să răspundă cu credință (comparați 6:9; Marc. 1:15; Ioan 1:12; 3:16; Fapte 3:16,19; 20:21) și împărtășirea credinței lor (adică, prin stil de viață și prin verbal)

Această afirmație este asemenea cu 14:12. Acolo există o mare asemănare dintre vv. 11 și 17. Versetul 11 pare să descrie salvarea, în timp ce v. 17 pare a descrie maturitatea creștină și persecuția. Observați victoria lui Cristos cum are loc la Calvar, nu la mileniu.

NASB „și nu și-au iubit viața chiar la moarte”

NKJV „și nu și-au iubit viața până la moarte”

NRSV „pentru că ei nu s-au agățat de viață chiar și în fața morții”

TEV „ei au fost dispuși să renunțe la viața lor și să moară”

NJB „deoarece, chiar și în fața morții ei nu s-au lipit de viață”

Credincioșii primului secol și familiile lor s-au confruntat cu morți oribile (cum au fost mulți alți în fiecare secol). Ei au fost sigilați și protejați de Dumnezeu, dar totuși au fost subiectul persecuției necredincioșilor. Credința lor în Cristos a fost mai puternică decât frica lor de moarte (comparați 2:10; Mar. 8:35; 13:13; Luca 14:26; Ioan 12:25).

12:12 „bucurați-vă, O ceruri și voi cei ce locuiți în ele” Această afirmație este un IMPERATIV LA PREZENT (comparați 18:20). S-ar putea să facă aluzie la Ps. 96:11 sau Is. 49:13. Raiul să se bucure deoarece Satan a fost izgonit, dar vai de pământ! PLURALUL „ceruri” este folosit în VT pentru a denota (1) atmosfera de deasupra pământului (comparați Gen. 1) și (2) locul unde sălășluiește Dumnezeu. În acest context reprezintă #2.

Termenul „locui” (NASB, NKJV, NRSV) sau „a trăi acolo” (TEV, NJB) vine din SUBSTANTIVUL „tabernacol.” Implică o ședere permanentă împreună cu Dumnezeu (comparați 7:15; 12:12; 13:6; 21:3 și Ioan 1:14 despre Cristos împreună cu noi).

„furie” Vezi nota întregă la 7:14

„știind că mai are doar o perioadă scurtă de timp” Această afirmație pare să se refere la perioada de timp dintre înălțarea lui Cristos (Fapte 1:19-11) și a doua venire despre care Ioan și credincioșii primului secol credeau că va fi într-o perioadă scurtă de timp. Au trecut cam 2,000 de ani; fiecare generație a speranța a unui moment al întoarcerii Domnului. Credincioșii au fost avertizați de această întârziere în II Tesaloniceni și Mat. 24:45-51. Fi atent ca această întârziere să nu-ți reducă credința (comparați II Pet. 3:3-4).

TEMATICĂ SPECIALĂ: REVENIREA LUI ISUS ÎN ORICE MOMENT CONTRA NU ÎNCĂ (PARADOXUL NOU TESTAMENTAR)

- A. Pasajele escatologice Nou Testamentare reflectă înțelegerea profetică Vechi Testamentară ce privea vremurile de sfârșit prin evenimentele contemporane.
- B. Mat. 24, Mar. 13, Luc. 21 sunt atât de dificil de interpretat deoarece se ocupă de câteva întrebări simultan.
  - 1. când va fi distrus Templul?
  - 2. care va fi semnul reîntoarcerii lui Mesia?
  - 3. când se va sfârși această epocă (comparați Mat. 24:3)?
- C. Genul pasajelor escatologice Nou Testament este de obicei o combinație dinte un limbaj apocaliptic și unul profetic ce este ambiguu în mod intenționat și foarte simbolic.
- D. Câteva pasaje din NT (comparați Mat. 24, Mar. 13, Luc. 17 și 21, I și II Tes. și Apocalipsa) se ocupă de a doua venire. Pasajele subliniază că:
  - 1. timpul exact al evenimentului este necunoscut, dar evenimentul este sigur
  - 2. putem știi timpul general, dar nu timpul specific, al evenimentelor
  - 3. se va întâmpla brusc și neașteptat
  - 4. trebuie să fim într-un duh de rugăciune, pregătiți, și credincioși sarcinilor primite.
- E. Există o tensiune teologică paradoxală între (1) revenirea în orice moment (comparați Luc. 12:40,46; 21:36; Mat. 24:27,44) și (2) faptul că unele evenimente din istorie trebuie să aibă loc.
- F. Noul Testament afirmă că unele evenimente vor avea loc înainte de a doua venire:
  - 1. Evanghelia predicată în întreg pământul (Mat. 24:14; Mar. 13:10)
  - 2. marea apostazie (comparați Mat. 24:10-13,21; I Tim. 4:1; II Tim. 3:1ff; II Tes. 2:3).
  - 3. descoperirea „omului fărădelegii” (comparați Dan. 7:23-26; 9:24-27; II Tes. 2:3)
  - 4. îndepărtarea celui/a ceea ce limitează (comparați II Tes. 2:6-7)
  - 5. trezirea evreilor (comparați Zah. 12:10; Rom. 11)
- G. Luca 17:26-37 nu este oglindit în Marcu. Deși are o paralelă sinoptică parțială în Mat. 24:37-44.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 12:13-17

¹³Iar când balaurul a văzut că a fost aruncat pe pământ, a persecutat femeia ce a născut copilul de parte bărbătească. ¹⁴Dar cele două aripi ale vulturului măreț i-au fost date femeii, pentru ca să poată zbura în pustie la locul ei, unde a fost hrănită pentru o vreme, vremi și o jumătate de vreme, de prezența șarpelui. ¹⁵Iar șarpele a vărsat apă ca un râu din gura lui după femeie, pentru a face ca femeia să fie măturată de potop. ¹⁶Dar pământul a ajutat femeia, iar pământul și-a deschis gura și a băut râul pe care l-a vărsat balaurul din gura lui. ¹⁷Astfel că balaurul a fost furios pe femeie, și a plecat să facă război cu restul copiilor ei, ce au păzit poruncile lui Dumnezeu și au ținut de mărturia lui Isus.

12:13 „femeia” Posibil ca acest cuvânt „femeia” se referea la comunitatea Vechi Testamentară de credincioși, acum se referă la poporul lui Dumnezeu Nou Testamentar (comparați v. 17; 13:7). În *Word Pictures in the New Testament*, Vol. 6, A. T. Robertson o numește „adevăratul Israel pe pământ” (p. 395).

12:14 „cele două aripi ale vulturului măreț i-au fost date femeii” Aceste aripi de vultur sunt simbolul protecției și proviziei lui Dumnezeu (comparați Exod 19:4; Deut. 32:11; Ps. 36:7; 57:1; 63:7; 90:1,4; și Is. 40:31). Această imagine ar putea fi o altă aluzie la noul exod.

„pentru ca să poată zbura în pustie la locul ei” Pustietatea este văzută ca un loc al protecției divine, făcând aluzie la perioada de peregrinare în pustiu a istoriei Israelului (comparați v. 6). Acest adevăr ar fi fost o mare încurajare pentru o biserică rănită.

„o vreme, vremi și o jumătate de vreme” Aceasta este o aluzie la Dan. 7:25; 12:7. Pentru o notă întreagă a acestei afirmații vezi 11:2 și 12:6.

12:15 „șarpele a vărsat apă” Nu există o paralelă exactă a acestei afirmații în VT. Ar putea fi o metaforă conectată de mânia lui Dumnezeu din Osea 5:10 sau de metaforele vremurilor de presiune și întristare ca Ps. 18:4; 124:4-5. Dar deoarece capitolul 12 și-a extras atât de mult imagistica din miturile creației Orientul Mijlociu antic, este posibil să se refere la un haos al apei, lupta primitivă al binelui contra răul, ordine contra haos.

Natura a luptat pentru Barak și Debora împotriva orașului Canaanit hazor și împotriva generalului militar, Sisera: (1) ploaia le-a oprit trăsurile (comparați Iud. 5:4) iar (2) chiar și stelele (crezute a fi puterile angelice) au luptat împotriva lui Sisera (comparați Jud. 5:20).

12:17 „...a plecat să facă război cu restul copiilor ei” Cel rău a încercat să distrugă comunitatea Mesianică prin:

1. distrugându-l pe Mesia
2. distrugând biserica mamă
3. distrugându-i pe toți urmașii lui Mesia.

Expresia „să facă război” reprezintă o metaforă a opoziției spirituale, politice, și economice. Aceasta este o aluzie la Dan. 7:21 (comparați 11:7; 13:7). Această persecuție este dovada însăși a victoriei bisericii prin Cristos (comparați Filip. 1:28).

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Aceste întrebări pentru discuții au scopul de a te ajuta să gândești printre problemele majore ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să o definească.

1. Descrie conținutul celor șapte trâmbețe.
2. De ce este viziunea Chivotului Legământului atât de încurajatoare pentru acești creștini din primul secol?
3. Cine este femeia din Apocalipsa 12?
4. Când a avut loc această bătălie din rai?
5. Cum sunt înrudiți îngerii diavolului cu demonicul?
6. Ce înseamnă expresia „o vreme, vremi și o jumătate de vreme” în Daniel și Apocalipsa?
7. Cum iar încuraja acest pasaj pe credincioșii persecutați din primul secol?

PRIVIRI CONTEXTUALE ASUPRA APOCALIPSA 13:1-8

A. Capitolul 13 reprezintă o dezvoltare continuă a imaginii din 12:13-17.

B. Cadrul Vechi Testamentar al acestui capitol este Daniel 7. Cele 4 imperii ale Orientului Apropiat din Daniel sunt combinate în această împărăție ultimă, universală, anti-Dumnezeu.

C. Cultul împăratului din primul secol (în special. Din Asia Mică) reprezintă o împlinire istorică a închinării la fiară, după cum va fi sfârșitul vremii omului fărădelegii (comparați II Tes. 2), și micul corn din Dan. 7 (comparați vv. 8,11,20,25), ce iese din a patra împărăție, Roma.

D. Fiara a fost identificată în două feluri

1. Ca o învățătură/învățător fals în curs de desfășurare (comparați I Ioan 2:18,22; 4:3; II Ioan 7). Este atât PLURAL cât și SINGULAR, atât prezentă cât și viitoare.
2. Ca o persoană reală, posibil prefigurată în persoane rele prin istorie (Antiohus, împărații romani, Hitler, etc., dar ultima personificare în figura sfârșitului, comparați II Tes. 2:1-10).

E. Vezi Tematica Specială de jos.

TEMATICA SPECIALĂ: GUVERNUL UMAN

I. INTRODUCERE

A. Definiție – Guvernul reprezintă umanitatea organizându-se pe sine pentru a securiza și furniza nevoilor simțite (adică, Gen. 4 și 11). Oamenii sunt ființe sociale chiar de dinainte de cădere (comparați Gen. 2:18). Familiile, triburile, națiunile ne oferă o comunitate.

B. Scop – Dumnezeu a dorit acea ordine în defavoarea anarhiei.

1. Legislația Mozaică, în particular Decalogul, reprezintă voia lui Dumnezeu pentru umanitate în societate. Ea balansează închinarea și viața.
2. Nici o formă de structură de guvern nu este susținută în Scriptură, cu toate că teocrația Israelului antic este

anticipată din cer. Nici democrația nici capitalismul nu este un adevăr biblic. Creștinii trebuie să se poarte corespunzător în fiecare sistem guvernamental în care se găsesc. Scopul creștinului este evanghelizarea și slujirea, nu revoluția. Toate guvernele sunt trecătoare!

C. Originea guvernului uman

1. Catolicismul a afirmat că guvernul uman reprezintă o nevoie înnăscută, chiar dinainte de cădere. Aristotel pare să fi avut primul această afirmație. El spune, „omul este un animal politic” și prin urmare el a vrut să spună că guvernul „există pentru promovarea unei vieți bune.”
2. Protestantismul, în special Martin Luther, a afirmat că guvernul uman este intrinsec în cădere. El îl numește „mâna stângă a Împărăției lui Dumnezeu.” El spune că „modalitatea lui Dumnezeu de a-i controla pe oamenii răi este de a pune oameni răi în control.”
3. Karl Marx a afirmat că guvernul este mijlocul prin care o mică elită țin masele sub control. Pentru el, guvernul și religia joacă roluri similare.

II. MATERIAL BIBLIC

A. Vechiul Testament

1. Israel este tiparul ce va fi folosit în rai. În Israelul antic YAHWE era Împăratul. Teocrația este termenul folosit pentru a descrie rolul direct al lui Dumnezeu (comparați I Sam. 8:4-9).
2. Suveranitatea lui Dumnezeu în guvernul uman poate fi văzută clar în numirea care o face El
  - a. a tuturor împăraților, Dan. 2:21; 4:17,24-25
  - b. a domniei Mesianice, Dan. 2:44-45
  - c. Nebucadnețar (neo-Babilonul), Ier. 27:6; Dan. 5:28)
  - d. Cir al II-lea (Persia), II Cro. 36:22; Ez. 1:1; Is. 44:28; 45:1
3. Poporul lui Dumnezeu trebuie să fie supuși și respectuoși chiar până la invadarea și ocuparea guvernelor:
  - a. Daniel 1-4, Nebucadnețar (neo-Babilonul)
  - b. Daniel 5, Belșatar (neo-Babilonul)
  - c. Daniel 6, Dariu (Persia)
  - d. Ezra și Neemia (Persia)
4. Iuda restaurată trebuia să se roage pentru Cir și descendenții lui pentru domnie
  - a. Ez. 6:10; 7:23
  - b. evrei trebuiau să se roage pentru autoritățile civile, Mishnah, Avot. 3:2

B. Noul Testament

1. Isus a arătat respect guvernului uman
  - a. Mat. 17:24-27; El a plătit taxa pentru templu (autoritățile civile și religioase au fost menite să fie una, comparați I Pet. 2:17)
  - b. Mat. 22:15-22; Mar. 12:13-17; Luca 20:20-26, El a pledat pentru un loc pentru birul roman și prin urmare pentru autoritățile civile romane.
  - c. Ioan 19:11, Dumnezeu permite autoritățile civile să funcționeze
2. Cuvintele lui Pavel legat de guvernul uman
  - a. Rom. 13:1-5, credincioșii trebuie să se supună autorităților civile pentru că ele sunt stabilite de Dumnezeu
  - b. Rom. 13:6-7, credincioșii trebuie să plătească taxele și să onoreze autoritățile civile

- c. I Tim. 2:1-3, credincioșii trebuie să se roage pentru autoritățile civile
- d. Tit 3:1, credincioșii trebuie să se supună autorităților civile
- 3. Cuvintele lui Petru legat de guvernul uman
  - a. Fapte 4:1-31; 5:29, Pentru și Ioan înaintea Sinedriului (acest lucru arată precedentul biblic pentru neascultarea autorităților)
  - b. I Pet. 2:13-17, credincioșii trebuie să se supună autorităților civile pentru binele societății și pentru evanghelizare
- 4. Cuvintele lui Ioan legat de guvernul uman
  - a. Apocalipsa 17, întregul Babilon reprezintă guvernul uman organizat și funcțional separat de Dumnezeu
  - b. Apocalipsa 18, curva Babilonului este distrusă

III. CONCLUZIA

A. Guvernul uman (într-o lume căzută) este rânduit de Dumnezeu. Acesta nu este „dreptul divin al împăraților,” ci sarcina divină a guvernului. Nici o formă nu este susținută deasupra celeilalte.

B. Este o datorie religioasă pentru credincioși să asculte și să se roage pentru autoritățile civile.

STUDIUL AL EXPRESIILOR ȘI AL CUVINTELOR

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 13:1-6

^{12:18}**Iar balaurul stătea pe nisipul mării.** ^{13:1}**Apoi am văzut o fiară ieșind din mare, având zece coarne și șapte capete, iar pe coarne avea zece diademe, iar pe capete erau scrise nume hulitoare.** ²**Iar fiara pe care am văzut-o era ca un leopard, iar picioarele ei erau ca picioarele unui urs, și gura ei era ca gura unui leu. Iar balaurul i-a dat puterea lui și tronul lui și o mare autoritate.** ³**Am văzut unul din capetele lui ce părea a fi înjunghiat, iar lovitura lui fatală a fost vindecată. Și întregul pământ a fost uimit și a urmat fiara;** ⁴**ei au lăudat balaurul pentru că a dat autoritatea lui fiarei; și au lăudat fiara, spunând, „Cine e ca fiara, și cine este capabil să facă război cu ea?”** ⁵**Și i s-a dat o gură ce rostea cuvinte arogante și blasfemii, și autoritatea de a acționa pentru patru zeci și două de luni.**
⁶**Și și-a deschis gura hulind împotriva lui Dumnezeu, să hulească numele Lui și tabernacolul, adică, pe cei ce locuiesc în rai.**

13:1 „balaurul stătea pe nisipul mării” Traducerile NASB, NKJV și NJB încep capitolul 13 cu această afirmație (adică, 12:18), în timp ce traducerea TEV concluzionează capitolul 12 cu această afirmație.

Există o variantă de manuscris legat de verbul din 12:18/13:1, „stătea”

1. „el stătea,” se referă la fiară/balaur ce se leagă de capitolul 12 – MSS P⁴⁷, **Ⲛ**, A, C, (NASB, NRSV; TEV, REB, NET, NIV)
2. „stăteam,” se referă la Ioan ce se leagă în continuare de capitolul 13 – MSS P, 046, 051 (NKJV, NJB)
 Varianta UBS⁴ oferă opțiunii #1 o notă de „B” (aproape sigur).
 „Marea” poate fi o aluzie la Dan. 7:2-3, ce era un simbol al
  1. întregii umanități (comparați Is. 17:12-13; 57:20; Apo. 17:15)
  2. forțele haosului (comparați Gen. 1; Is. 51:9-10)

„Apoi am văzut o fiară ieșind din mare” Fiara sălbatică (comparați 13:14,15; 15:2; 16:13; 15:8) este mai întâi menționată fără fanfara din 11:7 care vine din abis (comparați 17:8). Pare să se refere la „anticristul” din I Ioan 2:18a,22; 4:3; II Ioan v. 7, de asemenea cunoscut ca „omul fărădelegii” din II Tes. 2:3. Aceea și descriere a acestei fiare este găsită în 12:3 și 17:3,8.

Expresia „ieșind din mare” a fost interpretată în câteva feluri:

1. literal, asemenea literaturii apocaliptice inter-testamentare ebraice, adică Leviatan iar în v. 11 ca Behemot
2. aluzie la Daniel 7, unde fiara iese din mare în v. 3 și din pământ în v. 17, ce în Daniel 7 sunt sinonime, dar Ioan a separat ultima fiară în două personaje rele din vremurile de sfârșit: fiara din mare, v. 1 și fiara din pământ, v. 11
3. un simbol al umanității căzute (comparați în particular Apo. 17:15, dar de asemenea Dan. 7:2-3; Is. 17:12-13; 57:20)

Motivul pentru care cele două fiare din capitolul 13 sunt menționate ca ieșind din mare și din pământ este (1) deoarece acest capitol urmează capitolul 7 din Daniel atât de aproape sau (2) deoarece ele se combină pentru a reprezenta întregul pământ. Este de asemenea posibil ca aceste două fiare plus Satan să formeze o imitație malefică a Trinității.

„zece coarne și șapte capete, iar pe coarne avea zece diademe” Această imagine nu este exact cu ce-a a balaurului (comparați 12:3) dar este foarte asemănătoare (comparați 17:3,7-12). Cele zece coarne vorbesc de o putere completă; cele șapte capete reprezintă o manifestare perfectă a răului, iar cele zece diademe reprezintă o pretenție la regalitate. Rău reprezintă adesea o contrafacere a binelui. Aceasta este prima din cele câteva imitații ale lui Cristos.

„nume hulitoare” Manuscrisele grecești sunt divizate egal între PLURALUL (MS A) „nume” (NRSV,NJB) și SINGULARUL (MSS P⁴⁷, Ⲭ, C, P) „nume” (NKJV, TEV). Versiunea UBS⁴ nu se poate decide care este originalul. Oricare din acestea este adevărat, este evident o aluzie la Dan. 7:8,11,20,25 sau 11:36. Aceste titluri hulitoare sunt conectate de (1) pretenția la divinitate sau (2) titluri rele (comparați 17:3).

13:2 „fiara pe care am văzut-o era ca un leopard ... un urs ... un leu” Această combinație a câtorva fiare este o altă aluzie la Dan. 7:4,5,6, unde se referă la o serie de împărați, dar aici simbolul reprezintă o compoziție a tuturor sistemelor anti-Dumnezeu din lume personificate într-un singur lider (comparați Dan. 7:24).

„Iar balaurul i-a dat puterea lui și tronul lui și o mare autoritate” Această afirmație este o paralelă la II Tes. 2:9, ce vorbește de o putere inspirată Satanic. Fiara nu este Satan, ci o manifestare supranaturală a unui om împuternicit sau incarnarea Satanei (comparați vv. 4,12). Aceasta este o altă imitație a lui Cristos (comparați 5:6).

13:3 „Am văzut unul din capetele lui ce părea a fi înjunghiat” Această afirmație este un PARTICIPIU PERFECT PASIV, ce este o paralelă sintactică a Mielul din 5:6. Aceasta este o altă imitare legată de moartea și învierea lui Isus.

„iar lovitura lui fatala a fost vindecată” Are Satan abilitatea de a învia acea persoană, sau este o șmecherie, decepție, și o imitație (comparați 13:15)? Satan imită puterea lui Dumnezeu în învierea lui Cristos.

Această imagine ar putea fi o aluzie istorică la mitul „Nero redivivus”, ce afirma că Nero va reveni la viață, și se va întoarce cu o armată estică mare (parții), și va ataca Roma (comparați *Sibylline Oracles*, cărțile III-V).

„Și întregul pământ a fost uimit și a urmat fiara” Satan se va folosi de miracole pentru a convinge lumea necredincioasă să-l urmeze (comparați Mat. 24:24; Mar. 13:22; II Tes. 2:9; Apo. 13:5; 17:8), ce reprezintă o altă imitare a lui Cristos. Lumea a fost impresionată de puterea celor doi martori din Apo. 11:13; acum nestatornicia ei este văzută prin închinarea la fiară.

13:4 „ei au lăudat balaurul ... și au lăudat fiara” Rău dorește nu doar putere politică, ci și închinare religioasă (comparați v. 8). Satan vrea închinare (comparați 13:12; 14:9,11; 16:2; 19:20; Mat. 4:8-9). El vrea să fie ca Dumnezeu (comparați posibil Is. 14:12-15). Implicat acest lucru este legat de șarpele din Gen. 3:5 și din Mat. 4:9; Luca 4:5-7.

„Cine este ca fiara” Au existat trei origini sugerate cu privire la această afirmație. Unii o văd ca:

1. imitație la titlul lui YAHWE găsit în Exod 15:11; Ps. 35:10; 113:4
2. imitație a lui YAHWE din Is. 40:18-22; 43:11; 44:6,8,9-20; 45:6

3. referință la Leviatanul și Behemotul din literatura apocaliptică evreiască (un exemplu din VT este în Iov 41, în special vv. 33-34)

13:5 În versetele 5-7 și 14-15 există câteva VERBE PASIVE ce implică că permisiunea i-a fost dată lui Satan și în final de Dumnezeu (comparați Iov). Dumnezeu se folosește de Satan pentru scopul Său personal! Răul își dezvăluie motivele prin cuvintele și acțiunile sale.

„o gură ce rostea cuvinte arogante” Această afirmație este o aluzie la:

1. „fiara” din Dan. 7:8,11,20,25; 11:36
2. Antiohus IV Epiphanes din Dan. 8; I Macabei 1:24
3. „omul fărădelegii” din II Tes. 2:4
4. urâciunea pustiirii din Mat. 24:15, ce se referă la invazia și distrugerea Ierusalimului sub generalul roman, și împăratul de mai târziu, Titus, în 70 d. Cr.

Această lucră este un exemplu bun la cum se schimbă atenția istorică a acestor simboluri. În Dan. 8 se referă la Antiohus IV Epiphanes din perioada inter-biblică; în Mat. 24 se referă la distrugerea Ierusalimului în 70 d. Cr și în Daniel 7 (și posibil 11:36-39) se referă la activitatea anticristului din vremurile de sfârșit.

să „acționeze pentru patru zeci și două de luni” Această afirmație este o aluzie directă la Dan. 7:25. A fost prima oară menționată în 11:2-3. Reprezintă o metaforă ce denotă o perioadă de persecuție. Vezi Tematica Specială la 11:2 și nota de la 12:6.

13:6 „și-a deschis gura hulind împotriva lui Dumnezeu” Există fie o blasfemie dublă sau întreită în acest verset împotriva numelui lui Dumnezeu, tabernacolului lui Dumnezeu, și împotriva poporului lui Dumnezeu. Depinde de cum traducem această afirmație grecească.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 13:7-10

⁷De asemenea i-a mai fost dat să facă război cu sfinți și să-i biruiască, și autoritate peste fiecare trib și popor și limbă și națiune i s-a dat. ⁸Toți cei ce locuiesc pe pământ se vor închina lui, toți cei a căror nume nu a fost găsit scris de la fondarea pământului în cartea vieții Mielului ce a fost înjunghiat. ⁹Dacă cineva are ureche, să audă. ¹⁰Dacă cineva este destinat pentru captivitate, în captivitate se duce; dacă cineva ucide cu sabia, de sabie trebuie ucis. Aici constă perseverența și credința celor sfinți.

13:7 „De asemenea i-a mai fost dat să facă război cu sfinți și să-i biruiască” Această afirmație este un IMPERATIV AORIST PASIV și un AORIST INFINITIV ACTIV. Implicația a VOCII PASIVE este că Dumnezeu a permis să aibă loc. Noi nu înțelegem toate lucrurile din spate dar este evident din cartea Apocalipsa că Dumnezeu este în controlul întregii istorii. Acest război asupra sfinților Lui este menționat în Dan. 7:21,25, și se referă la moartea fizică a poporului lui Dumnezeu. Există un timp când dușmanul pare a fi învingător (ca și la Calvar), dar Apocalipsa și Daniel învață că victoria lui este scurtă! Observați că poporul lui Dumnezeu este protejat de mânia lui Dumnezeu, dar nu și de mânia fiarei și a urmașilor ei. Dumnezeu permite răului o victorie permanentă în vederea dezvăluirii adevărat lui intenții și naturi.

„sfinți” Vezi Tematica Specială la 5.8.

„autoritate peste fiecare trib și popor și limbă și națiune i s-a dat” Această afirmație indică faptul că (1) Apocalipsa trebuie să fie interpretată într-un sens mai larg decât doar Imperiul Roman, datorită acestei afirmații universale, cuprinzătoare sau (2) se referă la un eveniment răspândit al Imperiului.

13:8 „toți cei ce locuiesc pe pământ” Această afirmație repetată se referă la necredințioșii din Apocalipsa (comparați 3:10; 6:10; 8:13; 11:10; 13:8,12,14; 17:8).

„a căror nume nu a fost găsit scris de la fondarea pământului în cartea vieții Mielului ce a fost înjunghiat” Este incert din punct de vedere sintactic dacă această afirmație „de la fondarea pământului” trebuie să fie luată cu (1) „numele noastre scrise” (comparați RSV, NRSV, TEV, NJB și 17:8; Ef. 1:4) sau (2) „Mielului ce a fost înjunghiat” (comparați KJV, NKJV și I Pet. 1:19-20). Cuvântul ordine din acest text și 17:8 implică faptul că afirmația probabil îi descrie numele credincioșilor scrise în cartea vieții chiar înainte de creație!

Afirmație „fondarea pământului” este folosită în câteva locuri în NT (comparați Mat. 25:34; Ioan 17:24; Ef. 1:4; I Pet. 1:19-20). De asemenea există o afirmație asemănătoare în Mat. 13:35; Lu. 11:50; Ev. 4:3; 9:26 și Apo. 17:8. Combinația acestor afirmații arată spre activitatea de răscumpărare a lui Dumnezeu înainte de creația lumii. Credincioșii sunt în siguranță în Cristos (comparați 7:4; 11:1; 13:8). Răul este limitat de suveranitatea lui Dumnezeu (numărul de VERBE PASIVE din acest capitol și timpul limită). Pare a fi rău din perspectiva unui termen scurt, dar uită-te la imaginea de ansamblu!

„cartea vieții” Din Dan. 7:10 și Apo. 20:11-15 înțelegem că au fost două cărți metaforice menționate în conexiune cu destinul uman:

1. Cartea Vieții, ce conține numele celor ce l-au cunoscut personal pe Dumnezeu (VT) și l-au acceptat pe Cristos (NT) (comparați Exod 32:32-33; Ps. 69:28; Dan. 12:1; Is. 4:3; 34:16; Lu. 10:20; Filip. 4:3; Ev. 12:23; Apo. 13:8; 17:8; 20:15; 21:27)
2. Cartea Faptelor omenirii, ce înregistrează activitatea umană, atât negativă cât și pozitivă (comparați Ps. 56:8; 139:16; Is. 65:6; Mal. 3:16)

Acestea sunt metafore evidente, dar ele descriu cu acuratețe abilitatea lui Dumnezeu de a-i cunoaște pe cei ce sunt ai Lui și să-i țină răspunzători pe cei ce L-au respins (comparați Gal. 6:7).

„ce a fost înjunghiat” Vezi nota de la 5:12.

13:9 „Dacă cineva are ureche, să audă” Această afirmație este o temă repetată în cele șapte scrisori către biserici (comparați 2:7,17; 3:6,13,22). Este, ca celelalte afirmații din vv. 9-10, o PROPOZIȚIE CONDIȚIONATĂ, ce se presupune a fi adevărată pentru scopul literar al autorului. Faptul că aceste afirmații se leagă de biserici pare să implice faptul că afirmația următoare (v. 10) este de asemenea direcționată se poporul lui Dumnezeu.

13:10 Acest verset poate fi o aluzie la Ier. 15:2 sau 43:11, ce vorbește de judecata lui Dumnezeu. Există câteva variante de manuscrise grecești legate de VERBUL „ucis.” Acest lucru a cauzat diferența de traduceri în engleză a acestui verset.

1. Traducerile KJV și NKJV leagă ambele afirmații de persecuția poporului lui Dumnezeu.
2. Traducerile RSV și NRSV fac prima clauză să se refere la creștinii persecutați iar a doua clauză la persecutorii anti-Dumnezeu.
3. a treia posibilă interpretare (TEV și NJB) constă în faptul că ambele clauze se referă la creștinii persecutați.

Faptul că există atâta varietate în traducere arată incertitudinea. Este evident un adevăr spiritual al faptului că Dumnezeu este în controlul istoriei. Singura întrebare este către cine a fost direcționată afirmația:

1. către creștini pentru ai încuraja de a rămâne credincioși (comparați Mat. 26:52; Filip. 1:28)
2. către persecutori pentru ai asigura că într-o zi vor fi răspunzători înaintea lui Dumnezeu pentru alegerile și acțiunile lor?

NASB „Aici este perseverența și credința celor sfinți”

NKJV „Aici este răbdarea și credința celor sfinți”

NRSV „Aici este chemarea pentru rezistență și credință a celor sfinți”

TEV „Aceasta cheamă la rezistența și credința din partea poporului lui Dumnezeu”

NJB „De aceea sfinții trebuie să aibă perseverență și credință”

Versetul 9 și sfârșitul v. 10 arată că afirmația trebuie să se refere la poporul lui Dumnezeu (comparați Mat. 26:52). Acest verset de asemenea-i descrie pe adevărații credincioși (comparați 14:12; 12:11,17). Ei sunt încurajați să reziste până la sfârșit (comparați 2:3,7,11,17,26; 3:5,12,21; 21:7). Perseverența este dovada unei salvări autentice (comparați I Ioan 2:19). Vezi nota și Tematica Specială la 2:2.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 13:11-18

¹¹Apoi am văzut o altă fiară ieșind din pământ; și avea două coarne ca de miel și vorbea ca balaurul. ¹²Ea își exercita toată autoritatea pe prima fiară în prezența ei. Și îi făcea pe cei ce locuiesc pe pământ să se închine fiarei, a cărei lovitură fatală s-a vindecat. ¹³Ea îndeplinește multe semne mari, așa încât face să cadă foc din cer pe pământ în prezența oamenilor. ¹⁴Și ea îi înșală pe cei ce locuiesc pe pământ datorită semnelor care i s-au dat să le îndeplinească în prezența fiarei, spunând celor ce locuiesc pe pământ să facă o imagine a fiarei ce a avut rana de sabie și a revenit la viață. ¹⁵Și i s-a permis să de-a suflare imaginii fiarei, așa încât imaginea fiarei să vorbească și să facă cât mai mulți din cei ce nu se închină imaginii fiarei să fie omorâți. ¹⁶Și face pe mulți, mici și mari, și bogați și săraci, și liberi și sclavi, să fie amprentați pe mâna dreaptă și pe frunte, ¹⁷și ea se asigură că nimeni să nu poată să cumpere sau să vândă, cu excepția celor ce au semnul, fie numele fiarei fie numărul numelui ei. ¹⁹Aici este înțelepciunea. Lasă-l pe cel ce are pricepere să calculeze numărul fiarei, pentru că numărul este al unui om; și acest număr este șase sute șazeci și șase.

13:11 „Apoi am văzut o altă fiară ieșind din pământ” Această afirmație este o aluzie la Dan. 7:17. Mulți au presupus că aceste două fiare sunt o imitație a celor doi martori ai lui Dumnezeu din 11:13-14, în timp ce alții au presupus că balaurul și cele două fiare sunt o imitație a Trinității.

După cum fiara din mare este o aluzie la Leviatan (comparați Iov 41:1-34), maestrul antic al haosului apei, așa și fiara din pământ este o aluzie la Behemot (comparați Iov 40:15-24), monstrul de pământ corespunzător (aici nu se referă nici de cum la dinozauri, ci mitologia antică de est).

Aceste fiare sunt simbolul răului (haos) și rebeliunii în ordinea creației lui Dumnezeu (comparați Ps. 74:12-14; Iov 3:8; Is. 51:9-11; Amos 9:3). Uneori Leviatanul este numit *Rahab* („cel sucit,” adică, șarpele, comparați Is. 51:9). În alte locuri *Rahab* este numele pentru Egipt (Nilul, adică, râul răsucit, comparați Ps. 87:4; Is. 30:7 și posibil Eze. 32, în special vv. 2-3). **„avea două coarne ca de miel și vorbea ca balaurul”** Referința la un miel este evident imitare a lui Cristos (comparați 5:6). Vocea/mesajul ei revelează caracterul ei autentic. Mai târziu în Apocalipsa a doua fiară este totdeauna menționată ca fiind profetul fals (comparați 16:13; 19:20; 20:10). El nu caută glorie pentru sine, ci recrutează lumea ca să i se închine fiarei (comparați v. 12).

Aceasta este o imitare a lucrării Duhului Sfânt (comparați Ioan 14-16) în promovarea lui Cristos. Astfel că avem o trinitate profană:

1. Satan ca o imitație a Dumnezeului Tată
2. fiara din mare ca o imitație a Dumnezeului Fi
3. fiara din pământ ca o imitație la Dumnezeul Duh

13:13 „Ea îndeplinește multe semne mari” Această afirmație este un VERB LA PREZENT ce înseamnă că fiara continuă să îndeplinească miracole. Se aștepta ca învățătorii falși din vremurile de sfârșit să poată să facă minuni și să-i conducă pe cei aleși greșit, dacă acest lucru ar fi posibil (comparați Mat. 24:24; Mar. 13:22; II Tes. 2:9-11; Didahia 16:3,4). Minunile nu sunt semne automate ale lui Dumnezeu (comparați Exod 7:8-13). Aceasta este o altă imitație legată de misiunea lui Cristos.

„face să cadă foc din cer pe pământ în prezența oamenilor” Această afirmație este similară cu ce-a a lui Ilie din I Împ. 18:38, ce ar putea fi sursa descrierilor celor doi martori găsiți în 11:5. S-ar putea referi la focul ce cade ca o judecată a lui Dumnezeu în Eze. 38:22 sau 39:6. Această poate fi o altă imitație:

1. la cei doi martori
2. la faptele lui Dumnezeu din VT
3. la Rusaliile din Fapte 2

13:14 „a avut rana de sabie și a revenit la viață” Cuvântul „rană” (*plēge*, comparați 13:3,12,14) este adesea tradus „plagă” în Apocalipsa (comparați 9:18,20; 11:6; 15:1,6,8; 16:9,21; 18:4,8; 21:9; 22:18). Nota de subsol de la traducerea NRSV are:

1. pentru v. 3 „plaga morții ei”
2. pentru v. 12 „a cărei plagă a morții”
3. pentru v. 14 „ce a primit plaga sabiei”

Intenția teologică ale acestei traduceri este de a arăta că anticristul nu este o persoană, ci un sistem al lumii. Termenul poate fi folosit metaforic cu privire la „lovitura destinului” sau la o plagă (comparați BAGD, p. 674), dar înțelesul de bază este o izbitură, sau o rană.

Expresia însoțitoare „și a revenit la viață” arată că „plaga” nu este cea mai bună traducere în aceste versete legate de fiară. Ideea unui antihrist anti-Dumnezeu al vremurilor de sfârșit ce conduce națiunile în rebeliune este prezisă în VT în Eze. 38-39; Zah. 14; Dan. 7:21-27; 9:24-27; 11:36-39 iar în literatura apocaliptică inter-testamentară, Oracolele Sibilice, cartea III; IV Esdra 5.4,6 și Apocalipsa lui Baruh XL, iar în NT, II Tes. 2:3,8-9.

13:15 „Și i s-a permis să de-a suflare imaginii fiarei” Altundeva această fiară din pământ este numită profetul fals (comparați 16:13;19:20; 20:10). Poate aceasta este metafora pentru injectarea vieții (adică, ebraicul *ruah* = suflare) ce dă mișcare (comparați Eze. 37).

13:16 „să fie amprentați pe mâna dreaptă și pe frunte” După cum sfinții au fost sigilați de Dumnezeu în 7:3 (comparați 13:16; 14:9), aici cel rău imită acțiunile lui Dumnezeu prin a-și crea propriile acțiuni. Cuvântul grecesc implică un semn de animal sau un sigiliu pe un document guvernamental. Datorită locației semnului, unii au crezut că era:

1. pervertire a unei amulete evreiești (comparați Deut. 6:8)
1. relaționat culturii romane din primul secol, în care sclavii erau marcați cu numele stăpânului lor
2. soldați tatuati în onoarea generalului lor

13:17 Semnul fiarei se leagă de cumpărarea alimentelor, și posibil de locul de ocuparea locului de muncă. Poporul lui Dumnezeu nu este protejat de această privațiune economică.

13:17-18 „numărul numelui ei” Limbajele antice foloseau literele alfabetului lor pentru a reprezenta cifre. După cum consoanele ebraice ale numelui lui Isus duce la 888 (comparați *Sibylline Oracles*, 1.324), tot așa numele fiarei, încarnarea vremurilor de sfârșit a Satanei, duce la 666. Cifra șase este mai mică cu un număr de numărul perfect 7 (comparați Gen. 1:1-2:3, șapte zile ale creației); repetat de trei ori formează un SUPERLATIV ebraic (comparați Is. 6:3; Ier. 7:4).

Este de asemenea posibil ca având în vedere să șase reprezintă numărul omului, să se refere la personificarea fiecărei persoane a unii trinități profane – balaurul (Satan), fiara din mare (anticristul) și fiara din pământ (profetul fals). Mi se pare că prima fiară este o personificare a sistemului politic anti-Dumnezeu iar a doua fiară este personificarea sistemului religios anti-Dumnezeu. Noi se îndreptăm spre marea curvă din capitolul 17, întruchiparea sistemului lumii anti-Dumnezeu din Dan. 7. Indiferent că este Babilonul antic, sau Roma primului secol, sau amestecul împărățiilor lumii din vremurile de sfârșit, ele arată că istoria umană se îndreaptă spre conflictul ultim dintre „dumnezeul acestei lumi” (comparați Ii Cor. 4:4) și slujitorii lui contra Dumnezeul creației și Unsul Său (comparați Ps. 2).

13:18 „numărul ei este șase sute șazeci și șase” Nu există nici un consens la cine se referă acest număr. Au existat nenumărate conjuncturi, dar nici una dintre ele nu a fost decisivă. În opinia mea aici sunt cele mai bune trei teorii:

1. Având în vedere că există o variantă de manuscris ce cuprinde numărul între 666 și 616, este posibil să se refere la Nero Cezar. Scrisorile grecești traduse în ebraică sunt corespunzătoare cu 666 iar scrisorile grecești traduse în latină corespund cu 616
2. Întrucât o repetiție întreită arată un SUPERLATIV ebraic, 666 s-ar putea să însemne cea mai rea persoană.
3. Întrucât contextul denotă o imitare a Trinității, cele trei Persoane Divine sunt reflectate în 777, în timp ce contrafăcuții reflectă 666.

PRIVIRI CONTEXTUALE ASUPRA APOCALIPSA 14:1-20

- A. Este posibil ca acest capitol al 14 să fie un răspuns la prezentarea răului copleșitor din capitolele 12 și 13. Sunt sigur că cititorii se întreabă ce se va întâmpla sfinților în timpul acestei persecuții de sfârșit.
- B. Unii au văzut o altă structură literară de „șapte” în vv. 6-20. Există o serie de șapte îngeri, dar această structură nu pare să fie semnificativă din punct de vedere teologică.

STUDIUL AL EXPRESIILOR ȘI AL CUVINTELOR

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 14:1-5

¹Apoi m-am uitat, și iată, Mielul stătea pe Muntele Sion, și împreună cu El o sută patruzeci și patru de mii, având numele Lui și numele Tatălui Său scris pe frunțile lor. ²Și a auzit o voce din rai, ca sunetul multor ape și ca sunetul unui tunet puternic, iar vocea pe care am auzit-o era ca sunetul unor muzicieni ce cântă la harfe. ³Și cântau un cântec nou înaintea tronului și înaintea celor patru creaturi vii și înaintea bătrânilor; și nimeni nu putea să învețe cântecul decât cu excepția celor o sută patruzeci și patru de mii ce au fost cumpărați de pe pământ. ⁴Aceștia sunt cei ce nu s-au spurcat cu femeia, pentru că s-au păstrat puri. Aceștia sunt cei ce-L urmează pe Miel oriunde se duce. Aceștia au fost cumpărați dintre oameni ca primul rod pentru Dumnezeu și pentru Miel. ⁵Și nici o minciună nu a fost găsită în gura lor; ei sunt ireproșabili,

14:1 „Mielul” Aceasta este referință la Mesia (comparați 5:6,8,12-13; 13:8; Is. 53:7; Ioan 1:29,36; I Pet. 1:18-19).

„stătea pe Muntele Sion” Au existat multe teorii identificând această afirmație:

1. că reprezintă Muntele Moria și zona templului din Ierusalim (comparați Is. 24:23; Ioel 2:32)
  2. că reprezintă Ierusalimul ceresc (comparați Ev. 11:10,16; 12:22-23; 13:14; Gal. 4:26)
  3. că reprezintă un simbol apocaliptic găsit în cartea necanonică II Esdra 2:42-47; 13:35,39-40
  4. că se referă la pasajele Vechi testamentare ce vorbesc de adunarea vremurilor de sfârșit al poporului lui Dumnezeu (comparați Ps. 48; Is. 24:23; Ioel 2:32; Mica 4:1,7; Obadia vv. 17,21)
  5. că fundalul, ca alte pasaje din această secțiune, este Ps. 2, particular v. 6
- Amintește-ți că comentatorii leagă fiecare din aceste viziune fie la

1. pasajele Vechi Testamentare sau la locurile Palestiniene
2. literatura apocaliptică inter-testamentară
3. primul secol al istoriei greco-romane

Pentru mine aceste viziune ale lucrurilor din Vechiul Testament încep cu capitolul 6, și se leagă de poporul lui Dumnezeu din NT (credincioșii evrei și neamuri), sfinții, biserica. În acest caz particular, este o aluzie la templul ceresc (comparați Ev. 8:2; 9:11,24).

„împreună cu El o sută patruzeci și patru de mii” Acesta este același grup de răscumpărați ca în 5:9; a celor sigilați din 7:4-8 (vezi nota întreagă la 7:4); a celor spălați în sângele Mielului din 7:14-17. Prin urmare, în opinia mea, această afirmație reprezintă poporul lui Dumnezeu din NT, sfinții, biserica. Pentru nota întreagă asupra identității celor 144,000, vezi 7:4. În referințele precedente ei erau pecetluiți dar încă persecutați, dar aici ei sunt victorioși!

„având numele Lui și numele Tatălui Său scris pe frunțile lor” Se referă această afirmație la un nume sau la două nume? S-ar putea referi la titlurile din Is. 9:6, ce se leagă atât la Tatăl cât și la Fiul. Aceștia sunt cei ce au fost pecetluiți și îi aparțin lui Dumnezeu (comparați Apo. 7). Vezi nota la 7:2

14:2 „Am auzit o voce din cer, ca” Aceste afirmații descriptive erau folosite pentru vocea lui Dumnezeu din Eze. 43:2, a lui Isus în 1:15, și a multitudinii din rai în 19:6. Adesea este folosit pentru a denota că vorbitorul se află în rai (comparați 4:5; 11:19; 16:8).

14:3 „Și cântau un cântec nou înaintea tronului” Această afirmație este o aluzie la Apo. 5:9. Pronumele „ei” s-ar putea referi la (1) creaturile angelice ce cântă cântarea din Apo. 5:9 sau (2) cântecul celor o sută patruzeci și patru de mii din partea de încheiere a v. 3 și 15:2. Acest cântec nou este o aluzie la Is. 42:10 și posibil Ps. 33:3; 40:3; 96:1; 98:1; 144:9; 149:1. Noua epocă promisă a Duhului as venit!

„bătrâni” Vezi Tematica Specială la 4:4.

„ce au fost cumpărați de pe pământ” Această afirmație reprezintă conceptul Vechi Testamentar a unei rude cumpărând libertatea unui membru al familiei (*go`el*, adică, Rut și Boaz). Cuvânt folosit cu privire la cei pentru care a murit Cristos (comparați 5:9; 7:14). Vezi Tematica Specială: Răscumpărare/Răscumpărat de la 5:9.

14:4 „Aceștia sunt cei ce nu s-au spurcat cu femeia” Au existat multe discuții asupra acestui verset deoarece pare să implice că acesta este un grup select celibatar de bărbați din cei 144,000 din capitolul 7. Totuși, Cred că aceste afirmații pot fi explicate prin simbolic, sau cel puțin, în termenii Vechiului Testament, și nu erau niciodată meniți să fie luați literal.

Afirmația „nu s-au spurcat cu femeia” poate fi înțeles în câteva moduri:

1. referindu-se literal la celibatar
2. referindu-se la adulterul spiritual cu fiara sau cu marea curvă (comparați 14:8; 17:2; 18:9)
3. referindu-se la porunci specifice oferite celor șapte biserici (comparați 2:14,20,22; 3:4)
4. referindu-se la ritualul Vechi Testamentar de purificare pentru închinare sau bătălie (comparați Exod 19:14-15; Deut. 23:9-10; I Sam. 21:4-5; II Sam. 11:6-13)
5. este pur și simplu o aluzie la titlul Vechi Testamentar al poporului lui Dumnezeu, „fîca virgina a Sionului” (comparați II Împ. 19:21; Ier. 18:13; Plângeri 2:13; Amos 5:2, II Cor. 11:2; Ef. 5:27).

Trebuie afirmat că relațiile între partenerii căsătoriți nu este un act nespirtual. Sexualitatea (în căsătorie) este ideea lui Dumnezeu, modalitatea Lui de a umple pământul, porunca Lui (comparați Gen. 1:28; 9:1). Celibatul este cu siguranță un dar pentru slujire (comparați I Cor. 7), dar nu reprezintă o stare mai sfântă. Ascetismul grecesc nu este biblic (nici activitatea sexuală pre-maritală sau extra-maritală)!

„Aceștia sunt cei ce-L urmează pe Miel oriunde se duce” Această afirmație vorbește de ucenicie și slujire (comparați Ioan 7:17; 10:4).

„dintre oameni ca primul rod pentru Dumnezeu” Această expresie a fost folosită în VT pentru a arăta faptul că Dumnezeu este proprietarul întregii recolte (comparați Exod 23:19; 34:76). În NT se referă la biserică (comparați Ev. 12:23; Iacov 1:18), poporul lui Isus, ce reprezintă primul rod al învierii (comparați I Cor. 15:20,23; Apo. 1:5).

14:5 „nici o minciună nu a fost găsită în gura lor” Există câteva origini posibile ale acestei metafore:

1. se leagă de o expresie similară din Apo. 21:27 și 22:15

2. se leagă de cultul împăratului față de care creștinii nu au cedat niciodată poruncii persecutorilor de a spune, „Cezar este Domn”
3. este un simbol al pângăririi Vechi Testamentare (comparați Ps. 32:2; Țef. 3:13)
4. ar putea fi o referință la necredință ca în Rom. 1:25; I Ioan 2:22

„**ei sunt ireproșabili**” Această afirmație este literalmente „fără nici un defect” (comparați Filip. 3:6). Original expresia se referă la sacrificiul animalelor, dar a ajuns să fie utilizată metaforic pentru oameni (comparați Noe, Gen. 6:9,17 și Iov, Iov 1:1). Este aplicat lui Isus în Ev. 9:14 și I Pet. 1:19. Aceasta este o altă modalitate de se referi la viața creștină. Asemănarea cu Cristos este voia lui Dumnezeu pentru poporul Său (comparați Lev. 19:2; Deut. 18:13; Mat. 5:48; I Pet. 1:16).

TEMATICĂ SPECIALĂ: IREPROȘABIL, INOCENT, NEVINO VAT, FĂRĂ VINĂ

A. Declarații de deschidere

1. Acest concept teologic descrie starea originală a umanității (adică, Gen. 1, din Grădina Eden).
2. Păcatul și rebeliunea au decimat această condiție a comuniunii perfecte (adică, Gen. 3).
3. Oamenii (femei și bărbați) tânjesc după restaurarea părtășiei cu Dumnezeu deoarece ei sunt creați după chipul și asemănarea Lui (adică, Gen. 1:26-27).
4. Dumnezeu sa ocupat de umanitatea păcătoasă în câteva moduri
  - a. lideri evlavioși (adică, Avraam, Moise, Isaia)
  - b. sistemul sacrificial (adică, Lev. 1-7)
  - c. exemple evlavioase (adică, Noe, Iov)
5. În final Dumnezeu l-a oferit pe Mesia
  - a. o revelație deplină a Lui însuși
  - b. ca sacrificiu perfect pentru păcat
6. Credincioșii sunt făcuți ireproșabili
  - a. din punct de vedere legal prin neprihănirea imputată a lui Cristos
  - b. progresiv prin lucrarea Duhului Sfânt
  - c. scopul credinciosului este asemănarea cu Cristos (comparați Rom. 8:28-29; Ef. 1:4), ce în realitate, reprezintă restaurarea imaginii pierdute a lui Dumnezeu datorită căderii lui Adam și Eva.
7. Raiul reprezintă o restaurare a comuniunii perfecte din Grădina Eden. Raiul este Noul Ierusalim coborând din prezența lui Dumnezeu (comparați Apo. 21:2) pentru un pământ purificat (comparați II Pet. 3:10). Biblia începe și se termină cu aceeași temă
  - a. comuniune intimă, personală cu Dumnezeu
  - b. într-un cadru al grădinii (Gen. 1-2 și Apo. 21:22)
  - c. prin declarațiile profetice, prezența și compania animalelor (comparați Is. 11:6-9)

B. Vechiul Testament

1. Există atât de multe cuvinte ebraice diferite ce poartă conceptul de perfect, ireproșabil, inocent așa încât ar fi greu să numești și să arăți toate relațiile complexe.
2. Temenii principali ce poartă conceptul de perfecțiune, ireproșabilitate, sau inocență (conform lui Robert B. Girdlestone, *Synonyms of the Old Testament*, pp. 94-99) sunt:
  - a. *shalom* (BDB 1022)
  - b. *thamam* (BDB 1070)

c *calah* (BDB 478)

3. Septuaginta (adică, Biblia bisericii primare) traduce multe din aceste concepte în termenii limbii grecești Koine folosită în NT.
4. Conceptul cheia este conectat de sistemul sacrificial.
  - a. *amōmos* (comparați Exod 29:1; Lev. 1:3,10; 3:1,6; Num. 6:14)
  - b. *amiantos* și *aspilus* au de asemenea conotații culte

C. Noul Testament

1. conceptul legal
  - a. o conotație cultică legală ebraică este tradusă prin *amōmos* (comparați Ef. 5:27; Filip. 2:15; I Pet. 1:19)
  - b. conotația legală grecească (comparați I Cor. 1:8; Col. 1:22)
2. Cristos este Cel fără păcat, ireproșabil, inocent (*amōmos*, comparați Ev. 9:14; I Pet. 1:19)
3. Urmașii lui Cristos trebuie să-L imite (*amōmos*, comparați Ef. 1:4; 5:27; Filip. 2:15; Col. 1:22; II Pet. 3:14; Iuda v. 24; Apo. 14:5)
4. Acest concept este de asemenea folosit pentru liderii bisericii
  - a. *aneglētos*, „fără acuzații” (comparați I Tim. 3:10; Tit 1:6-7)
  - b. *anepileptos*, „deasupra criticilor” sau „fără manipulare în vederea reproșului” (comparați I Tim. 3:2; 5:7; 6:14; Tit 2:8)
5. Conceptul „neîntinat” (*amiantos*) este folosit pentru
  - a. Cristos Însuși (comparați Ev. 7:26)
  - b. moștenirea credincioșilor (comparați I Pet. 1:4)
6. Conceptul de „integritate” sau „sănătate” (*holoklēria*) (comparați Fapte 3:16; I Tes. 5:23; Iacov 1:4)
7. Conceptul de „fără prihană,” vină, inocent este comunicat prin *amemptos* (comparați Lu. 1:6; Filip. 2:15; 3:6; I Tes. 2:10; 3:13; 5:23)
8. Conceptul pentru „ne supus învinuirii” este comunicat prin *amōmētos* (comparați II Pet. 3:14)
9. Conceptul de „imaculat,” „nepătat” este adesea folosit în pasaje ce au unul din termenii de sus (comparați I Tim. 6:14; Ia. 1:27; I Pet. 1:19; II Pet. 3:14).

- D. Numărul cuvintelor din ebraică și greacă ce transmit acest concept arată importanța lor. Dumnezeu a furnizat nevoia noastră prin Cristos și acum ne cheamă că fim ca El.

Credincioșii sunt declarați personal și forensic (declarație juridică din tribunal) „drepti,” „justificați,” „fără vină” prin lucrarea lui Cristos. Acum credincioșii trebuie să posede poziția lor. „Umblați în lumină după cum El este lumină” (comparați I Ioan 1:7). „Să aveți o purtare vrednică de chemare” (comparați Ef. 4:1,17; 5:2,15). Isus a restaurat imaginea lui Dumnezeu. Comuniunea intimă este acum posibilă, dar amintește-ți să Dumnezeu dorește un popor care să-I reflecte caracterul, cum a făcut și Fiul Său. Noi suntem chemați la nimic mai mult decât sfințenie (comparați mat. 5:20,48; Ef. 1:4; I Pet. 1:13-16), Sfințenie nu doar legală, ci existențială!

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 14:6-7

„Și am văzut un alt înger zburând în mijlocul cerului, având o evanghelie eternă pentru a predica celor ce trăiesc pe pământ, și fiecărei națiuni și trib și limbă și popor; ⁷și a spus cu o voce tare, „Temeți-vă de Dumnezeu, și dați-i glorie, deoarece ora judecății Lui a sosit; închinați-vă Celui ce a făcut cerul și pământul și marea și izvoarele apelor.”

14:6 „am văzut un alt înger zburând în mijlocul cerului” în 8:13 se vorbește de un vultur ce zboară în mijlocul cerului, ceea ce implică ceva foarte vizibil și capabil să vestească întregului pământ.

„având o evanghelie eternă pentru a predica celor ce trăiesc pe pământ” Această expresie, „o evanghelie eternă” este găsită doar aici. Este semnificativ faptul că „evanghelia” aici este pentru toți cei ce trăiesc (locuiesc) pe pământ și acest lucru este utilizat adesea în Apocalipsa pentru necredincioși. Unii văd această expresie ca o împlinire la Mat. 28:18-20 sau mai specific, Mat. 24:14 și Mar. 13:10. Conținutul acestei evanghelii este asemănător mesajului lui Ioan Botezătorul (comparați Lu. 3:3-14) sau asemănător declarațiilor lui Isus către cel rău din Mat. 4:10. Mesajul judecății este un element important al evangheliei. Versetele 6-7 sunt importante, pentru că ele ne arată că toate aceste judecăți trimise de Dumnezeu asupra umanității pierdute sunt pentru scopul răscumpărării (comparați 9:20-21; 16:9,11).

În v. 12 adevărații credincioși sunt caracterizați ca fiind cei ce(1) țin (adică, PARTICIPIU PREZENT) poruncile lui Dumnezeu și (2) țin (adică, PARTICIPIU PREZENT) credința în Isus.

„fiecărei națiuni și trib și limbă și popor” Vezi nota la 10:11.

14:7 „Temeți-vă de Dumnezeu, și dați-i glorie” Această afirmație este un IMPERATIV AORIST PASIV și un IMPERATIV AORIST ACTIV. Există trei IMPERATIVE LA TIMPUL AORIST în v. 7. Umanității i se poruncește să-I răspundă lui Dumnezeu printr-un act decisiv de credință (comparați Ioan 1:12; Rom. 10:9-13). În 11:13 umanitatea căzută pare să-I ofere lui Dumnezeu glorie, dar este distrasă rapid de miracolele fiarei în capitolul 13 (o teologie similară la Parabola Solurilor din Mat. 13; Mar. 4; Lu. 8).

„deoarece ora judecății Lui a sosit” Termenul „oră” este important în Evanghelia lui Ioan (comparați 2:4; 4:21, 23; 5:25, 28; 7:30; 8:20; 12:23,27; 13:1; 16:21,32; 17:1). Vorbește despre sincronizarea divină a evenimentelor prezente (ziua Domnului, comparați 14:15 și 9:15).

TEMATICĂ SPECIALĂ: ORA

Termenul „oră” este utilizat în câteva moduri diferite în Evanghelii:

1. un timp de referință (comparați Mat. 8:13; Lu. 7:21; Ioan 11:9)
2. metaforă pentru o vreme de testare și încercare (comparați Mat. 10:19; Mar. 13:11; Lu. 12:12)
3. metaforă a începutului misiunii lui Isus (comparați Ioan 2:4; 4:23)
4. metaforă a zilei judecății (adică, a doua venire, comparați Mat. 24:36,44; 25:13; Mar. 13:32; Ioan 5:25,28)
5. o metaforă a patimilor lui Isus (comparați Mat. 26:45; Mar. 14:35,41; Ioan 7:30; 8:20; 12:23,27; 13:1; 16:32; 17:1)

„închinați-vă Celui” Această afirmație este un alt IMPERATIV AORIST ACTIV ce reprezintă o poruncă decisivă.

„a făcut cerul și pământul și marea și izvoarele apelor” Această afirmație este similară cu afirmația găsită în Fapte 14:15, ce este citată din Gen. 14:19; Exod 20:11 sau Ps. 146:6. Dumnezeu este descris ca și creator asemenea în Iov 38-41. Singura afirmație neobișnuită este „izvoarele de apă,” pe care unii o văd ca fiind:

1. conectată cu plăgile anterioare ale îngerilor (comparați 8:10)
2. în contrast cu apele nepotabile ale mării

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 14:8

⁸Și un alt înger, al doilea, a urmat, spunând, „Căzut, căzut este Babilonul cel mare, cea care a făcut pe toate națiunile să bea din vinul pasiunii imoralității ei.”

14:8 „Căzut, căzut este Babilonul cel mare” VERBUL nu este doar repetat, dar apare prima dată în propoziția grecească, subliniind aceste PORUNCI LA TIMPUL AORIST ACTIV. Este foarte dificil să interpretezi cartea Apocalipsa deoarece conceptele sunt extinse spre diferite locuri (fiara este menționată pe scurt în 11:7 dar nu pe deplin discutată decât în capitolul 13). Întreaga distincție a căderii Babilonului este găsită în 16:19 și 17:1-18:24. Ea reprezintă Roma (comparați I Pet. 5:13; II Baruh 11:1; 67:7; *Sibylline Oracles* 5:143, 159,424), dar în final reprezintă toate societățile organizate umane și funcționarea lor înafara lui Dumnezeu (vezi Tematica Specială la capitolul 13, E). Această suficiență de sine umană este rezultatul direct al căderii (comparați Gen. 3) și a fost mai întâi exprimată la Turnul Babel (comparați Gen. 10-11). Imperiile lumii devin din ce în ce mai anti-Dumnezeu, acestea concretizându-se în final în împărăția lumii a anticristului de la sfârșitul vremurilor (comparați Dan. 2:7-8). Această afirmație ar putea fi o aluzie la Is. 21:9, Ier. 51:8.

„a făcut pe toate națiunile să bea din vinul pasiunii imoralității ei” Această afirmație este o aluzie la Ier. 51:7-8 (comparați 17:2,4; 18:3). Termenul „pasiune” este termenul grecesc „*thumos*,” ce se referă la o izbucnire de emoții (vezi întreaga notă la 7:14, comparați 17:2,3; 18:3). Cei ce beau vinul Babilonului vor bea vinul lui YAHWE (comparați v. 9)!

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 14:9-12

⁹Apoi un alt înger, al treilea, i-a urmat, spunând cu voce tare, „Dacă cineva se închină fiarei și imaginii ei, și primește amprenta pe frunte sau pe mână, ¹⁰el de asemenea va bea vinul mâniei lui Dumnezeu, ce este amestecat în putere deplină în cupa furiei Lui; și el va fi chiuit cu foc și cu pucioasă în prezența îngerilor sfinți și în prezența Mielului. ¹¹”Iar fumul chinurilor lor se va ridica în vecii vecilor; ei nu au odihnă zi și noapte, cei ce se închină fiarei și imaginii ei, și oricine primește amprenta numelui ei.” ¹² Aici este perseverența celor sfinți ce țin poruncile lui Dumnezeu și credința în Isus.

14:9 „Dacă...” Aceasta este o propoziție CONDIȚIONATĂ ce cuprinde două VERBE, „se închină” și „primește.” Unii oameni, mulți oameni, vor comite aceste acte idolatre. Acest lucru este exact opusul primirii Unsului lui Dumnezeu din vv. 7 și 12. Cei ce le comit vor experimenta mânia lui Dumnezeu (comparați v. 10).

14:10 „va bea vinul mâniei lui Dumnezeu” Oamenii au doar două opțiuni spirituale, Dumnezeu sau răul. Termenul grecesc pentru mânie *orgē* se referă la „o opoziție stabilită.” Vezi întreaga notă la 7:14. Aluzia este la Is. 51:17 sau Ier. 25:15-16 (comparați Apo. 16:19; 19:15). Credincioșii trebuie să se confrunte cu mânia Babilonului (comparați v. 8), dar necredincioșii se vor confrunta cu mânia lui Dumnezeu (comparați v. 10). Această combinație ciudată a termenilor (literal „un amestec ne amestecat”) înseamnă că vinul mâniei lui Dumnezeu a fost amestecat cu alte elemente pentru a face extrem de amețitor, dar neamestecat în măsura în care este diluat. Termenul „cupă” era adesea utilizat în VT pentru judecata lui Dumnezeu (comparați Is. 51:17,22; Ier. 25:15-17,27-29; Ps. 75:8). Isus a băut potirul mâniei lui Dumnezeu pentru toată umanitatea (comparați Mar. 14:36). Lumea necredincioasă nu-I va răspunde prin credință, prin urmare, ei înșiși vor înfrunta potirul!

TEMATICĂ SPECIALĂ: ATITUDINI BIBLICE FAȚĂ DE ALCOOL ȘI ALCOOLISM

I. Termeni Biblici

A. Vechiul Testament

1. *Yayin* – Acesta este termenul general pentru vin (BDB 406), ce este folosit de 141 de ori. Etimologia este incertă deoarece nu vine dintr-o rădăcină ebraică. Întotdeauna înseamnă suc de fructe fermentat, de obicei de strugure.

Unele pasaje tipice sunt Gen. 9:21; Exod 29:40; Num. 15:5,10.

2. *Tirosh* – Acesta este „vinul nou” (BDB 440). Datorită condiției climatice din Orientul Apropiat, fermentația începea cât de curând după șase ore de la extragerea sucului. Acest termen se referă la vin în procesul de fermentație. Pentru unele pasaje tipice vezi Dan. 12:17; 18:4; Is. 62:8-9; Os. 4:11.
3. *Asis* – Acest termen se referă la băuturi alcoolice („vin dulce,” BDB 779, spre exemplu Ioel 1:5; Is. 49:26).
4. *Sekar* – Acesta este termenul pentru „băutură tare” (BDB 1016). Rădăcina ebraică este folosită în termenul „beat” sau „bețiv.” Băutura avea ceva adăugat pentru a o face și mai amețitoare. Reprezintă o paralelă la *yayin* (comparați Pr. 20:1; 31:6; Is. 28:7).

B. Noul Testament

1. *Oinos* – echivalentul grecesc al lui *yayin*
2. *Neos oinos* (vin nou) – echivalentul grecesc al lui *tirosh* (comparați Mat. 2:22)
3. *Gleuchos vinos* (vin dulce, *asis*) – vin din primele etape ale fermentației (comparați Fapte 2:13)

II. Utilizări Biblice

A. Vechiul Testament

1. Vinul este un dar de la Dumnezeu (Gen. 27:28; Ps. 104:14-15; Ecl. 9:7; Os. 2:8-9; Ioel 2:19,24; Amos 9:13; Zah. 10:7).
2. Vinul este parte din ofranda pentru sacrificiu (Exod 29:40; Lev. 23:13; Num. 15:7,10; 28:14; Deut. 14:26; Jud. 9:13).
3. Vinul este folosit pentru medicină (II Sam. 16:2; Pro. 31:6-7).
4. Vinul poate fi o problemă reală (Noe – Gen. 9:21; Iot – Gen. 19:33,35; Nabal – I Sam. 25:36; Urie – II Sam. 11:13; Amnon – II Sam. 13:28; Ela – I Împ. 16:9; Benhadad – I Împ. 20:12; Domnitori – Amos 6:6; și Doamnele – Amos 4).
5. Vinul poate fi abuzat (Pro. 20:1; 23:29-35; 31:4-5; Is. 5:11,22; 19:14; 28:7-8; Os. 4:11).
6. Vinul era interzis unor grupuri anume (preoților în timpul slujbei, Lev. 10:9; Eze. 44:21; Nazarineanului, Numeri 6; și conducătorilor, Pro. 31:4-5; Is. 56:11-12; Os. 7:5).
7. Vinul este folosit într-un cadru escatologic (Amos 9:13; Ioel 3:18; Zah. 9:17).

B. Inter-biblic

1. Vinul în cantități moderate este foarte benefic (Eclesiasticul 31:27-30).
2. Rabinii spun, „Vinul este cel mai mare dintre toate lecurile, unde vinul lipsește, medicamentele sunt necesare.” (BB 58b).

C. Noul Testament

1. Isus a transformat o cantitate uriașă de apă în vin (Ioan 2:1-11).
2. Isus a băut vin (Mat. 11:18-19; Lu. 7:33-34; 22:17ff).
3. Petru acuzat de beție datorită „vinului nou” la Rusalii (Fapte 2:13)
4. Vinul poate fi folosit ca medicament (Mar. 15:23; Lu. 10:34; I Tim. 5:23).
5. Conducătorii trebuie să nu abuzeze de vin. Acest lucru nu înseamnă abinență totală (I Tim. 3:3,8; Titus 1:7; 2:3; I Pet. 4:3).
6. Vinul folosit în cadrul escatologic (Mat. 22:1ff; Apo. 19:9).
7. Beția este deplorabilă (Mat. 24:49; Lu. 12:45; 21:34; I Cor. 5:11-13; 6:10; Gal. 5:21; I Pet. 4:3; Rom. 13:13-14).

III. Priviri teologice

- A. Tensiunea dialectică
  - 1. Vinul este un dar de la Dumnezeu
  - 2. Beția este o problemă majoră
  - 3. Credincioșii din unele culturi trebuie să își limiteze libertățile de dragul evangheliei (Mat. 15:1-20; Mar. 7:1-23; I Cor. 8-10; Rom. 14).
- B. Tendința de a trece dincolo de limite
  - 1. Dumnezeu este sursa tuturor lucrurilor bune.
  - 2. Umanitatea căzută a abuzat de toate darurile lui Dumnezeu luându-le peste limita stabilită de Dumnezeu.
- C. Abuzul se află în noi, nu în lucruri. Nu există nimic rău în creația fizică (comparați Mar. 7:18-23; Rom. 14:14,20; I Cor. 10:25-26; I Tim. 4:4; Tit 1:15).

IV. Cultura și Fermentarea din primul secol evreiesc

- A. Fermentarea începea foarte repede, aproximativ 6 ore după ce strugurele a fost zdrobit.
- B. Tradiția evreiască spune că atunci când apare o spună ușoară deasupra (semnul fermentației), este corespunzător să dai zeciuiala din vin (*Ma aseroth* 1:7). Era numit „vinul cel nou” sau „vinul dulce.”
- C. Fermentația violentă inițială era completă după o săptămână.
- D. A doua fermentație dura cam 40 de zile. La această stare era considerat „vin învârstă” și putea fi oferit pe altar (*Edhuyyoth* 6:1).
- E. Vinul ce se odihnea în drojdia lui (vinul vechi) era considerat bun, dar trebuia să fie filtrat bine înainte să fie utilizat.
- F. Vinul a fost considerat a fi îmbătrânit în mod corespunzător de obicei după un an de fermentație. Trei ani era cea mai lungă perioadă de timp în care vinul putea fi stocat în siguranță. Era numit „vin vechi” și trebuia diluat cu apă.
- G. Numai în ultimii 100 de ani datorită unui mediu sterp și datorită unor aditivi chimici a fost amânată fermentația. Lumea antică nu putea opri procesul natural al fermentației.

V. Declarații de închidere

- A. Fii sigur ca interpretarea biblică, teologică și experiența ta să nu-l devalorizează pe Isus și primul secol al culturii evreiești/creștine! Ei erau evident nu total abștinenți!
- B. Eu nu pledez pentru uzul alcoolului în societate. Totuși, mulți au exagerat poziția Bibliei pe acest subiect și acum susțin o neprihănire superioară bazată pe o prejudecată culturală/denominațională!
- C. Pentru mine, Rom. 14 și I Cor. 8-10 mi-au oferit perspective și orientări bazate pe dragoste și respect pentru tovarășii credincioși și pentru răspândirea evangheliei în culturile noastre, nu libertate personală sau criticism. Dacă Biblia este singura sursă pentru credință și practică, atunci poate ar trebui toți să regândim această problemă.
- D. Dacă împingem abștinență totală ca fiind voia lui Dumnezeu, ce sugerăm despre Isus, la fel și despre culturile moderne ce consumă regulat vin? (spre exemplu, Europa, Israel, Argentina)?

„va fi chiuit cu foc și cu pucioasă” Această afirmație este o aluzie la judecata lui Dumnezeu asupra Sodomei și Gomorei (comparați Gen. 19:24,28; Lu. 17:29; sau judecată în general, comparați Ps. 11:6; Is. 34:8-11; Eze. 38-22). Chinul este ultimul destin al celor două fiare (comparați 19:20), al celui rău (comparați 20:10), și al umanității nepocăite (comparați 20:15; 21:8).

Focul (vezi Tematica Specială de la 16:8) a fost metafora Vechi Testamentară a sfințeniei lui Dumnezeu (comparați Num. 9:15-16, etc.). A fost utilizată ca un mijloc al purificării (comparați Lev. 8:17,32; 9:11,24; 13:32,55,57, etc.) și judecării (comparați Lev. 10:1-2; Num. 11:1-3, etc.). Această asociere cu judecata a fost extinsă pentru a descrie un loc al judecării.

Isus a folosit groapa de gunoi din sudul Ierusalimului din valea fiilor lui Hinnon (*Gehenna*) ca un simbol al pedepsei eterne (comparați Apo. 20:10, 14-15).

14:11 „Iar fumul chinurilor lor se va ridica în vecii vecilor” Aș dori să pot crede în universalism sau cel puțin într-o a două oportunitate pentru a răspunde evangheliei, dar conform Scripturilor oamenii trebuie să-I răspundă lui Dumnezeu prin credință (comparați Mar. 1:15; Fapte 3:16,19; 20:21) în timp ce trăiesc (comparați Ev. 9:27); dacă refuză să răspundă, consecințele sunt finale și eterne (comparați Mar. 9:47-48; Mat. 25:46; Ioan 5:29; Fapte 24:15; II Tes. 1:6-9). Pedepsa permanentă a celor nelegiuți este comparată cu suferința trecătoare a celor sfinți. Acest concept este susținut în afirmația „ei nu vor avea odină zi și noapte,” în timp ce v. 13 sfinții se odihnesc.

Acesta nu este un subiect ușor de discutat. Dragostea lui Dumnezeu și inima Sa pentru răscumpărare sunt în contrast cu verdictul pedepsei Lui eterne. Majoritatea judecăților lui Dumnezeu din Apocalipsa sunt pentru răscumpărare, ca și plăgile din Egipt și blestemele legământului din Deut. 27-29. Dar, respingerea ultimă a lui Dumnezeu este permanentă. Nu este disciplinară, este punitivă! Acest lucru este atât de greu de înțeles, de a fi tratat emoțional, dar accentuează nevoia de evanghelizare!

Înainte să părăsesc acest subiect lăsați-mă să împărtășesc cu voi un gând pe care l-am avut în acest domeniu. Dacă iadul e rău pentru omenire, pentru Dumnezeu e și rău. Dumnezeu a creat omenirea după chipul Său pentru comuniune. Toată creația reprezintă o scenă pentru a întâlni și cunoaște umanitatea. Dumnezeu îi iubește pe toți fiii și fiicele lui Adam (comparați Eze. 18:32; I Tim. 2:4; II Pet. 3:9). Îi iubește atât de mult că a fost dispus să-L trimită pe singurul Său Fiu să moară în locul lor (comparați Ioan 3:16; II Cor. 5:21). Dar El a ales ca păcătoșii să-I răspundă obligatoriu prin credință, încredere, pocăință, ascultare, slujire, închinare, și perseverență. Dumnezeu nu trimite pe nimeni în iad, ci necredincioșii se trimit singuri (comparați Ioan 3:17-21). Iadul reprezintă o rană deschisă în inima lui Dumnezeu ce nu va putea fi vindecată niciodată! Nu sunt sigur dacă Dumnezeu are vreodată „o zi bună.” O, durerea rebeliunii intenționate în fața dragostei sacrificiale!

14:12 Perseverența este o temă majoră în întreaga carte (comparați 1:9; 2:7,11,17,19,26; 3:5,10,12,21; 13:10; 21:7). Poporul lui Dumnezeu s-a arătat a fi credincios chiar în mijlocul persecuției. Vezi nota întreagă și Tematica Specială la 2:2.

„**sfinți**” Vezi Tematica Specială la 5:8.

„**ce țin poruncile lui Dumnezeu și credința în Isus**” O descriere similară a credincioșilor este găsită în 12:17. Observați că accentul este pe o relație personală de credință cu Isus, urmată de un mod de viață al ascultării (comparați 12:17; Lu. 6:46).

Maturitatea creștină constă în:

1. persoană pe care să o primești (o relație personală cu Cristos)
2. adevăruri despre acea persoană pentru a crede (adevăruri doctrinale din NT)
3. viață pentru a trăi ca acea persoană (în fiecare zi asemănare cu Cristos)

Toate cele trei sunt necesare pentru o credință matură, sănătoasă, crescândă.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 14:13

¹³Și am auzit o voce din rai, spunând, „Scrie, `Fericiți sunt morții ce au murit în Domnul de acum încolo!”
„Da, ,, spune Duhul, „astfel că ei se vor odihni de osteneala lor, pentru că faptele lor îi urmează.”

14:13 „Fericiți” Aceasta reprezintă a doua dintre cele șapte fericiri găsite în cartea Apocalipsa (comparați 1:3; 14:13; 16:15; 19:9; 20:6; 22:7,14).

„**Fericiți sunt morții ce au murit în Domnul**” Această afirmație se referă la martiri (cum se refereau și la cei 144,000), dar timpul exact ale acestei morți este incert. Unii comentatori o leagă de ziua lui Ioan iar alții o leagă de sfârșitul vremurilor.

Deoarece elementul de timp este incert, este important de știut că moartea sfințiilor lui Dumnezeu este prețioasă în ochii Lui (comparați Os. 116:15).

Deși acest grup este alcătuit din creștini martiri, cel mai bun lucru este de a interpreta „martorii” într-un sens mult mai general al credincioșilor. Nu toți credincioșii au fost uciși în primul secol, nu toți vor fi uciși în necazul vremurilor de sfârșit, dar toți credincioșii trebuie să rămână credincioși lui Cristos. Această metaforă este cuprinzătoare, nu exclusivă.

„pentru că faptele lor îi urmează” Este un paradox al creștinismului faptul că noi ca și credincioși în momentul mântuirii suntem înzestrați cu daruri de la Duhul Sfânt pentru slujire eficientă și pentru trupul lui Cristos (comparați I Cor. 12:7,11). Dumnezeu cheamă, echeapează, și produce rod veșnic prin creștini imperfecti. Duhul Lui, darul Lui este cel ce împuternicește, dar sfinții primesc o răsplată pentru credințioșia, disponibilitatea, și perseverența lor (vezi Tematica Specială la 2:10). Credincioșii nu sunt mântuiți prin fapte (efort-propriu), ci sunt salvați pentru a face fapte bune (comparați Ef. 2:8-9,10). Voia lui Dumnezeu pentru fiecare credincios este slujirea asemenea lui Cristos (comparați Rom. 8:29; Gal. 4:19; Ef. 1:4)!

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚĂȚIT) 14:14-16

¹⁴Apoi m-am uitat, și iată, un nor alb, iar pe nor stătea un fiu de om, având o cunună de aur pe cap și o seceră ascuțită în mână. ¹⁵Și un alt înger a ieșit din templu, strigând cu voce tare către Cel ce stătea pe nor, „Pune secera și seceră, pentru că ora de seceriș a sosit, deoarece recolta de pe pământ s-a copt.” ¹⁶Apoi Cel ce stătea pe nor aruncat secera Sa asupra pământului, și pământul a fost secerat.

14:14-16 Există două tipuri de seceriș (comparați IV Ezra 13:10-11) descris în vv. 14-16 și 17-19. Primul este un seceriș al cerealelor al doilea este un seceriș al strugurilor. Dacă această distincție poate fi menținută (în Ioel 3:13 cele două recolte sunt văzute ca o singură judecată), atunci primul seceriș se referă la recoltarea neprihăniților (comparați Mat. 9:37-38; 13:30,38; Mar. 4:26-29; Lu. 10:2; Ioan 4:35-38), în timp ce al doilea seceriș al strugurilor menționat în Is. 63:2-6; Ier. 51:33; Plângeri 1:15; Ioel 3:13 și Apo. 19:15 se referă la cei nelegiuiți.

14:14 „un nor alb, iar pe nor stătea un fiu de om, având o cunună de aur pe cap și o seceră ascuțită în mână” Aceleași probleme de identitate din capitolele 6 și 10 apar și în aceste versete. Este o descriere a Unsului divin (comparați Dan. 7:13) sau doar un alt înger slujind în folosul Lui? Eu cred că este un alt înger puternic, deoarece:

1. acest eveniment face parte într-o serie de îngeri (comparați vv. 15,17,18)
2. Mat. 13:39, 41-42, 49-50 spun că îngerii vor aduna și vor separa poporul la sfârșitul vremurilor (unii pentru binecuvântare iar unii pentru judecată)
3. un înger îi poruncește (comparați v. 15)

14.15 Această afirmație este o aluzie la Ioel 3:13.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚĂȚIT) 14:17-20

¹⁷Și un alt înger a ieșit din templul ce se află în rai, și el de asemenea avea o seceră. ¹⁸Apoi un alt înger, cel ce are putere asupra focului, a ieșit din altar; și a chemat cu o voce puternică pe cel ce avea secera ascuțită, spunând, „Pune-ți secera ascuțită și strânge ciorchinele din vița pământului, deoarece strugurii ei sunt copti.” ¹⁹Astfel că îngerul a aruncat secera pe pământ și a strâns ciorchinele din vița pământului și le-a aruncat în uriașa presă de vin a mâniei lui Dumnezeu. ²⁰Iar presa de vin a fost zdrobită afară din oraș, iar sânge a ieșit din presă, până la frâul cailor, pe o distanță de două sute de mile.

14:17 „Și un alt înger a ieșit din templul ce se află în rai” Această afirmație se referă la tabernacolul din rai (comparați Ev. 8:2; 9:11,23-24).

14:18 „ce are putere asupra focului” Îngerii au utere asupra vântului (comparați 7:1), asupra focului (comparați 14:18), și asupra apei (comparați 16:5). Acest lucru reflectă conceptul iudeo-rabinic al îngerilor implicați în lumea naturală. Deși NT nu accentuează acest fapt, asta nu înseamnă că este incorect (comparați Ev. 1:7,14).

14:20 „afară din oraș” Unii văd această afirmație ca o aluzie la Cristos fiind crucificat afară din oraș (comparați Ev. 13:12). Alții o văd ca o simplă aluzie la legile purificatorii din VT unde necuratul era dus afară din tabără (comparați Lev. 8:17; 9:11). Totuși, se poate să se refere la adunarea din vremurile de sfârșit a dușmanilor lui Dumnezeu din jurul orașului Ierusalim (comparați Ps. 2:2,6; Dan. 11:45; Ioel 3:12-14; Zah. 14:1-4; și cartea apocaliptică inter-testamentară I Enoh 53:1). Aici din nou, problema a ceea ce este literal și ceea ce este figurat devine cauza majoră a interpretării!

„iar sânge a ieșit din presă, până la frâul cailor, pe o distanță de două sute de mile” Acesta va fi rezultatul unei mari bătălii ce est descrisă în capitolele următoare, sau doar o metaforă venind din culoarea sucului de struguri. Întrebarea reală care trebuie să ne-o punem este dacă aceste imagini sunt literale sau simbolice. Descriu o bătălie în timp/spațiu sau o bătălie cosmică simbolică dintre bine și rău? Genul se înclină spre ultima variantă, dar cuvintele lui Isus din Mat. 24; mar. 13 și Lu. 21 ne învață penultima variantă.

Distanța exactă este incertă. Unii spun (1) 165 de mile; (2) 184 mile; sau (3) 200 mile. Cuvintele exacte sunt 6,600 stadii. Acesta este un număr simbolic neobișnuit. Unii afirmă că se referă la distanța de la Dan la Berșeba, ce înseamnă o judecată simbolică acoperind întreaga Țară Sfântă.

„Presa de vin” este o metaforă Vechi Testamentară pentru judecată (comparați Is. 63:3; Plângeri 1:15). Acest lucru datorită asemănării dintre strugure roșu și sânge. De asemenea mai este menționată în 19:15.

„mânia lui Dumnezeu” Vezi nota întregă la 7:14.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Aceste întrebări pentru discuții au scopul de a te ajuta să gândești printre problemele majore ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să o definească.

1. Care este relația dintre cei 144,00 găsiți în capitolele 7 și 14?
2. La cine se referă Muntele Sion?
3. Sunt calificările din 14:4 o descriere unui grup celibatar sau al întregului popor al lui Dumnezeu?
4. Care este importanța versetelor 14:6 și 7?
5. Este iadul etern?
6. Cine este persoana ce stă pe nor în 14:14-16 și de ce?

APOCALIPSA 15-16

DIVIZIUNI ALE PARAGRAFELOR DIN TRADUCERILE MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Îngerii cu ultimele plăgi 15:1 15:2-4	Preludiu la potirele judecății 15:1-16:1	Cele șapte potire ale mâniei lui Dumnezeu 15:1 15:2-4	Îngerii cu ultimele plăgi 15:1 15:2-4	Imnul lui Moise și al Mielului 15:1-4 Cele șapte potire ale plăgilor 15:5-8
15:5-8 Potirele mâniei lui Dumnezeu 16:1		15:5-16:1	15:5-8 Potirele furiei lui Dumnezeu 16:1	16:1
16:2	Primul potir: Leziunile incurabile 16:2	16:2	16:2	16:2
16:3	Al doilea potir: Marea se transformă în sânge 16:3	16:3	16:3	16:3
16:4-7	Al treilea potir: Apele se transformă în sânge 16:4-7	16:4-7	16:4-7	16:4-7
16:8-9	Al patrulea potir: Bărbații sunt mistuiți 16:8-9	16:8-9	16:8-9	16:8-9
16:10-11	Al cincilea potir: Întuneric și durere 16:10-11	16:10-11	16:10-11	16:10-11
16:12-16	Al șaselea potir: Râul Eufrat secăt 16:12-16	16:12-16	16:12-16 16:15	16:12-16
16:17-21	Al șaptelea potir: Pământul zguduit cu totul 16:17-21	16:17-21	16:16 16:17-21	16:17-21

CICLUL TREI DE CITIRE (vezi p. v din secțiunea de introducere)

URMĂRIND INTENȚIA ORIGINALĂ A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Citește capitolul dintr-o primă ședere. Identifică subiectele (ciclul de citire #3, p. viii). Compară-ți diviziunile subiectului cu cele cinci traduceri de sus. Alinierea nu este inspirată, dar reprezintă cheia pentru a urmări intenția originală a autorului, care este inima interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect numai unul.

1. Primul paragraf
2. Al treilea paragraf
3. Etc.

PRIVIRI CONTEXTUALE ASURPA 15:1-16:21

A. Cele șapte potire ce sunt introduse în capitolul 15 și descrise în capitolul 16 reprezintă al treilea set din cele trei cicluri ale plăgilor divine trimise pentru scopul răscumpărării (comparați 9:20-21; 14:6-7; 16:9-11). Fiecare ciclu devine

progresiv mai sever: ¼, 1/3, și distrugere totală (judecata și izolarea răului). Acest lucru este probabil bazat pe secțiunea „blestemelor și binecuvântărilor” din Deut. 27-28.

- B. Există o relație literară între aceste cicluri. A șaptea pecete reprezintă cele șapte trâmbițe. Prima trâmbiță este de asemenea o paralelă directă a primelor patru potire.
- C. Al șaptelea potir reprezintă căderea Babilonului, și este un simbol al societății umane decăzute organizate ce funcționează separat de Dumnezeu. În zilele lui Ioan era Roma. În Dan. 2 fiecare imperiu succesiv al lumii devine din ce în ce mai anti-Dumnezeu până la ultimul imperiu anti-Dumnezeu la nivel mondial în care Mesia se naște adică Roma (vezi Introducere la Daniel 8, www.freebiblecommentary.org)
- D. Capitolele 15 și 16 își extrag imagistica din experiențele Exodului al Israelului (așa cum sunt și capitolele 12-14). Această eliberare de rău a vremurilor de sfârșit este văzut ca ultimul Exod (adică, eliberarea).
- E. Fiarele și curva Babilonului (societatea umană rebelă) sunt înfrânte la Armagedon (16:12-16), în timp ce Satan este înfrânt împreună cu Gog și Magog (umanitatea rebelă) chiar la sfârșit (comparați 20:7-10). A doua venire al lui Cristos din capitolul 19 reprezintă o extindere și o împlinire a judecăților celei de-a șaptea pecete, a celei de-a șaptea trâmbiță și a celui de-al șaptelea potir. Acesta este răspunsul lui Dumnezeu la întrebarea martirilor din 6:9-11.
- F. Dificultatea în interpretarea acestor bătălii de sfârșit sunt:
1. Tipul de literatură în care sunt exprimate, apocaliptică/profetică.
  2. Ele sunt tratate în etape succesive, ciclice, sau în acte dramatice.
  3. Există o fluiditate între grupuri și simboluri.
  4. Există dificultate în separarea împlinirilor din primul secol de împlinirile vremurilor din urmă.

STUDIUL AL EXPRESIILOR ȘI AL CUVINTELOR

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 15:1-3a

¹Apoi am văzut un alt semn în rai, deosebit și minunat, șapte îngeri ce avea șapte plăgi, ce sunt ultimele, deoarece în ele mânia lui Dumnezeu este isprăvită. ²Și am văzut ceva asemenea unei mări de sticlă amestecată cu foc, și pe cei ce au fost victorioși asupra fiarei și imaginii ei și numărul imaginii ei, stând pe marea de sticlă, ținând harfe ale lui Dumnezeu. ³Și au cântat cântarea lui Moise, robul lui Dumnezeu, și cântarea Mielului, spunând,

15:1 „în rai” Această expresie reprezintă a treia din seriile semnelor lui Ioan văzute în rai. Vezi Tematica Specială de la 12:1.

„deosebit și minunat” Această expresie apare doar aici și arată spre aluzia Vechi Testamentară din v. 3, care poate să venă din unul din următoarele locuri (adică, Deut. 32:3-4; Ps. 111:2; 139:14; sau Os. 14:9).

Versetele 3-4 alcătuiesc o aluzie Vechi Testamentară mixtă din câteva locuri posibile

„mânia lui Dumnezeu” Vezi nota întregă la 7:14.

„este isprăvită” Această expresie este un INDICATIV AORIST PASIV al lui *teleō* spre sfârșit sau îndeplinit. Potirele reprezintă o judecată completă și finală asupra necredinței încăpățănate! Nu mai există nici o speranță pentru pocăință și credință, doar judecată și izolare!

Este posibil din punct de vedere teologic ca succesiunea pecetilor, a trâmbițelor, și a potirelor să fie o modalitate de a arăta nădejdea lui Dumnezeu pentru pocăința umanității dar în final, judecata Lui totală, îndepărtarea și izolarea răului este justificată! Iadul este singura opțiune rămasă!

15:2 „Am văzut ceva asemenea unei mări de sticlă” Această imagine este prima dată menționată în Apo. 4:6. Datorită utilizării ei în Apo. 21:1, pare a fi o metaforă a sfințeniei lui Dumnezeu, ce ținea departe umanitatea păcătoasă de a se apropia de El (adică, posibil o metaforă pentru apele raiului). Într-o zi această barieră va fi îndepărtată. Aluzia Vechi Testamentară este fie la Exod 24:10 fie la Eze. 1:22; 10:1. Vezi nota întregă la 4:6.

„amestecată cu foc” Acesta este un element ne găsit în 4:6. Au existat numeroase teorii:

1. reprezintă cadrul de apus al soarelui istoriei umane
2. reprezintă focul se stă pentru judecata lui Dumnezeu
3. reprezintă sângele martirilor
4. este conectat de victoria de la Marea Roșie și Cântarea lui Moise având în vedere că fundalul Vechi Testamentar al capitolului 15 și 16 sunt plăgile din Exod (comparați Exod 7:12,15).

NASB „cei ce au fost victorioși”

NKJV „cei ce au victoria”

NRSV „cei ce au cucerit”

TEV „cei ce au câștigat victoria”

NJB „cei ce au luptat împotriva”

La început pare să se refere la martiri, dar 12:11 arată că trebuie să se aplice la cei ce au experimentat moartea naturală dar care nu s-au închinat la fiară (comparați 20:4).

NASB „față de fiară și de imagine ei și de numărul imaginii ei”

NKJV „asupra fiarei, asupra imaginii ei și asupra amprentei ei”

NRSV „fiara și imaginea ei și numărul numelui ei”

TEV „asupra fiarei și imaginii ei și asupra celei a cărei nume este reprezentat de un număr”

NJB „fiarei și omului, și împotriva statuii ei și numărului ce reprezintă numele ei”

Fiara este prima dată menționată în 11:7. Din capitolul 13 este evident că există două fiare; una reprezintă încarnarea lui Satan (adică, imitarea lui Cristos) iar cealaltă reprezintă profetul fals (adică, imitarea Duhului). De la 13:18 noi știm că numărul ei este 666, ce nu reprezintă atât de mult un număr al unei persoane cât reprezintă căderea și insuficiența societății umane (adică, guvernul) separate de Dumnezeu.

„stând pe marea de sticlă” Unele traduceri au „pe” (NASB, NKJV), iar unele au „lângă” (NRSV) sau „alături” (TEV, NJB). Înțelesul de bază al PREPOZIȚIEI din greacă este „deasupra.” Această metaforă vorbește de cei biruitori fiind aproape de Dumnezeu. „Marea” în Apocalipsa reprezintă separarea dintre Dumnezeu sfânt și creația păcătoasă. Această mare este complet înlăturată în 21:1 unde comuniune deplină este restaurată (adică, comuniunea din Grădina Eden este restaurată).

Pentru opțiuni de interpretare ale înțelesului „mării de sticlă” vezi nota de la 4:6.

„ținând harfe ale lui Dumnezeu” Îngerii sunt descriși ca având harfe în 5:8 și 14:2. În acest context se referă la credincioșii ce sunt sinonimi cu cei 144,000 din capitolul 14. După cum îngerii se închină prin muzică înaintea lui Dumnezeu în rai, de asemenea cum, și credincioșii victorioși se închină!

15:3 „Și au cântat cântarea lui Moise ... și cântarea Mielului” Această imagine arată unitatea vechiului legământ și al noului legământ în acest cântec al răscumpărării. Cântarea lui Moise este o aluzie la Exod 15:1-19, unde Moise îi mulțumește lui Dumnezeu pentru înfrângerea lui Faraon la Marea Roșie. Totuși, este posibil ca Ioan să fi avut Deut. 32 în minte deoarece

prima afirmație poate fi o aluzie la Deut. 32:3-4. Cântarea Mielului a mai fost observată anterior în 5:9 și 14:3. Observați că este o cântare corporativă, nu individuală, a salvării (comparați Gen. 3:15).

„**robul lui Dumnezeu**” Acesta este un titlu Vechi Testamentar onorific pentru personajele ca Moise, Iosua, și David. Poate fi originalul expresiei lui Pavel „rob al lui Cristos.”

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 15:3b-4

3b”DEOSEBITE ȘI MINUNATE SUNT LUCRĂRILE TALE, O DOAMNE DUMNEZEULE, ATOTPUTERNIC; DREPTE ȘI ADEVĂRATE SUNT CĂILE TALE, REGE AL NAȚIUNILOR! 4”CINE NU SE VA TEME, O DOAMNE, ȘI CINE NU VA DA GLORIE NUMELUI TĂU? CĂCI DOAR TU EȘTI SFÂNT; PENTRU CĂ TOATE NAȚIUNILE VOR VENI ȘI SE VOR ÎNCHINA ÎNANTEA TA, căci faptele Tale neprihănite au fost revelate.”

„**DEOSEBITE ȘI MINUNATE SUNT LUCRĂRILE TALE**” Această afirmație este o aluzie compusă la Ps. 40:5; 92:5; 111:2; 139:14 și Os. 14:9.

„**O DOMANE DUMNEZEULUE, ATOTPUTERNIC**” Această afirmație este o aluzie la cele mai folosite trei titluri Vechi Testamentare ale lui Dumnezeu (comparați 1:8; 4:8; 11:7; 16:7).

1. „Domn” se referă la YAHWE, Salvatorul, Răscumpărătorul, Dumnezeul legământului.
2. „Dumnezeu” se referă la *Elohim*, Creatorul, Furnizorul și Susținătorul întregii vieți de pe pământ.
3. „Atotputernic” se referă la *El Shaddai*, numele patriarhal pentru Dumnezeul lui Avraam, Issac, și Iacov (comparați Exod 6:3).

Vezi Tematică Specială: Nume ale Divinității la 1:8.

„**DREPTE ȘI ADEVĂRATE SUNT CĂILE TALE**” În mijlocul suferințelor celor sfinți, acest accent este extrem de important (comparați 16:7). Această afirmație poate fi o aluzie la Osea 14:9.

NASB, NRSV, TEV, NJB „REGE AL NAȚIUNILOR”

NKJV „O REGE AL SFINȚILOR”

Există trei traduceri diferite ale acestui verset disponibile în engleza modernă.

1. „Rege al epocilor” (ASV, NIV, REB) ce se găsește în manuscrisele grecești MSS P47, $\aleph^{*2}$, și C (comparați ITim. 1:17; I Enoh 9:4).
2. „Rege al națiunilor” (NRSV, TEV, NJB) ce se găsește în manuscrisele MSS $\aleph^a$, A, P, și majoritatea manuscriselor (comparați v. 4; Ier. 10:7)
3. „Rege al sfinților” (NKJV) MSS 296, 2049 (Metzter, *Textual Commentary*, p. 753) ce provine dintr-o înțelegere greșită a unui text latin târziu.

Opțiunea #2 este probabil originala. UBS⁴ oferă nota „B” (aproape sigur).

15:4 „CINE NU SE VA TEME, O DOAMNE, ȘI CINE NU VA DA GLORIE NUMELUI TĂU” Acesta este Sfântul transcendent al creației (comparați 14:7; Ier. 10:7-10). Totuși El oferă salvare oricui și tuturor celor ce se ten de El și glorifică numele Său.

„**PENTRU CĂ TOATE NAȚIUNILE VOR VENI ȘI SE VOR ÎNCHINA ÎNANTEA TA**” În profeția Vechi Testamentară toate națiunile vor veni într-o zi în Ierusalim (comparați Ps. 22:27; 66:4; 86:9; Is. 2:2-4; 19:19-24; 27:13; 56:7; 66:19-24; Mal. 1:11). Ioan folosește profeția Vechi Testamentară și imagistica pentru a descrie salvarea universală. Ierusalimul din VT a devenit Ierusalimul ceresc al credincioșilor evrei și neevrei. Această carte nu se concentrează pe evrei

contra neevrei cum s-a întâmplat în VT, ci pe credincioși contra necredincioși (comparați Is. 45:23 cu Filip. 2:9-11). Vezi Introducere crucială de la începutul comentariului.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 15:5:8

⁵După aceste lucruri m-am uitat, iar templul tabernacolului mărturiei din rai a fost deschis, ⁶iar cei șapte îngeri ce aveau cele șapte potire au ieșit din templu, îmbrăcați în pânză, curată și strălucitoare, și încinși la brâu cu eșarfe de aur. ⁷Una din cele patru creaturi vii a dat celor șapte îngeri șapte potire pline de mânia lui Dumnezeu, ce trăiește în vecii vecilor. ⁸Iar templul a fost umplut cu fum de la gloria lui Dumnezeu și de la puterea Lui; și nimeni nu putea să intre în templu până când cele șapte plăgi ale celor șapte îngeri au fost finalizate.

15:5 „templul tabernacolului mărturiei din rai a fost deschis” În 4:1 o ușă în cer a fost deschisă pentru Ioan; în 11:19 Chivotul Legământului a apărut în templu pentru credincioși ca să vadă. Acum întregul tabernacol ceresc a apărut (comparați Exod. 25:9,40; 38:21; Num. 10:11; 17:7; Fapte 7:44). Această aluzie Vechi testamentară este dezvoltată în Ev. 8:5 și 9:23. Această unitate literară utilizează Exodul și Perioada de Peregrinare în Pustiu ca un fundal Vechi Testamentar. Această imagine simbolizează al doilea și ultimul exod din legături (legăturile păcatului).

15:6 „îmbrăcați în pânză, curată și strălucitoare” Aceste șapte ființe angelice vine din cea mai interioară parte a templului, ceea ce arată autoritatea lor deoarece ei vin din însăși prezența lui Dumnezeu. În iudaismul rabinic există șapte îngeri puternici înconjurând tonul lui Dumnezeu, numiți „îngerii prezenței.”

Îmbrăcămintea lor este descrisă ca fiind (1) „pânză” (*linon* sau *linoun* [P⁴⁷]) ce era purtat de preoți în Exod 28:4 (UBS⁴, nota „B”) sau (2) ASV traduce „piatră prețioasă” (*lithon*) ce urmează manuscrisul uncial A și C, și poate fi o aluzie la Eze. 28:13 ca îmbrăcămintea angelică din Grădina Eden.

Dacă cele două presupuziții de bază ale criticismului textual (vezi Apendice): (1) cea mai dificilă citire este probabil originală și (2) citirea ce explică cel mai bine variantele este probabil originală, apoi „pietre” este alegerea veridică.

„și încinși la brâu cu eșarfe de aur” Această afirmație este foarte similară cu ce-a a îngerului din Dan. 10:5 sau cu Însuși Cristos în Apo. 1:18. Aceștia sunt în mod evident îngeri foarte puternici reprezentându-L pe Dumnezeu sau pe Cristos.

15:7 „șapte potire pline de mânia lui Dumnezeu” Aceste potire de aur pline sunt menționate în 5:8, unde ele conțin rugăciunile sfinților. Există o conexiune prin Apocalipsa la rugăciunile copiilor Lui persecutați și la mânia lui Dumnezeu asupra necredincioșilor (vezi nota la 7:14).

„ce trăiește în vecii vecilor” Această afirmație este un jurământ bazat pe sensul rădăcină al termenului YAHWE (comparați Exod 3:14). YAHWE este Singurul Viu; toți ceilalți își trag viața din El. Vezi Tematică Specială: Nume ale Divinității la 1:8.

15:8 „Iar templul a fost umplut cu fum de la gloria lui Dumnezeu” Această afirmație a fost o descriere Vechi Testamentară comună a prezenței lui Dumnezeu (comparați Exod 19:18; 40:34; I Împ. 8:10-11; II Cro. 5:13-14; Is. 6:4), și este o aluzie la *norul* gloriei *Shekinah* ce reprezenta prezența lui Dumnezeu cu Israel în timpul Exodului. Dar datorită conexiunii contextuale cu potirele, s-ar putea să se refere la abundența de tămâie reprezentând rugăciunile copiilor lui Dumnezeu pentru dreptate.

TEMATICĂ SPECIALĂ: GLORIE (DOXA)

Conceptul biblic de „glorie” este dificil de definit. Gloria credincioșilor este ca ei să înțeleagă evanghelia și să se laude în Dumnezeu, nu în ei înșiși (comparați 1:29-31; Ier. 9:23-24).

În VR cel mai comun cuvânt ebraic pentru „glorie” (*kbd*, BDB 217) a fost original un termen comercial legat de o pereche de balanțe („a fi greu”). Ceea ce era greu era prețios sau avea valoare intrinsecă. Adesea conceptul de strălucire a fost

adăugat cuvântului pentru a exprima maiestatea lui Dumnezeu (comparați Exod 19:16-18; 24:17; Is. 60:1-2). Doar El este vrednic și onorabil. El este prea strălucit pentru ca omenirea căzută să poată vadea asta (comparați Exod 33:17-23; Is. 6:5). YAHWE poate fi cu adevărat cunoscut prin Cristos (comparați Ioan 12:45; 14:8-11; Col. 1:15; Ev. 1:3). Termenul „glorie” este oarecum ambiguu:

1. poate fi o paralelă la „neprihănirea lui Dumnezeu”
2. se poate referi la „sfințenia” sau „perfecțiunea” lui Dumnezeu
3. poate să se refere la imaginea lui Dumnezeu în care umanitatea a fost creată (comparați Gen. 1:26:27; 5:1; 9:5), dar care mai târziu a fost stricată prin rebeliune (comparați Gen. 3:1-21). Acest termen este folosit prima dată pentru prezența lui YAHWE împreună cu poporul Său în timpul Perioadei de Peregrinare în Pustiu în Exod 16:7,10; Lev. 9:23; și Num. 14:10.

„nimeni nu putea să intre în templu până când cele șapte plăgi ale celor șapte îngeri au fost finalizate” Această afirmație posibil să însemne că nu exista nici o posibilitate să oprești mânia lui Dumnezeu odată ce a început. Această mânie este dificil de corelat teologic cu 16.9 și 11, ce implică faptul că răscumpărarea reprezintă încă scopul, chiar și în potire este speranța și intenția ca omenirea căzută, creată după chipul lui Dumnezeu, se va pocăi și se va întoarce la El!

APOCALIPSA 16

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 16:1

¹Apoi am auzit o voce puternică din templu, spunând celor șapte îngeri, „Mergeți și turnați pe pământ cele șapte potire ale mâniei lui Dumnezeu.”

16:1 „Apoi am auzit o voce puternică din templu, spunând celor șapte îngeri” Apocalipsa 15:8 arată că această afirmație trebuie să fie a lui Dumnezeu Însuși. Acest grup mare de îngeri au autoritatea ultimă de a distruge pământul lui Dumnezeu. În VT îngerul morții și îngerul distrugerii sunt slujitorii lui Dumnezeu, nu ai lui Satan.

„**Mergeți și turnați pe pământ cele șapte potire ale mâniei lui Dumnezeu**” Această afirmație reprezintă un simbol Vechi Testamentar al judecății lui Dumnezeu asupra națiunilor necredincioase (comparați Ps. 7):6; Ier. 10:25; Eze. 22:31; Țef. 3:8). Acest termen este folosit adesea în contextul mâniei lui Dumnezeu asupra necredincioșilor (vezi nota de la 7:14, comparați vv. 1,2,3,4,8,10,12,17) datorită:

1. blasfemiilor lor (comparați v. 9)
2. persecuțiilor asupra credincioșilor (comparați v. 8)
3. încăpățănării lor de a se pocăi (comparați 9:20-21; 16:9-12)

Pentru „mânia lui Dumnezeu” vezi nota întreagă la 7:14.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 16:2

²Astfel, primul înger a mers și a turnat potirul său pe pământ: și a apărut o rană detestabilă și incurabilă pe oamenii ce aveau amprenta fiarei și ce s-au închinat imaginii ei.

16:2 Acest prim potir este foarte asemănător plăgii din Egipt (comparați Exod 9:10-11). Unii o văd ca indicând spre Deut. 28:35, ce se găsește în secțiunea blestemelor și a binecuvântărilor a legământului reînnoit al lui Moise. Este de menționat faptul că, asemenea plăgilor din Egipt, aceste plăgi îi afectau pe necredincioși.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 16:3

³Al doilea înger a turnat potirul său pe mare, și a devenit ca sângele unui om mort; și fiecare creatură vie din mare a murit.

16:3-4 Al doilea și al treilea potir sunt o paralelă la a doua și a treia trâmbiță (comparați Apo. 8:8:11) și de asemenea reflectă plăgile Exodului din Exod 7:17-21; Ps. 78:44.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 16:4-7

⁴Apoi al treilea înger a turnat potirul său peste râuri și peste izvoarele de ape; și au devenit sânge. ⁵Și am auzit pe îngerul apelor spunând, „Drept ești Tu, care ești și care erai, o Cel Sfânt, deoarece Tu ai judecat aceste lucruri; ⁶căci ei au vărsat sângele sfinților și al profeților, iar Tu le-ai dat să bea sânge. Ei o merită.”

⁷Și am auzit altarul spunând, „Da, O Doamne Dumnezeule, Atotputernic, adevăr și drepte sunt judecățile Tale.”

16:5 „îngerul apelor” Această afirmație ar putea reflecta terminologia apocaliptică inter-testamentară evreiască din I Enoh 66:2. În Apocalipsa a fost un înger responsabil de vânt (comparați 7:1) și un înger responsabil de foc (comparați 14:8), așa că nu este neobișnuit să vede un înger responsabil de apă. Din nou, mijlocirea și activitatea angelică sunt comune literaturii apocaliptice inter-testamentare. Noi trebuie să interpretăm Apocalipsa în lumina propriului gen literar, al propriei zile, nu după sistemul teologic occidental modern al escatologiei.

„**Drept ești Tu**” Această afirmație este o aluzie la cântarea lui Moise din Deut. 32 (în special v. 5) sau posibil Ps. 119:137.

„**care ești și care erai**” Remarcați că nu se găsește nici un element al viitorului în această declarație cum se găsește în 1:4,8; 4:8, deoarece nu mai există timpul viitor (comparați 11.17). Acesta este sfârșitul! Acesta este și scopul; notați desemnarea întreită din 1:4. Timpul nu mai este! Sfârșitul (adică, *Parousia*) este revelată de câteva ori în Apocalipsa, nu doar în capitolul 19. Fiecare pecete, trâmbiță, și potir se sfârșește cu a doua venire și cu climaxul istoriei. De aceea cred că teoria recapitulării pentru interpretarea Apocalipsei este cea mai bună!

16:6 „sfinți” Vezi Tematica Specială la 5:8.

„**profeți**” Pentru profeția Vechi Testamentară vezi Tematica Specială la 10:7. Vezi Tematica Specială de jos.

TEMATICĂ SPECIALĂ: PROFETAȚIA NOU TESTAMENTARĂ

- I. Nu este asemănătoare profeția Vechi Testamentară (BDB 611), ce are conotația rabinică de revelație inspirată de la YAHWE (comparați Fapte 3:18,21; Rom. 16:26). Doar profeții puteau scrie Scriptură.
  - A. Moise a fost chemat ca profet (comparați Deut. 18:15-21).
  - B. Cărțile Istorice (Iosua – Împărați [cu excepție Rut]) au fost numite „foști profeți” (comparați Fapte 3:24).
  - C. Profeții înlocuiesc poziția Marelui Preot ca sursă a informației de la Dumnezeu (comparați Isaia – Maleahi)
  - D. A doua diviziune a canonului ebraic este „Profeți” (comparați Mat. 5:17; 22:40; Lu. 16:16; 24:25,27; Rom. 3:21).
- II. În NT conceptul este folosit în câteva modalități diferite.
  - A. referindu-se la profeții Vechi Testamentari și la mesajul lor inspirat (comparați Mat. 2:23; 5:12; 11:13; 13:14; Rom. 1:2).
  - B. referindu-se la un mesaj pentru un individ mai curând decât unui grup corporativ (adică, profeții Vechiului Testament au vorbit în primul rând Israelului)
  - C. referindu-se atât la Ioan Botezătorul (comparați Mat. 11:9; 14:5; 21:26; Lu. 1:76) cât și la Isus ca proclamator al Împărăției lui Dumnezeu (comparați mat. 13:57; 21:11,46; Lu. 4:24; 7:16; 13:33; 24:19). Isus de asemenea a susținut că este mai mare ca profeții (comparați Mat. 11:9; 12:41; Lu. 7:26).
  - D. alți profeți din NT
    1. viața timpurie a lui Isus așa cum este ea înregistrată în Evanghelia lui Ioan
      - a. Elisabeta (comparați Luca 1:41-42)
      - b. Zaharia (comparați Luca 1:67-79)
      - c. Simeon (comparați Luca 2:25-35)
      - d. Ana (comparați Luca 2:36)
    2. predicții ironice (comparați Caiafa, Ioan 11:51)
  - E. referindu-se la cel ce proclama evanghelia (lista darurilor proclamate din I Cor. 12:28-29; Ef. 4:11)
  - F. referindu-se la un dar continuu în biserică (comparați Mat. 23:34; Fapte 13:1; 15:32; Rom. 12:6; I Cor. 12:10,28-29; 13:2; Ef. 4:11). Uneori acest lucru se poate referi la femeie (comparați Lu. 2:36; Fapte 2:17; 21:9; I Cor. 11:4-5).
  - G. referindu-se la cartea apocaliptică Apocalipsa (comparați Apo. 1:3; 22:7,10,18,19).
- III. Profeți Nou Testamentari
  - A. Ei nu oferă revelație inspirată în același sens cum făceau profeții Vechiului Testament (adică, Scriptura). Această afirmație este posibilă datorită utilizării expresiei „credința” (adică, sensul unei evanghelii complete)

folosit în Fapte 6:7; 13:8; 14:22; Gal. 1:23; 3:23; 6:10; Filip.1:26; Iuda 3,20.

Acest concept este clar din întreaga afirmație folosită în Iuda 3, „credința dată odată pentru totdeauna sfinților.” Credința „odată pentru totdeauna” se referă la adevărurile, doctrinele, conceptele, învățăturile creștinismului. Această subliniere este o bază biblică pentru limitarea teologică a inspirației scrierii Noului Testament și nu permite scriitorii târzii sau alți scriitori să fie considerați revelatori. Există multe zone ambigue, nesigure, și gri în NT, dar credincioșii afirmă prin credință că tot ceea ce este „nevoie” pentru credință și practică este inclus cu suficientă claritate în NT. Acest concept a fost delimitat în ceea ce se numește „triumfiul revelator”

1. Dumnezeu Sa revelat pe Sine în istoria timp și spațiu (REVELAȚIE)
  2. El a ales anumiți scriitori umani pentru a explica și documenta acțiunile Lui (INSPIRAȚIE)
  3. El a oferit Duhul Său unei minți și inimi deschise a oamenilor pentru a înțelege aceste scrieri, nu definitiv, dar adecvat pentru salvarea și eficiența vieții creștine (ILUMINAREA). Motivul pentru acest lucru este că inspirația este limitată datorită scriitorilor Scripturii. Nu există scriitori ai viitorului autorizați, viziuni, sau revelații autorizate. Canonul este închis. Noi avem tot adevărul pentru a răspunde corespunzător lui Dumnezeu. Acest adevăr este cel mai bine văzut în acordul scriitorilor biblici contra dezacordul credincioșilor, evlavioși și sinceri. Nici un scriitor modern sau vorbitor nu are nivelul unei conduceri divine cum au avut scriitorii Scripturii.
- B. În unele feluri profetii Nou Testamentari sunt similari celor din VT
1. predicția evenimentelor viitoare (comparați Pavel, Fapte 27:22; Agab, Fapte 11:27-28; 21:10-11; alți profeti anonimi, Fapte 20:23).
  2. Proclamarea judecării (comparați Pavel, Fapte 13:11; 28:25-28)
  3. acte simbolice ce portretizează clar un eveniment (comparați Agab, Fapte 21:11)
- C. Ei proclamă adevărul evangheliei uneori în moduri predictive (comparați Fapte 11:27-28; 20:23; 21:10-11), dar acesta nu este focusul primordial. A profeti în I Cor. reprezintă de fapt comunicarea evangheliei (comparați 14:24,39).
- D. Ei reprezintă mijloacele contemporane ale Duhului pentru a revela aplicațiile contemporane și practice ale adevărurilor lui Dumnezeu fiecărei situații, culturi, sau perioade de timp noi (comparați I Cor. 14:3).
- E. Ei au fost activi în bisericile timpurii ale lui Pavel (comparați I Co. 11:4-5; 12:28,29; 13:29; 14:1,3,4,5,6,22,24,29,31,32,37,39; Ef. 2:20; 3:5; 4:11; I tes. 5:20) și sunt menționați în *Didahia* (scrisă în secolul întâi târziu sau ă la al doilea secol, dată incertă) și în Montanismul al secolului al doilea sau al treilea din nordul Africii.

IV. Au încetat darurile din NT?

- A. La această întrebare este dificil de răspuns. Ne ajută să clarificăm problema prin a defini scopul darurilor. Sunt ele mijlocul prin a confirma predicarea inițială a evangheliei sau reprezintă mijloace continue pentru ca biserica să-și slujească și să slujească lumii pierdute?
- B. Se uită cineva la istoria bisericii pentru a răspunde la întrebare sau la Noul Testament însăși? Nu există nici o indicare în NT ca darurile spirituale să fi fie temporale. Cei care încearcă să folosească I Cor. 13:8-13 să adreseze această problemă abuzează de intenția autorului legată de acest pasaj, ce afirmă că toate înafara de dragoste va trece.
- C. Sunt ispitit să spun că întrucât NT, nu istoria bisericii, este autoritară, credincioșii trebuie să afirme că darurile continuă. Totuși, cred că cultura afectează interpretarea. Unele texte foarte clare nu mai sunt aplicabile (adică,

sărutul sfânt, femeia ce era acoperită, biserici ce se întâlneau în case, etc). Dacă cultura afectează textele, de ce nu și istoria bisericii?

- D. Aceasta este doar o întrebare ce nu poate primi un răspuns definitiv. Unii credincioși sunt susținătorii „cesaționismului” alții sunt susținătorii „non-cesaționismului.” În această zonă, ca în multe probleme de interpretare, inima credinciosului este cheia. NT este ambiguu și cultural. Dificultatea constă în a fi capabil să decizi ce texte sunt afectate de cultură/istorie și ce texte sunt pentru toate timpurile și toate culturile (comparați Fee și Stuart's *How to Read the Bible for All Its Worth*, pp. 14-19 și 69-77).

Aici este locul unde discuția despre libertate și responsabilitate, găsite în Rom. 14:1-15:13 și I Cor. 8-10, este crucială.

Cum răspundem la întrebare este foarte important în două moduri:

1. Fiecare credincios trebuie să umble în credință în lumina pe care o au. Dumnezeu se uită la inima și motivația noastră.
  2. Fiecare credincios trebuie să permită altor credincioși să umble în înțelegerea lor bazată pe credință. Trebuie să existe toleranță în limitele biblice. Dumnezeu dorește să ne iubim unii pe alții cum și El ne iubește.
- E. Pentru a rezuma problema, creștinismul reprezintă o viață de credință și dragoste, nu de teologie perfectă. O relație cu El ce impactează relația cu ceilalți este mult mai importantă decât informațiile definitive sau perfecțiunea crezului.

16:7 „Și am auzit altarul spunând” Coarnele altarului a mai vorbit deja în 9:13. Acest lucru pare a se referi (1) sufletele ce se află sub altar (comparați 6:9; 14:18) sau (2) rugăciunile copiilor lui Dumnezeu (comparați 8:3-5). Sau poate fi o simplă personificare pentru a accentua grafică.

„Doamne, Dumnezeule, Atotputernic” Vezi nota de la 15:3b și Tematica Specială la 1:8.

„adevărate și neprihănite sunt judecățile Tale” Această afirmație poate fi o aluzie la Ps. 19:9; 119:137. Aceasta afirmație reprezintă un memento util în mijlocul unor persecuții teribile asupra credincioșilor (comparați 115:4 și 19:2). Dumnezeu va așeza toate lucrurile la locul lor într-o zi!

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 16:8-9

⁸Al patrulea înger a vărsat potirul asupra soarelui, și i s-a dat să-i dogorească pe oameni prin foc. ⁹Oamenii au fost arși cu o căldură feroce; iar ei au hulit numele lui Dumnezeu ce are putere asupra acestor plăgi, și nu s-au pocăit ca să-I de-a glorie.

16:8 Acest al patrulea potir este similar cu a șasea pecete din 6:12 și foarte similară cu a patra trâmbiță din 8:12.

„i s-a dat să-i dogorească pe oameni prin foc” Soarele este personificat ca în Ps. 19:1-6. Dumnezeu controlează corpurile cerești (comparați Gen. 1:14-19), prin urmare ele nu sunt dumnezei. Ele funcționează ca mesageri (revelație naturală) și ca semne pentru anotimpuri (pentru închinare).

TEMATICĂ SPECIALĂ: FOC

Focul în Scriptură are atât conotație negativă cât și pozitivă.

A. Pozitivă.

1. încălzește (comparați Is. 44:15; Ioan 18:18)
2. luminează (comparați Is. 50:11; Mat. 25:1-13)

3. gătește (comparați Exod 12:8; Is. 44:15-16; Ioan 21:9)
4. purifică (comparați Num. 31:22-23; Pro. 17:3; Is. 1:25; 6:6-8; Ier. 6:29; Mal. 3:23)
5. sfințește (comparați Gen. 15:17; Exod 3:2; 19:18; Eze. 1:27; Ev. 12:29).
6. îndrumarea lui Dumnezeu (comparați Exod 13:21; Num. 14:14; I Împ. 18:24)
7. împuternicirea lui Dumnezeu (comparați Fapte 2:3)
8. protejează (comparați Zah. 2:5)

B. Negativă

1. arde (comparați Ios. 6:24; 8:8; 11:11; Mat. 22:7)
2. distruge (comparați Gen. 19:24; Lev. 10:1-2)
3. mânie (comparați Num. 21:28; Is. 10:16; Zah. 12:6)
4. pedepsește (comparați Gen. 38:24; Lev. 20:14; 21:9; Ios. 7:15)
5. semne escatologice false (comparați Apo. 13:13)

C. Mânia lui Dumnezeu împotriva păcatului este exprimată prin metaforele focului

1. Mânia Lui arde (comparați Os. 8:5; Țef. 3:8)
2. El toarnă foc (comparați Nau. 1:6)
3. foc etern (comparați Ier. 15:14; 17:4)
4. judecată escatologică (comparați Mat. 3:10; 13:40; Ioan 15:6; II Tes. 1:7; II Pet. 3:7-10; Apo. 8:7; 16:8)

D. Asemenea multor metafore din Biblie (adică, leu, plămădeală) focul poate fi o binecuvântare sau un blestem depinzând de context.

16:9 „nu s-au pocăit ca să-I de-a glorie” Scopul mâniei lui Dumnezeu este răscumpărător în pecete și trâmbițe (comparați 9:20-21; 14:6-7; 16:9,11), chiar dacă omenirea încăpățanată, răzvrătită refuză să se pocăiască. În potire speranța pocăinței a trecut; doar judecata a mai rămas!

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 16:10-11

¹⁰Apoi al cincilea înger a vărsat potirul asupra tronului fiarei, și împărăția ei a devenit întunecată; și își rodeau limbile din cauza durerii, ¹¹și au hulit pe Dumnezeul raiului datorită durerilor și rănilor lor; și nu s-au pocit de faptele lor.

16:10 „al cincilea înger a vărsat potirul asupra tronului fiarei” Tronul Satanei a fost oferit fiarei 11:7. Puterea lui este descrisă în 13:2ff. Acest lucru pare să se refere la capitala orașului de la sfârșitul timpului, un singur guvern mondial.

„împărăția” Satan îl imită pe Dumnezeu. După cum Dumnezeu are o împărăție, așa și Satan are o împărăție. Printre aceste capitole de aducere aminte misiunea lui Dumnezeu în Cristos este imitată de trinitatea nelegiuită. Împărăția lui Satan, prin fiară, este internațională (comparați 13:14-17).

„a devenit întunecată” Această afirmație este o altă aluzie la plăgile din Egipt (comparați Exod 10:21-23). Dumnezeu controlează lumina (comparați 8:12; 9:2; Gen. 1:5,14-18).

16:11 „au hulit pe Dumnezeul raiului” Acești necredincioși au recunoscut sursa și motivul durerilor lor, dar nu au binevoit să se pocăiască și să se întoarcă la Cristos! Plăgile din Egipt au fost trimise pentru a expune dumnezeii falși ai Egiptului și să-i cauzeze pe egipteni să se încreadă în Dumnezeul lui Israel. „Blestemele” din Deut. 27-28 au fost trimise pentru a restaura evrei necredincioși la credință și ascultare. Judecata are un țel răscumpărător (cu excepția ultimei judecăți)!

Titlul „Dumnezeul raiului” a fost folosit înainte în 11:13 și reflectă un titlul babilonian și persan pentru divinitate utilizat adesea de Daniel (comparați 2:18, vezi comentariul meu pe Daniel la www.freebiblecommentary.org)

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 16:12-16

¹²Al șaselea înger a vărsat potirul asupra râului celui mare, Euftrat; iar apa lui a fost secată, așa încât calea împăraților din est să fie pregătită. ¹³Și am văzut venind din gura balaurului și din gura fiarei și din gura profetului fals, trei spirite necurate asemenea unor broaște; ¹⁴pentru că ele sunt spirite ale demonilor, efectuând semne, ce merg la împărații întregii lumi, pentru a-i aduna pentru războiul zilei mari a Dumnezeului, Atotputernic. ¹⁵(„Iată, Eu vin ca un hoț. Fericit este cel ce stă treaz și își păstrează hainele, ca să nu umble gol și oamenii să-i vadă goliciune.”) ¹⁶Și i-a adunat la locul care în ebraică se numește Har-Magedon.

16:12 „Al șaselea înger a vărsat potirul asupra râului celui mare, Euftrat” Acest râu a fost menționat în 9:13-19 când armata demonică a trecut granițele pentru a tortura umanitatea. Izvoarele Euftratului reprezentau granițele de nord a Țării Promise și limitele exterioare ale Imperiului Roman. Baza istorică posibilă pentru această armată demonică metaforică a fost cavaleria parților. Acești invadatori feroce anti-Roma au reprezentat o teroare pentru legiunile romane.

„apa lui a fost secată” Destul de des în VT secarea apei a fost văzută ca actul lui Dumnezeu în:

1. Marea Roșie (comparați Exod 14:21)
2. Râul Iordan (Ios. 3:17)
3. câteva aluzii în literatura profetică (comparați Is. 11:15-16; 44:27; Ier. 51:36; Zah. 10:11).

Acest act simbolizează faptul că Dumnezeu permite conflictul vremurilor de sfârșit să culmineze. Reprezintă o paralelă teologică la II Tes. 2:6-7, „cine/ce limitează.”

„calea împăraților din est să fie pregătită” Au existat multe discuții legate de cum se relaționează „împărații din est” din v. 12 la „împărații întregii lumi” din v. 14:

1. ei sunt aceiași
2. ei sunt antagoniști (mitul lui Nero Redivivus și armata parților)
3. împărații de la se referă la armata lui Dumnezeu

Dacă așa este, atunci este o aluzie la Dumnezeu care își cheamă poporul din Babilon (comparați Is. 41:2,25; 45:1-3; 46:11). Este posibil din context ca împărații din est să fie uneltele lui Dumnezeu pentru a ataca armatele fiarei (adică, o aluzie istorică la atacul parților asupra Romei).

Totuși, v. 14 și capitolul 19 și 20 implică faptul că există doar o armată umană și aceasta este unită împotriva lui Dumnezeu (comparați Ps. 2. Ier. 25:15-26).

16:13 „balaurul, fiara, profetul fals” Aceasta este prima dată când a doua fiară (comparați 13:11) este numită „profetul fals,” dar de acum înainte va fi menționată după acest nume de fiecare dată (comparați 16:13; 19:20; 21:10).

Aceștia trei se referă la trinitatea Satanică ce va fi înfrântă în două etape: cele două fiare în valea Megiddo (comparați vv. 12-16) și Satan la sfârșit de împărăția pământească a lui Cristos (comparați 20:7-10).

„trei spirite necurate asemenea unor broaște” Termenul „necurat” este utilizat în NT în evanghelii referindu-se la demoni. Motivul pentru care sunt caracterizați ca broaște a fost foarte discutat:

1. aceasta este o altă referință la plăgile din Egipt (comparați Exod 8:6)
2. în zoroastrianism broaștele sunt simbolul răului ultim
3. ele se referă la animale necurate (comparați Lev. 11:10,31).

TEMATICĂ SPECIALĂ: DEMONICUL (SPIRITE NECURATE)

- A. Populația antică a fost animistă. Ei atribuiau trăsături ale personalității umane forțelor naturii, animalelor, și obiectelor naturale. Viața era explicată prin interacțiunea acestor entități spirituale cu umanitatea.
- B. Această personificare a devenit politeismul (mulți dumnezei). De obicei demonicul (*genii*) erau dumnezei mai mici sau semi-zei (buni sau răi) ce afectau viețile fiecărui individ.
1. Mesopotamia, haos și conflict
  2. Egipt, ordine și funcție
  3. Canaan, vezi W. F. Albright's *Archaeology and the Religion of Israel*, a cincea ediție, pp. 67-92
- C. VT nu locuiește pe sau nu se dezvoltă pe subiectul unor dumnezei mai mici, îngeri, sau demoni, probabil datorită monoteismului strict (comparați Exod 8:10; 9:14; 15:11; Deut. 4:35,39; 6:4; 33:36; Ps. 35:10; 71:19; 86:8; Is. 46:9; Ier. 10:6-7; Mica 7.18). Cu toate că îi menționează pe dumnezeii falși ai națiunilor păgâne (*Shedim*, BDB 993, comparați Deut. 32:17; Ps. 106:37) și chiar îi numește și îi personifică pe unii dintre ei.
1. *Se'im* (satiri sau demoni păroși, BDB 972 III, comparați Lev. 17:7; II Cro. 11:15; Is. 13:21; 34:14)
  2. *Lilith* (femeie, un demon seducător, BDB 539, comparați 34:14)
  3. *Mavet* (termenul ebraic pentru moarte utilizat pentru zeul canaanit al lumii de dincolo, *Mot*, BDB 560, comparați Is. 28:15,18; Ier. 9:21; și posibil Deut. 28:22)
  4. *Resheph* (plagă, foc, sau grindină, BDB 958, comparați Deut. 32:24; Ps. 78:48; Hab. 3:5)
  5. *Dever* (epidemie, BDB 184, comparați Ps. 91:5-6; Hab. 3:5)
  6. *Az'azel* (nume incert, dar posibil un demon din deșert sau a unui loc, BDB 736, comparați Lev. 16:8,10,26)

„Aceste exemple sunt luate din *Encyclopaedia Judaica*, vol. 5, p. 1523).

Totuși, nu există nici un dualism sau nici o independență angelică de YAHWE din VT. Satan este slujitorul lui YAHWE (comparați Iov 1-2; Zah. 3), nu un inamic independent, auto-dirijat (comparați A. B. Davidson, *A Theology of the Old Testament*, pp. 300-306)

- D. Iudaismul s-a dezvoltat în timpul exilului Babilonian (586-538 î.d.Cr.). A fost influențat din punct de vedere teologic de dualismul personificat persan al Zoroastrianismului, un zeu bun și înalt numit *Mazda* sau *Ormazd* și oponentul rău numit *Ahriman*. Aceste influențe au permis în iudaismul post-exilic dualismul personificat dintre YAHWE și îngerii Lui și Satan și îngerii lui sau demonii.

Teologia iudaică a răului personificat este explicat și bine documentat în *The Life and Times of Jesus the Messiah*, scrisă de Alfred Edersheim's, vol. 2, apendice XIII (pp. 749-863) și XVI (pp. 770-776). Iudaismul personifica răul în trei moduri:

1. Satan și Sammael
2. răul intenționat din umanitate (*yetzer hara*)
3. Îngerul Morții

Edersheim caracterizează aceste moduri ca fiind (1) Acuzatorul; (2) Ispititorul; și (3) Pedepsitorul (vol. 2, p. 756).

Există o diferență teologică marcantă dintre Iudaismul post-exilic și prezentarea și explicarea Nou testamentară a răului.

- E. NT, în special evangheliile, afirmă existența și opoziția ființelor spirituale rele față de umanitate și față de YAHWE (în Iudaism Satan era dușmanul umanității, dar nu și al lui Dumnezeu). Ei se opus voii lui Dumnezeu, domniei, și împărăției Lui. Isus a confruntat și a alungat aceste ființe demonice, numite (1) spirite necurate (comparați Lu. 4:36; 6:18) sau (2) spirite rele (comparați Lu. 7:21; 8:2), spre deosebire de ființele umane. Isus a făcut o distincție clară

între boală (fizică și mentală) și demonic. El și-a demonstrat puterea și înțelegerea spirituală recunoscând și exorcizând aceste spirite rele. Ele adesea l-au recunoscut și au încercat să I se adreseze, dar Isus le-a respins mărturia, poruncindu-le să tacă, excluzându-le. Exorcismul este un semn al înfrângerii împărăției lui Satan.

Există o lipsă de informație surprinzătoare în scrisorile apostolice Nou Testamentare legate de acest subiect. Exorcismul nu este niciodată listat ca un dar spiritual, nici nu este o metodologie sau o procedură oferită generațiilor viitoare de slujitori și credincioși.

- F. Răul este real; răul e personal; răul e prezent. Nici originea nici scopul lui nu este revelat. Biblia afirmă realitatea lui și se opune în mod agresiv influenței lui. Nu există un dualism ultim în realitate. Dumnezeu este în controlul total; răul este învins și judecat și va fi îndepărtat din creație.
- G. Poporul lui Dumnezeu se împotrivesc răului (comparați Iacov 4:7). El nu poate fi controlat de rău (comparați I Ioan 5:18), dar poate fi ispitit iar mărturia și influența lui să fie deteriorată (comparați Ef. 6:10-18). Răul este o parte revelată a lumii creștine. Creștinismul modern nu are nici un drept să redefinească răul (demitologizarea lui Rudolf Bultmann); depersonalizând răul (structura socială a lui Paul Tillich), nici să încerce să-l explice complet în termeni psihologici (Sigmund Freud). Influența lui atotcuprinzătoare, dar înfrântă. Credincioșii trebuie să umble în victoria lui Cristos!

16:14 „ele sunt spirite ale demonilor, efectuând semne” Este foarte interesant de notat că aceste semne și minuni vor duce pe toți necredincioșii în rătăcire, dar nici măcar pe cel mai mic dintre copii lui Dumnezeu (comparați 13:13; Mat. 24:24; Mar. 13:22; II Tes. 2:9-11). Această unitate literară finală (potirele) este o comparație dintre ceea ce se va întâmpla copiilor lui Dumnezeu și ce se va întâmpla locuitorilor pământului. Cristos vorbește cuvinte ale adevărului, neprihănirii, și milei pentru a aduce pace pe pământ, dar spiritele demonice ce înfățișează broaște vorbesc minciuni și adună națiunile pentru război.

„ce merg la împărății întregii lumi” Această afirmație poate fi o aluzie la Ps. 2:2, ce formează imaginea acestor ultime capitole ale Apocalipsei.

„a-i aduna pentru războiul zilei mari a Dumnezeului” Descrierea unei bătălii a vremurilor de sfârșit apare în 6:2-8; 11:7-10; 12:17; 16:14; 17:14; 19:19 și 20:8. Este posibil ca toate acestea să reprezinte o singură bătălie din diferite perspective (adică, paralelism).

16:15 Acest verset în paranteză conține cuvintele lui Cristos ce intervin pentru a încuraja și mângâia poporul lui Dumnezeu. Aceasta reprezintă cea de-a treia dintre cele șapte binecuvântări ale credincioșilor (comparați 1:3; 14:13; 16:15; 19:9; 20:6; 22:7,14).

„Eu vin ca un hoț” Aceste cuvinte ale lui Isus (comparați Mat. 24:43-44; Lu. 12:39-40) au fost folosite înainte în Apo. 3:3 și făcute aluzie din I Tes. 5:2 și Ii Pet. 3:10. Par să se refere la un venirea în orice moment, bruscă al lui Cristos pentru judecată la *Parousia* (a doua venire).

TEMATICĂ SPECIALĂ: A DOUA VENIRE

Aceasta ad litteram reprezintă „până la *parousia*,” ceea ce înseamnă „prezență,” și era folosit cu privire la o vizită regală. Ceilalți termeni Nou Testamentari utilizați pentru a doua venire sunt (1) *epiphaneia*, „ce apare față în față”; (2) *apokalupsis*, „dezvăluire”; și (3) „ziua Domnului” și diferitele varietăți ale acestei expresii.

NT ca întreg a fost scris prin perspectiva Vechi Testamentară, ce afirmă:

1. o epocă curentă rea, răzvrătită
2. o eră nouă a neprihănirii
3. aceasta va fi adusă prin intermediul Duhului prin lucrarea lui Mesia (Cel Uns)

Presupunerile teologice ale revelației progresive este de folos deoarece autorii Noului Testament au modificat puțin așteptările Israelului. În locul unui focus militar, național (Israel) al venirii lui Mesia, există două venituri. Prima venire a reprezentat incarnarea divinității în conceperea și nașterea lui Isus din Nazaret. El a venit ca ” robul ce suferă ” anti-militar, anti-juridic din Isaia 53; de asemenea călărețul umil pe mînzul unei măgărițe (nu pe un cal de război sau pe un catâr regal), din Zah. 9:9. Prima venire a inaugurat Noua Epocă Mesianică, Împărăția lui Dumnezeu pe pămînt. Într-un sens Împărăția este aici, dar de sigur, într-un alt sens este încă departe. Această tensiune dintre cele două venituri ale lui Mesia ce, într-un sens, reprezintă această suprapunere a celor două epoci iudaice ce au fost nevăzute, sau cel puțin neclare, din VT. În realitate, aceste două venituri accentuează angajamentul lui YAHWE de a răscumpăra întreaga umanitate (comparați Gen. 3:15; 12:3; Exod 19:5 și predicarea profeților, în special Isaia și Iona).

Biserica nu așteaptă împlinirea profeției Vechi Testamentare deoarece majoritatea profețiilor se referă la prima venire (comparați *How to Read the Bible For All Its Worth*, pp. 165-166). Ceea ce anticipează credincioșii este glorioasa venire a Împăratului împăraților și Domnului domnilor înviat, împlinirea istorică așteptată a noii epoci a neprihănirii pe pămînt după cum e și în rai (comparați Mat. 6:10). Prezentările Vechi Testamentare nu au fost inexacte, ci incomplete. El va veni din nou exact cum au prezis profeții, în puterea și autoritatea lui YAHWE.

A doua venire nu reprezintă niște termeni biblici, ci conceptul revenirii formează perspectiva și cadrul întregului Nou Testament. Dumnezeu va stabili totul așa cum trebuie. Comuniunea dintre Dumnezeu și umanitatea creată după chipul Său va fi restaurată. Răul va fi judecat și înlăturat. Scopul lui Dumnezeu nu va, nu poate, să de-a greș!

„Fericit este cel ce stă treaz și își păstrează hainele” Această afirmație reprezintă a treia din cele șapte fericiri oferite ucenicilor credincioși (comparați 1:3; 14:13; 16:15; 19:9; 20:6; 22:7,14). Această afirmație aproape că pare a fi un rezumat al avertismentelor escatologice găsite în Mar. 13:33-37; Lu. 12:37. Acest verset trebuie să fie fără rost dacă este afirmată teoria răpirii în secret a bisericii înainte de vremea persecuției. Pentru cine, atunci, vorbește Isus? Vezi Mat. 24:37-42 online la www.freebiblecommentary.org.

„ca să nu umble gol și oamenii să-i vadă goliciune” Această afirmație poate fi o aluzie la Apo. 3:18. În VT goliciunea era un simbol al judecării (comparați Eze. 23:29; os. 2:3; Amos 2:16; Mica 1:8). Totuși, se referă nu la pierderea salvării, ci la credincioșii ce se vor rușina de activitățile și de lipsa unui stil de viață de credință la a doua venire a lui Isus. Venirea lui Isus ca Judecător și Cuceritor, exact așa cum evreii se așteaptă să se întoarcă Mesia, este descrisă în 19:11-16.

16:16 „Și i-a adunat” Această afirmație este repetată în 20:8.

NASB „în ebraică se numește Har-Magedon”

NKJV, NJB „în ebraică, Armageddon”

NRSV „în ebraică se numește Harmagedon”

TEV „în ebraică este Armageddon”

Acest cuvânt este rostit diferit în câteva manuscrise grecești. Au exista câteva teorii pentru a descrie acest termen (ce nu mai apare nicăieri altundeva în literatura ebraică sau grecească).

1. se referă la „muntele Megiddo,” un oraș din nord în locația tribului Manase, construit pe un deal
2. se referă la „orașul Megiddo,” dar problema este că nu aceasta era scrierea corectă a orașului
3. reprezintă o traducere a unei expresii „muntele adunării” găsit în Is. 14:13, ce se referă la ultimul munte al Divinității pe care l-a atacat Satan
4. se referă la întreaga Tară Promisă (comparați „munții lui Israel” menționați în Eze. 38:8,20,21; 39:2,4,17)
5. se referă la „muntele roditor” ce ar simboliza Ierusalimul, locul multor astfel de bătălii al vremurilor de sfârșit dintre bine și rău (comparați profeția lui Ioel)

6. însemnătatea rădăcinii cuvântului „megiddo” ar putea fi „a tăia sau a ataca,” făcând o referință la „muntele distrugerii” din Ier. 51:25, un simbol al distrugerii Romei.

Ioan a ales un oraș ce era bine cunoscut și și-a schimbat puțin scrierea (vezi Metzger, *Textual Commentary*, p. 755). Acest lucru este similar listei inexacte ale celor doisprezece triburi din 7:5-8 cu scopul de a arăta natura simbolică. Această interpretare simbolică este văzută în continuare în expresia „în ebraică,” ce indică simbolismul, ca în 9:11. Este adevărat că Valea Izreel sau Câmpia Esdraelon a fost locul multor bătălii din VT (comparați Jud. 5:19-21; II Împ. 9:27; 23:29-30; II Cro. 35:2; Zah. 12:11). Această rută nordică a invaziei puterii Mesopotamiene a devenit un simbol cultural al răului (comparați Is. 14:31; Ier. 1:13-14; 4:6; 10:22; 46:20-24; 47:2-7; 50:3-9-41; 51:48; Eze. 38:6,15; 39:2).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 16:17:21

¹⁷Apoi cel de-al șaptelea înger a vărsat potirul asupra aerului, și o voce puternică a ieșit din templul tronului, spunând, „S-a isprăvit.” ¹⁸Și au urmat fulgere și sunete și tunete; și a fost un mare cutremur, așa cum nu a mai fost de când a început omul să fie pe pământ, un cutremur atât de mare a fost, și atât de puternic. ¹⁹Marele oraș a fost despicaț în trei părți, iar orașele națiunilor au căzut. Babilonul cel mare a fost amintit înaintea lui Dumnezeu, pentru a primi potirul cu vin a furiei Lui înverșunate. ²⁰Și fiecare insulă a fugit, iar munții nu s-au mai găsit. ²¹Și o mare grindină, de aproximativ patruzeci și cinci de kilograme fiecare bucată, a căzut din cer asupra omului; iar oamenii L-au huit pe Dumnezeu datorită plăgii provenită de la grindină, deoarece plăgile erau extrem de severe.

16:17 „Apoi cel de-al șaptelea înger a vărsat potirul asupra aerului” Această afirmație ar putea fi o referință la împărăția lui Satan găsită în Ef. 2:2. Aerul de asupra pământului a fost considerat tărâmul răului de lumea primului secol. Bătălia cu răul este isprăvită (comparați vv. 17c-21).

16:18 Această imagine este utilizată de câteva ori în Apocalipsa (comparați 4:5; 8:5; 11:19; 16:18).

16:19 „Marele oraș” Unii văd această afirmație referindu-se la Ierusalim datorită versetului 11:8. Totuși, cred că însăși 11:8 este un simbol al Romei (comparați 11:8; 16:19; 17:18; 18:10,18-19,21). Roma este descrisă ca marea curvă a Babilonului (comparați 14:8) ce reprezenta scaunul antic al societății neevlavioase. În zilele lui Ioan Roma a fost centrul cultului împăratului ce persecuta biserica. În perioada vremurilor de sfârșit ale lui anticristul ar putea fi un alt oraș al lumii. Ioan continuă să descrie distrugerea sigiliului guvernului uman decăzut, anti-Dumnezeu în capitolele 17-18.

„a fost despicaț în trei părți” Această afirmație este probabil o aluzie la viziunea din Eze. 5, ce descrie o înfrângere totală.

„orașele națiunilor au căzut” Această imagine arată ineficiența alianței guvernului uman decăzut împotriva Dumnezeului și Cristosului Său (/comparați Ps. 2). Vezi nota de la 10:11.

„Babilonul cel mare a fost amintit înaintea lui Dumnezeu” Expresia „apoi Dumnezeu și-a amintit” este adesea un simbol al judecății lui Dumnezeu (comparați 18:5; 19:15). Această cupă particulară a judecății a fost discutată mai devreme în 14:10.

„potirul de vin al furiei Lui înverșunate” Beția a fost o metaforă Vechi Testamentară a judecății lui Dumnezeu (comparați Ps. 60:3; 75:8; Is. 51:17,22; Ier. 25:15-16,27-28; vezi Tematică Specială la 14:10).

„Furie” este termenul *orgē*. Vezi nota întregă la 7:14.

16:20 „fiecare insulă a fugit” Această afirmație este asemenea celei de șasea pecete (comparați 6:14).

„iar munții nu s-au mai găsit” Au existat expresii Vechi Testamentare simbolice pentru evenimente de sfârșit cataclismice (comparați Ps. 97:5; Mica 1:4; Nau. 1:5).

16:21 „o grindină mare” Grindinele au fost totdeauna un semn al judecății lui Dumnezeu (comparați Ios. 10:11; Is. 28:2). Aceasta este o altă aluzie posibilă la plăgile din Egipt (comparați Exod 9:23-24). În Eze. 38:22 cuvântul grindina este folosit asupra dușmanilor lui Dumnezeu din vremea sfârșitului. Greutatea grindinei varia.

„aproximativ cam patru zeci și cinci de kilograme fiecare bucată” Această afirmație este ad litteram „greutatea unui talant.” Greutatea unui „talant” în Orientul Mijlociu Antic varia de la 20 la 60 de kilograme. Greutatea exactă este necunoscută, dar această greutate a grindinei este evident exagerat de mare pentru a arăta dauna și moartea ce o vor provoca.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Aceste întrebări pentru discuții au scopul de a te ajuta să gândești printre problemele majore ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să o definească.

1. Ce simbolizează „marea de sticlă”?
2. De ce îi arată Dumnezeu lui Ioan o viziune a tabernacolului ceresc?
3. Listează asemănările dintre peceți, trâmbițe, potire, și plăgile din Egipt.
4. Cum se relaționează împărații de est din 6:12 la împărații întregului pământ din 16:14?
5. Ce sau unde este Armageddon? (16:16)
6. La ce se referă „marele oraș”? (16:19)

APOCALIPSA 17-18

DIVIZIUNI ALE PARAGRAFELOR DIN TRADUCERILE MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Marea curvă și fiara 17:1-6a	Femeia stacojie și fiara stacojie 17:1-6 Semnificația femeii și a fiarei	Căderea Babilonului 17:1-6a	Prostituata faimoasă 17:1-2 17:3-6a	Marea prostituată 17:1-7
17:6b-14	17:7-18	17:6b-8	17:6b-8	Simbolismul fiarei și a prostituatei 17:8 17:9-11 17:12-14 17:15-18
17:15-18		17:9-14 17:15-18	17:9-11 17:12-14 17:15-17 17:18	
Căderea Babilonului 18:1-3	Căderea Babilonului cel mare 18:1-3	Bocet asupra orașului prăbușit 18:1-3	Căderea Babilonului 18:1-3	Un înger anunță căderea Babilonului 18:1-3 Poporul lui Dumnezeu chemat să fugă 18:4-8
18:4-8	Lumea jeleşte căderea Babilonului 18:9-20	18:4-8	18:4-8	18:4-8
18:9-10 18:11-20		18:9-10 18:11-20	18:9-10 18:11-17a	18:9-13
	Finalitatea căderii Babilonului 18:21-24		18:17b-19 18:20	18:14 18:15-17a 18:17b-20
18:21-19:4		18:21-24	18:21-23 18:24-19:4	18:21-24

CICLUL TREI DE CITIRE (vezi p. v din secțiunea de introducere)

URMĂRIND INTENȚIA ORIGINALĂ A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Citește capitolul dintr-o primă ședere. Identifică subiectele (ciclul de citire #3, p. viii). Compară-ți diviziunile subiectului cu cele cinci traduceri de sus. Alinierea nu este inspirată, dar rezează cheia pentru a urmări intenția originală a autorului, care este inima interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect numai unul.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

PRIVIRI CONTEXTUALE ASUPRA APOCALIPSEI 17:1-18:24

- A. Aceste două capitole descriu în detaliu distrugerea Babilonului a cărui cădere a fost menționată mai devreme în 14:8 și 16:19, la fel și 18:2,21. Fiecare din aceste referințe apar în câte-o unitate literară separată (12:14), (15-15), și (17-19). Acesta ar putea fi un alt exemplu al paralelismului sau recapitulării.
- B. Fundalul Vechi Testamentar al acestor două capitole este găsit în bocetele funerare scrise pentru a aplauda căderea orașelor neevlavioase antice:
1. Babilon (comparați Is. 13,14,21 și Ier. 50-51)
  2. Tir (comparați Is. 23 și Eze. 26-28)
  3. Ninive (comparați Naum)
  4. Ierusalimul nelegiuit (comparați Is. 1:1-26; Eze. 16:51-52)
- C. Acest concept al unui sistem al lumii căzut ce este antagonist lui Dumnezeu este prezentat în Ps. 2, Daniel 2; 7; 9:24-27; Mat. 24; Mar. 13; Lu. 21; și I Ioan 2:15-20.
- D. Apocalipsa folosește bocete funerare Vechi Testamentare pentru a descrie căderea Romei, imperiul lumii anti-Dumnezeu din vremea lui Ioan. Totuși, acest sistem al lumii independent, arogant, materialistic, anti-Dumnezeu este prezent în fiecare epocă (comparați I Ioan 2:18), și se va manifesta în final ca un imperiu și ca un conducător al lumii finale (comparați II Tes. 2). Detaliile ce vor ajuta ultima generație de cititori ai lui Ioan de a identifica anticristul vremurilor de sfârșit s-ar putea să reapară în ultimele zile. Problema a fost aceea că fiecare generație de credincioși a încercat să forțeze Apocalipsa în ziua ei!
- Această carte are o relevanță a primului secol, a fiecărei generații, și a ultimei generații. Este mai bine să nu forțăm detaliile. Ele au avut semnificație (primilor ascultători); ele vor mai avea semnificație (ultimei generații). Dar pentru marea majoritate a generațiilor de credincioși, ele sunt mistere. Este mult mai bine să afirmăm adevărul central al celor șapte unități literare. Acestea sunt etern relevante! Dacă detaliile devin strict literale pentru ultima generație de credincioși persecutați ei nu vor avea nevoie de un comentator să le spună!
- E. William Hendriksen, *More Than Conquerors*, afirmă paralelismul celor șapte secțiuni din Apocalipsa (vezi nota C. p. 10). Făcând astfel el afirmă paralela căderii dușmanilor creștinilor (Satan, cele două fiare, și Babilonul, sistemele lumii anti-Dumnezeu și anti-Cristos). Deși distincția lor este tratată separat (Satan, 20:7-10; cele două fiare, 19:17-21; și Babilonul, 18:1-19:4), ele sunt de fapt simultane, la fel ca și pecetele, trâmbițele, și potirele.
- În multe feluri secțiunile reprezintă o structură de interpretare atractivă ce extinde paralelismul evident al pecetilor (4-7), trâmbițelor (8-11), și potirelor (15-16) pentru capitolele 17-19 și 20-22.

STUDIUL AL EXPRESIILOR ȘI AL CUVINTELOR

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 17:1-7

¹Apoi unul din cei șapte îngeri ce aveau cele șapte potire a venit și a vorbit cu mine, spunând, „Vino aici, **Îți voi arăta judecata curvei celei mari ce stă pe atât de multe ape,** ²cu care regii pământului au comis acte de imoralitate, iar cei ce locuiesc pe pământ au fost îmbățați de vinul imoralității ei.” ³Și m-a purtat în Duhul într-un pustiu; și am văzut o femeie șezând pe o fiară roșiatică, plină de nume hulitoare, având șapte capete și zece coarne. ⁴Femeia era îmbrăcată în purpuriu și stacojiu, și împodobită cu aur și cu pietre prețioase și perle, având în mână o cupă plină cu lucruri spurcate și necurate ale imoralității ei, ⁵iar pe frunte era scris un nume, un mister, „**BABILONUL CEL MARE, MAMA CURVELOR ȘI ALE SPURGĂCIUNILOR PĂMÂNTULUI.**” ⁶Și am văzut femeia beată de sângele sfinților, și cu sângele martorilor lui Isus. Când am văzut-o, m-am minunat mult. ⁷Iar îngerul mi a spus, „De ce te minunezi? **Îți voi spune misterul femeii și a fiarei ce o poartă, ce are șapte capete și zece coarne.**”

17:1 „unul din cei șapte îngeri” Un alt înger este descris în același fel în 21:9. Relația cronologică dintre capitolele 17 și 18 și vărsarea potirelor din capitolul 16

1. poate preceda vărsarea potirelor
2. ar putea fi o descriere viitoare al rezultatului potirelor

„Îți voi arăta judecata curvei celei mari” Spiritul seducerii este descris în v. 5 ca „marele Babilon, mama curvelor,” iar în 18:10 ca „marele oraș, Babilon.” Conform capitolelor precedente aceste denumiri se referă la un sistem lumesc decăzut epitemizat în:

1. Babilonul din Daniel
2. Antiochus al IV-lea din Daniel
3. Împăratul Roman al lui Ioan susținând divinitatea

În capitolul 17 puterea seducătoare al luxului și a lăcomiei este compensată de puterea comercială a capitolului 18. În VT trei orașe sunt numite curve:

1. Tir (Fenicia) în Is. 23:15-16
2. Ninive (Asiria) în Naum 3:4
3. Ierusalim (Iuda cea neroditoare) în Is. 1:21; Eze. 16:31,35; 23

„ce stă pe atât de multe ape” Aluzia Vechi Testamentar este Ier. 51:11-14, ce se referă la orașul antic Babilon, ce era localizat pe Eufrat (după cum Ninive a fost localizat pe Râul Tigru) ce avea un sistem vast de irigație făcut de om și canale de transportat. Totuși, în lumina v. 15, această afirmație este interpretată ca o împărăție internațională (comparați Dan. 7:2,3).

17:2

NASB „cu care împărății pământului au comis acte de imoralitate”

NKJV, NRSV „cu care împărății pământului au comis adulter”

TEV „împărății pământului au practicat imoralitate sexuală”

NJB „cu care toți împărății pământului s-au prostituat”

Această prostituție are două aspecte primare:

1. alianță comercială (comparați Tir, Is. 23:13-18; și Ninive, Naum 3:4)
2. alianță politică ce implică închinarea la zeii națiunilor în ceremoniile de ratificare (comparați Ierusalim de asemenea numit o curvă în Is. 1:21 și Ier. 2).
3. închinarea la împăratul roman ca divin

„Și m-a purtat în Duhul” Această afirmație este utilizată pentru a introduce viziunile lui Ioan (comparați 1:19; 4:2; 17:3; 21:10). Mulți comentatori își bazează înțelegerea acestor structuri ale Apocalipsei pe aceste viziuni. Amintește-ți literatura apocaliptică este un o structură literară înaltă. Structura devine cheia în interpretare.

„într-un pustiu” Această declarație poate fi:

1. metaforă a unui loc sigur (comparați 12:6,14, unde se face aluzie la perioada de peregrinare în pustiu a Israelului)
2. un loc unde se află răul și trăiesc demonii (adică, Lev. 16:8; 17:7)
3. aluzie la orașul antic Babilon găsit în Is. 21:1-10, unde reprezintă o metaforă a judecății

Imagistica lui Ioan este foarte fluidă. În v. 1 femeia stă pe multe ape (Râul Eufrat) iar în v. 3 ea stă pe o fiară roșiatică din pustiu.

„și am văzut o femeie șezând pe o fiară roșiatică” Termenul „stacojiu” s-ar putea să se refere la:

1. crimă, comparați 17:6-7
2. lux, 18:12-16
3. Satan ca balaurul roșu, comparați 12:3

Fiara este descrisă în detaliu în 13:1-10. Se referă la vremurile de sfârșit ale anticristului (comparați Dan. 7:9-14; 9:24-27; 11:36-45; II Tes. 2; I Ioan 2:18).

„plină de nume hulitoare” Această declarație este asemănătoare celei din 13:1,5-6. Aceste titluri sunt legate istoric de declarațiile de sine ale împăratului roman. Ei își pretindeau titluri cum ar fi „divin,” „salvator,” „domn.” Scopul final al fiarei este puterea politică a lumii, ci închinare religioasă (comparați Dan. 7:8,20; 8:11,25; 9:36,37) ca o reprezentare și o încarnare a lui Satan (posibil reprezentată în Is. 14:13-14 și Eze. 28:16-17).

„având șapte capete și zece coarne” Această descriere este similară cu celei ale balaurului roșu (comparați 12:3) și a fiarei din mare (comparați 13:1). Asemănarea este intenționată pentru a arăta unitatea acestor persoane anti-Dumnezeu diferite.

În simbolismul numeric (1) șapte capete se leagă de „perfecta” cunoaștere sau de ultimul conducător al lumii din vremurile de sfârșit, în timp ce (2) zece coarne se leagă de puterea completă sau de autoritatea lumescă (comparați 17:7,9,12,16).

17:4 „Femeia era îmbrăcată în purpuriu și stacojiu” Aceste culori se referă la regalitate (purpuriu) și imoralitate (stacojiu) sau simplu o metaforă a luxului, bogăției, și belșugului (comparați 18:12,16).

„împodobită cu aur și pietre prețioase și perle” Această afirmație reprezintă un simbol al puterii pământești și spirituale și al poziției (utilizat de Ezechiel ca o metaforă Edenică pentru mândria împăratului din Tir comparați Eze. 28:13).

„o cupă de aur” Această imagine este o aluzie la orașul Babilon (comparați Ier. 51:7).

17:5 **„iar pe frunte era scris un nume”** *Controversele* lui Seneca 1:2 și *Satirele* lui Juvenal 6:122-123, consemnează că prostituatele romane purtau o bandă fie cu numele ei ori cu numele proprietarului pe frunte. Aceasta poate fi o aluzie istorică la vremea lui Ioan sau în contextul Apocalipsei; ar putea fi o referință la marcarea frunților celor credincioși (comparați 13:16-17; 14:9,11; 15:2; 16:2; 19:20; 20:4) ce imită sigiliul lui Dumnezeu pe credincioși (comparați 7:2; 9:4).

NASB „un mister, Babilonul cel Mare”

NKJV „Misterul, Babilonul cel Mare”

NRSV „misterul: Babilonul cel mare”

TEV „un secret însemnând: Marele Babilon”

NJB „un nume, un nume criptic: Babilonul cel Mare”

Există o neînțelegere dacă termenul „mister” ar trebui să fie o parte din titlul sau o cale de a se referi la natura simbolică a titlului (comparați v. 7). Babilonul își are originea în prima civilizație, începând de Nimrod (Babel), ce s-a răzvrătit

împotriva lui Dumnezeu și a fost împrăștiat în Gen. 11. De la această utilizare și de la faptul că Babilonul a luat poporul lui Dumnezeu (Iuda) în exil, devine un sinonim al puterii lumii imperiale rele. În vremea lui Ioan această putere era Roma (comparați I Pet. 5:13).

17:6 Acest verset vorbește de persecuția și martirajul credincioșilor (comparați 11:1; 13:7; Dan. 7:21).

„**M-am minunat mult**” Traducerea KJV traduce această expresie prin „cu mare admirație” dar traducerea NKJV are „M-am minunat cu mare uimire.” Ioan nu o admira pe femeie, dar era complet uimit de acțiunile ei. Ei i s-a permis să persecute și să ucidă poporul lui Dumnezeu (comparați 13:5,7,15; 11:7).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 17:8-14

⁸Fiara pe care ai văzut-o a fost, și nu mai este, și este pe cale să iasă din abis și să meargă în distrugere. Iar cei ce locuiesc pe pământ, a căror nume nu a fost găsit scris de la fondarea lumii în cartea vieții, se vor minuna când vor vedea fiara, care a fost și nu mai este și va veni. ⁹Aici este mintea ce are înțelepciune. Cele șapte capete ale celor șapte munți pe care stă femeia, ¹⁰și ei reprezintă șapte împărați; cinci au căzut, unul este acum, celălalt încă nu a venit; iar când va veni, trebuie să rămână puțină vreme. ¹¹Fiara ce a fost și nu mai este, este însăși al optulea împărat și este unul din cei șapte, și va merge în distrugere. ¹²Cele zece coarne pe care le-ai văzut sunt zece împărați ce încă nu au primit o împărăție, dar au primit autoritate ca împărați împreună cu fiara pentru o oră. ¹³Aceștia au un singur scop, și ei își dau puterea și autoritatea fiarei. ¹⁴Aceștia vor face război împotriva Mielului, iar Mielul îi va birui, deoarece El est Domnul domnilor și Regele regilor, iar cei ce sunt împreună cu El sunt cei chemați și aleși și credincioși.”

17:8 „Fiara pe care ai văzut-o a fost, și nu mai este, și este pe cale să iasă” Descrierea cronologică a cauzat o buimăceală mare în rândul comentatorilor.

1. Unii o văd într-un sens istoric ce se aplică particular la legenda întoarcerii lui Nero.
2. Alții o văd ca un progres al imperiilor lumii legate de Dan. 2, culminând într-un sistem al lumii vremurilor de sfârșit anti-Dumnezeu.
3. Alții văd această descriere relaționată la activitatea de sfârșit a fiarei descrisă în 13:3,12,14, ce se leagă la mimica și imitarea misiunii lui Cristos.
4. S-ar putea să se relaționeze la conceptul din I Ioan al spiritului lui antihrist din fiecare epocă, ce culminează în anticristul de la sfârșitul zilei (comparați I Ioan 2:18,22; 4:3; II Ioan 7).

Este de asemenea o altă imitare a numelui lui YAHWE (comparați 1:4,8).

„**abis**” Acest este un termen grecesc pentru „adâncime” cu un prefix de a- sau an- înaintea vocalelor cuvintelor grecești sau englezești pentru a exprima absența sau negarea. Este mai întâi menționat în 9:1 și 11:7 și reprezintă locuința răului și a demonicului. Vezi nota de la 9:1.

„**cartea vieții**” Vezi nota de la 5:1 și 13:8.

„**de la fondarea lumii**” Vezi nota de la 3:5 și 13:8.

17:9

NASB, NKJV „Aici este mintea ce are înțelepciune”

NRSV „Acest lucru presupune o minte ce are înțelepciune”

TEV „Acest lucru presupune înțelepciune și înțelegere”

NJB „Acest lucru presupune subtilitate”

Această afirmație este similară cu cea din 13:18, ce se ocupă cu numărul numelui fiarei. Acest anunț Scriptural neînsemnat a cauzat pe fiecare să își aducă propria lui/ei teorie! Totuși, însăși faptul că există o multitudine de teorii arată că nu există prea mulți înțelepți printre noi! (comparați I Cor. 1:26-31). Pentru mine, reprezintă o altă modalitate pentru Ioan înc are să afirme natura misterioasă, simbolică, și criptică a scrierii (comparați Frank Stagg, *New Testament Theology*, p. 317).

„șapte capete ale celor șapte munți pe care stă femeia” Această afirmație este o aluzie la Roma. Roma, asemenea Ierusalimului, a fost construit pe șapte coline. Această afirmație apare în multe scrieri antice pentru a descrie orașul Roma. Prin urmare, le revine interpreților cel puțin să vadă acest adevăr în lumina Imperiului Roman, deși evident întreaga aluzie a capitolelor 17 și 18 se face la sistemul lumii anti-Dumnezeu ce va avea loc la sfârșitul vremurilor și în realitate se află în fiecare epocă.

17:10-11 Unii comentatori văd aceste versete ca o serie de imperii romane: Augustus, Tiberiu, Caligula, Claudius, și Nero ca „cei cinci ce au căzut.” Vespasian este „cel curent” iar Titus este „cel ce va veni pentru puțină vreme” (comparați F. F. Bruce, *Answers to Questions*, p. 141). Această interpretare este mai degrabă arbitrară; cele trei imperii relativ minore (Galba, Otho, și Vitellius) ce s-au rivalizat pentru tron în 68-69 d. Cr. Au fost omiși. Totuși, chiar și cu problemele ei, acesta pare să fie focusul versetelor 10 și 11, cu un accent pe mitul învierii lui Nero și întoarcerea cu hordele paștilor pentru a ataca Roma (acest lucru ar putea explica v. 16, comparați *The Sibyllian Oracles*, 5:361-368).

Alții văd această profecție ca fiind împlinită în persecuțiile lui Dominițian. Există câteva impedimente majore cu privire la această interpretare:

1. ar cere ca Apocalipsa să fi fost scrisă în timpul domniei lui Vespasian, care este în contradicție cu tradiția antică a bisericii ce a scris-o Ioan în timpul domniei lui Dominițian
2. Utilizarea numerelor simbolice din întreaga carte

De ce să faci această istorie literală? Din nou, s-ar putea ca acest lucru să fi fost ceva ce Ioan a făcut intenționat pentru a arăta natura simbolică a viziunilor, ce erau menite să fie total blocate în orice perioadă istorică.

O altă posibilă interpretare este că se referă la seriile imperiilor din VT ce erau dușmane poporului lui Dumnezeu: Egipt, Asiria, Babilon, Persia, Grecia („cinci au căzut”)m Roma („cea care este”), imperiul vremurilor de sfârșit anti-Dumnezeu „cealaltă care încă nu a venit”). Această interpretare se potrivește în tiparul general al seriei imperiilor anti-Dumnezeu din Dan. 2:1-8 (comparați Georg Ladd, *Apocalipsa*, pp. 227-231).

Totuși o altă interpretare antică este natura simbolică a tuturor numerelor și detaliilor din Apocalipsa, ce va întoarce pur și simplu acest capitol într-un alt exemplu al ultimului conflict dintre Dumnezeu și cel rău (comparați Alan Johnson's *Apocalipsa*, pp. 152-153, 157-161).

Acesta este un bun exemplu al conflictului meu interior ca interpret. Există atât de multe interpretări diferite de erudiți evlavioși în care am încredere. Prima teorie este scrisă de scriitorul meu favorit F. F. Bruce. Următoarele două sunt scrise de comentarii mei favoriți pe Apocalipsa, Georg Ladd și Alan Johnson. Toți sunt în dezacord! Problema crucială constă în neînțelegerea cu privire la fie este textul o aluzie la primul secol roman (F. F. Bruce), la VT (Georg Ladd), sau la imagistica apocaliptică (Alan Johnson). La acest punct în studiul meu personal eu cred că perspectiva lui Johnson e cea mai bună.

17:12 „cele zece coarne pe care le-ai văzut sunt zece regi” Această afirmație este o aluzie la Dan. 7:7,23-24. Daniel 7 este o descriere a anticristului vremurilor de sfârșit. Unii văd acest lucru ca fiind relaționat istoric de cei zece regi vasali ai Romei, în timp ce alții văd acest lucru ca fiind hoardele demonice din Apocalipsa 9. Prea mulți fac natura simbolică a numerelor din cartea Apocalipsa face ca v. 12 să se refere la liderii lumii vremurilor de sfârșit, fără ceva specificitate.

Mulți elaborează, că interpretările literale ale cărții Apocalipsa sunt bazate pe detalii specifice din vv. 10-12. Aceste profeții sunt foarte specifice, și tind să implice o împlinire literală la sfârșitul vremurilor. Totuși, natura genului literar arată

spre o interpretare simbolică a acestor numere și detalii (cel puțin pentru cei dintre noi care nu suntem ultima generație a credincioșilor persecutați).

17:13 „Acest verset arată unitatea răului, în timp ce v. 15-16 arată dezbinarea răului. Răul în final se va întoarce împotriva lui ca în 16:12.

17:14 „**aceștia vor face război împotriva Mielului**” Mielul este identificat cu poporul Lui (comparați Mat. 25:35-40; Fapte 9:4).

„**dar Mielul va birui ... și cei ce sunt împreună cu El**” Observați identificarea strânsă dintre victoria lui Cristos și victoria poporului Său.

„**El este Domnul domnilor, și Regele regilor**” Acest titlu este menționat în 19:16 ca o caracterizare a întoarcerii lui Mesia. Originea titlului este găsită în (1) descrierea lui YAHWE din Deut. 10:17; Ps. 136:2-3 sau (2) titlul babilonian utilizat pentru Nebucadnețar în Dan. 2:37,47. Valoarea numărului acestei expresii egalează 777 în aramaică, deși acest lucru nu este menționat în text.

„**cei chemați și aleși și credincioși**” Observați aluzia la predestinație găsită în termenii „aleși” și „chemați,” dar de asemenea observați că ei sunt chemați la perseverență „credincioșie.” Noi suntem ai Lui prin chemare li credință (atât inițial cât și continuu). Vezi Tematica Specială asupra Perseverenței la 2:2.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 17:5-18

¹⁵Și el mi-a spus, „Apele pe care le-ai văzut unde stătea curva, sunt oameni și multitudini de națiuni și de limbi. ¹⁶Iar cele zece coarne pe care le-ai văzut, și fiara, aceștia vor urâ curva și o vor pustii și o vor dezbrăca, și îi vor mânca carnea și o vor arde. ¹⁷Pentru că Dumnezeu a pus în inimile lor să execute scopul Lui pentru a avea un scop comun cu El, și prin a da împărăția lor fiarei, până când cuvintele lui Dumnezeu se vor împlinii. ¹⁸Femeia pe care ai văzut-o reprezintă marele oraș, ce domnește peste împărăția pământului.”

17:15 Acest verset arată domnia universală a imperiului și liderului vremurilor de sfârșit anti-Dumnezeu. Vezi nota la 10:11.

17:16 Acest verset face aluzie la Eze. 16:39-40; 23:25-27; 28:18, și pare să se refere la conflictul interior dintre forțele răului, asemenea în 16:12. Aceste lupte au fost strategia lui Dumnezeu (comparați v. 17).

17:17 „**inimi**” Vezi Tematica Specială la 2:23.

17:18 Acest oraș mare este menționat în 11:8 și 16:19 cu aluzii fie la Ierusalim (dispensaționaliști) fie la Roma (preteriști). Contextul unității literare sugerează o structură de putere anti-Dumnezeu simbolizată printr-un oraș. Care oraș nu reprezintă problema; ideea este existența unui sistem guvernamental total separat de Dumnezeu, oamenii încercând că-și împlinescă toate nevoile lor (umanism ateu).

APOCALIPSA 18

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 18:1-3

¹După aceste lucruri am văzut un alt înger coborând din rai, având mare autoritate, iar pământul a fost luminat de gloria lui. ²Și a strigat cu o voce puternică, spunând, „Căzut, căzut este Babilonul cel mare! Ea a devenit locuința demonilor și o închisoare pentru orice spirit necurat, și o închisoare pentru orice pasăre necurată și detestabilă. ³”Pentru că toate națiunile au băut din vinul pasiunii imoralității ei, iar împărații pământului au comis acte de imoralitate cu ea, și mercenarii pământului au devenit bogați prin bogăția senzualității ei.”

18:1 „După aceste lucruri am văzut un alt înger coborând din rai, având mare autoritate, iar pământul a fost luminat de gloria lui” Acesta era un înger extrem de puternic. Termenul „autoritate” (*exousis*) nu este utilizat pentru nici un alt înger în această carte. În Ioan 5:27, este utilizat pentru autoritatea lui Dumnezeu oferită lui Isus. În 22:16 Isus spune că a trimis un înger ca să vorbească ca și reprezentantul Lui.

18:2 „Căzut, căzut este Babilonul cel mare!” Această afirmație reprezintă un exemplu al dificultății în interpretarea cărții Apocalipsa. O bucată de informație este introdusă la un moment dat în viziune, parțial dezvoltată la un alt punct, și deplin dezvoltată într-o altă viziune (spre exemplu, comparați 11:8; 14:8; și 16:19-20 sau acesta ar putea fi un alt exemplu al recapitulării dintre cele șapte unități literare). Această afirmație reprezintă o aluzie la Is. 21:9 și/sau Ier.51:8.

„Ea a devenit locuința demonilor și o închisoare pentru orice spirit necurat, și o închisoare pentru orice pasăre necurată și detestabilă” Această afirmație eate o aluzie la ruinele orașelor antice:

1. Babilon (comparați Is. 13:21-22; 14:23; Ier. 50:39, 51:37)
2. Edom (comparați Is. 34:10-15)
3. Ninive (comparați Țef. 2:14)

În VT se spune adesea despre animale ca hoinărind prin ruinele orașelor. Acesta este u simbol atât al distrugerii cât și al prezenței spiritelor rele (comparați traducerea NEB). Multe din aceste păsări reprezintă demoni.

Scrierea lui Ioan este foarte fluidă. Acest verset descrie orașul ca fiind pustiu și locuit de demoni, în timp ce 19:3 îl descrie ca fiind ars și mocnit.

18:3 „toate națiunile au băut din vinul pasiunii imoralității ei” Această afirmație este o aluzie la profeția Vechi Testamentară a distrugerii Babilonului (comparați Ier. 51:7). Ieremia folosește în mod specific beția (adică, „un potir de aur”) ca un simbol al poftei după bogăție.

„**pasiune**” Acest cuvânt este ad litteram „mânie” (*thumos*). Vezi nota întregă la 7:14.

„**mercenarii pământului au devenit bogați prin bogăția senzualității ei**” Această afirmație este o aluzie la problema majoră a umanității decăzute încorporată în egocentrismul și materialismul sistemului lumii anti-Dumnezeu din vremurile de sfârșit. Există trei grupe de oameni ce jelesc prăbușirea marii curve:

1. oamenii de afaceri (comparați vv. 3,11-16)
2. împărații pământului (comparați vv. 3,9-10)
3. comercianții marinari (comparați vv. 3,17-19)

Aceste trei grupe reprezintă sistemul economic uman.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 18:4-8

⁴Am auzit o altă voce din rai, spunând, „Vino afară din ea, poporul Meu, ca să nu participați la păcatele ei și să primiți plăgile ei; ⁵deoarece păcatele ei s-au îngrămădit la fel de sus ca cerul, iar Dumnezeu și-a adus aminte de nelegiuirile ei. ⁶Plătește-i înapoi după cum ea a plătit, și dă-i înapoi dublu conform faptelor ei; în cupa în care a amestecat, amestecă de două ori mai mult pentru ea. ⁷În măsura în care ea s-a slăvit și a trăit senzual, la aceeași măsură dă chin și jale; căci spune în inima ei, `STAU CA O REGINĂ ȘI NU SUNT VĂDUVĂ, și nu voi vedea niciodată jalea.` ⁸Pentru acest motiv într-o zi plăgile ei vor venii, epidemia și foamea și doliul, și va fi arsă cu foc, pentru că Domnul Dumnezeu ce o judecă este puternic.”

18:4 „Vino afară din ea, poporul Meu, ca să nu participați la păcatele ei și să primiți plăgile ei” Această afirmație este o aluzie Vechi testamentară la Is. 48:20; 52:11; Ier. 50:8,28; 51:6,9,45 sau Zah. 2:6-7. Este un IMPERATIV AORIST ACTIV ce vorbește de urgența poporului lui Dumnezeu să nu fie prins în sistemul lumii decăzute.

18:5 „deoarece păcatele ei s-au îngrămădit la fel de sus ca cerul” Această afirmație este o aluzie la Gen. 18:20-21 sau Ier. 51:9. Răbdarea lui Dumnezeu a fost folosită ca o scuză pentru păcat mai mult decât pentru pocăință (comparați 2:21; Rom. 2:4).

„Dumnezeu și-a adus aminte” Adesea în Biblie, când Dumnezeu își aduce aminte de faptele celor nelegiuiți rezultă în judecată (comparați 16:19; Ps. 79:8; Is. 64:9; Ier. 14:10; 17:1-4; 44:21-23; Os. 7:2; 8:13; 9:9; Amos 8:7).

18:6 „Plătește-i înapoi după cum ea a plătit” Această afirmație este o aluzie la adevărul că no culegem ceea ce semănăm (comparați Gal. 6:7; pentru o listă întreagă vezi www.freebiblecommentary.org). Acest adevăr este prezent în multe forme diferite în Biblie (comparați Ps. 137:8; Ier. 50:15,29; Mat. 7:2; Apo. 13:10).

„dă-i înapoi dublu conform faptelor ei” Această afirmație este o aluzie la Ier. 16:18 și 178:18, dar adevărul este exprimat în multe contexte (comparați Exod 22:4-9; Ps. 75:7-8; Is. 40:2). Acest dialect vorbește de o judecată completă și deplină, după cum vorbește afirmația următoare. Acest verset ar fi fost foarte încurajator pentru creștinii persecutați.

„cupa în care a amestecat, amestecă de două ori mai mult pentru ea” „Cupa” este o metaforă Vechi Testamentară pentru judecata lui Dumnezeu (comparați Ps. 11:6; 60:3; 75:6-8; Is. 51:17,22; Ier. 25:15-16,27-28).

18:7 „căci spune în inima ei, `STAU CA O REGINĂ ȘI NU SUNT VĂDUVĂ, și nu voi vedea niciodată jalea” Această afirmație se referă specific la Țef. 2:15 și Is. 47:7-8. Face aluzie la suficiența de sine și la mândrie, ce ar putea fi sursa căderii lui Satan (posibil aluzie la Is. 14 și Eze. 28), a căderii umanității (comparați Gen. 3), și a sistemul lumii vremurilor de sfârșit. Problema constă în independență arogantă!

Pentru „inimă” vezi Tematică Specială la 2:23.

18:8 „Pentru acest motiv într-o zi plăgile ei vor venii” Această afirmație este o aluzie specifică la Is. 47:9. Conceptul de durere ce o depășește într-o singură zi este repetat în vv. 17-19, unde este folosit termenul Ioanit „oră.” Aceasta era o încurajare majoră pentru creștinii persecutați.

„va fi arsă cu foc” Această afirmație ar putea fi o aluzie la Lev. 21:9. Vezi Tematică Specială: Foc la 16:8.

„pentru că Domnul Dumnezeu ce o judecă este puternic” Această afirmație este o aluzie la Ier. 50:34.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 18:9-10

⁹”Și împărații pământului, ce au comis acte de imoralitate și au trăit senzual împreună cu ea, o vor plânge și o vor boci când vor vedea fumul arderii ei, ¹⁰stând la o distanță datorită fricii chinului ei, spunând, `Vai, vai, marele oraș, Babilon, orașul tare! Pentru că într-o oră judecata ta a venit.”

18:9-20 „împărații pământului” Împărații acestei afirmații trebuie să fie diferiți de împărații menționați în 17:12,16, ce au participat la distrugerea și căderea mării curve. Acești împărați erau aparent comercianții națiunii ce beneficiau din comerțul cu sistemul lumii anti-Dumnezeu. Această afirmație este o aluzie la puternicul oraș comercial Tir și la împăratul lui arogant din Eze. 26-28.

Amintirea capitolului 18 se ocupă de puterea comercială amețitoare asociată cu căderea sistemului lumii decăzute.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 18:11-20

¹¹”Iar comercianții pământului au plâns și au jelit după ea, deoarece nimeni nu le mai cumpără mărfurile – ¹²mărfuri de aur și argint și pietre prețioase și perle și pânză plăcută și purpuriu și mătase și stacojiu, și toate felurile de lemn de citru și toate articolele de fildeș și toate articolele create din lemn și bronz și fier și marmură foarte scumpe, ¹³și scortîșoară și mirodenii și esențe și parfum și tămâie și vin și ulei de măsline și făină bună și grâu și vite și oi, și mărfuri de cai și trăsuri și sclavi și vieți umane. ¹⁴Fructul după care tânjeai a trecut de la tine, și toate lucrurile ce erau luxoase și splendide au murit de la tine iar oamenii nu le vor mai găsi. ¹⁵Comercianții acestor lucruri, ce au devenit bogați de la ea, vor sta la distanță datorită fricii chinului, plânsului, și jalei ei, ¹⁶spunând, `Vai, vai, marele oraș, cea care era îmbrăcată în pânză plăcută și purpuriu și stacojiu, și împodobită cu aur și pietre prețioase și perle; ¹⁷căci într-o oră atâta bogăție a devenit gunoi!’ Și fiecare căpitan naval și fiecare pasager și marinar, și toți cei care își câștigă existența pe mare, stăteau la distanță, ¹⁸și plângeau și au văzut fumul arderii ei, spunând, `Ce oraș este asemenea orașului mare?’ <sup>19</sup>Și au aruncat cenușă pe capul lor și plângeau și spuneau, `Vai, vai, marele oraș, în care toți cei ce aveau nave pe mare și au devenit bogați de bogăția ei, căci într-o oră a ajuns un gunoi!’ ²⁰Bucurați-vă de ea, o cerule, și voi sfinți și apostoli și profeți, deoarece Dumnezeu a pronunțat judecată împotriva ei din pricina voastră.”

18:11-19 „comercianții pământului au plâns și au jelit după ea” Această afirmație este similară cu Ezechiel. 27:

1. v. 11 – Eze. 27:31,36
2. vv. 12-13 – Eze. 27:12,13,22
3. v. 15 – Eze. 27:31,36
4. v. 17 – Eze. 27:26-30
5. v. 18 – Eze. 27:32
6. v. 19 – Eze. 27:30-34

Describe comerțul internațional:

1. argint din Spania
2. pânză plăcută din Egipt
3. mătase din China
4. lemn de citru din Africa de Nord
5. fildeș din Africa
6. fier din Spania sau Marea Neagră

7. scortişoară din India
8. practicarea universală a comerţului de sclavi

18:13

NASB, NKJV, NRSV, NJB „trăsuri”

TEV „cărucioare”

Acest cuvânt se referă la trăsurile elegante , private, luxoase, pe patru roţi, nu la cele de război.

18:14 „luxoase și splendide” Acesta cuvinte au un rol principal de amuzament referindu-se la *lipara* (lux) și *lampra* (splendid).

18:17 Acest verset este o aluzie la Eze. 26-28 (orașul Tir), unde cei angajați pentru transportarea acestor luxuri jeleau deoarece aceste mijloace ale existenței au fost afectate.

18:19 „au aruncat cenușă pe capul lor” Vezi Tematica Specială: Ceremoniile de Doliu la 1:7.

18:20 „Bucurați-vă de ea” Această afirmație este o aluzie la Ier. 51:48, deși unii o văd referindu-se la Deut. 32:43 (în Septuaginta) după cum partenerii comercianți jelesc prăbușirea Babilonului, așa credincioșii se bucură!

„Dumnezeu a pronunțat judecată împotriva ei din pricina voastră” De-a lungul cărții, judecățile lui Dumnezeu sunt conectate de rugăciunile copiilor Lui (comparați 6 .10).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 18:21-24

²¹Apoi un înger puternic a ridicat o piatră ca o piatră mare de moară și a aruncat-o în mare, „Așa va fi Babilonul, marele oraș, aruncat cu violență, și nu va mai fi găsit. ²²Iar sunetul cântăreților cu harpa și muzicienii și cântăreții la flaut și trompetiștii nu vor mai fi auziți în tine de acum înainte; și nici un meșteșugar al un meșteșug nu va mai fi găsit în tine; iar sunetul unei mori nu va mai fi auzit în tine; ²³și lumina unei lămpi nu va mai lumina în cale ta; și vocea mirelui și a miresei nu va mai fi auzită în tine; pentru că comercianții tăi au fost mari oameni pe pământ, deoarece toate națiunile au fost înșelați de vrăjitoria ta. ²⁴Și în ea a fost găsit sângele profeților și a sfinților și a tuturor celor ce au fost înjunghiați pe pământ.”

18:21 „Apoi un înger puternic a ridicat o piatră ca o piatră mare de moară și a aruncat-o în mare” Această afirmație este o aluzie la Ier. 51:63-64. Este un pasaj puternic ce arată că Babilonul nu se va mai ridica niciodată. De fapt, în vv. 21-33, se găsește șase NEGATIVE DUBLE, „cu siguranță nu,” „sub nici o circumstanță,” și „niciodată.”

„și nu va mai fi găsit” Această afirmație arată distrugerea totală și permanentă (comparați Eze. 26:21).

18:22-23 Aceste versete reprezintă sunetele de zi cu zi a vieții Orientului Apropiat. Judecata lui Dumnezeu aduce un sfârșit acestei societăți neevlavioase (comparați Is. 24:8; Ier. 34; 25:10; Eze. 26:13).

18:23 „toate națiunile au fost înșelați de vrăjitoria ta” Această afirmație este o aluzie la Naum 3:4. Observați în vv. 23-24 că sunt listate trei motive ale prăbușirii marelui oraș:

1. mândria și bogăția (comparați Is. 23:8)
2. idolatria și vrăjitoria (comparați Lev. 19:26,33; Deut. 18:9-12)
3. persecutarea poporului lui Dumnezeu (comparați 16:6, 17:6).

18:24 Acest verset este o aluzie la Ier. 51:49.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Aceste întrebări pentru discuții au scopul de a te ajuta să gândești printre problemele majore ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să o defînească.

1. Sunt capitolele 17 și 18 o unitate literară? Dacă da, de ce?
2. De ce este atât de dificil de interpretat când s-a prăbușit Babilonul?
3. La cine se referea Babilonul, marea curvă, în vremea lui Ioan? În vremea noastră? În vremea sfârșitului?
4. La ce se referă imoralitatea și vinul din 14:8; 17:2; 18:3 în conexiune cu sistemul lumii?
5. Te rog explică interpretarea ta cu privire la 17:10-11.
6. Din ce carte din VT sunt luate cele mai multe aluzii ale lui Ioan?

APOCALIPSA 19

DIVIZIUNI ALE PARAGRAFELOR DIN TRADUCERILE MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
(18:21-19:4)	Raiul tresaltă datorită Babilonului	Laude în rai	(18:24-19:4)	Cântări ale victoriei în rai
Masa de nuntă a Mielului	19:1-10	19:1-4	Sărbătoarea nunții Mielului	19:1-4
19:5-8		19:5-8	19:5-8	19:5-10
19:9-10		19:9-10	19:9	
			19:10a-b	
			19:10c	
Călărețul de pe calul alb	Cristos pe un cal alb	Victoria lui Cristos și armata Sa cerească	Călărețul de pe calul alb	Pria bătălie escatologică
19:11-16	19:11-16	19:11-16	19:11-16	19:11-16
	Fiara și armata ei înfrântă			
19:17-21	19:17-21	19:17-21	19:17-18	19:17-18
			19:19-21	19:19-21

CICLUL TREI DE CITIRE (vezi p. v din secțiunea de introducere)

URMĂRIND INTENȚIA ORIGINALĂ A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Citește capitoul dintr-o primă ședere. Identifică subiectele (ciclul de citire #3, p. viii). Compară-ți diviziunile subiectului cu cele cinci traduceri de sus. Alinierea nu este inspirată, dar reprezintă cheia pentru a urmări intenția originală a autorului, care este inima interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect numai unul.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

PRIVIRI CONTEXTUALE ASURPA APOCALIPSEI 19:1-21

A. Divizarea capitolelor din această secțiune din Apocalipsa a fost făcută într-un loc impropriu (diviziunile capitolelor, diviziunile paragrafelor, diviziunea versetelor, capitalizarea, și punctuația nu sunt parte din textul original inspirat grecesc).

Apocalipsa 19:1-10 reprezintă evident remarcile conclusive despre distrugerea marii curve descrise în 17:1-18:24. După cum oamenii s-au bucurat de prăbușirea Asiriei și a Babilonului în VT, acum sfinți îngeri (comparați v. 4) se bucură de căderea Babilonului, marea curvă (adică, guvernul uman separat de Dumnezeu), cum făceau și credincioșii în 18:20.

B. Seriile de laude din 19:1-10 sunt un răspuns la 18:20

C. Acest capitol este înțeles în mod general ca fiind capitolul ce descrie a doua venire a lui Cristos (comparați 19:11-16). Dar trebuie văzut că acest capitol încheie un alt ciclu de judecă. Întoarcerea lui Cristos este descrisă în acest capitol în termeni foarte evreiești, ce par a fi foarte diferit de descrierea lui Pavel din I Tes. 4:14-18. Evreii Îl așteptau întoarcerea lui Mesia în maniera descrisă în vv. 11-16. Noul Testament descrie a doua venire în câteva moduri diferite, dar înrudite. Majoritatea credincioșilor văd vremurile de sfârșit în termenii discursului lui Isus de pe Muntele Măslinilor (comparați Mat. 24; Mar. 13; Lu. 21) și ale discuțiilor lui Pavel despre „omul fărădelegii” (comparați II Tes. 2).

Acestor persecuții suferite, Isus Războinicul, Apărătorul, și Judecătorul a reprezentat o perspectivă mângâietoare.

STUDIUL AL EXPRESIILOR ȘI AL CUVINTELOR

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 19:1-5a

¹După aceste lucruri am auzit ceva asemenea unei voci puternice a unei mari mulțimi în rai, spunând, „Halleluia! Salvarea și gloria și puterea aparțin Dumnezeului nostru; ²DEOARECE JUDECĂȚILE SALE SUNT ADEVĂRATE ȘI DREPTE; pentru EL a judecat curva cea mare ce corupea pământul cu imoralitatea ei, iar EL A RĂZBUNAT SÂNGELE ROBILOR SĂI ÎMPOTRIVA EI.” ³Și a doua oară au spus, „Halleluia! FUMUL EI SE RIDICĂ ÎN VECII VECILOR.” ⁴Iar cei douăzeci și patru de bătrâni și cele patru creaturi vii au căzut și s-au închinat Dumnezeului ce stă pe tron spunând, „Amin. Halleluia!” ⁵Și o voce a venit din tron, spunând,

19:1 „După aceste lucruri am auzit ceva asemenea unei voci puternice a unei mari mulțimi în rai” Această afirmație este o aluzie la Ier. 51:48. Capitolele 17-18 extrag mult din Ieremia 50-51 (distrugerea Babilonului) pentru imagistica lor. Această afirmație sau concept este de asemenea găsit în Apo. 11:15 (a doua venire după cele șapte trâmbițe) și 10:6. Au exista multe discuții legat de cine ar putea fi acea multitudine, dar sunt simple speculații legate de faptul că ar putea fi oștirea angelică credincioasă, umanitatea răscumpărată, sau ambele grupe la un loc.

„**Halleluia**” Acest termen ebraic înseamnă „lăudați-L pe YAHWE” (BDB 237 II și 219). Aceasta este singura apariție a acestui termen în NT. Apare în acest context de patru ori: vv. 1,3,4 și 6. Fundalul Vechi Testamentar al acestui termen est găsit în Psalmii de laudă folosiți în liturgia atât a Paștelui cât și a Sărbătoarea Corturilor (comparați 104:35; 105:45; 106:48; 111:1; 112:1; 113:1; 116:19; 117:2; 125:1,21; 146:1,10; 147:1; 148:1,14; 149:1,9; 150:1,6). O afirmație paralelă este găsită în v. 5b.

„**salvarea**” Acest termen caracterizează dorința lui Dumnezeu pentru întreaga umanitate (comparați 9:20-21; 14:6-7; 16:9-11; 21:7; 22:17; Eze. 18:23,30-32; Ioan 3:16; 4:42; I Tim. 2:4; 4:10; II Pet. 3:9; I Ioan 4:14). Se poate referi la conceptul Vechi Testamentar al eliberării fizice, dar probabil se leagă de o salvare totală, eternă, cosmică pentru credincioși individuali, și pentru întreaga creație (comparați Fapte 3:21; Rom. 8:18-25; Col. 1:19).

„**gloria și puterea**” Prin întreaga carte a corurilor cerești au izbucnit în cântări de laudă pentru Dumnezeu. Adesea aceste cântări de laudă sunt cheia pentru interpretarea contextului imediat.

19:2 „DEOARECE JUDECĂȚILE SALE SUNT ADEVĂRATE ȘI DREPTE” Această afirmație ar putea fi o aluzie la Ps. 19:9; 11:138 și 142. Judecățile lui Dumnezeu sunt drepte și adecvate (văzute în cele trei cicluri ale judecății). Acest lucru ar fi fost foarte încurajator unui grup de creștini ce trece prin persecuții (comparați v. 11; 15:3,4; 16:7).

„**marea curvă**” Acest sistem decăzut anti-Dumnezeu i-a câteva nume:

1. marele oraș
2. Babilon
3. prostituata (comparați 14:8; 16:19; 17:1-18:24).

Versetele 1-4 continuă contextul capitolelor 17 și 18.

„**ce corupea pământul cu imoralitatea ei**” Această afirmație se referă la închinarea materialistă, idolatră, sau imorală a păgânismului, sau a închinării la împărat (comparați 2:14,20,21; 9:21; 14:8; 17:2,4; 18:3).

TEMATICĂ SPECIALĂ: DISTRUGERE, RUINĂ, CURUPT (*PHTHEIRO*)

Înțelesul de bază al termenului *phtheirō* este distrugere, ruină, corupt, sau SPOIL. Poate fi utilizat pentru:

1. ruină financiară (posibil II Cor. 7:2)
2. distrugere fizică (comparați I Cor. 3:17a)
3. corupție morală (comparați Rom. 1:23; 8:21; I Cor. 15:33,42,50; Gal. 6:8; Apo. 19:2)
4. seducție sexuală (comparați II Cor. 11:3)
5. distrugere eternă (comparați II Pet. 2:12,19)
6. tradiții pieritoare ale oamenilor (comparați Col. 2:22; I Cor. 3:17b)

Adeesea acest termen este utilizat în același context ca și opusul lui negat (comparați Rom. 1:23; I Cor. 9:25; 15:50,53).

Observați contrastul paralel dintre trupul nostru fizic terestru și trupul nostru ceresc etern.

1. coruptibil contra incoruptibil, I Cor. 15:42,50
2. dezonoare contra glorie, I Cor. 15:43
3. slăbiciune contra putere, I Cor. 15:43
4. trup natural contra trup spiritual, I Cor. 15:44
5. primul Adam contra ultimul Adam, I Cor. 15:45
6. imaginea celui pământesc contra imaginea celui ceresc, I Cor. 15:49

„**EL A RĂZBUNAT SÂNGELE ROBILOR SĂI ÎMPOTRIVA EI**” Această declarație poate fi o aluzie la Deut. 32:43 sau II Împ. 9:7 (comparați Rom. 12:19). Dumnezeu acționează din pricina rugăciunilor sfinților Lui (comparați 6:9-11; Mat. 7:7-8; 21:22; Ioan 21:22; 14:13-14; 15:7,16; 16:23-24,26; Iacov 4:2; I Ioan 3:22; 5:14-16).

Sistemul lumii anti Dumnezeu a fost totdeauna implicat în persecuția și uciderea poporului lui Dumnezeu. Dumnezeu permite răul pentru a revela adevărata lui intenție (comparați 13:5,7,15).

19:3 „FUMUL EI SE RIDICĂ ÎN VECII VECIILOR” Această afirmație este o aluzie la Is. 34:10 ce descrie judecata universală. Trebuie să ne amintim că acest gen literar (apocaliptic) folosește simboluri pentru a comunica adevărul. Adevărul aici pare să aibă una sau două posibilități:

1. pedeapsă eternă (comparați 6:10; mat. 3:12; 25:41; Lu. 3:17; Mar. 9:43,48)
2. distrugere completă (comparați Is. 34:8-10). Acest adevăr este găsit și în Apo. 14:11

19:4 „Cei douăzeci și patru de bătrâni” Vezi Tematica Specială la 4:4.

„**Amin**” Acest termen este utilizat în 1:6,7; 3:14; 5:14 și 7:12; 19:4; 22:20; și 22:21. Reprezintă o formă a cuvântului ebraic Vechi Testamentar pentru „credință” (*emeth*, comparați Hab. 2:4). Etimologia originală a fost „a fi ferm” sau „a fi sigur.” A ajuns să fie aplicat în VT cu privire la veridicitatea lui Dumnezeu. Totuși, în NT, utilizarea termenului este în principal în liturghie în sensul de „sunt de acord” sau „afirm.” Vezi Tematica Specială: Amin la 1:6.

TEMATICĂ SPECIALĂ: CREDE, ÎNCREDERE, CREDINȚĂ, ȘI CREDINCIOȘIE ÎN VECHIUL TESTAMENT (אמן)

I. Declarații de deschidere

Trebuie punctat faptul că utilizarea acestui concept teologic, atât de crucial Noului Testament, nu este atât de clar definit în VT. Există cu siguranță în VT, dar demonstrat în pasaje și persoane cheie selectate.

Îmbinări Vechi Testamentare

A. individualul și comunitatea

B. întâlnirea personală și ascultarea legământului

Credința este atât personală cât și un stil de viață zilnic! Este mai ușor să o descrii într-o persoană decât într-o formă lexicală (adică, studiu al cuvântului). Acest aspect personal este cel mai bine ilustrat în

A. Avraam și descendenții lui

B. David și Israel

Acești oameni L-au întâlnit/Encounter pe Dumnezeu iar viețile lor au fost schimbate permanent (nu vieți perfecte, ci credință continuă). Testarea a revelat slăbiciunile și tăriile întâlnirii lor cu Dumnezeu prin credință, dar relația intimă, de încredere a continuat în timp! Credința lor a fost testată și curățată, dar a continuat a fii evidentă prin devotamentul și stilul lor de viață.

II. Rădăcini principale utilizate

A. אמן (BDB 52)

1. VERB

a. *Qal* STEM – a susține, a îngrijii (adică, II Împ. 10:1,5; Estera 2:7, utilizarea ne-teologică)

b. *Niphal* STEM – a face sigur sau ferm, a stabili, a confirma, a fi credincios și veridic

(1). cu privire la oameni, Is. 8:2; 53:1; Ier. 40:14

(2). cu privire la lucruri, Is. 22:23

(3). cu privire la Dumnezeu, Deut. 7:9; Is. 49:7; Ier. 42:5

c. *Hiphil* STEM – a sta ferm, a crede, a te încrede

(1). Avraam la crezut pe Dumnezeu, Gen. 15:6

(2). Izraeliții în Egipt au crezut, Exod 4:31; 14:31 (negat în Deut. 1:32)

(3). Izraeliții au crezut că YAHWE a vorbit prin Moise, Exod 19:9; Ps. 106:12,24

(4). Ahaz nu s-a încrezut în Dumnezeu, Is. 7:9

(5). oricine crede în el, Is. 28:16

(6). crede adevăruri despre Dumnezeu, Is. 43:10-12

2. SUBSTANTIV (MASCULIN) – credincioșie (adică, Deut. 32:20; Is. 25:1; 26:2)

3. ADVERB – adevărat, VERILY, sunt de acord, să fie așa (comparați Deut. 27:15-26; I Împ. 1:36; I Cro. 16:36; Is. 65:16; Ier. 11:5; 28:6). Aceasta este utilizarea termenului „amin” în liturghie în VT și NT.

B. אמת (BDB 54) SUBSTANTIV FEMININ, credincioșie, adevăr, fermitate

1. cu privire la oameni, Is. 10:20; 42:3; 48:1

2. cu privire la Dumnezeu, Exod 34:6; Ps. 117:2; Is. 38:18,19; 61:8

3. cu privire la adevăr, Deut. 32:4; I Împ. 22:16; Ps. 33:4; 98:3; 100:5; 119:30; Ier. 9:5; Zah. 8:16

C. אמונה (BDB 53), fermitate, fidelitate, statornicie

1. cu privire la mâini, Exod 17:12
2. cu privire la încercări, Is. 33:6
3. cu privire la oameni, Ier. 5:3; 7:28; 9:2
4. cu privire la Dumnezeu, Ps. 40:11; 88:11; 89:1,2,5,8; 119:138

III. Utilizarea lui Pavel a acestui concept Vechi Testamentar

A. Pavel își bazează noua lui înțelegere a lui YAHWE și a Vechiului Testament pe întâlnirea personală cu Isus pe drumul spre Damasc (comparați Fapte 9; 22; 26).

B. El a găsit sprijin Vechi testamentar pentru noua lui înțelegere în două pasaje Vechi Testamentare cheie ce utilizează rădăcina אמו.

1. Gen. 15:6 – Întâlnirea personală a lui Avraam inițiată de Dumnezeu (Gen. 12) a rezultat într-o viață de ascultare a credinței (Den. 12:22). Pavel face aluzie la acest fapt în Rom. 4 și Gal. 3.
2. Is. 28:16 – cei ce vor crede în ea (adică, piatra lui Dumnezeu testată și așezată ferm) nu vor fi niciodată
  - a. Rom. 9:33, „da-ți în rușine” sau „dezamăgiți”
  - b. Rom. 10:11, la fel ca sus\
3. Hab. 2:4 – cei ce-L cunosc pe Dumnezeu credincios ar trebui să trăiască vieți credincioase (comparați Ier. 7:28). Pavel folosește acest text în Rom. 1:17 și Gal. 3:11 (de asemenea notați Ev. 10:38).

IV. Utilizarea lui Petru a acestui concept Vechi Testamentar

A. Petru combină

1. Is. 8:14 – I Pet. 2:8 (piatra de poticnire)
2. Is. 28:16 – I Pet. 2:6 (piatra din capul unchiului)
3. Ps. 118:22 – I Pet. 2:7 (piatra lepădată)

B. El transformă limbajul unic ce descrie Israelul, „o rasă aleasă, o preoție regală o națiune sfântă, un popor pentru ai deține lui Dumnezeu” din

1. Deut. 10:15; Is. 43:21
2. Is. 61:6; 66:21
3. Exod 19:6; Deut. 7:6

Iar acum limbajul îl folosește pentru credința bisericii în Cristos (comparați I Pet. 2:5,9)

V. Utilizarea lui Ioan a acestui concept Vechi Testamentar

A. Utilizarea lui Nou testamentară

Termenul „crezut” vine din termenul grecesc (*pisteuō*) ce poate fi de asemenea tradus „crede,” „credință,” sau „încredere.” Spre exemplu, SUBSTANTIVUL nu apare în Evanghelia lui Ioan, dar VERBUL este utilizat adesea. În Ioan 2:23-25 există incertitudine legat de autenticitatea devotamentului mulțimii față de Isus din Nazaret ca și Mesia. Alte exemple ale utilizării superficiale a termenului „crede” sunt în Ioan 8:31-59 și Fapte 8:13, 18-24. Adevărata credință biblică este mult mai mult decât un răspuns inițial. Trebuie să fie urmată de un proces de ucenicie (comparați Mat. 13:20-22,31-32).

B. Utilizarea termenului cu PREPOZIȚIE

1. *eis* înseamnă „în.” Această construcție unică accentuează încrederea/credința pe care și-o pun credincioșii

Toate trei aspecte sunt cruciale. Toate cele trei trebuie cultivate. Ținta este să-L cunoaștem pe Dumnezeu (atât în sensul grecesc cât și în cel ebraic) și să-I reflectăm caracterul în viețile noastre. Ținta noastră nu este să ajungem în rai într-o, ci asemănare cu Cristos în fiecare zi!

Credințioșia omului este rezultatul (Noului Testament), nu baza (Vechiul Testament) pentru o relație cu Dumnezeu : credința umană în credințioșia Lui; încrederea umană în veridicitatea Lui. Inima perspectivei Noului Testament asupra salvării este că oamenii trebuie să răspundă inițial și continuu la inițiativa harului și a milei lui Dumnezeu, demonstrată în Cristos. El a iubit, a trimis, a furnizat; noi trebuie să răspundem în credință și credințioșie (comparați Ef. 2:8-9 și 10)! Dumnezeu credincios dorește un popor credincios pentru a Se revela unei lumi necredințioase și să o aducă la o credință personală în El.

19:5 „și o voce a ieșit din tron spunând” Datorită afirmației „Dumnezeul nostru” (v. 5b), această voce trebuie să fie a îngerului, nu a Divinității. Isus niciodată nu îl cheamă pe Dumnezeu „Dumnezeul nostru” (Michael McGill, *NT Transline*, p. 1011).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 19:5b-6a

^{5b}„Da-ți slavă Dumnezeului nostru, toți robii Lui, voi ce vă temeți de El, mici și mari.” ⁶Apoi am auzit ceva asemenea vocii unei mari multitudini și ca sunetul multor ape și ca sunetul unor tunete, spunând,

„Da-ți slavă Dumnezeului nostru” Această afirmație este o aluzie la Ps. 115:13; 134:1; 135:1. Termenul este IMPERATIV PREZENT ACTIV, dar este un termen diferit decât „Halleluia,” ce se găsește în vv. 1,3,4 și 6. Este neobișnuit din punct de vedere teologic ca un înger să folosească cuvintele „Dumnezeul nostru,” dar v. 10 arată că îngerii se identifică în slujire nu doar cu sfinții, ci de asemenea cu sfinții în mărturia lor cu privire la Isus.

„toți robii Lui, voi ce vă temeți de El, mici și mari” Această afirmație este o aluzie la Ps. 115:13 (folosită mai devreme în Apo. 11:18).

19:6 Aceste afirmații descriptive au fost utilizate

1. cu privire la Dumnezeu în Eze. 43:2
2. cu privire un înger puternic în Dan. 10:6
3. cu privire la Cristos în Apo. 1:15
4. cu privire la comunitatea celor răscumparați în Apo. 14:2
5. în context această afirmație pare a fi un cor îngeresc

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 19:6b-8

^{6b}„Halleluia! Pentru că Domnul Dumnezeu nostru, Atotputernicul, domnește. ⁷Să ne bucurăm și să fim fericiți și să-i dăm gloria Lui, deoarece nunta Mielului a sosit iar mireasa Lui s-a pregătit. ⁸I s-a oferit să se îmbrace în pânză plăcută, strălucitoare și curată; pentru că pânza plăcută reprezintă faptele neprihănite ale sfinților.”

„Domnul Dumnezeu nostru, Atotputernicul” Acest titlu triplu pentru Dumnezeu din VT (YAHWE, *Elohim*, și *El Shaddai*, vezi Tematica Specială: Nume ale Divinității la 4:8) apar în forme variate în 1:8; 4:8; 11:7; 15:3; 16:7,14; 19:15; și 21:22.

PRONUMELE „nostru” este foarte neobișnuit deoarece este rostit de un înger. Nu mai apare în nici o altă parte cu acest titlu triplu. Totuși, evidențele textuale pentru INCLUSION sunt puternice:

1. „Domnul al nostru Dumnezeu” este o corectare timpurie a manuscrisului MS $\aleph^2$ (UBS⁴ pune această corectare în text dar oferă o notă de „C”)
2. „Dumnezeu, al nostru Domn” în original MS $\aleph^*$
3. în unele texte ale unor manuscrise grecești timpurii, „al nostru Dumnezeu” (MSS 051, 209)
4. „Domnul Dumnezeu (MS A)
5. „Domnul” (Peshitta și versiunile Copte)

„domnește” Au existat multe discuții asupra acestui VERB LA TIMPUL AORIST (comparați 11:17). Unii văd verbul referindu-se la Dumnezeu ca începând să domnească (un AORIST INGRESSIVE sau DE ÎNCEPUT, comparați Ps. 93:1; 97:1, NJB). Totuși, Dumnezeu a domnit din totdeauna (un AORIST CONSTATIV sau CONCIS, comparați Ps. 99:1). Unii văd verbul ca referindu-se la Dumnezeu ca domnind pe pământ după cum domnea în rai (un AORIST CULMINANT sau EFICACE, comparați Mat. 6:10). Sfârșitul vremurilor și CONSUMMATION împărăției lui Dumnezeu apare de câteva ori în Apocalipsa la sfârșitul fiecărui ciclu de judecată (peceți, trâmbițe, potire). Acesta pare să fie o paralelă la 11:5. Poate fi o aluzie la Is. 24:23; 52:7 sau Mica 4:7. Vezi Tematică Specială: Domnind în Împărăția lui Dumnezeu la 5:10.

19:7 Primele două VERBE din v. 7 sunt SUBJUNCTIVE.

1. să ne bucurăm – ACTIV PREZENT
  2. să tresăltăm – ACTIV PREZENT
- Al treilea VERB are câteva variații.
1. *dōsōmen* (AORIST IREGULAT ACTIV SUBJUNCTIV) – MS P
  2. *dōsomen* (VIITOR), „noi vom da glorie” – MSS $\aleph^2$, A
  3. *domēn* (AORIST ACTIV SUBJUNCTIV) – MS $\aleph^*$

Numerele 1 și 3 ar fi traduce ca și primele două VERBE, „să dăm glorie.” Numărul 2 ar fi tradus „noi vom da glorie” (RSV). UBS⁴ oferă #1 nota de „C”; UBS³ oferă nota „D.” COMMITTEE nu putea să decidă care reprezintă originalul.

„da-ți gloria Lui” Această afirmație ar putea fi o expresie metaforică pentru a te încrede, a crede, sau a-ți pune credința în Cristos. În 11:13 ar putea să însemne că unii s-au pocăit și au devenit credincioși ca rezultat a judecării lui Dumnezeu. Această afirmație este folosită cu privire la poporul lui Dumnezeu în 14:7 și la necredincioșii chinuiți ce au refuzat să se închine lui Dumnezeu în 16:9.

„nunta Mielului” „Mielul” are o conotație sacrificială Vechi Testamentară (comparați Lev. 1-7). Această afirmație leagă un element sacrificial cu o masă comună (jertfa de pace). Există o aluzie la acest banchet de nuntă în Mat. 8:11; 26:29; Lu. 14:15; 22:16. Se concentrează asupra obiceiului nunții evreiești al perioadei BETROTHAL, o perioadă de așteptare, și un banchet de șapte zile. Este interesant de notat faptul că în câteva pasaje metafora se schimbă în poporul lui Dumnezeu, nu ca mireasă, ci ca invitați la nuntă (comparați v. 9 și Mat. 22:1-14). Metafora se va schimba din nou în 21:2,9 din poporul lui Dumnezeu la „Noul Ierusalim.” Conceptul unei relații maritale dintre Dumnezeu și biserica Lui este găsit în VT în Is. 54:4-8; 62:5; Ier. 31:32; Eze. 16; și Osea 2:14-19. Metafora este văzută în NT în II Cor. 11:2; Ef. 5:21-31; Apo. 10:0; 21:2,9; 22:17. De asemenea, Isus este văzut ca și un mire (comparați Mat. 9:15; Mar. 2:19-20; Luca 5:34-35; Ioan 3:29). Câteva parabole în Mat. Continuă această temă (comparați Mat. 22:1-14; 25:1-13). Căsătoria ar putea fi cel mai bun exemplu uman al conceptului de legământ biblic.

„mireasa Lui sa pregătit” Această afirmație este un INDICATIV AORIST ACTIV. Unii au interpretat-o ca referindu-se la meritul uman datorat faptelor. AORISTUL PASIV al v. 8 arată că această interpretare nu poate fi adevărată. Acest context

afirmă relația paradoxală dintre activitatea de inițiere a lui Dumnezeu (comparați Ioan 6:44,65) văzută în invitația din v. 9, ce este un PARTICIPIU PERFECT PASIV, și răspunsul necesar prin credință al umanității (comparați Mat. 1:15; Fapte 3:16,19; 20:21). Relația paradoxală poate fi văzută în Filip. 2:12-13. Este susținută de faptul că în v. 8 Dumnezeu oferă permisiunea de a se îmbrăca, dar îmbrăcămintea se referă la faptele bune (fapte neprihănite) ale poporului lui Dumnezeu (comparați 14:13; Ef. 2:10; i Tim. 5:25).

În lucrarea *Word Pictures in the New Testament* a lui A. T. Robertson are un comentariu interesant pe v. 7. „Trei metafore ale femeii apar în Apocalipsa (Mama în capitoul 12, Curva în 13 până la 19, și Mireasa lui Cristos aici și la sfârșit). Prima și ultima reprezintă biserica sub două aspecte diferite ale vieții ei, în timp ce a doua răspunde și răspunde marelui ei dușman și rival (SWETE)” (p. 449).

19:8 „faptele neprihănite ale sfinților” Termenii „fapte neprihănite” (neprihănite, *dikaiōma*) are câteva utilizări în NT.

1. se referă la faptele de dreptate ale lui Dumnezeu (comparați 15:4)
2. se referă la fapta lui Isus de a murii spre folosul umanității (comparați Rom. 5:16,18)
3. se referă la viața de dreptate a credincioșilor (comparați 19:8)
4. se referă la un decret, o lege, sau un ordin, de obicei la Legea lui Moise (comparați Lu. 1:6; Rom. 1:32; 2:26; 8:4; Ev. 9:1,10).

Problema teologică de bază legată de această familie de termeni grecești (*dikaioō, dikaiōsis, dikaios, dikaiosunē*) se referă la cum o umanitate căzută poate să susțină că este dreaptă, neprihănită, justă, justificată. Trebuie declarat că această condiție spirituală nu a fost îndeplinită prin efortul uman (comparați Rom. 3:21-30; Ef. 2:8-9), ci prin alegere Divină (Tatăl), printr-un act Divin (Fiul), și prin atragerea Divină a Duhului (comparați Ioan 6:44,65). Omenirea poate doar primii lucrarea isprăvită (comparați Rom. 5; II Cor. 5:21). Țelul unei poziții drepte este trăirea dreaptă. Trăirea asemenea lui Cristos (comparați Rom. 9:29; Gal. 4:19; Ef. 1:4; 2:10). Trăirea neprihănită este dovada unei relații cu Dumnezeu (comparați 14:13), nu fundația relației (comparați Gal. 3:1-3)! Vezi Tematica Specială la 19:11.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 19:9-10

⁹Apoi el mi-a spus, „Scrie, Fericiți sunt cei ce sunt invitați la masa nunții Mielului.” Și mi-a spus, „Acestea sunt cuvintele adevărate ale lui Dumnezeu.” ¹⁰Apoi am căzut la picioarele ca să mă închin lui. Dar el mi-a spus, „Nu fă așa ceva; Eu sunt un tovarăș slujitor al tău și al fraților tăi ce țin mărturia lui Isus; închină-te lui Dumnezeu. Pentru că mărturia lui Isus este spiritul profeției.”

19:9 „Fericiți sunt” Aceasta este cea de-a patra fericire din cele șapte pentru cei răscumparați din Apocalipsa (comparați 1:3; 14:13; 16:15; 19:9; 20:6; 22:7,14).

„cei ce sunt invitați” Această afirmație este un PARTICIPIU PERFECT PASIV, ce accentuează chemarea lui Dumnezeu pentru salvare (comparați 17:14, Ioan 6:44,64).

„Acestea sunt cuvintele adevărate ale lui Dumnezeu” Această afirmație accentuează veridicitatea mesajului îngerului (comparați 21:5; 22:6).

19:10 „Apoi am căzut la picioarele ca să mă închin lui” Au existat multe discuții despre încercarea lui Ioan de a se închina îngerului (comparați 22:8). Posibil Ioan a inclus întâmplarea intenționat ca un cuvânt împotriva închinării la îngeri (comparați 22:9; Col. 2:18). Ioan a fost uimit de această persoană angelică puternică și poate a presupus că era o personificare divină (comparați gen. 16:7-13; 22:11-15; 31:11,13; 48:15-16; Exod 32:4; 13:21; 14:19; Jud. 2:1; 6:22-23; 13:3-22; Zah. 3:1-2; Lu. 24:5) sau o manifestare fizică a Duhului (comparați 22:8-9).

„Nu fă așa ceva; Eu sunt un tovarăș slujitor al tău și al fraților tăi ce țin mărturia lui Isus” Ioan s-a numit pe sine cu același termen ca în 1:1. Îngerul s-a identificat nu doar ca un slujitor al lui Dumnezeu (comparați Deut. 33:2; Ps. 103:21; Dan. 17:10) dar de asemenea al umanității răscumpărate (comparați Ev. 1:14). Acest înger de asemenea s-a identificat cu mărturia lui Isus, ce normal se spune că este o mărturie a sfinților mai degrabă decât a îngerilor (comparați 12:17).

„Pentru că mărturia lui Isus este spiritul profeției” Aceasta este o afirmație neobișnuită și a fost larg interpretată. Poate să se refere fie la:

1. Isus ca focusul profeției
2. faptul că profeția s-a transformat într-un semn că Isus a adus noua epocă a Duhului (comparați 1:2; 6:9; 12:17 și 14:12 pentru o utilizare asemănătoare a acestei afirmații)
3. Isus reprezintă însăși suflarea profeției (similar cu „insuflat de Dumnezeu” din II Tim. 3:16).

Contextul arată că cei ce s-au încrezut în Cristos au fost conduși de Duhul. Nimeni nu poate veni la Cristos decât dacă:

1. Duhul îl atrage (comparați Ioan 6:44,65)
2. îl ajută să înțeleagă mesajul evangheliei
3. îl încurajează să se încreadă în Cristos
4. îl botează în Cristos
5. îl formează pe Cristos în el (comparați Ioan 16:8-11)

Lucrarea Duhului este aceea de al înălța pe Cristos!

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 19:11-16

¹¹Și am văzut raiul deschis, și iată, un cal alb, și pe Cel ce stătea pe el numit Credincios și Adevărat, și în neprihănire El judecă și poartă război. ¹²Ochii Lui sunt ca flacăra de foc, iar pe capul Lui sunt multe diademe; și are un nume scris pe El pe care nimeni nu-l știe cu excepția Lui. ¹³El e îmbrăcat cu o haină înmuiată în sânge, iar numele Lui este Cuvântul lui Dumnezeu. ¹⁴Iar armatele din rai, îmbrăcate în pânză plăcută, albă și curată, Îl urmau pe cai albi. ¹⁵Din gura Lui ieșea o sabie ascuțită, așa încât cu ea să doboare națiunile, și El le va conduce cu un toiag de fier; și El va zdrobi presa de vin a mâniei lui Dumnezeu, Atotputernicul. ¹⁶Iar pe haina Lui și curea are un nume scris, „ÎMPĂRATUL ÎMPĂRAȚILOR, ȘI DOMNUL DOMNILOR.”

19:11 „Și am văzut raiul deschis” Această afirmație este o formă VERBALĂ PERFECT PASIVĂ și s-ar putea relaționa la Eze. 1:1. De câteva ori în Apocalipsa raiul a fost deschis (în moduri parțiale) pentru a revela adevăr lui Ioan în etape progresive (comparați 4:1; 11:19; 15:5). Vezi Tematica Specială la 3:7.

„un cal alb” Mirele din paragraful anterior este revelat mai târziu ca un războinic a tot cuceritor. Acesta descrie venirea lui Isus așa cum Îl așteptau evreii pentru prima dată, un general militar puternic. Această venire este oarecum diferită de descrierea celei de-a doua veniri a lui Pavel (*Parousia*) găsit în I Tes. 4:13-18. Pentru un grup de credincioși persecutați această metaforă reprezintă o încurajare extremă. Interpreții trebuie să-și amintească faptul că

1. Aceste versete nu sunt o discuție totală și completă a întoarcerii lui Cristos
2. Că este îmbrăcată într-un limbaj apocaliptic, simbolic
3. Că este adevărat, Dumnezeul nostru, în Cristos, se reîntoarce personal pentru a-i primii pe ai Săi (comparați Ioan 14:2-3) și pentru a judeca întreaga umanitate conform faptelor ei (comparați Gal. 6:7).

„Cel ce stătea pe el” Cu toate că în 6:2 e vorba de un cal alb, acesta e cu siguranță diferit.

„numit credincios și adevărat” Termenii „Credincios și Adevărat” în ebraică transmit veridicitate (comparați Apo. 3:14 la fel și 1:5; 3:7).

TEMATICĂ SPECIALĂ: „ADEVĂRUL” (CONCEPTUL) SCRIERILE LUI IOAN

Într-un anumit sens Ioan combină fundalul ebraic cu cel grecesc al termenului *alētheia* „adevăr” după Cum a făcut cu *logos* (comparați 1:1-14). În ebraică *emeth* (BDB 53) denotă ceea ce este adevărat, sau veridic (adesea asociat în Septuaginta cu *pisteuō*). În grecește a fost asociat cu realitatea lui Plato contra irealitatea, ceresc contra pământesc. Această concepție se potrivește cu dualismul lui Ioan. Dumnezeu sa revelat deja clar (etimologia lui *alethēia* este de a expune, a manifesta clar, UNCONCEAL) în Fiul Său. Acest lucru este exprimat în câteva modalități.

1. SUBSTANTIV, *alethēia*, adevăr
  - a. Isus este plin de har și de adevăr (comparați 1:14,17 – termeni ai legământului Vechi Testamentar)
  - b. Isus este focusul mărturii lui Ioan Botezătorul (comparați 1:32-34; 18:37 – ultimul profet al Vechiului testament)
  - c. Isus vorbește adevărul (comparați 8:4,44,45,46 – revelația este personală și propozițională)
  - d. Isus este calea, adevărul și viața (comparați 14:6)
  - e. Isus îi sfințește prin adevăr
  - f. Isus (*Logos*-ul, 1:1-3) este adevărul (comparați 17:17)
2. ADJECTIV, *alēthēs*, adevărat, veridic
  - a. mărturisirea lui Isus (comparați 5:31-32; 7:18; 8:13-14)
  - b. judecata lui Isus (comparați 8:16)
3. ADJECTIV, *alēthinus*, real
  - a. Isus este adevărata lumină (comparați 1:9)
  - b. Isus este adevărata pâine (comparați 6:32)
  - c. Isus este adevărata viță (comparați 15:1)
  - d. Isus este adevăratul martor (comparați 19:35)
4. ADVERB, *alēthōs*, cu adevărat
  - a. Samariteană Îi mărturisește lui Isus ca Salvatorul lumii (comparați 4:42)
  - b. Isus este adevărata mâncare și băutură, opus manei zilelor lui Moise (comparați 6:55)

Termenul de adevăr și derivația lui exprimă de asemenea mărturiile altora despre Isus, *alethes*

- a. Mărturia lui Ioan Botezătorul e adevărată (comparați 10:41)
- b. Mărturia lui Ioan (autorul evangheliei) este adevărată (comparați 19:35; 21:24)
- c. Isus văzut ca adevăratul profet (comparați 6:14; 7:40)

Pentru o discuție bună despre adevăr în Vechiul Testament și Noul Testament vezi *A Theology of the New Testament* a lui George E. Ladd, pp. 263-269.

TEMATICĂ SPECIALĂ: „ADEVĂRUL” (TERMENUL) ÎN SCRIERILE LUI IOAN

1. Dumnezeu Tatăl
  - a. Dumnezeu este adevărat/veridic (comparați Ioan 3:33; 7:18,28; 8:26; 17:3; Rom. 3:4; I tes. 1:9; I Ioan 5:20; Apo. 6:10)
  - b. Căile lui Dumnezeu sunt adevărate (comparați Apo. 15:3)
  - c. Judecățile lui Dumnezeu sunt adevărate (comparați Apo. 16:7; 19:2)

- d. Spusele lui Dumnezeu sunt adevărate (comparați Apo. 19:11)
2. Dumnezeu Fiul
- a. Fiul este adevărat/adevărul
- 1) adevărata lumină (comparați Ioan 1:9; I Ioan 2:8)
  - 2) adevărata viță (comparați 15:1)
  - 3) plin de har și de adevăr (comparați Ioan 1:14,17)
  - 4) El este adevărul (comparați Ioan 14:6; 8:32)
  - 5) El este adevărat (comparați Apo. 3:7,14; 19:11)
- b. Mărturia Fiului este adevărată (comparați Ioan 18:37)
3. Poate avea un sens comparativ
- a. legea lui Moise contra harul și adevărul lui Isus (comparați 1:17)
  - b. tabernacolul din pustiu contra tabernacolul ceresc (comparați Ev. 8:2; 9:1)
4. De multe ori în Ioan acest termen are câteva conotații (ebraică și greacă). Ioan folosește toți termenii pentru a descrie pe Tatăl și pe Fiul, ca persoane, ca vorbitori, și mesajul lor ce trebuie să fie oferit mai departe urmașilor lor (comparați Ioan 4:13; 19:35; Ev. 10:22; Apo. 22:6).
5. Pentru Ioan aceste două adjective Îl descriu pe Tatăl ca fiind singura Divinitate demnă de încredere (comparați 5:44, I Ioan 5:20) și pe Isus ca fiind revelația completă și adevărată a Lui pentru scopul răscumpărării, nu doar cognitiv, ci fapte!

„în neprihănire El judecă și poartă război” Această afirmație este o aluzie la Is. 11:3-5 (comparați Is. 9:7; 16:5; 32:1; Ps. 96:13), ce descrie Noua Epocă a neprihănirii, Noua Epocă a Duhului. Vezi Tematica Specială de jos.

TEMATICĂ SPECIALĂ: NEPRIHĂNIREA

„Neprihănirea” reprezintă o temă crucială încât studentul Bibliei trebuie să facă un studiu extins al acestui concept.

În VT caracterul lui Dumnezeu este descris ca fiind „drept” sau „neprihănit” (BDB 841). Însăși termenul mesopotamian vine dintr-un REED a unui râu ce era utilizat ca o unealtă de construcție pentru a judeca întărirea orizontală a zidurilor și gardurilor. Dumnezeu a ales termenul pentru a fi folosit metaforic cu privire la caracterul Său. El este standardul drept (măsurătoarea) după care toate lucrurile sunt evaluate. Acest concept afirmă neprihănirea lui Dumnezeu cât și dreptul Lui de a judeca.

Omul a fost creat după imaginea lui Dumnezeu (comparați Gen. 1:26-27; 5:1,3; 9:6). Umanitatea a fost creată pentru comuniune cu Dumnezeu. Întreaga creație reprezintă o scenă pentru interacțiunea lui Dumnezeu cu umanitatea. Dumnezeu a dorit ca cea mai înaltă creație, umanitatea, să-L cunoască, să-L iubească, să-L slujească, și să fie ca El! Loialitatea umanității a fost testată (comparați Gen. 3; Rom. 5:12-21).

Dumnezeu a promis să repare și să restaureze comuniunea (comparați Gen. 3:15). El realizează acest lucru prin voia Lui și prin singurul Său Fiu. Oamenii au fost incapabili să restaureze BREACH (comparați Rom. 1:18-3:20).

După cădere, primul pas al lui Dumnezeu pentru restaurare a fost conceptul de legământ bazat pe invitația Sa și pe răspunsul umanității prin pocăință, credință, ascultare. Datorită căderii, oamenii erau incapabili de o acțiune adecvată (comparați Rom. 3:21-31; Gal. 3). Dumnezeu însuși a luat inițiativa de a restaura încălcarea legământului de către oameni.

Dumnezeu a făcut acest lucru:

1. declarând neprihănirea umanității prin lucrarea lui Cristos (adică, neprihănire forensică)
2. oferind umanității fără plată neprihănirea prin lucrarea lui Cristos (adică, neprihănire imputată).

3. furnizând locuirea Duhului ce produce neprihănire (adică, asemănare cu Cristos, restaurarea chipului lui Dumnezeu)
4. restaurând comuniunea din Grădina Eden

Totuși, Dumnezeu cere un răspuns al legământului. Dumnezeu decretă (adică, oferă fără plată) și furnizează, dar oamenii trebuie să răspundă și să continue să răspundă prin

1. pocăință
2. credință
3. ascultare ca stil de viață
4. perseverență

Neprihănirea, prin urmare, reprezintă o acțiune reciprocă, a legământului dintre Dumnezeu și înalta Lui creație, bazată pe caracterul lui Dumnezeu, lucrarea lui Cristos, și oferirea Duhului, căruia fiecare individ trebuie să-i răspundă personal și continuu în mod adecvat. Conceptul se numește „justificare prin credință.” Conceptul este relevant în evanghelii, dar nu în acești termeni. Conceptul este în mod primordial definit de Pavel, ce folosește termenul grecesc „neprihănire” în formele lui variate de peste 100 de ori.

Pavel, fiind un rabin antrenat, utilizează termenul *dikaionē* în sensul ebraic al termenului *SDQ* utilizat în Septuaginta, dar ne găsim în literatura greacă. În scrierile grecești termenul este conectat la cineva care s-a conformat la așteptările Divinității și societății.

În sensul ebraic cuvântul este totdeauna structurat în termenii legământului. YAHWE este un Dumnezeu drept, etic, moral. El dorește ca poporul Său să-I reflecte caracterul. Umanitatea răscumpărată devine o nouă creație. Această înnoire rezultă într-un stil de viață nou de evlavie (Romano Catolicii se concentrează pe justificare). Având în vedere să Israelul a fost o teocrație nu a existat o delimitare clară între secular (normele societății) și sacru (voia lui Dumnezeu). Această distincție este exprimată în termenii ebraici și grecești fiind tradusă în engleză prin „justificare” (înrudit cu societatea) și „neprihănire” (înrudit cu religia).

Evanghelia (vestea bună) a lui Isus este că umanitatea căzută a fost restaurată pentru a avea comuniune cu Dumnezeu. Acest lucru a fost îndeplinit prin dragostea, mila, harul Tatălui; viața, moartea, și învierea Fiului; îndrumarea și atragerea spre evanghelie Duhului. Justificarea este un act fără plată a lui Dumnezeu, dar trebuie să se concretizeze în evlavie (poziția lui Augustin, ce reflectă atât accentul reformaților pe aspectul fără plată al evangheliei cât și pe accentul Romano Catolic pe o viață schimbată de dragoste și credincioșie). Pentru Reformați termenul „neprihănirea lui Dumnezeu” reprezintă un GENITIV OBIECTIV (adică, actul de a face umanitatea păcătoasă acceptabilă pentru Dumnezeu [sfințire pozițională], în timp ce pentru Catolici reprezintă un GENITIV SUBIECTIV, ce este procesul de a deveni mai mult ca Dumnezeu [sfințenie progresivă]. În realitate ambele sunt adevărate!!)

În perspectiva mea în întreaga Biblie de la Gen. 4 – Apo. 20 se găsește o înregistrare a restaurării părtășiei din Eden de către Dumnezeu. Biblia începe cu Dumnezeu și omenirea în părtășie într-un cadru timpuriu (comparați Gen. 1-2) iar Biblia se sfârșește cu același cadru (comparați Apo. 21:22). Imaginea și scopul lui Dumnezeu vor fi restaurate!

Pentru a documenta discuțiile de sus observați următoarele pasaje selectate din NT ce ilustrează grupul grecesc al cuvântului.

1. Dumnezeu este neprihănit, adesea asociat cu Dumnezeu ca Judecător.
  - a. Rom. 3:26
  - b. II Tes. 1:5-6
  - c. II Tim. 4:8

- d. Apo. 16:5
- 2. Isus este neprihănit
  - a. Fapte 3:14; 7:52; 22:14 (titlu al lui Mesia)
  - b. Mat. 27:19
  - c. I Ioan 2:1,29; 3:7
- 3. Voia lui Dumnezeu pentru creația Lui este neprihănire
  - a. Lev. 19:2
  - b. Mat. 5:48 (comparați 5:17-20)
- 4. Mijloacele lui Dumnezeu de a furniza și de a produce neprihănire
  - a. Rom. 3:21-31
  - b. Rom. 4
  - c. Rom. 5:6-11
  - d. Gal. 3:6-14
  - e. Oferită de Dumnezeu
    - 1) Rom. 3:24; 6:23
    - 2) I Cor. 1:30
    - 3) Ef. 2:8-9
  - f. Primită prin credință
    - 1) Rom. 1:17; 3:22,26; 4:3,5,13; 9:30; 10:4,6,10
    - 2) II Cor. 5:21
  - g. Prin faptele Fiului
    - 1) Rom. 5:21
    - 2) II Cor. 5:21
    - 3) Filip. 2:6-11
- 5. Voia lui Dumnezeu este ca urmașii Lui să fie neprihăniți
  - a. Mat. 5:3-48; 7:24-27
  - b. Rom. 2:13; 6:1-5; 6:1-23
  - c. Ef. 1:4; 2:10
  - d. I Tim. 6:11
  - e. II Tim. 2:22; 3:16
  - f. Ioan 3:7
  - g. I Pet. 2:24
- 6. Dumnezeu va judeca lumea prin neprihănire
  - a. Fapte 17:31
  - b. II Tim. 4:8

Neprihănirea este o caracteristică a lui Dumnezeu, oferită fără plată umanității păcătoase prin Cristos. Ea reprezintă

- 1. un decret al lui Dumnezeu
- 2. un dar al lui Dumnezeu
- 3. un act al lui Cristos
- 4. viață pentru a fi trăită

Dar există de asemenea și un proces de a deveni neprihănit ce trebuie urmărit cu vigoare și perseverență, ce va fi evident într-o zi la a doua venire a lui Cristos. Comuniunea cu Dumnezeu este restaurată la salvare dar progresul este prin viață pentru a deveni ENCOUNTER față în față la moarte sau la *Parousia*!

Aici este un citat bun pentru a concluziona această discuție. Este luat din *Dictionary of Paul and His Letters* din IV

„Calvin, mai mult decât Luther, accentuează aspectul rațional al neprihănitului lui Dumnezeu. Perspectiva lui Luther cu privire la neprihănitul lui Dumnezeu pare să conțină aspectul de achitat. Calvin accentuează natura minunată a comunicării sau a împărțirii neprihănitului lui Dumnezeu nouă” (p. 834).

Pentru mine relația credinciosului cu Dumnezeu are trei aspecte.

1. evanghelia este o persoană (accente ale bisericii de est și ale lui Calvin)
2. evanghelia este adevărată (accente ale lui Augustin și Luther)
3. evanghelia înseamnă o viață transformată (accente Catolice)

Toate sunt adevărate și trebuie ținute împreună pentru un creștinism sănătos, corect, biblic. Dacă cineva supraaccentuează sau depreciază, probleme vor apărea

Noi trebuie să-L primim pe Isus!

Noi trebuie să credem evanghelia!

Noi trebuie să urmărim asemănarea cu Cristos!

19:12 „Ochii Lui sunt ca flacăra de foc” Aceasta este o descriere a lui Isus din 1:14 și 2:18. Are un fundal angelic Vechi Testamentar din Dan. 10:6.

„Pe capul Lui sunt multe diademe” Această afirmație se referă la cununii regale. Isus are mai multe coroane decât

1. călărețul de pe calul alb din 6:2 (ce simbolizează război eficient)
2. Satan (balaurul roșu din 12:3)
3. fiara din 13:1

„și are un nume scris pe El pe care nimeni nu-l știe cu excepția Lui” Această afirmație poate fi o aluzie la Apo. 2.17, dar dacă este, înțelesul ei este neclar. Unii o văd ca o aluzie la credința antică că a cunoaște numele zeilor însemna a avea putere asupra lor. Alții cred că reprezintă faptul că nimeni nu poate cunoaște complet caracterul lui Cristos. Având în vedere că titlul este necunoscut, nu se referă la nici unul din titlurile lui Cristos („Credincios și Adevărat” din v. 11, și „Cuvântul lui Dumnezeu” din v. 13) găsit în acest pasaj (sau în carte) inclusiv „Regele regilor și Domnul domnilor” în v. 16.

19:13 „El e îmbrăcat cu o haină înmuiată în sânge” Această afirmație este o aluzie la poemul judecății lui YAHWE din Is. 63:3, la care de asemenea se face aluzie în v. 15. Termenul „înmuiat” (MS A, UBS⁴ oferă nota B) sau „stropit” (MSS **Σ**, P din Is. 63:3) este la TIMPUL PERFECT; comentatorii sunt în dezacord cu privire la ceea ce se referă

1. sângele dușmanilor, ce par a fi focusul paragrafului și sunt reflectați în Targum (traduceri aramaice) în Gen. 49:10-11 (totuși, în context, bătălia încă nu a început)
2. Răscumpărarea Lui, sângele sacrificial în care sfinții și-au spălat propriile haine (comparați 7:14)
3. este posibil să fie sângele martorilor Lui, ce sunt prețioși pentru El

În context opțiunea #1 pare a fi cea mai bună.

„iar numele Lui este Cuvântul lui Dumnezeu” Acesta este termenul *logos*, ce leagă cartea Apocalipsa de apostolul Ioan, deoarece el este singurul autor biblic ce folosește acest titlu pentru Isus (comparați Ioan 1:1,14; I Ioan 1:1). Evanghelia este atât o persoană (Cuvântul viu al lui Dumnezeu, Isus) cât și un mesaj (Cuvântul lui Dumnezeu scris, Biblia). Acest aspect

dublu este reflectat în utilizarea termenului biblic „credință,” ce reprezintă atât un act personal al primirii lui Isus cât și un act cognitiv ce implică a cred adevărurile doctrinare („credința,” comparați Iuda vv. 3,20).

TEMATICĂ SPECIALĂ: FUNDALUL EBRAIC ȘI GRECESC AL TERMENULUI *LOGOS*

Fundalul termenului *Logos*

1. Fundalul ebraic

- a. puterea cuvântului rostit (Is. 55:11; Ps. 33:6; 107:20; 147:15,18), ca în Creație (Gen. 1:3,6,9,11,14,20,24,26,29) și în binecuvântarea patriarhală (Gen. 27:1ff; 49:1)
- b. Pro. 8:12-13 personificat „Înțelepciune” ca agentul întregii creații și prima creație a lui Dumnezeu (comparați Ps. 33:6 și ne-canonica scriere *Wisdom of Solomon*, 9:9)
- c. Targum-urile (traduceri și comentarii aramaice) substituie afirmația „Cuvântul lui Dumnezeu” pentru *logos* datorită disconfortului lor cu termeni antropomorfici

2. Fundalul grecesc

- a. Heraclit – lumea a fost în flux; divinul impersonal și *logosul* neschimbător a ținut-o împreună și a ghidat procesul schimbător
- b. Plată – *logosul* impersonal și neschimbător ține planetele pe orbită și determină anotimpurile
- c. Stoicii – *logosul* era „rațiunea lumii” sau managerul, dar era semi-personal
- d. Philo – el a personificat conceptul de *logos* ca „Marele Preot ce plasează sufletele oamenilor înaintea lui Dumnezeu,” sau „podul dintre om și Dumnezeu,” sau „plugar prin care Pilotul universului manevrează toate lucrurile” (*kosmocrater*)

19:14 „armatele care sunt în rai” Această afirmație a fost interpretată în două feluri.

1. Datorită lui 17:14 și a descrieri sfinților din v. 8 în acest context imediat, mulți au presupus că această afirmație se referă la sfinți
2. Datorită fundalului Vechi Testamentar din Deut. 33:2; Ps. 68:17; și Zah. 14:5 la fel și pasajele Nou testamentare din Mat. 13:41; 16:27; Mar. 8:38; 13:27; LU. 9:26; I Tes. 3:13; II Tes. 1:7, mulți cred că trebuie să se refere la îngeri.

Această ambiguitate este prezentă în multe pasaje

19:15 „din dura Lui” Această afirmație este o aluzie la Is. 11:4 și Apo. 1:16 și 2:16. Această metaforă JUDGMENTAL a fost găsită în literatura apocaliptică evreiască (comparați IV Esdra 12:6; psalmii lui Solomon 17:10,45,49; și cartea I Enoh 62:6).

„o sabie ascuțită” Aceasta este o metaforă pentru puterea evangheliei sau a cuvântului lui Dumnezeu rostit (comparați Gen. 1; Is. 55:11; Ioan 1:1; Ii tes. 7:8), nu o descriere literală.

Distrugerea vremurilor de sfârșit ale armatelor umane răzvrătite este ilustrată din Eze. 38-39. Această distrugere este îndeplinită de (1) sabie (comparați Eze. 38:21 și Apo. 19:15,21) sau (2) de foc din cer, comparați Eze. 38:22; 39:6; și Apo. 20:9. Această paralelă între Apo. 19 și Apo. 30 (adică, diferitele modalități de a distruge armatele națiunilor), ambele care reflectă Eze. 38-39, implică o recapitulare. A doua venire a lui Cristos din 19 este repetată în limbaj diferit în 20:1-10. Recapitularea a fost deja văzută între peceți, trâmbițe, și potire.

„națiunile” Originea Vechi Testamentară ale acestor armate reprezintă națiunile neevlavioase din Eze. 38 din întregul Orient Apropiat (comparați vv. 2,5,6,13). Ioan folosește bătălia vremurilor de sfârșit din Eze. 38-39 (sau posibil Ps. 2) ca sursa imagisticii lui despre bătălia escatologică dintre bine și rău! Isus are de departe cea mai mare sabie! Vezi nota de la 2:26 și 10:11.

„**El le va conduce cu un toiag de fier**” Aceasta este a doua descriere din trei despre cel ce călărește pe un cal alb. Această descriere a judecății vine din Ps. 2:9 și 110:5-6 (comparați Apo. 2:27; 12:5).

„**El va zdrobi presa de vin a mâniei lui Dumnezeu, Atotputernicul**” Această a treia descriere a judecății este o aluzie la Is. 63:2-3; Ier. 51:33; Plângeri 1:14; Ioel 3:13 (comparați Apo. 14:19-20). Culoarea strugurilor zdrobiți amintea anticilor de sânge, moarte, și luptă!

Pentru „mânia lui Dumnezeu” vezi nota de la 7:14.

19:16 „pe cureaua Lui un nume scris” Au existat multe discuții despre termenul „coapsă”:

1. acesta era locul unde sabia de obicei era ținută
2. acesta era locul de unde haina Lui se vedea cel mai bine stând pe cal
3. reprezenta cel mai puternic mușchi al trupului Său și era un simbol al tăriei Lui

„**REGELE REGILOR, ȘI DOMNUL DOMNILOR**” Se referă oare această afirmație la un nume sau la două? Apocalipsa 17:14 arată că se referă la un nume (comparați I Tim. 6:15). Afirmația are două fundale Vechi Testamentare posibile:

1. descriere a lui YAHWE (comparați Deut. 10:17 și Enoh 9:4)
2. un titlu babilonean și persan a divinității transferat lui YAHWE (comparați Dan. 2:37)

Este interesant de notat că această afirmație în aramaică echivala cu 777, în contradicție cu numărul fiarei, care era 666.

Ultima perfecțiune contra ultima imperfecțiune.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 19:17-18

¹⁷Apoi am văzut un înger stând în soare, și a strigat cu voce tare, spunând tuturor păsărilor ce zboară în mijlocul cerului, „Veniți, adunați-vă pentru marea cină a lui Dumnezeu, ¹⁸asa încât să mâncați carnea împăraților și carnea comandanților și carnea oamenilor mari și carnea cailor și a celor ce stau pe ei și carnea tuturor oamenilor, atât oameni liberi cât și sclavi, mici și mari.”

19:17 „tuturor păsărilor” Acest paragraf grotesc este o aluzie la două pasaje Vechi Testamentare ce au legătură cu scenele de bătălie. Acest context reprezintă aceeași bătălie discutată în 16:12-16, numită Armagedon. Păsările de pradă sunt descrise ca fiind chemate pentru bătălie asemenea în I Sam. 17:46 (comparați Mat. 24:28; Lu. 17:37) și Eze. 39:17-20, ce reprezintă bătălia din vremea de sfârșit din Gog și Magog. Ioan adesea utilizează imagistică Vechi Testamentară în moduri noi. În capitolul 20 bătălia din Gog și Magog se ocupă cu Satan după mileniu, unde bătălia din capitolul 19 se întâmplă înainte de mileniu și se ocupă de fiară și de profetul fals.

„**Veniți, adunați-vă pentru marea cină a lui Dumnezeu**” Cuvântul tradus „veniți” este un ADVERB utilizat ca un IMPERATIV PLURAL AORIST ACTIV ce se potrivește cu al doilea cuvânt, „adunați-vă,” ce este un IMPERATIV PLURAL AORIST PASIV. Aceasta este o antiteză a banchetului Mielului menționat în vv. 7 și 9. Mielul invită oameni pierduți pentru a veni să fie salvați și să se alăture mesei sărbătorii nunții. Dar îngerul invită păsările de pradă pentru a veni la sărbătoare trupurilor moarte (și a sufletelor moarte) la marea bătălie a vremurilor de sfârșit (comparați Ier. 12:9; Eze. 39:17). Mânia lui Dumnezeu este reală și simbolizată ca o sărbătoare, asupra cărnii dușmanilor Lui (comparați Is. 34:6; Ier. 12:12; 46:10; Țef. 1:7).

19:18 Acest verset merge înapoi până la 6:15, ce reprezintă de asemenea un cadru escatologic unde aceleași categorii generale ale umanității au fost de asemenea menționate. Oroarea de a nu fi îngropat reprezenta în special șocantă pentru oamenii Orientului Apropiat.

Întoarcerea victorioasă a lui Isus are loc la sfârșitul fiecărui ciclu al judecății: peceților, 6:12-17; trâmbițelor, 11:15-18; și potirelor, 19:1-21.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 19:19-21

¹⁹Și am văzut fiara și pe împărații pământului și armatele lor adunați să facă război împotriva Celui ce stătea pe cal și împotriva armatei Lui. ²⁰Iar fiara a fost prinsă, și împreună cu ea profetul fals ce efectua semnele în prezența ei, prin care decepționa pe cei ce au primit amprenta fiarei și pe cei ce s-au închinat imaginii ei; aceștia doi au fost aruncați vii în lacul cu foc ce arde cu pucioasă. ²¹Iar restul au fost omorâți cu sabia ce ieșea din gura Celui ce stătea pe cal, și toate păsările au fost umplute cu carnea lor.

19:19 Bătălia însăși începe. Acest verset este o aluzie la Ps. 2. Se referă acest verset la o bătălie specifică a vremii de sfârșit, sau este o luptă simbolică între bine și rău? Genul literar al Apocalipsei implică simbolismul; pasajele paralele din Mat. 24; Mar. 13; Lu. 21; și II Tes. 2 implică varianta literală. Această ambiguitate reprezintă sursa unui mare dezacord în interpretarea Apocalipsei de oamenii evlavioși. Dogmatismul este cu siguranță impropriu!

19:20 „profetul fals ce efectua semnele” El reprezintă a doua fiară (comparați 13:11-18; 16:13). Acest lucru merge în urmă până la 13:12-13, unde relația profetului fals cu fiara din mare este o imitare a relației Duhului Sfânt cu Cristos. „au primit amprenta fiarei” (comparați 13:16-17).

„aceștia doi au fost aruncați vii în lacul cu foc” Expresia „lacul de foc” este unică în cartea Apocalipsa, dar reprezintă un sinonim pentru termenul *Ghenna* (vezi Tematica Specială la 1:18), pe care Isus îl folosea adesea ca să denote Iadul. Aluzia Vechi Testamentară specifică poate fi la Is. 30:23-33 și Dan. 7:11. Există atât de multe pasaje profetice ce conectează judecata cu focul sau arderea. Această temă a unui foc etern este dezvoltată în iudaismul apocaliptic (comparați Enoh 27:1ff; 54:3ff; 90:26; IV Ezra 7:36; Apocalipsa lui Baruh 59:10; 85:13 [listă luată din Georg E. Ladd, *Apocalipsa*, p. 258]). Această afirmație este utilizată în Apocalipsa în 20:10,14; 21:8. Reprezenta un loc pregătit pentru Satan și îngerii lui, dar oamenii care s-au răzvrătit împotriva lui Dumnezeu vor găsi de asemenea acest locaș ultim ca fiind al lor pe veci. Reprezintă locuința ultimă a lui Satan. Este rezultatul natural al rebeliunii împotriva lui Dumnezeu și este o formă permanentă al abisului (comparați Mat. 25:46; Apo. 9:11; 11:7; 17:8; 20:1,3).

19:21 Cei ce primesc amprenta fiarei (comparați 13:16; 14:9,11), cei care i-au persecutat pe credincioși, sunt acum uciși de cuvântul lui Cristos (așa cum va muri și fiara din mare, comparați II Tes. 2:8).

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Aceste întrebări pentru discuții au scopul de a te ajuta să gândești printre problemele majore ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să o definească.

1. Listează grupele diferite care îl laudă pe Dumnezeu în vv. 1-8 și motivul laudei lor.
2. De unde vine conceptul de sărbătoare a nunții Mielului și care sunt implicațiile lui?
3. Ce implică v. 10 despre îngeri?
4. Explică semnificația versetelor 11-16 după cum se aplică lui Cristos.
5. Ce bătălie este descrisă în vv. 17-21? Câte bătălii sunt în vremea de sfârșit?

APOCALIPSA 20

DIVIZIUNI ALE PARAGRAFELOR DIN TRADUCERILE MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Cei o mie de ani 20:1-3	Satan legat 1000 de ani 20:1-3	Legarea lui Satan și domnia martirilor 20:1-3	Cei o mie de ani 20:1-3	Domnia pentru o mie de ani 20:1-3
2:4-6	Sfinții domnesc împreună cu Cristos 1000 de ani 2:4-6	2:4-6	2:4-6	2:4-6
Înfrângerea lui Satan 20:7-10	Rebeliunea satanică zdrobită 20:7-10	Eliberarea lui Satan și conflictul final 20:7-10	Îvingerea lui Satan 20:7-10	20:7-10
Judecata de la marele Tron Alb 20:11-15	Mare Tron Alb al judecății 20:11-15	Judecata finală 20:11-15	Judecata finală 20:11-15	Ultima judecată 20:11-12 20:13-15

CICLUL TREI DE CITIRE (vezi p. v din secțiunea de introducere)

URMĂRIND INTENȚIA ORIGINALĂ A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Citește capitolul dintr-o primă ședere. Identifică subiectele (ciclul de citire #3, p. viii). Compară-ți diviziunile subiectului cu cele cinci traduceri de sus. Alinierea nu este inspirată, dar reprezintă cheia pentru a urmări intenția originală a autorului, care este inima interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect numai unul.

1. Primul paragraf
2. Al doilea paragraf
3. Al treilea paragraf
4. Etc.

PRIVIRI CONTEXTUALE ASURPA APOCALIPSEI 20:1-15

A. Capitolul 20 trebuie legat teologic de capitolul 19 (a doua venire) și 21-22 (împărăția eternă). Întrebarea de interpretare este dacă a doua venire precede domnia de milenară a lui Cristos, dacă da atunci unele forme de pre-mileniste sunt inevitabile (dacă acest lucru este interpretat ca narațiune istorică). Dar dacă capitolele 20-22 sunt o unitate nouă ce recapitulează capitolele 17-19 (comparați W. Hendriksen, *More Than Conquerors*)? Această schimbare ar similară cu recapitularea dintre peceti, trâmbițe, și potire, iar o formă de idealism sau amilenism se potrivește mai bine

B. Capitolul 20 introduce câteva concepte teologice ne revelate în alte părți din Biblie:

1. înviere în două etape
2. domnie temporală a martirilor

3. domnie Mesianică timpurie pentru 1000 de ani
4. domnie ineficientă a lui Mesia (omenirea se răzvrățește din nou la investigarea lui Satan după o domnie de 1000 de ani)
5. altă bătălie împotriva necredincioșilor după judecata de la Marele Tron Alb.

C. Dificultăți în interpretare există deoarece

1. distinctele teologice din capitolul 20
2. ambiguitatea în câteva zone cheie
  - a. Satan legat, v. 2
  - b. numărul de grupe din v. 4
  - c. cine e implicat în prima înviere, v. 5
  - d. întrebările cine, unde, și ce ale domniei împreună cu Cristos, v. 6
  - e. de unde vin „națiunile” din v. 8
  - f. însemnătatea și locația „orașului preaiubit,” v. 9
  - g. cine e implicat în Tronul Alb al judecății din vv. 11-15 și cum se leagă de Mat. 25:31ff
3. Există o mare lacună de înțelegere printre comentarii evlavioși, credincioși, chiar și între cei cu aceeași teorie milenară. Teoria milenară a cuiva nu ar trebui să afecteze realitatea unei reînțoarceri fizice la care se face referență adesea în NT.
4. câteva citate bune ale unor oameni în care am încredere
  - a. în acest comentariu, *Apocalipsa*, Georg E. Ladd spune, „Evangheliismul american a pus un accent neavertizat asupra acestei doctrine a mileniului... Un lucru este clar; El (Isus) nu este preocupat de a învăța o domnie temporală terestră înainte de ordinea eternă în epoca ce are să vină.”
  - b. în *Word Pictures in the New Testament*, A. T. Robertson spune, „Această carte minunată a fost scrisă pentru a mângâia sfinții într-o vreme de mari încercări, nu pentru a crea dezbinare între ei” (pp. 457-458).
  - c. în comentariul său pe *The Book of Revelation, New International Commentary Series*, Robert H. Mounce, spune, „Judecând după măsura de atenție oferită de mulți scriitori primelor zece versete din capitolul 20, cineva ar putea judeca a fi cel mai important segment al cărții Apocalipsa. Tendința multor interpreți în acest punct e de deveni apologeții unei singure perspective a mileniului. Fără a nega semnificația acestui pasaj important, nu ar trebui elevat mai presus de unele teme de bază asemenea reînțoarcerii lui Cristos, judecata finală și eliminarea întregii nelegiuri, și splendoarea stării eterne. O citire atentă a pasajului despre mileniu (vv. 1-10) va arăta că probabil este limitat doar la învierea martirilor, să că nu conține nici o indicație specifică că domnia lor împreună cu Cristos are loc pe pământ sau că urmează neapărat după a doua venire” (p. 351).

D. Domnia milenară nu este asemănătoare cu

1. Epoca Mesianică, sau
2. Împărăția lui Dumnezeu (atât #1 cât și #2 sunt eterne, comparați Dan. 7:14,27; Is. 9:7; Lu. 1:33; II Pet. 1:11; Apo. 11:15; 22:5)

- E. Conceptul de 1000 de ani de fericire împreună cu Cristos ar putea veni din ideea de 6000 de ani de istorie iar apoi o odihnă de Sabat a prosperității din Gen. 1. Pare că această idee (istorică pre-milenistă) făcea parte din niște scrieri creștine timpurii (comparați Epistola lui Barnaba 15 și II Enoh 33).
- F. Acest capitol este evident o revelație inspirată și are un scop divin. Totuși, care este acel scop: (1) să sublinieze evenimentele vremurilor de sfârșit sau (2) să ofere introspecții spirituale în lupta spirituală a fiecărei epoci?
 Interpreții trebuie să fie atenți să nu-și împingă în pasaj propria agendă și nu a lui Ioan. Curiozitatea, sau loialitatea unei poziții teologice sau față de un învățător a cauzat o legiune de interpretări și atitudini greșite. Agenda/scopul lui Ioan este stabilit în alegere lui cu privire la gen și la alegerea imagisticii Vechi testamentare, nu Nou Testamentare! Să iei literatura apocaliptică literal nu reprezintă un semn al conservatorismului, ci a entuziasmului greșit direcționat! De ce interpreții moderni încearcă să facă literale unele din simbolurile lui Ioan și altele figurative? Toate sunt figurative (acest lucru nu înseamnă că nu sunt adevărate)! Prezentarea lui Ioan cu privire la vremea de sfârșit este în primul rând o structură Vechi Testamentară. El pare a ignora intenționat învățăturile escatologice ale lui Isus și ale lui Pavel. Scriitorii biblici, atât Vechi Testamentari cât și Nou testamentari, nu revelează o escatologie sistematică. Ei cu siguranță prezintă adevărul, dat nu într-o modalitate logică, cronologică, sau sistematică! Haide-ți să afirmăm adevărurile centrale ale viziunii și să nu fim dogmatici despre detalii.
- G. Acest capitol a fost scris pentru a purta greutatea teologică afară din locul ei în structura generală și mesajul cărții! Acest capitol nu reprezintă accentul major al autorului! Mileniul reprezintă un precursor pentru domnia eternă a lui Dumnezeu. Doar Apocalipsa alege să menționeze această domnie Mesianică temporală. Apare într-un gen literar ce comunică adevărul prin mijloacele limbajului simbolic. Personal, nu domnia de o mie de ani mă surprinde (în lumina textelor Vechi Testamentare), ci
1. cele două etape ale judecării
  2. amestecul sfinților înviați cu oamenii normali într-un cadru terestru
  3. prezența rebeliunii după o domnie Mesianică lungă
- Va fi inefficientă domnia personală a lui Cristos în a aduce omenirea sub neprihănire chiar și prin absența lui Satan? Sau această imagine este o modalitate simbolică pentru a arăta dimensiunea și destrăbălarea omenirii?
- H. Dumnezeu ne-a ajutat pe toți în lumina capitolului 22:18-19! Noi toți suntem afectați de natura noastră păcătoasă, de vârsta, de experiența, și de învățăturile noastre!

AUTORI UTILI

- A. Alan Johnson, „Revelation,” *The Expositors Bible Commentary*, vol. 12
- B. Georg Ladd, *Revelation of John*
- C. Leon Morris, „The Revelation of st. John,” *Tyndale New Testament Commentaries*, vol. 20
- D. Robert Mounce, „The Book of Revelation,” *The New International Commentary*
- E. Ray Summers, *Worthy is the Lamb*
- F. Craig Balising și Darrell Bock, *Progressive Dispensationalism*
- G. Brent Sandy, *Plowshares and Pruning Hooks*

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 20:1-3

¹Apoi am văzut un înger coborând din rai, ținând în mână cheia abisului și un mare lanț. ²Și a pus mâna pe balaur, șarpele cel vechi, care e diavolul și Satan, și l-a legat pentru o mie de ani; ³și la aruncat în abis, și l-a închis și a pecetluit după el, pentru a nu mai înșela națiunile, până când cei o mie de ani vor fi compleți; după aceste lucruri el trebuie să fie eliberat pentru o perioadă scurtă de timp.

20:1 „Apoi am văzut un înger coborând din rai, ținând în mână cheia abisului” Această imagine este similară cu cea a îngerului ce avea cheia abisului în **9:1-2,11**. Este interesant că Satan este legat de un înger anonim.

„cheia abisului” Am văzut două „chei” în Apocalipsa. Isus are cheile morții și ale Hadesului în 1:18 iar îngerul anonim are cheia abisului în 9:1. Termenul „cheie” este o metaforă pentru a evidenția „autoritatea asupra.”

Termenul „abis” reprezintă cuvântul grecesc pentru „adâncime” (cu prefixul de a- sau an- în engleză sau greacă ce arată negativul sau absența) (groapă fără sfârșit) și are fost discutată în 9:1. Pare a fi închisoarea spiritelor demonice. Totuși, aceasta nu poate fi o interpretare absolută datorită utilizării cuvântului de către Pavel în Rom. 10:7. Poate fi sinonim cu „Tartarus” reprezentând locul unde sălășluiește toate spiritele rele (comparați Lu. 8:31; Iuda v. 6; II Pet. 2:4). În iudaismul rabinic al secolului al doilea și al treilea termenul a fost înțeles ca fiind partea nelegiuită a hadesului.

20:2 „balaur, șarpele cel vechi, care e diavolul și Satan” Aceste titluri împătrite ale celui rău, ce au fost discutate în 12:9, sunt subliniate pentru a defini precis cine este legat și cine va fi mai târziu aruncat în lacul de foc (comparați v. 10). Acest lucru leagă Începutul (comparați Gen. 3) cu Sfârșitul (Apo. 20-22).

Termenul „balaur” poate fi

1. paralela „șarpelui.” În VT termenul ebraic *tannin* se poate referi la
  - a. un șarpe de pământ (comparați Exod 7:9,10,12; Deut. 32:33; și posibil Ps. 91:13)
  - b. șarpe de mare (comparați Gen. 1:21; Ps. 148:7)
2. paralela la monstrul mitic al mării, Leviatan (comparați Iov 7:12; Ps. 74:13-14; Is. 27:1), ce era folosit pentru a descrie una din creaturile lui Dumnezeu (comparați Iov 41; Ps. 104:24-26), sau ca un simbol al răului (ca Rahab, comparați Is. 51:9)
3. utilizat simbolic pentru liderii inamici ai Israelului
  - a. Egipt (comparați Ps. 87:4; Rahab; Eze. 29:3)
  - b. Babilon (comparați Ier. 51:34)
4. utilizat în mitologia mesopotamiană ca monstrul haosului (comparați Introducere la Apocalipsa 12 #B și specific în 12:3)

Versiunea King James traduce atât *tannin* cât și *tannim* (șacali sau maimuțe urlătoare), comparați Iov 30:29; Ps. 44:19, Is. 13:22; 34:13; 35:7; 43:20; Ier. 9:11; 10:22; 49:33; 51:37; Eze. 29:3 și Mica 1:8) ca „balaurii,” dar ei nu sunt termeni înrudiți. șacali reprezintă pluralul la *tan*.

„l-a legat pentru o mie de ani” Oamenii totdeauna au simțit că condamnarea corporală rezultată din alegerile lui Adam și Eva este nedreaptă. Acest lucru ar putea fi pentru că această înlăturare a răului și ispitei a oferit cadrul teologic asemănător celui din Grădina Eden. Nu doar că umanitatea va fi scutită de ispitele lui Satan, dar ea se va bucura de prezenta gloriosului Mesia pentru o perioadă extinsă. Tragedia este că omenirea din nou se va răzvrăti împotriva domniei lui Dumnezeu în Cristos (comparați 20:7-9)!

Conceptul Vechi Testamentar ale celor două epoci evreiești era o modalitate de a prezenta conflictul dintre bine și rău (dualism limitat). Evreii și-au imaginat acest conflict cosmic ca fiind rezolvat într-o bătălie de sfârșit (comparați Ps. 2). Ioan a

folosit această imagistică pentru a ajuta credincioșii persecutați ai zilelor lui și ai fiecărei zile. Într-o carte cu u așa simbolism evident, și o revelație atât de izolată și nerepetată ca și domnia de 1000 de ani, de ce ar dori cineva să o interpreteze literal? Răspunsul se află în presupuzițiile interpretului, nu în exegeză. Nu este o chestiune de a crede Biblia; este o chestiune de interpretare adecvată, consistentă a literaturii apocaliptice. Dorința credincioșilor pentru mai multă informație despre vremea de sfârșit i-a condus (1) să transforme această carte într-o prezentare cronologică a celei de-a doua venire a lui Cristos și (2) să forțeze detaliile să se potrivească în istoria, cultura, și tiparul lor teologic de interpretare. Dacă această carte este luată literal, doar credincioșii ce au trăit și au murit în această perioadă vor domni împreună cu Cristos (comparați vv. 4-5)!

20:3 „și la aruncat în abis, și l-a închis și a pecetluit după el” Există cinci VERBE legate de legarea lui Satan de un înger anonim: (1) „el a pus mâna pe el”; (2) „la legat”; (3) „la aruncat”; (4) „a închis”; și (5) „a pecetluit.” Toate acestea sunt la INDIVATIV ACTIV AORIST. Aceasta implică o eliminare completă a influențe lui Satan. Această afirmație poate fi o aluzie la Is. 24:22

„pentru a nu mai înșela națiunile” Înșelăciunea a reprezentat întotdeauna scopul celui rău și a îngerilor lui (comparați 12:9; 13:11-14; 16:14; 19:19; 20:8). Deoarece știa că timpul lui este scurt (comparați 12:12), el încerca să conducă cât mai mult posibil creația iubită a lui Dumnezeu, bărbați și femei, departe de El în rebeliune și necredință. El de asemenea dorește închinare, după cum se poate vedea în ispitirea lui Isus în Mat. 4:9 și 13:4.

O întrebare foarte pertinentă este, la cine se referă când vorbește de „națiuni”? Națiunile necredincioase au fost distruse înainte în 17:2; 18:3 și 19:18-21. Unii au spus că se referă la aceeași națiune, dar e vorba de rămășița lor, nu de armata înfrântă. Alții au spus că este vorba de o națiune diferită ce nu au fost implicate în conspirația anti Dumnezeu, anti-Cristos. Simbolismul acestor „națiuni” este foarte dificil (vezi nota de la 2:26 și 10:11) deoarece ele sunt văzute din nou în Apo. 22.2, chiar și după distrugerea lui Satan și a tuturor necredincioșilor.

Este posibil ca 19:11-21 (adică, capitolele 17-19) să fie recapitulat în 20:1-10 (adică, capitolele 20-22). Acest lucru ar rezolva întrebarea prezenței „națiunilor” după judecata finală și completă din capitolul 19. „Națiunile” se referă de obicei la oamenii nelegiuiți, neevlavioși (vezi nota la 2:26 și 10:11 și articolul de Dave Mathewson, „A Re-examination of the Millennium in 20:1-16: Consummation and Recapitulation,” JETS, vol. 44 #2, Iunie 2001, pp. 237-251). Găsirea lui Satan în 20:1-10 ar fi asemănător cu Luca 10:17-20 (Satan aruncat afară din rai); Mat. 12:26-29 (împărăția lui Satan înfrântă de exorcismul lui Isus); Col. 2:10,15 (dezarmarea domniilor și a autorităților). Apocalipsa 20:1-10 s-ar referi la victoria lui Cristos din prima Sa venire și la rezultatele ce rămân până chiar la reîntoarcerea Lui (amilenism).

Dacă această recapitulare este adevărată atunci arată cum Ioan este influențat de singurul motiv al luptei vremii de sfârșit din Eze. 38-39 (și de asemenea Ps. 2). Ioan a luat această confruntare Vechi Testamentară cu națiunile neevlavioase din Asia Mică și a universalizat-o în bătălia escatologică între poporul lui Dumnezeu și poporul influențat de Satan și de necredință.

„până când cei o mie de ani vor fi compleți; după aceste lucruri el trebuie să fie eliberat pentru o perioadă scurtă de timp” Au existat multe discuții legate de motivul pentru care Satan „trebuie” (*dei*) să fie eliberat o scurtă vreme. Unii văd acest lucru ca fiind modalitatea prin care Dumnezeu își arată dreptatea condamnării umanității răzvrățite; alții văd acest lucru ca posibil să fie o ultimă șansă pentru răscumpărare asemenea în 9:20-21M 14:6-7; 16:9,11.

Este de asemenea posibil să vezi legarea lui Satan ca un simbol al înfrângerii finale a răului folosind imagini apocaliptice evreiești din I Enoh 10:4-6,11-13, unde Azazel (deșertul demonilor din Lev. 16:8,10,26) este încarcerat de un înger în așa fel încât să nu mai conducă oamenii în rătăcire. Încarcerarea era o modalitate de a ține îngerii răi până în ziua judecății Is. 24:21-22; II Pet. 2:4; și Iuda v. 6.

Este de asemenea posibil ca eliberarea lui declanșează vremea de sfârșit, confruntarea odată pentru totdeauna dintre Dumnezeu, Mesia, Duhul și urmașii lor contra lui Satan, fiara din mare, din pământ, și urmașii lor. Creația va fi curățită de

rău. Istoria a devenit tărâmul de luptă, istoria va reprezenta scena confruntării finale. Motivul Vechi testamentar este din Ps. 2 și Eze. 38-39. Această judecată a vremii de sfârșit este văzută în 19:19-21. Dacă aceasta este adevărată atunci capitolele 17-19 și 20 acoperă și sunt paralele aceleași perioade începând de la prima venire a lui Cristos până la a doua venire.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 20:4-6

⁴Apoi am văzut tronuri, iar ei au stat pe ele, și judecata le-a fost oferită. Și am văzut sufletele celor ce au fost decapitați datorită mărturiei lor despre Isus și datorită cuvântului lui Dumnezeu, și a celor ce nu s-au închinat fiarei și imaginii ei, și nu au primit amprenta pe frunte și pe mână; și au înviat și au domnit împreună cu Cristos pentru o mie de ani. ⁵Restul morților nu au înviat până au fost compleți cei o mie de ani. Aceasta este prima înviere. ⁶Fericit și sfânt este cel ce are parte în prima înviere; asupra acestora a doua moarte nu are nici o putere, ci ei vor fi preoți ai lui Dumnezeu și ai lui Cristos și vor domni împreună cu El pentru o mie de ani.

20:4 „Apoi am văzut tronuri” Această afirmație este o aluzie la Dan. 7:9. Numeroase tronuri sunt menționate în Apocalipsa: (1) tronul lui Dumnezeu (comparați 5:1; 6:16; 7:10,15; 19:4; 21:5); (2) tronul lui Satan (comparați 2:13); și (3) tronul fiarei (comparați 13:2; 16:10). Reprezintă o metaforă a autorității și puterii.

„iar ei stăteau pe ele” Această afirmație este o aluzie la Dan. 7:22. Întrebarea este, la cine se referă când spune „ei”? În Daniel ar putea fi oștirea angelică sau sfinții. Au existat multe discuții printre comentatori despre câte grupuri sunt menționate în acest verset.

1. unii văd trei grupuri (cei de pe tronuri, credincioșii martirizați, și alți credincioși care nu s-au închinat fiarei)
2. unii văd două grupuri
3. unii văd doar un grup

Dacă este vorba de un grup, se referă la credincioșii martirizați. Totuși, nu mai există nici o paralelă Scripturală a unei domnii limitate a celor martirizați. Biblia promite o domnie a tuturor sfinților (comparați Apo. 3:21; 5:10; 22:5; Mat. 19:28; Lu. 22:29-30; II Tim. 2:12). Vezi Tematica Specială la 5:10.

Alții își bazează perspectiva celor două grupuri pe mica afirmație în ultima parte a v. 4, „ce au refuzat să se închine fiarei.” Ei văd această afirmație ca un al doilea grup de credincioși, toți credincioșii ce au murit natural dar care au refuzat să se închine fiarei. În lumina celei de-a doua venire a lui Cristos din capitolul 19 și a judecării Marelui Tron Alb din 20:11, aceasta ar putea fi cea mai bună interpretare. Dacă această interpretare este adevărată, atunci judecata de la Tronul Alb din vv. 11ff se referă doar la cei pierduți și nu reprezintă o paralelă directă la Mat. 25:31ff.

NASB „și judecata le-a fost oferită”

NKJV „și judecata le-a fost încredințată lor”

NRSV „le-a fost dată autoritate să judece”

TEV „le-a fost dată putere să judeca”

NJB „le-a încredințat puterea de a judeca”

Afirmația grecească se poate referi fie la (1) domnia lor împreună cu Cristos (comparați 2:26-27; I Cor. 6:2, vezi Tematica Specială la 5:10) sau (2) la primirea judecării (comparați 6:9-11; Dan. 7:22).

„sufletele celor ce au fost decapitați” Unii interpretează această afirmație ca referindu-se la spirite fără trupuri (comparați 6:9). Termenul „decapitați” se referă la toporul cu două tășuri ce era utilizat pentru pedeapsa capitală în Republica Romană (comparați Rom. 13:4 și Iosephus, Antiquities of the Jews, 14:9:4). Acest lucru se referă la creștinii martiri.

„a celor ce nu s-au închinat fiarei” Dacă afirmația de sus se referă la martiri, această afirmație se referă la alții care au murit în timpul acestei perioade de timp (comparați 13:15). Acum, dacă aceasta este o imagine a perioadei dintre cele două venituri ale lui Cristos, atunci se referă la toți credincioșii. Dacă se referă doar la acea perioadă, atunci doar acea generație.

„nu au primit amprenta” Vezi nota de la 13:16-17. Amprenta reprezintă paralela la afirmația „ce nu s-au închinat fiarei și imaginii ei.”

„au înviați” Termenul (*zōē*) adesea se referă la învierea fizică (comparați Mat. 9:18; Ioan 4:25; Fapte 1:3,9-11; Rom. 14:9; Apo. 1:18; 2:8; 13:14). Interpretorii nu pot să interpreteze o singură referință a termenului în v. 4 ca fiind învierea spirituală iar a doua referință în v. 5 ca fiind învierea fizică. Au martirii ce domnesc împreună cu Cristos trupuri înviate sau trupuri fizice ce se descompun? Dacă au trupuri înviate, atunci cum rămâne cu „națiunile”?

„au domnit împreună cu Cristos pentru o mie de ani” Conceptul domniei lui Isus este menționat în Apo. 12:5; 19:5 și pare să se fi făcut aluzie în Ps. 2:8-9; sfinții ce domnesc împreună cu Cristos sunt menționați în Mat. 19:28; Lu. 22:28-30; II Tim. 2:12; Apo. 3:21; 5:10; 20:4,6 și 22:5. Este domnia milenară sau eternă (comparați Dan. 7:14m18m27 și Apo. 22:5)? Este domnia terestră (comparați 5:10) într-un context palestinian sau într-un context universal? Vezi Tematica Specială pe Domnia în Împărăția lui Dumnezeu la 5:10. Vezi tabelul al diferitelor perspective milenare din Apendice Cinci.

Dacă cei 1000 de ani reprezintă simbolul epocii bisericii (incarnarea *Parousiei*), atunci acești 1000 de ani (10x10x10 – formă a SUPERLATIVULUI ebraic la numărului pentru complet) se referă la eternitate.

Totuși, acest scenariu nu se potrivește cu vv. 5-6 foarte bine. Acesta este un exemplu bun la cum interpretarea cuiva răspunde la unele texte bine, dar nu la toate. Aceste scheme de interpretare diferite s-au dezvoltat după cum diferiții interpreți au accentuat diferitele texte și au citit întregul Nou Testament prin anumite texte „cheie” alese. Există o fluiditate, ambiguitate, și mister aici. Să nu COMPOUND problema cu exclusivism și dogmatism!

20:5 Traducerea NRSV și TEV fac v. 5 să fie o paranteză. Cine este implicat în această înviere va determina cine este implicat în judecata generală din 20:11ff. Aici sunt opțiunile pentru „restul celor morți.”

1. cei pierduți (comparați v. 6; Dan. 12:2)
2. Credincioșii din perioadele precedente (comparați v. 6; II Tim. 2:12)
3. Credincioșii din această perioadă, dar care au murit o moarte naturală (comparați v. 4c)

„prima înviere” În întregul Nou testament a existat un accent pe învierea celor morți (comparați Ioan 5:28-29; Lu. 14:14; Fapte 24:15; I Cor. 15:52; Filip. 3:3; I Tes. 4:16; II Tes. 1:7-10). Totuși, nu există nici o paralelă în Biblie ce vorbește de două învieri separate pentru credincioși, decât dacă este o aluzie la dubla înviere din Dan. 12:2 (cei pierduți și cei înviați), deși Georg Ladd vede Ioan 5:29 și I Cor. 15:24-25 ca o posibilă paralelă. Toate sistemele teologice, chiar și cei ce cred într-o domnie de o mie de ani literală, au probleme serioase de interpretare cu această înviere împărțită. Sunt credincioșii răpiți (comparați I Tes. 4:13-18; Apo. 4:11 sau 11:12) implicați în domnia de o mie de ani; sunt credincioșii Vechiului testament implicați în domnia de o mie de ani? Îi include această domnie pe martirii din Vechiul Testament, sau doar pe cei ce au fost martirizați în timpul perioadei necazului vremii de sfârșit?

„ei vor fi preoți ai lui Dumnezeu și ai lui Cristos” Această afirmație este o aluzie la Exod 19:5-6. Această terminologie, referindu-se la Israel ca instrumentul lui Dumnezeu al revelației și răscumpărării pentru neamuri, a fost în NT lărgită pentru a include și biserica (comparați I Pet. 2:5,9 și Apo. 1:6; 5:10). În scrisoarea spre biserica din Filadelfia, o aluzie este făcută sfinților în relație cu templu (comparați 3:12). Metafora s-a schimbat din slujitori ai lui Dumnezeu spre binele acestei lumi în comuniune intimă cu Dumnezeu.

20:6 Acest verset se adaugă problemei de interpretare. De ce ar fi vreun credincios subiect al celei de-a doua moarte, ce reprezintă o metaforă a iadului (comparați v. 6)? Sunt doar martirii preoți ai lui Dumnezeu sau toți sfinții (comparați 1:6;

5:10; II Pet. 2:5,9)? Doar martirii primului secol vor domni sau doar martirii Vechiului Testament vor fi incluși. Martirii din fiecare epocă vor fi incluși sau toți creștinii ce rămân credincioși vor fi incluși?

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 20:7-10

⁷Când cei o mie de ani sunt compleți, Satan va fi eliberat din închisoare, ⁸și va ieși să înșele națiunile din cele patru colțuri ale pământului, Gog și Magog, să-i adune să facă război; numărul lor va fi ca nisipurile de pe malul mării. ⁹Și ei s-au adunat pe întinderea pământului și au înconjurat tabăra sfinților și orașul preaiubit, și foc a căzut din cer și i-a devorat. ¹⁰Iar diavolul ce i-a înșelat a fost aruncat în lacul de foc și pucioasă, unde se află de asemenea fiara și profetul fals; și ei vor fi chinuiți zi și noapte în vecii vecilor.

20:7 „Satan va fi eliberat din închisoare” Ezechiel 36-39 reprezintă fundalul acestui context. În Ezechiel poporul lui Dumnezeu se odihnește în siguranță într-un cadru escatologic (Iuda sau Ierusalim sau Tata Promisă), dar este încă atacat de națiunile nelegiuite (Gog și Magog). În iudaismul rabinic acești doi dușmani au ajuns să fie utilizați pentru a descrie toate națiunile dușmane lui Mesia și poporului lui Dumnezeu. În mod original, Gog era un om din țara lui Magog, dar în acest capitol, termenul a fost personificat reprezentând doi dușmani. Ioan totdeauna își lucrează aluziile Vechi Testamentare pentru a se potrivi cititorilor primului secol.

20:8 „și va ieși să înșele” Este uimitor că omenire poate fi dusă în rebeliune după o mie de ani de domnie a lui Cristos! Au fost aceste națiuni „necredincioase” sau „credincioși inițiali”? Sunt prezența lui Cristos și domnia ineficiente să afecteze o schimbare permanentă în societatea umană?

„God și Magog” Această afirmație este o aluzie la continua rebeliune a națiunilor necredincioase. După ce Israelul este restaurat pentru Țara Promisă (comparați Eze. 37), bazat pe acțiunile lui Dumnezeu (comparați Eze. 36), el încă va mai avea probleme cu națiunile ce o vor invada din nou („Gog din tărâmul Magog, prințul Rosh, Meshech și Tubal,” Eze. 38:2). Aceste cuvinte reprezintă nume de lideri sau nume regionale ale armatelor invadatoare; Eze. 38:5-6,13 face să pară o armată internațională. Capitolele 38-39 din Eze. Au un cadru al vremii de sfârșit (comparați 38:8,10,14,16,18; 39:11). Aceste capitole au fost sursa multor aluzii Vechi Testamentare ale lui Ioan pentru vremea de sfârșit. Lucrurile vor deveni mai grave (durerile nașterii ale noii epoci) înainte ca ele să devină mai bune (noul Ierusalim).

Observați cum Ioan a luat texte Vechi testamentare dar le-a lucrat în lumina primului secol al culturii greco-romane. Gog, Magog, și Babilon nu sunt dușmani din Mesopotamia sau Turcia, ci din Roma.

„națiunile din cele patru colțuri ale pământului” Aceasta este evident o descriere universală a decepției și rebeliunii (comparați 7:1). Numărul „patru” avea semnificația simbolică ce reprezenta întreaga lume.

„ca și nisipurile de pe malul mării” Această afirmație este folosită pentru seminția lui Avraam (comparați Gen. 15:5; 22:17; 32:12 și Ev. 11:12). Aceasta poate fi un alt exemplu al răului imitând termenii ce descriu poporul lui Dumnezeu. Totuși, datorită primei afirmații din v. 9, aceasta pare a fi o altă definiție ce denotă o armată foarte mare.

20:9 Se referă acest verset la o bătălie literală pe pajiștile Megiddo asemenea unei armate a vremii de sfârșit ce se îndreaptă spre orașul Palestinian Ierusalim? Există multe aluzii la acest scenariu în VT (comparați Ps. 2; Eze. 38-39; Dan. 9:24-27; Zah. 13-14).

Totuși, Ierusalimul se află la mult mile de Megiddo.

În Apocalipsa „orașul” este de obicei (1) o societate umană organizată și funcționând separat de Dumnezeu, personificată ca Babilon și (2) referindu-se din punct de vedere istoric la Roma zilelor lui Ioan (comparați 14:8; 16:19; 17:18; 18:2,10,16,18,19,21). Totuși, este posibil să se fi făcut referire la orașul Ierusalim în 11:8 și aici.

Autorii Noului Testament în general, și Ioan în particular, au luat imagistica Vechi testamentară și a universalizat-o pentru a se lega de întreaga umanitate. Problema în Apocalipsa nu reprezintă evrei contra neamurile, ci credincioșii contra necredincioșii. Acest lucru reprezintă aceeași bătălie a vremii de sfârșit ca în 6:15-16; 11:18; 16:12,14,16; 19:19 (paralelism). **„și foc a căzut din cer și i-a devorat”** Această afirmație este o aluzie la Eze. 38:22 și 39:6. Victoria este a lui Dumnezeu! **20:10 „Iar diavolul ce i-a înșelat a fost aruncat în lacul de foc și pucioasă”** Aici au fost aruncați fiara și profetul fals în 19:20. Aici este locul unde Moartea și Hadesul vor fi aruncați în 20:14 și unde toți cei ce nu s-au încrezut în Cristos vor fi aruncați în 20:15. Este sinonimul pentru *Gehenna* (iad) și reprezintă separarea eternă de comuniunea cu Dumnezeu și cu Cristos (comparați Mat. 9:43,48).

„ei vor fi chinuți zi și noapte în vecii vecilor” Această afirmație este foarte similară cu Apo. 14:10-11 și 19:5. Despre conceptul unei separări permanente se face aluzie în Mat. 25:46 unde același termen (*aiōnios*), utilizat pentru rai, este folosit și pentru iad. Majoritatea judecăților lui Dumnezeu au avut scopuri de răscumpărare; acest lucru este adevărat și pentru VT și pentru NT. Iadul nu a cunoscut un scop răscumpărător. El reprezintă scopul lui Dumnezeu de a restaura dreptatea și neprihănirea. Iadul reprezintă izolarea răului de creația bună a lui Dumnezeu. Dacă pentru umanitate iadul este oribil, pentru Dumnezeu este mai oribil. Prin a permite ce-a mai înaltă creație a Sa, omenirea, să aibă de a alege (un aspect al imaginii lui Dumnezeu în om), Dumnezeu a știut că un procentaj semnificativ va alege păcatul și sinele. Iadul reprezintă o rană deschisă, însângărată în inima lui Dumnezeu ce nu va fi niciodată vindecată. Iadul este un mister tragic al paradoxului dragostei și dreptății eterne a lui Dumnezeu!

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 20:11-15

¹¹Apoi am văzut un tron mare și alb și pe Cel ce stătea pe el, din prezența căruia pământul și cerul au fugit, și nici un loc nu s-au mai găsit pentru ele. ¹²Și am văzut morții, mari și mici, stând înaintea tronului, și cărți au fost deschise; și o altă carte a fost deschisă, ce reprezintă cartea vieții; și morții au fost judecate după lucrurile care erau scrise în cărți, conform faptelor lor. ¹³Și marea a dat afară morții care se aflau în ea, și moartea și Hades au dat afară morții care se aflau în ele; și ei au fost judecați, fiecare din ei conform faptelor lor. ¹⁴Apoi moartea și Hades au fost aruncate în lacul de foc. Aceasta reprezintă a doua moarte, lacul de foc. ¹⁵Iar dacă numele cuiva nu a fost găsit scris în cartea vieții, a fost aruncat în lacul de foc.

20:11 „Apoi am văzut un tron mare și alb” Această afirmație este o aluzie la Dan. 7:9. Tronul mare și alb pare a fi o paralelă la Mat. 25:31-46, dar dacă aceasta este doar judecata celor pierduți, nu poate fi paralela la Mat. 25 deoarece oilor (cei salvați) și caprelor (cei pierduți) li se adresează acolo.

„și pe Cel ce stătea pe el” Această afirmație este o aluzie la Dan. 7:9. În NT Dumnezeu la făcut pe Cristos judecător (comparați Ioan 5:22,2; 9:39; Fapte 10:42; 17:31; 12:47-48). Cristos nu a venit să judece, ci să salveze, totuși, faptul că oamenii L-au respins aduce judecata asupra lor. Așa că, cine șade pe tron? Este Isus? Acest lucru este posibil deoarece Mat. 25:31-46 și în particular Ioan 5:22 și II Cor. 5:10, totuși, majoritatea momentelor din NT și în special în cartea Apocalipsa, Dumnezeu Tatăl este cel ce stă pe tron (comparați Rom. 14:10; Apo. 5:1,7,13; 6:16; 7:10,15; 19:4 și 21:5).

„din prezența căruia pământul și cerul au fugit” Unii văd această afirmație ca reprezentând îndepărtarea blestemului ce a fost pus asupra creației fizice când Adam și Eva s-au răzvrătit și au căzut (comparați Gen. 3:17-19 și Rom. 8:19-22). Alții văd această metaforă a distrugerii complete a ordinii fizice curente ca fiind descrisă în II Pet. 3:10,12 (comparați Fapte 3:21; Rom. 8:21).

Acest limbaj Vechi Testamentar semnifică : (1) venirea lui Dumnezeu pentru creația Sa, comparați 114:3-6; Is. 13:10; 24:19-20,23; Ioel 2:10,30-31; 3:15; Zah. 14:6) sau (2) Dumnezeu nu are nevoie de cei doi martori eterni ai Lui, comparați Num. 35:30; Deut. 17:6; 19:15. El domnește!

Cerul în acest context nu se referă la tronul lui Dumnezeu, ci la atmosfera de deasupra pământului ca în Gen. 1:1.

20:12 „Și am văzut morții, mari și mici, stând înaintea tronului” Din cine este alcătuit acest grup uriaș nu este sigur și este de obicei bazat pe presupuziția fiecăruia, după cum sunt majoritatea interpretărilor detaliilor din viziunile cărții Apocalipsa.

Expresia „mari și mici” se poate referi la (1) credincioși (comparați Ps. 115:13; Apo. 11:18; 19:5) sau (2) necredincioși (comparați 13:16; 19:18). În acest context se face paralelă la „oile și caprele” din Mat. 25:31-46 sau „cei din cer, și cei de pe pământ, și sub pământ” din Filip. 2:10-11.

„și cărți au fost deschise” Această afirmație este o aluzie la Dan. 7:10. Există două cărți menționate: cartea faptelor sau de aducere aminte și cartea vieții (comparați 3:5; și 13:8). Cartea vieții este descrisă în Exod 32:32-33M Ps. 69:28; Is. 4:3; Dan. 12:1, Lu. 10:20; Filip. 4:3; Ev. 12:23; Apo. 3:5; 13:8; 17:8; 20:15; 21:27. Cartea faptelor sau de aducere aminte este descrisă în Ps. 56:8; 139:16; Is. 65:6; Mal. 3:16 și Apo. 20:12-13. Există metafore pentru memoria lui Dumnezeu. Dumnezeu se va ocupa drept cu creația Lui; oamenii sunt responsabili de acțiunile și motivațiile lor înaintea lui Dumnezeu (comparați Gal. 6:7). Există doar o singură judecată.

„și morții au fost judecate după lucrurile care erau scrise în cărți, conform faptelor lor” Judecata este bazată pe alegerile stilului de viață a umanității (comparați Mat. 25:31-46). Noi culegem ceea ce semănăm (comparați Gal. 6:7). Adevărul teologic că întreaga umanitate este judecată pentru faptele ei poate fi văzut în Ier. 17:10; Mat. 16:27; II Cor. 5:10; Apo. 2:23; 20:13. Pentru o listă întregă de referințe vezi nota la 2:23.

20:13 „marea . . . și moartea . . . și Hades au dat afară morții ce se aflau în ele” Această afirmație nu se referă la faptul că morții sunt ținuti în trei locuri diferite; metaforele paralele afirmă că toți morții au stat înaintea lui Dumnezeu (comparați Filip. 2:10-11).

20:14 „moartea și Hades au fost aruncate în lacul de foc” La aceste realități s-a făcut referire înainte în 6:8. Moartea, cel mai mare dușman al omenirii (comparați Ev. 2:14-15), a fost înfrânt și eliminat (comparați I Cor. 15:26,54-55; II Tim. 1:10; Apo. 1:18, 21:4).

„a doua moarte” Biblia vorbește de trei etape ale morții:

1. moarte spirituală, comparați Gen. 3; Is. 59:2; Rom. 5:12-21; 7:10-11; Ef. 2:1,5; Col. 2:13; Iacov 1:15
2. moarte fizică, comparați Gen. 5
3. moarte eternă numită „a doua moarte” în Apo. 2:11; 20:6,14; 21:8, ce se referă la Iad

20:15 „dacă numele cuiva” Această afirmație este CONDIȚIONATĂ ce presupune că vor fi cei a căror nume nu este scris în cartea vieții (o metaforă a celor ce nu s-au încrezut în Cristos).

„cartea vieții” Vezi nota de la 13:8.

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Aceste întrebări pentru discuții au scopul de a te ajuta să gândești printre problemele majore ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să o definească.

1. De ce atât de mulți comentatori evlavioși, ce cred în Biblie sunt în dezacord asupra interpretării acestui capitol?

2. Dacă această carte este scrisă într-un limbaj simbolic (gen apocaliptic), de ce atât de mulți oameni i-au acest capitol atât de literal și istoric?
3. De ce este Satan legat pentru o perioadă scurtă? De unde au venit națiunile în vv. 3 și 8?
4. Cât de multe grupuri sunt implicate în v. 4 și de ce este acest lucru semnificativ?
5. De ce este atât de surprinzător să găsim în acest capitol o înviere în două etape?
6. Cum co-există sfinții înviați împreună cu națiunile fizice?
7. Cine e implicat în judecata de la Marele Tron Alb din vv. 11-15?

APOCALIPSA 21-22

DIVIZIUNI ALE PARAGRAFELOR DIN TRADUCERILE MODERNE

UBS ⁴	NKJV	NRSV	TEV	NJB
Noul cer și noul pământ	Toate lucrurile făcute noi	Viziunea Noului Ierusalim (21:1-22:5)	Noul cer și noul pământ	Ierusalimul ceresc
21:1-4 21:5-8	21:1-8	21:1-4 21:5-8	21:1-4 21:5-8	21:1-4 21:5-8
Noul Ierusalim	Noul Ierusalim	Măsurarea orașului	Noul Ierusalim	Măsurarea Ierusalimului
21:9-14 21:15-21	21:9-21 Gloria Noului Ierusalim	21:9-14 21:15-21	21:9-21	21:9-14 21:15-22:2
21:22-22:5	21:22 Râul vieții 22:1-5	Râul și pomul vieții 21:22-22:5	21:22-22:3a 22:3b-5	22:3-5
Venirea lui Cristos 22:6-7	Vremea este aproape 22:6-11	Epilog 22:6 22:7	Venirea lui Cristos 22:6 22:7	22:6-7
22:8-11	Isus mărturisește bisericilor	22:8-9	22:8-11	22:8-9
22:12-13 22:14-15 22:16-17	22:12-17	22:10-11 22:12-13 22:14-15 22:16-17	22:12-13 22:14-15 22:16 22:17a 22:17b 22:17c	22:10-15 Epilog 22:16 22:17
22:18-19	O avertizare 22:18-19 Eu vin curând	22:18-19	Concluzie 22:18-19	22:18-19
22:20	22:20-21	22:20 22:20b	22:20 22:20b	22:20 22:20b
22:21		22:21	22:21	22:21

CICLUL TREI DE CITIRE (vezi p. v din secțiunea de introducere)

URMĂRIND INTENȚIA ORIGINALĂ A AUTORULUI LA NIVEL DE PARAGRAF

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Citește capitolul dintr-o primă ședere. Identifică subiectele (ciclul de citire #3, p. viii). Compară-ți diviziunile subiectului cu cele cinci traduceri de sus. Alinierea nu este inspirată, dar reprezintă cheia pentru a urmări intenția originală a autorului, care este inima interpretării. Fiecare paragraf are un singur subiect numai unul.

1. Primul paragraf

2. Al doilea paragraf

3. Al treilea paragraf

4. Etc.

PRIVIRI CONTEXTUALE

A. Apocalipsa 20-22 formează șapte unități literare. Apocalipsa 21-22 concluzionează acțiunile lui Dumnezeu în istoria umană și inițiază împărăția eternă (comparați Dan. 7:13-14,27; I Cor. 15:27-28). Apocalipsa 22:6-21 reprezintă concluzia întregii cărți.

B. Aproape fiecare element din aceste două capitole este o aluzie la (1) Gen. 1-3; (2) Ps. 110; sau (3) literatura inter-testamentară apocaliptică evreiască.

C. Au existat multe discuții despre elementele neobișnuite din această ultimă secțiune.

1. menționarea „națiunilor” – 21:14; 22:2
2. menționarea „împărățiilor pământului” – 21:24,26
3. menționarea „spurcăciunii din afara orașului” – 21:27; 22:15

Se pare că există câteva motive posibile pentru a include aceste elemente:

1. Ioan face aluzie la profețiile din VT. Asemenea parabolilor din Evangheliile, interpreții nu sunt menși să interpreteze detaliile, ci să identifice accentul major.
2. Scopul lui Ioan este de a arăta distincția finală dintre cei salvați și cei pierduți.
3. „Națiunile” menționate în această secțiune sunt folosite într-un sens etic general cum ar fi „poporul lui Dumnezeu” în 5:9; 7:9; 21:14 și 22:5.
4. Datorită acestor elemente unii i-au văzut pe evreii salvați în interiorul orașului iar pe neamuri înafara orașului. Dar, datorită lui Galateni 3:29 și Ef. 2:11-3:13, acest lucru pur și simplu nu poate fi o opțiune teologică viabilă.
5. Eu cred că este o recapitulare între capitolele 17-19 și 20-22. Acest lucru explică temele repetate din această secțiune.

D. Există încă o serie de câte „șapte” găsite în aceste două capitole. Există lucrurile care nu mai sunt

1. marea – 21:1
2. moartea – 21:4
3. dimineața – 21:4
4. plânsul – 21:4
5. durerea – 21:4
6. noaptea – 21:25
7. blestemul – 22:3

E. După cum judecățile asociate cu a doua venire a lui Cristos sunt ilustrate într-un mod dramatic în trei viziuni (peceți, trâmbițe, și potire), posibil ca raiul să fie ilustrat într-un mod dramatic în trei metafore Vechi Testamentare:

1. Tabernacolul, 21:1-8
2. Noul Ierusalim, 21:9-26
3. Grădina Eden, 22:1-5

Acest lucru ar putea fi adevărat și cu privire la Prolog (1:1-8), ce subliniază

1. Întoarcerea imediată a lui Cristos
2. Credințioșia cuvintelor lui Dumnezeu
3. nevoia de sfințenie a poporului lui Dumnezeu

STUDIUL AL EXPRESIILOR ȘI AL CUVINTELOR

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 21:1-4

¹Apoi am văzut un cer nou și un pământ nou; deoarece primul cer și primul pământ au trecut, și nu mai este nici o mare. ²Și am văzut orașul sfânt, noul Ierusalim, coborând din raiul lui Dumnezeu, gătit ca o mireasă împodobit pentru soțul ei. ³Și am auzit o voce puternică de la tron, spunând, „Iată, tabernacolul lui Dumnezeu este între oameni, iar El va locui printre ei, iar ei vor fi poporul Lui, iar Dumnezeu va fi între ei, ⁴și El va șterge orice lacrimă din ochii lor; și nu mai este nici o moarte; nu va mai fi nici o dimineață, sau plânset, sau durere; primele lucruri au trecut.”

21:1 „Apoi am văzut” Există un spațiu de o anumită perioadă de timp, dar depinde de interpretarea ta a „celor o mie de ani” din capitolul 20.

„un cer nou și un pământ nou” Acest termen grecesc „nou,” *kainos*, accentuează calitatea, nu un anumit timp cronologic (comparați 2:17; 3:12; 5:9; 14:3; 21:1,2,5). Aceasta reprezintă o temă Vechi Testamentară, un pământ recreat (comparați Is. 11:6-9; 65:17; 66:22; vezi de asemenea Rom. 8:18-25; II Pet. 3:10,12). Toți credincioșii sunt cetățeni ai acestei noi Împărății (comparați Filip. 3:20; Ef. 2:19; Ev. 12:23) și împărtășesc această nouă creație (comparați II Cor. 5:17; Gal. 6:15; Ef. 4:24). Un concept teologic paralel ar fi „orașul lui Dumnezeu reconstruit de mâini omenești” din Ev. 11:10,16; 12:22; 13:14.

Noua creație va fi asemenea creației inițiale. Raiul ar putea fi Grădina Eden restaurată. Dumnezeu, omenirea, animalele, și întreaga creație naturală va avea comuniune și se va bucura din nou! Biblia începe cu Dumnezeu, omenirea, și animalele într-o perfectă comuniune în grădină (comparați Gen. 1-3). Biblia se sfârșește cu Dumnezeu și omenirea într-un cadru al grădinii (comparați Apo. 21-22) și prin implicații profetice, cu animalele (comparați Is. 11:6-8; 65:25). Credincioșii nu merg în rai; noul Ierusalim coboară din rai (comparați Apo. 21:2) și vine pe un pământ recreat și curățat. Dumnezeu și omenirea sunt împreună din nou (comparați Gen. 3:15; Is. 7:14; 8:8,10; Apo. 21:3).

„deoarece primul cer și primul pământ au trecut” Va fi o creație restaurată (comparați Fapte 3:21; Rom. 8:21; Col. 1:20), ne mai afectat de păcat (comparați II Baruh 37:6; II Pet. 3:10-12; Apo. 20:11).

„și nu mai este nici o mare” Au existat câteva interpretări ale acestei afirmații (vezi nota la 4:6):

1. deoarece marea este menționată în 4:6 ca o modalitate de a vorbi de sfințenia lui Dumnezeu ce-L separă de umanitatea păcătoasă, unii au văzut exclusivitatea mării excuderi ca o restaurare a comuniunii perfecte dintre Dumnezeu și umanitate
2. deoarece în Apo. 20:13 marea părea a fi unul din cele trei locuri ale celor morți, este un mod de-a spune că toți cei morți au fost repartizați pentru un sau două destine eterne
3. deoarece prima fiară din Apo. 13:1 iese din mare și există o aluzie la mare ca referindu-se la poporul rău din Is. 57:20, este posibil să se refere la cei nelegiuți ce nu mai sunt
4. deoarece Apo. 17:15 este un citat din Is. 17:12-13 unde apele reprezintă oamenii, mulți afirmă că se referă la națiunile nelegiuite, asemenea Psalmului 2. Mie îmi place varianta #1 cel mai mult.

21:2 „Și am văzut orașul sfânt, noul Ierusalim” Ierusalimul în Palestina este numit „orașul sfânt” în Is. 52:1 (comparați Is. 48:2; 64:10; Dan. 9:24; Nee. 11:1). Acest nou Ierusalim este prima dată menționat în 3:12 și este făcut aluzie la oraș în Ev.

11:10; 12:22; și 13:14. Acest lucru arată cum Ioan a luat profețiile, termenii, titlurile, și promisiunile Vechi Testamentare și le-a aplicat la noul popor al lui Dumnezeu. Acest oraș nu reprezintă vechiul Ierusalim al legământului din Palestina după cum unii mileniști au afirmat, dar este noul Ierusalim ceresc al noului legământ.

„coborând din rai” Nu există două coborâri, una din v. 2 și cealaltă din v. 10. Limbajul apocaliptic este foarte fluid și nu ar trebui structurat cronologic, logic, sau literal.

„gătit ca o mireasă împodobită pentru soțul ei” Această afirmație este o aluzie la Is. 61:10 (comparați 19:7). În aceste ultime capitole câteva metafore sunt folosite pentru a descrie poporul lui Dumnezeu: (1) o mireasă (comparați 19:7; 21:2); (2) un invitat la nuntă (comparați 19:9); și (3) un oraș (comparați 21:22,9; 22:2).

Metafora Vechi Testamentară pentru YAHWE (comparați în special Osea 1-3) ca soț și Israel ca mireasă reprezintă fundalul imaginii bisericii ca mireasă pentru Cristos (comparați Ef. 5:21-31).

21:3 „Iată, tabernacolul lui Dumnezeu este între oameni” Această afirmație grecească repetă promisiunile Vechi Testamentare cu privire la faptul că Dumnezeu va locui împreună cu oamenii în trei modalități diferite:

1. este o aluzie la tabernacol, un simbol al prezenței lui YAHWE

2. „El va locui printre ei” ceea ce însemna termenul „Immanuel” în Is. 7:14 (comparați Ioan 1.14)

3. „ei vor fi poporul Lui” reprezintă o terminologie a legământului; acum întreg poporul credincios (comparați Ioan 10:16) reprezintă poporul ales al lui Dumnezeu (comparați Lev. 26:11-12; Eze. 37:23,27).

21:4 „El va șterge orice lacrimă din ochii lor” Această afirmație este o aluzie la Is. 25:8 (comparați Mat. 5:4; 7:17). Noua epocă va fi un timp de bucurie, pace, împlinire, și laudă!

„și nu mai este nici o moarte” Acest ultim dușman (comparați Apo. 20:14) va fi distrus (comparați I Cor. 15:26).

Credincioșii vor avea trupul asemenea trupului înviat al lui Cristos (comparați I Cor. 15:50-57; II Cor. 3:18; I Tes. 4:15-16; I Ioan 3:2).

„nu va mai fi nici o dimineață, sau plânset, sau durere” Această afirmație este o aluzie la Is. 65:19 și de asemenea reflectă Is. 35:10.

„primele lucruri au trecut” Prima ordine creată a fost afectată de cădere (comparați Gen. 3; 6:5,1-12,13), dar o nouă ordine va fi neafectată de păcat (comparați Ev. 12:27-28).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 21:5-8

⁵Iar Cel ce stă pe tron a spus, „Iată, Eu fac toate lucrurile noi.” Și a spus, „Scrie, căci aceste cuvinte sunt credincioase și adevărate.” ⁶Apoi El mi-a spus, „S-a isprăvit. Eu sunt Alfa și Omega, începutul și sfârșitul. Eu îi voi da celui ce însetează să bea din izvorul apei vieții fără plată. ⁷Cel ce biruiește va moștenii aceste lucruri, iar Eu voi fi Dumnezeul lui și el va fi fiul Meu. ⁸Dar pentru persoanele lașe și necredincioase și abominabile și ucigașe și imorale și vrăjitorilor și idolatrilor și tuturor mincinoșilor, partea lor va fi în lacul ce arde cu foc și pucioasă, ce reprezintă a doua moarte.”

21:5 „Iar Cel ce stă pe tron a spus” Dumnezeu vorbește de câteva ori în Apocalipsa (comparați 1:8 și probabil 16:1,17).

Pare a fi o ambiguitate intenționată cu privire la Cel ce stă pe tron, YAHWE sau Mesia (comparați 22:3). Vezi nota întregă la 20:11. După cum prima creație a fost adusă în existență prin cuvântul rostit (comparați Gen. 1:3,6,9,14,20,24; Ps. 33:6,9) al lui Dumnezeu (adică, Tatăl prin Fiul), de asemenea va fi și noua Sa creație.

„Eu fac toate lucrurile noi” Aceasta este promisiunea din Is. 60-66. Aceasta se referă la noua epocă a Duhului, epoca Mesianică, epoca neprihănită, pe care Isus a inaugurat-o la prima Sa venire și o va desăvârși la a doua Sa venire. Aceasta este o metaforă a certitudinii că voia lui Dumnezeu va deveni realitate (comparați 1:19; 14:13; 17:17; 19:9).

„aceste cuvinte sunt credincioase și adevărate” Această afirmație a fost utilizată pentru a-L descrie (1) pe Isus, comparați 1:5; 3:7,14; 19:11; (2) urmașii lui Isus, comparați 17:14; și (3) cuvântul lui Dumnezeu comparați 19:9; 21:5; 22:6. Adesea Dumnezeu este descris ca fiind „neprihănit și adevărat” (comparați 15:3; 16:7; 19:2). Gândul ebraic din spatele acestei afirmații grecești ar implica veridicitatea.

21:6 „S-a isprăvit” Această expresie este un INDICATIV PERFECT ACTIV. Aceste cuvinte s-ar putea referi la certitudinea promisiunilor lui Dumnezeu cu privire atât la mânia față de necredincioși și eliberare pentru credincioși (comparați 6:11; 10:7; 16:17), sau imanența promisiunilor lui Dumnezeu (comparați 1:1,3; 3:11; 10:6; 12:12; 22:7,10).

„Eu sunt Alfa și Omega” Această afirmație este folosită pentru Dumnezeu în Is. 44:6 și Apo. 1:8; totuși, este extrem de semnificativ faptul că această afirmație, deși este un titlu al Tatălui, de asemenea e utilizat și pentru Mesia în 1:17 și 22:13. Este un alt exemplu al aplicării autorilor Nou Testamentari a titlurilor lui Dumnezeu pentru Fiu.

Există câteva tipuri incluse ale afirmației ce descriu existența unică, eternă a lui Dumnezeu:

1. „primul și ultimul,” comparați Is. 41:4; 44:6; 48:12; Apo. 1:17; 2:8; 22:13
2. începutul și sfârșitul,” comparați 21:6; 22:13; și KJV 1:8
3. cel ce este și era și urmează să vină,” comparați 1:4,8; 4:8

Toate aceste lucruri sunt legate de numele de legământ al lui Dumnezeu, YAHWE, ce este o formă ACUZATIVĂ CAUSATIVE a VERBULUI ebraică „a fi” (comparați Exod 3:14; Is. 43:10,13; 46:41; Ps. 90:2; 93:2).

„Eu îi voi da celui ce însetează să bea din izvorul apei vieții fără plată” Aluzia Vechi Testamentară este la Is. 55. Invitația este pentru toată lumea și este absolut fără plată (comparați Rom. 3:24; 6:23; Ef. 2:8)! Ce invitație minunată de la Dumnezeu însuși pentru iertare valabilă. Răscumpărarea umanității a fost totdeauna centrală în inima și mintea lui Dumnezeu (comparați 9:20-21, 14:6-7; 16:9,11; 22:17).

În VT izvoarele de apă sunt adesea asociate cu purtarea lui Dumnezeu de grijă a nevoilor spirituale ale omenirii (comparați Ps. 36:9; Is. 12:3; 44:3; 49:10; Ier. 2:13; 17:13; de asemenea Ioan 4:10).

21:7 „Cel ce va birui” Această afirmație este un PARTICIPIU PREZENT ACTIV, ce reprezintă o referință continuă la doctrina perseverenței în ciuda unei perioade de persecuție teribilă. Această afirmație apare prin scrisorile celor șapte biserici (comparați 2:7,11,17,26; 3:3,5,12,21), ce leagă începutul capitolelor din Apocalipsa de concluzie. Vezi Tematica Specială asupra Perseverenței la 2:2.

„va moșteni aceste lucruri” Răsplata moștenirii din v. 7 (comparați I Pet. 1:4,5; Rom. 8:17) și avertizarea din v. 8 sunt împotriva fundalului unei apostazii potențiale într-o epocă a persecuției. Seria de apostazii nelegiuite (comparați v. 8) este oarecum similară cu cea găsită în I Cor. 6:9-10.

„Și Eu voi fi Dumnezeul lui iar el va fi Fiul Meu” Acestea sunt afirmații ale legământului (comparați v. 3) ce sunt atât de comune în VT (comparați Exod 6:7; 29:45,46; Lev. 26:11-12; Ii Sam. 7:14; Ps. 89:26-27; Ier. 7:23; 11:4; 30:22; 33:38; Eze. 11:20; 14:11; 34:30; 36:28; Os. 2:23; Zah. 8:8; 13:9) și sunt de asemenea utilizate în NT (comparați II Cor. 6:16,18).

Conceptul de legământ este probabil tema unificatoare a Bibliei. Omenirea a fost ostilă pentru Dumnezeu (comparați Is. 53:6; Rom. 3:9-18,23). Omenirea nu poate să-L găsească pe Dumnezeu. Dumnezeu își întinde mâna după noi; Dumnezeu ne urmărește! Oferta Sa a reuniunii este una a legământului, pe care El îl inițiază (comparați Ier. 31:3; Ioan 6:44,65); El stabilește agenda, dar omenirea trebuie să răspundă în modurile specificate. Aceste moduri au variat în contexte diferite (Adam/Eva, pomul interzis; Noe, o arcă; Avraam, un pământ, un fiu; Moise, un cod de legi), dar forma de acceptare, credință în credințioșia lui Dumnezeu, a rămas aceeași (comparați Rom. 4). Vechiul Legământ avea cerințe; la fel și Noul Testament (comparați Mar. 1:15; Fapte 3:16,19; 20:21). Omenirea trebuie să răspundă atât inițial și continuu în credință, pocăința, ascultare, slujire, închinare, cât și în perseverență.

Vezi Tematica Specială: Fiul lui Dumnezeu la 2:18.

21:8 Este neobișnuit să găsești seriile de păcate când judecata a început iar cei nelegiuiți să presupunem, au fost înlăturați (prin victoria lui Isus la a doua venire, comparați 19:5-21 și la Tronul Alb, comparați 20:11-15). Aceasta nu înseamnă că unii credincioși nu au comis aceste păcate dar viața lor nu este caracterizată de aceste păcate (comparați I Ioan 3:6,9). Aceasta pare a fi o tehnică literară pentru a arăta diferența eternă dintre cei salvați și cei pierduți sau un aspect al dramei apocaliptice (repetată pentru a accentua).

„Iacul ce arde cu foc ... a doua moarte” Evident iacul de foc este sinonim cu a doua moarte sau cu conceptul nostru despre iad, pe care Isus îl numește *Gehenna* (un termen grecesc ce nu apare în Apocalipsa). Vezi Tematică Specială: Unde sunt cei morți? La 1:18.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 21:9-14

⁹Apoi unul din cei șapte îngeri ce avea cele șapte potire pline cu cele șapte ultime plăgi a venit și a vorbit cu mine, spunând, „Vino aici, Îți voi arăta mireasa, soția Mielului.” ¹⁰Și m-a purtat în Duhul pe un munte mare și înalt, și mi-a arătat orașul sfânt, Ierusalimul, coborând din rai de la Dumnezeu, ¹¹având gloria lui Dumnezeu. Strălucirea lui era asemenea unei pietre foarte scumpe, ca piatra de iaspis clară ca și cristalul. ¹²Avea un zid mare și înalt, cu douăsprezece porți, iar la porți douăsprezece îngeri; și nume erau scrise pe ele, ce reprezintă numele celor douăsprezece triburi ale fiilor lui Israel. ¹³Erau trei porți la est și trei porți la nord și trei porți la sud și trei porți la vest. ¹⁴Iar zidul orașului avea douăsprezece fundații, iar pe ele erau numele celor douăsprezece apostoli ai Mielului.

21:9 „unul din cei șapte îngeri” Aceasta este descrierea exactă a îngerului din 15:1,6-8; 16:1; și 17:1 ce a vărsat cele șapte potire. Există o tradiție în iudaismul rabinic că sunt șapte îngeri ai prezenței lui Dumnezeu. Aici, este doar un înger al fiecărei plagă.

21:10 „Și m-a purtat în Duhul” Aceasta este o tehnică literară pentru a arăta diferitele viziuni (comparați 1:10; 4:2; 17:3; 21:10).

„pe un munte mare și înalt” Mulți cred că această imagine este o antiteză directă la marea curvă ce stătea pe culme. Totuși, Ioan face aluzie la multe pasaje Vechi Testamentare, așa că aici s-ar putea referi la muntele misterios din nord unde Dumnezeu trăiește (comparați Eze. 40:2; Is. 22; 14:13; Mic. 4:1; I Enoh 18:8; 25:3). Este chiar posibil că se face aluzie la ispitirea lui Isus de către Satan din Mat. 4:8.

„și mi-a arătat orașul sfânt, Ierusalimul, coborând din rai” Acesta este Ierusalimul ceresc, o metaforă a prezenței lui Dumnezeu (comparați v. 2). Ierusalimul pământesc și păcătos a fost discutat în 11:1-13. Capitala lui David a devenit o locuință universală pentru întregului popor al lui Dumnezeu (comparați Ioan 14:2-3) la sfârșitul vremii.

21:11 „Strălucirea lui era asemenea unei pietre foarte scumpe, ca piatra de iaspis clară ca și cristalul” Orașul (comparați vv. 11:27) este descris în termeni foarte frumoși, fizici, și morali. Asemenea întregii cărți Apocalipsa, acest capitol este simbolic. Păcătoșenia umană, mintea finită nu poate pur și simplu să înțeleagă bucuria ultimă și gloria prezenței lui Dumnezeu (comparați I Cor. 2:9). Bijuteriile literale și un oraș antic fantastic ar putea fi o metaforă, dar ele nu reprezintă realitatea finală! Raiul este cu adevărat atât o persoană (Isus), cât și un loc (pentru comuniune cu Dumnezeul Tri-unic).

21:12 „cu douăsprezece porți, iar la porți douăsprezece îngeri” Această afirmație este o aluzie la Eze. 48:31-34. Numărul „doisprezece” apare din nou și din nou în acest capitol și în primele câteva versete ale capitolului 22. Acesta simbolul biblic numeric al organizației (doisprezece luni, doisprezece triburi, sau doisprezece apostoli) sau pentru poporul lui Dumnezeu. Vezi Tematică Specială: Numărul Douăsprezece la 7:4.

„și nume erau scrise pe ele, ce reprezintă numele celor douăsprezece triburi ale fiilor lui Israel” Lista celor doisprezece triburi în Apo. 7:5-8 este puțin alterată pentru a arăta natura lor simbolică. Aici, este foarte important de notat că poporul

Vechi testamentar al lui Dumnezeu, descris ca porți în v. 12, este unit cu poporul lui Dumnezeu Nou Testamentar, descris ca fiind fundațiile, în v. 14. A existat totdeauna doar un singur popor al lui Dumnezeu, dar această taină nu a fost clar revelată până la evanghelie (comparați Ef. 2:11-3:13).

21:14 „ zidul orașului avea douăsprezece fundații, iar pe ele erau numele celor douăsprezece apostoli ai Mielului”

Toate aceste metafore fac aluzie la templul vremii de sfârșit din Ezechiel (comparați Eze. 40-48). Mulți comentatori au afirmat că acest verset arată că autorul nu poate să fi fost Ioan. Totuși, Pavel utilizează o afirmație similară în Ef. 2:20.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 21:15-21

¹⁵Cel ce a vorbit cu mine avea un toiag de aur ca să măsoare orașul, și porțile și zidul. ¹⁶Orașul este expus ca un cub, iar lungimea este atât de mare ca și o lățimea; și a măsurat orașul cu toiagul, o sută cincizeci de mile; lungimea și lățimea și înălțimea sunt egale. ¹⁷Și a măsurat zidul, șaptezeci și două de metri, conform măsurătorilor umane, care de asemenea sunt măsurătorile angelice. ¹⁸Materialul zidului era iaspis; iar orașul era din aur pur, ca și sticla. ¹⁹Fundațiile zidului orașului erau împodobite cu tot felul de nestemate. Prima fundație era de iaspis, a doua, de safir; a treia, calcedoni; a patra, smarald; ²⁰a cincea, sardonix; a șasea, sardiu; a șaptea, hrisolit; a opta, beril; o noua, topaz, a zecea, hrisopras; a unsprezecea, iacint; a douăsprezecea, ametist. ²¹Iar cele douăsprezece porți erau douăsprezece perle; fiecare poartă era o singură perlă. Iar străzile orașului erau din aur pur, asemenea sticlei transparente.

21:15 „Cel ce a vorbit cu mine avea un toiag de aur ca să măsoare orașul” Măsurătoarea era folosită mai devreme pentru a arăta protecția și grija lui Dumnezeu (comparați 11:1-2; Ier. 31:38-40; Zah. 2:1-5). Profetia vremii de sfârșit din Ezechiel 40 de asemenea implica o măsurătoare.

21:16 „Orașul este expus ca un cub” Această afirmație poate fi o aluzie la Sfânta Sfințelor (comparați I Împ. 6:19-20), ce reprezenta de asemenea un cub perfect.

Motivul pentru care nu mai este nici un templu (comparați 21:22) este deoarece Dumnezeu însuși va fi templul. Aceasta ar putea fi modalitatea lui Ioan de a arăta că profeciile Vechi Testamentare din Eze. 40-48 sunt simbolice sau au fost împlinite într-un mod diferit.

„o sută cincizeci de mile” Literal este „doisprezece stadii – o sută patru zeci și patru cubits.” Aceste numere sunt multiplu lui douăsprezece; ele nu se referă la un oraș literal, ci măsurătorile perfecte arată că Dumnezeu oferă atmosfera unică pentru bucurie și comuniune permanentă între El și poporul Lui (comparați Ioan 14:2-3) într-un cub simbolic perfect asemenea locului „Sfânta Sfințelor” din VT

21:18-20 „materialul zidului era” Serile de fundații pot fi identificate cu

1. pietrele de pe efodul Marelui Preot (comparați Exod 28:17-20), totuși, ordinea și numele sunt diferite. Acest lucru nu era neobișnuit deoarece numele pietrelor antice se schimbau de la țară la țară și de la secol la secol.
2. orașul bijuteriilor din Is. 54:11-17
3. splendoarea regelui Tirului (sau Satan) CONVEYED în bijuterii regale (sau cerești) în Eze. 28:12-13
4. zodiacul, dar prezentat în ordine inversă (Philo și Iosephus)

21:21 „Iar cele douăsprezece porți erau douăsprezece perle” Această imagine este simbolică. Vine din tradiția rabinică a Talmudului, „*Sanhedrin*” 100a, ce afirmă că porțile orașului din vremea de sfârșit va fi făcut dintr-o singură piatră înaltă de 45 de pași.

„Iar străzile orașului erau din aur pur, asemenea sticlei transparente” Această imagine este de asemenea simbolică. Noi trebuie să realizăm că orașul lui Dumnezeu nu este pur și simplu o bogăție din perspectiva umană, ci simbolizează valoarea inestimabilă și puritatea prezenței lui Dumnezeu.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 21:22-27

²²Nu am văzut nici un templu în el, deoarece Domnul Dumnezeu Atotputernic și Mielul sunt templul lui.

²³Iar orașul nu are nevoie de soare sau de lună pentru a lumina în el, pentru că gloria lui Dumnezeu îl lumina, iar lampa lui este Mielul. ²⁴Națiunile vor umbla prin lumina Lui, iar împărații pământului își vor aduce gloria în el. ²⁵În timpul zilei (căci nu va mai fi noapte acolo) porțile lui vor fi închise; ²⁶iar ei vor aduce gloria și onoarea națiunilor în el; ²⁷și nimic necurat, și nimeni ce practică abominația și minciuna, nu va intra în el, ci doar cei a căror nume sunt scrise în cartea vieții Mielului.

21:22 „Nu am văzut nici un templu în el, deoarece Domnul Dumnezeu Atotputernic și Mielul sunt templul lui” Acest lucru este extrem de neobișnuit când este comparat cu numeroasele pasaje din Apocalipsa unde un templu ceresc este descris (comparați 3:12; 7:12; 11:1,2,9,19; 14:15,17; 15:5,6,8; 16:1,17). Acest concept al unui templu în rai este revelat în cartea Evrei (comparați 8:2-5; 9:11,23-24).

„Domnul Dumnezeu Atotputernic” Aici din nou sunt trei dintre cele mai utilizate titluri Vechi Testamentare pentru Dumnezeu (YAHWE, *Elohim* și *El Shaddai*) utilizate în combinație (comparați 1:8; 4:8; 11:17; 15:3; 16:7; vezi Tematica Specială Nume ale Divinității la 1:8) pentru a arăta maiestatea Celui ce șade pe tron. Observați conexiunea Lui apropiată cu Mielul din Apo. 5. Ei domnesc împreună și totuși este doar un singur tron (comparați 22:1,3).

21:23 „orașul nu are nevoie de soare sau de lună pentru a lumina în el, pentru că gloria lui Dumnezeu îl lumina, iar lampa lui este Mielul” Gloria Tatălui și Fiului reprezintă toată lumina de care are nevoie (comparați Ps. 36:9; Is. 24:23; 60:19-20; Zah. 14:6-7 și de asemenea Apo. 22:5). Aceasta reprezintă probabil o modalitate de a respinge emfatic închinarea astrală.

21:24 „Națiunile vor umbla prin lumina Lui, iar împărații pământului își vor aduce gloria în e” Este foarte dificil de înțeles de ce „națiunile” sunt încă menționate în această secțiune post-Tronul Alb din Apocalipsa. S-ar putea pur și simplu să fie o aluzie Vechi Testamentară la Ps. 72:10-11; Is. 49:23; 60:3,15,16. Nu este literală, ci literară! Reprezintă întregul popor din toate triburile și națiunile ce alcătuiesc poporul lui Dumnezeu.

21:25 „În timpul zilei (căci nu va mai fi noapte acolo) porțile lui vor fi închise” Această afirmație este o aluzie la Is. 60:11 sau Zah. 14:6-7. Conceptul de întuneric în Biblie este adesea o metaforă pentru rău (comparați Mat. 6:23; 8:12; 22:13; 25:30). Lumina și întunericul erau în special simboluri teologice importante în contrast pentru Ioan (comparați Ioan 1:4-5, 7-9; 2:19-21; 8:12; 11:9-10; 12:35,46; I Ioan 1:5-7; 2:8-11). Porțile ce nu se închid niciodată simbolizează deschidere, disponibilitate, nici o frică de atac.

21:27 „nimic necurat, și nimeni ce practică abominația și minciuna” Această afirmație este o aluzie la Is. 52:1; Eze. 44:9; Zah. 14:21 ce pare a fi o tehnică literară arătând ultima diferență dintre poporul lui Dumnezeu și poporul celui rău (comparați v. 24). Epoca nouă este caracterizată de lumină, un oraș deschis, un oraș de o neprihănire completă. Nu mai este nici un rău prezent!

„scrise în cartea vieții Mielului” Această afirmație metaforică „cartea vieții” este de asemenea găsită în Apo. 20:12-15, unde două cărți sunt menționate:

1. cartea vieții, ce este alcătuită din numele poporului lui Dumnezeu (comparați Exod 32:32; Ps. 69:28; Is. 4:3; Dan. 12:1; Lu. 10:20; Filip. 4:3; Ev. 12:23; Apo. 13:8; 17:8; 20:15; 21:27)
2. cartea faptelor sau a aducerii aminte ce înregistrează atât faptele neprihănite cât și cele nelegiuite (comparați Ps. 56:8; 139:16; Is. 65:6; Mal. 3:16)

Acestea sunt metafore ale memoriei perfecte a lui Dumnezeu.

APOCALIPSA 22

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 22:1-5

¹Apoi el mi-a arătat un râu cu apa vieții, limpede ca și cristalul, ieșind din tronul lui Dumnezeu și al Mielului, ²în mijlocul străzii lui. Pe fiecare parte a râului se afla pomul vieții, rodind douăsprezece feluri de fruct, aducând fruct în fiecare lună; iar frunzele pomului erau pentru vindecarea națiunilor. ³Nu va mai fi nici un blestem ; iar tronul lui Dumnezeu și al Mielului va fi în el, iar robii Lui Îl vor sluji; ⁴ei vor vedea fața Lui, iar numele Lui va fi pe frunțile lor. ⁵Și nu va mai fi noapte; și nu vor mai avea nevoie de lumina unei lămpi sau de lumina soarelui, deoarece Domnul Dumnezeu îi va lumina; și vor domni în vecii vecilor.

22:1 „Apoi el mi-a arătat un râu cu apa vieții” Nu ar trebui să fie nici o diviziune a capitolului aici. Conceptul unui râu curgând din prezența lui Dumnezeu este o aluzie la Vechiul Testament (comparați Ps. 46:4; Eze. 47:1-12; Ioel 3:18; Zah. 14:8). Apa este o metaforă comună referindu-se la faptul că Dumnezeu suplimentează abundant nevoile spirituale ale poporului Său (comparați Is. 12:3; 44:3; 49:10; Ier. 2:13; 17:13; Ioan 4:10-15; Apo. 7:17; 21:6). Doar Ioan folosește termenul de viață (*zoe*) pentru a se referi la viața înviată.

„limpede ca și cristalul” Această afirmație vorbește de puritatea orașului ceresc al lui Dumnezeu (comparați 4:6).

„ieșind din tronul lui Dumnezeu și al Mielului” Există doar un singur tron (comparați 21:22). Acesta este un limbaj antropomorfic din imagistica curții de justiție regale antice. Dumnezeu este u duh etern; El nu stă pe un tron fizic. Este o metaforă a domniei lui Suverane.

22:2 „Pe fiecare parte a râului se afla pomul vieții” La acest pom se face aluzie în Apo. 2:7. Această viziune întregă este din Eze. 47:1-12 (aici, v. 12). Sunt multe referințe în literatura apocaliptică evreiască la pomul vieții găsit în Gen. 2:9; 3:22 (comparați Enoh 25:2ff; IV Esdra 7:53; 8:52; II Enoh 8:3). Ceea ce Adam a pierdut de la Dumnezeu (comuniune, cunoaștere, viață veșnică), Dumnezeu oferă acum fără plată umanității răscumpărate (comparați Filp. 2:6).

„rodind douăsprezece feluri de fruct” Vezi Tematica Specială: Numărul Douăsprezece la 7:4.

„iar frunzele pomului erau pentru vindecarea națiunilor” Această afirmație este extrem de neobișnuită deoarece nu ar mai trebui să fie nimic de vindecat! Totuși, această afirmație ar putea să fie pur și simplu un citat din Eze. 47:12; posibil ca tema teologică repetată este că Dumnezeu dorește ca toate („națiunile”) să fie salvate (comparați Is. 2:3-4; 45:22-25; 60:3; 66:18-19; Zah. 2:11; 8:20-23).

22:3 „Nu va mai fi nici un blestem” Această afirmație este o aluzie la Gen. 3:17 și Zah. 14:11. Noua epocă a venit iar blestemul din VT (comparați Ef. 2:15-16; Col. 2:14) a fost înlăturat prin moartea lui Cristos (comparați Rom. 8:18,25; Gal. 3:13; Ef. 2:13,16). În Apocalipsa marea de cristal din 4:6 a simbolizat sfințenia transcendentă a lui Dumnezeu. Omenirea căzută nu se putea apropia de Dumnezeu, dar acum marea este îndepărtată (comparați 21:1).

Este posibil ca termenul să reprezinte termenul ebraic *charam*, ce înseamnă distrus sau total distrus (comparați Zah. 14:11). Dacă aceasta este aluzia Vechi Testamentară, atunci acest verset se referă la securitatea noului Ierusalim și ar fi similar promisiunilor din I Pet. 1:4-5.

Observați timpul viitor neobișnuit al acestei afirmații. Există doar un tron, dar doi stau pe el (adică, Dumnezeu și Mielul). Totuși, slujitorii Îl slujesc pe „El” (SINGULAR). Acest lucru implică misterul monoteismului și incarnării. Un Dumnezeu, dar de asemenea un Mesia divin (și u Duh Sfânt personal).

22:4 „ei vor vedea fața Lui” În VT să-L vezi pe Dumnezeu însemna moarte. Lui Moise i s-a permis să vadă fața lui Dumnezeu (comparați Exod 33:20). Să-L vezi pe Dumnezeu sau să locuiești împreună cu Dumnezeu sunt răsplătiri pentru cei

ce sunt puri (comparați Ps. 11:7; 16:11; 17:15; 140:13; Mat. 5:8). Intimitatea originală avută în vedere în Eden a fost pe deplin restaurată (comparați Ps. 42:1-2)!

„iar numele Lui va fi pe frunțile lor” După cum Satan și-a marcat urmașii (comparați 13:1-17; 14:9; 20:4), Dumnezeu și-a marcat pe ai Lui (comparați 3:12; 7:3; 14:1). Reprezenta un simbol al apartenenței și siguranței. Vezi nota la 7:2.

22:5 „nu va mai fi noapte” (comparați 21:23-25; Is. 60:19-20; Zah. 14:7).

„și ei vor domni în vecii vecilor” Cine domnește împreună cu Cristos în timpul împărăției milenare? Capitolul 20:4-5 sugerează doar creștinii care trăiesc în timpul persecuției vremii de sfârșit, dar Apo. 2:26 și 5:10 implică faptul că toți sfinții vor domni împreună cu Cristos pe pământ. Nu există o diferențiere clară în Biblie între domnia eternă (comparați Dan. 2:44; 7:14,18; Is. 9:7; Lu. 1:33; Ii Pet. 1:11; Apo. 11:15) și domnia milenară. Este impropriu din punct de vedere hermeneutic să extragi o doctrină majoră dintr-un pasaj apocaliptic. Acest verset implică o domnie eternă.

Imagistica poporului lui Dumnezeu experimentând un invadator rău, ce este total distrus de Dumnezeu, este luată din Eze. 37-39. Ioan niciodată nu a intenționat ca acest gen să fie interpretat literal! Este un abuz al intenției autorului să transformi imagistica apocaliptică în caracter istoric literal! Dragostea noastră pentru Biblie și curiozitatea noastră despre viitor le-au făcut pe bisericile occidentale moderne să interpreteze profeția și literatura apocaliptică în moduri ciudate și stranii! Vezi Tematica Specială: Domnind în Împărăția lui Dumnezeu la 5:10.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 22:6

„Și el mi-a spus, „Aceste cuvinte sunt vrednice de crezare și adevărate”; iar Domnul, Dumnezeul duhurilor profetilor, a trimis îngerul Său pentru a arăta robilor Lui lucrurile ce trebuie să aibă loc în curând.

22:6 „el mi-a spus” Această afirmație se referă la îngerii ce aveau cele șapte potire ale judecății (comparați 21:9; 22:1,8,9,10).

„aceste cuvinte sunt vrednice de crezare și adevărate” Această afirmație este folosită pentru a descrie

1. pe Isus (comparați 1:5; 3:7,14; 19:11)
2. urmașii lui Isus (comparați 17:14)
3. cuvântul lui Dumnezeu (comparați 19:9; 21:5; 22:6)

Adesea Dumnezeu este descris ca fiind „neprihănit și adevărat” (comparați 15:3; 16:7; 19:2). Ebraică din spatele acestei afirmații implică totală veridicitate.

„Domnul, Dumnezeul duhurilor profetilor” Această afirmație este probabil:

1. aluzie la 19:10
2. referință la inspirația Vechiului testament (comparați II Tim. 2:16; II Pet. 1:20-21)
3. referință la inspirația Noului Testament (comparați II Pet. 3:15-16)
4. referință la predicatorii evangheliei din vremea lui Ioan
5. referință la cartea lui Ioan (viziuni)

Textele originale grecești nu avea capital. Adesea traducătorii sau interpreții trebuie să decidă dacă „duh” se referă la Duhul Sfânt sau la duhul uman. Acest text se referă la duhul uman (comparați I Cor. 14:32; Ev. 12:9).

„a trimis îngerul Său” Această afirmație este o aluzie la capitolul 1:1. Acest verset de încheiere sunt foarte similare capitolului 1 în motivul lor. Formatul Scrisorii tradiționale personale folosit în capitolul 1 e folosit din nou în capitolul 22.

„lucrurile ce trebuie să aibă loc în curând” Există o serie de aluzii la venirea iminentă a Domnului (comparați 1:1,3; 3:11; vv. 6[de două ori], 7,10,12 și 20). Această întârziere de două mii de ani până acum este oarecum dificilă de înțeles pentru credincioși (întârzierea este revelată în II Tesaloniceni), dar trebuie văzut că fiecare generație de credincioși are speranța a

celei de-a doua venire a Domnului în vremea ei. Există o tensiune reală în NT între întoarcerea Domnului în orice moment și câteva lucruri ce trebuie mai întâi să se întâmple. Credincioșii trebuie să rămână credincioși și activi!

Aici este un citat scurt pe acest subiect din comentariul meu pe Matei.

„Există o tensiune teologică paradoxală între

1. întoarcerea în orice moment (comparați 24:27,44) și faptul că unele evenimente din istorie trebuie să se întâmple.

2. Împărăția ca viitor și Împărăția ca prezent

NT susține că unele evenimente vor avea loc înainte de a doua venire.

1. evanghelia predicată întregii lumi (comparați 24:14; Mar. 13:10)

2. marea apostazie (comparați 24:10-13,21; I Tim. 4:1; II Tim. 3:1ff; II Tes. 2:3)

3. revelarea „omului fărădelegii” (comparați Dan. 7:23-26; 9:24-27; II Tes. 2:3)

4. îndepărtarea celui ce ține (comparați II Tes. 2:6-7)

5. trezirea evreilor (comparați Zah. 12:10; Rom. 11)”

Cei ce cred că există un paralelism semnificativ între cele șapte unități literare ale cărții de asemenea afirmă că fiecare din ele reprezintă o perioadă dintre prima și a doua venire a lui Cristos din diferite perspective (în special, William Hendriksen, *More Than Conquerors*). Dacă acest lucru este adevărat atunci textele ce se referă la venirea iminentă a lui Cristos (comparați 1:3; 3:11; 22:7,10,12,20) se referă la inițierea acestor profeții după moartea și învierea lui Cristos. Mingea escatologică se învârtă!

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 22:7

7”Și iată, Eu vin curând. Fericit este cel ce păzește cuvintele profeției din această carte.”

22:7 „Eu vin curând” Aparent îngerul îl citează pe Isus (comparați vv. 12-15). Această afirmație este rostită în special de Isus în 22:16. Exact cine vorbește în v. 17 și vv. 18-19 este incert, dar Isus vorbește din nou în v. 20 iar Ioan în v. 21. Vezi Tematica Specială: Întoarcerea Imediată la 1:3.

„**Fericit este cel ce**” Aceasta este încă una din cele șapte fericiri pentru credincioși găsită în carte (comparați 1:3; 14:13; 16:15; 19:9; 20:6; 22:7,14).

„**profeției**” Această carte este o profeție și trebuie interpretată în lumina literaturii profetice (comparați vv. 9-10,18-19; 1:3; 10:11). Această carte nu este o narațiune istorică! Profeția întotdeauna are un element de condiție. Pasajele escatologice Nou testamentare reflectă privirile profetice Vechi Testamentare ce vedeau vremea de sfârșit prin OCCURRENCES contemporane și răspunsuri prin credință. Mulți erudiți cred că genul apocaliptic a crescut din profetismul ebraic. Vezi Tematica Specială: Profeția Nou Testamentară la 1:3.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 22:8-9

8”Eu, Ioan, sunt cel ce am auzit și văzut aceste lucruri. Iar când am auzit și am văzut, am căzut să mă închin la picioarele îngerului ce mi-a arătat aceste lucruri. 9”Dar el mi-a spus, „Nu fă așa ceva, eu sunt un tovarăș slujitor al tău și al fraților tăi profeții și a celor ce păstrează cuvintele acestei cărți. Închină-te lui Dumnezeu.”

22:8 Acesta este un verset extrem de neobișnuit. Aceasta este exact aceeași problemă pe care Ioan a avut-o în 19:10. Aparent el a crezut că acest înger a fost divinitate

22:9 „a celor ce păstrează cuvintele acestei cărți” Creștinismul implică o decizie inițială de pocăință, credință și de pocăință, credință, ascultare, și perseverență continuă! Apocalipsa, scrisă creștinilor persecutați, accentuează perseverența.

Ispita culturii noastre nu este persecuția fizică, ci „DRY ROT,” apatia, ateismul practic, materialismul, creștinism SHALLOW împreună cu toate beneficiile și nici o responsabilitate!

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 22:10-11

¹⁰Și el mi-a spus, „Nu pecetlui cuvintele profeției acestei cărți, pentru că vremea este aproape. ¹¹Lasă-l pe cel ce face rău, să facă rău în continuare; iar cel ce e murdar, să fie murdar în continuare; și lasă-l pe cel ce e neprihănit, să practice neprihănirea; iar cel ce e sfânt, să se păstreze sfânt.”

22:10 „Nu pecetlui” Această afirmație este exact opusul lui Is. 8:16; Dan. 8:26 și 12:4,9. Timpul împlinirii profetice a sosit. Avertizările lui Dumnezeu față de necredincioși și încurajările către credincioși sunt acum! Decizia decisivă este cerută acum! Împărăția este prezentă.

„vremea este aproape” Vezi Tematica Specială: Întoarcerea Imediată la 1:3.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 22:12-13

¹²„Iată, Eu vin curând, și răsplata Mea este cu Mine, să dau fiecărui om conform cu ceea ce a făcut. ¹³”Eu sunt Alfa și Omega, primul și ultimul, începutul și sfârșitul.”

22:11-12 „să dau fiecărui om conform cu ceea ce a făcut” Această afirmație este o temă repetată prin Biblie (comparați Iov 34:11; Ps. 28:4; 62:12; Pro. 24:12; Ecl. 12:14; Ier. 17:10; 32:19; Mat. 16:27; 25:31-46; Rom. 2:6; 14:12; I Cor. 3:8; II Cor. 5:10; Gal. 6:7-10; II Tim. 4:14; I Pet. 1:17; Apo. 2:23; 20:12). Dumnezeu îi va răsplăti pe cei ce-L iubesc și trăiesc pentru El în mijlocul unui sistem al lumii căzute (comparați 2:23; 20:12-13). Viețile dezvăluie realitatea spirituală și vitalitatea credinței lăuntrice (comparați Mat. 7). Oamenii sunt administratori ai darului vieții și vor da socoteală lui Dumnezeu!

Acest lucru nu implică „o neprihănire prin fapte.” Omenirea e răscumpărată prin harul lui Dumnezeu pe baza morții și învierii lui Cristos și pe baza atragerii Duhului! Totuși, dovada că cineva l-a întâlnit pe Dumnezeu este o viață schimbată și în proces de schimbare conform lui Cristos!

22:11 Acest verset este o aluzie la Dan. 12:10.

22:12 „Eu vin curând” Vezi Tematica Specială la 1:3.

22:13 Acest verset este o aluzie la titlurile Vechi Testamentare pentru YAHWE găsite în 1:8 și 21:6, dar aici se referă la Cristos. Transferul acestor titluri Vechi Testamentare lui Isus a fost o modalitate Nou Testamentară a autorilor prin care ei afirmă divinitatea Lui. Versetul 13 are trei astfel de titluri Vechi Testamentare sau afirmații ce originalul Îl descriu pe Dumnezeul etern (comparați Is. 41:4; 44:6; 48:12), dar acum sunt utilizate pentru Isus (comparați 1:17; 2:8).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂȚIT) 22:14-15

¹⁴Fericiți sunt cei ce își spală hainele, așa încât să aibă dreptul la pomul vieții, și să intre pe porți în oraș. ¹⁵Afară sunt câinii și vrăjitorii și persoanele imorale și ucigașii și idolatrii, și toți cei ce iubesc și practică minciuna.

22:14 „Fericiți” Aceasta reprezintă ultima fericire din cele șapte găsite în Apocalipsa (comparați 1:3; 14:13; 16:15; 19:9; 20:6; 22:7,14).

„cei ce își spală hainele” Această afirmație reprezintă o metaforă pentru încrederea în jertfa lui Cristos (comparați 7:14). Credincioșii sunt acceptați deoarece El a fost acceptat (comparați Ef. 1:6). Credincioșii trăiesc deoarece El a murit. Credincioșii au viață înviată deoarece El trăiește!

Există o variantă diferită a acestei afirmații într-un manuscris grecesc.

1. „și spală hainele” se află în MSS **ℵ** (al patrulea secol) și A (a cincilea secol), la fel ca în Vulgata. UBS⁴ oferă o notă de „A”, însemnând „sigur.”
2. „tin poruncile” se află în 046, un manuscris uncial din al zecelea secol, minuscul MSS (1 și 94) din al douăsprezecelea secol, și Peshitta versiunea (Siriancă).

„să aibă dreptul la pomul vieții, și să intre pe porți în oraș” Acestea sunt două metafore pentru salvarea eternă prin Cristos. Una se întoarce până în Gen. 2:9; 3:22 (comparați Apo. 2:7; 22:2,14,19) și cealaltă la Apo. 21:2,9-22:5.

22.15 „afară sunt” Această afirmație este foarte dificil de interpretat decât dacă este o metaforă pentru lacul de foc (comparați 21:8).

„câinii” Acest cuvânt este o altă aluzie stranie deoarece ar trebui să nu mai fie nici o persoană rea rămasă în acest punct în carte. În Deut. 23:18 acest termen se referă la bărbații prostituți ai cultului fertilității canaanite. În alte părți din Vechiul Testament și Nou Testament se referă la poporul nelegiuit (comparați Ps. 22:16,20; Mat. 7:6; și Filip. 3:2). Doresc să-l citez pe Robert H. Mounce în acest punct din comentariul său pe Apocalipsa din New International Series:

„Versetul nu intenționează să învețe că în starea eternă toți oamenii nelegiuiți vor trăi exact afară de orașul ceresc. Pur și simplu descrie viitorul prin imagistica prezentului. Contrastul este dintre binecuvântarea celor credincioși și soarta celor nelegiuiți” (p. 394).

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 22:16

16”Eu, Isus, am trimis îngerul Meu să vă mărturisească vouă aceste lucruri pentru biserici. Eu sunt rădăcina și descendentul lui David, luceafărul strălucitor de dimineață.”

22:16 „Eu, Isus, am trimis îngerul Meu să mărturisească aceste lucruri pentru biserici” Observați faptul că termenul „vouă” este la PLURAL și aluzia la cele șapte biserici din capitolele 2-3 este făcută foarte specifică. Cartea începe și concluzionează cu genul scrisorii, în timp ce viziunile dintre ele sunt combinații ale profeției (sfârșitul privit prin lentilele prezentului) și imaginii apocaliptice.

„îngerul Meu” Adesea cel ce trimite este Dumnezeu Tatăl (comparați 22:6, „îngerul Său”). Aici cel ce trimite e Isus („îngerul Meu”). Afirmația este găsită de asemenea în 1:1, dar PRONUMELE antecedent este ambiguu.

„biserici” Vezi Tematica Specială la 1:4.

„Eu sunt rădăcina și descendentul lui David” Există multe aluzii la linia davidică a lui Mesia în VT (comparați II Sam. 7:12-16 și Is. 11:1,10) și în NT (comparați Mat. 1:1; 9:17; 15:22; 21:9; Rom. 1:3; II Tim. 2:8; Apo. 5:5). Isus reprezintă împlinirea tuturor profețiilor din VT.

TEMATICĂ SPECIALĂ: ISUS NAZARITEANUL

Există câțiva termeni grecești diferiți ce sunt folosiți în NT pentru a vorbi despre Isus.

A. Termeni Nou Testamentari

1. Nazaret – orașul din Galileea (comparați Lu. 1:26; 2:4,39,51; 4:16; Fapte 10:38). Acest oraș nu este menționat în sursele contemporane, ci a fost găsit în inscripțiile timpurii.

Pentru Isus să fie nazaritean nu era un compliment (comparați Ioan 1:46). Semnul de deasupra crucii lui Isus ce includea acest nume de loc era un semn al disprețului iudaic.

2. *Nazarēnos* – pare de asemenea să se referă la o localitate geografică (comparați Lu. 4:34; 24:19).
3. *Nazōraios* – s-ar putea să se refere la un oraș, dar ar putea de asemenea să fie o referire la termenul Mesianic ebraic „ramură” (*netzer*, BDB 666, comparați Is. 4:2; 11:1; 53:2; Ier. 23:5 (BDB 855); 33:15; Zah. 3:8; 6:12; în

NT, Apo. 22:16). Luca utilizează acest termen pentru Isus în 18:37 și Fapte 2:22; 3:6; 4:10; 6:14; 22:8; 24:5; 26:9.

4. Legat de #3 *nāzir* (BDB 634), ce înseamnă „cel consacrat pe baza unui jurământ.”

B. Utilizări istorice afară din NT.

1. Denota un grup iudaic (pre-creștin) eretic (Aramaic *nās ōrayyā*).
2. Era folosit în cercurile iudaice pentru a-i descrie pe credincioșii în Cristos (comparați fapte 24:5,14; 28:22, *nosri*).
3. A devenit un termen regulat ce pentru a se referi la credincioșii din bisericile Siriene (Aramaice). Termenul „Creștin” era folosit în bisericile grecești pentru a se referi la credincioși.
4. Undeva după căderea Ierusalimului, Fariseii au reorganizat Jamnia și au instigat o separație formală dintre sinagogă și biserică. Un exemplu al tipului de formule de blestem împotriva credincioșilor este găsită în „a Optsprezece Benedicții” din *Berakoth* 28b-29a, ce îi numește pe credincioși „Nazariteni.”

„Mulți Nazariteni șieretici au dispărut într-un moment; ei vor fi șterși din cartea vieții și nu vor fi scriși împreună cu cei credincioși.”

5. A fost folosit de Iustin Martirul, Dialog cu Trifon 126:1, ce folosea cuvântul *netzer* al lui Isaia pentru Isus.

C. Opinia autorului

Sunt surprins de atât de multe ortografii a termenului, deși știu că nu este necunoscut în VT după cum „Iosua” are câteva scrieri în ebraică. Următoarele elemente m-au făcut să rămân nesigur în legătură cu înțelesul precis:

1. asocierea strâns legată cu termenul mesianic „BRANCH” (*netzer*) sau termenul similar *nazir* (cel consacrat prin mijloacele unui jurământ)
2. conotația negativă a cuvântului Galileea.
3. puțină sau deloc atestat la orașul Nazaret din Galileea
4. iasă din gura unui demon într-un sens escatologic (adică, „Ai venit să ne distrugi?”).

Pentru o bibliografie deplină de studii ale grupului de cuvinte, vezi Colin Brown (ed.), *New International Dictionary of New Testament Theology*, vol. 2, p. 246 sau Raymond E. Brown, *Birth*, pp. 209-213, 223-225.

„lucefărul strălucitor de dimineață” Acesta este un titlu Mesianic (comparați Num. 24:17 sau Mat. 2:2 sau II Pet. 1:19). Această afirmație se găsește și în Is. 14:12 unde se referă la satan. În Apocalipsa răul adesea este o imitație a Dumnezeului Tri-unic.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 22:17

¹⁷Duhul și mireasa spun, „Vino.” Și lăsați pe cel ce aude să spună, „Vino.” Și lăsați pe cel ce însetează să vină; lăsați pe cel dorește să ia apa vieții fără plată.

22:17 „Duhul și mireasa spun, `Vino.’” Deși sunt multe interpretări ale acestui pasaj se pare că din context că aceasta este o invitație a evangheliei pentru oricine vede nevoia și va răspunde ofertei lui Dumnezeu în Cristos. Aceasta a continuat să fie focusul cărții Apocalipsa, nu doar de a încuraja pe cei salvați ci și să convingă și să încurajeze pe cei pierduți să răspundă ofertei fără plată a lui Dumnezeu în Fiul Său. Cele patru utilizări ale cuvântului „vino” (toate patru se referă la cei pierduți nu la venirea lui Cristos); utilizarea repetată la a cuvintelor „cel ce”; și vestea nespuse de bună că este fără plată (comparați Is. 55) ar trebui să fie o încurajare pentru oricine și pentru toți de a răspunde! Pentru mine această afirmație pare a fi o aduce aminte pentru cei ce trăiau în vremea lui Ioan (și în fiecare zi). Aceasta ar explica elementele neobișnuite (prezența celor pierduți după Ziua Judecării) în Apocalipsa 19-22. Există câteva aduceri aminte pentru vremea lui Ioan, ce ar putea fi explicate de

paralelismul dintre cele șapte unități literare ale Apocalipsei. Ioan a scris avându-i în minte pe ”copii preaiubiți” din Efes (comparați I, II, și III Ioan).

TEMATICĂ SPECIALĂ: TRINITATEA

Observați activitatea tuturor celor trei Persoane ale Trinității în contexte unificate. Termenul „trinitate,” prima dată enunțat de Tertulian, nu este un cuvânt din biblie, dar conceptul este străbătut.

A. Evanghelii

1. Mat. 3:16-17; 28:19 (și paralele)
2. Ioan 14:26

B. Fapte – Fapte 2:32-33, 38-39

C. Pavel

1. Rom. 1:4-5; 5:1,5; 8:1-4,8-10
2. I Cor. 2:8-10; 12:4-6
3. II Cor. 1:21-22; 13:14
4. Gal. 4:4-6
5. Ef. 1:3-14,17; 2:18; 3:14-17; 4:4-6
6. I Tes. 1:2-5
7. II Tes. 2:13
8. Tit 3:4-6

D. Petru – I Pet. 1:2

E. Iuda – vv. 20-21

O pluritate în Dumnezeu este sugerată în VT.

A. Utilizări ale PLURALELOR pentru Dumnezeu

1. Numele *Elohim* este PLURAL, dar când este folosit pentru Dumnezeu totdeauna are un VERB SINGULAR
2. „Noi” în Gen. 1:26-27; 3:22; 11:7

B. Îngerul Domnului era o prezentare vizibilă a Divinității

1. Gen. 16:7-13; 22:11-15; 31:11,13; 48:15-16
2. Exod 3:2,4; 13:21; 14:19
3. Judecători 2:1; 6:22-23; 13:3-22
4. Zah. 3:1-2

C. Dumnezeu și Duhul Său sunt separați, Gen. 1:1-2; Ps. 104:30; Is. 63:9-11; Eze. 37:13-14

D. Dumnezeu (YAHWE) și Mesia (*Adon*) sunt separați, Ps. 45:6-7; 110:1; Zah. 2:8-11; 10:9-12

E. Mesia și Duhul sunt separați, Zah. 12:10

F. Toate cele trei Persoane sunt menționate în Is. 48:16, 61:1

1. Divinitatea lui Isus și personalitatea Duhului a cauzat probleme pentru credincioșii timpurii monoteiști foarte stricți
2. Tertulian – subordonarea Fiului la Tatăl
3. Origen – subordonarea esenței divine a Fiului și a Duhului
4. Arius – nega divinitatea Fiului și Duhului
5. Monasticismul – credea într-o manifestare succesivă cronologică a singurului Dumnezeu Tată, Fiu, și Duh

Trinitatea este o formulare dezvoltată istoric informată din materialul biblic

1. divinitatea deplină a lui Isus, egală cu Tatăl, a fost afirmată în d. Cr. 325 la Conciliul de la Nicea (comparați Ioan 1:1; Filip. 2:6; Tit 2:13)
2. personalitatea și divinitatea Duhului egală cu Tatăl și Fiul a fost afirmată în anul d. Cr. 381 la Conciliul de la Constantinopol
3. doctrina Trinității este deplin exprimată în lucrarea lui Augustin *De Trinitate*.

Există cu adevărat mister aici. Dar Noul Testament pare să afirme o singură esență divină cu trei manifestări personale eterne.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 22:18-19

¹⁸Eu mărturisesc oricărui aude cuvintele profeției din această carte: dacă cineva adaugă la ele, Dumnezeu îi va adăuga plăgile ce sunt scrise în această carte; ¹⁹și dacă cineva scoate din aceste cuvintele cărții acestei profeții, Dumnezeu îi va scoate partea de la pomul vieții și de la orașul sfânt, ce sunt scrise în această carte.

22:18-19 Aceste versete sunt evident legate de primii cititori ai mesajului și de asemenea de toți cititorii/ascultătorii din viitor ale acestei cărți. Este o practică literară comună a Vechiului testament de a pune avertizări severe adresate celor ce ar fi ispitiți să deterioreze cuvântul lui Dumnezeu (comparați Deut. 4:2; 12:32). Aceste versete nu sunt menite să fie luate literal, dar reprezintă o foarte puternică afirmație Orientală a gravității alternării mesajului lui Dumnezeu. Acest lucru nu se referă la interpretii credincioși sau la scribii ce se roagă sincer și caută voia lui Dumnezeu în Scripturi, dar conform lui Irineu în lucrarea lui *Contra-Heresies*, 30:12, se referă la învățătorii falși ce adaugă, schimbă, sau șterg cuvintele Scripturii, ce reprezintă lovitura acestui pasaj. Amintiți-vă că nu putem dovedi un verset din text pentru a stabili o doctrină ce merge împotriva altor învățături clare din Scriptură.

„dacă ... dacă” Aceste cuvinte sunt CONDIȚIONATE ce denotă o acțiune potențială.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 22:20

²⁰Cel ce mărturisește aceste lucruri spune, „Da, Eu vin curând.” Amin. Vino, Doamne Isuse.

22:20 „Eu vin curând” Iminența sfârșitului, a apropierii judecății lui Dumnezeu reprezintă caracteristici ale literaturii apocaliptice creștine și iudaice. Această temă este văzută în Mat. 13:34-36; 24:43; 25:1-13; Lu. 12:29; I Tes. 5:2,4; II Pet. 3:10. În lumina a 2000 de ani de întârziere acest adevăr trebuie înțeles într-o manieră existențială, ne temporală. El vine! Trăiește pregătit. Vezi Tematica Specială la 1:3.

„Vino, Doamne Isuse” Aceasta este afirmația aramaică, *Maranatha* (comparați I Cor. 16:22). Este posibil să interpretăm această afirmație în câteva feluri:

1. dacă este *maranatha*, atunci înseamnă „Domnul nostru a venit”
2. dacă este *marana tha*, „Domnul nostru, Vino!”

Numărul 1 se potrivește cel mai bine în acest context. Noi învățăm din *Didache* 10:6 că această afirmație reprezenta o încheiere liturgică la serviciul de Cină a Domnului în vremea lui Ioan.

TEMACĂ SPECIALĂ: *MARANATHA*

Aceasta este o afirmație aramaică ce reflectă o afirmație antică liturgică a bisericii palestinene a (1) divinității lui Isus (Ps. 110) sau (2) a celei de-a doua venire (Fapte 3:19-21). Înțelesul ei depinde de cum împarte cineva cuvântul:

1. „Domnul nostru, vino” (adică, *marana-tha*) este înțelesul unei afirmații la IMPERATIV similare din Apo.

22:20. Prin urmare, majoritatea traducătorilor presupun acest înțeles aici. Dacă așa este, atunci ar fi o rugăciune pentru ca Isus să se întoarcă.

2. „Domnul nostru a venit” (adică, *maran-atha*) ar fi un TIMP aramaic PERFECT. Aceasta este traducere pe care Crisostom (d. Cr. 345-407) o prefera, ce vorbește de incantarea lui Isus
3. „Domnul nostru vine” ar reflecta un TIMP profetic ebraic PERFECT, ce este folosit de mulți pentru a presupune un motiv pentru slujirea creștină.
4. *Didache* (scrisă la sfârșitul primului sau la al doilea secol) 10:6, utilizează această afirmație în contextul Cinei Domnului în prezența lui Isus și a venirii Sale viitoare escatologice unde ambele sunt accentuate în rugăciuni.

TEXTUL NASB (ÎMBUNĂTĂȚIT) 22:21

²¹**Harul Domnului Isus să fie cu toți. Amin.**

22:21 Observați că „harul Domnului Isus Cristos” fiind cu poporul Lui, este adevărul concluzie prezentat unei epoci de credincioși persecutați și reprezintă speranța fiecărei generații de credincioși!

ÎNTREBĂRI PENTRU DISCUȚII

Acesta este un ghid de studiu cu comentarii ceea ce înseamnă că ești responsabil de propria interpretare a Bibliei. Fiecare din noi trebuie să umblăm în lumina pe care o avem. Tu, Biblia și Duhul Sfânt sunt prioritățile în interpretare și nu trebuie să renunți la acestea în folosul unui comentator.

Aceste întrebări pentru discuții au scopul de a te ajuta să gândești printre problemele majore ale acestei secțiuni din carte. Ele sunt menite să provoace gândirea, nu să o defăimească.

1. Vor merge credincioșii în rai sau raiul se va întoarce pe un pământ curățit?
2. Cum se leagă Apo. 21:3 de termenul „Emmanuel”?
3. De ce nu mai este nici un templu în noul Ierusalim (comparați 21:22)?
4. Cine este poporul menționat în 21:24?
5. Cum pot credincioșii să „țină/păzească” cuvintele acestei profeții (comparați 22:7)?
6. Dacă acesta este raiul cine sunt cei răi din afara orașului în 22:15?
7. De ce este atât de important 22:17?
8. Trebuie luat literal 22:18-19? Ar putea un credincios ce interpretează greșit Apocalipsa să-și piardă mântuirea?
9. De trei ori în capitolul 22 se spune „Eu vin curând (comparați vv. 7,12,20). De ce au trecut 2000 de ani?

ANEXA UNU

Scurte definiții a termenilor gramaticali grecești

Greaca koine, numită adesea greaca elenă, era limba comună a lumii mediteraneene începând cu cucerirea lui Alexandru cel Mare (336-323 Î. Cr.) și care a durat aprox. 800 de ani (300 Î. Cr.-500 D. Cr.). Nu era doar o greacă clasică, simplificată, ci, în multe feluri, o formă mai nouă de greacă ce a devenit a doua limbă pentru lumea antică mediteraneană și din Orientul Apropiat.

Din anumite puncte de vedere, greaca Noului Testament era unică deoarece utilizatorilor ei, în afară de Luca și scriitorul Evreilor, probabil aveau ca limbă maternă aramaica. Așadar, scrierea lor a fost influențată de expresiile și formele structurale ale aramaicii. Ei au citit și citat și Septuaginta (LXX) (traducerea greacă a VT), care era scrisă în greaca koine. Dar LXX a fost scrisă și de înțelepții evrei a căror limbă maternă nu era greaca.

Asta ne amintește că nu putem forța NT într-o structură gramaticală restrânsă. Este unic, dar totuși are multe în comun cu (1) LXX; (2) cu scrierile ebraice precum cele ale lui Josephus și (3) cu papirusurile găsite în Egipt. Atunci cum să abordăm o analiză gramaticală a NT?

Trăsăturile gramaticale ale grecii koine și ale grecii koine a NT sunt flexibile. În multe feluri, a fost un timp al simplificării gramaticii. Contextul va fi călăuză noastră principală. Cuvintele au sens doar într-un context extins; așadar, structura gramaticală poate fi înțeleasă doar în lumina (1) stilului unui anumit autor și (2) unui anumit context. Nu este posibilă nici o definiție decisivă a formelor și a structurilor grecești.

Greaca koine era în primul rând un limbaj verbal. Adesea cheia spre exegeză este tipul și forma verbelor. În cele mai multe propoziții principale verbul apare primul, arătându-și importanța. În analizarea verbelor grecești trebuie observate trei informații: (1) accentul principal al timpului, al diatezei și al modului (morfologie); (2) sensul de bază al verbului (lexicografie) și (3) structura contextului (sintaxa).

I. TIMPUL

A. Timpul sau aspectul implică relația verbelor cu acțiunea terminată sau neterminată. Acest lucru este numit adesea „perfectiv” sau „imperfectiv”.

1. Timpurile perfective se concentrează pe cazul acțiunii. Nu se dau informații suplimentare, decât că s-a întâmplat ceva! Nu se prezintă începutul, continuarea sau punctul culminant.
2. Timpurile imperfective se concentrează asupra desfășurării unei acțiuni. Pot fi descrise prin acțiune lineară, continuă, progresivă, etc.

B. Timpurile pot fi clasificate după cum vede autorul desfășurarea acțiunii

1. a avut loc = AORIST
2. a avut loc și rezultatele continuă = TRECUT
3. era în desfășurare în trecut și rezultatele continuau, dar nu acum = PLUPERFECT
4. este în desfășurare = PREZENT
5. era în desfășurare = IMPERFECT
6. va avea loc = VIITOR

Un exemplu concret care ilustrează felul în care ajută aceste verbe la exegeză ar fi termenul „a mântui”. A fost folosit la câteva timpuri pentru a-i arăta desfășurarea și punctul culminant:

1. AORIST – „mântuit” (Rom. 8:24)

2. PERFECT – „au fost mântuiți și rezultatele continuă” (Efes. 2:5,8)
  3. PREZENT – „fiind mântuiți” (1 Cor. 1:18; 15:2)
  4. VIITOR – „vor fi mântuiți” (Rom. 5:9, 10; 10:9).
- C. Concentrându-se asupra timpurilor verbelor, exegeții caută motivul pentru care autorul original a ales să se exprime cu un anumit timp verbal. Timpul standard, „fără înflorituri” era AORISTUL. Este forma verbală obișnuită, „nespecifică”, „nemarcată”. Poate fi folosit într-o largă varietate de moduri pe care trebuie să le specifice contextul. Spune pur și simplu că s-a întâmplat ceva. Aspectul trecut este doar sugerat la MODUL INDICATIV. Dacă era folosit oricare alt timp verbal, se accentua ceva mai specific. Dar ce?
1. TIMPUL TRECUT – vorbește despre o acțiune încheiată cu rezultate care continuă. În unele feluri era o combinație a AORISTULUI cu PREZENTUL. De obicei accentul este pus pe rezultatele continue sau pe sfârșitul unei acțiuni. De exemplu: Efes. 2:5, 8: „ați fost și sunteți în continuare mântuiți”.
  2. TIMPUL PLUPERFECT – era ca timpul trecut, dar rezultatele continue au încetat. De exemplu: Ioan 18:16: „Petru însă a rămas afară la ușă.”
  3. TIMPUL PREZENT – vorbește despre o acțiune incompletă sau nedesăvârșită. Accentul este pus de obicei pe continuarea acțiunii. De exemplu: 1 Ioan 3:6, 9: „Oricine rămâne în El nu păcătuiește”; „Oricine este născut din Dumnezeu nu păcătuiește.”
  4. TIMPUL IMPERFECT – în cazul acestui timp, relația cu TIMPUL PREZENT este analogă relației dintre TRECUT ȘI PLUPERFECT. IMPERFECTUL vorbește despre o acțiune neterminată care avea loc, dar acum a încetat sau despre începutul unei acțiuni din trecut. De exemplu: Matei 3:5: „Locuitorii din Ierusalim...au început să iasă la el”.
  5. TIMPUL VIITOR – vorbește despre o acțiune de obicei proiectată într-un cadru temporal viitor. Se axa pe posibilitatea întâmplării mai degrabă decât pe întâmplarea în sine. Vorbește adesea despre siguranța unui eveniment. De exemplu: Matei 5:4-9 „Fericiți sunt...ei vor...”

II. DIATEZA

- A. Diateza descrie relația dintre acțiunea și SUBIECTUL VERBULUI.
- B. Diateza activă este modalitatea obișnuită, așteptată, neaccentuată de a afirma că subiectul face acțiunea VERBULUI.
- C. DIATEZA PASIVĂ înseamnă că subiectul primește acțiunea verbului făcută de un agent extern. Agentul extern care face acțiunea era indicat în NT grec de următoarele prepoziții și cazuri:
  1. un complement direct personal cu *hupo*, cu CAZUL ABLATIV (Matei 1:22; Fapte 22:30)
  2. un agent intermediar cu *dia*, cu CAZUL ABLATIV (Matei 1:22)
  3. un agent impersonal, de obicei cu *en*, cu CAZUL INSTRUMENTAL
  4. uneori un agent personal sau impersonal numai cu CAZUL INSTRUMENTAL
- D. DIATEZA REFLEXIVĂ înseamnă că subiectul face acțiunea verbului și este și implicat direct în ea. Este numită adesea „diateza interesului personal sporit”. Această construcție accentua într-un anumit fel subiectul subordonatei sau al propoziției. Această construcție nu există în limba engleză. În greacă are o largă varietate de sensuri și de traduceri. Exemple:
- E. REFLEXIVĂ – acțiunea directă a subiectului asupra lui însuși. Ex.: Matei 27:5 „s-a spânzurat”

- F. INTENSIVĂ – subiectul face acțiunea pentru el. Ex.: 2 Cor. 11:14 „chiar Satana se preface într-un înger de lumină”
- G. RECIPROCĂ - interacțiunea celor două subiecte. Ex.: Matei 26:4 „s-au sfătuit împreună”

III. MODUL

- A. În greaca koine există patru moduri. Ele indică relația verbului cu realitatea, cel puțin în mintea autorului. Modurile sunt împărțite în două mari categorii: (1) care indică realitatea (INDICATIV) și (2) care indică posibilitatea (SUBJUNCTIV, IMPERATIV și CONDIȚIONAL-OPTATIV).
- B. MODUL INDICATIV este modul obișnuit de exprimare a unei acțiuni care a avut sau avea loc, cel puțin în mintea autorului. Era singurul mod din limba greacă ce exprima un timp dat, și chiar și aici acest aspect era unul secundar.
- C. MODUL SUBJUNCTIV exprima o acțiune viitoare posibilă. Un anumit lucru nu s-a întâmplat încă, dar sunt șanse mari să se întâmple. Avea multe în comun cu INDICATIVUL VIITOR. Diferența era că SUBJUNCTIVUL exprimă un anumit grad de îndoială. În limba engleză este exprimat adesea prin „s-ar putea”.
- D. MODUL OPTATIV exprima o dorință care, teoretic, era posibilă. Era considerat la un pas mai departe de realitate decât SUBJUNCTIVUL. OPTATIVUL exprima posibilitatea, dar cu anumite condiții. OPTATIVUL era rar întâlnit în NT. A fost folosit cel mai frecvent în expresia celebră a lui Pavel „Nicideată să nu se întâmple” (KJV „Doamne ferește!” [în limba română “nicidecum”]), folosit de 15 ori (Rom. 3:4, 6, 31; 6:2, 15; 7:7, 13; 9:14; 11:1, 11; 1 Cor. 6:15; Gal. 2:17; 3:21; 6:14). Alte exemple se găsesc în Luca 1:38, 20:16, Fapte 8:20, și 1 Tes. 3:11.
- E. MODUL IMPERATIV accentua un ordin care era posibil, dar accentul era pus pe intenția vorbitorului. Afirma doar voința și era condiționat de alegerile celorlalți. IMPERATIVUL era folosit într-un mod special în rugăciuni și în cererile la persoana a III-a. În NT aceste cereri se găseau doar la timpurile PREZENT și AORIST.
- F. Unele gramatici clasifică PARTICIPIUL ca mod diferit. PARTICIPIILE sunt frecvente în NT grec, definite de obicei ca adjective verbale. Ele sunt traduse în funcție de verbul principal cu care au legătură. *Douăzeci și șase de traduceri ale Bibliei*, publicată de Baker ajută mult în acest caz.
- G. INDICATIVUL AORIST ACTIV este modalitatea obișnuită, „nemarcată” de a atesta o întâmplare. Orice alt timp, diateză sau mod avea o anumită semnificație pentru exegeza pe care autorul original voia să o comunice.

IV. Persoanelor care nu cunosc limba greacă le vor furniza informațiile necesare următoarele lecturi suplimentare:

- A. Friberg, Barbara și Timothy, *Noul Testament grecesc analitic*, Grand Rapids: Baker, 1988.
- B. Marshall, Alfred, *Noul Testament grec-englez scris printre rânduri*, Grand Rapids: Zondervan, 1976.
- C. Mounce, William D, *Dicționarul analitic al Noului Testament grecesc*, Grand Rapids: Zondervan, 1993.
- D. Summers, Ray, *Esențele Noului Testament grecesc*, Nashville: Broadman, 1950.
- E. Prin Moody Bible Institute din Chicago, Illinois sunt disponibile cursuri de greaca koine prin corespondență acreditate la nivel academic

V. SUBSTANTIVELE

- A. Din punct de vedere sintactic, substantivele sunt clasificate după CAZ. CAZUL era forma declinată a unui SUBSTANTIV, care arăta relația lui cu VERBUL și cu celelalte părți de propoziție. În greaca koine, multe dintre funcțiile CAZUALE erau indicate de PREPOZIȚII. Deoarece forma CAZUALĂ putea identifica mai multe relații, PREPOZIȚIILE au apărut pentru a face o delimitare mai clară a acestor funcții.
- B. CAZURILE, limba greacă, sunt clasificate în următoarele opt subdiviziuni:
1. CAZUL NOMINATIV – era folosit pentru a denumi ceva și era de obicei subiectul propoziției sau al frazei. Mai era folosit și pentru SUBSTANTIVE și ADJECTIVE PREDICATE cu VERBELE copulative „a fi” și „a deveni”.
  2. CAZUL GENITIV – era folosit pentru descrieri și de obicei atribuia un atribut sau o calitate cuvântului pe care îl determina. Răspundea la întrebarea „Ce fel de?” Era marcat adesea de „a/al/ai/ale”.
  3. CAZUL ABLATIV – folosea aceleași forme derivate ca GENITIVUL, dar prezenta separarea. Denota adesea despărțirea de un punct în timp, spațiu, sursă, origine sau grad. Era exprimat adesea prin folosirea PREPOZIȚIEI „de la”.
  4. CAZUL DATIV – era folosit pentru a descrie interesul personal. Acest lucru ar putea denota un aspect pozitiv sau unul negativ. Adesea avea funcția sintactică de COMPLEMENT INDIRECT și era exprimat cu ajutorul PREPOZIȚIEI „pentru”.
  5. CAZUL LOCATIV – avea aceeași formă ca DATIVUL, dar exprima poziția sau localizarea în spațiu, în timp sau în limitele logicii. Era exprimat adesea cu ajutorul PREPOZIȚIILOR „în”, „pe”, „la”, „dintre”, „în timpul”, „aproape de”, „deasupra” și „lângă”.
  6. CAZUL INSTRUMENTAL – avea aceleași forme ca DATIVUL și LOCATIVUL. Exprima mijloacele sau asocierea. Era exprimat adesea cu ajutorul PREPOZIȚIILOR „prin” sau „cu”.
  7. CAZUL ACUZATIV – era folosit pentru a prezenta concluzia unei acțiuni. Exprima limitarea. De obicei era COMPLEMENT DIRECT. Răspundea la întrebarea „Cât de departe?” sau „Până unde?”
  8. CAZUL VOCATIV – era folosit pentru adresarea directă.

VI. CONJUNCȚIILE ȘI CUVINTELE DE LEGĂTURĂ

- A. Limba greacă este una foarte inflexibilă deoarece are multe cuvinte de legătură care leagă idei (subordonate, propoziții și paragrafe). Ele sunt atât de folosite încât absența lor este adesea semnificativă pentru exeget. De fapt, aceste CONJUNCȚII și CUVINTE DE LEGĂTURĂ arată intenția autorului. Adesea sunt de o importanță crucială în determinarea cu exactitate a ideii pe care încearcă să o comunice.
- B. Urmează o listă cu unele CONJUNCȚII și CUVINTE DE LEGĂTURĂ și sensul lor (în mare parte aceste informații au fost extrase din H. E. Dana și Julius K. Mantey, *Manual de gramatică a Noului Testament grec*).
1. Conjunții care arată timpul
    - a. epei, epeidē, hopote, hōs, hote, hotan (SUBJ.) – „când”
    - b. heōs – „în timp ce”
    - c. hotan, epan (SUBJ.) – „oricând”
    - d. heōs, achri, mechri (SUBJ.) – „până”
    - e. priv (INFIN.) – „înainte de”
    - f. hōs – „de când”, „când”, „în timp ce”

2. CONJUNȚII logice

a. care arată scopul:

- 1) *hina* (SUBJ.), *hopōs* (SUBJ.), *hōs* – „pentru ca să”, „ca să”
- 2) *hōste* (ACUZATIV INFINITIV ARTICULAR) – „ca să”
- 3) *pros* (ACUZATIV INFINITIV ARTICULAR) sau *eis* (ACUZATIV INFINITIV ARTICULAR) – „ca să”

b. care arată rezultatul (există o strânsă asociere între formele gramaticale care arată scopul și cele care arată rezultatul)

- 1) *hōste* (INFINITIV, acesta este cel mai folosit) – „pentru ca să”, „astfel”
- 2) *hiva* (SUBJ.) – „în așa fel încât”
- 3) *ara* – „astfel încât”

c. care arată cauza sau motivul

- 1) *gar* (cauza/efectul sau motivul/concluzia) – „deoarece”, „pentru că”
- 2) *dioți, hotiy* – „pentru că”
- 3) *epei, epeidē, hōs* – „deoarece”
- 4) *dia* (cu acuzativ și cu infinitiv articular) – „pentru că”

d. care arată concluzia

- 1) *ara, poinun, hōste* – „așadar”
- 2) *dio* (cea mai puternică conjuncție concluzivă) – „motiv pentru care”, „de ce”, „așadar”
- 3) *oun* – „așadar”, „așa că”, „atunci”, „prin urmare”
- 4) *toinoun* – „în consecință”

e. adversative sau contrastante

- 1) *alla* (puternic ADVERSATIVĂ) – „dar”, „cu excepția”
- 2) *de* – „dar”, „oricum”, „deși”, „pe de altă parte”
- 3) *kai* – „dar”
- 4) *mentoi, oun* – „oricum”
- 5) *plēn* – „cu toate acestea” (cel mai adesea în Luca)
- 6) *oun* – „oricum”

f. de comparație

- 1) *hōs, kathōs* (introduce SUBORDONATELE COMPARATIVE)
- 2) *kata* (în cuvinte compuse: *katho, kathoti, kathōsper, kathaper*)
- 3) *hosos* (în cuvinte ebraice)
- 4) *ē* – „decât”

g. continuative

- 1) *de* – „și”, „acum”
- 2) *kai* – „și”
- 3) *tei* – „și”
- 4) *hina, oun* – „încât”
- 5) *oun* – „apoi” (în Ioan)

3. Funcție empatică

- a. *alla* – „cu siguranță”, „da”, „de fapt”

- b. *ara* – „într-adevăr”, „precis”, „realmente”
- c. *gar* – „dar realmente”, „precis”, „într-adevăr”
- d. *de* - „într-adevăr”
- e. *ean* – „chiar”
- f. *kai* – „chiar”, „într-adevăr”, „realmente”
- g. *mentoi* – „într-adevăr”
- h. *oun* – „realmente”, „cu orice preț”

VII. PROPOZIȚIILE CONDIȚIONALE

- A. SUBORDONATA CONDIȚIONALĂ conține una sau mai multe subordonate condiționale. Această structură gramaticală ajută exegeza, oferind condițiile, motivele și cauzele pentru care are sau nu are loc acțiunea verbului principal. Existau patru tipuri de propoziții condiționale. Ele diferă de la una presupusă adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopurile lui până la una care era doar o dorință.
- B. SUBORDONATA CONDIȚIONALĂ DE GRADUL I exprima o acțiune sau o stare presupusă adevărată din perspectiva autorului sau pentru scopurile lui, deși era introdusă prin „dacă”. În câteva contexte putea fi tradus „deoarece” (Matei 4:3; Rom. 8:31). Oricum, asta nu înseamnă că toate CONDIȚIONALELE DE GRADUL I sunt adevărate. Ele erau folosite adesea pentru a prezenta o idee într-o discuție sau pentru a sublinia o eroare (Matei 12:27).
- C. SUBORDONATA CONDIȚIONALĂ DE GRADUL II este numită adesea „opusă adevărului”. Afirmă ceva fals pentru a exprima o idee. Exemple:
  - 1. „Dacă ar fi un proroc, ceea ce nu este, ar ști cine și ce fel de femeie este cea care se atinge de El, dar nu ști” (Luca 7:39).
  - 2. „Dacă ați crede pe Moise, dar nu îl credeți, M-ați crede și pe Mine, dar nu Mă credeți” (Ioan 5:46).
  - 3. „Dacă aș mai căuta să plac oamenilor, ceea ce nu caut, n-aș fi robul lui Hristos, ceea ce sunt” (Gal. 1:10).
- D. SUBORDONATA CONDIȚIONALĂ DE GRADUL III vorbește despre o acțiune viitoare posibilă. Afirmă adesea probabilitatea acelei acțiuni. De obicei vorbește despre un eveniment neprevăzut. Acțiunea verbului din principală face posibilă acțiunea din subordonata condițională. Exemple din 1 Ioan: 1:6-10; 2:4,6,9,15,20,21,24,29; 3:21; 4:20; 5:14,16.
- E. SUBORDONATA CONDIȚIONALĂ DE GRADUL IV este cea mai îndepărtată de realitate. Este rar folosită în NT. De fapt, nu există nici o SUBORDONATĂ CONDIȚIONALĂ DE GRADUL IV în care ambele părți ale condiției să se potrivească definiției. Un exemplu de SUBORDONATĂ CONDIȚIONALĂ DE GRADUL IV parțială la începutul frazei este subordonata 1 Petru 3:14. Un exemplu de SUBORDONATĂ CONDIȚIONALĂ DE GRADUL IV la sfârșitul frazei este Fapte 8:31.

VIII. INTERDICȚII

- A. IMPERATIVUL PREZENT cu PARTICULA MĒ accentuează adesea (dar nu mereu) încetarea unei acțiuni aflate în desfășurare. Exemple: „Nu vă [mai] strângeți comori pe pământ...” (Matei 6:19); „nu vă [mai] îngrijiți de viața voastră...” (Matei 6:25); „Să nu mai dați în stăpânirea păcatului mădularele voastre, ca niște unelte ale

nelegiurii...” (Rom. 6:13); „Să nu [mai] întristați pe Duhul Sfânt al lui Dumnezeu ...” (Efes. 4:30) și „Nu vă [mai] îmbătați de vin...” (Efes. 5:18).

- B. AORISTUL SUBJUNCTIV cu PARTICULA MĒ accentuează că „nici măcar să nu începeți să”. Exemple: „Să nu credeți că...” (Matei 5:17); „Nu vă îngrijorați...” (Matei 6:31); „Să nu-ți fie rușine” (2 Tim. 1:8).
- C. MODUL SUBJUNCTIV cu NEGAȚIE DUBLĂ este o negație foarte puternică: „niciodată, nu, niciodată” sau „în nici un caz”. Exemple: „în veac nu va vedea moartea” (Ioan 8:51); „nu voi ... niciodată ...” (1 Cor. 8:13).

IX. ARTICOLUL

- A. În greaca koine, ARTICOLUL HOTĂRÂT avea aceeași utilizare ca în limba română. Funcția lui principală era aceea de a puncta, el fiind o modalitate de a atrage atenția asupra unui cuvânt, a unui nume sau a unei sintagme. În NT, utilizarea lui diferă de la scriitor la scriitor. ARTICOLUL HOTĂRÂT mai putea fi:
  - 1. procedeu contrastant, precum pronumele demonstrativ;
  - 2. modalitate de a vorbi despre un SUBIECT sau o persoană anterioară;
  - 3. modalitate de a identifica SUBIECTUL într-o propoziție cu VERB copulativ. Ex. „Dumnezeu este Duh” (Ioan 4:24); „Dumnezeu e lumină” (1 Ioan 1:5); „Dumnezeu este dragoste” (1 Ioan 4:8, 16).
- B. În greaca koine nu exista ARTICOL NEHOTĂRÂT cum există în limba română „un/o”. Lipsa ARTICOLULUI HOTĂRÂT putea însemna:
  - 1. concentrarea asupra caracteristicilor sau a calității unui lucru
  - 2. concentrarea asupra categoriei unui lucru
- C. Scriitorii NT foloseau ARTICOLUL în moduri foarte diferite.

X. MODALITĂȚI DE ACCENTUARE ÎN GREACA NOULUI TESTAMENT

- A. Tehnicile de accentuare din NT variază de la scriitor la scriitor. Cei mai consecvenți și mai convenționali scriitorii au fost Luca și scriitorul Evreilor.
- B. Am afirmat mai devreme că INDICATIVUL AORIST ACTIV era standard și nemarcat pentru accentuare și că oricare alt TIMP, DIATEZĂ sau MOD este semnificativ pentru exegeza. Asta nu înseamnă că INDICATIVUL AORIST ACTIV nu este semnificativ adesea din punct de vedere gramatical. Ex.: Rom. 6:10 (de două ori).
- C. Ordinea cuvintelor în greaca koine
  - 1. Greaca koine era o limbă conjugată, care nu depindea de ordinea cuvintelor, ca limba engleză. Așadar, autorul putea schimba ordinea obișnuită a cuvintelor pentru a arăta:
    - a. ce voia să scoată în evidență pentru cititor
    - b. ce credea el ca va fi surprinzător pentru cititor
    - c. ce presimțea
  - 2. Ordinea normală a cuvintelor în limba greacă a rămas o chestiune neclarificată. Oricum, ordinea presupusă normală este:
    - a. pentru VERBELE copulative:
      - 1) VERB
      - 2) SUBIECT
      - 3) COMPLEMENT

- b. pentru VERBELE TRANZITIVE
    - 1) VERB
    - 2) SUBIECT
    - 3) COMPLEMENT
    - 4) COMPLEMENT INDIRECT
    - 5) LOCUȚIUNE PREPOZIȚIONALĂ
  - c. pentru LOCUȚIUNI SUBSTANTIVALE:
    - 1) SUBSTANTIV
    - 2) DETERMINANT
    - 3) LOCUȚIUNE PREPOZIȚIONALĂ
3. Ordinea cuvintelor poate fi o chestiune exegetică extrem de importantă. Exemple:
- a. „mâna dreaptă mi-au dat-o mie și lui Barnaba de însoțire” (Gal. 2:9). Expresia „mâna dreaptă de însoțire” este împărțită și pusă la început pentru a-i arăta importanța.
  - b. sintagma „cu Cristos” a fost pusă la început. Moartea lui era importantă (Gal. 2:20).
  - c. construcția „în multe rânduri și în multe chipuri” (Evrei 1:1) a fost pusă la început. Ea contrasta cu faptul că Dumnezeu S-a auto-revelat, nu cu revelația în sine.
- D. De obicei, un anumit grad de accentuare era arătat de:
1. repetiția PRONUMELUI care se afla deja în forma conjugată a VERBULUI. Ex.: „Eu Însumi sunt cu voi...” (Matei 28:20).
  2. absența unei CONJUNCȚII așteptate sau a altor cuvinte de legătură între cuvinte, între expresii, între subordonate sau între propoziții. Asta se numește „omiterea conjuncțiilor” („dezlegat”). Cuvântul de legătură era așteptat, așa că lipsa lui atrăgea atenția. Exemple:
    - a. Fericirile, Matei 5:3 și următoarele (accentua lista)
    - b. Ioan 14:1 (un subiect nou)
    - c. Rom. 9:1 (secțiune nouă)
    - d. 2 Cor. 12:20 (accentua lista)
  3. Repetarea cuvintelor și a expresiilor dintr-un anumit context. Ex.: „laude slavei Lui” (Efes. 1:6, 12, 14). Această expresie a fost folosită pentru a arăta lucrarea fiecăreia dintre persoanele Trinității.
  4. Folosirea unei expresii sau a unui joc de cuvinte (sunete)
    - a. eufemisme – cuvinte care înlocuiesc subiecte tabu, precum „somn” pentru moarte (Ioan 11:11-14) sau „picior” pentru organul genital masculin (Rut 3:7-8; 1 Sam. 24:3)
    - b. circumlocuțiuni – cuvinte substituite pentru numele lui Dumnezeu, precum „Împărăția cerurilor” (Matei 3:2) sau „un glas din ceruri” (Matei 3:17)
    - c. FIGURI DE STIL
      - 1) exagerări imposibile (Matei 3:9; 5:29-30; 19:24)
      - 2) exagerări ușoare (Matei 3:5; Fapte 2:36)
      - 3) personificări (1 Cor. 15:55)
      - 4) ironia (Gal. 5:12)
      - 5) pasaje poetice (Fil. 2:6-11)
      - 6) jocuri de sunete între cuvinte

- a. „biserică”
    - i. „biserică” (Efes. 3:21)
    - ii. „chemare” (Efes. 4:1,4)
    - iii. „chemat” (Efes. 4:1,4)
  - b. „liber”
    - i. „femeie liberă” (Gal. 4:31)
    - ii. „libertate” (Gal. 5:1)
    - iii. „liber” (Gal. 5:1)
  - d. limbaj idiomatice – limbaj specific de obicei din punct de vedere cultural și lingvistic:
    - 1) folosirea cu sens figurat a cuvântului „mâncare” (Ioan 4:31-34)
    - 2) folosirea cu sens figurat a cuvântului „Templu” (Ioan 2:19; Matei 26:61)
    - 3) idiomul ebraic pentru „compasiune”, „ură” (Gen. 29:31; Deut. 21:15; Luca 14:36; Ioan 12:25; Rom. 9:13)
    - 4) „toți” versus „mulți”. Compară Isaia 53:6 („toți”) cu 53:11, 12 („mulți”). Termenii sunt sinonimi, după cum demonstrează Rom. 5:18,19.
  - 5. Folosirea unei expresii în loc de un cuvânt. Ex.: „Domnul Isus Cristos”
  - 6. Folosirea specială a lui *auto*
    - a. când este articulat (funcție atributivă) este tradus „același”
    - b. când nu este articulat (funcție predicativă) era tradus ca PRONUME REFLEXIV DE ÎNTĂRIRE – „însuși”, „însăși”.
- E. Studentul care citește Biblia în altă limbă decât greaca poate identifica accentuările în câteva moduri:
- 1. folosirea unui dicționar analitic și a unui comentariu grec/român
  - 2. compararea traducerilor în limba română, în special a celor traduse după principii diferite. Ex.: compararea unei traduceri „cuvânt cu cuvânt” (KJV, NKJV, ASV, NASB, RSV, NRSV) cu un „echivalent dinamic” (Williams, NIV, NEB, REB, JB, NJB, TEV). Un mare ajutor în acest caz ar fi *Douăzeci și șase de traduceri ale Bibliei*, publicată de Baker.
  - 3. folosirea *Bibliei accentuată*, de Joseph Bryant Rotherham (Kregel, 1994)
  - 4. folosirea unei traduceri foarte literale
    - a. *Versiunea americană standard* din 1901
    - b. *Traducerea literală a Bibliei a lui Young*, de Robert Young (Guardian Press, 1976)

Studiul gramaticii este plictisitor, dar necesar pentru o exegeză corectă. Aceste scurte definiții, comentarii și exemple vin să-i încurajeze și să-i ajute pe cei care nu știu să citească în limba greacă să folosească observațiile gramaticale din acest volum. Cu siguranță aceste definiții sunt foarte simplificate. Ele nu ar trebui folosite într-o manieră autoritară, inflexibilă, ci ca mijloace ajutătoare pentru o înțelegere mai profundă a sintaxei Noului Testament. Sper că aceste definiții vor ajuta cititorii și să înțeleagă comentariile altor mijloace adiționale de studiu precum comentariile tehnice ale Noului Testament.

Trebuie să ne putem verifica exegeza bazați pe informațiile din textele Scripturii. Gramatica este una dintre informațiile care ne ajută cel mai mult; alte informații ar mai fi contextul istoric și cel literar, folosirea contemporană a cuvintelor și pasajele paralele.

ANEXA DOI

Critica Textuală

Acest subiect va explica observațiile textuale din acest comentariu. Va fi folosită schița următoare:

- I. Sursele textuale ale Bibliei:
  - A. Vechiul Testament
  - B. Noul Testament
- II. Scurtă explicare a problemelor și teoriilor „criticii inferioare”, numită și „critică textuală”
- III. Sugestii pentru lectură suplimentară

I. Sursele textuale ale Bibliei:

A. Vechiul Testament

1. Textul masoretic (TM) – textul ebraic format doar din consoane; a fost inventat de rabinul Aquiba în anul 100 D. Cr. Vocalele, accentele, notele de pe margine, punctuația și instrumentele au început să fie introduse în secolul al VI-lea D. Cr., proces încheiat în secolul al IX-lea D. Cr. Ele au fost introduse de o familie de cărturari evrei cunoscuți ca „Masoreții”. Ei au folosit aceeași formă textuală ca cea din Mișna, Talmud, Targum, Peshitta și din Vulgată.
2. Septuaginta (LXX) – tradiția spune că LXX a fost scrisă de 70 de cărturari evrei în 70 de zile pentru biblioteca din Alexandria, sponsorizați de regele Ptolemeu al II-lea (285-246 Î. Cr.). Se presupune că traducerea a fost cerută de un conducător evreu care locuia în Alexandria. Această tradiție vine din „Scrisoarea lui Aristeas”. LXX s-a bazat în mare parte pe o tradiție textuală ebraică diferită de textul rabinului Aquiba (TM).
3. Manuscrisele de la Marea Moartă (MMM) – au fost scrise în perioada romană de dinainte de Cristos (200 Î. Cr.-70 D. Cr.) de o sectă de separatiști evrei numită „eseenii”. Manuscrisele ebraice, găsite în câteva locuri în apropiere de Marea Moartă, demonstrează o familie textuală oarecum diferită din spatele TM și LXX.
4. Câteva exemple ale modului în care compararea acestor texte i-a ajutat pe exegeți să înțeleagă VT:
  - a. LXX i-a ajutat pe traducători și pe cercetători să înțeleagă TM
    - 1) Isaia 52:14 în LXX – „După cum pentru mulți [el] a fost o pricină de groază”
    - 2) Isaia 52:14 în TM – „După cum pentru mulți [tu] ai fost o pricină de groază”
    - 3) În Isaia 52:15 este confirmată deosebirea de PRONUME
      - a) în LXX – „pentru multe popoare va fi o pricină de bucurie”
      - b) în TM – „el a înviorat multe popoare”
  - b. MMM i-a ajutat pe traducători și pe cercetători să înțeleagă TM
    - 1) Isaia 21:8 în MMM – „apoi văzătorul a strigat: «am stat mereu în turnul meu de pază...»”
    - 2) Isaia 21:8 în TM – „Apoi am strigat ca un leu: «Doamne, am stat mereu în turnul meu de pază ziua...»”
  - c. LXX și MMM au ajutat la clarificarea lui Isaia 53:11
    - 1) LXX și MMM – „După ce munca sufletului Lui va vedea lumina, Se va înviora”
    - 2) TM – „Va vedea rodul muncii sufletului Lui și Se va înviora”

B. Noul Testament

1. Există peste 5.300 de manuscrise integrale sau parțiale ale Noului Testament grecesc. Aproximativ 85 sunt scrise pe papirusuri și 268 sunt scrise doar cu majuscule (unciale). Mai târziu, aproximativ în secolul al IX-lea D. Cr., a apărut un scris semi-cursiv (cu litere mici). Există aproximativ 2.700 de manuscrise grecești scrise. Mai avem și 2.100 de copii ale listelor cu textele Scripturii folosite în închinare.
2. Aproximativ 85 de manuscrise grecești care conțin părți din NT scrise pe papirusuri sunt păstrate în muzee. Unele datează din secolul al II-lea D. Cr., dar cele mai multe sunt din secolele III și IV. Nici unul dintre aceste manuscrise nu conține întregul NT. Faptul că acestea sunt cele mai vechi copii ale NT nu înseamnă că au cele mai puține variante. Multe dintre ele au fost copiate rapid pentru utilizare locală, procesul nefiind practicat cu foarte multă grijă. Așadar, ele au multe diferențe.
3. Codex Sinaiticus, cunoscut după litera ebraică $\aleph$ (*alef*) sau (01), a fost găsit la mănăstirea Sfânta Ecaterina de pe muntele Sinai de Tischendorf. Datează din secolul al IV-lea și conține LXX din VT și NT grecesc. Este un text de tip alexandrin.
4. Codex Alexandinus, cunoscut ca „A” sau (02), este un manuscris grecesc din secolul al V-lea care a fost găsit în Alexandria, în Egipt.
5. Codex Vaticanus, cunoscut ca „B” sau (03), datează de la mijlocul secolului al IV-lea D. Cr. Conține LXX din VT și NT grecesc. Este un text de tip alexandrin.
6. Codex Ephraemi, cunoscut ca „C” sau (04), este un manuscris grecesc din secolul al V-lea care a fost distrus parțial.
7. Codex Bzae, cunoscut ca „D” sau (05), este un manuscris grecesc din secolul al V-lea sau al VI-lea. Era cel mai important reprezentant al „textelor vestice”. Conține multe adaosuri și era principala sursă grecească pentru traducerea King James.
8. Manuscrisele Noului Testament pot fi grupate în trei sau chiar patru familii care au anumite caracteristici comune.
  - a. textul alexandrin din Egipt
    - 1) P75, P66 (aproximativ din anul 200 D. Cr.), conține Evangheliile
    - 2) P46 (aproximativ din anul 225 D. Cr.), conține epistolele lui Pavel
    - 3) P72 (aproximativ din anul 225-250 D. Cr.), conține Petru și Iuda
    - 4) Codex B., numit „Vaticanus” (aproximativ din anul 325 D. Cr.), include întregul VT și NT
    - 5) Origen citează din acest tip de text
    - 6) Alte manuscrise care conțin acest tip de text sunt $\aleph$, C, L, W, 33
  - b. Texte vestice din Africa de Nord
    - 1) citate din părinții Bisericii din Africa de Nord, din Tertulian, din Ciprian și din traduceri din latina veche
    - 2) citate din Ireneus
    - 3) citate din Tatian și din traduceri din siriana veche
    - 4) Codex D „Bezae” urmează tipul acestui text
  - c. texte bizantine estice de la Constantinopol
    - 1) acest tip se reflectă în peste 80% din cele 5.300 de manuscrise
    - 2) citate de părinții bisericii din Antiohia, Siria, Capadocieni, Crisostom și Terodoret
    - 3) Codex A, doar în Evangheliile

- 4) Codex E (secolul al VIII-lea) pentru întregul NT
- d. al patrulea tip posibil este cel „Cezarian” din Palestina
  - 1) se vede la început doar în Marcu
  - 2) este folosit și în P45 și în W

II. Scurte explicații ale problemelor și teoriilor „criticii inferioare” sau ale „criticii textuale”

A. Cum au apărut diferențele

1. din neatenție sau din întâmplare (în cele mai multe cazuri)
  - a. greșală de vedere în copierea manuală care constă în citirea celui de-al doilea dintre două cuvinte asemănătoare, omițând așadar toate cuvintele dintre ele (homoioteleuton)
    - 1) greșală de vedere care constă în omiterea literei duble dintr-un cuvânt sau dintr-o expresie (haplografie)
    - 2) greșală de gândire care constă în repetarea unei expresii sau a unui rând al unui text grecesc (ditografie)
2. eroare de auz în copierea după dictare în cazul unei greșeli de pronunție (itacism). De obicei greșelile de pronunție implică cuvinte grecești care sună asemănător.
3. Primele texte grecești nu erau împărțite pe capitole sau pe versete, aveau punctuație sumară sau absentă și nu aveau spațiu între cuvinte. Literele pot fi împărțite în diferite moduri pentru a forma cuvinte diferite.
4. intenționate
  - a. au fost făcute schimbări pentru a îmbunătăți forma gramaticală a textului copiat
  - b. au fost făcute schimbări pentru a face textul să fie în conformitate cu alte texte biblice (armonizarea paralelelor)
  - c. au fost făcute schimbări prin combinarea a două sau mai multe variante de citire într-un text lung (conflație)
  - d. au fost făcute schimbări pentru a corecta o problemă sesizată în text (1 Cor. 11:27 și 1 Ioan 5:7-8)
  - e. unele informații suplimentare precum contextul istoric sau exegeza corectă a textului au fost adăugate pe margine de un scrib, dar introduse în text de un al doilea scrib (Ioan 5:4)

B. Principiile de bază ale criticii textuale (instrucțiuni logice pentru determinarea textului original atunci când există diferențe)

1. cel mai ciudat sau mai neobișnuit text din punct de vedere gramatical este, probabil, originalul
2. cel mai scurt este, probabil, originalul
3. cel mai vechi text primește credibilitate mai mare datorită apropierii istorice de original, toate celelalte aspecte fiind egale
4. manuscrisele provenite din locuri diferite din punct de vedere geografic conțin de obicei varianta originală
5. sunt preferate textele mai sărace din punct de vedere doctrinar, mai ales cele în legătură cu probleme teologice din perioada schimbărilor din manuscris, precum Trinitatea în 1 Ioan 5:7-8
6. textul care explică cel mai bine originea celorlalte variante
7. două citate care ajută la descoperirea echilibrului din aceste variante care creează probleme:
  - a. J. Harold Greenlee, Introducere în critica textuală a Noului Testament, p. 68
  - b. „Nicio doctrină creștină nu atârână de un text discutabil; iar cel care studiază Noul Testament nu trebuie să vrea ca textul lui să fie mai ortodox sau mai puternic doctrinar decât originalul inspirat.”

c. W. A. Criswell i-a spus lui Greg Garrison de la The Birmingham News că el (Criswell) nu crede că toate cuvintele din Biblie sunt inspirate, „cel puțin nu toate cuvintele care au ajuns la publicul modern după secole de traducători.” Criswell a spus:

„Eu cred că toată convingerea în critica textuală. De exemplu, cred că ultima jumătate a capitolului 16 din Marcu este o erezie: nu este inspirat, ci doar inventat... Când îl compari cu manuscrisele din trecut, nu există acea concluzie la Evanghelia lui Marcu. Cineva a adăugat-o...”

Și patriarhul infailibililor de la Convenția Bapțiștilor din sud a pretins că „interpolarea” este evidentă și în Ioan 5, în povestirea despre Isus la scăldătoarea din Betesda. El dezbate și cele două prezentări diferite ale morții lui Iuda (Matei 27 și Faptele apostolilor 1): „Este doar o viziune diferită asupra suicidului.” Criswell a spus: „Dacă este în Biblie, există o explicație pentru acest lucru. Iar cele două prezentări ale sinuciderii lui Iuda sunt în Biblie.” Criswell a adăugat: „Critica textuală în sine este o știință minunată. Nu este efemeră sau impertinentă. Este dinamică și centrală...”

III. Problemele de manuscris (critica textuală)

A. Sugestii pentru lectură suplimentară:

1. Critica biblică: istorică, literară și textuală, de R.H. Harrison
2. Textul Noului Testament: transmiterea, denaturarea și refacerea, de Bruce M. Metzger
3. Introducere în critica textuală a Noului Testament, de J. H Greenlee

ANEXA TREI

Listă de cuvinte puțin cunoscute însoțite de explicația lor.

Adopțianism. Aceasta a fost una din perspectivele timpurii cu privire la relația lui Isus cu divinitatea. În principiu afirmă că Isus a fost un om normal în fiecare aspect și a fost adoptat într-un sens special de Dumnezeu la botezul Său (comparați Mat. 3:17; Mar. 1:11) sau la învierea Lui (comparați Rom. 1:4). Isus a trăit o viață atât de exemplară încât Dumnezeu, la un moment dat, (botez, înviere) l-a adoptat ca „fiul” Său (comparați Rom. 1:4; Filip. 2:9). Aceasta era o perspectivă a bisericii timpurii și a secolului opt susținută de minoritate. În schimbul realității ca Dumnezeu să devină om (Incarnarea) această perspectivă inversează încât acum omul devine Dumnezeu!

Este dificil să exprimi cum Isus, Dumnezeu Fiul, divinitate pre-existentă, a fost răsplătită sau lăudată pentru o viață de exemplu. Dacă El era deja Dumnezeu, cum ar putea să fie răsplătit? Dacă avea o glorie divină pre-existentă cum a putut fi onorat mai mult? Deși este greu pentru noi să înțelegem, Tatăl cumva l-a onorat pe Isus într-un mod special pentru împlinirea perfectă a voinței Tatălui.

Scoala din Alexandria. Metoda biblică de interpretare a fost dezvoltată în Alexandria, Egipt în al doilea secol d. Cr. Utilizează principiile de bază ale interpretării lui Philo, ce a fost un urmaș al lui Plato. Este adesea numită metoda alegorică. A fost o influență populară în biserică până în vremea Reformei. Cei mai abili susținători au fost Origen și Augustin. Vezi Moises Silva, *Has The Church Misread The Bible?* (Academic, 1987)

Alexandrinus. Manuscrisele grecești din Alexandria ale secolului cinci, Egipt includ VT, Apocrifele, și majoritatea Noului Testament. Reprezintă unul din martorii noștri majori la întregul Nou Testament grecesc (cu excepția unor părți din Mat. Ioan, și II Corinteni). Când acest manuscris ce a fost desemnat prin nota „A,” iar manuscrisul (Vaticanus) desemnat prin nota „B” sunt de acord asupra unei lecturi, este considerat a fi original de majoritatea erudiților în majoritatea instanțelor.

Alegoria. Acesta este un tip de interpretare biblică ce în mod original a fost dezvoltată în iudaismul Alexandrin. A fost popularizat de Philo din Alexandria. Lovitura de bază a interpretării este de a face Scriptura să fie relevantă unei culturi sau unui sistem filosofic prin ignorarea cadrului istoric al Bibliei sau/și contextului literar. Caută un înțeles ascuns sau spiritual în spatele fiecărui text din Scriptură. Trebuie susținut că Isus, în Mat. 13, și Pavel, în Gal. 4, utilizează alegoria pentru a comunica adevărul. Aceasta, totuși, a fost în forma tipologiei, nu strict în forma alegorică.

Lexicon analitic. Aceasta reprezintă un tip de unealtă pentru cercetare ce permite cuiva să identifice fiecare formă greacă din Noul Testament. Reprezintă o compilare, în ordinea alfabetică greacă, de forme și definiții de bază. În combinație cu o traducere interliniară, permite cititorilor credincioși ne cunoscători de limba greacă să analizeze formele gramaticale și sintactice ale Noului Testament Grecesc.

Analogia Scripturii. Aceasta este afirmație pentru a descrie perspectiva că toată Biblia este inspirată de Dumnezeu și nu este, prin urmare, contradictorie ci complementară. Această afirmație crezută reprezintă baza pentru folosirea pasajelor paralele în interpretarea textului biblic.

Ambiguitatea. Aceasta se referă la incertitudinea ce rezultă într-un document scris când există două sau mai multe înțelesuri posibile sau când se face referire la două sau mai multe lucruri în același timp. Este posibil ca Ioan să fi folosit intenționat ambiguitatea (dublă înțelegere).

Antropomorfismul. Înseamnă „a avea caracteristici asociate cu ființe umane,” acest termen este utilizat pentru a descrie limbajul nostru religios despre Dumnezeu. Provine din termenul grecesc pentru omenire. Înseamnă că noi vorbim despre Dumnezeu ca și când ar fi fost un om. Dumnezeu este descris în termeni fizici, sociologici, și psihologici ce se leagă de ființele umane (comparați Gen. 3:8; I Împ. 22:19-23). Acest lucru, bineînțeles, reprezintă doar o analogie. Totuși, nu există nici o altă categorie sau alți termeni decât cei umani pentru noi ca să folosim. Prin urmare, cunoașterea noastră despre Dumnezeu, prin adevăr, este limitată.

Școala din Antiohia. Această metodă de interpretare biblică a fost dezvoltată în Antiohia, Siria în secolul al treilea d. Cr. Ca o reacție la metoda alegorică din Alexandria, Egipt. Lovitura de bază a fost aceea de a se concentra pe înțelesul istoric al Bibliei. Interpreta Biblia ca o literatură umană, normală. Această școală a devenit implicată în controversa asupra dezbaterii dacă Cristos avea două naturi (Nestorianism) sau o natură (deplin Dumnezeu și deplin om). A fost catalogată eretică de Biserica Romano Catolică și relocată în Persia dar școala a avut puțină importanță. Principiile hermeneutice de bază au devenit mai târziu principii de interpretare a reformatorilor protestanți clasici (Luther și Calvin).

Antitetică. Acest termen este unul din cei trei termeni descriptivi utilizat pentru a se referi la relația dintre liniile poeziei ebraice. Se leagă de liniile poeziei ce sunt opuse în înțeles (comparați Pro. 10:1, 15:1).

Literatura apocaliptică. Această literatură era în mod primordial, posibil chiar unic, un gen iudaic. Era un tip criptic de scriere utilizat în vremurile de invazie și ocupație a evreilor de puterile lumii străine. Presupunerea că un Dumnezeu personal, răscumpărător a creat și controlat evenimentele lumii, și că Israel reprezintă un interes special și de grijă pentru El. Această literatură promite victorie ultimă prin efortul specific al lui Dumnezeu.

Este extrem de simbolic și fantezistă cu mulți termeni criptici. Adesea exprimă adevăr în culori, numere, viziuni, vise, mediere angelică, coduri secrete și adesea un dualism puternic dintre bine și rău.

Unele exemple ale acestui gen sunt (1) în VT: Ezechiel (capitolele 36-48), Daniel (capitolele 7-12), Zaharia; și (2) în NT: Mat. 24; Mar. 13; II Tes. 2 și Apocalipsa.

Apologet (Apologetică). Acest cuvânt vine din rădăcina grecească pentru „defensivă legală.” Aceasta este o disciplină specifică în teologie ce caută să ofere dovezi și argumente raționale pentru credința creștină.

Independența de experiențe. Această de numire este de fapt sinonim cu termenul „presupoziție.” Implică raționarea din definițiile, principiile sau pozițiile precedente acceptate ce sunt presupuse a fi adevărate. Reprezintă ceea ce este acceptat fără examinare sau analiză.

Arianism. Arius a fost un prezbiter în biserica din Alexandria Egipt în secolul trei și la începutul secolului patru. El afirma că Isus a fost pre-existent dar nu divin (nu de aceeași esență cu Tatăl), posibil urmând Proverbe 8:22-31. El a fost provocat de episcopul Alexandriei, ce a început (d. Cr. 318) o controversă ce a durat mulți ani. Arianismul a devenit credul oficial al

bisericii Orientale. Conciliul de la Nicea din d. Cr. 325 l-a condamnat pe Arius și a afirmat plinătatea egalității și divinității Fiului.

Aristotel. A fost unul din filozofii Greciei antice, un ucenic al lui Plato și învățătorul lui Alexandru cel Mare. Influența lui, chiar și astăzi, ajunge în multe zone ale studiilor moderne. Acest lucru deoarece el accentua cunoașterea prin observare și clasificare. Aceasta metodă reprezintă una din dogmele metodei științifice.

Autografi. Acesta este numele oferit scriitorilor originali ai Bibliei. Aceste manuscrise originale, scrise de mână au fost toate pierdute. Doar copii ale copiilor au rămas. Aceasta este sursa multor variante de text în manuscrisele și versiunile antice ebraice și grecești.

Bezae. Acesta este un manuscris grec și latin al secolului șase d. Cr. Este DESIGNATED de „D.” Conține Evangheliile și Fapte și câteva din epistolele generale. Este caracterizată de numeroase adăugiri ale scribilor. Formează baza pentru „Textus Receptus,” tradiția majoră a manuscrisului grecesc din spatele versiunii King James Version.

Părtinirea. Acesta este termenul utilizat pentru a descrie o predispoziție puternică spre un obiect sau un punct de vedere. Reprezintă o mentalitate în care imparțialitatea este imposibilă având în vedere un obiect particular sau un punct de vedere. Este o poziție a prejudecăților.

Autoritate biblică. Acest termen este utilizat într-un sens foarte specializat. Este definit ca fiind înțelegerea a ceea ce autorul original a spus zilei lui și aplicarea acestui adevăr zilei noastre. Autoritatea biblică este adesea definită ca privind Biblia însăși ca singurul nostru ghid autoritar. Totuși, în lumina interpretărilor curente, improprii, eu am limitat conceptul Bibliei interpretat de timpurile metodei istorico-gramaticale.

Canon. Acesta este un termen utilizat pentru a descrie scrierile ce erau crezute a fi unic inspirate. Este folosit cu privire atât la Scripturile Vechi Testamentare cât și cel Nou Testamentare.

Cristocentric. Acesta este un termen utilizat pentru a descrie centralitatea lui Isus. Eu am folosit în conexiune cu conceptul că Isus este Domnul întregii Biblii. Vechiul Testament arată spre El iar El este împlinirea și scopul (comparați Mat. 5:17-48).

Comentariu. Acesta este un tip specializat de cercetare a unei cărți. Oferă cadrul general al unei cărți biblice. Apoi încearcă să explice înțelesul fiecărei secțiuni a cărții. Unii se concentrează pe aplicare, în timp ce alții au de-a face cu textul într-un mod mai tehnic. Aceste cărți sunt benefice, dar ar trebui folosite după ce fiecare și-a făcut studiul preliminar personal. Interpretările comentatorilor nu ar trebui nici odată acceptate ne criticate. Comparând câțiva comentatori din diferite perspective teologice este adesea folositor.

Concordanța. Aceasta reprezintă un tip de cercetare al studiului Biblic. Listează fiecare eveniment a fiecărui cuvânt din VT și NT. Ajută în câteva moduri: (1) determină cuvântul ebraic sau grecesc ce stă în spatele oricărui cuvânt englezesc particular; (2) comparând pasaje unde același cuvânt ebraic sau grecesc a fost folosit; (3) arătând unde doi termeni ebraici și grecești diferiți sunt traduși de același cuvânt englezesc; (4) arătând frecvența unor anumite cuvinte în anumite cărți sau autori; (5) ajutând pe cineva să găsească un pasaj în Biblie (comparați *How to Use New Testament Greek Study Aids*, a lui Walter Clark, pp. 54:55).

Sulurile de la Marea Moartă. Acestea se referă la seriile de texte antice scrise în ebraică și aramaică ce au fost găsite aproape de Marea Moartă în 1947. Ele reprezentau bibliotecile religioase ale iudaismului sectar din secolul întâi. Presiunea ocupației romane și a războaielor ziloților din anii 60 i-au făcut pe aceștia să ascundă sulurile în borcane de lut închise ermetic în peșteri și gropi. Ei ne-au ajutat să înțelegem cadrul istoric al primului secol palestinian și au confirmat textul Masoretic ca fiind foarte exact, cel puțin atât de departe cât era timpurie î. d. Cr. Ele sunt desemnate prin abrevierile „DSS.”

Deductiv. Această metodă a logicii sau a gândirii se îndreaptă de la principiile generale spre aplicațiile specifice prin mijloace ale rațiunii. Reprezintă opusul gândirii inductive, ce reflectă metoda științifică prin plecarea de la observarea specificului spre concluziile (teoriile) generale.

Dialectică. Aceasta este metoda de gândire unde ceea ce pare a fi contradictoriu sau paradoxal este ținut împreună într-o tensiune, căutând un răspuns unificat ce include ambele părți ale paradoxului. Multe doctrine biblice au perechi dialectice, predestinarea – voință liberă; siguranță – perseverență; credință – fapte; decizie – ucenicie; libertate creștină – responsabilitate creștină.

Diaspora. Acesta este un termen grecesc tehnic utilizat de evrei palestinieni pentru ai descrie pe ceilalți evrei afară din granițele geografice ale Țării Promise.

Echivalent dinamic. Aceasta este o teorie a traducerii Bibliei. Traducerea Bibliei poate fi văzută ca fiind o formă continuă corespondență „cuvânt cu cuvânt,” unde un cuvânt englezesc trebuie să fie furnizat pentru fiecare cuvânt ebraic sau grecesc, spre o „parafrazare” unde doar gândul este tradus referindu-se puțin la cuvintele sau afirmațiile originale. Între aceste două teorii se află „echivalentul dinamic” ce încearcă să ia textul original, dar îl traduce în forme și dialecte gramaticale moderne. O foarte bună discuție a acestor teorii variate de traducere este găsită în *How to Read the Bible For All Its Worth* de Fee și Stuart, p. 35 și Introducerea la TEV de Robert Bratcher.

Eclectică. Acest termen este folosit în conexiune cu criticismul textual. Se referă la practica de a alege citiri din diferite manuscrise grecești cu scopul de a ajunge la un text ce se presupune a fi aproape de autograful original. Respinge perspectiva că oricare familie de manuscrise grecești a capturat originalele.

Eisegeza. Reprezintă opusul exegezei. Dacă exegeza înseamnă „să scoți” din intenția originală a autorului, acest termen înseamnă „a adăuga” pentru o idee sau opinie străină

Etimologia. Acesta este un aspect al studiului unui cuvânt ce încearcă să găsească înțelesul original al cuvântului. Din această rădăcină a înțelesului, utilizările speciale sunt mult mai simple de identificat. În interpretare, etimologia nu reprezintă scopul principal, ci mai degrabă reprezintă înțelesul contemporan și utilizarea cuvântului.

Exegeza. Acesta este termenul tehnic pentru practica interpretării unui pasaj specific. Înseamnă „a scoate” (din text) și implică că scopul nostru este acela de a înțelege intenția originală a autorului în lumina cadrului istoric, contextului literar, sintaxa și înțelesul contemporan al cuvântului.

Gen literar. Acesta este un termen francez ce denotă diferite tipuri de literatură. Lovitura acestui termen este diviziunea formelor literare în categorii ce împărtășesc caracteristici comune: narațiunea istorică, poezie, proverbe, apocaliptic și legislație.

Gnosticism. Majoritatea cunoașterii noastre despre această erezie provine din scrierile gnostice ale celui de-al doilea secol. Totuși, ideile de bază au fost prezente în primul secol (și după).

Unele teze afirmate ale gnosticismului Valentinian și Cerinthian ale secolului doi sunt: (1) materia și spiritul erau co-eterne (un dualism ontologic). Materia este rea, spiritul este bun. Dumnezeu, ce e spirit, nu poate fi direct implicat în modelarea materiei rele; (2) există emanații (*eons* sau nivele angelice) dintre Dumnezeu și materie. Ultimul sau cel mai mic a fost YAHWE al Vechiului Testament, ce a format universul (*kosmos*); (3) Isus a fost o emanație asemenea lui YAHWE dar mai sus ca nivel, mai aproape de adevăratul Dumnezeu. Unii Îl pun ca fiind cel mai înalt dar totuși mai mic decât Dumnezeu și sigur nu încarnarea Divinității (comparați Ioan 1:14). Având în vedere că materia este rea, Isus nu putea să aibă un trup uman și totuși să fie Divin. El a fost o fantomă spirituală (comparați I Ioan 1:1-3; 4:1-6); și (4) salvarea fost obținută prin credința în Isus plus cunoaștere specială, ce e cunoscută doar de persoane speciale. Cunoașterea (parola) era necesară pentru a trece prin sferele cerești. Legalismul iudaic era de asemenea necesar pentru a ajunge la Dumnezeu.

Învățătorii falși ai gnosticismului susțineau două sisteme etice opuse: (1) pentru unii, stilul de viață era total nelegat de salvare. Pentru ei, salvarea și spiritualitatea erau cuprinse în secretul cunoașterii (parole) prin sferele angelice (*eons*); sau (2) pentru alții, stilul de viață era crucial pentru salvare. Ei accentuau un stil de viață ascet ca dovadă a adevăratei spiritualități.

Hermeneutică. Acesta este termenul tehnic pentru principiile ce ghidează exegeza. Reprezintă atât un set de linii directoare specifice cât și o artă/dar. Hermeneutica biblică, sau sacră, este de obicei divizată în două categorii: principii generale și principii speciale. Aceste se leagă de tipurile diferite de literatură găsită în Biblie. Fiecare tip diferit (gen) are propriile linii directoare dar de asemenea împărtășește unele presupoziii comune și proceduri de interpretare.

Criticismul înalt. Aceasta este o procedură de interpretare biblică ce se concentrează pe cadrul istoric și pe structura literară a unei cărți biblice particulare.

Idiom. Acest cuvânt este utilizat pentru afirmațiile găsite în diferite culturi ce au înțeles special ne conectat de înțelesul obișnuit a termenilor individuali. Unele exemple moderne: „aceea a fost extrem de bună,” sau „mă omori.” Biblia de asemenea conține aceste tipuri de afirmații.

Iluminare. Acesta este numele dat concepției că Dumnezeu a vorbit umanității. Întregul concept este adesea exprimat de trei termeni: (1) revelație – Dumnezeu a acționat în istoria umană; (2) inspirație – El a dat o interpretare adecvată pentru actele Lui și pentru înțelesul lor unor oameni aleși pentru ca ei să înregistreze pentru umanitate; și (3) iluminare – El și-a dat Duhul Sfânt pentru ca umanitatea să înțeleagă dezvăluirea de Sine.

Inductiv. Aceasta este o metodă a logicii sau gândirii ce se mișcă de la particular la întreg. Reprezintă metoda empirică a științei moderne. Reprezintă în principiu abordarea lui Aristotel.

Interliniar. Aceasta reprezintă un tip de cercetare ce permite celor ce citesc un limbaj biblic să fie capabili să analizeze înțelesul și structura lui. Plasează traducerea în engleză cuvânt cu cuvânt imediat sub limbajul biblic original. Această unealtă, combinată cu „lexicon analitic,” va oferi formele și definițiile de bază a ebraicului și grecescului.

Inspirație. Acesta este conceptul în care Dumnezeu a vorbit umanității prin ghidarea autorilor biblici pentru o înregistrare exactă și clară a revelației Lui. Conceptul deplin este adesea exprimat de trei termeni: (1) revelație – Dumnezeu a acționat în

istoria umană; (2) inspirație – El a oferit interpretarea adecvată a actelor Sale și înțelesul lor unor oameni specifici pentru ca ele să fie înregistrate; și (3) iluminarea – El a dat Duhul Său pentru a ajuta oamenii să înțeleagă dezvăluirea de Sine.

Limbajul descrieri. Acesta este folosit în conexiune cu dialectele în care este scris VT. Vorbește despre lumea noastră în termenii prin care par a fi lucrurile pentru cele cinci simțuri. Nu este o descriere științifică, nici nu a fost menită să fie.

Legalism. Această atitudine este caracterizată de un accent exagerat pe reguli sau ritual. Tinde să se bazeze pe performanțele umane a regulilor ca mijloc a acceptării de Dumnezeu. Tinde să devalorizeze relația și înalță performanța, ambele fiind aspecte importante ale relației de legământ dintre un Dumnezeu sfânt și o omenire păcătoasă.

Literal. Acesta este un alt nume pentru concentrarea textuală și metoda istorică de hermeneutică din Antiohia. Înseamnă că interpretarea implică înțelesul normal și evident însemnat de limbajul uman, deși încă recunoaște prezența limbajului figurat.

Genul literar. Acesta se referă la formele distincte pe care le poate lua comunicarea umană, anume poezie sau narațiune istorică. Fiecare tip de literatură are propria procedură hermeneutică specială în adăos la principiile generale pentru toate literaturile scrise.

Unitatea literară. Aceasta se referă la diviziunile majore de gândire ale unei cărți biblice. Poate fi alcătuită din câteva versete, paragrafe sau capitole. Reprezintă o unitate independentă cu un subiect central.

Criticismul de jos. Vezi „criticismul textual.”

Manuscris. Acest termen se leagă de diferitele copii ale Noului testament grecesc. De obicei ele sunt divizate în diferite tipuri de (1) materiale pe care sunt scrise (papyrus, piele) sau (2) forma de scriere însăși (toate majusculele sau funcționarea scriptului). Sunt abbreviate prin „MD” (SINGULAR) sau „MSS” (PLURAL).

Textul masoretic. Acesta se referă la manuscrisele Vechi Testamentare ebraice din secolul nouă d. Cr. Produse de generații de erudiții ebraici ce conțin VOWEL POINTS și ale note textuale. Ele formează textul de bază pentru traducerea noastră englezească a Vechiului Testament. Textul lui a fost confirmat istoric de MSS ebraice, în special Isaia, cunoscută în sururile de la Marea Moartă. Scrierile sunt abbreviate prin „MT.”

Metonimie. Aceasta este o figură de stil în care numele unui lucru este folosit pentru a reprezenta altceva asociat cu el. Spre exemplu, „ibricul fierbe” dar de fapt se referă „apa din ibric fierbe.”

Fragmentele muratorii. Aceasta este o listă a cărților canonice ale Noului Testament. A fost scris în Roma înainte de 200 d. Cr. Oferă aceleași douăzeci și șapte de cărți ale Noului Testament Protestant. Acest lucru arată clar că bisericile din diferitele părți ale Imperiului Roman au setat „practic” canonul înainte de marile concilii ale secolului patru.

Revelație naturală. Aceasta este una din categoriile dezvăluirii de Sine lui Dumnezeu asupra oamenilor. Implică ordinea naturală (Rom. 1:19-20) și conștiința morală (Rom. 2:14-15). Se vorbește despre această revelație în Ps. 19:1-6 și Rom. 1-2. Este distinctă de revelația specială, ce reprezintă dezvăluirea lui Dumnezeu din Biblie și suprem în Isus din Nazaret. Categoria teologică este re-subliniată de mișcarea „vechiul pământ” a oamenilor creștini de știință (în special, în special scrierile lui Hugh Ross). Ei folosesc această categorie pentru a afirma că tot adevărul este adevărul lui Dumnezeu. Natura

reprezintă o ușă deschisă către cunoașterea despre Dumnezeu; este diferită de revelația specială (Biblia). Ea permite oamenilor de știință moderni libertatea de cercetare a ordinii naturale. În opinia mea acest adevăr reprezintă o nouă și minunată oportunitate pentru a mărturisii lumii științifice occidentale moderne.

Nestorianismul. Nestorian a fost patriarhul Constantinopolului în secol V. El a fost instruit în Antiohia Siriei și a afirmat că Isus a avut două naturi, una deplin umană și una deplin divină. Această perspectivă derivă din perspectiva ortodoxă asupra unei singure naturi venită din Alexandria. Marea îngrijorare a lui Nestorie a fost titlul „mama lui Dumnezeu,” oferit Mariei. Nestorie a fost confruntat de Chiril din Alexandria și, prin implicare, de propria lui instruire din Antiohia. Antiohia reprezenta centrul abordării istorico-gramaticale a interpretării textului biblic, în timp ce Alexandria era centrul al școlii alegorice de interpretare. Nestorie a fost în final scos din funcția lui și exilat.

Autor original. Aceste cuvinte se referă la însăși autorii/scriitorii Scripturii.

Papirus. Acesta era un tip de material pentru scris din Egipt. Era confecționat din trestii de râu. Reprezintă materialul pe care cele mai vechi copii ale Noului Testament grecesc a fost scris.

Pasaje paralele. Ele fac parte din conceptul că întreaga Biblie este oferită de Dumnezeu și, prin urmare, reprezintă propria și cea mai bună metodă de interpretare și de echilibrare a adevărilor paradoxale. Acest lucru este de asemenea util când cineva încearcă să interpreteze un pasaj neclar sau ambiguu. Pasajele paralele de asemenea ajută să găsești cel mai clar pasaj pe un anumit subiect la fel ca toate celelalte aspecte Scripturale ale unui subiect oferit.

Parafrazarea. Acesta este numele teoriei traducerii Bibliei. Traducerea Bibliei poate fi privită ca fiind o formă continuă de corespondență „cuvânt cu cuvânt,” unde un cuvânt în engleză trebuie să fie furnizat pentru fiecare cuvânt ebraic sau grecesc pentru o „parafrazare” unde doar gândul este tradus mai mult decât afirmația și cuvintele originale. Între aceste două teorii stă „echivalentul dinamic” ce intenționează să ia în serios textul original dar îl traduce în forme gramaticale și dialecte moderne. O foarte bună discuție ale acestor teorii diferite de traducere se găsește în *How to Read the Bible For All Its Worth* de Fee și Stuart, p. 35.

Paragraf. Aceasta este unitatea de interpretarea literară de bază în proză. Conține un gând central și dezvoltările lui. Dacă rămânem alături de lovitura majoră a gândului din pasaj atunci nu vor rata, nu vom desconsidera, nu vom forța intenția originală a autorului.

Îngustime. Aceasta se leagă de prejudecățile ce sunt închise într-un cadru cultural/teologic. Nu recunoaște natura transculturală a adevărului biblic sau aplicarea lui.

Paradox. Acesta se referă la acele adevăruri ce par a fi contradictorii, dar care ambele sunt adevărate, deși sunt în tensiune unul cu altul. Aceste adevăruri au în cadru adevărul prin prezentarea lui din perspective diferite. Mult adevăr biblic este prezentat în perechi paradoxale (sau dialectice). Adevărurile biblice nu sunt stele izolate, ci sunt constelații formate din liniile de unesc stelele.

Plato. El a fost unul din filozofii antici ai Greciei. Filosofia lui a influențat biserica primară prin școlile din Alexandria, Egipt, și mai târziu, de Augustin. El a postulat între ideea că pământul este iluzoriu și doar o copie a arhi-tipului spiritual. Teologii de mai târziu au asimilat ”ideile/formele” cu tărâmurile spirituale.

Presupoziția. Aceasta se referă la înțelegerea noastră preconceptută a unei chestiuni. Adesea noi ne formăm opinii sau judecăm despre probleme înainte să ne apropiem de Scripturi. Această predispoziție este de asemenea cunoscută ca un obicei, o poziție apriorică, o presupunere sau o pre-înțelegere.

Dovedirea-textului. Aceasta este practica de interpretare a Scripturii prin citarea unui verset fără să ți cont de contextul imediat sau de contextul larg în unitatea lui literară. Acest lucru scoate versetele din intenția originală a autorului și adesea implică încercarea de a dovedi o opinie personală în timp ce afirmi că de fapt e autoritatea biblică.

Judaismul rabinic. Această etapă a vieții poporului iudaic a început în exilul Babilonian (586-538 î. d. Cr.). Odată ce influența preoților și a templului a fost înlăturată, sinagogile locale au devenit centrul vieții iudaice. Aceste centre locale ale culturii, comuniunii, închinării iudaice și a studiului Scripturii a devenit centrul vieții religiei naționale. În vremea lui Isus această „religie a scribilor” a fost paralela religiei preoților. La prăbușirea Ierusalimului în 70 d. Cr. scribii au fost dominați de farisei, controlați și direcționați de viața religiei iudaice. Este caracterizată de interpretarea practică, legislativă a Torei așa cum e explicată în tradițiile orale (Talmud).

Revelația. Acesta este numele oferit conceptului că Dumnezeu a vorbit umanității. Întregul concept este adesea exprimat de acești termeni: (1) revelație – Dumnezeu a acționat în istoria umană; (2) inspirație – El a oferit interpretarea adecvată a actelor Sale și înțelesul lor unor oameni specifici pentru ca ele să fie înregistrate; și (3) iluminarea – El a dat Duhul Său pentru a ajuta omenirea să înțeleagă descoperirea de Sine.

Câmp semantic. Acesta se referă la întreaga rază de înțelesuri asociate cu un cuvânt. Ca bază reprezintă diferitele conotații după cu are un cuvânt în diferite contexte.

Septuaginta. Acesta este numele oferit traducerii grecești a Vechiului testament ebraic. Tradiția spune că a fost scris în șaptezeci de zile de șaptezeci de erudiți evrei din librăria din Alexandria, Egipt. Data tradițională este în jur de 250 î. D. Cr. (în realitate posibil să fi durat peste o sută de ani să fie completă traducere). Această traducere este semnificativă deoarece (1) ne oferă un text antic pentru a compara cu textul Masoretic ebraic; (2) ne arată starea interpretării iudaice în al treilea și al doilea secol î. D. Cr.; (3) ne oferă înțelegerea iudaică despre Mesia înainte de respingerea lui Isus. Abrevierea Septuagintei este „LXX.” Ce aparțin Muntelui Sinai. Acesta este un manuscris grecesc al secolului patru d. Cr. A fost găsit de erudiții germani, Tischendorf, la Mănăstirea Sf. Catherina în Jebel Musa, locul tradițional al Muntelui Sinai. Acest manuscris alcătuit de primele litere din alfabetul ebraic numit „aleph” [א]. Conține atât Vechiul cât și întregul Nou Testament. Reprezintă unul dintre cele mai antice manuscrise unciale ale noastre.

Spiritualizarea. Acest termen este sinonim cu alegorizarea în sensul că înlătură contextul literar și istoric al unui pasaj și îl interpretează pe baza altor criterii.

Sinonim. Acest cuvânt se referă la termenii ce au un înțeles exact sau foarte similar (deși în realitate nici două cuvinte nu au o semantică completă OVERLAP). Termenii sunt atât de legați încât pot fi înlocuiți unu de altul într-o propoziție fără să pierzi înțelesul ei. Este de asemenea utilizat pentru a desemna una dintre cele trei forme ale paralelismului poetic ebraic. În acest sens se referă la două linii ale poeziei ce exprimă același adevăr (comparați Ps. 103:3).

Sintaxa. Acesta este un termen grecesc ce se referă la structura propoziției. Se leagă de modul în care părțile propoziției sunt puse împreună pentru a crea un gând complet.

Sintetic. Acesta reprezintă unul din cei trei termeni ce se leagă de poezia ebraică. Acest termen vorbește de liniile poeziei ce se construiesc una pe cealaltă într-un sens concomitent, uneori numită „climatic” (comparați Ps. 19:7-9).

Teologie sistematică. Aceasta reprezintă o etapă de interpretare ce încearcă să lege adevărurile Bibliei într-o manieră rațională și unificatoare. Reprezintă o prezentare logică, mai mult decât istorică, a teologiei creștine prin categorii (Dumnezeu, om, păcat, mântuirea, etc.).

Talmud. Acesta este titlul pentru codificarea tradiției orale iudaice. Evreii cred că a fost oferită oral lui Moise pe Muntele Sinai. În realitate pare a fi înțelepciunea colectivă a învățătorilor evrei de-a lungul anilor. Există două versiuni scrise diferite ale Talmudului: cea babiloneană și cea scurtă, cea palestiniană neterminată.

Criticism textul. Acesta este studiul manuscriselor Bibliei. Criticismul textual este necesar deoarece nu există nici un original iar copiile diferă una de cealaltă. Încearcă să explice variațiile și să ajungă (cât de aproape posibil) de scrierile originale ale autografilor Vechiului și Noului Testament. Este adesea numită „criticismul de jos.”

Textus Receptus. Această denumire s-a dezvoltat în ediția Elzevir a Noului testament grecesc din 1633 d. Cr. În esență reprezintă o formă a NT grecesc ce a fost produs din manuscrisele grecești târzii și versiunea latină a lui Erasm (1510-1535), Stephanus (1546-1559) și Elzevir (1624-1678). În lucrarea *An Introduction to the Textual Criticism of the New Testament*, p. 27, A. T. Robertson spune „textul bizantin este practic Textus Receptus.” Textul bizantin este cel mai puțin valoros din cele trei familii ale manuscriselor grecești (Occidentală, Alexandriană și Bizantină). Conține acumularea erorilor din secolele textelor copiate-manual. Totuși, A. T. Robertson de asemenea spune „Textus Receptus a păstrat pentru noi un text acurat substanțial” (p. 21). Această tradiție a manuscrisului grecesc (în special a treia ediție a lui Erasm din 1522) formează baza pentru King James Version din 1611 d. Cr.

Tora. Acesta este numele ebraic pentru „învățare.” A ajuns să fie titlul oficial al scrierilor lui Moise (Geneza până la Deuteronom). Pentru evrei reprezintă cea mai autoritară diviziune a canonului ebraic.

Tipologia. Acesta este un tip specializat de interpretare. De obicei implică adevărul Nou Testamentar găsit în pasajele Vechiului Testament prin mijloacele unui analogiei unui simbol. Această categorie de hermeneutică are un element major al metodei Alexandrină. Datorită abuzului acestui tip de interpretare, fiecare ar trebui să limiteze utilizarea ei pentru exemple specifice înregistrate în Noul testament.

Vaticanus. Acesta este manuscrisul grecesc al secolului patru d. Cr. A fost găsit în librăria din Vatican. Original conținea întregul Vechi Testament, Apocriifele și Noul Testament. Totuși, unele părți s-au pierdut (Geneza, Psalmi, Evrei, epistolele pastorale, Filimon și Apocalipsa). Este un manuscris foarte util pentru determinarea originii cuvintelor autografilor. Este desemnată cu nota „B.”

Vulgata. Acesta reprezintă numele traducerii Bibliei lui Ieronim în limba latină. A devenit traducerea de bază sau „comună” pentru Biserica Romano Catolică. A fost sfârșită în anul 380 d. Cr.

Literatura de înțelepciune. Acesta a fost genul literar comun în orientul mijlociu antic (și a lumii moderne). În esență a fost o încercare de a instrui o nouă generație pe linii directe pentru trăirea de succes prin poezie, proverbe, sau eseu. A fost adresat mai mult individului decât unei societăți corporale. Nu folosea aluzii la istorie ci a fost bazată pe experiențe de viață și observații. În Biblie, Iov până la Cântarea Cântărilor afirmă prezența și închinarea lui YAHWE, această perspectivă a lumii religioase nu este explicită în fiecare experiență umană tot timpul.

Ca gen literar ea susținea adevăruri generale. Totuși, acest gen nu poate fi folosit în fiecare situație specifică. Acestea sunt afirmații generale ce nu se aplică totdeauna la fiecare situație individuală.

Acești înțelepți îndrăzneau să pună întrebările grele ale vieții. Adesea ele provocau perspectiva tradiției religioase (Iov și Ecclesiastul). Ele formează o balanță și tensiune la răspunsurile ușoare despre tragediile vieții.

Perspectiva asupra vieții și imaginea lumii. Acestea sunt afirmații aferente. Ambele sunt concepte filosofice legate de creație. Afirmația „imaginea lumii” se referă la întrebarea „cum” a creației în timp ce „concepția despre lume” se leagă de „Cine.” Aceste afirmații sunt legate de interpretarea de care se ocupă în mod primar Gen 1-2 cu privire la Cine, și la cum, când e vorba de creație.

YAHWE. Acesta este numele de legământ al lui Dumnezeu în VT. Este definit în Exod 3:14. Reprezintă o formă CAUZATIVĂ a termenului ebraic „a fi.” Evreii se temeau să pronunțe numele, ca să nu ajungă să ducă numele în deșert; prin urmare, ei l-au înlocuit cu termenul ebraic *Adonai*, „domn.” Astfel numele de legământ este tradus în engleză.

ANEXA PATRU

Declarații Doctrinare

Nu îmi pasă în mod special de declarațiile de credință sau de crezuri. Prefer să declar Biblia însăși. Dar îmi dau seama că o declarație de credință le va da celor care nu mă cunosc o modalitate de a-mi evalua perspectiva doctrinară. În zilele noastre, pline adeseori de erori teologice și de dezamăgiri, vine următorul sumar al teologiei mele.

1. Biblia, atât Vechiul cât și Noul Testament, sunt Cuvântul lui Dumnezeu inspirat, infailibil, autoritar și etern. Sunt auto-revelarea lui Dumnezeu atestată de om sub călăuzire supranaturală, singura noastră sursă de adevăr pur despre Dumnezeu și despre scopurile Lui și singura sursă de credință și de practică pentru Biserica Lui.
2. Există un singur creator și mântuitor veșnic, Dumnezeu. El este creatorul tuturor lucrurilor, văzute și nevăzute. El S-a descoperit ca iubitor și grijuliu, deși este și drept. El S-a descoperit în trei persoane diferite: Tatăl, Fiul și Duhul Sfânt; cu adevărat diferiți, dar aceeași în esență.
3. Dumnezeu deține controlul activ al lumii Sale. Există un plan veșnic și neschimbător pentru creația Sa, dar și unul pentru fiecare individ, care permite liberul arbitru al omului. Nimic nu se întâmplă fără știința și permisiunea lui Dumnezeu, dar el le permite alegeri individuale îngerilor și oamenilor. Isus este Alesul Tatălui și toți pot fi aleși în El. Cunoștința anterioară a evenimentelor pe care Dumnezeu o are nu reduce oamenii la un anumit scenariu scris de dinainte. Noi toți suntem responsabili pentru gândurile și pentru faptele noastre.
4. Omul, deși creat după chipul lui Dumnezeu și fără păcat, a ales să se răzvrătească împotriva lui Dumnezeu. Deși au fost ispitiți de un agent supranatural, Adam și Eva au fost responsabili pentru egoismul lor intenționat. Răzvrătirea lor a afectat omenirea și creația. Toți avem nevoie de îndurarea și de harul lui Dumnezeu pentru condiția comună pe care o avem în Adam și pentru răzvrătirea noastră individuală intenționată.
5. Dumnezeu a oferit omenirii căzute o cale de iertare și de restaurare. Isus Cristos, singurul fiu al lui Dumnezeu, a devenit om, a trăit o viață fără păcat, și, prin moartea lui înlocuitoare, a suferit pedeapsa pentru păcatul omenirii. El este singura modalitate de refacere a relației și a părtășiei cu Dumnezeu. Nu există altă modalitate de mântuire în afară de credința în lucrarea Lui încheiată.
6. Fiecare dintre noi trebuie să primim personal darul lui Dumnezeu de mântuire de restaurare în Isus. Acest lucru se face prin încrederea voită în promisiunile lui Dumnezeu prin Isus și printr-o întoarcere voluntară de la păcatul cunoscut.
7. Toți suntem iertați pe deplin și înnoiți pe baza credinței noastre în Cristos și a căinței de păcat. Dovada evidentă a acestei relații este o viață schimbată și care schimbă. Scopul lui Dumnezeu pentru omenire nu este doar raiul cândva, ci și asemănarea de acum cu Cristos. Cei care sunt cu adevărat mântuiți, deși strălucesc ocazional, vor continua să creadă și să se pocăiască toată viața lor.
8. Duhul Sfânt este „celălalt Isus”. El este prezent în lume pentru a-i călăuzi la Cristos pe cei pierduți și pentru a dezvolta asemănarea cu Cristos în cei mântuiți. Darurile Duhului Sfânt sunt date în momentul mântuirii. Ele sunt viața și lucrarea lui Isus împărțite în trupul Său, Biserica. Darurile, care sunt de fapt atitudinile și motivele lui Isus, trebuie să fie motivate de roada Duhului Sfânt. Duhul Sfânt este activ în zilele noastre cum era și în vremurile biblice.
9. Tatăl L-a făcut pe Isus Cristos cel înviat Judecătorul tuturor lucrurilor. El se va întoarce pe pământ pentru a judeca întreaga omenire. Cei care au crezut în Isus și ale căror nume sunt scrise în cartea vieții Mielului la întoarcerea Lui își vor primi trupurile veșnice de slavă. Ei vor fi cu El pentru totdeauna. Cei care au refuzat să răspundă adevărului lui Dumnezeu vor fi separați pentru totdeauna de bucuriile părtășiei cu Dumnezeul Tri-unic. Ei vor fi condamnați împreună cu Diavolul și cu îngerii lui.

Cu siguranță acestea nu sunt complete sau perfecte, dar sper că îți vor da aroma teologică a inimii mele. Îmi place afirmația

„În lucrurile esențiale – unitate, în cele minore – libertate, în toate lucrurile – dragoste.”

OPINII ASUPRA CELEI DE-A DOUA VENIRI

INTRODUCERE

- Acest subiect a cauzat mari argumente
- Întrebarea Cum? nu e sigură, întrebarea Când? nu e sigură, dar evenimentul este sigur!
- De unde ai obținut ceea ce crezi?
- Care e scopul celei de-a doua venire?
- Învață Biblia o teologie sistematică?
- De ce este vremea noastră atât de interesată de a doua venire?
- Toate teoriile cu privire la întoarcerea fizică a lui Isus sunt opinii conservative.

PREMILENISMUL BISERICII TIMPURI (Premilenismul istoric)

Creația	6000 de ani	↓	†	↑	↓	1000 de ani	<i>h</i>	Judecată
	6 zile ale creației					Calvarul		A doua venire
								A 7-a zi a Creației

Presupoziții

- Istoria Pământului este asemănătoare celor 7 zile ale creației (Epistola lui Barnaba, Irineu, Metodie)
- Fiecare zi reprezintă 1000 de ani (2 Petru 3:8, Psalm 90:4)

Pledări

- Papias Irineu, Iustin Martirul, Tertulian, Hipolit, Metodie
- Georg Ladd (Premilenismul istoric)

Puncte forte

- Unele evenimente trebuie să aibă loc înainte de Parousia
  - Evanghelia la toate națiunile (Matei 24:12)
  - Convertirea Israelului
  - Marea apostazie (Matei 24:10, 2 Tes. 2:3)
  - Marele Necaz (Matei 24:21)
  - Revelarea omului fărădelegii – Anthrist (2 Tes. 2:3). O răpire universală, vizibilă și venirea.

AMILENISMUL (mileniul realizat sau inaugurat)

Creația	↓	†	↑	↓	↑	Judecată
						<i>h</i>
						Calvar
						A doua venire

Presupoziții

- Biserica reprezintă Israelul spiritual (Gal. 3:9, 29, 6:16, Rom. 2:5, 9, 28-29, Apoc. 1:6, 1 Petru 3:6).
- Un legământ (vechi și nou, Rom. 4 – Avraam este exemplul lui Pavel pentru justificarea lui prin credință)
- Împărăția lui Cristos nu e temporară (Ioan 18:36)
- O singură revenire
O singură înviere
O singură judecată
Împărăția eternă

Pledări

- Unii părinți timpurii ai bisericii
- Augustin
- Zwingli
- Calvin (presbiterianism)
- Ray Summers (baptist)
- Jay Adamn (reformist)
- Majoritatea bisericilor lui Cristos

Puncte forte

- Victoria câștigată la Calvar, nu în Mileniu.
- Satan legat acum
- Unitatea planului de răscumpărare a lui Dumnezeu

POSTMILENISM (mileniul acum)

Creația	Întrupare ↓ † ↑	Înălțare ↓ h	Judecată
		Calvar	A doua venire
Mileniul – 1000 de ani			

Presupoziții

- Eforturile omului vor aduce Împărăția (2 Petru 3:12, Matei 6:10)
- Lucrurile merg din mai bine în mai bine

Pledări

- Jonathan Edwards
- A. H. Strong
- W. T. Conner
- Majoritatea erudiților din secolul 19

Puncte forte

- Iau a doua venire în serios
- Omul are o parte în planul lui Dumnezeu
- Optimismul cu privire la cultura contemporană

PREMILENISMUL DISPENSAȚIONALIST

	Săptămâna 69 a lui Daniel	Răpirea secretă Înălțarea 2 Corinteni 5:10	Judecata credincioșilor Matei 25	Judecarea lui Satan A națiunilor Apoc. 20:7-10
Mai multe legăminte Avraam – Moise	↓	†† (Perioada bisericii)	↑h ² ↓h ³ (Mileniul)	↓h
	Întrupare	Calvar	Secretă	70 de săpt
				Vizibilă

1 Există trei perspective asupra celei de-a doua veniri:

- Pre-tribulaționistă
- Mid-tribulaționistă
- Post-tribulaționistă

2 Judecarea credincioșilor (II Cor. 5:10)

3 Judecarea națiunilor (Mat. 25)

Presupoziții

- Biblia e împărțită serios în șapte dispensații distincte
- Îndeplinirea literară a tuturor profețiilor Vechi Testamentare către Israel.
- Biblia și Israel total separate. Biserica reprezintă planul B al lui Dumnezeu, când evreii L-au respins ca Isus pe Mesia
- Biserica va fi răpită în Secret, înainte de marele necaz. Cartea Apocalipsa, după capitolul 5, este pentru evrei.
- NT interpretat în lumina profeției Vechi Testamentare

Pledări

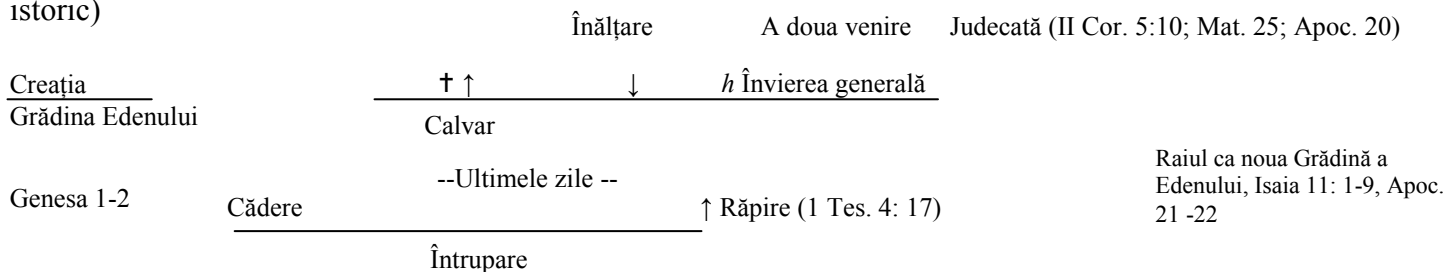
- John Darby (Plymouth Brethren)
- Clarence Larkin
- D. L. Moody
- C. I. Scofield (Biblia de referință)
- Seminarul Dallas (Pentecost, Ryrie, Walvoord)
- Hal Lindsey
- Tim LaHaye
- Bisericile Biblice (Seminarul Dallas)

Puncte forte

- Iau profețiile biblice în serios, în special Daniel
- Întoarcerea în orice moment (Matei 20:40-42)

OPINIA EXPERIMENTALĂ A LUI BOB (Premilenismul/Post-Tribuționalismul/Nonmilenismul

istoric)

Presupoziții

1. Un plan (Gen. 3:15)
2. Unitatea poporului lui Dumnezeu (Rom. 2: 28-29, 4, Galateni 3:29, 6:16)
3. Natura apocaliptică a lui Daniel, Ezechiel și Apocalipsa (gen literar)
4. VT a văzut o singură venire (două epoci), o singură venire vizibilă (Matei 24:27)
5. O singură răpire (1 Tes. 4:13-18)
O singură înviere
O singură judecată (Matei 25, Apoc. 20)
Împărăția eternă

Tensiuni dialectice

1. Dintre modele profetice vechi testamentare și medele apostolice nou testamentare
2. Dintre monoteismul biblic (un Dumnezeu pentru toți) și alegerea Israelului
3. Dintre aspectele condiționate ale legămintelor biblice și promisiunile (dacă...atunci) și credințioșia necondiționată a lui Dumnezeu pentru răscumpărarea umanității căzute
4. Dintre genurile literare ale Orientului Apropiat și modelele literare moderne vestice
5. Dintre împărăția lui Dumnezeu prezentă, încă viitoare
6. Dintre convingerea în întoarcerea iminentă a lui Cristos și convingerea că unele evenimente trebuie să aibă loc mai întâi.

CONCLUZIE

1. Ioan Calvin a spus despre Apocalipsa, „Numai Dumnezeu știe ce înseamnă aceasta.”
2. Nu există nici o opinie aprobată sau majoră cu privire la a doua venire.
3. Fiecare generație de credincioși forțează Biblia în propriul cadru istoric și cultural.
4. Nu există nici o escatologie sistematică în NT, dar adevărul este revelat pentru noi așa încât să „fim pregătiți” și să „fim activi.”
5. Doar conservatorii se luptă cu această problemă
6. Reprezintă nădejdea, încurajarea, și motivația fiecărei generații să aștepte a doua venire în timpul vieții ei (Mar. 13:33-37).

Copyright © 2000 by Bob Utley

Marshall, TX, BIBLE LESSONS INTERNATIONAL

All rights reserved.

REVELAȚIA

*Mă sperie doar puțin
această mistică revelație.
dar totuși îmi atinge vârfurile curiozității
și îmi stârnește imaginația.
Da, am învățat că trebuie să fiu prudent
cum privesc mesajul ei,
asigurându-mă că nu-s dogmatic
și să-l exegetez cu grijă.
Știu că limbajul e simbolic
așa că nu pot fi sălbatic și liber
în interpretarea mea
ignorând-i ambiguitatea.
Genul e important
trebuie să-mi amintesc asta,
niciodată crezând că răspunsurile mele
sunt singurele răspunsuri nimerite.
Dar sper că voi auzi cuvintele
pe care Tatăl are să mi le spună,
uitate după Cristos ce are să vină,
arată altora că El e Adevărul, Calea, și Viața.
Iar apoi ce îmi voi aminti în timp ce mă lupt zilnic
în rolul meu teluric,
că Dumnezeu va câștiga,
El domnește suprem,
El e în control*

Pat Bergeron 7/21/1999